Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 6 en 8 juli 2021

Notulen van de raadsvergadering van 6 juli 2021 (ochtendzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 9

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb

Tegenwoordig zijn 42 leden, namelijk: mevrouw C. Aafjes-van Aalst, de heer F. Achbar, mevrouw N. Arsieni, de heer J.W. van Assendelft, de heer N. Balwantsingh, de heer E. Büyükçifci, de heer B. van Drunen, mevrouw E.H. Duijm-Wickerhoff, de heer M.G.J. van Elck, de heer G.J. Engberts, mevrouw E.C. Eskes, mevrouw D.A. van Groningen, mevrouw T.C. Hoogwerf, de heer K. Jonker, de heer V.P.G. Karremans, mevrouw A. Kockelkoren, de heer G.F.E. Koster, de heer S.F. Lammering, de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer, de heer S. Leewis, de heer M.J.P. Meeuwissen, de heer B. van Noppen, de heer J.P. Postma, de heer J.W. van Putten, mevrouw L.L.P.R. Roest, de heer R.C.J. de Roon, de heer T. Roskam, de heer B. van Schaik, de heer R.C.G. Segers-Hoogendoorn, de heer R.A.C.J. Simons, de heer J. Smet, de heer D.P.A. Tak, de heer R.T.J. van der Velden, de heer J.W. Verheij, mevrouw P.J.H.D. Verkoelen, de heer T.B. Versnel, de heer T.J. Vonk, mevrouw E.S. Walgenbach, mevrouw I. van Wifferen, mevrouw D. Yildirim, mevrouw C.M. Zeegers en de heer A. van Zevenbergen.

Namens het college zijn tegenwoordig de heer A.H.P Van Gils en de heer Wijbenga- van Nieuwenhuizen

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders, met dien verstande dat zij van 12.15 tot 12.30 uur is waargenomen door de heer A.C. de Bondt

1. Opening en mededelingen

De **VOORZITTER**. Goedemorgen raadsleden. Mag ik u verzoeken uw plaatsen in te nemen? Ik open deze vergadering van de gemeenteraad van Rotterdam, een vergadering die uit twee delen zal bestaan, een deel vandaag en een deel donderdag. Aan het einde van vandaag zullen we dus de vergadering niet sluiten maar schorsen, dat u dat weet. Hartelijk welkom aan de leden van de raad, leden van het college, onze ambtenaren, het publiek dat op afstand deze raadsvergadering volgt en alle andere belangstellenden. Deze fysieke vergadering kan worden gehouden nu er ten minste een aantal te noemen leden de presentielijst heeft getekend. We hebben een quorum. De zaal is ingericht volgens de geldende richtlijnen in het kader van de coronapandemie. Voor de kijkers, daarom is de gemeenteraad niet voltallig op dit moment in de raadzaal aanwezig. Andere raadsleden bevinden zich in de onmiddellijke nabijheid van de raadzaal en kunnen binnentreden indien dat nodig is. Ik verzoek de fracties zich dan ook inderdaad aan de coronamaatregelen te houden en zich tijdig te vergewissen van verandering op de plekken waar het nodig is, als er straks onderwerpen aan de orde zijn die andere woordvoerders vragen dan de fractievoorzitters die nu in de raadzaal zitten. Dat bespoedigt de gang van zaken. Er zijn geen berichten van verhindering ontvangen. We beginnen vandaag met het formele, wat uitgestelde afscheid van het raadslid El Ouali, fractievoorzitter van NIDA. Ik zal daartoe naar het spreekgestoelte gaan.

1.2 Afscheid voormalig raadslid N. el Ouali

Leden van de raad van Rotterdam, leden van het college, Nourdin el Ouali, dames en heren. Geachte mijnheer El Ouali, beste Nourdin, want zo kennen we elkaar, anderhalf jaar geleden, op 8 januari 2020 ontving de gemeenteraad een brief waarin je aangaf tijdelijk ontslag te nemen. Je wilde jezelf vrij roosteren om voor NIDA het land in te trekken, NIDA een landelijke toekomst te geven. En zoals ik dat zeer waardeer, heb je mij zeer tijdig voordat de raad geïnformeerd werd, dat signaal afgegeven dat je die kant uit zou gaan. Van een terugkeer in deze raad kwam het daarna niet meer en in feite maakte je de afgelopen maanden geen deel meer uit van de gemeenteraad. Het is toch altijd zo dat de gemeenteraad van Rotterdam een grote organisatie is en dat zeker voor een kleine fractie de werkzaamheden talrijk zijn. Het combineren van het raadslidmaatschap van Rotterdam met enige andere politieke activiteiten buiten deze raadzaal ligt toch altijd lastig. Kortgeleden vernamen wij dat je als voorman van NIDA het stokje overdraagt aan een nieuwe lichting in de partij. Je stapt uit de politiek en je vond een nieuwe uitdaging als directeur van SPIOR, het platform van islamitische organisaties in de regio Rijnmond, waarmee ik je bij dezen van harte wil feliciteren in formele zin. Via de app heb ik dat al eerder gedaan. Nourdin, in de raadsperiode 2010-2014 maakte je deel uit van de fractie van GroenLinks. Na de verkiezingen in maart 2014 maakte NIDA als nieuwe partij met jou als roerganger, als oprichter, medeoprichter, haar entree in de gemeenteraad van Rotterdam. De Rotterdamse politiek kreeg daarmee toch wel een andere nieuwkomer die op een andere manier van zich liet horen. Je werd hier fractievoorzitter en ook buiten het stadhuis het gezicht van NIDA. En niet alleen in Rotterdam, maar ook op landelijk niveau werd je regelmatig gevraagd mee te doen aan gezichtsbepalende debatten, discussies en opiniemakers-vraagstukken aan te snijden. NIDA betrekt een nieuwe groep Rotterdammers bij de lokale politiek, zo werd geconstateerd. NIDA, geïnspireerd door de islam en gericht op diversiteit en inclusie. Een boodschap die jij met passie uitdroeg. De raad leerde jou kennen als politicus met een overtuigende debattechniek en dat viel op. In 2015 koos de Rotterdamse politieke pers jou tot Politicus van het Jaar en dat was niet voor niets. Ook buiten het stadhuis timmerde je samen met anderen, met manifestaties en andere zaken, aan de weg. Je wist de mensen te mobiliseren. Menigeen had daarover zijn eigen mening ook al wel heel snel klaar. Dat hoort natuurlijk ook zo. En ook als het gaat om het type onderwerpen dat je aansneed, had men ook altijd wel een mening klaar. Elke beweging, leerden wij, veroorzaakt zijn eigen weerstand. Dat hoort nu eenmaal zo en dat heb je ook flink mogen ervaren. Maar met jouw initiatief voor de manifestatie Eenheid in Diversiteit tegen terreur op 16 november 2015, op het Vredesplein voor de Essalam moskee, om de slachtoffers van terreur in Parijs te herdenken, sloeg je de brug en maakte je verbinding tussen verschillende groepen en overtuigingen in en buiten de stad. Na de verkiezingen van maart 2018 kwam NIDA opnieuw met twee zetels terug in de raad en wederom met jou als fractievoorzitter, totdat je in januari vorig jaar het stokje overdroeg, eerst tijdelijk en daarna werd het definitief. Wat blijft zijn de herinneringen. Wat blijft zijn de mooie foto's. Wat blijft zijn de mooie optredens in deze zaal en daarbuiten. Wat blijft is de waardering voor de persoon, maar ook de weerstand tegen de persoon. Want niet zelden stond je in deze zaal soms te oreren met een stevige vinger, met een grote overtuiging, en volgens mij heb ik in deze raadzaal zelden zo vaak iemand de Grondwet horen noemen en citeren als jij. En in het bijzonder artikel 1 en artikel 23, vrijheid van onderwijs. Dan denk ik aan de beelden uit de documentaire die Justus Cooiman begin dit jaar met jou maakte. Hij volgde jou in de campagne van NIDA voor de Tweede Kamerverkiezingen. Het verhaal in die documentaire Inshallah begint bij jouw vader. Hij behoorde tot de eerste lichting die naar Nederland, naar Rotterdam kwam. Een man die altijd keihard heeft moeten werken. Met zaakjes en met een winkeltje. Zijn omgeving kende hem als oom Chaib. Wie iets bij hem kocht, kreeg eerst iets te eten of te drinken en daarna kwamen de boodschappen. Achter de toonbank stonden meer mensen dan ervoor. Je vader

was een zeer zorgzaam mens. Hij voelde zich hier gast en gedroeg zich als gast. Niet iemand die zijn mening luidruchtig verkondigde. Een gast is immers rustig van toon, rustig van aard, en vooral dankbaar. Dat laatste typeerde het verschil tussen jou en mij ook in de afgelopen jaren. Ik was iets meer van het slag van jouw vader en jij van de nieuwe Nederlander, die niet het gevoel had dat hij ergens dankbaar voor hoefde te zijn. En terecht, ik heb dat beeld volgens mij ook een keer in het dagblad Trouw gecorrigeerd. Ik denk dat het verdieping vraagt in jouw persoon om dat soort argumenten ook wat beter te leren kennen van binnenuit. Dit is jouw land. NIDA hoort bij Rotterdam. NIDA wil hier eerst als emancipatiepartij tot uitdrukking brengen dat de nieuwe Rotterdammers gewoon Rotterdammers zijn. Niet meer en ook niet minder. Emancipatie, zo vertelde je in de documentaire, is niet om de weerstand om je heen te organiseren, maar het is vooral ook om dingen beter en mooier te maken. Verschillende generaties mogen elkaar misschien niet altijd even makkelijk verstaan, dat is mij in deze raad ook weleens opgevallen, maar net als jouw vader heb je oog voor de kwetsbaren en voor mensen die in armoede leven. Voor hen wil je iets betekenen. Net als hij die je in november is ontvallen. Praten over armoede is niet hetzelfde als wanneer je politiek handelt op de plek waar je zelf product van armoede bent geweest. Dat maakt het verschil. Dat maakt ook het verschil in hoe je aan de knoppen wenst te draaien in de politiek. Zo, zo, zo of zo. Je bent nu eenmaal gebakken zoals je ook in die keuken van je ouders bent gebakken. Breed of smal. En dat bepaalt ook je beeld op de samenleving. Ik wil jou graag dankzeggen voor het werk dat je gedaan hebt voor Rotterdam en voor de raad. Een periode van bijna tien jaar bestrijken in een paar woorden, valt natuurlijk niet mee. Ik houd het daarom ook bij twee herinneringen. In november 2016 diende je de motie 'Emotie' in. De strekking: als coalitie en oppositie elkaar in de raad getalsmatig niet veel ontlopen, dan worden voorjaarsnota en begroting met minimale raadsmeerderheid aangenomen. Er is weinig ruimte voor de oppositie om goede ideeën in te brengen en om aanpassingen voor te stellen. Als het college een open bestuursstijl voorstaat en de hand naar de oppositie wil uitreiken, doe het dan in dat soort gevallen meer samen en geef ruimte voor aanpassingen door goede ideeën en gezamenlijke verbetervoorstellen. Deze motie werd aangenomen en de gedachte erachter blijft van waarde, ook op de dag van vandaag. Hoe ga je met elkaar om in deze raad en wie vermag wat? En is er plek voor goede ideeën, ongeacht de vraag of je in de coalitie of in de oppositie zit? Leer de ideeën kennen en leer ze waarderen, en ook waarderen op geld, als het zover is. Het tweede voorbeeld gaat over de positie van de raad. Bij de voorbereiding van het Cultuurplan 2021-2025 had je binnen de commissie ZOCS een actieve rol. Je wilde samen met enkele andere collega's investeren in een meer proactieve aanpak van de raad bij de voorbereiding van het nieuwe cultuurplan. Als je het accent meer op de voorkant legt, bijvoorbeeld door als raad de uitgangspunten voor een nieuw cultuurplan te formuleren, dan is de kans groot dat dit terugbetaalt in een verder soepel verlopend proces. Dat bleek ook zo te zijn. Daar heb je ook een rol en een aandeel in gehad en dat wordt hier nog steeds herinnerd en nog steeds met waardering opgetekend. Nourdin, je bent nu uit de politiek gestapt. Ik heb je in een appje geschreven dat ik hoop dat je met een positief gevoel de politiek bent verlaten en dat je niet omziet in een vorm van wrok richting de politiek, maar dat je gewoon markeert: ik heb mijn bijdrage geleverd, zoveel tijd, punt, het was goed zo. Ik hoop dat dat het gevoel is. Dat markeert ook een nieuw begin dat je wilt maken in de samenleving en ook op de plek waar je nu zit, zullen we je hard nodig hebben, zal Rotterdam je hard nodig hebben. Het is nog niet klaar met de religieuze dialoog in deze stad. Religie blijkt toch nog altijd voor velen een splijtzwam te zijn in plaats van een bindend element, wat zeer zeker ook kan. Ik ben benieuwd of jij erin slaagt vanuit jouw positie de samenleving in Rotterdam verder te brengen en de saamhorigheid verder te brengen, de verbinding weer gestalte te geven en de schakels steviger aan te halen daar waar ze nu zwak lijken. Het ga je goed.
Dames en heren, graag een applaus voor Nourdin el Ouali.
Als je naar voren komt, geef ik je nog graag een...

De heer **EL OUALI** (oud-raadslid nida). Voorzitter, burgemeester, wethouders, griffier, stadsgenoten, en niet op de laatste plaats bodes. Nu ik hier sta, moet ik bekennen dat ik het toch wel een beetje mis. Ik bedenk dat het voor jullie net zo moet gelden, gezien de periode die achter ons ligt, waarin velen ook geen toegang hadden tot deze zaal. En het blijft iets magisch, deze zaal. Het kloppend hart van onze democratie, de plek waarin wij met z'n allen, en nu jullie met z'n allen, Rotterdam een stukje mooier willen maken, beter willen maken, waarde willen toevoegen. Ik heb dat altijd met plezier gedaan en kijk absoluut niet met wrok terug. Er zijn hoogtepunten, er zijn dieptepunten, maar zo is het leven, net een hartslag. Dan blijft het kloppen. Voorzitter, ik ben niet gewend om te spreken zonder spreektijd, dus ik ga het er even van nemen. Dat was een grapje, dat ga ik niet doen. Dit is uiteindelijk nog altijd de stad van geen woorden, maar daden. Ik denk dat ik maar één ding met jullie wil delen. Los van de waardering en dank voor de woorden van lof van onze burgervader, die mij oprecht hebben ontroerd, komt het voor mij hier op neer. Ik las de woorden van Mark Twain in een kaartje dat ik afgelopen zondag heb gekregen bij mijn afscheid van een gewaardeerde stadsgenote, Marian Bloem, ik noem haar naam even hier, een vrouw op leeftijd die mij eigenlijk sinds GroenLinks al volgde en meeverhuisde naar NIDA. Zij heeft de volgende woorden van Mark Twain met mij gedeeld: 'Doe geen afscheid van je idealen. Wanneer ze verdwenen zijn, besta je misschien nog steeds, maar heb je opgehouden te leven.' Voorzitter, ik heb de afgelopen tien jaar volop geleefd en ik ben dankbaar, en ik hoop dat ik nog een lange tijd deze stad mag dienen. Dat doe ik vanaf een andere plek, niet meer vanaf deze plek, die toch de mooiste plek van de stad blijft, dat meen ik oprecht, maar vanaf een andere plek. Niet in de politiek, maar dicht op de politiek. Ik hoop dat ik samen met u deze stad dienstbaar mag blijven en dat we waarde blijven toevoegen, want dat is denk ik het belangrijkst wat jullie hier met elkaar moeten doen. De bruggen, de prachtige bruggen die de oevers verbinden, zo is het aan jullie om alle kloven te dichten. Ziek en gezond, arm en rijk, jong en oud. Er zijn heel wat kloven te dichten, en zeker ook de kloof tussen mens en natuur, om er maar eentje te noemen. Heel veel succes daarmee. Ik dank jullie wel en ik hoop nog tot heel vaak ziens.

De **VOORZITTER**. Ik ga kort even schorsen om Nourdin el Ouali nog even uit te zwaaien als jullie dat willen.

Schorsing

De **VOORZITTER**. Kijk, mijnheer El Ouali, we hebben net zolang geschorst totdat de bloemen zijn gekomen. Is het gelukt met de bloemen? Alsjeblieft.

2. Vaststelling van de agenda van de fysieke raadsvergadering van 6 en 8 juli 2021, alsmede van de digitale raadsvergadering van 8 juli 2021

De **VOORZITTER**. Als iedereen gezeten is, zou ik graag verdergaan met de agenda. Mag ik uw aandacht? Aan de orde is de vaststelling van de agenda van de fysieke vergadering van 6 en 8 juli van het lopende jaar, alsmede van de digitale raadsvergadering van 8 juli 2021. Ik zal eerst als uw voorzitter een aantal zaken met u doornemen. Aan het eind bied ik u de gelegenheid om iets te zeggen over de agenda, als u dat nog wenst, om nog zaken aan de orde te stellen. Als ik een punt noem waarover u iets wilt zeggen, dan kunt u mij rustig een seintje geven.
Er zijn geen verzoeken voor een beraadslaging van raadsleden ontvangen, voor het houden van een raadsdebat. Er zijn wel zes verzoeken voor een tweeminutendebat, van DENK 'Rotterdams woonbeleid schendt mensenrechten', van DENK 'Excuses, erkenning en herstel vanwege het slavernijverleden', van de SP 'Juiste cijfers sociale voorraad', van de VVD, DENK en Leefbaar Rotterdam 'Verkeersexperimenten'. Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, kan ik alvast een vraag stellen over een tweeminutendebat? Agendapunt 20.2, over slavernij, aangevraagd door mevrouw Mohamed-Hoesein van DENK. Nota bene de naam Mohamed, van een beruchte slavenhouder en slavenhandelaar uit de islamitische geschiedenis. Ik zou daar graag een regulier debat van maken en vraag daarvoor steun van de raad. Want dit is zo actueel en belangrijk, dat het meer tijd behoeft dan twee minuten.

De **VOORZITTER**. Ik check het even bij de raad. DENK is er even niet. O, ik keek naar de achterste rij, ik dacht dat u even buiten was. Dan check ik nog even bij de indiener van het initiatiefvoorstel of u het op prijs stelt om hier een regulier debat van te maken. De aanvraag is voor een tweeminutendebat en mijnheer Meeuwissen wil er een gewoon debat van maken.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, ergens begrijp ik die vraag wel, omdat het wel een belangrijk onderwerp is. Maar ik denk dat een tweeminutendebat wel voldoende is, en zeker omdat die uitvraag nu komt van de heer Meeuwissen van de PVV, denk ik dat het doel van een regulier debat niet bijdraagt aan wat wij uiteindelijk willen bewerkstelligen in het tweeminutendebat, dus geen steun.

De **VOORZITTER**. Ik check eerst even de andere leden van de raad, mijnheer Meeuwissen, want uw standpunt is bekend. Leefbaar Rotterdam.

De heer **SIMONS** (lr). Voorzitter, zoals u weet honoreert Leefbaar Rotterdam eigenlijk altijd aanvragen van andere partijen, zoals ze bijvoorbeeld in dit geval een regulier debat willen over dit onderwerp, dus vanuit dat principe steun voor het voorstel.

De **VOORZITTER**. Het CDA.

Mevrouw **ESKES** (cda). DENK heeft het volgens mij geagendeerd. Als zij denken voldoende te hebben aan een tweeminutendebat, sluit ik daar graag bij aan.

De **VOORZITTER**. De VVD. Ook een tweeminutendebat. Mijnheer Van der Velden, Partij voor de Dieren.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Van mij mag het ook een tweeminutendebat zijn.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers, ook een tweeminutendebat. Mevrouw Verkoelen, een tweeminutendebat. GroenLinks, een tweeminutendebat. Partij van de Arbeid, een tweeminutendebat. De SP, ook een tweeminutendebat. NIDA, ook een tweeminutendebat. Mijnheer Meeuwissen, er is geen meerderheid voor het houden van een regulier debat over dit onderwerp.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, dan zal ik mijn eerste termijn die ik beoogd had donderdag te houden, vandaag houden tijdens de voorjaarsnota. Daar zal ik ook een aantal moties bij indienen.

De **VOORZITTER**. We gaan ernaar kijken. Heel goed. Ik was bij de VVD, DENK en Leefbaar Rotterdam over verkeersexperimenten. En er is een verzoek van de ChristenUnie-SGP 'Nieuw Kralingen uitbreiden met het Boezembochtkwartier' en van 50PLUS 'Erasmus MC en het killervirus van Rotterdam'. Ik wil vragen of iemand nog iets over de resterende punten wil zeggen. Dan heb ik het over deze actualiteiten, op de rest kom ik zo nog even terug. Er zijn geen verzoeken voor een motie, vreemd aan de orde van de dag. Er kunnen vandaag

vanzelfsprekend nog nieuwe verzoeken worden ingediend in de categorie D, verzoeken van raadsleden. Dat kan tot vanmiddag 15.00 uur. Daarover zullen we indien nodig donderdagmorgen bij aanvang van de vergadering nog een besluit nemen omtrent agendering, mocht dat zich nog voordoen. Andere punten in ordetijd? De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Dank u voorzitter, over punt 17, een B-onderwerp, het voorstel tot vaststelling van de inkoopstrategie wijkteams enzovoort. Wij zouden dat graag als een regulier debat willen agenderen.

De **VOORZITTER**. Dat is donderdag?

De heer **SIMONS** (lr). Ja, dat is donderdag. Ik heb de raadsagenda nu voor me, dus ik denk: laten we nu maar gewoon even doorpakken.

De **VOORZITTER**. Agendapunt 17, daar wil de VVD een regulier agendapunt van maken. Sorry, Leefbaar Rotterdam, excuses. Het CDA.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, in dit geval kan ik daar wel mee instemmen. Er is deze week heel veel nieuws naar buiten gekomen vanuit de Inspectie, onder andere over knelpunten in de jeugdzorg. Ik kan me voorstellen dat dit betrokken wordt bij dit onderwerp en dat het iets meer tijd vraagt dan een tweeminutendebat. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Meeuwissen, ook. ChristenUnie-SGP ook, VVD ook, Partij voor de Dieren. Ik constateer dat er een meerderheid is om agendapunt 17 donderdag te verheffen tot een regulier agendapunt. Heel goed, dank.

De heer **SIMONS** (lr). Dan heb ik nog één ander punt inzake de agenda. Dat is punt 13, het voorstel tot het verlenen van een verklaring van geen bedenkingen ten behoeve van het realiseren van nieuwbouwplan Coolsingel 45. Dat is nu als hamerstuk geagendeerd en daar wordt Leefbaar Rotterdam geacht te hebben tegen gestemd.

De **VOORZITTER**. Dat is donderdag?

De heer **SIMONS** (lr). Dat is ook donderdag, maar ik denk: ik ben er nu toch.

De **VOORZITTER**. Oké, dan maken we daar een aantekening van. Ten aanzien van de spreektijd stel ik u voor vier uur op de klok te zetten. Dat is geoormerkte tijd voor het debat over de voorjaarsnota en kan niet meegenomen worden naar donderdag. Dat is vier uur voor vandaag, de voorjaarsnota. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ik hoor de heer Simons, ik neem aan dat we donderdag nog wel even langs die hamerstukken gaan? Anders heb ik ook nog wat toe te voegen.

De **VOORZITTER**. Zeker, maar we noteren het alvast.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Oké, dat geldt dan voor hamerstuk 11 voor 50PLUS.

De **VOORZITTER**. Ik ga ze donderdag allemaal nog een keer keurig langs, dus het is goed dat ik het even weet, maar ze komen donderdag allemaal stuksgewijs langs. Dan maken we geen fout. Donderdag beginnen we met een schone lei van eveneens vier uur spreektijd. Besluitvorming over huishoudelijke punten, ingekomen stukken en bekrachtiging geheimhouding zullen wij zo meteen behandelen. Daarbij kunt u aantekenen dat u geacht

wordt te hebben tegen gestemd op een of meer onderdelen die vandaag geagendeerd zijn. Dan wordt het opgetekend in de notulen. Daarbij zal ik ervan uitgaan dat de woordvoerder hier namens zijn gehele fractie spreekt, dat om het gemak te organiseren. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, nog even terug naar het vorige punt. U keek niet meer op, maar ik kijk even naar Leefbaar Rotterdam. Vindt u nu vier uur voor aanstaande donderdag met het reguliere debat rond het verhaal afdoende, of zegt u: dat gaat wel tijd kosten?

De heer **SIMONS** (lr). Volgens mij hebben we in het presidium spreektijd met elkaar vastgesteld en wat Leefbaar Rotterdam betreft is het zowel voor vandaag als voor donderdag voldoende.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ik vind het goed hoor, maar we hebben ook een andere agenda afgesproken. Die passen we nu aan. Ik voorzie dat we donderdag met dit agendapunt in het bijzonder een behoorlijke tijd gaan nemen.

De **VOORZITTER**. Dan zien we dat donderdag, heb ik het gevoel. Ook bij de ordevoorstellen tijdens deze vergadering waarbij met name woordvoerders aanwezig zijn, zal ik ervan uitgaan dat de woordvoerders ook namens de fracties stemmen als dat nodig mocht zijn. De besluitvorming over de voorjaarsnota zal donderdagavond in het stemvenster plaatsvinden, evenals de overige besluitvorming over alle geagendeerde voorstellen en ingediende moties en amendementen. Het stemvenster vindt plaats in een digitale vergadering. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ik heb nog even een vraag over de agenda van donderdag. Bij de C-onderwerpen behandelen we meestal onderwerpen met een regulier debat. Volgens mij was Feyenoord City een C-onderwerp, maar daar beginnen we de dag mee, dus ik wilde even zeker weten of dat nu een C-onderwerp is.

De **VOORZITTER**. Ja, en daar begint de raad ook mee, omdat het zo gewenst is door de raad.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Oké, dat is duidelijk.

De **VOORZITTER**. De volgorde wordt dan anders voor de donderdag. Dat is een wens van de raad. Ten aanzien van de indiening van moties heeft u al een reeks moties aangeboden aan de griffier voor aanstaande donderdag. Deze staan alle in het raadsinformatiesysteem bij het desbetreffende agendapunt of worden tijdens het debat nog toegelicht en toegevoegd. Als u nog moties in voorraad houdt, bestaat die mogelijkheid nog altijd om die tijdens de debatten in te dienen. Dat kan tot het moment dat de tweede termijn over het onderwerp is geweest. Dan sluiten we de beraadslagingen en dan is het niet meer mogelijk om nog moties in te dienen. Rond 12.45 uur is er een eenvoudige lunch beschikbaar. Deze wordt uitgeserveerd in de gang naast de koffiekamer, zodat u deze ook elders kunt nuttigen. Ook voor de dinerpauze rond 18.15 uur is er in een warme maaltijd voorzien. Die wordt uitgeserveerd beneden in de wachtruimte, zoals te doen gebruikelijk, tegenover de trouwzalen. Verstrekking is zolang de voorraad strekt, zeg ik er maar even bij. Vanwege de anderhalvemeterregels die we graag handhaven, gaat het er wat anders aan toe dan gebruikelijk, dus graag uw begrip.

3. Vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van 27 mei 2021

De **VOORZITTER**. We gaan naar de vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van 27 mei. Wenst iemand nog het woord naar aanleiding van de notulen? Nee? Dan worden de notulen vastgesteld.

4. Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2021 weken 24 tot en met 26

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar de mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst van het lopende jaar, week 24 tot en met week 26. Ik stel u voor te handelen conform de voorgestelde wijze van afdoening. Dat is het geval.

5. Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet:
5.1 Er zijn nog geen documenten ontvangen

De **VOORZITTER**. Er zijn geen documenten ontvangen ter bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet.

6. Voorjaarsnota
6.1 Debat met het college van burgemeester en wethouders naar aanleiding van de Voorjaarsnota 2021 en de voorstellen onder 6.2 tot en met 6.6
6.2 Het voorstel tot vaststelling van de Eerste herziening van de begroting 2021
6.3 Het voorstel tot vaststelling van de Voorjaarsnota 2021
6.4 Het voorstel met betrekking tot de borging van de investeringsruimte voor vervangingsinvesteringen, renovaties en restauraties
6.5 Het voorstel met betrekking tot de investeringsvoorstellen Voorjaarsnota 2021 te dekken uit de verkoopopbrengst Eneco
6.6 Het voorstel met betrekking tot de actualisatie van het grondprijzenbeleid voor sociale huurwoningen

De **VOORZITTER**. Dan zijn we nu aangekomen bij het pièce de résistance van deze vergadering, het debat met het college van burgemeester en wethouders naar aanleiding van de Voorjaarsnota 2021 en de voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.6. Zoals te doen gebruikelijk doen we dat in wisselende volgorde van oppositie en coalitie van groot naar klein. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Dank u voorzitter en goedemorgen iedereen. De afgelopen maanden waren zwaar voor Rotterdam. De lockdown, avondklok, het verplicht thuiswerken en vooral de afstand tot onze geliefden. Ouders, grootouders, kinderen, kleinkinderen, stuk voor stuk hebben zij het mentaal heel zwaar gehad. Ik ben trots op onze stad, op onze veerkracht, discipline en mentaliteit. De afgelopen maanden is het vaccineren eindelijk op stoom gekomen en worden er wekelijks 1.500.000 mensen geprikt. Een enorme operatie waarvoor Leefbaar Rotterdam alle betrokkenen wil bedanken. Voorzitter, ik maak mij zorgen over de toekomst van Rotterdam. De stad stagneert op tal van vlakken onder dit megacollege. Ondanks de voorspelde economische groei zie ik dit totaal niet terug in het financiële beeld van de komende jaren van de gemeente Rotterdam. De belangrijke financiële ratio, het weerstandsvermogen, zeg maar de buffer die je als gemeente hebt als het financieel tegenzit, komt op een recordlaagte van 0,5 en komt pas aan het einde van de volgende collegeperiode op het gewenste minimum van 1. Onze schatkist nadert de bodem. Want onze algemene reserve keldert van € 223 miljoen naar € 70 miljoen in 2023. Daarnaast

stevenen wij in 2022 en 2023 af op een totaaltekort van € 105 miljoen. Het volgende college wordt dus opgezadeld met een failliete winkel. Wethouder, welke mogelijkheden ziet u om het financiële wantij te keren en kunt u de enorme stijging van het bedrag voor externe inhuur toelichten? Dat is begroot op € 82 miljoen en staat nu in de boeken bij de eerste herziening op € 164 miljoen. Vorig jaar in de jaarstukken was het € 141 miljoen, dus er wordt consequent onderbegroot. Daar krijg ik graag een toelichting op. Voorzitter, ik zei het net al, ik maak mij zorgen over de toekomst van Rotterdam en niet alleen op financieel vlak maar ook op de belangrijkste thema's waar onze stad mee te maken heeft. En ik ben bij lange na niet de enige. Onze mailbox en sociale media stromen vol met zorgen die leven onder Rotterdammers. Laten we beginnen bij de wooncrisis. Een aantal maanden geleden kregen wij een mail van Thijs: 'Het vinden van een eigen plek voelt als een onmogelijk klus. Makelaars vragen enorme prijzen en stellen de gekste eisen. Ik moest bijvoorbeeld vier keer de maandhuur verdienen. Ik ben al twee jaar op zoek naar een geschikte huurwoning. Kopen is geen optie, omdat ik overboden word.' Ik kan mij nog goed herinneren dat collega Karremans tijdens de verkiezingscampagne met een flitsende video kwam waarin hij schande sprak van het vorige college, dat veel te weinig bouwde. 40.000 woningen werden door Karremans beloofd. Uiteindelijk kwam hij met zijn linkse vrienden tot een target van 18.000 woningen. En wat is het resultaat vandaag? Slechts 8400 woningen in drie jaar tijd, 2800 per jaar.

De **VOORZITTER**. De heer Karremans wil een vraag stellen.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja voorzitter, die gaan we alvast even corrigeren voor de notulen. We zitten namelijk op 11.000 woningen. Dat is gemiddeld veel meer dan dat en dat zit boven de 8.000 woningen, start bouw, die het vorige college onder ene wethouder Simons heeft gerealiseerd. Dat is even voor de notulen, maar even over dat probleem, want dat ben ik met de heer Simons eens. Die Thijs, dat soort e-mails krijg ik ook. Die zijn hartverscheurend. Mensen die verplicht bij hun ouders moeten wonen omdat ze geen huis kunnen vinden. Daarom bouwen we hier flink door, zetten we er vaart achter met unsolicited proposals, met een GREX-fonds, met startersleningen en met een zelfbewoningsplicht, en bouwen we ook op plekken zoals bij de Parkhaven of bij Feyenoord City. Maar, en dat is even een vraag aan de heer Simons, als u dat zo belangrijk vindt, waarom stemt u dan tegen die 650 extra betaalbare woningen bij Parkhaven en 3700 betaalbare woningen in het bestemmingsplan Feyenoord City? U was toch een partij van geen woorden, maar daden? Maar het lijkt erop, mijnheer Simons, dat het omgekeerde het geval is.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Voorzitter, even voor de notulen, dat het goed genoteerd wordt. Dit college begon op 5 juli 2018 en sinds die tijd heeft het 8400 woningen gebouwd, want in de voorjaarsnota staat 11.000, maar dat zijn ze van 1 januari tot vandaag de dag. Het vorige college heeft in de eerste helft van 2018 2600 woningen gebouwd. In dat vorige jaar 3763, dat is 6500, dus het vorige college heeft in anderhalf jaar tijd bijna net zoveel gebouwd als dit college. En op uw vraag, mijnheer Kurvers, sorry, mijnheer Karremans – het begint allebei met een K – de Zalmhaventoren, waarom heeft u daar toen tegen gestemd? Dat waren toch ook allemaal woningen?

De **VOORZITTER**. Mijnheer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Voorzitter, daar heb ik helemaal niet tegen gestemd en mijnheer Simons heeft wel degelijk tegen Parkhaven gestemd. En over die planvoorraad,

over dat doorrekenen van de bouw. Je werkt in een stad altijd op elkaars plannen door. Je staat op elkaars schouders. Ik wil er ook wel zo erkentelijk over zijn dat het vorige college natuurlijk wel een aantal plannen in voorbereiding had die wij zijn begonnen met bouwen. Maar toen, mijnheer Simons, was de planvoorraad wel leeg. De pijplijn was leeg. Dus waar wij voor gezorgd hebben, is dat die pijplijn weer gevuld is. We hebben 11.000 woningen kunnen starten aan de bouw, voor mensen zoals Thijs, wat u zo belangrijk vindt, maar u stemt tegen dat soort plannen. En de volgende periode kunnen daardoor nog veel meer huizen gebouwd worden. Het is een langetermijnverhaal. Dat doen we voor mensen als Thijs, maar dan moet Leefbaar Rotterdam ook thuis geven en niet makkelijk vanaf de zijlijn alleen maar tegen stemmen tegen bestemmingsplannen, terwijl ze hier dan moeilijk gaan doen en zielig doen over situaties die inderdaad wel degelijk schrijnend zijn, maar Leefbaar Rotterdam is niet de partij die het gaat oplossen.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar heeft nog een vraag aan de heer Karremans.

De heer **SIMONS** (lr). Mag ik nog even reageren op mijnheer Karremans?

De **VOORZITTER**. Ik kom zo bij. Dit is een interruptie op mijnheer Karremans.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, gesjoemel noemde ik het de vorige keer tegen de wethouder. Er wordt gewoon gesjoemeld met cijfers. Als je het hebt over die Thijs, dan moet je een goed verhaal hebben aan Thijs. Thijs, ik heb geen woning voor je op dit moment. Dan kun je hem wel in de berekening meenemen, van: ik heb 11.000 woningen start bouw, maar wat heeft Thijs daaraan? Die kan moeilijk op een bouwplaats gaan wonen. Ik denk dat je met een iets beter verhaal moet komen dan dat gesjoemel met 'start bouw' van woningen, want ik zie geen woningen terug en ik zie alleen de lijsten van Rotterdammers die op zoek zijn naar woningen, mijnheer Karremans.

De **VOORZITTER**. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Daar heeft de heer Achbar natuurlijk gelijk in. Het is niet een soort Age of Empires, zoals hij zich voorstelt dat je even snel op een knop kan drukken en dat het huisje er drie seconden later staat. Zo werkt het in de echte wereld niet. Welkom in de echte wereld, mijnheer Achbar. Natuurlijk, dat kost tijd. Bestemmingsplannen vaststellen, huizen bouwen, dat duurt vaak even een aantal jaren. Daarom loopt dat ook door, waar de heer Simons het over heeft, wat ik wel met hem eens ben. Maar wat wij nu juist doen, met een GREX-fonds, is om de bouw van woningen los te trekken, met een starterslening, met een zelfbewoningsplicht, juist om mensen als Thijs perspectief te bieden in deze stad. Dat gaat inderdaad een paar jaar duren, maar dan zijn die woningen er ook, en ik heb hier te maken met twee partijen die eigenlijk altijd tegen stemmen als puntje bij paaltje komt. Dus aan de ene kant kun je niet zeggen: we zijn er voor Thijs, want dat zijn jullie niet. Wij zijn er voor Thijs, wij bouwen door voor Thijs. Leefbaar Rotterdam doet dat in ieder geval niet.

De **VOORZITTER**. Nog één keer de heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, wij zijn er zeker voor Thijs, maar wat wij niet doen is borstklopperij op basis van cijfers waar Thijs eigenlijk niets aan heeft. En dat is wat u moet vertellen, mijnheer Karremans, een eerlijk verhaal. Thijs, de komende tien jaar kunnen we je niet helpen aan een huis. Dat is wat het eerlijke verhaal is en niet doen alsof je 18.000 woningen 'start bouw', omdat je een omgevingsvergunning hebt uitgegeven en daarmee zegt: kijk hoe fantastisch, hoeveel woningen we hebben gerealiseerd in Rotterdam, maar dat is niet het eerlijke verhaal.

De **VOORZITTER**. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Voorzitter, ik heb net al gezegd wat wij doen voor Thijs. We hebben een starterslening ingevoerd, een zelfbewoningsplicht; dat is allemaal niet onder het vorige college gebeurd. Dat GREX-fonds is niet door het vorige college geïntroduceerd. Maar dan zou ik aan de heer Achbar willen vragen wat hij dan anders zou doen? Wat zou hij dan doen om dat probleem voor Thijs op te lossen?

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Nou ja, u bent overtuigd dat u door middel van die maatregelen Thijs eigenlijk helpt. Als dat het geval was, mijnheer Karremans, u zit in dit college, had Thijs niet gemaild. Het feit dat Thijs mailt, betekent dat alle maatregelen die u noemt onvoldoende zijn, want Thijs heeft geen woning.

De heer **KARREMANS** (vvd). Maar als u het zo goed weet, wat had u dan anders gedaan? Noem eens één concrete maatregel?

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Nou, een idee, ik zou bijvoorbeeld Tiny Houses willen realiseren waar Thijs wellicht tijdelijk zou kunnen wonen. Dat is een idee. Dat is geprobeerd, maar het is niet gelukt. Denk aan het verhaal in Lombardijen.

De **VOORZITTER**. Ik ga nu even naar mevrouw Eskes. Ik heb u gezien mijnheer Van Zevenbergen, maar u moet nog even iets meer geduld betrachten. Mevrouw Eskes richting de heer Achbar.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, ik houd heel erg van het eerlijke verhaal van collega Achbar, maar het eerlijke verhaal is dat Thijs geen woning krijgt als er niet eerst gestart wordt met bouwen. Als we dan kijken naar de cijfers die in dit college gerealiseerd worden, elk jaar bijna 3500 start bouw gemiddeld. In het vorige college was dat 2000. Ik ga daar niet kritisch over doen; ik was daar zelf onderdeel van en wij kwamen uit een enorme bouwcrisis. Maar laten we wel eerlijk zijn, als je elk jaar 3500 woningen start met bouwen, dan krijgt Thijs uiteindelijk ook een woning. Want die woningen komen uiteindelijk een keer klaar.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u voorzitter. Ik wil wel meedoen met deze quiz hoor, vooral de vraag die de heer Karremans gesteld heeft. Wat zou u nu doen? Ik begin met: niet slopen. Begin met bouwen. Als je zegt: we zijn aan het verdichten; waarom ga je dan verdunnen? Om de Tweebosbuurt maar eens even te noemen. Dat zou de SP doen, gewoon niet meer slopen, ga lekker bouwen. Steek daar je energie in en stop met kletsen over allerlei grote projecten. Gewoon bouwen. Het is niet zo moeilijk, het is geen hogere wiskunde mijnheer Karremans.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, het valt wel een beetje tegen dat de Socialistische Partij die altijd zegt sociaal te zijn en voor de mensen met een kleine beurs op te komen, hier doet alsof woningen die einde levensduur zijn, of die in ieder geval niet heel lang meer hebben, vanzelf opgeknapt worden. Of dat de mensen die in die woningen wonen, zelf € 60.000,00 tot

€ 100.000,00 kunnen opbrengen om de fundering aan te pakken, om isolatie aan te pakken, om die woning toekomstbestendig te maken. Daar zullen we toch ook met elkaar een verantwoordelijkheid in moeten nemen? Ik geloof in eeuwig leven, ik ben christen dus ik geloof daarin, maar het eeuwige leven voor woningen is er helaas niet. Dus wat mij betreft moeten we daar ook zorgvuldig in zijn en wanneer woningen het einde van hun levensduur naderen, zullen we daar ook een verantwoordelijkheid in moeten nemen en niet weg moeten kijken voor die lastige discussies.

De **VOORZITTER**. Dit was een referentie naar de Bijbel, ik ben wel benieuwd naar de referentie naar Marx en anderen. Dit wordt pas leuk, mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ik vind het fijn dat mevrouw Eskes het heeft over verantwoordelijkheid nemen, want daar houd ik ook van. Ik heb geloof ik een tweetje geplaatst hoe positief ik was over de verbouwing in Vreewijk. Waarom? Omdat we daar heel lang gestreden hebben om ze te redden van de sloophamer. We hebben daar opgeknapte huizen. Weet je? En dat ging veel sneller. En in plaats van allerlei plannen hebben we gezegd: we gaan even met de bewoners praten. Het heeft lang geduurd voor er naar ons geluisterd werd, maar het is eindelijk gebeurd en het is prachtig geworden. Als we dat nu ook doen met al die wijken in Rotterdam, gaat het veel sneller. En die open plekken die er staan, die bouwplekken die er staan, ga je vullen met nieuwe huizen, dat wel. Dat is verantwoordelijkheid nemen en dat is ook sociaal beleid en ook christelijk beleid.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons, weet u nog waar u stond?

De heer **SIMONS** (lr). Zeker. Mijnheer Karremans, nu doet u het weer. Hetzelfde als bij de vorige campagne. Veel woorden maar weinig daden. Even voor iedereen: iedereen kan die cijfers checken, dit college heeft slechts 8400 woningen gebouwd tot de dag van vandaag. Dat zijn er 2800 per jaar. Komt u maar met cijfers dat ik geen gelijk heb. En nog iets mijnheer Karremans, de laatste anderhalf jaar van het vorige college hebben we meer dan 6000 woningen gebouwd. Als u dat had weten door te trekken, dan had u nu uw target gehad. Karremans ging te paard over de Coolsingel, maar bewees: een goed paard maakt nog geen goede ruiter. We dienen daarom ook de motie in: 'Veel geklets, veel te weinig gebouwd'.

De **VOORZITTER**. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja, ik geloof mijn oren bijna niet, want als er hier één partij is van veel woorden en geen daden in de afgelopen periode, dan is het echt Leefbaar Rotterdam. Kijk, het probleem met die planvoorraad was dat de heer Simons, tenminste ik moet het even staatsrechtelijk scheiden, wethouder Simons, dacht waarschijnlijk dat hij de planvoorraad moest wegwerken en die pijplijn moest opschonen. Daar was gewoon niets in te vinden. Die liet niks over. En wat wij nu aan het doen zijn, we hebben flink doorgepakt, een recordaantal bestemmingsplannen door de raad gekregen, en er zitten tot 2025 30.000 woningen aan te komen. Een op de tien vergunningen wordt nu verstrekt in Rotterdam, mijnheer Simons. Dat zijn de cijfers, en dat is VVD-doen-beleid, en niet Leefbaar Rotterdam-zwetsbeleid.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons, u kunt verdergaan.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, mijnheer Karremans, 8400 woningen heeft u gebouwd, minder dan 3000 per jaar. Het zijn deze woorden. U kunt het weer over 30.000 hebben en zoals de vorige keer over 40.000. Ik heb het gewoon over de feiten, we hebben het over de voorjaarsnota, dat gaat ook deels over cijfers. Dit zijn de cijfers, ik begrijp dat u daarin

teleurgesteld bent in uw eigen wethouder, in uw eigen college, maar daar kan ik ook niks aan doen. Maar dan gaan we verder. Voor wie wordt er eigenlijk gebouwd? De meeste woningen worden verkocht aan grote beleggers die ze vervolgens gaan verhuren. De agent, de leraar, de verpleegster en andere mensen met een normaal inkomen kunnen zo fluiten naar een koopwoning. Zij moeten noodgedwongen blijven huren als ze al een betaalbare huurwoning kunnen vinden. Wij willen daarom dat er onder andere een opkoopbescherming en een huurprijscheck komen en dat er meer betaalbare koop- en huurwoningen worden gebouwd voor starters, doorstromers, in het jargon de middengroepen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, ik wil hier toch even het beeld rechtzetten. Volgens mij hebben we toch ook een aantal bestemmingsplannen vastgesteld waarin we de zelfbewoningsplicht hebben meegenomen. Dat is toch echt dit jaar of deze periode gebeurd. Dus waarom beweert u nu dat dat nu niet al aan de orde is?

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Mevrouw Zeegers, dat beweer ik helemaal niet. Ik zeg alleen dat er meer nodig is om de woningmarkt op gang te krijgen. Dat bent u toch met me eens? U kunt toch niet zeggen dat het nu allemaal heel fijn gaat voor die starters en die doorstromers in Rotterdam?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Nou, ik ben het helemaal met u eens dat we daar ontzettend veel aan te doen hebben, maar ik zie ook dat het college daar heel veel aan doet. Dus u doet nu voorkomen alsof er gebouwd wordt voor particuliere beleggers, maar dat bestrijd ik, want we zitten met die zelfbewoningsplicht, waarin echt al dit collegejaar of deze coalitieperiode mee gestart is. Dat is echt een middel om te voorkomen dat die huizen allemaal naar beleggers toe gaan. Er komt een opkoopbescherming. Die wordt zo snel mogelijk geïmplementeerd hier in Rotterdam. Het college is juist volop aan de slag om dit op te lossen.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Mevrouw Zeegers, ik ben blij dat we het met elkaar eens zijn dat de woningmarkt nog veel steun behoeft. Voorzitter, ik maak mij zorgen over de toekomst van de automobilist. De verkeersexperimenten van wethouder Bokhove, die te pas en te onpas roadblocks neerzet en wegen afsluit en daarmee de automobilist de oorlog verklaart. Dit zorgt voor irritaties onder grote groepen Rotterdammers. Ondernemers geven massaal aan dat zij hinder ondervinden van deze verkeersexperimenten en zelfs omwonenden zijn in grote mate kritisch. Laatst kreeg ik het volgende berichtje van Wim: 'Het probleem met GroenLinks is dat ze nergens voor openstaan, behalve hun eigen superieure gelijk. Rotterdam wordt steeds Amsterdamser. Ik was altijd zo trots dat Rotterdam zich juist hierin onderscheidde van andere grote steden, maar helaas is dat niet meer zo.' Aldus Wim.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, u krijgt toch echt heel andere mails dan wij bij D66 krijgen. Echt waar. Bij ons loopt die helemaal vol: Hou vol, hou vol, zet die verkeersexperimenten om in definitieve maatregelen, omdat we zien dat de luchtkwaliteit verbetert. We zien dat op zich bestemmingsverkeer nog zijn weg kan vinden in de stad, maar dat ander verkeer gewoon

over de rijkswegen gaat rijden. En we zien, dat is echt het allerbelangrijkste, dat het veiliger wordt voor fietsers. Fietsers die anders van hun sokken worden gereden in het centrum van Rotterdam. We maken deze stad hiermee leefbaarder en echt ook beter voor kinderen om zelfstandig naar school te fietsen en voor mensen om op een goede manier naar hun bestemming te komen, op de fiets, in een gezondere stad. Dus ja, ik begrijp niet hoe Leefbaar Rotterdam daar nu tegen kan zijn.

De **VOORZITTER**. Een mooie tekst mevrouw Zeegers. Hij had gepast in uw eerste termijn, want hij bevat geen vraag.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). (Spreekt buiten de microfoon.)

De **VOORZITTER**. Nee, er zat geen vraag in, ik luister goed, maar u mag nog een vraag formuleren.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ik snap niet hoe Leefbaar Rotterdam daar tegen kan zijn. Hoe kan Leefbaar Rotterdam daar nu tegen zijn?

De **VOORZITTER**. Als u eindigt met 'ik snap' dan hoort daar een uitroepteken achter en niet een vraagteken. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ik snap mevrouw Zeegers wel. Want haar kiezers wonen allemaal in het centrum, dus die kunnen lekker op de fiets gaan. Maar we hebben het hier natuurlijk over al die mensen in de buitenwijken, die door die verkeersexperimenten van Zuidplein tot Blijdorp elke dag in de file staan. Maar dat zijn misschien niet onze kiezers, maar dat zijn wel ook Rotterdammers waar wij ons ook druk over maken. U kunt lekker makkelijk praten in de penthouses hier in het centrum als D66-kiezers, maar wij willen kappen met deze onzin.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dat wil ik toch ook wel weer bestrijden. Er wonen heel veel kiezers van D66 in heel Rotterdam, dus dat is heel goed. Niet alleen in het centrum. En juist als je van zuid naar het noorden van de stad wilt of andersom, dan kan dat ook via de rijkswegen. Bovendien kan bestemmingsverkeer nog wel door het centrum. Het is niet dat wij zeggen: wij zetten die hele stad op slot. Nee, het zijn juist experimenten om het voor het andere verkeer beter te maken. Dus ik bestrijd uw stellingname hierin.

De **VOORZITTER**. Helder. Ook hier geen vraag. Dan ga ik maar even naar mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja mijnheer Simons, misschien doet het u deugd om te weten dat ik in Zevenkamp woon en dat ik daar heerlijk kan fietsen. Weet u waarom? Daar liggen allemaal vrijliggende fietspaden voor de mensen die willen fietsen, dus ze hoeven zich niet tussen dat autoverkeer te mengen. Maar als ik hier naar het stadhuis fiets, en dat doe ik regelmatig, wel op een elektrische fiets moet ik zeggen, maar dat is vanwege deze buik en dat soort dingen, als ik dat doe, waar voel ik mij het meest onveilig? Het laatste stuk vanaf de Kralingse Plas tot hier, omdat ik dan inderdaad door het verkeer moet slalommen. Dus ik snak ook naar die veiliger stad. Maar wat ik eigenlijk aan u wilde vragen, u citeert nu één mailtje dat u heeft gekregen, maar heeft u ook de laatste vergadering van EDEM meegeluisterd over alle verkeersexperimenten? Daar kwamen namelijk heel veel Rotterdammers inspreken bij onze gemeenteraad, en die zeiden allemaal: ga alsjeblieft door met die verkeersexperimenten. Pak daarmee door en zorg dat je die stad echt veiliger maakt voor die fietsers, want wij

vinden het zo fijn dat wij door kunnen fietsen. Wij vinden het zo fijn dat die luchtkwaliteit beter wordt. En daar heeft u geen antwoord op.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar heeft eerst een vraag voor u.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja, ik ben het helemaal met mevrouw Roest eens hoor, als het gaat om veilig door de stad heen kunnen fietsen, maar ik ben het met haar oneens hoe ze het beeld schetst alsof ze hier moet slalommen op haar elektrische fiets. Althans, dan moet je denk ik kijken naar de snelheid van je fiets, misschien dat het daarmee te maken heeft, maar de insprekers tijdens EDEM waren inderdaad vooral voorstanders van de verkeersexperimenten. Dat kan. Als sprekers zich aanmelden, dat kan een redelijk vertekend beeld geven. De vraag is dan: betekent dat dan voor u dat er geen voorstanders zijn van autogebruik, oftewel tegenstanders van de verkeersexperimenten? Want u baseert zich dan nu op de insprekers tijdens EDEM, maar zegt u daarmee: dat is voor mij voldoende om te zeggen dat er voldoende draagvlak is om die verkeersexperimenten te behouden? En tevens, die opmerking wil ik dan ook nog maken voorzitter; de grootste kritiek die geleverd wordt op deze wethouder is dat tijdens het onderzoek juist automobilisten niet zijn meegenomen hoe zij de verkeersexperimenten ervaren. Wat is uw mening daarover mevrouw Roest?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Natuurlijk zijn er ook tegenstanders. Dat weten we toch allemaal, dat is ook helemaal geen nieuws. Dat zeg ik ook niet. Alleen doet mijnheer Simons of er alleen maar tegenstanders zijn, wat ook echt een zware vertekening is van het beeld. Ik ben trots op de verkeersexperimenten van dit stadsbestuur. Wij hebben het lef om de stad te besturen en daarin verregaande keuzes te maken. Verregaande keuzes die nodig zijn om onze stad leefbaar en gezond te houden voor iedereen. Wij maken geen voorkeurspositie voor die automobilisten. Nee, ze kunnen nog prima door de stad. Dat is ook heel goed mogelijk. Alleen niet meer ten koste van andere verkeersdeelnemers.

De **VOORZITTER**. Nog één keer mijnheer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, dan nog één vraag. Ik ben het ook weer eens dat de stad leefbaarder en gezonder zou moeten zijn. Betekent dat dat als we straks allemaal elektrische auto's hebben, dat die verkeersexperimenten dan opgeheven zouden kunnen worden volgens u?

Mevrouw **ROEST** (gl). Nou, zover zijn we nog lang niet, maar ik zeg ook sowieso nee, want het gaat niet alleen om de luchtkwaliteit, al is dat een heel belangrijk onderwerp, maar ook over de verkeersveiligheid. En met een elektrische auto maak je niet ineens minder ongelukken dan met een benzineauto.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, mevrouw Roest winkelt natuurlijk selectief. Kent u het onafhankelijk onderzoek naar het verkeersexperiment van het Kruisplein en het Binnenwegplein? Weet u wat de uitkomsten zijn?

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja mijnheer Simons, ik zit ook in deze raad.

De heer **SIMONS** (lr). Dat is mooi, ik zal het ook nog even met de anderen delen. 79% van de automobilisten en 95% van de ondernemers oordeelde negatief. Goed, ik was bij het mailtje van Wim gebleven. Ik ga nu verder met wethouder Bokhove, want die wil graag de verkeersexperimenten permanent maken ondanks alle kritiek. Maar waar is de VVD in dit geheel? De partij die zegt op te komen voor de automobilist en de ondernemer? In de afgelopen verkiezingscampagne zagen we de VVD in een flitsende video zich nog afzetten tegen files en opstoppingen in het verkeer. Die zouden verzonnen zijn door bestuurders, die binnen zitten te vergaderen en nooit buiten komen. Nou, dat is helder mijnheer Karremans. Vandaag kunnen wij een einde maken aan deze groene verkeersdecreten van GroenLinks. Wij dienen daarom een motie in om u de hand te reiken en die kunt u vinden op het RIS. Voorzitter, dan graag aandacht voor het volgende. De eerste echte vuilnisvluchteling van Rotterdam is een feit, namelijk wethouder Wijbenga. Wij hebben ontelbare berichten binnengekregen, vaak met foto's van vuilnisbergen zoals we die kennen van Napels. Een bericht van Truus. 'Wijbenga is net een tornado en laat overal waar hij heengaat zijn sporen achter. We betalen ons scheel aan afvalstoffenheffing, maar het blijft armoede. Constant zijn die dingen vol, met naastplaatsingen als gevolg en door de naastplaatsing een stortvloed aan meeuwen en ratten.' Aldus Truus. Dit college verzaakt in zijn kerntaken door structureel te weinig budget vrij te maken voor vuilophaal en het beheer van de buitenruimte en daarmee de ratten en de meeuwen vrij spel geeft. Het is ongelofelijk dat in onze stad de meeuwen een openluchtbuffet krijgen en onze ouderen niet eens een fatsoenlijke maaltijd in een seniorenrestaurant kunnen nuttigen. Rotterdammers willen een schone stad en wij pleiten daarom voor meer handhaving en dienen daarom de volgende motie in, en die kunt u ook op het RIS vinden, mijnheer Karremans.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Dat is fijn. Dank u wel voorzitter. Het is natuurlijk de eerste voorjaarsnota van de heer Simons als fractievoorzitter, dus ik heb een vraag aan hem. Om het makkelijk te maken doe ik even multiple choice. Is dat goed? Dan doen we het op die manier. Wie pleurt dat afval – om met de woorden van de heer Simons te spreken – dozen, matrassen, tuinhekken, wie plaatst dat naast die vuilnisbakken? Zijn dat, A: een kleine groep asociale Rotterdammers; B: wethouder Wijbenga in hoogsteigen persoon, die dat 's nachts doet als iedereen ligt te slapen; of is dat C: een team VVD'ers, of is dat D: Willem Engel? Nou, als u een hulplijn wilt, dan horen we het wel.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Voorzitter. Kijk, mijnheer Karremans, u bent blijkbaar gewend om op dit niveau met uw eigen fractie te communiceren. Die komen blijkbaar niet verder dan multiple choice. Ik citeer niet iets wat ik nu verzin, ik citeer gewoon een mail van een echte Rotterdamse die ons gewoon schrijft. Geef daar gewoon eens antwoord op in plaats van die leuke trucjes met die multiple choice, waar u waarschijnlijk zelf het antwoord al op weet.

De **VOORZITTER**. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Als de heer Simons bij Weekend Miljonairs gaat zitten, hebben ze vijftien uur spreektijd nodig voor één aflevering, zo te horen. Ik maak het extra makkelijk voor u, het is uw eerste keer, dus ik dacht, gewoon vriendschappelijk, A, B, C of D, wie denkt u dat die matrassen, tuinhekken en andere dingen die er niet horen, naast die vuilnisbakken plaatsen. Wie denkt u dat dat doet?

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, ik ga me niet verlagen tot het niveau van multiple choice waar de VVD gewend is mee te werken. Ik citeer een mail van een Rotterdamse. Ik kan er nog honderden citeren. We kunnen allemaal zien dat het het afgelopen jaar gewoon een teringzooi in de stad is geworden. U zit in het bestuur mijnheer Karremans, u moet er wat aan doen, dus lost u ook maar zelf uw multiple choice op. En graag tegelijkertijd ook gelijk het vuil van de straat af halen.

De **VOORZITTER**. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja, ik wist niet dat iemand zo boos kon worden om een multiplechoicevraag. Dat is ook nieuw voor mij. Maar als je het probleem wilt oplossen, dat zal de heer Simons met me eens zijn, dan moet je natuurlijk eerst weten wie het veroorzaakt en wat het probleem is. Dus dan doen we het lekker zonder multiple choice, als de heer Simons dat wil. Maar wie denkt u dat dat probleem veroorzaakt? Wie zet dat vuilnis naast die bakken? Wie doet dat?

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ik zal u even helpen, want u weet zelf het antwoord al en ik ga niet mee in uw politieke spelletjes, want ik vind het echt een serieus probleem. Ik heb net gevraagd om meer handhaving, dus als bijvoorbeeld mensen onterecht vuilnis ernaast plaatsen, dan moet daar meer handhaving op komen, cameratoezicht en dergelijke. Het kan allemaal, maar dat heeft u allemaal niet gedaan de afgelopen jaren. Dus dat is het probleem, mijnheer Karremans. Die mensen zijn niet het probleem, u bent het probleem.

De **VOORZITTER**. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja voorzitter, dat is grappig, hij verdraait weer compleet het verhaal. Dat is de nieuwe techniek van Leefbaar Rotterdam; we doen gewoon net alsof. Dat hebben ze net in de fractiekamer besproken. Ik heb hier voor de camera's, het aantal boetes uitgedeeld onder Leefbaar Rotterdam, dat was in het laatste jaar nog geen 3500. VVD, in het afgelopen jaar, bijna 10.000. U wilt handhaving, u krijgt handhaving, maar wel onder VVD-beleid en niet onder Leefbaar Rotterdam-beleid voorzitter. Want dat is wat het geval is. Wij zijn begonnen met een handhavingsaanpak. Leefbaar Rotterdam was daar totaal niet mee bezig. Wethouder Eerdmans was met heel andere dingen bezig. U vraagt precies wat wij de afgelopen jaren hebben gedaan, namelijk de puinhopen van Leefbaar Rotterdam opruimen en meer boetes uitdelen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Achbar.

De heer **SIMONS** (lr). Voorzitter.

De **VOORZITTER**. Heel even, mijnheer Achbar is gaan zitten.

De heer **SIMONS** (lr). De heer Karremans maakt even één denkfout. Want het laatste jaar van het vorige college, wat was het verschil met dit jaar in de buitenruimte? Rotterdam was schoon, dus er hoefde ook veel minder gehandhaafd te worden, want we hadden onze zaakjes gewoon op orde. Dat was het verschil mijnheer Karremans.

De **VOORZITTER**. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Voorzitter, dan heb ik nog een plaatje. Wat vindt u hiervan? Vindt u dit schoon, even ja of nee?

De **VOORZITTER**. Mijnheer Karremans, mag ik u erop wijzen dat wij in deze raad afgesproken hebben dat we niet met foto's en alle andere dingen komen. U kunt het gebruiken. Mijnheer Van Schaik, ik ben vandaag nog even voorzitter. U mag het bij u gebruiken en adstrueren wat u wilt zeggen, maar niet showen, want dat kan niemand anders zien. En alleen u heeft het in handen, dus dan had u de foto's vooraf moeten delen, want dan is er sprake van equality of arms en dat is nu niet het geval. Dus u mag het gebruiken om uw bijdrage te adstrueren. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). We zetten het even op Twitter en dan taggen we mijnheer Simons en dan vragen we even of hij dit normaal vindt. De stad was helemaal niet schoon. We hebben in 2017 een website opgericht: ikwilgewooneenschonestad.nl. Die werd overspoeld met reacties omdat Leefbaar Rotterdam gewoon haar zaakjes niet op orde had. Wat je wilt doen, is gedragsverandering bewerkstelligen. Handhaven, die kleine groep aso's, want dat was het goede antwoord, antwoord B, u had er iets heel moois mee kunnen winnen, die moet je aanpakken. Meer boetes, de pakkans omhoog. En dat is precies wat we aan het doen zijn. Maar omdat Leefbaar Rotterdam precies dat niet gedaan heeft die vier jaar daarvoor, zijn we inderdaad even bezig met een gedragsverandering. Ja, dat kost even tijd, maar we doen wel ontzettend ons best en het gaat wel de goede kant op.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, in aanvulling daarop. Ik werd getriggerd door uw opmerking: wij willen wat meer handhaving. Toen dacht ik: de grote verandering van dit college is nu juist: geen bezuiniging op buitenruimte, op schoon, maar wel meer inzet op handhaving, speciale teams inzetten om dat gelijk goed op te ruimen en direct te handhaven. Vuilniszakken openmaken, dat soort zaken. Dus er wordt nu juist vreselijk veel op ingezet. Ik ben het overigens met u eens dat ik vind dat de stad schoner mag. Absoluut terecht. Maar ik ben dan wel benieuwd wat uw concrete idee is bij die handhavingsintensivering. Want die is nu juist sinds kort goed ingezet. Dus ik ben gewoon benieuwd naar uw ideeën daarbij.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ik heb net een motie ingediend mevrouw Zeegers.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, het is wel weer bijzonder dat we direct weer in een wedstrijdje ver-plassen komen tussen Leefbaar Rotterdam en de VVD. Feit is dat een klein groepje Rotterdammers er gewoon een puinhoop van maken. En het is toch wel bijzonder dat hier Leefbaar Rotterdam en de VVD zo in de maakbaarheid geloven dat het stadsbestuur die rommel wel even gaat opruimen. Uiteindelijk is het een gedragskwestie. Natuurlijk helpt handhaving daarbij en natuurlijk helpt ophalen daarbij. Zorgen dat de containers niet vol zijn. Maar laten we ook reëel zijn, hoeveel inzet we er ook op plegen, er zullen altijd Rotterdammers zijn die een vuilniszak naast een bak zetten in plaats van in de bak. Laten we dat gewoon ook eens met elkaar onder ogen zien en niet verwachten dat elke straat spic en span is. Dat is namelijk een utopie.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan, er zit geen vraag in.

De heer **SIMONS** (lr). Dank u wel. Naast dat de buitenruimte schoon moet zijn, moet deze ook aantrekkelijk zijn om in te verblijven. Bomen spelen een belangrijke rol in het welbevinden in de buitenruimte. Leefbaar Rotterdam heeft een initiatiefvoorstel ingediend: 'Op naar 1 miljoen Rotterdamse bomen'. Als je nu naar de realisatie kijkt in de bomenbalans van 8 juni jl., valt daar te lezen dat er per saldo 216 bomen zijn bij gekomen. Het meest groene college. Ja, in woord, maar ook hier geen daden. Ik ben zo benieuwd wat de fractie van GroenLinks hier nu van vindt, of ze daar tevreden mee is. Wij steunen dit college nog even op dit punt en daarom dienen we een motie in voor jaarlijks 1000 bomen erbij. Voorzitter, dan hebben we nog de groene grabbelton van de energietransitie. Tot 2050 moet dit € 50 miljard gaan kosten, zo kunnen we lezen. Ook hier maakt de Rotterdammer zich zorgen over. Suzanne: 'Bizar dit. Het lijkt wel of er alles aan gedaan wordt om het de burger zo rot mogelijk te maken. Het is onbetaalbaar. In Duitsland krijgen mensen een premie als ze overstappen naar aardgas, en hier is het een no-go. Onbegrijpelijk en niet uit te leggen aan de mensen.' Aldus Suzanne.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, ik begrijp dat het voor de heer Simons de waarheid is als hij één mailtje krijgt met een bepaalde boodschap daarin. Ik wil u even vragen: weet u hoeveel procent van de bewoners in Heindijk vrijwillig meedoet met de pilot die we daar doen om van het gas af te gaan en naar duurzame vormen van woningen te komen?

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, daar krijgt u zo antwoord op, want dat is zolang de rijksoverheid betaalt, dan kunnen mensen natuurlijk gewoon meedoen. Maar zodra de pilots zijn afgelopen en de rekeningen echt voor de mensen komen, dan hebben we een probleem.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, we weten nog helemaal niet of die rekeningen bij de mensen worden gelegd. Wat we wel weten, is dat we met z'n allen hebben afgesproken, in Nederland maar ook wereldwijd, dat we in 2050 klimaatneutraal moeten zijn. Weet u hoeveel woningen er zijn in Rotterdam?

De heer **SIMONS** (lr). Er moeten 261.000 woningen van het gas af worden gehaald mevrouw Roest. Ik weet dat prima. Maar hoeveel woningen van die 261.000 heeft dit college van het gas af gehaald?

Mevrouw **ROEST** (gl). Een compliment voor de heer Simons, want hij heeft zijn feiten in ieder geval beter op orde dan zijn voorganger, die dat soort vragen nooit kon beantwoorden, dus hartstikke goed. We hebben dus nog dertig jaar, mijnheer Simons, om al die woningen van het gas af te halen. Als wij daar nu niet mee beginnen, hoe gaan we dat dan doen in die periode? Hoe ziet u dat voor zich?

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Hoeveel woningen heeft u de afgelopen vier jaar van het gas af gehaald mevrouw Roest?

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, mijnheer Simons weet ook dat we pas net aan het beginnen zijn met het experimenteren met hoe dat werkt, dus het is nu nog een ingewikkelde

opgave. Maar juist omdat het zo'n ingewikkelde opgave is, moeten we daar nu mee beginnen. Want we hebben dus maar dertig jaar, nou ja, 29 jaar eigenlijk maar, want we zitten al in 2021. Als het al zo ingewikkeld blijkt om het nu voor elkaar te krijgen, wat overigens ook wel meevalt. We moeten ook vooral wachten om die rijksfinanciering rond te krijgen. Maar als dat al zo'n klus is, hoe wilt u dat dan doen in die 29 jaar die er nog resten als we niet nu al gaan experimenteren daarmee?

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Voorzitter, ik moet vaststellen, het is hard om te moeten zeggen, maar dit college heeft nul woningen van het gas af weten te krijgen. Maar wat willen we dan wel? Leefbaar Rotterdam pleit voor klimaatrealisme. Concrete, efficiënte en uitvoerbare maatregelen die het leven van Rotterdammers beter en gezonder maken en die een bijdrage leveren aan het verminderen van de uitstoot van CO_2 en schadelijke stoffen. Klimaatadaptie is ons uitgangspunt, waarbij wij ons aanpassen aan het actuele of verwachte klimaat. Isolatie van woningen, zonnepanelen op daken in plaats van in ons schaarse groen; extra bomen, kernenergie, walstroom en eventueel windturbines op zee en tal van andere innovaties kunnen ons daarbij helpen. Haalbare en betaalbare maatregelen, klimaatrealisme dus.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, het valt mij op dat als het over klimaat gaat, Leefbaar Rotterdam het steeds heeft over die woningen van het gas, waar we net een debatje over hebben gehad. Overigens is de target van het college: voorbereid op aardgasvrij, en die gaan we gewoon halen hè, dus het is niet echt een enorm drama dat u nu probeert te schetsen. Maar wat mij opvalt, is dat wanneer het over klimaat gaat, er eigenlijk altijd twee dingen zijn die Leefbaar Rotterdam dan van stal haalt die niet goed zijn, namelijk die woningen van het gas af en de windmolens. Dat is ook een nieuwe obsessie. Ik zie mijnheer Achbar ook al knikken. Die kan het op het dat punt heel goed met Leefbaar Rotterdam vinden. Maar we weten natuurlijk dat in de energietransitieplannen van dit college, een veelvoud aan acties zit en dat dit maar een klein onderdeel is van de acties die dit college allemaal in gang zet. U zegt: al die klimaatenergietransitie is allemaal niet nodig, maar wilt u dan stoppen met het aanleggen van walstroom?

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Hoeveel zonnepanelen heeft al op het gemeentelijk vastgoed geplaatst mevrouw Roest? Dat is iets wat u had kunnen doen afgelopen jaar. Hoeveel heeft u erop geplaatst?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Dat weet ik niet uit mijn hoofd mijnheer Simons, maar ik weet wel dat het er te weinig zijn. Ik weet ook dat er vandaag een motie wordt ingediend door onze collega's van de PvdA die wij van harte zullen ondersteunen, om daarin een versnelling te maken. Maar het een sluit het ander niet uit. U zegt steeds in uw bijdrage: die hele groene grabbelton en al die klimaatplannen van dit college, maar als je kijkt naar het concrete niveau, dan zijn er volgens mij heel veel maatregelen die u wel steunt. Klopt dat?

De heer **SIMONS** (lr). Kijk, mevrouw Roest geeft een mooie samenvatting van het collegebeleid: te weinig en het aantal huizen van het gas af: nul. Als je dan hoge ambities hebt, is dat toch wel heel erg zuur. Dat begrijp ik, maar het is niet anders. Leefbaar

Rotterdam komt gewoon met realistische, haalbare en betaalbare voorstellen. Dus doe er wat mee, zou ik zeggen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, als ik dan nog één keer mag reageren, dat is de samenvatting van de heer Simons, die neem ik niet voor mijn rekening. Als ik dan toch ook een samenvatting zou mogen geven, dan zou ik zeggen: target 1 van dit college was schone lucht in de hele stad die voldoet aan de Europese normen. Dat vond uw partij ook altijd heel belangrijk, CO_2 kan u gestolen worden, maar schone lucht en fijnstof was wel belangrijk. Ons college heeft dat gerealiseerd in Rotterdam, eindelijk.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, ik wil toch ook even het punt maken dat ik zie dat Leefbaar Rotterdam vooral echt aan cherry picking doet. Dat is niet gelukt, of er is niet een concreet target gehaald. En dingen die dus wel gelukt zijn, presenteren ze als eigen ideeën. Maar dat is natuurlijk niet de manier waarop dat gaat. Ik heb net even de motie opgezocht over die handhaving van de buitenruimte. Dat is gewoon het collegebeleid dat u daar noemt. En u geeft nu een aantal voorbeelden aan van energietransitie en klimaataanpak waarvan u zegt dat we dat in gang moeten zetten, maar dat zijn gewoon dingen die collegebeleid zijn. Dus u probeert een beetje dat collegebeleid uw beleid te laten zijn, maar dat is niet waar.

De heer **SIMONS** (lr). Eén voorbeeld dat ik heb genoemd, zonnepanelen op de daken van het gemeentelijk vastgoed, kunt u aangeven hoe het daarmee staat?

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Nou, die heb ik inderdaad ook niet paraat, maar wat ik wel weet is dat er extra laadpalen worden gerealiseerd. Ja, u kunt wel zo doen, maar dat wordt allemaal in gang gezet. Laadpalen worden er neergezet, er worden leningen verstrekt om huizen te verduurzamen. Ik kan de hele rits wel opnoemen, allemaal realistische maatregelen waarvan u deels zegt dat dat allemaal uit de Leefbaarkoker komt, maar dat is niet waar. Het college doet dat gewoon.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, ik weet niet wat u dan doet, in ieder geval geen zonnepanelen op gemeentelijke daken en nul huizen van het gas af. Maar ik ga verder, want hier komen we op dit ogenblik niet uit.

De **VOORZITTER**. Eerst de PvdA nog even.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik ben wel heel erg blij dat u ook dat beleid steunt om zonnepanelen op gemeentelijk vastgoed te leggen. Dat is toch ook fijn en u zult ook vast onze motie op dat punt steunen, dus misschien kunnen we veel meer allemaal samen optrekken in plaats van te roepen dat het allemaal maar bagger is.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Mijnheer Engberts, kunt u dan antwoord geven op de vraag hoeveel zonnepanelen u op de daken hebt gelegd de afgelopen drie jaar en hoeveel huizen u van het gas heeft gehaald? Kunt u daar dan gewoon antwoord op geven?

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, via de voorzitter, zeker. Die zonnepanelen, dat zit ons ook dwars, dus we hebben daar ook een motie voor liggen om dat te versnellen, want daar mag wel wat meer tempo in gemaakt worden. Dat ben ik helemaal met u eens.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Nou, het is mooi dat zowel GroenLinks, D66 als de PvdA het met Leefbaar Rotterdam eens zijn dat er niets is bereikt op de genoemde punten. Voorzitter, in het eerste kwartaal van 2021 zien we een stevige daling van het aantal woninginbraken, straatroven en overvallen. Natuurlijk komt dit mede door corona, maar de trend is duidelijk. Al jaren dalen de cijfers van de high impact crimes. Rotterdam wordt op dit punt steeds veiliger. Daar hebben onze politie, burgemeester, Leefbaar Rotterdam en vele andere partijen aan bijgedragen en hier zijn we heel blij mee. Maar kunnen we nu tevreden achterover gaan leunen? Absoluut niet, integendeel zelfs. De afgelopen twee jaar waren er in Rotterdam meer incidenten waarbij een mes betrokken was, in 2018 waren het er 103, vorig jaar 140. Daarbij hebben we de politiecijfers gebruikt. Die wijken iets af van de cijfers die onze burgemeester heeft getoond. Ik heb hier een heel verhaal staan, maar ik zal één ding zeggen. Ik zat gisteravond in de auto naar de fractievergadering en toen hoorde ik dat een 15-jarige jongen een 16-jarige jongen had neergestoken en zijn vader. En ik dacht: het is bijna ongelofelijk dat dit gewoon elke dag gebeurt. Het gebeurt steeds meer. Waar gaat het naartoe? Dat kunnen we gewoon in Engeland zien. Daar hebben ze het over een epidemie. Daar zijn inmiddels 30.000 steekincidenten per jaar. Laten we alsjeblieft alles op alles zetten om deze bizarre trend gewoon te stoppen.

De **VOORZITTER**. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Dank u wel voorzitter. Ik hoorde dat bericht ook en ik maak me er ook zorgen om. Ik las overigens ook laatst een bericht in het AD, toen u net gekozen was tot lijsttrekker, waarvoor nog van harte gefeliciteerd. At your service. Toen noemde u Leefbaar Rotterdam dé law-and-orderpartij. Ik vroeg me af wat u daar precies mee bedoelt.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Mijnheer Karremans, dat heb ik net verteld aan de hand van dit voorbeeld en ik ben blij dat u instemmend knikt en dat u zich ook zorgen maakt over deze trend dat jongeren, kinderen, elkaar aan het mes rijgen. Ik ben bij dat ik in u een bondgenoot vind om dit gewoon keihard aan te pakken.

De **VOORZITTER**. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja goed, voorzitter, keihard aanpakken is geen concrete maatregel, want als je je echt zorgen maakt, kom je natuurlijk met concrete maatregelen. Ik las dus in dat artikel in het AD dat Robert Simons zei: Leefbaar Rotterdam is dé law-and-orderpartij van Rotterdam, maar toen ben ik toch eens even de cijfers erbij gaan zoeken en heb ik het beleid van Leefbaar Rotterdam vergeleken met het VVD-beleid. Dat doet u ook, daar heeft u net twintig minuten aan besteed, dus ik dacht: dan kan ik u ook een spiegel voorhouden. Volgens mij was ik aan het woord. Het aantal BOA's was onder Leefbaar Rotterdam-beleid 300, onder VVD-beleid 371. Shishalounges, onder Leefbaar Rotterdam is er niks aan gedaan, er bleven er 47, onder VVD-beleid inmiddels 39. Veiligheidscamera's erbij in de hele periode van Leefbaar Rotterdam, die hele vier jaar, 36. Onder VVD-beleid nu al meer dan 81 en we zijn nog niet eens klaar. Boetes voor aso's die naastplaatsingen doen, minder dan 3500 per jaar voor Leefbaar Rotterdam, terwijl onder VVD-beleid meer dan 6500

in het afgelopen jaar. In het jaar daarvoor 10.000. Dus u zei: dé law-and-orderpartij, maar maakte u niet een foutje, moet het niet een law-and-orderpartij zijn? Dan wil ik u graag de gelegenheid geven dat hier te rectificeren.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Nou, ik ben blij te horen dat mijnheer Karremans in ieder geval nog een lijstje kan opnoemen van dingen die wel gelukt zijn, en als u wilt dat u in ieder geval ook een law-and-orderpartij bent bij de verkiezingscampagne, dat kennen we allemaal. We gaan het zien mijnheer Karremans.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Ik zie hier nu toch inderdaad twee partijen tegen elkaar opboksen hoe stoer ze wel niet zijn met die law and order, terwijl ik denk: als ik zo'n verhaal hoor over zo'n jongen die een andere jongen met een mes neersteekt, en ik zag aan u ook dat het u raakte en ik denk dat iedereen dat raakt, denken we dan alleen maar aan law and order? Dat lijkt me echt volstrekt onvoldoende. We moeten aan de voorkant zitten, we moeten ook kijken: wat gebeurt er bij die gezinnen? Hoe kunnen we op een goede manier kinderen op school, hun ouders helpen? Daar hoor ik u niet over. We kunnen wel lijstjes boetes gaan noemen, maar daar gaat het niet om. Het gaat erom hoe je voorkomt dat dit soort dingen gebeurt.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Meeuwissen eerst even in de richting van mevrouw Zeegers.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, ik beluister hier van de heer Simons eerst een heel verhaal over afval, het stokpaardje van Leefbaar Rotterdam, en nu begint hij pas over de veiligheid in de stad. Het doet me heel erg denken aan een van de eerste betogen van de heer Karremans. Veiligheid is absolute topprioriteit. En waar stond veiligheid in het coalitieakkoord? Op plek 14, helemaal onderaan. En dan zei hij: ja, zo doen we dat een beetje hè, er zit geen ranking in. Een heel stoer praatje. Maar mijnheer Simons vindt veiligheid dus eigenlijk ook helemaal niet zo belangrijk, want hij begint eerst zijn praatje over afval. Wat vindt mijnheer Simons daar verder van? Lijkt hij niet heel erg op de VVD?

De **VOORZITTER**. Dat was eigenlijk een vraag aan de heer Simons. Ik dacht dat u mevrouw Zeegers wilde interrumperen. Dat geeft niets, dat was mijn inschatting. Dus mijnheer Simons, u heeft nu twee vragen.

De heer **SIMONS** (lr). Ik ben het eens met mevrouw Zeegers dat er meer moet gebeuren. Daarom gaan wij zo ook een motie indienen voor meer wijkagenten. Alle partijen in Den Haag hebben daar in hun verkiezingsprogramma uitspraken over gedaan. Die hebben we ook allemaal in de motie neergezet, dus dat is een lobbymotie voor u, burgemeester. Die heb ik dan alvast genoemd. Ik ben het dus met u eens dat er meer moet gebeuren dan alleen het lijstje van mijnheer Karremans. Dat was niet mijn lijstje, dat was zijn lijstje.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja dank u wel. Ik ben de laatste tijd een aantal keer met wijkagenten op pad gegaan, en wat zij mij vertellen is dat zij voor hun werk ontzettend afhankelijk zijn van hulpverlening op het terrein van schulden. Het kan ook op het terrein van buitenruimte, het kan op allerlei sociale aspecten zitten. Een wijkagent an sich heeft echt samenwerking nodig met allerlei organisaties. Ik denk dat het des te belangrijker is om die

hele keten goed te organiseren, om ook echt op maatwerk in te zetten, en dat hoor ik u nu ook niet zeggen, dus daar graag ook weer uw reactie op.

De **VOORZITTER**. De heer Simons, u kunt verdergaan.

De heer **SIMONS** (lr). Ik ben het op dat punt met u eens, dat je meer moet doen dan alleen een wijkagent of handhaving. Maar ik moet gewoon constateren dat die trend nog niet gestopt is, en daar maak ik me grote zorgen om en daar vraag ik aandacht voor. Een ander probleem in Rotterdam is de intimidatie op straat.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen wil nog een vraag stellen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, ik vind het jammer dat de heer Simons niet op mijn vraag ingaat. Ik zou de vraag graag anders formuleren. Stel, in het verschrikkelijke geval dat Leefbaar Rotterdam in een coalitie terechtkomt, zou Leefbaar Rotterdam er ook genoegen mee nemen dat veiligheid als topprioriteit helemaal onderaan in een coalitieakkoord terechtkomt? Kunt u daarop antwoorden? Zou u daarmee akkoord gaan, ja of nee? Het is een multiplechoicevraag, net zoals de heer Karremans vandaag doet.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, ik snap het niveau mijnheer Meeuwissen. Voor ons is het niet zo belangrijk of het nu op punt 1, 5 of 10 komt te staan. Voor ons is het belangrijk wat er daadwerkelijk verandert in Rotterdam en of het veiliger wordt. Daar gaan wij naar streven, en hoe het wordt opgeschreven, zal mij een rotzorg zijn. Het gaat om de daden in de stad en de resultaten.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Nou voorzitter, dan is het dus duidelijk voor heel Rotterdam en voor heel Nederland dat Leefbaar Rotterdam het liefst over onkruid en afval praat en allerlei ander klein geneuzel in de stad, en over meeuwen en over ratten en duiven. En dan zeggen ze ook nog iets om stoer te zijn en om op te boksen tegen de VVD over de veiligheid. Tot zover.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Die meeuw zou u toch moeten koesteren zou ik zeggen, mijnheer Meeuwissen. Maar goed, intimidatie op straat, in de metro en in het uitgaansleven. Ik denk dat we het er ook over eens zijn dat dat een groot probleem is. Het is ook een hardnekkig probleem, waar we volop op moeten inzetten. Want wij zijn daar nog lang niet. En ook gezien mijn tijd loop ik hier even snel doorheen. Ik weet ook dat er heel veel werk wordt verricht, maar er is ook helaas, ik moet ook zeggen helaas, ook laatst een onderzoek gepubliceerd dat we op dat punt – intimidatie, metro, uitgaansleven, op straat – nog niet veel zijn opgeschoten. Dus u moet deze aandacht van mij zien als een oproep om er nog echt een stukje bij te zetten. De burgemeester heb ik al, de landelijke verkiezingscampagne, alle partijen hebben daarin gezegd: meer wijkagenten. Ik heb ze netjes in de motie voor u op een rij gezet. Ik hoop dat u daarmee aan de slag wilt. Voorzitter, ik rond af. Maar ik wil nog wel even stilstaan bij de collegetargets. Vijf targets gehaald, tien onbekend, zes niet gehaald. Deels door corona, maar deels is de reden onbekend. Dit college bouwt niet, versloft de inburgering van statushouders, laat onze ouderen in de kou staan, doet niets aan de taalontwikkeling van Rotterdammers en laat de buitenruimte van onze straten verloederen. Om de haperende motor van dit college te smeren, dienen wij op tal van terreinen de volgende moties in die op het RIS staan. Afsluitend, de verkiezingen komen eraan. Over acht

maanden kunnen de Rotterdammers een einde maken aan het linkse houtje-touwtjecollege dat vooral met zichzelf bezig is. We tellen samen met heel veel Rotterdammers de dagen af. Eén ding is zeker, de Rotterdammers kunnen rekenen op Leefbaar Rotterdam, omdat wij broodnodig zijn voor een schoon, heel en veilig Rotterdam. Ik dank u.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts heeft een vraag aan u.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dank u wel voorzitter. Ik heb met interesse geluisterd naar de heer Simons. Hij begon met kritiek op het financieel beleid. Toen dacht ik: dan komt er natuurlijk in de loop van zijn betoog wel de uitleg hoe hij dat dan zou oplossen, waar hij dan om het even concreet te maken, € 100 miljoen zou bezuinigen, waarvan wij zeggen: die gaan we meerjarig later wel weer bij plussen, maar hij vindt dat we dat nu al moeten doen. Ik ben dus eigenlijk wel benieuwd welke voorstellen Leefbaar Rotterdam heeft om dat dan nu te realiseren. Waar gaat u op bezuinigen?

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Nou kijk, u heeft wel geluisterd, maar niet goed geluisterd. Wat ik heb gezegd is dat dit college een enorme rekening doorschuift. Daar maak ik me zorgen over en daar heb ik vragen over gesteld aan de wethouder. Dus dat wil ik graag weten. Want u kunt er nu niet over willen praten, maar in de voorjaarsnota kunt u lezen dat in 2023 en 2024 al bezuinigingen zijn ingepland. De eerste jaren niet. Dus u speelt mooi weer, maar u schuift heel veel rekeningen door naar het volgende college, hoe dat er ook zal uitzien. Daar maak ik me zorgen om en de ratio's die ik noem zijn echt alarmerend. Daar zou u zich ook druk over moeten maken mijnheer Engberts.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voorzitter, de heer Simons maakt zich zorgen over de ratio's. Wij lossen dat inderdaad op door te zeggen: de intensiveringen trekken we niet door, dat leggen we weer aan het volgende college voor en die kunnen daar nieuwe keuzes in maken. Als de heer Simons dat niet wil moet hij het ook zeggen. Maar ik hoor hem gewoon niet een oplossing geven. Hij komt alleen maar met: ik heb de vraag, ik maak me zorgen, ik heb daar een vraag over. Ik denk dat het antwoord eigenlijk ook al in de stukken zit. Bent u dan tevreden of niet?

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ik zal het nog herhalen. € 82 miljoen begroot voor de inhuur van externen. In de eerste herziening staat: we gaan € 164 miljoen uitgeven. Dat is dus het verdubbelen. Daar heb ik vragen over. Ik moet natuurlijk eerst weten hoe het echt zit met dit college en in ons verkiezingsprogramma kunt u straks lezen welke richtingen wij op willen, mijnheer Engberts. U zit aan het bestuur, wij niet. Wij stellen vandaag vragen aan het bestuur van deze stad hoe het ervoor staat op grond van de stukken die ze ons hebben aangeleverd.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Goed, dan blijf ik er toch bij. Er is kritiek op de ratio's. Het gaat om € 100 miljoen die dan eigenlijk zou moeten worden omgebogen. Daar heeft u geen enkel voorstel voor. U stelt alleen maar een aantal vragen en u verwijst naar het verkiezingsprogramma waar we het over een jaar dan kennelijk over gaan hebben. Maar we

hebben het nu over de voorjaarsnota. Maar als u hem accepteert, als u het dus eigenlijk goed vindt wat er nu staat, is het ook fijn, maar dan hoor ik dat liever dan dat er een vraag wordt gesteld, en gezegd: ik maak me zorgen, ik maak me zorgen, en vervolgens heeft u geen enkel ander voorstel.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Mijnheer Engberts, dat zijn we natuurlijk wel een beetje gewend, dat is traditioneel Partij van de Arbeid. U laat een failliete winkel achter. Dat is wat ik constateer en dan wil ik graag eerst eens even van het bestuur horen, het bestuur dat u steunt, hoe het daar tegenaan kijkt.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dat bestrijd ik en volgens mij blijkt ook uit de stukken dat we dat niet doen. We zorgen ervoor dat het meerjarig op orde is. Het is heel logisch dat je nu in deze periode juist wat extra doet, dus daar zijn de bestemmingsreserves tenslotte ook allemaal voor. Dus we blijven prima binnen de bandbreedtes die nodig zijn. En nogmaals, ik hoor alleen maar kritiek, maar ik hoor geen enkele oplossing daarvoor. Dus dan heeft het ook allemaal niet zoveel om het lijf.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ik heb gezegd wat ik heb gezegd en mijnheer Engberts begrijpt dat prima. Een weerstandsvermogen van 0,5 is de grens om onder curatele te worden gesteld door de provincie hè. Dus je kunt zeggen: er is niets aan de hand. Nou, ik denk van wel.

De **VOORZITTER**. U wordt het niet met elkaar eens, schat ik zo in.
De heer Simons heeft de volgende moties en het volgende amendement ingediend.

Motie 2. Motie De zwaan is uitgeëxperimenteerd

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021 ter bespreking van tweeminutendebat Verkeersexperimenten;

constaterende dat:
- tussen 25 mei en 24 november 2020 is geëxperimenteerd met verkeersafsluitingen op en rondom de Erasmusbrug;
- na afloop van bovengenoemde data het verkeersexperiment is omgezet naar een "tijdelijke maatregel";
- er vooralsnog geen definitief besluit is genomen omtrent de toekomst van deze verkeersroute;

overwegende dat:
- de wethouder in haar rapport 'Vasteland-Erasmusbrug' voorsorteert naar het permanent maken van de huidige situatie rondom de Erasmusbrug;
- het draagvlak voor de huidige situatie gering is;
- de verblijfskwaliteit, luchtkwaliteit en veiligheid voor fietsers en voetgangers, welke een goed streven zijn, eerder nadelig beïnvloed worden door de verkeerschaos, omleidingen en opstoppingen met bijbehorende uitstoot;
- er tijdens de verkeersexperimenten en de huidige situatie niet voldoende rekening is gehouden met de wensen en behoeftes van omwonenden;

- sluipverkeer niet geweerd wordt, maar zich juist naar andere locaties verplaatst;

verzoekt het college:
- terug te keren naar de oorspronkelijke verkeerssituatie (van voor aanvang verkeersexperimenten) op en rondom de Erasmusbrug-Vasteland;
- met een nieuw plan te komen ter bevordering van de doorstroming, luchtkwaliteit en verkeersveiligheid;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. B. van Drunen en F. Achbar

Motie 40. Dicht de kloof

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 & 8 juli 2021 ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- schuldhulpverlening dit jaar circa 4.000 ondersteuningsplannen heeft opgesteld;
- de instroom van mensen die in aanmerking kwamen in deze periode circa 17.000 betreft;

overwegende dat:
- zelfs wanneer de doelstelling van 6.000 gehaald was er nog 11.000 mensen buiten beeld waren;
- er diverse mogelijkheden zijn waarop mensen uit de schulden komen;
- of er diverse redenen zijn waarom men niet bij de gemeente aanklopt;

verzoekt het college:
- inzicht te verschaffen in hoe de groep die de gemeente niet bereikt heeft zich ontwikkeld heeft;
- hierover te communiceren met de raad welke stappen hiervoor ondernomen worden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Roskam

Motie 41. De Havenloods: nu écht voor iedere Rotterdammer

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 & 8 juli ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- de gemeente Rotterdam (mede) verantwoordelijk is voor de informatievoorziening van haar burgers;
- deze (mede) verantwoordelijkheid onder meer wordt ingevuld door het verstrekken van subsidie aan mediapartijen;

overwegende dat:
- deze informatievoorziening onder meer via de Havenloods gebeurt, waar de gemeente Rotterdam een subsidierelatie mee heeft;
- de Havenloods, ondanks deze subsidierelatie, niet door de gehele stad wordt verspreid;

- zélfs burgemeester Aboutaleb in commissieverband heeft aangegeven dat hij niet de Havenloods op zijn deurmat ontvangt;

verzoekt het college:
- ervoor te zorgen dat de Havenloods in heel Rotterdam in de brievenbus verschijnt;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. B. van Schaik

Motie 43. Stop de windturbines op land!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 & 8 juli 2021 ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- de Raad van State heeft gesteld dat de normen die nu gebruikt worden voor vergunningverlening van windturbines niet voldoen aan het Europese Recht;
- de Raad van State adviseert dat een uitgebreidere milieubeoordeling noodzakelijk is, onder meer over de geluidsnormen, slagschaduw en veiligheid;

overwegende dat:
- de plaatsing van windturbines in de nabije leefomgeving (dus op land) op veel plaatsen in het land leidt tot veel weerstand onder bewoners;
- de onderliggende reden hiervan onder meer afkomstig is van het feit dat mensen die in de buurt wonen van windturbines kampen met hardnekkige slaapproblemen;
- een klinisch fysicus van het Leids Universitair Medisch Centrum onderzoek heeft gedaan naar de gezondheidseffecten van laagfrequent geluid en geconstateerd heeft dat dit een ernstig effect heeft op mensen met reeds bestaande hartklachten;
- de WHO in 2018 heeft gepleit voor strengere geluidsnormen om inwoners te beschermen tegen toenemend omgevingslawaai;
- diverse gemeenten recentelijk hebben aangegeven te stoppen met het vergunnen van windturbines totdat men zeker weet wat de gezondheidsgevolgen zijn hiervan;
- de Raad van State van mening is dat de huidige algemene normen in het Activiteitenbesluit en Activiteitenregeling niet mogen worden gebruikt voor windturbineparken, totdat de regering een milieubeoordeling heeft gemaakt;

verzoekt het college:
- onmiddellijk te stoppen met windturbines op land zolang er geen heldere milieubeoordeling is;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.F.E. Koster

Motie 44. Eerst evalueren, dan pas nieuwe projecten aangaan

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 & 8 juli 2021 ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:

- dit college voornemens is om voor het einde van zijn collegeperiode 10.000 woningen van het gas af wil halen, gevolgd door nog eens 75.000 extra woningen tot 2030;
- er diverse proeftuinen zijn aangewezen om 'lerend' te werken aan een aanpak om woningen van het gas af te halen;
- de Rekenkamer vorig jaar zeer kritisch was omtrent de proeftuinen aardgasvrije wijken en haar doelmatigheid;

overwegende dat:
- de uitstoot van de gebouwde omgeving zeer beperkt is en de kosten hiervan astronomisch zijn;
- een meerderheid van de Rotterdammers totaal niet zit te wachten om van het gas af te gaan;
- het ministerie van Financiën reeds in een memo liet weten dat het aardgasvrij maken van woningen een goede bezuiniging zou zijn, omdat de kosten hoog zijn en de baten laag;
- er momenteel op Europees niveau discussie is omtrent de vraag of aardgas een duurzame energiebron is;
- het ministerie van BZK in 2022 komt met een evaluatie over het Programma Aardgasvrije Wijken;
- het afwachten van deze evaluatie kan leiden tot meer kennis, ervaringen en concrete bijsturing zodat de Rotterdammer beter bediend kan worden;

verzoekt het college:
- te stoppen met de nieuwe aardgasvrije proeftuinen tot de evaluatie in 2022 gereed is;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.F.E. Koster

Motie 45A. Vertrouwen is de beste remedie voor mensen in de knel

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 & 8 juli 2021 ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- schuldhulpverlening te kampen heeft met een imagoprobleem;
- de overheid in het algemeen afgelopen jaren meerdere malen negatief in het nieuws is geweest rondom haar hulpverlening, onder meer via de toeslagenaffaire, schuldhulpverlening en WOB-verzoeken;

overwegende dat:
- mensen met schulden vaak ook andere problemen hebben;
- hierdoor de kans aanwezig is dat zij eerder slechte ervaringen hebben opgedaan met hulpverlening, waardoor het vertrouwen in publieke instanties helemaal weg is;
- vertrouwen in de overheid een cruciaal aspect is om ook daadwerkelijk de overheid in te schakelen in het geval van schuldhulpverlening;

verzoekt het college:
- te werken aan (hersteld) vertrouwen van Rotterdammers die voor schuldhulpverlening in aanmerking komen;
- te communiceren met de raad welke stappen hiervoor ondernomen worden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Roskam en M.G.J. van Elck

Motie 51. AIVD-screening voor havenmedewerkers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021 ter bespreking van de 'Voorjaarsnota 2021';
constaterende dat:
- de stroom van corruptieschandalen en druggerelateerde zaken blijft aanhouden in de Rotterdamse haven;

overwegende dat:
- een kritisch rapport van KPMG begin deze maand stelde dat corruptie voor de meeste medewerkers in de haven een 'ver-van-mijn-bedshow' is en dat anticorruptie-maatregelen vooral gericht zijn op ambtenaren met risicovolle beroepen, terwijl het rapport ook benadrukt dat vrijwel elke positie in de haven vanwege de informatie kwetsbaar is voor criminele infiltratie;
- er veel functies in de haven zijn waarbij het voor medewerkers moeilijk is om weerstand te bieden tegen verleiding, waardoor zij een doelwit kunnen worden voor afpersing;
- de AIVD veiligheidsonderzoeken uitvoert naar personen die een vertrouwensfunctie, bij de overheid of in het bedrijfsleven (bijvoorbeeld elektriciteitsbedrijven), (gaan) vervullen;
- op luchthaven Schiphol iedereen achter de douane gescreend is, terwijl in de haven van Rotterdam minder dan honderd mensen gescreend zijn[1];

verzoekt het college:
- te onderzoeken of de mensen met vertrouwensfuncties in de haven een AIVD-screening kunnen ondergaan, om qua controlecapaciteit en inzet op een vergelijkbaar beveiligingsniveau te komen als organisaties zoals kerncentrales en Schiphol;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.C. Hoogwerf

[1] https://www.rijnmond.nl/nieuws/203788/Meer-en-strengere-screening-van-havenmedewerkers-nodig-tegen-corruptie-maar-dat-niet-alleen

Motie 52. Geen gelul, maar meer agenten in de wijk!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021 ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- veruit de meeste landelijke politieke partijen meer wijkagenten in hun verkiezingsprogramma's hebben beloofd:
  - D66 is voorstander van de inzet van (extra) jeugdwijkagenten;
  - CDA wil de basisteams versterken, zodat de wijkagent vaker zichtbaar aanwezig is op straat;
  - de VVD wil de Nationale Politie versterken met extra wijkagenten, zodat hun wijkgerichte taken vooropstaan;
  - GroenLinks wil investeren in meer capaciteit bij de politie, waaronder wijkagenten.
  - de ChristenUnie pleit voor voldoende wijkagenten;
  - de Partij voor de Dieren wil kleine politiebureaus heropenen en investeren in meer wijkagenten;

- en ga zo maar door;

overwegende dat:
- deze prachtige verkiezingsbeloften natuurlijk ook ingelost moeten worden;

verzoekt het college:
- een lobby op te zetten naar Den Haag waarbij we de landelijke politieke partijen houden aan de verkiezingsbelofte voor meer wijkagenten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.A.C.J. Simons

Motie 53. Jij krijgt een camera! Jij krijgt een camera! Iedereen krijgt een camera!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021 ter bespreking van 'Voorjaarsnota 2021';

constaterende dat:
- uit een enquête onder Rotterdammers blijkt dat 65% positief en 23% zeer positief staat tegenover cameratoezicht. Terwijl maar 3% negatief en 1% zeer negatief is over cameratoezicht;

overwegende dat:
- cameratoezicht volgens Leefbaar Rotterdam zeer effectief is om criminaliteit op te sporen en te bestrijden. Kijk maar op dinsdagavond naar Opsporing Verzocht;
- Rotterdam de inzet van camera's nog onvoldoende benut en bijvoorbeeld ook camera's in kan zetten om straatraces op te sporen, naastplaatsingen tegen te gaan en/of afvaltoeristen te betrappen;

verzoekt het college:
- Rotterdammers actief te informeren over de mogelijkheid om camera's in de buurt aan te vragen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.A.C.J. Simons

Motie 54. Onze handhavers zijn overal om ondermijnende criminaliteit aan te pakken

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021 ter bespreking van de 'Voorjaarsnota 2021';

constaterende dat:
- de gemeentelijke aanpak op het gebied van ondermijning zich vooral richt op bepaalde locaties in de stad, zoals de Mathenesserweg, de Beijerlandselaan en de Spaanse Polder;
- terwijl er veel (afgelegen en verlaten) bedrijventerreinen zijn die ook goed in de gaten gehouden moeten worden, zo werd eind vorig jaar met een automatisch wapen de deur van een autoverhuurbedrijf in Nesselande doorzeefd met tientallen kogels;

overwegende dat:

- ondermijning overal voorkomt;
- een gerichte aanpak juist kan leiden tot een waterbedeffect, waardoor criminele activiteiten verplaatsen naar andere delen van de stad;

verzoekt het college:
- onze handhavers vaker te laten surveilleren op bedrijventerreinen in delen van de stad waar criminele activiteiten minder gecontroleerd worden;
- stadsmariniers de opdracht te geven om deze bedrijventerreinen goed onder de loep te nemen;
- instanties als het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum te vragen om onderzoek te doen naar criminele ondermijning op deze plekken in de stad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.C. Hoogwerf

Motie 55. Goede mondzorg voor ouderen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van de voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- kwetsbare ouderen moeite hebben met het goed zelf kunnen onderhouden van hun gebit;

overwegende dat:
- goede mondzorg essentieel is voor de gezondheid en het welbevinden van ouderen;
- een slecht onderhouden gebit zorgt voor pijn en problemen met eten;
- niet alle ouderen zelf aan kunnen/durven geven dat zij problemen hebben met hun gebit;
- slechte mondhygiëne bacteriën veroorzaakt die kunnen leiden tot ziekte of zelfs het overlijden van ouderen aan bijvoorbeeld een longontsteking;

verzoekt het college:
- actie te ondernemen/te intensiveren om mondzorg onder thuiswonende kwetsbare ouderen te verbeteren en hier de raad over te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.G.J. van Elck en C. Aafjes-van Aalst

Motie 56. Voorzorg Arrangementen!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- een groep kwetsbare personen afziet/stopt met een zorgtraject terwijl dit voor hun (psychische) gezondheid niet goed is;

overwegende dat:
- het belangrijk is dat mensen die zorg nodig hebben hier ook gebruik van maken;

- relatief veel zorgtrajecten beëindigd worden doordat kwetsbare mensen met veelal complexe problematiek afzien/stoppen met het vrijwillige gemeentelijke hulpverleningstraject;
- mensen die stoppen met een zorgtraject/afzien van zorg veelal op een later moment met grotere problematiek/gezondheidsproblemen te maken krijgen;
- het belangrijk is om deze mensen uit voorzorg in beeld te houden en derhalve niet uit het oog te verliezen;
- het belangrijk is om contact te proberen te onderhouden, ook als hulpverleners voor een dichte deur staan en/of niet binnen gelaten worden, vinger aan de pols te houden en te pogen het vertrouwen (terug) te winnen van deze mensen;
- een "voorzorg arrangement" met het in de maak zijnde stabiliteitsarrangement van het college bijdraagt aan zorg/vertrouwen en in beeld houden van mensen met (psychische) problematiek;

verzoekt het college:
- een verkenning en/of evaluatie te doen naar de huidige "vormen van voorzorg' en te bezien welke verbeteringen hierin doorgevoerd kunnen worden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.G.J. van Elck en T.J. Vonk

Motie 57. Wees wijzer!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van de voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- er een bezuiniging van € 130.000 is ingeboekt op het programma Rotterdam Ouder en Wijzer;

overwegende dat:
- de Rekenkamer met het rapport "broze bedoelingen" gehakt gemaakt heeft van het ouderenbeleid in onze stad;
- van de acties vanuit het college m.b.t. het ouderenbeleid conform het rapport van de Rekenkamer er maar één resultaat heeft gehad;
- gelet op deze erbarmelijke resultaten het van de zotte is om te bezuinigen (2 x 65.000 in 2024 en 2025) op ouderen;
- we ouderen in deze stad moeten koesteren en niet korten;

verzoekt het college:
- deze bezuiniging voor het jaar 2024 en 2025 terug te draaien;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.G.J. van Elck en C. Aafjes-van Aalst

Motie 58. Een schone stoep zonder ganzenpoep

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van de voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- er in Rotterdam duizenden ganzen leven;
- deze vele ganzen overlast kunnen geven door bijvoorbeeld ontlasting, geluid en agressief gedrag;
- ganzen tevens een gevaar kunnen vormen voor het vliegverkeer;
- de gemeente inzet op een gezondere populatie door nestbeheer en eventueel ganzen weg te vangen;

overwegende dat:
- er in de nota Dierenwelzijn meerdere acties genoemd worden om de overlast van plaagdieren, waaronder ganzen, te bestrijden;
- in het jaarverslag Dierenwelzijn 2019-2020 echter staat vermeld dat de aanpak nestbeheer ganzen gestagneerd/nog niet gestart is;
- ondertussen de overlast van ganzen alle perken te buiten gaat door een te grote populatie die niet beheerd wordt;
- ganzen dagelijks zorgen voor zo'n 0,5 kilo aan uitwerpselen die terechtkomen op stoepen, wegen en voorzieningen zoals bankjes en speeltoestellen;
- ganzen tevens een grote invloed hebben op het ontstaan van blauwalg, doordat de uitwerpselen van de vogels, de bodem en het water verontreinigen;
- er juist kosten bespaard kunnen worden bij de schoonmaak en reiniging achteraf, door vooraf actiever de ganzenpopulatie te beheren;
- in de MeldR-app er geen aparte meldcategorie bestaat voor het melden van overlast gevende vogels;

verzoekt het college:
- actiever in te zetten op het bestrijden van overlast door ganzen, door zorgvuldig nestbeheer toe te passen en meer ganzen weg te vangen;
- in de MeldR-app een categorie overlast "vogels" op te nemen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. B. van Schaik en E.H. Duijm-Wickerhoff

Motie 59. Groen in de wijken

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van de voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- met het programma 'Rotterdam gaat voor groen' deze collegeperiode 20 hectare groen wordt toegevoegd;
- mede door corona meer mensen gebruik zijn gaan maken van de buitenruimte, in het bijzonder dicht bij huis;
- iedere Rotterdammer evenveel recht heeft op groen in de stad;

overwegende dat:
- er grote verschillen zijn in de aantallen toegevoegde vierkante meters groen in de verschillende wijken in Rotterdam;
- met de Opzoomer Mee-Actie en middels bewonersinitiatieven Rotterdammers meer groen kunnen toevoegen in hun straat, buurt of wijk;
- de resultaten en opbrengsten van deze acties om groen toe te voegen in de wijk, het kleinst blijven in de kleine kernen van Rozenburg, Pernis en Hoek van Holland, evenals de buitengebieden van Rotterdam zoals Hoogvliet, Overschie en Prins Alexander;

- kleinschalige parkjes en bomen al eenvoudig kunnen leiden tot meer hoogwaardig groen in de wijk;
- in relatie met het programma 'Rotterdam gaat voor groen' meer hectare groen toe te voegen in alle wijken, een mooie toevoeging van het programma kan zijn zodat iedere Rotterdammer kan genieten van meer groen dichterbij;

verzoekt het college:
- in gesprek te gaan met de gebiedscommissies, wijkraden en wijkcomités, over waar zij graag extra groen in de wijken zouden willen zien;
- de laatste hectares toe te voegen groen, in het kader van het programma 'Rotterdam gaat voor groen' specifiek toe te voegen in de wijken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. B. van Schaik

Motie 60A. Houd Rotterdam leesbaar

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van de voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- de gemeente een belangrijke rol heeft in het verstrekken van informatie in de buitenruimte middels bewegwijzering, straatnaamborden, verkeersborden en andere informatieborden;

overwegende dat:
- er in Rotterdam echter vele van deze informatieborden onleesbaar zijn, doordat zij bijvoorbeeld groen zijn aangeslagen, overhangen met takken of zelfs vernield zijn;
- er tevens vaak sprake is van een wildgroei aan borden, mede doordat vele oude verkeersborden die niet meer van toepassing zijn, blijven staan of hangen;
- er ook vaak borden achterblijven op straat nadat de gemeente bepaalde werkzaamheden heeft uitgevoerd;
- vieze en vernielde borden geen gezicht zijn voor de stad en zo spoedig mogelijk vervangen dienen te worden;
- (verkeers)borden die niet goed zichtbaar zijn tevens een gevaar vormen voor de verkeersveiligheid in de stad, evenals verkeersborden die niet meer van toepassing zijn;

verzoekt het college:
- een periodieke uitvoerige schouw te houden door Rotterdam waar niet in werking zijnde verkeersborden nog in de buitenruimte staan en welke opgeruimd dienen te worden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. B. van Schaik

Motie 61. Intensiveren op naastplaatsingen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van de voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- het aantal naastplaatsingen bij containers is toegenomen;

- de beeldkwaliteit van 'schoon' is afgenomen;
- de CROW-waarden niet worden gehaald, daar in 70% van de metingen de beeldkwaliteit A+ wordt gehaald, in plaats van het target van 80%;

overwegende dat:
- naastplaatsingen zorgen voor zwerfafval rondom containers, dat vervolgens de straten door zwerft;
- veel vuilniszakken door meeuwen en andere vogels worden opengeprikt, terwijl dit makkelijk voorkomen kan worden door vaker het vuil op te halen;
- de intensivering van de handhaving op naastplaatsingen en zwerfvuil tevens noodzakelijk is voor een schone stad;
- meer handhaving middels beboeten, camerabewaking, inzet en extra controles op hotspots, een schone stad ten goede kan komen;
- tevens middels effectievere handhaving het afvaltoerisme uit bijvoorbeeld Zuidplas en Barendrecht tegengegaan kan worden in de randwijken van de gemeente Rotterdam;

verzoekt het college:
- structureel vaker het vuil en de naastplaatsingen op te halen op hotspotlocaties;
- de handhaving op naastplaatsingen te intensiveren door bijvoorbeeld meer controles uit te voeren op hotspots, meer te beboeten en extra camerabewaking te plaatsen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. B. van Schaik

Motie 62A. Meer prullenbakken op de markt

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van de voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- er dagelijks veel afval achter blijft op de wijk- en weekmarkten, zowel van ondernemers als van bezoekers;
- er intensieve ophaaldiensten en schoonmaakploegen nodig zijn om na afloop van een marktdag de stad weer schoon te krijgen;

overwegende dat:
- er meerdere pogingen worden gedaan om zwerfafval op de markt te verminderen, bijvoorbeeld door minder plastic tasjes mee te geven;
- op veel marktpleinen weinig voorzieningen zijn om afval netjes te deponeren in de daarvoor bestemde prullenbakken;
- door het gebrek aan prullenbakken mensen sneller geneigd zijn hun afval op straat te dumpen;
- mede door het zwerfafval er veel ongedierte zoals ratten en meeuwen afkomen op de vieze straten en pleinen van de markt;
- door meer standaardprullenbakken toe te voegen, zwerfafval op en rondom de markt voorkomen kan worden;

verzoekt het college:
- een inventarisatie te maken op welke marktpleinen prullenbakken toegevoegd kunnen worden om zwerfafval tegen te gaan;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. B. van Schaik

Motie 63. Veel geklets, veel te weinig gebouwd

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021 ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- het college zichzelf het target heeft gesteld om binnen vier jaar met de bouw van 18.000 woningen te starten, maar in drie jaar tijd tot zo'n 8.400 woningen is gekomen;

overwegende dat:
- in de voorjaarsnota staat dat dit college zo'n 11.000 woningen heeft gebouwd, terwijl daar 2600 woningen van afgehaald kunnen worden omdat deze gerealiseerd zijn door het vorige college, waardoor er nog een kleine 10.000 woningen gebouwd moeten worden om het collegetarget te halen;
- de grote woorden van 18.000 woningen hoogstwaarschijnlijk niet omgezet gaan worden in grote daden;
- dit in tijden van hoge woningnood een bijzonder slecht resultaat is;

Verzoekt het college:
- er alles aan te doen om alsnog het collegetarget van 18.000 woningen te halen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.A.C.J. Simons

Motie 64. Alle ballen verzamelen voor SDS'18 uit Ommoord

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 & 8 juli ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- handbalvereniging SDS'18 uit Ommoord te kampen heeft met materiële tekorten;

overwegende dat:
- een toegankelijk en divers sportaanbod van grote waarde voor de stad is;
- handbalvereniging SDS'18 nieuwe belijning en trainingsmaterialen nodig heeft;

verzoekt het college:
- in het kader van "Koers van de stad 2021" € 8.000,00 bij te dragen aan handbalvereniging SDS'18 uit Ommoord;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. B. van Schaik

Motie 65. Tijd voor waardering: maak werk van een Dag voor de Zorg!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 & 8 juli ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

overwegende dat:
- Leefbaar Rotterdam in een eerder stadium de breed ondersteunde motie 'Eurovisie Zorgfestival' heeft ingediend om zorgmedewerkers uit te nodigen voor het Eurovisie Songfestival;
- dit vanwege de coronacrisis helaas niet gelukt is;
- onze zorgmedewerkers van onschatbare waarde zijn geweest tijdens deze crisis en een blijk van waardering verdienen;
- zorgmedewerkers in het zonnetje kunnen worden gezet met een speciale Dag voor de Zorg, waarbij bijvoorbeeld alle medewerkers (die dat willen) gratis toegang kunnen krijgen tot Rotterdamse culturele instellingen, Diergaarde Blijdorp en andere organisaties die zich hierbij willen aansluiten;

verzoekt het college:
- in gesprek te treden met het samenwerkingsverband 'de Rotterdamse Zorg' omtrent het vormgeven van deze waardering;
- de resultaten van dit gesprek terug te koppelen met de indiener van deze motie;
- indien akkoord van de indiener, in het kader van "Koers van de stad 2021" € 112.500,00 bij te dragen voor bovengenoemd initiatief,

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.F.E. Koster

Motie 66. Een bijdrage voor Fonds Bijzondere Noden Rotterdam

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 & 8 juli ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- het Fonds Bijzondere Noden Rotterdam (FBNR) is opgericht om urgente financiële probleemsituaties van Rotterdammers op te lossen indien geen andere oplossing mogelijk is;

overwegende dat:
- FBNR, door stijgende armoede als gevolg van de coronacrisis, meer nodig is dan ooit;
- een bijdrage aan dit fonds ervoor zorgt dat meer Rotterdammers in nood geholpen worden;

verzoekt het college:
- in het kader van "Koers van de stad 2021" € 28.000,00 bij te dragen aan Fonds Bijzondere Noden Rotterdam;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E.H. Duijm-Wickerhoff

Motie 67. Een geschikt pand voor biljartvereniging 'Het Anker'

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 & 8 juli ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- biljartvereniging 'Het Anker' uit Rozenburg na maanden van zoeken eindelijk een goede uitvalbasis had gevonden om hun activiteiten door te kunnen zetten;
- deze locatie helaas moest sluiten;
- hierdoor de vereniging andermaal moet zoeken naar een geschikte locatie om haar sport uit te kunnen oefenen;

overwegende dat:
- het samenkomen (en bewegen) van ouderen een belangrijk speerpunt is;
- indien een pand gevonden wordt er kosten gepaard gaan voor onder meer de inrichting en verhuizing;

verzoekt het college:
- in het kader van "Koers van de stad 2021" € 21.000,00 bij te dragen aan biljartvereniging 'Het Anker' uit Rozenburg;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.G.J. van Elck

Motie 68B. Een steun in de rug voor de European Para Championships

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 & 8 juli ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- de European Para Championships waarschijnlijk in Rotterdam georganiseerd worden;

overwegende dat:
- de European Para Championships zorgen voor positieve aandacht en waardering voor sporters met een beperking;
- er sponsorgelden nodig zijn om de European Para Championships mogelijk te maken;

verzoekt het college:
- in het kader van "Koers van de stad 2021" € 75.000,00 bij te dragen aan de European Para Championships;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.G.J. van Elck

Motie 69. Vul die zakken voor Bloemhof!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 & 8 juli ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- twintig bewoners uit Bloemhof sinds 2018 al 304 gemeentelijke vuilniszakken met straatafval hebben gevuld;

overwegende dat:
- de Zakkenvullers van Bloemhof zorgen voor een verzorgde buitenruimte in Bloemhof, met name langs de singels van de Lange Hilleweg en Hillevliet;
- de Zakkenvullers van Bloemhof graag meer mensen wil aantrekken en tevens de ambitie heeft om uit te bouwen naar omliggende wijken, zoals Hillesluis;
- om deze groei te kunnen bewerkstelligen er financiële middelen nodig zijn om materiële zaken, zoals laarzen, kinderprikstokken en borden aan te schaffen;

verzoekt het college:
- in het kader van "Koers van de stad 2021" € 5.000,00 bij te dragen aan de Zakkenvullers van Bloemhof;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. B. van Schaik

Motie 79. Boom, boom, boom

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van de voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- in het initiatiefvoorstel 'Op naar een miljoen Rotterdamse bomen' uitvoerig aandacht is gevraagd om meer bomen in Rotterdam te plaatsen;
- in bomenbalans 2020 staat dat het aantal bomen in openbaar gebied slechts is toegenomen met 216 bomen;

overwegende dat:
- dit aantal toegevoegde bomen zelfs voor dit groene college wel heel erg weinig is;
- met het programma 'Rotterdam gaat voor groen' deze collegeperiode 20 hectare groen wordt toegevoegd, maar klaarblijkelijk niet aan meer bomen;
- de focus in de bomenbalans meer ligt op de diversiteit aan bomen, dan de hoeveelheid bomen;
- er voornamelijk in de vervangingsopgave geen nieuwe bomen zijn geplant;
- meer bomen kunnen bijdragen aan een prettig en groen leefklimaat;

verzoekt het college:
- te streven naar het toevoegen van jaarlijks 1000 bomen in Rotterdam;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.A.C.J. Simons

Motie 80. Verklein afstand tot werk, vergroot bereikbaarheid van de haven!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 & 8 juli 2021 ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- de afgelopen anderhalf jaar het aantal mensen in de bijstand flink is toegenomen;
- werk de beste remedie tegen armoede is;

- in de haven veel banen voor het oprapen liggen;

overwegende dat:
- de bereikbaarheid van de haven een belemmering vormt voor werkzoekenden;
- een deel van de bedrijven in de haven al busjes inzet om bovengenoemd probleem te verhelpen;
- flexwerkers deze niet altijd mogen gebruiken;
- het gebruik van de busbaan voor collectief vervoer de reistijd kan verkorten;
- de gemeente, in samenwerking met partners in de haven, een betekenisvolle rol kan spelen in het verwijderen van blokkades die de infrastructurele mismatch mogelijk maken voor werkzoekenden en havengerelateerd werk;

verzoekt het college:
- met werkgevers in gesprek te gaan slimmere manieren van vervoer mogelijk te maken voor alle werknemers (flex en vast);
- concrete mogelijkheden om de reistijd naar de haven (Europoort, De Botlek en Maasvlakte) voor werkzoekenden te verkleinen uit te zoeken en voor te leggen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Roskam

Amendement A. Help de hospices!"

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Eerste Herziening 2021;

besluit:
om in het begrotingsprogramma Algemene middelen op het taakveld "Overige baten en lasten – Beheer algemene middelen" de lasten te verlagen met € 70.295,00 en de lasten van het programma Maatschappelijke Ondersteuning, taakveld Samenkracht en burgerparticipatie met € 70.295,00 te verhogen ten behoeve van een eenmalige donatie aan twee hospices in Rotterdam om te investeren in de buitenruimte rondom deze hospices."

w.g. B. van Schaik en C. Aafjes-van Aalst

Toelichting
Leefbaar Rotterdam wil in het kader van de besteding motie *'Koers van de stad'*, dit bedrag ten goede laten komen aan Hospice de Liefde uit Rotterdam-Zuidwijk en hospice IJsselPolder uit Rotterdam-Ommoord (beide € 35.147,00).
Hospices krijgen de eerste jaren geen rijksbijdrage of steun, terwijl zij wel dergelijke zaken moeten regelen in deze periode, waaronder huisvesting, onderhoud van de fysieke voorzieningen en het opleiden van vrijwilligers.

Hospice IJsselPolder en Hospice De Liefde hebben geen middelen voor praktisch comfort voor hun mensen en willen daarom investeringen doen in de buitenruimte, denk hierbij aan een tuinhuis, tuinmeubilair, tuinonderhoud, tuinoverkapping, een plantenkas, een fietsenstalling en dergelijke praktische en tastbare spullen zodat mensen hun laatste levensdagen in een prettige omgeving kunnen slijten.

Leefbaar wil middels dit voorstel de genoemde hospices een steun in de rug geven.

De moties en het amendement zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Voorzitter, het zwaartepunt van de coronacrisis ligt inmiddels, zo het ernaar uitziet, achter ons. Bij het SS Rotterdam, de Van Nelle Fabriek en Rotterdam The Hague Airport, halen elke dag duizenden Rotterdammers een prik met het COVID-vaccin. Met andere woorden, iedereen zegt ja tegen mRNA. Als mijnheer Simons, waar is hij, zijn boodschappen en sigaretjes haalt bij de Hoogvliet, of mevrouw Roest haar boodschappen doet bij de Ekoplaza, geen mondkapje meer nodig. De heer Vonk kan weer zingen in de kerk, de heer Van Zevenbergen kan weer een halve liter bestellen in de buurtkroeg, mevrouw Zeegers kan weer naar het theater en de heer Meeuwissen kan weer naar alle feestjes waarvoor hij gratis kaartjes krijgt. Prachtig. En voor ons allemaal, we kunnen weer hier, in de mooiste raadzaal van Nederland, de heer El Ouali zei het net ook al, debatteren in plaats vanuit het prachtige Katendrecht of het immer zonnige Kralingen. Heel mooi. Maar voorzitter, als wij uit het raam vanuit het stadhuis kijken, dan zien wij nog iets veel mooiers. Dan zien we een stad die weer in beweging komt, een stad die sterker uit de crisis komt. Ondernemers die de deuren weer openen. Ondernemers die gelukkig overeind konden blijven door de landelijke steunpakketten, door kwijtschelding van huur en uitstel van lokale lasten. Maatregelen zoals extra terrasruimte tot eind dit jaar, en natuurlijk de terrasvouchers die de VVD en D66 samen bij de vorige begrotingsbehandeling hebben weten te regelen voor horecaondernemers. Voorzitter, het GREX-fonds, ook wel het 'Bas Kurvers bouwt dwars door deze crisis heen'-fonds, mijnheer Simons, en de € 233 miljoen voor zeven waanzinnig gave stadsprojecten symboliseerden het al. Wij investeren ons door deze crisis heen. We komen er sterker uit en we laten ons niet uit het veld slaan. Ook tijdens een pandemie bouwen we door voor al die starters en vervangen we grijs en beton door groen, zodat onze kinderen opgroeien in een mooiere en, jawel, leefbare stad. Je kan wel zeggen dat er is doorgepakt en daar wil ik het college en deze raad, ook deze raad, een compliment voor geven. Voorzitter, toch is er nog genoeg werk aan de winkel. Ik wil vandaag drie onderwerpen aansnijden die voor VVD-stemmers van groot belang zijn. De aanpak van criminaliteit, de aanpak van verkeershufters en de aanpak van woningnood onder starters. Voor Thijs, mijnheer Simons. Voorzitter, in november, bij de behandeling van de begroting van dit jaar, is middels onze motie 'Geen gezeik, iedereen rijk' door ons voorgesteld om te zoeken naar prikkels die het aantrekkelijker maken voor agenten om in Rotterdam te komen werken of te blijven werken. Die motie is aangenomen en door de burgemeester opgepakt, waarvoor dank, en de politie-eenheid is samen met de ondernemingsraad van de politie inmiddels met een aantal voorstellen gekomen. Voorrang op huisvesting was er een van, maar dat was inmiddels al geregeld door dit college als onderdeel van Actieplan Middenhuur, waarvoor hulde. Een ander voorstel dat nog niet geregeld was, is het verstrekken van Rotterdampassen aan agenten die in Rotterdam een politieopleiding volgen. Daarom hebben wij dat voorstel direct in een motie gegoten en die dienen we vandaag in. Voorzitter, dan gaan we toch een vraag stellen – het is toch een beetje multiple choice mijnheer Simons – ik weet dat u dat een beetje onder uw niveau vindt, maar u kwam er net ook niet helemaal lekker uit. Maar even gewoon een vraag, wie van u kent Bureau Rijnmond? Even handen omhoog; wie kent Bureau Rijnmond? Zelfs de verslaggever van Rijnmond kent het niet. Kijk eens even. Voor iedereen die het niet kent, Bureau Rijnmond is het Opsporing Verzocht van Rotterdam. Waar beelden, ja mevrouw Zeegers, veiligheidsbeelden van camera's, het spijt me het te zeggen...

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u voorzitter. Ik wil even vragen of de heer Karremans zo doorgaat. Want ik ken de trucjes van mijnheer Meeuwissen, die gaan ook altijd met die keuzemenuutjes, gaat dat heel uw betoog zo met multiple choice? Want dan ben ik toch bang dat ik niet alle antwoorden weet.

De **VOORZITTER**. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Maar dat zijn we van u gewend, dus dat maakt helemaal niet uit. Voorzitter, ik ga door. Beelden van veiligheidscamera's, dat zijn beelden van daders die bijvoorbeeld zich schuldig hebben gemaakt aan roofovervallen, brandstichting of babbeltrucs op kwetsbare bejaarden. En door het tonen van deze beelden gaat de pakkans van daders omhoog. Een op de drie zaken die bij Bureau Rijnmond worden getoond, wordt inmiddels opgelost. Alleen, u illustreerde het allemaal perfect met elkaar, is de bekendheid, het bereik van Bureau Rijnmond nog te laag. Daarom vraagt de VVD uw aandacht voor het volgende. Pak uw telefoon er even bij. Mijnheer Meeuwissen zit denk ik al op Twitter. Pak uw telefoon er even bij. Ga even naar social media. Het is een serieus verzoek. Instagram of Facebook en typ daarin Bureau Rijnmond. Dat is op de D66-manier gespeld, dus met eau. Niet alleen een o, maar eau. En volg even Bureau Rijnmond. Want daarmee maken we het bereik van Bureau Rijnmond met elkaar groter, en hoe meer Rotterdammers Bureau Rijnmond volgen, hoe hoger we samen de pakkans van daders maken.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ik ben even helemaal gechoqueerd over wat de heer Karremans zei. U zei dat daar beelden getoond worden van daders en die worden dan herkend, zodat er een soort eigenrichting vanuit het volk kan plaatsvinden zodat mensen dan opgepakt kunnen worden en aangeleverd kunnen worden bij de politie. Is dat wat u nu net beweerde?

De heer **KARREMANS** (vvd). Nu snap ik waarom D66 zo tegen camera's is, want ze hebben geen idee wat er met die beelden gebeurt. Nee, er wordt allemaal netjes door het OM, politie en rechters – dat moet u toch aanspreken – besproken welke beelden worden getoond. Als het minderjarigen zijn, dan worden ze vaak nog eens niet herkenbaar, dus niet met het gezicht herkenbaar in beeld gebracht. Dat wordt dus allemaal netjes volgens allemaal privacyrichtlijnen gedaan.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). U wilt dus beweren – zijn het beelden met gezichtsherkenning of zegt u: het is niet met gezichtsherkenning maar wel privacy-verantwoord verspreid over de media?

De heer **KARREMANS** (vvd). Natuurlijk is het met gezichtsherkenning. Heeft u wel eens Opsporing Verzocht gezien?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Nou, met gezichtsherkenning is volgens mij wel op een andere manier gedaan. Goed, het is gewoon een vraag aan u. U beweert dus dat met gezichtsherkenning beelden op Bureau Rijnmond worden uitgezonden en dat daarmee de pakkans moet worden verhoogd. Is dat wat u stelt?

De **VOORZITTER**. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Dat klopt, maar dat gaat natuurlijk niet direct. Alleen als de politie het niet kan oplossen en we de hulp van alle Rotterdammers nodig hebben, dan wordt dat ingezet, ja.

De **VOORZITTER**. In die fase spreken we over verdachten en niet over daders. Dat is wel belangrijk. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, ik probeer de rode lijn te ontdekken in het betoog van de heer Karremans, maar ik begrijp nu wel hoe het zit. U heeft gisteravond natuurlijk door middel van multiple choice uw speech gekozen, dus vandaar dat u nog even moet oefenen. Of is dat anders, of gebruikt u geen multiple choice voor dit soort onderwerpen?

De **VOORZITTER**. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ik snap de vraag eigenlijk niet.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, ik ben er altijd een voorstander van dat we heel beleidsmatig strategisch bezig zijn in de raad, maar nu wordt het heel erg praktisch door Twitter te benoemen, en allerlei van dat soort zaken. Dan daal ik ook even af en gaan we wat praktischer aan de slag, dus ik wilde aan de heer Karremans vragen of hij ook nog even de nadruk kan leggen op YouTube, dat het daarop wordt gezet en TikTok. TikTok is dit jaar enorm booming, bijvoorbeeld alle Feyenoord City-ellende. Ik heb bijvoorbeeld een video geplaatst van een Haagse Feyenoordsupporter. Die werd in een week tijd meer dan 40.000 keer bekeken, of bijna 40.000 keer. Kunt u ook aandacht besteden aan media als TikTok en YouTube, mijnheer Karremans?

De **VOORZITTER**. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Nou, we zullen er eens naar kijken. In ieder geval namens de hele raad gefeliciteerd met die 40.000 views, hartstikke goed werk. Goed, ik ga door voorzitter. Ook aan mevrouw Zeegers, u kunt Bureau Rijnmond even liken op Instagram, u zit op Instagram. Daar zien we altijd die mooie foto's. Like het even op Instagram, en dan zie je even wat ervan terechtkomt. Op www.vvdrotterdam.nl/bureaurijnmond vindt u ook meer informatie en we zetten ook even een berichtje op Twitter. Overigens kun je ook als je het liket, een VVD-pakket winnen mijnheer Simons. Dat heeft u net niet gedaan, dus dat is misschien een mooie mogelijkheid. En voorzitter, we regelen ook via een motie meer geld voor Bureau Rijnmond, zodat zij aan hun bereik kunnen werken en/of meer uitzendingen kunnen maken.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u wel voorzitter. Ik word toch een beetje onpasselijk van de oproepen om elkaar te bespioneren en dat je nergens rustig kan lopen. Zou u de letters VVD niet kunnen veranderen in DDR?

De **VOORZITTER**. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Dat zou u wel willen hè? Dat is de socialistische heilsstaat. Dat zou natuurlijk fantastisch zijn. Maar dat is wel een vraag aan de heer Van Zevenbergen. Dan

zal ik er geen multiplechoicevraag van maken, maar weet u hoe vaak camerabeelden assisteren bij politieoptreden in één jaar? Heeft u enig idee?

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ik heb geen actuele cijfers, maar ik ben een paar keer bij zo'n controlekamer geweest en ik weet ook hoe moeilijk het voor de agenten is omdat ze vaak met onderbezetting te maken hebben omdat de VVD zo vaak bezuinigt, dat ze niet alle beelden kunnen nakijken en dat sommige camera's er gewoon voor de show hangen. Dat mag ik ook niet hardop zeggen, maar dat is wel zo. Dus ja, dat weet ik, het is heel belangrijk voor de opsporing bij de politie. Maar ik heb het over de burger, de vrije burger in Nederland, die niet bang hoeft te zijn voor de overheid. En geloof me, ik ben niet zo'n DDR-aanhanger hoor, ook al ben ik bij de SP. De SP is meer voor de vrije burger, die geen angst hoeft te hebben voor de overheid. En daar ben ik wel bang voor, als ik uw verhalen zo hoor.

De **VOORZITTER**. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Voorzitter, het goede antwoord is 37.000 keer, en dat doen we om juist Rotterdammers te beschermen tegen criminelen. Goed, ik denk dat we er nog een apart debatje voor nodig hebben om de SP daarvan te overtuigen. Goed voorzitter, dan iets waar ontzettend veel Rotterdammers zich al langer groen en geel aan ergeren. Verkeershufters. We zijn blij met het offensief dat eraan komt deze zomer, maar we zijn van mening dat we meer kunnen doen en er strakker bovenop kunnen zitten. Want op te veel plekken zijn verkeershufters de baas op straat en dat pikken we niet. De meeste Rotterdammers gedragen zich gewoon netjes op de weg, maar er is een kleine groep Max Verstappen-wannabe's, die zich ontzettend misdraagt op de Rotterdamse straten. We vinden daarom dat de gemeente moet onderzoeken of die individuen een last onder dwangsom opgelegd kunnen worden als zij zich nog langer asociaal gedragen op de weg. Dus dossier opbouwen, last onder dwangsom opleggen en handhaven. En daarvoor dienen wij ook een motie in. Daarnaast reserveren wij via nog een andere motie geld om onderzoek te doen naar innovatieve snelheidsbeperkende maatregelen in buitenlandse steden. Tot slot voorzitter, dit college bouwt de meeste huizen van alle colleges van dit millennium. Mijnheer Simons, het aantal aangevraagde en verstrekte bouwvergunningen bereikte het afgelopen jaar zelfs een absoluut record. Allemaal broodnodige woningen voor Thijs en andere Rotterdammers van de toekomst. Toch komen starters er nog steeds niet tussen. Om dit aan te pakken, hebben we de starterslening ingevoerd, en beschermen we starters tegen de concurrentie van beleggers via een zelfbewoningsplicht. Maar de woningnood blijft hoog, en daarom moeten we, om starters meer lucht te geven, ook voor hen meer koopwoningen bouwen. We willen hiervoor een actieplan, voor november 2021 en daarvoor dienen wij een motie in. Voorzitter, beste raad en college, bedankt voor uw aandacht en we gaan hopelijk een mooie en veilige zomer tegemoet.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Bedankt voor uw multiplechoicequiz, maar ik wil u toch nog even bij de les brengen. Want u zegt weer: we hebben de meeste huizen gebouwd van alle colleges dit decennium, want dat is gewoon niet waar mijnheer Karremans. Ik heb net al gezegd dat u slechts 8400 woningen hebt gebouwd en uw target was 18.000. Dat zijn er 2800 per jaar. Ik heb hier het lijstje begin jaren 2004, 2005, 2006. Toen werden er 3000 huizen gebouwd per jaar. Dus uw cijfers kloppen gewoon niet, dus u verspreidt gewoon fake news op dit punt. Dat vind ik echt kwalijk, want ik wil graag van de wethouder horen welke cijfers er nu wel kloppen. Deze cijfers van u kloppen gewoon niet.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Voorzitter, het is een beetje de tactiek van Leefbaar Rotterdam, een beetje alles omdraaien, maar het werkt niet. Als we kijken naar start bouw, dat is de beste methode om te meten wat een college doet. Start bouw in de vorige collegeperiode was nog geen 8000. Nog geen 8000. Nu zitten we al op 11.000 en we zijn nog niet eens klaar. Dat zijn de cijfers die je naast elkaar legt. Ja, dat is heel vervelend voor de heer Simons, maar wij bouwen flink door, door onder andere een GREX-fonds, dat wethouder Simons heeft nagelaten te doen in de vorige periode. Dat doen wij wel, dat is een politieke keuze, maar daardoor bouwen wij wel door voor Rotterdammers. Maar laat ik dan een vraag stellen aan de heer Simons. Als hij het dan zo belangrijk vindt om door te bouwen, waarom stemde Leefbaar Rotterdam dan tegen 650 betaalbare woningen bij de Parkhaven? Een heel simpele vraag.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ik heb u daarstraks al antwoord op gegeven, maar ik wil u nog een keer confronteren met dat u gewoon de waarheid niet spreekt.[1] Dit college heeft van 5 juli 2018 tot dit moment 8400 woningen gebouwd. Dat is minder dan 3000. Helemaal niks. En dat is start bouw, want dat is de definitie die we gebruiken in Rotterdam, dan zijn gewoon de cijfers. Geen 11.000, gewoon 8400. Dus ik zou gewoon even wat dimmen wat dat betreft in plaats van dat geklets van u. Ga gewoon bouwen, ga gewoon echt wat doen, zodat Thijs en Wim en Suzanne volgend jaar wel een woning hebben.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons, u krijgt een applaus van uw partijgenoot. Dat snap ik ook wel, maar we gebruiken het woord 'liegen' liever niet in deze raad. Ik snap dat dat gewoon Nederlands is, maar u weet, ik heb een grote gevoeligheid voor het onderwerp liegen. De waarheid heeft vele perspectieven en iedereen kan zijn waarheid op zijn manier aanvliegen, dus ik wil heel graag het woord 'liegen' uit de notulen schrappen en vervangen door: u spreekt niet de waarheid.

De heer **SIMONS** (lr). Voorzitter, een punt van orde graag. Kijk, ik heb het gewoon over cijfers. Cijfers die iedereen kan controleren. In de voorjaarsnota moet ik concluderen dat er 11.000 woningen staat. Dat is natuurlijk afgerond, maar goed, daar heb ik geen moeite mee, een paar meer of minder. Maar het vorige college heeft tot 5 juli 2600 woningen gebouwd. 11.000 min 2600 is 8400. Zelfs als je opgeleid bent als mijnheer Karremans met multiple choice, kun je dat gewoon uitrekenen, dus dat zijn gewoon de feiten. Als ik dan hoor dat we gewoon bij de 11.000 blijven, dan kan ik alleen maar zeggen dat dan niet de waarheid wordt gesproken. Laten we dat dan maar zeggen: de waarheid wordt hier niet gesproken. Ik nodig graag iedereen uit om deze cijfers die ik hier net gepresenteerd heb, te weerleggen. Dat was mijn punt van orde.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons, ik heb geen oordeel over wat u inhoudelijk zegt. Ik zeg alleen dat ik als voorzitter van uw raad het woord 'liegen' liever niet in deze raad wil hebben, dus dat ga ik vervangen. Immers, 800 is net zo goed als 1000 min 200. U kunt beide zaken op een bepaalde manier aanvliegen en dan is het beide allemaal waar. Jawel, 800 is 1000 min 200. Dus ik denk dat het niet goed is, ik zie de heer Koster raar kijken, maar voor een cijferaar als de heer Koster is dat toch hartstikke de waarheid. Iedereen heeft recht op zijn eigen rekensom. U doet uw rekensom. De heer Karremans doet zijn eigen rekensom. Het

[1] Het door de spreker gebezigde woord is door de voorzitter uit de notulen geschrapt en vervangen door een andere term.

mag allemaal in deze zaal gezegd worden, maar laten we niet op grond van elkaars cijfers een ander wijs maken dat hij liegt. Dat moeten we niet doen. Het gaat mij om de term 'liegen'. Dat is het enige dat ik hier wil bestrijden. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Voorzitter, een punt van orde. U gaf een rekensom. Wat zei u?

De **VOORZITTER**. Ik zei 800 is 1000 min 200.

De heer **SIMONS** (lr). Hoeveel is 11.000 min 2600?

De **VOORZITTER**. Ja, daar gaat het helemaal niet om.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, daar gaat het wel om.

De **VOORZITTER**. Nee, daar gaat het helemaal niet om. Ik wilde alleen aanwijzen dat als iemand zegt: maar het is echt 800, dat net zo waar is als dat je zegt: nee, dat is 1000 min 200. Dat is namelijk allebei hetzelfde. Ik probeer daarmee aan te geven dat iedereen recht heeft op zijn eigen rekensom, op zijn eigen benadering. Dat mag, maar scheld elkaar niet uit voor leugenaar, want dat is gewoon niet goed. Als je 'liegt' zegt, zeg je 'leugenaar' en daarmee beschadig je verhoudingen in deze raad. Ik vind het niet goed, ik weet dat het een emotioneel verhaal is, maar doe het niet. Het is niet goed. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Maar dan toch wel even voor de orde. Sorry, ik heb weinig multiple choice gehad in mijn opleiding en dat is misschien een nadeel als ik mijnheer Karremans moet geloven, maar echt, 11.000 min 2600 is 8400. Ik kan er echt niets anders van maken. En als iemand zegt: deze som maakt u niet goed mijnheer Simons, ik hoor het graag. Ik houd me aanbevolen. Ik krijg graag nog een les in optellen en aftrekken, maar ik kan hier niks van maken en ik wil zeker het woord leugenaar niet gebruiken. Ik zeg: op grond van deze som kan ik alleen maar concluderen dat de heer Karremans de waarheid niet spreekt.

De **VOORZITTER**. U mag de woorden 'niet de waarheid spreken' gebruiken, dus die ga ik dan ook in de notulen gebruiken. U weet heel goed waar ik naartoe wil. Ik wil gewoon het woord liegen niet, want dat staat gelijk aan leugenaar. Dat vind ik niet goed. Mijnheer Meeuwissen, ik heb u gezien. Dat is niet goed voor de persoonlijke verhoudingen in deze raadzaal, dus die schrap ik. Mijnheer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, laat ik beginnen te zeggen dat ik het echt een joviaal verhaal vond van de heer Karremans over naar mijn idee toch redelijk serieuze onderwerpen; criminaliteit, woningen en wegmisbruikers in de stad. Hij sluit af door te zeggen: voor Tim gaan we bouwen. Ik wil even een vraag stellen aan de heer Karremans, eigenlijk twee vragen. U bent geen autopester, zo lees ik in uw verkiezingsprogramma, maar bijvoorbeeld ten aanzien van het beleid van dit college, hoe reflecteert u daar nu op? Even een terugblik op de afgelopen drie jaar, wat is uw standpunt daar momenteel in? En nog belangrijker: zelfbouw. U pleitte voor vierhonderd particulieren waarvoor het mogelijk gemaakt zou worden om zelf te bouwen. Hoe staat u daar tegenover? Wat is daar het cijfer van?

De **VOORZITTER**. De heer Karremans.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, een punt van orde gaat toch voor?

De **VOORZITTER**. Ik wist niet dat u een punt van orde wilde maken. Ik dacht dat u wilde interrumperen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ik wil een punt van orde maken. Ja voorzitter, ik vind dat het nu echt de spuigaten uitloopt met de beperking van de vrijheid van meningsuiting hier. Ik vind dat het woord 'liegen' gewoon in de notulen mag. De islamitische partijen in deze raad mogen mij ook ongelimiteerd voor fascist en racist uitmaken. Daar doet u ook nooit iets tegen. Ik vind het echt schandalig dat het woord 'liegen' hier uit de notulen wordt geschrapt. Dus graag gewoon in de notulen en anders wil ik graag stemming daarover voorzitter. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. U mag stemming aanvragen als u dit wenst.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Graag.

De **VOORZITTER**. Ik heb begrepen dat uw raad het handhaven van de orde in de raad in handen heeft gegeven van de voorzitter. Dat ben ik in dit geval. We hebben vaker in dit huis gesproken over het niet toelaten van het woord liegen of leugenaar. Dat doen we niet. Al het overige is aan de dienstdoende voorzitter om te beoordelen of dat Nederlands is of dat het een belediging is en ik denk dat het goed is als u aan de raad wilt vragen of mijn interventie wordt geaccepteerd. Mag ik aan de raad vragen of u mijn interventie accepteert? anderen ook? Mijnheer Van Zevenbergen? NIDA ook? Mijnheer Simons heeft zelfs het woord teruggenomen, dus ik waardeer dat en vind het sportief. Er is geen draagvlak voor uw opvatting mijnheer.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, het is wel schandalig dat ik hier onbeperkt voor fascist en racist mag worden uitgemaakt en dat daar de jaknikkers Aboutaleb niets tegen doen, dus het is hier weer een schandalige vertoning.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Meeuwissen, u weet dat u onwaarheid spreekt. Als u uitgemaakt wordt voor fascist in deze zaal, zal ik interveniëren. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Even van de orde, want u stelde mij een vraag van de orde. Als wij met zijn allen het woord 'liegen' niet willen gebruiken, dan vervangen we het door 'niet de waarheid spreken', maar ik wil wel even gezegd hebben dat mijn rekensom 11.000 min 2600 is 8400, nog steeds klopt.

De **VOORZITTER**. Ik heb van beide kennisgenomen. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Dank u wel voorzitter. Eigenlijk heb ik voor beide heren wat. In ieder geval heb ik goed nieuws. Ik krijg net een appje: Thijs heeft dit weekend een woning gevonden. Daar zal iedereen heel blij mee zijn, denk ik. Heel goed, het is er weer eentje en zo gaat het college door. In ieder geval aan de heer Simons gericht, er is natuurlijk ook sprake van transformatie van kantoren naar woningbouw. Dat zijn ook woningen. Waar die precies in het staatje worden opgeteld, dat zijn wel woningen die ook echt voor Rotterdammers en anderen geschikt zijn en waar het college ook hard aan heeft gewerkt en succes mee heeft geboekt. Dus dat even in aanvulling op uw betoog. Maar ik wil eigenlijk nog één ding tegen de heer Karremans zeggen. We hebben het even opgezocht. Er wordt geen gebruik gemaakt van gezichtsherkenning bij beelden. Dat u sommige gezichten misschien herkent, is iets anders. Automatische gezichtsherkenning wordt niet gebruikt. Dus dat wilde ik toch nog even rechtzetten.

De **VOORZITTER**. U sprak net gewoon langs elkaar heen. Dat stelde ik vast vanuit mijn positie. Mijnheer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). U hoort dat gelijk hè. Normaal praten wij meestal wel dezelfde taal. Maar dus niet automatische gezichtsherkenning, wel gewoon dat je gezichten kunt herkennen.

De **VOORZITTER**. Er was nog een vraag van de heer Achbar blijven liggen mijnheer Karremans, of twee zelfs.

De heer **KARREMANS** (vvd). Op die twee vragen kom ik zo even. Nog even over die rekensom waar de heer Simons zich vannacht zo heeft over lopen opwinden. Kijk, ook al zou hij gelijk hebben dan zitten we nog hoger dan het vorige college, maar dat heeft hij niet. Je begint altijd vanaf 1 januari te tellen. Dat heeft het vorige college ook gedaan. Als we van 1 juli tot en met 1 juli gaan tellen, dat is prima, maar dan moeten we dat ook bij vorige colleges doen. Dus je moet appels met appels vergelijken en peren met peren. Maar dan nog zit dit college op een record, mijnheer Simons. Dus dat is even waar het om gaat.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Nou, ik zal het u even makkelijk maken, het is geen multiple choice, maar 2017 3763, 2018 tot 5 juli 2600. Dat zijn bijna 6500 woningen in anderhalf jaar tijd. Als u dat had doorgetrokken, had u uw target gehaald. En kijkt u ook eens naar de staatjes van 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, ik heb ze hier voor me namelijk. Allemaal ver boven de 3000. Dat heeft u niet gehaald, want u zit gemiddeld op 2800. Dus helaas klopt ook deze berekening niet, mijnheer Karremans.

De **VOORZITTER**. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Dit is wel precies wat mevrouw Zeegers net zei. De heer Simons is selectief aan het shoppen in de cijfers. Want alleen 2017 achterhalen, en 2014, 2015 allemaal niet meenemen. Door te rekenen als de heer Simons wordt de wereld een stuk simpeler. Dat is hartstikke mooi. Maar goed, het klopt dus niet. Dan even de vraag van de heer Achbar van DENK over auto's. Goed, dat ben ik met u eens, dus daarom is een van de eerste dingen die de VVD heeft gedaan het afschaffen van die milieuzone die Leefbaar Rotterdam had ingevoerd. We hebben parkeerplaatsen aangelegd op plekken waar enorme parkeerdruk was. Dus dat zijn allemaal maatregelen die we juist hebben genomen zodat mensen nog steeds de vrijheid hebben om af en toe ook de auto te kunnen nemen als dat moet. Bijvoorbeeld jonge gezinnen, die natuurlijk naar de sport moeten, et cetera. Daar kunnen we elkaar dus wel in vinden. En uw andere vraag was over zelfbouw. Dat heb ik niet paraat, dat weet ik niet. Dat kunnen we even opzoeken.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan mijnheer Karremans. U was klaar?

De heer **KARREMANS** (vvd). Dat was hem. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Karremans heeft de volgende moties ingediend.

Motie 42B. Pak de verkeersaso's, niet de Rotterdammers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota;

constaterende dat:
- het college een zomeroffensief tegen verkeersaso's heeft aangekondigd;

overwegende dat:
- wanneer het kwik in Rotterdam stijgt het aantal verkeersaso's, en de daarmee gepaard gaande overlast, toeneemt;
- straten hierdoor op een racebaan lijken en gevaarlijke plekken vormen voor bewoners én mensen die zich wel gewoon normaal gedragen in het verkeer;
- huidige maatregelen zoals het afsluiten van parkeerplaatsen of het aanleggen van verkeersdrempels ook de normale autobestuurder en hulpdiensten raken, terwijl die geen schuld treffen;
- individuele verkeersaso's vragen om specifieke individuele maatregelen;

draagt het college op:
- te onderzoeken of de maatregelen zoals last onder dwangsom en een autohuurverbod kunnen worden toegevoegd aan het pakket aan maatregelen van het zomeroffensief tegen verkeersaso's;
- een concreet plan van aanpak in Q4 naar de raad te sturen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen en B. van Drunen

Motie 46. Vergroot pakkans criminelen, steun Bureau Rijnmond

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota;

constaterende dat:
- het college investeert in de uitbreiding van veiligheidscamera's;
- de camerabeelden worden getoond bij Bureau Rijnmond en het programma daarmee een belangrijke rol vervult bij het opsporen van criminelen;

overwegende dat:
- een groter (online) bereik van Bureau Rijnmond cruciaal is om de camerabeelden te vertalen in een hogere pakkans van criminelen en aanhoudingen;

draagt het college op:
- in kader van de Koers van de stad € 40.000,00 beschikbaar te stellen voor het vergroten van het bereik van het huidige aanbod van Bureau Rijnmond;
- en de financiële consequenties te verwerken in de begroting 2022;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. V.P.G. Karremans

Motie 47B. Koopwoningen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli en 8 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota;

constaterende dat:
- de gemeente Rotterdam onder andere met het Actieplan Middenhuur veel aandacht geeft aan het realiseren van huurwoningen in het middensegment;

overwegende dat:
- uit alle woningmarktonderzoeken blijkt dat de middengroepen liever kopen;
- de gemeenteraad al bij verschillende bouwplannen heeft gevraagd om meer middensegment koopwoningen;
- helaas veel middensegment koopwoningen worden opgekocht voor verhuur door beleggers en daarmee niet langer beschikbaar zijn voor de doelgroepen die een koopwoning zoeken;

verzoekt het college om:
- te onderzoeken hoe in de nieuwbouwplannen substantieel meer middensegment koopwoningen kunnen worden gebouwd en hiervoor uiterlijk bij de begroting van 2022 een actieplan te presenteren;
- in dit actieplan specifiek aandacht te geven aan het structureel waarborgen van de zelfbewoningsplicht en het tegengaan van speculatie;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.W. Verheij, E.C. Eskes, J.W. van Putten en R.C.J. de Roon

Motie 48. Beter goed gejat, dan slecht bedacht - Onderzoek innovatieve maatregelen verkeersaso's

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota;

constaterende dat:
- asociaal verkeersgedrag een groot probleem is in Rotterdam;
- de burgemeester deze zomer start met een zomeroffensief verkeersoverlast;

overwegende dat:
- veel Rotterdammers overlast ervaren van asociale verkeersgedrag;
- er momenteel al verschillende maatregelen worden getroffen om dit gedrag aan te pakken;
- niet alleen in Rotterdam maar ook in andere steden dit fenomeen een probleem is;
- in het kader van beter goed gejat dan slecht bedacht, Rotterdam kan leren van steden in het buitenland op dit vlak;
- we hiermee onze toolkit aanpak verkeersaso's kunnen uitbreiden;

draagt het college op:
- in kader van de Koers van de stad € 51.110 beschikbaar te stellen voor een onderzoek naar alle innovatieve maatregelen (zowel fysiek als handhaving) om overlastgevende weggebruikers tegen te gaan;
- de financiële consequenties hiervan te verwerken in de begroting 2022;
- dit onderzoek eind 2021 af te ronden en de uitslag terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen

Motie 49. Rotterdampas voor agenten in opleiding

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota;

constaterende dat:
- de Rotterdamse politie grofweg 20% capaciteit mist als gevolg van openstaande vacatures die niet ingevuld worden;
- daardoor er nog steeds aangiftes van Rotterdams pas laat of helemaal niet kunnen worden opgepakt;
- de werkdruk voor Rotterdamse agenten door het gebrek aan collega's enorm hoog is;

overwegende dat:
- de oorzaak van het capaciteitstekort mede ligt in de beloning en arbeidsvoorwaarden van agenten;
- de voorstellen op naar aanleiding van de motie 'Geen gezeik, iedereen rijk' na de zomer worden verwacht, terwijl nu al bekend is dat jonge agenten in opleiding graag gebruik zouden willen maken van de Rotterdampas;
- de Rotterdampas vanuit de gemeente al wel wordt verstrekt aan Rotterdamse leraren;

draagt het college op:
- in kader van de Koers van de stad € 20.000 beschikbaar te stellen voor het verstrekken van de Rotterdampas aan alle Rotterdamse agenten in opleiding;
- en de financiële consequenties te verwerken in de begroting 2022;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. V.P.G. Karremans

Motie 50. Versnellen dankzij de Omgevingswet

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021ter bespreking van de Voorjaarsnota;

constaterende dat:
- er een groot tekort is aan woningen;
- de implementatie van de Omgevingswet aanstaande is;

overwegende dat:
- zo snel mogelijk zoveel mogelijk huizen moeten worden gebouwd;
- de doorlooptijd van plan tot vergunningverlening en start bouw zo kort mogelijk dient te zijn;
- de Omgevingswet en het instrumentarium dat daarbij hoort potentie bieden om doorlooptijden te verkleinen;

roept het college op:
- onderzoek te doen hoe de Omgevingswet en de lokale invulling ervan een bijdrage kan leveren aan het versnellen van de doorlooptijden;
- waarbij tevens rekening wordt gehouden met een participatietraject dat bijdraagt aan zowel versnelling als kwaliteit van en draagvlak voor de plannen;
- en de resultaten terug te koppelen aan de gemeenteraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.P. Lansink-Bastemeijer

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Dank u wel voorzitter. 2021 is het jaar van de crisissen. De coronacrisis hakt er keihard in en heeft ertoe geleid dat veel Rotterdammers dierbaren zijn verloren. Ondernemingen zijn keihard getroffen en onze jongeren raakten hun sociale leven kwijt. Maar 2021 is ook het jaar waarin andere crisissen steeds harder voelbaar werden. De woningmarktcrisis waardoor betaalbaar wonen in onze stad onbereikbaar is en we een VVD-wethouder hebben die verslaafd is aan de sloopkogel, de sociale sector uitholt en de woningmarkt tot een speeltuin van casinokapitalisten heeft gemaakt. De economische crisis als gevolg van corona, de klimaatcrisis die ons noopt om te verduurzamen, de gelijkwaardigheidscrisis waarin Rotterdammers nog steeds voelen dat ze op basis van hun geloof of hun afkomst uitgesloten worden. Een bestuurscrisis waarin de raad goed informeren ondergeschikt was aan het informeren van de media. De armoedecrisis die door corona nog zwaarder drukt op de Rotterdammers. De afvalcrisis, waarin Rotterdammers steen en been klagen over hun vervuilde stad en bij wijze van spreken struikelen over de ratten en vuilniszakken. Het is zelfs zo erg dat de wethouder Buitenruimte wegvlucht naar Vlaardingen. De verkeerscrisis waarin onder leiding van GroenLinks en een zwakke VVD de automobilist wordt weggepest uit de stad en er steeds meer files zijn. Ja voorzitter, er staan veel goede dingen in deze voorjaarsnota, zoals het niet afschuiven van de coronaschuld op de Rotterdammer. Maar het algemene beleid is onvoldoende om al deze crisissen op te lossen. Voorzitter, ik begin met de woningmarktcrisis. Hier blijft het college de heilloze weg doorvoeren van sloop en verkoop van sociale huurwoningen en doet het onvoldoende om betaalbare woningen te realiseren. Absoluut dieptepunt blijft de sloop van de Tweebosbuurt, waarin dit college met steun van de PvdA en GroenLinks mensenrechten lijkt te schenden. Of in de woorden van PvdA-Kamerlid Nijboer: 'Ik deel dat het daar niet goed gaat.' Een heel groot deel van de mensen kan daar niet terugkomen en dat is een slechte zaak. Het zal je maar gebeuren voorzitter, als PvdA-fractievoorzitter van mensenrechtenschendingen beticht worden door de VN en je landelijke Kamerlid neemt ook nog eens afstand van je. De bijnaam rode kool moet vooral staan voor het schaamrood op uw kaken. Voorzitter, in Rotterdam hebben we 317.945 woningen, waarvan 45% eigendom is van een huurcorporatie en 19% van overige verhuurders. Van het totaal aantal woningen is 35% koop. Van de 652.541 inwoners van Rotterdam behoort ruim 31% tot de leeftijdscategorie 25-45 jaar. Dit is ook de leeftijdscategorie die het meest op zoek is naar een huis. Het vinden van een woning in Rotterdam is dramatisch op dit moment. Best college, u kunt niet zeggen dat u het niet heeft zien aankomen. Veel woningzoekenden kunnen geen woning vinden. In 2009 kon een woningzoekende nog uit zeventien huizen kiezen, op dit moment zijn dat er twee. Dat zorgt er ook voor dat de huizen onbetaalbaar worden voor een grote groep Rotterdammers. Wij zijn dan ook blij te lezen dat er ook voor Rotterdammers gebouwd wordt die een modaal inkomen hebben. Onze leraren, waar we een enorm tekort aan hebben in Rotterdam. Onze verplegers, die enkel met een applaus gewaardeerd worden, maar er financieel niet op vooruitgaan. Onze politieagenten, die dag in, dag uit onze straten, wijken en stad veilig en leefbaar houden. Dit college had het streven om met de bouw van 18.000 woningen te starten en tot mei 2021 is de bouwproductie gestegen met 11.000 woningen. De wethouder geeft aan dat er op dit moment voor de 18.000^{e} woning een omgevingsvergunning is aangevraagd. Denkt dit college deze woonopgave wel te realiseren? Hoe zou u zelf nu kunnen worden uitgedaagd om het aantal starterswoningen te vergroten? Voorzitter,

belangrijker vindt DENK de sloop van goede woningen in onze stad en met name de manier waarop met burgers wordt omgegaan. We hebben dit gezien in onder andere de Tweebosbuurt, de Wielewaal en Kralingen-West op dit moment. Sociale huurwoningen die nog in goed bewoonbare staat zijn, worden platgegooid. Er moet volgens dit college meer diversiteit komen in de wijken. Deze Rotterdammers voelen zich uit hun wijken gejaagd, doordat er stelselmatig en opzettelijk groepen uit de wijken worden verdreven en dit onder het mom van gentrification. Hoeveel sociale woningen worden er gerealiseerd en vooral de vraag: wat is de actuele stand van het aantal sociale huurwoningen? En voor de goede orde: een sociale huurwoning is niet hetzelfde als een starterswoning. Wij vragen dit door middel van een motie, omdat de wethouder daar de vorige keer geen antwoord op wilde geven. Voorzitter, dan de economische crisis. Veel ondernemers hebben het gedurende de pandemie zwaar te verduren gehad en dat waren vooral ondernemers met een fysieke winkel in de retail. Er heerst een grote angst bij ondernemers als de eerder ingestelde maatregelen stoppen. De grote webwinkels hebben juist veel kunnen profiteren van de groei van onlinebestellingen. Zo vragen wij als DENK ons dan ook af of er wel sprake is van een level playing field. Hoe eerlijk is het voor een ondernemer om hogere lokale belastingen te betalen omdat hij bezoekers in zijn winkel ontvangt, terwijl een onlinewinkel zich in een gemeente kan vestigen met lagere lokale belastingen? Wij dienen dan ook een motie in om te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om al dan niet tijdelijk de lokale belastingen te verlagen of kwijt te schelden voor lokale ondernemers. Dan voorzitter, leegstand van winkelruimtes draagt niet bij aan de leefbaarheid van de wijken. Wij zijn als DENK van mening dat deze ruimtes niet al te lang leeg moeten blijven en snel een bestemming moeten krijgen. Naast het transformeren van winkelruimtes naar woningen zien wij ook graag dat ondernemers actief zijn en blijven in dit soort gebieden. Als fractie dienen wij dan ook de motie in om vanuit het leegstandsfonds te experimenteren met omzetgerelateerde huurprijzen en daarbij ook andere partijen te verleiden hetzelfde te doen. Er komt een extra investering van € 114 miljoen, waarvan het grootste bedrag is bedoeld om de zeven stadsprojecten sneller uit te voeren. Daar wil dit college Rotterdamse bedrijven voor inzetten.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel, ik werd even getriggerd door wat de heer Achbar zei over het leegstandsfonds. Bij mijn weten is de opzet van het leegstandsfonds dat gemeente, vastgoed, ondernemers en bewoners met elkaar een plan op maat per winkelstraat maken, over hoe die boel daar te verbeteren. Als wij nu vanuit de gemeente al criteria gaan meegeven, dan gaan we eigenlijk de kracht van winkelstraat overrulen. Dus hoe kijkt u daarnaar?

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, ik zie dit als een suggestie die ik doe om te onderzoeken of dit wel tot de mogelijkheden behoort.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **ACHBAR** (denk). Daar wil dit college Rotterdamse bedrijven voor inzetten en daarmee het herstel van de economie realiseren. Dit college kiest er ook voor om tot 2023 in totaal € 60 miljoen extra uit te trekken voor de lopende begroting. Dat maakt dat het impact heeft op het weerstandsvermogen. Hoe verantwoord is dit, voorzitter? Schuiven we hiermee niet het probleem naar voren voor het eventuele volgende college, waar u, zoals u terecht schrijft in dezelfde paragraaf op pagina 14 in uw bestuurlijke hoofdlijnen voorjaarsnota, juist geen voorstander van bent. Dan de klimaatcrisis voorzitter. We ontkomen er niet aan. Het

klimaat vraagt drastische maatregelen om de opwarming van de aarde tegen te gaan. Er zijn nieuwe plannen en creatieve ideeën nodig om dit te realiseren. Het Rotterdams Klimaatakkoord met ruim vijftig partners heeft als ambitie om de CO_2-uitstoot minstens voor de helft te verlagen en daarnaast zorgt het ook voor bedrijvigheid en werkgelegenheid. We ondersteunen start-ups met behulp van het Energietransitiefonds Rotterdam van € 130 miljoen. De streefwaarde voor het aandeel schone verplaatsingen van en naar de binnenstad is 63,7%. Daar zijn we als DENK erg blij mee. De binnenstad is goed te bereiken met het openbaar vervoer en we willen dit zoveel mogelijk stimuleren. Onze motie 'Gratis OV voor kinderen' is afgedaan en we willen daarom een volgende stap zetten om deze motie tot uitvoering te brengen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, ik ben even verrast over uw pleidooi voor het klimaat, terwijl ik u ook altijd zo ontzettend enthousiast over de auto hoor spreken. Kunt u dus wat nader verklaren hoe u daar nu in zit? Denkt u namelijk niet, net als D66, dat de auto ten eerste ook heel veel ruimte in beslag neemt? Het is dus veel lastiger om daarmee te vergroenen. Een vergroeningsopgave die ook hoort bij de klimaataanpak. En de uitstoot, met dat laatste komt u waarschijnlijk met elektrisch verkeer. Maar ik wil u dus eigenlijk verleiden, om als we meer investeren in fiets, OV en groen, dat dat een betere bijdrage is en dat dat ook betekent dat er minder ruimte voor de auto zou moeten zijn.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, wat DENK belangrijk vindt is dat elke Rotterdammer eigenlijk de mogelijkheid moet hebben om zijn vervoermiddel uit te kiezen en dat we dat niet vanuit de overheid moeten opleggen. Dus op het moment dat een Rotterdammer het fijner vindt om van A naar B te bewegen met zijn auto en misschien dat ook betaalbaarder vindt, denk aan gezinnen, dan betekent dit dat het een het ander niet uitsluit. Dat wij het stimuleren, gratis OV voor kinderen en daarmee mensen verleiden om eventueel een ander vervoermiddel te gebruiken, dat is waar wij dan op inzetten.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, uiteindelijk zijn het natuurlijk toch keuzes die je maakt in de inrichting van de openbare ruimte. Er is nu ongelofelijk veel ruimte voor de auto in Rotterdam. Die heeft echt verreweg de meeste ruimte, eigenlijk ook ten koste van OV of fiets. Dat daar een andere balans in komt, waar die verkeersexperimenten natuurlijk ook op gericht zijn, dat kan dan natuurlijk wel. Dan kan iedereen nog gewoon blijven kiezen wat hij wil doen.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, ik heb dat idee niet. Ik heb niet het idee dat er nu heel veel parkeerplekken bezet zijn of iets dergelijks. We hebben ook dat experiment gehad dat we zelfs bloembakken op parkeerplekken gingen zetten, dus ik heb dat niet zo, moet ik u eerlijk zeggen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). U geeft aan dat iedereen zijn eigen vervoermiddel moet kunnen kiezen. Ook met die experimenten en het wat terugdringen van het rondrazende autoverkeer dat we hier in Rotterdam altijd gewend zijn geweest, wil het helemaal niet zeggen dat

mensen die keuze niet meer hebben. Het wil alleen maar zeggen dat we de dominantie van de auto willen verminderen.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, dan heb ik eigenlijk een vraag. Heeft u het idee dat dat op dit moment verminderd is in Rotterdam mevrouw Zeegers? Door die verkeersexperimenten bijvoorbeeld?

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Het doel van die verkeersexperimenten is natuurlijk dat mensen een ander vervoermiddel kiezen. Je ziet dat meer mensen met de fiets gaan tegenwoordig en minder met de auto. De exacte cijfers heb ik niet paraat, want ik weet natuurlijk ook niet dat u hier nu mee begint. Maar er wordt inderdaad een omslag naar andere verkeersmiddelen gemaakt, dus meer OV, meer fiets, ten opzichte van de auto.

De heer **ACHBAR** (denk). Goed, dan denk ik dat mijn motie daar alleen maar aan bijdraagt.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **ACHBAR** (denk). Wij dienen daarom dan ook een motie in. Maar voorzitter, de gewone Rotterdammer heeft ook te maken met de energietransitie en heeft er in sommige gevallen ook last van. Denk bijvoorbeeld aan het verkeersexperiment de Maastunnel, waar een rijbaan is afgesloten. De windmolens die op land geplaatst worden of duizenden woningen die van het aardgas gehaald worden. Wij vinden als DENK dat hier kritisch naar gekeken moet worden en vooral naar welke effecten dit heeft op de gezondheid, leefbaarheid en bereikbaarheid van de Rotterdammer.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja dank u wel voorzitter. Ik heb toch een vraag voor de heer Achbar, want ik hoorde hem net in de inleiding van zijn betoog ook spreken over de klimaatcrisis en dat we daar wat aan moeten doen. Maar van alle concrete maatregelen die dit college neemt om te komen tot meer schone lucht in onze stad en minder CO_2-uitstoot, zegt u vervolgens dat u daar heel kritisch op bent en dat u daar eigenlijk geen voorstander van bent. Dus wat is dan uw alternatief om te komen tot die schone lucht en die CO_2-terugdringing?

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, ik heb gezegd dat wij heel kritisch zijn. Volgens mij heb ik niet gezegd dat wij daarop tegen zijn. Maar ik kan even één voorbeeld aanhalen, de windmolens op land; die dragen niet bij aan de gezondheid van mensen. Daarom vind ik dat je daar een goede balans in moet zoeken. We zijn dus niet per definitie tegen windmolens, maar wel tegen windmolens op land in de buurt van woningen, omdat dat niet bijdraagt aan de leefbaarheid en gezondheid van mensen. Dus wij zijn voor terugdringing van CO_2-uitstoot maar kijken daarbij wel kritisch naar de maatregelen die worden ingezet.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja maar voorzitter, het is wel zo dat we niet een oneindig aantal methodes hebben om die CO_2-uitstoot terug te dringen. Het moet wel linksom of rechtsom. Dus hoe gaat uw partij dat dan doen als u die windmolens niet wilt en als u die verkeersexperimenten niet wilt?

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Nou ja, ik weet niet of u bekend bent met het project Klimaatadaptatie vanuit de gemeente Rotterdam. Dan is eigenlijk een vraag aan u hoeveel daar op dit moment gebruik van wordt gemaakt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, wat mijn partij betreft is het niet of, of, maar is het en, en. We moeten alle zeilen bijzetten om te zorgen dat we die mooie resultaten die dit college nu boekt, ook vol kunnen houden. Want die dalende trend van de CO_2-uitstoot is ingezet. Maar als we weer alle maatregelen gaan schrappen die we de afgelopen jaren hebben genomen om daartoe te komen, dan gaat die uitstoot ook vanzelf weer omhoog.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, ik baseer mij op een uitspraak van de rechter die in principe heeft gezegd dat windmolens op land op dit moment on hold gezet moeten worden. Dus het is wel fijn dat we het moeten inzetten, maar ik weet niet hoe u daartegen aankijkt mevrouw Roest. Want het draagt niet bij aan de gezondheid van mensen vanwege slagschaduw. Nu ligt er een rechterlijke uitspraak. Zegt u nu: we zetten maar gewoon weer door? Het doet me ineens denken aan de situatie in de Tweebosbuurt waarin u misschien wacht op een VN-rapport.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, uiteraard respecteren wij de uitspraak van de rechtbank. Volgens mij is het college nu aan het kijken wat dat voor consequenties heeft voor Rotterdam. Maar de rechtbank heeft ook gezegd dat alle windparken waarbij de procedure al doorlopen is en die onherroepelijk zijn, gewoon door kunnen. Het betekent dus natuurlijk niet dat we nu op nul beginnen met de windparken.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ik heb een vraag aan mevrouw Roest. Hoe dragen die verkeersexperimenten bij aan een schone lucht en minder CO_2? Want al die auto's staan in de file en zoals u weet stoten ze daarmee heel veel vervuilende stoffen uit, veel meer dan bij doorrijden. Per saldo zegt u straks: dan gaan ze niet meer door de stad maar rijden ze over de ring. Die auto's blijven dus gewoon rijden, alleen dan misschien op een andere weg. Dus kunt u uitleggen hoe dat zit?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Nou mijnheer Simons, u heeft in de voorjaarsnota kunnen lezen en trouwens ook in de jaarrekening dat dit college voor het eerst zijn target op schone lucht heeft gehaald, dat alle straten in Rotterdam nu voldoen aan de Europese norm voor schone lucht. Dat is uw college niet gelukt, dit college wel, en die verkeersexperimenten waren daar een belangrijke factor in.

De heer **SIMONS** (lr). Misschien was corona een belangrijke factor, dat er vorig jaar bijna niet werd gereden. Misschien moet u gewoon eens eerlijk zijn en niet weer een mooi verhaal gaan vertellen dat een heel andere oorzaak heeft.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja natuurlijk heeft corona daaraan bijgedragen, maar dat is niet de enige reden. We zien ook dat de verkeersafwikkeling in Rotterdam nu eigenlijk weer op het oude niveau is en we zien wel degelijk dat die verkeersexperimenten nog steeds bijdragen aan het behalen van die target.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, hoe dan?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Nou ja, onder andere door te zorgen dat mensen andere keuzes maken in de manier waarop zij zich door de stad begeven, dat auto's die nu geen bestemmingsverkeer zijn ervoor kiezen om over de ring te rijden en dat meer mensen de fiets pakken of het openbaar vervoer of lopen in onze stad, wat gezonder is, zowel voor die mensen als voor al die Rotterdammers die naast die verkeersriolen wonen.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Heeft u dan cijfers dat als gevolg van de verkeersexperimenten mensen minder auto zijn gaan rijden?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Dat is wel de doelstelling waarmee die verkeersexperimenten zijn georganiseerd. De experimenten zijn nog niet allemaal afgelopen. Van sommige experimenten zijn er al cijfers, van sommige experimenten nog niet. Maar ik stel voor dat we niet helemaal hier in detail die discussie gaan herhalen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ik moet gewoon constateren dat u die cijfers niet heeft, dat geeft u eerlijk toe. U kunt dus helemaal niet aantonen dat die verkeersexperimenten hebben geleid tot het doel dat u net heeft genoemd. Dus ook hierbij moet ik gewoon weer vaststellen dat dit college een boel woorden gebruikt en een boel experimenten. Uiteindelijk heeft het alleen maar ergernis opgeleverd, vuilere lucht door stilstaande auto's en geen enkel bewijs dat er mensen voor alternatieven hebben gekozen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, dat is het perspectief van de heer Simons. Ik zie juist dat heel veel Rotterdammers blij zijn met die experimenten, dat heel veel Rotterdammers zich veiliger voelen in onze stad, dat de lucht aantoonbaar schoner is geworden en dat er minder verkeer is op de 's-Gravendijkwal. Wij zijn ervan overtuigd dat we ook zonder corona die target hadden gehaald en wij willen hem blijven halen in de komende jaren. Ik hoop dat u met mij hoopt dat de coronacrisis niet ook nog blijft om die target te halen, maar dat we dat op een andere manier gaan doen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja dank u wel voorzitter. Ik krijg even door dat er recentelijk een evaluatie is geweest die ook is besproken in de commissievergadering, dat er 15% minder autoverkeer heeft plaatsgevonden op het tracé, dus daadwerkelijk gemeten minder auto's.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Over welk tracé heeft u het?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). De Maastunnel.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, net zoals uw collega Roest heeft gezegd, is het de bedoeling dat die auto's dan over de ring gaan en niet meer door de stad. Dus wat heeft het dan per saldo opgeleverd? Hoeveel minder auto's zijn er dan gaan rijden? Want die zijn over de ring gaan rijden omdat het vaststond. Die cijfers van u zeggen toch helemaal niks? U sluit de weg af en dan zegt u: kijk eens, 15% minder auto's. Maar die auto's moeten gewoon omrijden. Dus nogmaals, hoeveel mensen zijn er nu per saldo minder gaan autorijden en hoe kunt u dat aantonen?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Er wordt natuurlijk hard gewerkt om al deze informatie even tot mij te krijgen, dat snapt u, want ik zat zelf niet bij die commissievergadering. Tegelijkertijd hebben natuurlijk wel de mensen bij de Maastunnel, bij de 's-Gravendijkwal, echt schonere lucht gekregen en dat is ontzettend belangrijk. Dat was een heel belangrijk doel. Daarvoor, de overstap van mensen die uit de auto het OV dan wel de fiets op zijn gegaan, heb ik niet paraat, maar ik stel voor dat ik dat nader aan u laat weten.

De **VOORZITTER**. Het debat duurt nog langer. Nee mijnheer Achbar, nog even.

De heer **SIMONS** (lr). Toch mooi dat ook weer op dit punt, zonnepanelen op daken, aardgasvrij, dit college, in ieder geval de fracties, de cijfers niet paraat hebben. Ik hoop dat de wethouders straks de cijfers wel paraat hebben, want anders wordt het wel een heel vreemde bijeenkomst.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Nee, naar verluidt is er op de ring ook nauwelijks meer extra verkeer geweest. Maar het klopt inderdaad, ik heb niet alle cijfers van alles wat er gebeurt in de stad hier nu op dit moment paraat en ik denk dat helemaal niemand van ons allemaal kan zeggen dat hij dat wel heeft. Dat moet je altijd even nazoeken en ik ben bereid dat te doen.

De **VOORZITTER**. Het debat duurt nog langer vandaag. We gaan straks eerst even een broodje eten. Maar eerst mijnheer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, nu ik dit debatje zie tussen Leefbaar Rotterdam en D66, heb ik ook meteen een vraag aan mevrouw Zeegers, omdat zij beweert dat de luchtkwaliteit op de 's-Gravendijkwal verbeterd is. Hoe is dat gemeten; weet u dat?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ik weet nog dat wij begonnen met deze coalitie. Toen was de 's-Gravendijkwal nog een van de vervuilde straten, waar niet aan de norm werd voldaan. Nu wordt in alle straten aan de norm voldaan en dat is gewoon goed nieuws voor de mensen die daar wonen, voor hun gezondheid. Hoe het precies gemeten is, dat zal mogelijk met

berekeningen geweest zijn, mogelijk is dat waar u naartoe gaat. Dat doen we overal zo. Altijd met berekeningen, vaak ook, dat kan ik ook zeggen in situaties waarin dan daadwerkelijk wordt gemeten. Want ik kan u verzekeren dat ik zelf heb meegedaan met een burgermeetnetwerk. Ik woon langs de A20 en de metingen die ik heb gedaan zijn lager dan de berekeningen. Ik wil niet zeggen dat dat altijd het geval is, maar het is ook niet zo dat een berekening per definitie zand in de ogen strooien is, of iets dergelijks. Dus ik zou zeggen, ik neem aan dat het berekend is en dat we het daarmee moeten doen, maar dat wel op die manier de norm gehaald is.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Goed voorzitter, dan heb ik nog even een vraag over de windmolens aan mevrouw Roest, als ik dat nog even mag. Dat is eigenlijk een heel simpele vraag mevrouw Roest. Nogmaals, ik ben het niet met u oneens dat we iets moeten doen aan het klimaat.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers, er wordt u een vraag gesteld, dus als u meeluistert.

De heer **ACHBAR** (denk). Nee, deze tweede vraag is voor mevrouw Roest.

De **VOORZITTER**. O, excuses.

De heer **ACHBAR** (denk). U zegt: we moeten coûte que coûte wel doorgaan met onze klimaatplannen, maar u leest denk ik ook in de uitspraak van de rechter en uit de onderzoeken dat het plaatsen van windmolens op land effect heeft op onder andere het milieu, de leefomgeving en de gezondheid van mensen in de omgeving. Maar daarvan zegt u: als het onherroepelijk is, moeten we ze alsnog plaatsen? Wat vindt u dan van de gezondheid van Rotterdammers? Zegt u: we plaatsen ze voor die klimaatdoelen ten koste van de gezondheid van onze Rotterdammers?

Mevrouw **ROEST** (gl). Voorzitter, het is echt niet alsof we nu de hele stad Rotterdam aan het volbouwen zijn met windmolens. De heer Achbar maakt er ook een klein beetje een karikatuur van. Maar wat ik daarop wil zeggen, is dat het natuurlijk belangrijk is om daar rekening mee te houden en je moet dan ook op zoek gaan naar slimme plekken om die windmolens neer te zetten. Maar het is nu niet zo alsof een windmolen zoveel impact heeft op de gezondheid en dat een kolencentrale dat helemaal niet heeft. Dat is het alternatief waar we het hier over hebben. Dat is dus ook een belangenafweging die je dan maakt, want een kolencentrale stoot CO_2 uit en dat is vele malen schadelijker voor de gezondheid dan een windmolen.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, het is niet een kolencentrale of windmolens. De discussie is hier windmolens op land of windmolens op zee. En dan is de vraag welke keuze u dan maakt. Ik heb het niet gehad over heel Rotterdam vol zetten met windmolens. Al gaat het maar om tien Rotterdammers die er gezondheidsklachten van ondervinden, zou ik het al een kwalijke zaak vinden. Ik zou het al een kwalijke zaak vinden als één Rotterdammer er last van zou hebben om dan te kiezen om daar een windmolen te plaatsen. Wat vindt u daarvan?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Voorzitter, bij mijn weten staan de windmolens die wij nu gaan plaatsen in onze stad in het Havenkwartier. Volgens mij wonen daar niet heel veel Rotterdammers, dus ik denk dat die schade ook echt heel erg beperkt zal zijn. Verder is het voor mij ook geen of, of. Of windmolens aan zee, of windmolens op land, maar volgens mij moeten we het allebei doen mijnheer Achbar. En ik weet niet of u het weet, maar op dit moment is het in Lapland gewoon 40 graden. Dat is niet normaal. Het is niet zo dat we nog jaren kunnen blijven nadenken over hoe we die klimaatcrisis moeten gaan aanpakken. Nee, we moeten nu maatregelen nemen en alles wat wij kunnen doen, moeten wij doen om te zorgen dat we die klimaatcrisis die u ook zegt heel belangrijk te vinden, ook tot een goed einde gaan brengen.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja goed voorzitter, ik kan er nog even op doorgaan, want inderdaad, het Havenkwartier ken ik, en ik weet dat daar heel veel klachten van bewoners van komen, en dat ze zich zelfs hebben georganiseerd om dat tegen te houden.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ik heb toch nog een vraag aan de heer Achbar, want hij zegt nu heel erg: die windmolens leveren gezondheidsschade op voor Rotterdammers, en zelfs als dat voor één Rotterdammer geldt moeten we dat tegengaan. Maar geldt dat voor al die auto's niet die u in de stad wilt houden? Want die stoten ook heel veel fijnstof uit, heel veel milieuvervuiling, maar dat vindt u geen probleem?

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Daarom ben ik blij dat wij overgaan naar elektrische auto's en wat mij betreft zo snel mogelijk.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, dan wil ik hier toch even een mythe ontkrachten in deze raad, want een elektrische auto kan op groene stroom draaien in plaats van op benzine, maar de helft van de fijnstofuitstoot van een auto komt van de banden, van het remmen. Dat is bij een elektrische auto niet anders dan bij een benzineauto, dus wat dat betreft is ook een elektrische auto nog steeds een gezondheidsrisico voor de Rotterdammer.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Dat is toch wel nieuws denk ik, dus GroenLinks is tegen elektrische auto's omdat ze zo vervuilen?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, nu is de heer Simons mijn woorden ook alweer aan het verdraaien. Nog steeds geldt dat een elektrische auto beter is dan een benzineauto, want we hebben die 50% winst op het gebied van fijnstof alleen al in de pocket. Ik ben ook niet helemaal tegen elektrische auto's, maar ik heb liever dat de Rotterdammer voor de fiets of voor het openbaar vervoer kiest dan voor een elektrische auto. Dat klopt.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Achbar, u kunt verdergaan.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, hoe betrekt het college de minima bij de energietransitie? Er wordt veel geïnvesteerd in bijvoorbeeld zonne-energie en laadpalen, dit vanuit het Klimaatakkoord Rotterdam. Welke maatregelen gaat dit college treffen om ook

minima de mogelijkheid te geven om te profiteren van deze transitie zonder dat ze meteen de rekening gepresenteerd krijgen? Voorzitter, ik kom bij de gelijkwaardigheidscrisis. Rotterdam maakt steeds meer een vuist tegen discriminatie en ik ben trots dat DENK hierin het voortouw heeft mogen nemen. Mystery guest op de woningmarkt, een gezamenlijk plan met partijen in deze raad, waardoor er meer dan € 1 miljoen bij is gekomen. Een stadsmarinier tegen discriminatie. DENK heeft samen met andere partijen vele stappen gezet, maar er moet meer gebeuren. En daarbij zal DENK altijd opstaan en strijden tegen het xenofobe gedachtegoed van partijen zoals de PVV en Leefbaar Rotterdam. Om dat tegen te gaan, doen wij graag een aantal voorstellen in de vorm van moties. Mystery guest onderzoek op de stagemarkt in Rotterdam. Dit naar aanleiding van het Verwey-Jonker-onderzoek in Utrecht. Het bedrag dat erbij is gekomen om discriminatie tegen te gaan willen wij graag structureel maken met een concreet plan tegen moslimhaat. Daarom dienen wij ook een motie in vanuit Koers van de stad voor de veiligheid van deze instelling. Dank voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Stop de ergernis van weggebruikers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021 ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- de aanpak Maastunnelcorridor heeft plaatsgevonden van januari-februari 2020 alsmede september 2020;
- om het effect van de aanpak te kunnen bestuderen is de hoeveelheid verkeer gewogen;
- wanneer we kijken naar de periode januari/februari 2020 en september 2020 zien we zelfs een toename van 1% voor de gewogen intensiteit van auto's;
- we dit ook terugzien bij het aantal voertuigen op de Van Aerssenlaan richting Zuid, waarbij het aantal voertuigpassages bijna gelijk gebleven is (+0.8%);
- de gevolgen voor de luchtkwaliteit door de aanpak Maastunnelcorridor op dit traject beperkt zijn omdat de verkeerssituatie niet afwijkend was van voorgaande jaren, afgezien van de maand juni;
- er op dit traject geen vermindering in verkeer te zien is alsmede de positieve gevolgen voor de luchtkwaliteit;
- de gemeentepeiler aanduidt dat er vooral méér drukte wordt ervaren rondom de route;
- driekwart van de ondervraagden aangeeft het reisgedrag NIET aan te zullen passen;

van mening dat:
- er niet voldoende zicht is op ongewenste neveneffecten zoals sluipverkeer welke niet beperkt wordt;
- de ambitie om minder verkeer op deze route te hebben alsmede schonere en gezondere lucht niet behaald wordt met de huidige aanpak;

verzoekt het college:
- de afgesloten rijstrook op zowel de Pleinweg als op de 's-Gravendijkwal weer open te stellen ten behoeve van de doorstroming van het verkeer;
- met een alternatief plan te komen om schonere en gezondere lucht te behalen in de omgeving van de Maastunnelcorridor;
- hier zo snel mogelijk over te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar en B. van Drunen

Motie 6A. Armoedetafels over heel de stad!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- Rotterdam één van de armste steden van Nederland is;
- Rotterdam ook te maken heeft met één van de meeste langdurige armoede in Nederland;
- meer dan 60.000 huishoudens in Rotterdam te maken hebben met armoede, wat meer dan 100.000 inwoners betekent;
- het stadsbestuur van de gemeente Rotterdam al jaren vele grote en kleine bijeenkomsten heeft georganiseerd in de stad waarbij Rotterdammers met elkaar in gesprek zijn gegaan over verschillende onderwerpen;

van mening dat:
- er alles aan gedaan moet worden om de armoede in Rotterdam te verminderen;
- armoede een hardnekkig probleem is dat blijvend aandacht verdient;
- er veel taboes en schaamte heerst bij Rotterdammers die leven in armoede;
- het organiseren van armoedetafels kan bijdragen aan het bespreekbaar maken van het armoedeprobleem in Rotterdam;
- de armoedetafels kunnen zorgen voor vele nieuwe verrijkende inzichten over het armoedebeleid in Rotterdam;
- de armoedetafels, verborgen armoede beter zichtbaar kan maken in de stad;
- de armoedetafels kunnen helpen bij het wegnemen van angst, schaamte en taboes bij Rotterdammers die leven in armoede;
- de armoedetafels ervoor zullen zorgen dat Rotterdammers makkelijker de weg naar hulp van de gemeente kunnen vinden;

verzoekt het college:
- de mogelijkheden te onderzoeken om (stadsbreed) armoedetafels te organiseren waarbij Rotterdammers in kleine en grote settings bij elkaar kunnen komen om met elkaar in gesprek te gaan over onderwerpen die armoede raken;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit, T.J. Vonk en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

Motie 7. De handen ineen voor ouders in een crisissituatie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag, maar ernstige redenen voor kinderopvang hebben, met een Sociaal Medische Indicatie (SMI) toch kinderopvang kunnen regelen;
- met een Sociaal Medische Indicatie (SMI) de gemeente een gedeelte van de kinderopvangkosten betaalt;

- de SMI een tijdelijke oplossing is voor maximaal negen maanden, wanneer er in het gezin geen andere oplossing te vinden is;
- een vergoeding alleen mogelijk is voor een kinderopvang met een voorschools programma (VVE);

van mening dat:
- de kinderopvang, kinderen een fijne en veilige plek geeft;
- kinderopvang goed is voor de ontwikkeling van kinderen;
- ouders met lichamelijke, psychische of sociale problemen, die de opvoeding en verzorging van hun kind tijdelijk niet meer alleen aankunnen maximaal bijgestaan moeten worden;
- er gezocht moet worden naar een permanente oplossing omdat de SMI slechts tijdelijk van aard is;
- wanneer er geen permanente oplossing is, ouders gebruik moeten kunnen blijven maken van de SMI-regeling;

verzoekt het college:
- te onderzoeken of de SMI-regeling in zijn huidige vorm en bij de uitvoering voldoende aansluit bij Rotterdamse ouders die (genoodzaakt langer) gebruik maken van de regeling;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 8. Ouders (met terugwerkende kracht) maximaal bijstaan met de SMI-regeling

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag, maar ernstige redenen voor kinderopvang hebben, met een Sociaal Medische Indicatie (SMI) toch kinderopvang kunnen regelen;
- met een Sociaal Medische Indicatie (SMI) de gemeente een gedeelte van de kinderopvangkosten betaalt;
- de SMI een tijdelijke oplossing is voor maximaal negen maanden, wanneer er in het gezin geen andere oplossing te vinden is;
- een vergoeding alleen mogelijk is vanaf de eerste dag van de maand waarin de ouder de SMI-regeling aanvraagt of de maand daarvoor;

van mening dat:
- de kinderopvang, kinderen een fijne en veilige plek geeft;
- kinderopvang goed is voor de ontwikkeling van kinderen;
- ouders met lichamelijke, psychische of sociale problemen, die de opvoeding en verzorging van hun kind tijdelijk niet meer alleen aankunnen maximaal bijgestaan moeten worden;
- ouders niet altijd helder kunnen nadenken in een crisissituatie waardoor zij pas achteraf erachter komen dat een dergelijke regeling bestaat maar inmiddels wel al kosten hebben gemaakt voor de kinderopvang;
- de gemeente voor zover het mogelijk is, af kan wijken van de hardheidsclausule in het belang van de ouders in kwestie;

verzoekt het college:
- de mogelijkheden te onderzoeken om coulant om te gaan met het toepassen van de hardheidsclausule om ouders in staat te stellen, met terugwerkende kracht gebruik te laten maken van de SMI-regeling en de ondertussen gemaakte kosten voor de kinderopvang te compenseren;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 9. Meer bekendheid geven aan de SMI-regeling

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag, maar ernstige redenen voor kinderopvang hebben, met een Sociaal Medische Indicatie (SMI) toch kinderopvang kunnen regelen;
- met een Sociaal Medische Indicatie (SMI) de gemeente een gedeelte van de kinderopvangkosten betaalt;
- de SMI een tijdelijke oplossing is, wanneer er in het gezin geen andere oplossing te vinden is;
- informatie over de SMI-regeling alleen te vinden is op de gemeentelijke website en informatieloketten van de gemeente;

van mening dat:
- de kinderopvang, kinderen een fijne en veilige plek geeft;
- kinderopvang goed is voor de ontwikkeling van kinderen;
- ouders met lichamelijke, psychische of sociale problemen in een crisissituatie niet altijd beseffen dat er steun vanuit de gemeente is voor dergelijke gevallen;
- dit ertoe kan leiden dat de problemen van de gezinnen alsmaar zullen opstapelen;

verzoekt het college:
- de mogelijkheden te onderzoeken om zorg- en onderwijsinstellingen te voorzien van informatie over de SMI-regeling zodat deze instellingen ouders in een crisissituatie op de hoogte kunnen brengen van de regeling;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 10. Beter gehoor geven aan de stem van jongeren

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- de gemeenteraad vindt dat de input van jonge Rotterdammers van grote waarde zijn en serieus moet worden genomen;

- de wens van de gemeenteraad is dat de Rotterdamse jongeren structureler wordt gevraagd om advies te leveren aan de gemeenteraad en het college;
- afgelopen tijd het college in gesprek is getreden met Young010 en is gevraagd om steeds meer mee te denken;
- Young010 subsidie krijgt voor slechts drie adviezen per jaar;
- de financiële middelen die beschikbaar zijn voor het bureau dat Young010 ondersteunt, begeleidt en faciliteert niet toereikend zijn om in deze vraag van het betrekken van jongeren te voorzien;

van mening dat:
- het van belang is dat de stem van Rotterdamse jongeren blijvend gehoord wordt;
- Young010 als adviesorgaan de stem van de Rotterdamse jongeren vertegenwoordigt;
- Young010 enorm enthousiast is om de gemeenteraad en het college van meer adviezen te voorzien;
- het van belang is dat de jongeren van Young010 hierbij goed begeleid en ondersteund worden;

verzoekt het college:
- de mogelijkheden te onderzoeken om voor het ondersteunend bureau van Young010 structureel meer middelen ter beschikking te stellen, zodat Young010 meer gevraagd en ongevraagd kan adviseren;
- voorafgaand aan de begrotingsbehandeling met een voorstel te komen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit

Motie 11. Knarrenhofjes in Rotterdam

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- Knarrenhof een landelijke stichting is met een maatschappelijk doel om de leeftijdsbestendige bouw van woongroepen voor zelfredzame senioren te bevorderen;
- in Den Haag het woonconcept Knarrenhofjes ervoor zorgt dat ouderen langer zelfstandig kunnen wonen;

van mening dat:
- Knarrenhof een unieke combinatie is van de hofjes van vroeger met het gemak van heden;
- hierdoor een uniek concept is ontstaan van veilig wonen met veel privacy en alle voordelen van samenwonen;
- Knarrenhof een mooie vrijblijvende gemeenschap is waar Rotterdammers van elkaars kennis/kunde en gezelschap zouden kunnen profiteren;
- het concept van Knarrenhof ideaal is voor senioren die zelfstandig willen blijven en die steeds minder op mantelzorg en kinderen kunnen terugvallen;
- het concept van Knarrenhofjes de eenzaamheid van Rotterdamse ouderen kan verminderen;

verzoekt het college:

- in gesprek te treden met de stichting Knarrenhof om de mogelijkheden te verkennen voor het opzetten van een Knarrenhof in Rotterdam;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 12. Kwijtschelding verlenen aan Rotterdammers met een bijstandsschuld

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- Werk & Inkomen van de gemeente Rotterdam soms op verzoek tot (gedeeltelijke) kwijtschelding van een schuld kan overgaan;
- een van de voorwaarden voor (gedeeltelijke) kwijtschelding het voldoen aan de aflossingsverplichting van een uitkering van minstens vijf jaar;
- de Centrale Raad van Beroep (rechtbank voor hoger beroep in het bestuursrecht) in mei 2019 heeft geoordeeld dat bijstandsschulden na vijf jaar kunnen verjaren;
- het verzoek om (gedeeltelijke) kwijtschelding van een schuld bij de gemeente door de Rotterdammers zelf moet worden gedaan;

van mening dat:
- Rotterdammers beter moeten worden geïnformeerd over de mogelijkheden van (gedeeltelijke) kwijtschelding van een schuld bij de gemeente;
- niet alle Rotterdammers in staat zijn en het besef hebben dat zij zelf een verzoek tot (gedeeltelijke) kwijtschelding moeten indienen voor een bijstandsschuld bij de gemeente;
- de gemeente proactief Rotterdammers in de bijstand op de hoogte moet stellen van de mogelijkheden tot het verlenen van (gedeeltelijke) kwijtschelding voor een eventuele bijstandsschuld bij de gemeente wanneer er sprake is van verjaring;
- er automatische (gedeeltelijke) kwijtschelding moet worden verleend aan Rotterdammers met een bijstandsschuld bij de gemeente wanneer er sprake is van een verjaring;

verzoekt het college:
- de mogelijkheden te onderzoeken om Rotterdammers proactief op de hoogte te stellen van de mogelijkheden tot het verlenen van (gedeeltelijke) kwijtschelding voor een eventuele bijstandsschuld bij de gemeente wanneer er sprake is van verjaring;
- de mogelijkheden te onderzoeken om automatisch (gedeeltelijke) kwijtschelding te verlenen aan Rotterdammers met een bijstandsschuld bij de gemeente wanneer er sprake is van een verjaring;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit

Motie 13. Meer transparantie bij biedingen op woningen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- minister Ollongren, Kamerleden en Vereniging Eigen Huis hun wens hebben uitgesproken voor meer transparantie bij biedingen op een huis;
- er verschillende manieren zijn om biedingen op huizen transparant te maken zoals een onlineplatform van de NVM en andere makelaars, waar het bieden op een huis open en bloot gebeurt, wat zichtbaar is voor alle kopers;

van mening dat:
- het onwenselijk is dat Rotterdammers niet meer een huis kunnen kopen omdat overbieden de norm is;
- zowel de verkoper als de koper gebaat is bij meer transparantie op de biedingen op huizen omdat verkopers, stap voor stap het verkoopproces kunnen volgen en kopers, stap voor stap meer kunnen bieden;

verzoekt het college:
- in gesprek te treden met makelaars in Rotterdam en te vragen om meer transparantie te verschaffen over het verkoopproces van een huis;
- een oproep te doen aan makelaars in Rotterdam om naar de mogelijkheden te kijken om biedingen op een huis, open en bloot te laten gebeuren, zichtbaar voor alle kopers;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit

Motie 14. Maak makelaarschap weer een beschermd beroep

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- makelaarschap geen beschermd beroep meer is;
- iedereen zich makelaar kan noemen, zonder ervaring of opleiding;
- minister Ollongren de komende tijd om de tafel gaat zitten met brancheorganisaties als NVM en Vereniging Eigen Huis;

van mening dat:
- Rotterdamse verkopers en kopers de dupe worden van schimmige deals tussen makelaars onderling door een gebrek aan regie en controle;
- niet iedereen, zonder ervaring of opleiding zich zomaar nog een makelaar moet kunnen noemen;
- een opleiding om makelaar te zijn verplicht gesteld moet worden;
- makelaarschap weer een beschermd beroep moet gaan worden;

verzoekt het college:
- een lobby te starten richting het rijk om makelaarschap weer een beschermd beroep te maken;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit

Motie 15. Maak selectiecriteria en lotingseisen duidelijk

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- vaak veel belangstellenden zijn voor projecten waar nieuwbouwwoningen worden gerealiseerd die door middel van een loting worden geselecteerd;
- als er meer mensen zich inschrijven voor het project dan dat er woningen zijn, de lotingsprocedure in het spel komt;
- de loting soms plaatsvindt op enkel de naam, e-mail en/of telefoonnummer van belangstellenden;

van mening dat:
- de loting moet worden uitgevoerd door een notaris om eerlijk en rechtvaardig te werk te gaan;
- er eenduidige selectiecriteria en lotingseisen moeten komen zodat het voor iedereen duidelijk is hoe het proces verloopt;
- iedereen evenveel kans moet maken om in aanmerking te komen voor een woning;

verzoekt het college:
- in gesprek te gaan met makelaars om te streven naar eenduidige selectiecriteria en lotingseisen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit

Motie 16. Ouderen ontmoeten!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
• 50% van de ouderen in Rotterdam eenzaam is;
• door de coronamaatregelen de eenzaamheid onder Rotterdamse ouderen alleen maar is toegenomen;

van mening dat:
• veel te veel ouderen in Rotterdam zich erg eenzaam voelen;
• een simpel bezoekje of een gesprekje al enorm waardevol is voor ouderen;
• met de versoepelingen veel meer mogelijkheden aan ouderen geboden moet worden om elkaar te ontmoeten;
• deze ontmoetingen niet alleen moeten plaatsvinden bij de dagbesteding of in buurthuizen, maar dat stadsbreed overal ouderen bij elkaar moeten kunnen komen en bij andere Rotterdammers;
• het realiseren van meer snuffelplekken in Rotterdam zal zorgen dat een grijze dag van een oudere zal veranderen in een hele kleurrijke dag';

verzoekt het college:

- de mogelijkheden te onderzoeken om in samenwerking met bijvoorbeeld winkels zoals supermarkten, organisaties zoals bibliotheken en gemeentelijke instellingen, het mogelijk is om meer snuffelplekken in te richten en uit te breiden voor Rotterdamse ouderen waar zij elkaar op een laagdrempelige manier kunnen ontmoeten;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 17a. Laagdrempelige zorg voor Rotterdamse ouderen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- de vergrijzing toeneemt in Rotterdam;
- twintig procent van alle Rotterdammers ouder dan 65 jaar zal zijn in 2035;
- Rotterdam met het programma Ouder en Wijzer een stad wil zijn, waar ouderen, samen met anderen, gezond en vitaal oud kunnen worden;
- met het Langer Thuis in Huis wordt getracht om ervoor te zorgen dat ouderen zoveel mogelijk zelfstandig langer thuis kunnen wonen;
- de gemeente als uitgangspunt heeft dat er altijd passende zorg en ondersteuning aanwezig moet zijn voor ouderen als zij niet meer zelfstandig kunnen wonen;

van mening dat:
- ouder wordende Rotterdammers meer behoefte hebben aan zorg, hulp of ondersteuning;
- hulp van de omgeving of professionals van groot belang is bij het dragen van zorg voor onze ouderen;
- het belangrijk is dat de zorg voor Rotterdamse ouderen zo laagdrempelig mogelijk is;
- de gemeente op steeds meer gebieden de verbinding moet zoeken tussen welzijn en het medische domein;
- medische voorzieningen in de wijken van Rotterdamse ouderen cruciaal is bij het dragen van zorg op een zo laagdrempelig mogelijke manier;
- de gemeente een grotere rol moet nemen bij het faciliteren van medische voorzieningen bij bijvoorbeeld seniorencomplexen;

verzoekt het college:
- te onderzoeken of er in samenspraak met belangrijke betrokken partijen, zoals kennisinstellingen, zorginstellingen en zorgverzekeraars, gekeken kan worden naar de mogelijkheden om bij bestaande en nieuw te bouwen seniorencomplexen flexibele ruimtes kunnen worden gerealiseerd waar diverse medische specialisten bij elkaar kunnen komen om verschillende vormen van zorg aan Rotterdamse ouderen te bieden;
- met genoemde partijen mogelijkheden te onderzoeken om een pilot te starten waarbij in een seniorencomplex geëxperimenteerd kan worden met een dergelijk concept van medische zorg in de wijk;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 18A. Respijtzorg op maat

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- er vervangende zorg voor mantelzorgers is, ook wel bekend als respijtzorg;
- mantelzorgers de zorg voor een zorgbehoevende, een aantal uren in de week of een vast aantal dagen in de week over kan dragen aan een andere vrijwilliger of professional;
- er verschillende vormen van respijtzorg bestaan;
- respijtzorg aangevraagd kan worden bij de gemeente, de Wet langdurende zorg, zorgverzekeraar en/of de Jeugdwet;
- de kosten van respijtzorg mogelijk vergoed kunnen worden uit de Wet maatschappelijke ondersteuning, Wet langdurende zorg, Jeugdwet of door de zorgverzekeraar;
- volgens de landelijke vereniging MantelzorgNL de mogelijkheden van respijtzorg te weinig bekend zijn;
- uit recent onderzoek van het Nationaal Mantelzorgpanel blijkt dat mantelzorgers vaak tegen praktische drempels aanlopen;

van mening dat:
- mantelzorgers alleen goed voor een ander kunnen zorgen, als die zorg te combineren is met andere belangrijke dingen in het leven van mantelzorgers zoals werk, gezin, vrienden, studie en ontspanning;
- respijtzorg van groot belang is om mantelzorgers goed en duurzaam te laten functioneren;
- mantelzorgers goed geïnformeerd moeten worden over de mogelijkheden van respijtzorg voordat zij er helemaal doorheen zitten;
- er in Rotterdam gekeken moet worden naar het organiseren van respijtzorg die meer aansluit bij de behoeftes van de aanvragers;
- er meer bekendheid gegeven moet worden aan de mogelijkheden van respijtzorg;

verzoekt het college:
- de voorlichting over mogelijkheden van respijtzorg beter voor het voetlicht te brengen en dit op te nemen in de integrale communicatie aanpak van het mantelzorgbeleid;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein en C. Aafjes-van Aalst

Motie 19. Een koude douche voor Rotterdam in tijden van droogte en hitte

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- de gemeente Rotterdam als doelstelling heeft om de stad in 2025 klimaatbestendig te maken;
- er verschillende maatregelen worden genomen door de gemeente om minimaal last en maximaal profijt te hebben van klimaatverandering voor het dan heersende klimaat;
- de Rotterdamse dijkgraaf Hans Oosters in 2018 al heeft gewaarschuwd voor een sluipende noodsituatie met betrekking tot de aanhoudende droogte in Rotterdam;

- WaterSensitive Rotterdam aangeeft dat Rotterdam in 2050 te maken zal hebben met een wisseling tussen harde regenbuien en grote droogte;
- aanhoudende droogte grote gevolgen heeft voor onder andere de bruggen in Rotterdam;
- elk jaar bruggen (onder andere de Mathenesserbrug) in Rotterdam worden natgespoten met koud water om te voorkomen dat ze vastlopen door de hitte;

van mening dat:
- er veel beter geanticipeerd moet worden op verdergaande klimaatverandering en bij de ontwikkeling van de stad hier structureel rekening mee moet worden gehouden;
- er meer duidelijkheid moet komen over welke middelen en capaciteit nodig zijn om de bruggen in Rotterdam functioneel te houden;
- bij de analyses van de gebiedsontwikkelingen in Rotterdam meer rekening te houden met droogte en hitte;

verzoekt het college:
- de mogelijkheden te onderzoeken om beter inzichtelijk maken welke gebieden in Rotterdam kwetsbaar zijn voor droogte of hitte en welke maatregelen hiervoor genomen zullen worden;
- voor de voorjaarsnota in 2021 met een voorstel te komen, hoe deze mogelijke problemen voorkomen en/of aangepakt kunnen worden;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 20B. Een moment van bezinning en rust binnen alle gemeentelijke panden

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- op het stadhuis van Rotterdam een stilteruimte aanwezig is om gasten de mogelijkheid tot een moment van rust en bezinning te geven;
- na een verkenning van DENK Rotterdam onder gasten van de gemeente Rotterdam is gebleken dat er een structurele vraag is naar meer stilteruimtes;
- uit de uitkomst van deze verkennende gesprekken is gebleken dat het draagvlak voor de huidige functie van de stilteruimtes én de specifieke wijze waarop deze zijn ingericht, groot is;

van mening dat:
- Rotterdammers moeten worden voorzien in de behoefte van meer fysieke ruimtes voor rust en bezinning binnen de gemeentelijke organisatie;
- fysieke ruimtes voor rust en bezinning stadsbreed mogelijk moet worden gemaakt binnen alle gemeentelijke panden;
- met de uitbreiding van meer fysieke ruimtes voor rust en bezinning voorzien kan worden in de behoefte van Rotterdammers;
- een neutrale moderne inrichting van stilteruimtes zal helpen om het multifunctionele karakter van deze ruimtes te benadrukken;

verzoekt het college:

- een inventarisatie te maken van de mogelijkheden om stadsbreed fysieke stilteruimtes te realiseren binnen de gemeentelijke panden;
- de mogelijkheden te onderzoeken om alle stilteruimtes binnen de gemeentelijke panden te voorzien van een neutrale moderne inrichting om het multifunctionele karakter van deze ruimtes te benadrukken;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit en T.J. Vonk

Motie 21. Een mooie start in Rotterdam voor iedereen!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- Rotterdam in absolute zin in 2035 de meeste nieuwe inwoners zal verwelkomen;
- de bevolking van Rotterdam in slechts tien jaar tijd is gegroeid van 610.412 naar 651.269 inwoners;
- jaarlijks tussen de 4000 en 6000 nieuwe inwoners in Rotterdam komen wonen;
- verschillende gemeenten op verschillende manieren nieuwe inwoners verwelkomen in de stad;
- in Bloemendaal nieuwe inwoners op uitnodiging van de gemeente kennis hebben gemaakt met de stad tijdens de 'Nieuwe Inwonersdag';
- meer gemeenten een soortgelijke Inwonersdag houden en hier een jaarlijkse traditie van willen maken;
- nieuwe inwoners worden verwelkomd door bijvoorbeeld met een bustocht langs bijzondere plekken in de stad te gaan met het college als reisleiders of een verassingsbezoek met fanfare voor nieuwe inwoners of met een rondleiding door het stadhuis of met een welkomsttasje vol informatie, kortingsbonnen en attenties van lokale ondernemers of organisaties;

van mening dat:
- Rotterdam een jonge, dynamische wereldstad is die zichzelf in hoog tempo blijft vernieuwen;
- het belangrijk is dat nieuwe Rotterdammers volwaardig mee kunnen doen met de Rotterdamse samenleving;
- op een creatieve en leuke manier ervoor gezorgd kan worden dat nieuwe inwoners een sterkere verbondenheid zullen voelen met de stad;
- Rotterdam op verschillende manieren nieuwe inwoners kan verwelkomen in de stad;

verzoekt het college:
- een inventarisatie te maken van de mogelijkheden om nieuwe inwoners te verwelkomen in de stad;
- de mogelijkheden te onderzoeken om naar voorbeeld van andere gemeenten een soortgelijke Inwonersdag te organiseren voor nieuwe inwoners van de stad;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit

Motie 22. Meer kansengelijkheid op de woningmarkt voor Rotterdammers met een mobiliteitsbeperking

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- de geschikte woningvoorraad voor Rotterdammers met een beperking erg klein is, waardoor zij genoodzaakt moeten wonen in voor hen ongeschikte huizen;
- Rotterdammers zonder een mobiliteitsbeperking ook mogen reageren op de schaarse geschikte woningen via de normale route;
- de gemeenten Amsterdam en Utrecht woningzoekenden met een WMO-indicatie vrijstelling geven van regulier zoeken op Woonnet;

van mening dat:
- het gelijkheidsbeginsel en toegankelijkheid waarden zijn die hoog in het vaandel staan;
- Rotterdammers met een beperking het al zo moeilijk hebben omdat zij op veel minder huizen kunnen reageren dan Rotterdammers zonder een beperking;
- Rotterdammers met een mobiliteitsbeperking gelijke kansen moeten hebben op Woonnet Rijnmond;
- ongelijke kansen tegen het VN-verdrag Handicap en de Woningwet in druist;

verzoekt het college:
- in gesprek te gaan met woningaanbieders in Rotterdam over hun invulling van gelijke kansen voor Rotterdammers met een mobiliteitsbeperking;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 23. Ook voor Rotterdammers met een beperking kansengelijkheid op de woningmarkt

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- de geschikte woningvoorraad voor Rotterdammers met een beperking erg klein is, waardoor zij genoodzaakt moeten wonen in voor hen ongeschikte huizen;
- Rotterdammers zonder een mobiliteitsbeperking ook mogen reageren op de schaarse geschikte woningen via de normale route;
- de gemeenten Amsterdam en Utrecht woningzoekenden met een WMO-indicatie vrijstelling geven van regulier zoeken op Woonnet;

van mening dat:
- het gelijkheidsbeginsel en toegankelijkheid waarden zijn die hoog in het vaandel staan;
- Rotterdammers met een beperking het al zo moeilijk hebben omdat zij op veel minder huizen kunnen reageren dan Rotterdammers zonder een beperking;
- Rotterdammers met een mobiliteitsbeperking gelijke kansen moeten hebben op Woonnet Rijnmond;
- ongelijke kansen tegen het VN-verdrag Handicap en de Woningwet in druist;

verzoekt het college:
- in gesprek te gaan met de Gemeente Amsterdam en/of gemeente Utrecht om te kijken naar hoe zij voor mensen met een Wmo-indicatie een route hebben gecreëerd die meer tegemoetkomt aan de behoeften van mensen met een mobiliteitsbeperking;
- de toepasbaarheid daarvan in Rotterdam te evalueren;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 24A. Naar een Koers van de stad waar moskeeën beter beveiligd zijn!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- er op dit moment in Nederland personen radicaliseren of sterk geradicaliseerd zijn en een dreiging kunnen vormen op de nationale veiligheid;
- volgens Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid het voorstelbaar is dat een eenling overgaat tot het plegen van een aanslag;
- uit gesprekken van Nieuwsuur met radicaal rechtse activisten blijkt dat zij zelfs bereid zijn om de wapens op te pakken;
- volgens integratie-expert Walter Palm, Nederland in de greep is van islamofobie;
- afgelopen jaren over heel Rotterdam acties en uitingen van islamofobie richting moskeeën zijn geweest;
- de urgentie voor meer beveiliging nog meer dan ooit gevoeld wordt door de moskeeën in Rotterdam;

van mening dat:
- de groeiende tendens van islamofobie maakt dat moskeeën een doelwit zijn van extremistische hoek;
- eenlingen met extreemrechtse ideeën het hebben gemunt op moslims in Nederland, waaronder in Rotterdam;
- moskeeën maximaal beveiligd moeten worden tegen haatacties vanuit extreemrechtse hoek zoals brandstichting, dreigbrieven, stenen door ruiten, bekladding met hakenkruizen, intimiderende demonstraties en online haat;
- moskeeën in Rotterdam een eenmalige subsidie moeten krijgen om beter beveiligd te worden tegen extreemrechtse haatacties;
- alle moskeeën in Rotterdam een beroep moeten kunnen doen op een eenmalige subsidie van maximaal € 10.000 per moskee;
- het budget toereikend is voor € 88.888 en dus het principe geldt van wie het eerst komt, die het eerst maalt;
- alle aanmeldingen van moskeeën in Rotterdam gehonoreerd moeten worden totdat het subsidiepotje uitgeput is;

verzoekt het college:
- in het kader van de Koers van de stad, € 88.888 beschikbaar te stellen, om de aanvragen van moskeeën voor beveiligingsmaatregelen te honoreren met een eenmalige subsidie van maximaal € 10.000 tot de daarvoor beschikbare middelen toereikend zijn;

- de moskeeën in Rotterdam de mogelijkheid te geven om het toegekende subsidiebedrag volgens het nog op te stellen subsidiekader te besteden aan de nodige beveiligingsmaatregelen;
- de betreffende gelden te verwerken in de begroting 2022 die eind september aan de raad wordt aangeboden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar

Motie 25. Ontbijt voor alle kinderen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- in Rotterdam één op de vijf kinderen in armoede leeft;
- uit onderzoek van het Armoedeplatform Delfshaven blijkt dat op sommige scholen in Rotterdam 70 tot 80% van de kinderen zonder een ontbijt naar school komen;
- alle scholen de gevolgen van armoede bij hun leerlingen zien;
- dat Rotterdammers uit schaamte niet altijd hun problemen kenbaar durven te maken;

van mening dat:
- dat er alles aan gedaan moet worden om kinderarmoede in Rotterdam tegen te gaan;
- het onwenselijk is dat kinderen in armoede te maken hebben met minder ontwikkelingskansen;
- voorkomen moet worden dat kinderen in armoede minder presteren op school;
- op een andere manier ontbijt aanbieden op scholen kan bijdragen om kinderen wat te eten te geven zonder dat zij zich hiervoor hoeven te schamen;

verzoekt het college:
- in gesprek te treden met Rotterdamse basisscholen om te vragen naar de mogelijkheden om ontbijt op school op een andere manier te organiseren;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit

Motie 26A. Onderhuur, zonder financiële fratsen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- "Onder de pannen" een project is waarmee mensen die een slaapkamer 'over' hebben, deze legaal kunnen verhuren aan een stadsgenoot die dringend op zoek is naar een woonruimte;
- er sprake is van onderhuur, waarbij de verhuurder niet gekort wordt op uitkering of toeslagen;
- de Regenboog Groep ook nog eens de mogelijkheid biedt om eventuele huurschulden over te nemen bij dit project;

- de gemeente Zaanstad, Haarlem en Amsterdam al partners zijn van de Regenboog Groep die het project "Onder de pannen" mogelijk maakt;
- de Regenboog Groep de ambitie heeft om het project ook aan andere gemeentes aan te bieden, zodat er nog meer economisch daklozen onderdak kunnen krijgen;

van mening dat:
- met dit project zowel de nieuwe huurder geholpen wordt als de verhuurder zelf die erop vooruitgaat;
- de verhuurder met dit project iemand in nood helpt en er ook nog eens gezelschap bij krijgt;
- de huurder zich kan focussen op een structurele oplossing voor huisvesting, in plaats van elke dag zich zorgen te maken of hij/zij een dak boven zijn hoofd zal hebben;
- dit project ervoor zorgt dat recent geworden daklozen minder snel afglijden, omdat de problemen zich anders zullen opstapelen;
- het belangrijk is dat de huurder op deze manier weer een zorgverzekering kan afsluiten en een adres kan doorgeven aan een eventuele werkgever;

verzoekt het college:
- te informeren naar de ervaringen in Amsterdam en Utrecht en op basis daarvan te bezien of het voor Rotterdam wel of niet van toegevoegde waarde kan zijn;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 27A. Uitspraak RvS: windturbines uit?

"De gemeente van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- de huidige normen die gebruikt worden voor de vergunningverlening niet voldoen aan het Europees recht;
- de vergunningen voor windparken nooit getoetst zijn op hun milieueffecten;
- windturbines kennelijk tot nu toe onderworpen zijn aan een officiële milieueffectrapportage waarin omschreven staat hoeveel geluid een windmolen mag maken en hoeveel licht hij mag weerkaatsen;

van mening dat:
- een deugdelijke beoordeling van de milieueffecten essentieel is bij plaatsing van windturbines;
- het van belang is voor alle betrokkenen, waaronder bewoners en gemeente, helderheid te hebben over welke gevolgen deze uitspraak heeft;

verzoekt het college:
- te inventariseren welke gevolgen deze uitspraak heeft voor de windmolenparken op Rotterdams grondgebied;
- na overleg met het rijk een plan van aanpak te ontwikkelen hoe om te gaan met de ontstane situatie;
- hier zo snel mogelijk over te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 28. Warmte uit kademuren door energieheipalen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- de gemeente Rotterdam sinds 2003 verantwoordelijk is voor het beheer en onderhoud van ongeveer 15 strekkende kilometer kademuren;
- in 2011 door het Havenbedrijf Rotterdam in totaal 13 kilometer kademuren in het stedelijk gebied is overgedragen aan de gemeente Rotterdam;
- aan de Rotterdamse kademuren periodiek en projectmatig onderhoud wordt uitgevoerd;
- uit de RES blijkt dat er een overschot wordt voorzien aan duurzame warmte;
- uit onderzoek van TU Delft blijk dat met heipalen warmte uit de bodem gehaald kan worden in de vorm van aardwarmte;

van mening dat:
- elke vorm van duurzame energiewinning volledig benut moet worden;
- de tientallen kilometers aan kademuren in Rotterdam een enorm potentieel vormen voor het winnen van duurzame warmte;

verzoekt het college:
- een inventarisatie te maken van de mogelijkheden om een kleinschalige pilot te starten waarbij energieheipalen gebruikt worden die het mogelijk maken om op een duurzame manier warmte te winnen bij vervanging of onderhoud van de kademuren in Rotterdam;
- de kosten voor de pilot te dekken uit het budget voor de vervangingsinvesteringen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 29. Voorkom stereotiepe denkbeelden in onderwijsmateriaal

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- volgens een onderzoek van de Universiteit Leiden blijkt dat Nederlandse schoolboeken nog steeds veel subtiele stereotypen bevatten;
- er ook op scholen in Rotterdam gebruik wordt gemaakt van schoolboeken die veel stereotypen bevatten;
- leerlingen vooral veel mannen, weinig werkende vrouwen en relatief weinig mensen met een niet-Westerse achtergrond zien wanneer zij de boeken openslaan;
- volgens Judi Mesman, hoogleraar op het gebied van jeugd en maatschappij, sprake is van een vrij consistent patroon waarbij bepaalde groepen systematisch ondervertegenwoordigd zijn;

van mening dat:

- het absoluut onacceptabel is dat er nog een hoop stereotypen te vinden zijn in schoolboeken;
- het onwenselijk is dat vrouwen en mensen met een niet-Westerse achtergrond systematisch ondervertegenwoordigd zijn;
- voorkomen moet worden dat mensen met een niet-Westerse achtergrond worden afgebeeld in illustraties die met negatieve aspecten van de samenleving worden geassocieerd;
- er alles aan gedaan moet worden om te komen tot een juiste afspiegeling van de samenleving in lesmateriaal;

verzoekt het college:
- in gesprek te gaan met onderwijsinstellingen in Rotterdam en te vragen om een inventarisatie te maken van de schoolboeken waar mogelijk sprake is van subtiele stereotypes;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit

Motie 36B. Realiseer gratis OV voor kinderen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- er uit het onderzoek dat naar aanleiding van de motie 'Gratis OV voor kinderen' (20bb2489) is uitgevoerd een werkbare mogelijkheid is gekomen om tot gratis OV voor kinderen te komen, zoals beoogd in desbetreffende motie;

van mening dat:
- er in lijn met de resultaten van het onderzoek naar aanleiding van de motie 'Gratis OV voor kinderen' reeds een uitvoeringsrichting voorhanden is;

verzoekt het college:
- voor het jaar 2022 kinderen tot en met 12 jaar oud, gratis te laten reizen met het openbaar vervoer;
- de dekking voor dit voorstel integraal en gelijktijdig met de gemeentelijke begroting 2022 aan de gemeenteraad voor te leggen;
- na het jaar 2022 het project te evalueren om te kijken hoe dat verder doorgang kan krijgen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar, D.P.A. Tak, T.J. Vonk en A. van Zevenbergen

Motie 81A. Een burgerparagraaf in elk beleidsvoorstel

"De gemeente van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:

- in de beleidsvoorstellen in het plan Wijk aan Zet van de gemeente Rotterdam niet een standaard 'burgerparagraaf' is opgenomen, waarin wordt beschreven hoe het college zich heeft vergewist van de gevolgen voor de burgers;

van mening dat:
- het opnemen van een burgerparagraaf in de beleidsvoorstellen van de gemeente Rotterdam meer transparantie verschaft en laat zien op welke manieren burgers zijn betrokken geweest bij de totstandkoming van beleid;
- burgerparagrafen zullen helpen bij winnen van het vertrouwen van de Rotterdammers in de gemeenteraad;
- hiermee een grote winst behaald kan worden voor de Rotterdamse democratie;
- het raadsdebat zich kan concentreren op de hoofdlijnen en punten die politieke keuzes vergen, als de burgers de gemeenteraad vertrouwen;

verzoekt het college:
- de mogelijkheden te onderzoeken om te beginnen met het opnemen van een burgerparagraaf bij de beleidsvoorstellen van de gemeente Rotterdam;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar

Motie 82. Beleidsambtenaar van de toekomt: niet in een ivoren toren maar in de haarvaten van de wijken

"De gemeente van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- in het plan 'Wijk aan Zet' wordt gesteld dat de wijkmanager met zijn team van ambtenaren dagelijks in contact zal zijn met een breed en divers netwerk in de wijk;
- de ambtenaren in de wijk periodiek zullen overleggen met de wijkraad;
- met het plan 'Wijk aan Zet' wordt gesteld dat de ambtenaren twee dagen in de wijk zullen werken;

van mening dat:
- ambtenaren niet meer vanuit centrale locaties in de stad, beleidsvoorstellen moeten maken, maar juist in de haarvaten van de wijken moeten zitten;
- het verplaatsen van de werkplek naar een Huis van de Wijk voor twee dagen in de week de beleidsvoorstellen van de beleidsambtenaren trefzekerder maakt;
- beleidsambtenaren meer inzicht krijgen met wat er in wijken en onder de bewoners leeft, door voor twee dagen in de week hun werkplek te verplaatsen naar een setting waarin ze verkeren onder de bewoners;
- het verplaatsen van de werkplek naar een setting in de wijk voor twee dagen in de week, empathie opwekt;
- ambtenaren zo een beter beeld zullen krijgen van alles wat er zich afspeelt in de wijken waarmee beleid kan worden ontwikkeld dat beter aansluit op de wensen en behoeftes van de Rotterdammers;

verzoekt het college:

- de mogelijkheden te onderzoeken om zo snel mogelijk de werkplek van ambtenaren alvast te verplaatsen naar bijvoorbeeld een Huis van de Wijk voor twee dagen in de week waarin ze het normale werk dat ze op kantoor doen, nu in een setting doen waarin ze verkeren onder de bewoners;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar

Motie 83. Een budget voor Rotterdamse vrijwilligers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- verschillende gemeenten zoals Amsterdam, Den Haag, Schiedam, Maassluis en Vlaardingen de mogelijkheid geven aan alle vrijwilligers om hun kennis en vaardigheden te vergroten bij de Vrijwilligers Academie;
- vrijwilligers in de mogelijkheid worden gesteld om gewenste cursussen/trainingen/bijeenkomsten te organiseren wanneer zij iets missen in het huidige aanbod bij de Vrijwilligers Academie;

van mening dat:
- vrijwilligers veel baat zullen hebben om cursussen/trainingen en bijeenkomsten bij te wonen omdat zij zeer uiteenlopende vormen van vrijwilligerswerk doen;
- het heel belangrijk is dat vrijwilligers zich kunnen blijven ontwikkelen en dit kunnen bewijzen bij een sollicitatie;
- het aanbieden van opleidingen in het kader van vrijwilligerswerk, werkzoekenden zal helpen bij het sneller vinden van een baan;

verzoekt het college:
- de mogelijkheden te onderzoeken om een persoonsgebonden scholingsbudget voor Rotterdamse vrijwilligers mogelijk te maken dat zij kunnen inzetten om cursussen/trainingen/ bijeenkomsten te volgen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit

Motie 84. Een tweejaarlijkse bijeenkomst voor de inwoners van Rotterdam-Zuid

"De gemeente van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- in het kader van het programma Wijk aan Zet, Rotterdam in opdracht van het programmabureau Nationaal Programma Rotterdam Zuid, de burgertop 'Duizend op Zuid' in januari 2014 is georganiseerd;
- het programma mogelijk is gemaakt met medewerking van de deelgemeenten Charlois, Feijenoord, IJsselmonde en het ministerie van Wonen en Rijksdienst;

van mening dat:
- het zeer ongewenst is dat inwoners van Rotterdam-Zuid, tien jaar geleden voor de eerste en laatste keer de mogelijkheid hadden om zich uit te spreken over het beleid dat gevoerd wordt over de wijken in Rotterdam-Zuid;
- er sindsdien sprake is van een ernstig democratisch tekort;
- inwoners van Rotterdam-Zuid minimaal tweejaarlijks een keer de mogelijkheid horen te krijgen om zich uit te spreken over het beleid dat gevoerd wordt over de wijken in Rotterdam-Zuid;

verzoekt het college:
- de mogelijkheden te onderzoeken om tweejaarlijks een bijeenkomst te organiseren waarbij de inwoners van Rotterdam-Zuid zich kunnen uitspreken over het beleid dat gevoerd wordt over de wijken in Rotterdam-Zuid;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar

Motie 85. Geen onterechte kosten meer voor huurders

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- kwetsbare huurders in Rotterdam onterecht kosten moeten betalen zoals sleutelgeld, contractkosten, verhuurkosten of administratiekosten bij het aangaan van een huurcontract;
- dit zich vooral afspeelt bij groepen Rotterdammers die niet op de hoogte zijn van de wetten en regelgeving die van toepassing zijn bij het aangaan van een huurcontract;
- wettelijk niet toegestaan is dat verhuurders bemiddelingskosten in rekening brengen bij huurders en zelfs een forse boete dreigt voor verhuurders die zich hier wel schuldig aan maken;
- verhuurders eerder op het matje zijn geroepen door de Autoriteit Consument en Markt (ACM) omdat zij onwettelijk bemiddelingskosten in rekening brengen;
- de ACM een oproep heeft gedaan aan alle verhuurders om direct te stoppen met het in rekening brengen van onterechte kosten en zich moeten houden aan de wet;

van mening dat:
- kwetsbare huurders in Rotterdam beschermd moeten wonen tegen verhuurders die onterechte kosten in rekening brengen;
- kwetsbare huurders in Rotterdam aanspraak moeten kunnen doen op een proceskostenfonds om te voorkomen dat zij gedupeerd worden;

verzoekt het college:
- de mogelijkheden te onderzoeken om een proceskostenfonds op te zetten om kwetsbare huurders te beschermen tegen onterechte kosten die door verhuurders in rekening worden gebracht;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit

Motie 86. Geen plek meer voor intimidatie op de huurmarkt

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- duizenden klachten binnenkomen bij huurteams van de gemeente over huiseigenaren van huurwoningen;
- deze klachten variëren van een te hoge huurprijs, tot intimidatie en zelfs bedreigingen;
- nog veel meer Rotterdammers uit angst geen misstanden durven te melden op de huurmarkt omdat zij vrezen hun huurwoning te verliezen en op straat te komen te staan;

van mening dat:
- het absoluut onacceptabel is dat huiseigenaren huurders intimideren;
- geïntimideerd worden in de eigen huisomgeving kan leiden tot een constant gevoel van onveiligheid terwijl de eigen huisomgeving altijd een plek zou moeten zijn waar iemand zich veilig moet voelen;
- klachten over bijvoorbeeld onderhoud niet meer worden gemeld bij de verhuurders uit angst voor intimidatie waardoor Rotterdammers leven in verslechterde woningen;

verzoekt het college:
- de mogelijkheden te onderzoeken om verhuurders op een straf- en bestuursrechtelijke manier aan te pakken wanneer blijkt dat zij hun huurders intimideren;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit

Motie 87. Geen plek voor discriminatie of racisme in het amateurvoetbal

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- KNVB een toename ziet in het aantal meldingen over discriminatie;
- in anderhalf jaar tijd de KNVB 93 meldingen heeft gekregen van discriminatie en racisme binnen het amateurvoetbal;
- de meldingen vooral ook gaan over racisme;
- volgens Jaap Paulsen, woordvoerder van de KNVB de kans aannemelijk is dat er meer gebeurt, maar niet wordt gemeld bij de instanties;

van mening dat:
- dit slechts het topje van de ijsberg is met wekelijks 33.000 amateurwedstrijden;
- er geen plek moet zijn voor discriminatie of racisme in het amateurvoetbal;
- iedereen recht heeft op gelijke kansen bij het uitoefenen van een sport;
- het essentieel is dat discriminatie bij sportverenigingen krachtig worden bestreden;
- het inzetten van mystery guests een effectie middel is gebleken in Rotterdam;

verzoekt het college:

- een inventarisatie te maken van welke vormen van discriminatie zich voordoen bij sportverenigingen in Rotterdam; OF
- mystery guests in te zetten om discriminatie en racisme binnen het amateurvoetbal te bestrijden;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit

Motie 88. Laat de wijken geen weeskinderen worden

"De gemeente van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- in het plan 'Wijk aan Zet' staat dat elke wethouder van het nieuwe college voor zijn of haar bestuursperiode een aantal wijken zal adopteren;
- de adoptiewethouder het aanspreekpunt zal zijn voor de wijkraad;
- de wijkmanager en zijn team van ambtenaren mandaat zullen krijgen in de wijk;

van mening dat:
- het een goede zaak is om wijken te adopteren;
- het huidige college er alvast zelf mee moet beginnen om wijken te adopteren zodat ambtenaren daar een voorbeeld aan kunnen nemen, gelet op de rol die zij in de wijken zullen spelen;

verzoekt het college:
- te onderzoeken om tijdens de bestuursperiode van het huidige college al te kijken naar de mogelijkheden om wijken te adopteren;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar

Motie 89. Lokale ondernemers raken blut, terwijl webwinkels rijk worden

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- webwinkels de mogelijkheid hebben om een pand te kiezen in een gemeente waar de lokale belastingen het laagst zijn;
- lokale ondernemingen meer belasting hebben betaald dan online-ondernemingen;
- webwinkels profijt hadden van de coronapandemie;
- fysieke winkels door deze pandemie moesten lijden;

van mening dat:
- lokale ondernemingen net zoveel recht hebben als online-ondernemingen om zo min mogelijk lokale belastingen te betalen;

verzoekt het college:
- de lokale belastingen voor lokale ondernemers te verlagen of kwijt te schelden;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar

Motie 90. Maak verhuurdersvergunning openbaar om misstanden tegen te gaan

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- De gemeente Rotterdam vanaf 1 januari 2021 een vergunning heeft ingevoerd voor verhuurders van woningen;
- de gemeente dit heeft gedaan om een eind te maken aan misstanden op de particuliere verhuurmarkt;
- op verschillende plekken in Rotterdam het niet goed gaat op de woningverhuurmarkt waarbij er sprake is van misstanden zoals overbewoning, discriminatie, woonoverlast, uitbuiting van huurders en intimidatie;
- particuliere verhuurders en verhuurmakelaars extreem hoge huurprijzen vragen en de woning niet goed onderhouden;
- de gemeente Rotterdam misstanden op de verhuurmarkt wil voorkomen met de invoering van een verhuurdersvergunning;

van mening dat:
- misstanden op de particuliere verhuurmarkt aangepakt moeten worden;
- het belangrijk is dat huurders weten of een verhuurder zich aan de regels houdt en voldoet aan de eisen van goed verhuurderschap;

verzoekt het college:
- de mogelijkheden te onderzoeken om bij de verhuurdersvergunning een openbaar online register mee te nemen zodat inzichtelijk gemaakt kan worden welke verhuurders een verhuurdersvergunning hebben;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit

Motie 91. Meer financiële steun voor vrijwilligers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- vrijwilligers een ongekende bijdrage leveren aan de Rotterdamse samenleving;
- vooral tijdens de coronacrisis is gebleken hoeveel vrijwilligers dag in, dag uit hun best hebben gedaan voor kwetsbare Rotterdammers;
- vrijwilligersorganisaties hun werkzaamheden nog beter kunnen doen en meer Rotterdammers kunnen bereiken als zij financieel beter worden bijgestaan;

van mening dat:
- vrijwilligers zeer uiteenlopende vormen van vrijwilligerswerk doen dat meerdere beleidsdomeinen van de gemeente raakt;
- vrijwilligersorganisaties meer in aanmerking moeten komen voor verschillende subsidies uit verschillende beleidsdomeinen;
- het dan ook belangrijk is om vanuit het vrijwilligersbeleid te kijken naar deze kaders voor subsidies om deze verder te verrijken met meer ruimte en mogelijkheden voor vrijwilligers;

verzoekt het college:
- vanuit het vrijwilligersbeleid van de gemeente Rotterdam te onderzoeken hoe vrijwilligersorganisaties meer financiële middelen kunnen krijgen voor bijvoorbeeld de coördinatiekosten die deze organisaties maken; OF
- de mogelijkheden te onderzoeken om te kijken naar op welke manieren de verschillende gemeentelijke subsidiekaders voor vrijwilligersorganisaties zichtbaar kan worden gemaakt binnen de verschillende gemeentelijke kaders;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit

Motie 92A. Neem voorbeeld aan de Amsterdamse ambtseed

"De gemeente van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- in het kader van het programma Wijk aan Zet nieuwe medewerkers van de gemeente Rotterdam een ambtseed moeten afleggen;
- jaarlijks vele nieuwe werknemers aantreden als ambtenaar bij de gemeente Rotterdam;
- een ambtseed waarin een ambtenaar zijn weg moet vinden in een spanningsveld tussen de burger, het college, de gemeenteraad en de publieke dienaren van de dagelijkse praktijk, voor prikkels bij de burgers zorgt om erover na te denken en te discussiëren;

van mening dat:
- de gemeente Amsterdam een ambtseed voor zijn ambtenaren hanteert die in positieve zin afwijkt van de Rotterdamse;
- de Amsterdamse tekst namelijk goed uitleg geeft aan dat de ambtenaar zijn weg moet vinden in een spanningsveld tussen de burger, het college, de gemeenteraad en de publieke dienaren van de dagelijkse praktijk;
- een dergelijke ambtseed prikkelt om na te denken en het er met je collega's over te hebben;

verzoekt het college:
- de mogelijkheden te onderzoeken om de Amsterdamse ambtseed te verspreiden onder de Rotterdamse ambtenaren en de punten daaruit tot gesprekken voor de komende maanden te maken;
- een besluit te nemen om de Amsterdamse ambtseed over te nemen in Rotterdam;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar

Motie 93. Omzetgerelateerde huur voor lokale ondernemers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- experts voorspellen dat de leegstand van winkelpanden in 2021 zal oplopen van 7,5% naar 10%;
- de leegstand in de Markthal in Rotterdam inmiddels meer dan 25% is;
- het MKB Fonds geld vrijmaakt om leegstand tegen te gaan in Rotterdam;
- voor de coronapandemie de trend om steeds meer winkels te stoppen al in gang werd gezet;
- de coronapandemie voor versnelling van de leegstand van winkelpanden in Rotterdam heeft gezorgd;

van mening dat:
- leegstand bijdraagt aan een slechtere leefbaarheid en straatbeeld in Rotterdam;
- ondernemers gestimuleerd moeten worden om te kunnen ondernemen in Rotterdam;
- ondernemers naast het commercieel belang, ook een maatschappelijk belang hebben, waaronder het creëren van ontmoetingsplekken;

verzoekt het college:
- de mogelijkheden te onderzoeken naar het voorkomen van de leegstand van winkelpanden in Rotterdam;
- de mogelijkheden te onderzoeken naar het koppelen van de maandhuur van een ondernemer aan de omzet van de onderneming;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar

Motie 94. Stadsbreed huiswerkbegeleiding

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- leerlingen grote onderwijsachterstanden hebben opgelopen door de sluiting van scholen wegens de coronamaatregelen;
- via Zorgzaam010, verschillende Rotterdammers hebben aangeboden om leerlingen gratis huiswerkbegeleiding te geven;
- de vraag naar huiswerkbegeleiding is toegenomen tijdens de coronacrisis;
- huiswerkbegeleiding helpt om onderwijsresultaten te verbeteren en weer voor vertrouwen en plezier zorgt in het leren;

van mening dat:
- veel scholieren door de coronacrisis een periode hebben meegemaakt waarin het niet lekker liep op school;

- scholieren zich niet konden concentreren wegens alles wat er kwam kijken bij de coronacrisis;
- de lesstof veel moeilijker te begrijpen was omdat er veel lessen uitvielen door zieke docenten;
- meer scholieren hierdoor faalangst hebben gekregen;
- huiswerkbegeleiding uitkomst kan bieden om deze problemen tegen te gaan;
- huiswerkbegeleiding scholieren helpt om in een fijn studieritme te komen en ervoor zorgt dat ze niet meer achterlopen met huiswerk;

verzoekt het college:
- de mogelijkheden te onderzoeken om een deel van de corona-achterstandsgelden te reserveren voor instellingen (bijvoorbeeld bibliotheken) die een leeromgeving mogelijk maken voor scholieren om bij te dragen aan de bevordering van kansengelijkheid en het inhalen van de onderwijsachterstanden;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit

Motie 95. Stop de ergernis van weggebruikers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- de aanpak Maastunnelcorridor heeft plaatsgevonden van januari-februari 2020 alsmede september 2020;
- om het effect van de aanpak te kunnen bestuderen is de hoeveelheid verkeer gewogen;
- wanneer we kijken naar de periode januari/februari 2020 en september 2020 zien we zelfs een toename van 1% voor de gewogen intensiteit van auto's;
- we dit ook terugzien bij het aantal voertuigen op de Van Aerssenlaan richting Zuid, waarbij het aantal voertuigpassages bijna gelijk gebleven is (+0.8%);
- de gevolgen voor de luchtkwaliteit door de aanpak Maastunnelcorridor op dit traject beperkt zijn omdat de verkeerssituatie niet afwijkend was van voorgaande jaren, afgezien van de maand juni;
- er op dit traject geen vermindering in verkeer te zien is alsmede de positieve gevolgen voor de luchtkwaliteit;
- de gemeentepeiler aanduidt dat er vooral méér drukte wordt ervaren rondom de route;
- driekwart van de ondervraagden aangeeft het reisgedrag NIET aan te zullen passen;

van mening dat:
- er niet voldoende zicht is op ongewenste neveneffecten zoals sluipverkeer welke niet beperkt wordt;
- de ambitie om minder verkeer op deze route te hebben alsmede schonere en gezondere lucht niet behaald wordt met de huidige aanpak;

verzoekt het college:
- de afgesloten rijstrook op zowel de Pleinweg als op de 's-Gravendijkwal weer open te stellen ten behoeve van de doorstroming van het verkeer;
- met een alternatief plan te komen om schonere en gezondere lucht te behalen in de omgeving van de Maastunnelcorridor;

- hier zo snel mogelijk over te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar en B. van Drunen

Motie 96. Vergroot toegankelijkheid van het sport- en beweegaanbod voor vrouwen met een migratieachtergrond

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- volgens het Mulier Insituut de deelname aan sport- en beweegaanbod van vrouwen met een niet-westerse migratieachtergrond relatief laag is;
- op basis van interviews met jongeren- en sportprofessionals blijkt dat factoren zoals een nieuwe levensfase, de nabije sociale omgeving, expertise van de begeleider en een sociaal en flexibel sport- en beweegaanbod van invloed zijn op de sport- en beweegdeelname van vrouwen met een migratieachtergrond;

van mening dat:
- er extra aandacht moet worden gegeven aan vrouwen in Rotterdam met een migratieachtergrond om de sport- en beweegdeelname te vergroten;
- de gemeente de juiste voorwaarden moet faciliteren om de sportdeelname onder vrouwen met een migratieachtergrond te stimuleren;

verzoekt het college:
- te onderzoeken op welke manieren vrouwen met een migratieachtergrond in Rotterdam gestimuleerd kunnen worden om hun deelname aan sport- en beweegmogelijkheden te vergroten; OF
- de mogelijkheden te onderzoeken hoe de inzet van vrouwelijke begeleiders in de wijken een rol kunnen spelen bij het vergroten van de deelname aan sport- en beweegaanbod van Rotterdamse vrouwen met een migratieachtergrond;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit

Motie 97. Wekelijkse werkoverleg van de ambtelijke top voortaan in de wijken

"De gemeente van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- in het plan Wijk aan Zet de ambtelijke top wekelijks hun werkoverleggen houden op de Coolsingel;
- de wijk Feijenoord hele goede ervaringen heeft opgedaan, toen een vorige gemeentesecretaris in de wijk met zijn directeuren een werkoverleg hield;
- een aansluitend gesprekje met enkele bewoners uit de wijk Feijenoord als een feest werd ervaren door zowel de ambtelijke top als de bewoners;

van mening dat:
- de bewoners en de ambtelijke top het hebben van het wekelijkse werkoverleg in de wijk als positief beschouwen en dus vaker zou moeten plaatsvinden;
- het hebben van een wekelijks werkoverleg in de wijk ervoor zorgt dat je meer inzicht krijgt in de wijk;
- de ambtelijke top zijn wekelijkse werkoverleg voortaan niet meer op de Coolsingel moet houden, maar in de wijken;
- met een dergelijke wekelijks routine, ambtenaren een beter idee van de 'look and feel' krijgen in de wijken;

verzoekt het college:
- de mogelijkheden te onderzoeken om de wekelijkse werkoverleggen van de ambtelijke top niet alleen meer op de Coolsingel, maar ook in de wijken routinematig plaats te laten vinden;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar

Motie 122. Actualisatie sociale woonvoorraad

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- volgens minister Ollongren bij de monitoring van de woningvoorraad een onderscheid moet worden gemaakt tussen studentenwoningen en reguliere sociale huurwoningen;
- volgens minister Ollongren ook studentekamers en woonunits voor expats niet langer meer moeten worden meegeteld bij de voorraad sociale huurwoningen;
- ruim 1250 woningen met huren tussen de € 750 en € 2.000 onterecht gecategoriseerd zijn als 'gerealiseerde sociale woningbouw';

van mening dat:
- het college moet stoppen om mooi weer te spelen met haar becijfering van de sociale voorraad;
- wethouder Bas Kurvers onterecht naar buiten toe heeft verkondigd, dat Rotterdam ruimschoots voldoet aan het streven om 900 sociale huurwoningen per jaar te bouwen;
- het toerekenen van een project als de op Zuid gelegen Startmotor tot de sociale voorraad rekenen niet door de beugel kan;
- de gemeente niet meer de zaken mooier moet voordoen dan ze zijn en tot een feitelijk juiste becijfering van het aantal sociale huurwoningen in Rotterdam moet komen;

verzoekt het college:
- de sociale woonvoorraad in Rotterdam te actualiseren door een overzicht te sturen met een feitelijk juiste becijfering van de sociale woningvoorraad in Rotterdam;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar

Motie 123. Woonvisie Door De Shredder

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

verzoekt het college:
- om de Woonvisie door de shredder te halen en de papiersnippers vervolgens ritueel te verbranden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar

Motie 124A. Een stralende glimlach voor alle Rotterdammers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- jaarlijks duizenden Rotterdamse huishoudens in een urgente financiële noodsituatie terechtkomen;
- het Fonds Bijzondere Noden bijspringt met een eenmalige gift wanneer Rotterdammers tussen wal en schip dreigen te vallen;
- het aantal mensen dat geen geld heeft voor de tandarts is gestegen door de coronacrisis;
- het Fonds Bijzondere Noden heeft gezien dat het afgelopen jaar in Rotterdam het aantal aanvragen voor tandartskosten met een kwart is toegenomen;

van mening dat:
- Rotterdammers, die geen geld hebben voor de tandarts, beter bijgestaan moeten worden door de gemeente;
- de gemeente tegemoet moet komen voor de stijgende vraag van Rotterdammers voor tandartskosten als gevolg van de coronacrisis;
- de tandartsdiensten die aangeboden worden, verruimd moeten worden om beter te voorzien in de zeer uiteenlopende klachten over hun gebit;

verzoekt het college:
- de mogelijkheden te onderzoeken om bijvoorbeeld met een project het aanbod voor tandartsdiensten aan de Rotterdammers te verhogen om de noden op korte termijn op te lossen;
- in gesprek te treden met onderwijsinstellingen in Rotterdam om voor de lange termijn te investeren in een betere inrichting van de opleidingen voor studenten Tandheelkunde in Rotterdam;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 125. Mystery guests inzetten om stagediscriminatie tegen te gaan

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- volgens Meldpunt Stagediscriminatie, stagediscriminatie veel voorkomt;
- het Verwey-Jonker Instituut, in opdracht van de gemeente Utrecht en de Utrechtse mbo-instellingen een onderzoek heeft gedaan naar stagediscriminatie;
- het onderzoek laat zien dat ook Utrechtse mbo-studenten te maken hebben met discriminatie bij het zoeken naar een stage én gedurende een stage;
- ook uit verschillende landelijke onderzoeken blijkt dat er steeds meer signalen naar voren komen dat stagediscriminatie binnen het mbo een structureel probleem is;
- eerder onderzoek liet zien dat onderwijsprofessionals en stagebegeleiders moeite hebben met het herkennen van stagediscriminatie;
- praktijktesten een effectief middel is gebleken om stagediscriminatie tegen te gaan;

van mening dat:
- stage een cruciale rol speelt in het mbo en vaak de eerste opstap is naar werk;
- alle mbo-studenten in Rotterdam gelijke kansen moeten krijgen op de arbeidsmarkt;
- discriminatie op de stagemarkt krachtig bestreden moet worden;
- discriminatie een complex probleem is dat een brede, integrale aanpak vergt;

verzoekt het college:
- de mogelijkheden te onderzoeken om met een integrale aanpak tegen stagediscriminatie te komen door in te zetten op bewustwording en professionalisering, voorkomen en bestrijden van stagediscriminatie en studenten beter te ondersteunen bij een vermoeden van discriminatie naar voorbeeld van de aanbevelingen van het onderzoek door het Verwey-Jonker Instituut;
- de mogelijkheden te onderzoeken om hierbij mystery guests in te zetten als een praktijktest om discriminatie op de stagemarkt beter zichtbaar te maken;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit

Motie 126. Woonbeleid Rotterdam schendt mensenrechten

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- voor het eerst een Nederlandse gemeente is aangeschreven door de Verenigde Naties over mensenrechtenschendingen;
- de gemeente Rotterdam in een officiële mededeling aangesproken wordt door de Verenigde Naties op schendingen van het recht op huisvesting en non-discriminatie door het Rotterdams woonbeleid en NPRZ;
- Recht op de stad Rotterdam zich net als de VN-Rapporteurs zorgen maakt dat de gemeente met haar vigerend woonbeleid mensenrechten schendt;
- de VN-Rapporteurs de autoriteiten oproepen om alle activiteiten in het kader van het Rotterdamse woonbeleid die tot mensenrechtenschendingen kunnen leiden stop te zetten, tot er duidelijkheid is over de schendingen;
- met de herstructurering van de Tweebosbuurt, bijna 600 woningen gesloopt zullen worden;

- er sterke aanwijzingen zijn dat de gemeente Rotterdam en woningcorporatie Vestia, in het herstructureringsproject van de Tweebosbuurt, het recht op huisvesting hebben geschonden;
- een kantonrechter in januari 2020 al een uitspraak heeft gedaan inzake de Tweebosbuurt;

van mening dat:
- het absoluut inhumaan is om de betaalbare woningvoorraad te verminderen, terwijl er sprake is van woningnood, armoede en een groot aantal dak- en thuislozen in Rotterdam;
- de bewoners van de Tweebosbuurt meer zeggenschap hadden moeten krijgen over het herstructureringsproject;
- het niet te laat is om de gedwongen verhuizing van bewoners van de Tweebosbuurt te stoppen;

verzoekt het college:
- om gehoor te geven aan de oproep van de VN-Rapporteurs om alle activiteiten in het kader van het Rotterdamse woonbeleid die tot mensenrechtenschendingen kunnen leiden stop te zetten, tot er duidelijkheid is over de schendingen;
- per direct te stoppen met de sloop van de Tweebosbuurt;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Even om iets recht te zetten. Ik krijg net het bericht door dat het in Lapland 23, 24, 25 graden is, dus geen 40 graden, mevrouw Roest. En verder kreeg ik ook net een sms'je van Thijs, onze Thijs. Hij zoekt nog steeds een woning. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Er zijn nog meer Thijzen in Rotterdam. Ja, dat is wel duidelijk. Mijnheer Achbar, ik dank u zeer. Ik stel u voor dat wij nu schorsen voor een lunchpauze. Het is 12.30 uur. Ik gun u en mijzelf een uur lunchtijd en ik zou u graag willen verzoeken om 13.30 uur terug te keren voor de middagzitting van deze raad. Ik schors voor een uur.

Schorsing

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 6 en 8 juli 2021

Notulen van de raadsvergadering van 6 juli 2021 (middagzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 9

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb, met dien verstande dat het voorzitterschap van 18.10 tot 18.34 uur is waargenomen door de heer J.W. Verheij

Voor de presentielijst wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering.

Namens het college zijn tegenwoordig mevrouw J. Bokhove, de heer A. Bonte, de heer A.H.P. van Gils, de heer M.K.A. Grauss, de heer S. Kasmi, de heer S.A. Kurvers, de heer S. de Langen, de heer R. Moti, mevrouw R.A. Vermeij en de heer B. Wijbenga-van Nieuwenhuizen

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders, met dien verstande dat zij van 15.59 tot 16.46 uur is waargenomen door de heer A.C. de Bondt

Heropening

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering.

6. Voorjaarsnota
6.1 Debat met het college van burgemeester en wethouders naar aanleiding van de Voorjaarsnota 2021 en de voorstellen onder 6.2 tot en met 6.6
6.2 Het voorstel tot vaststelling van de Eerste herziening van de begroting 2021
6.3 Het voorstel tot vaststelling van de Voorjaarsnota 2021
6.4 Het voorstel met betrekking tot de borging van de investeringsruimte voor vervangingsinvesteringen, renovaties en restauraties
6.5 Het voorstel met betrekking tot de investeringsvoorstellen Voorjaarnota 2021 te dekken uit de verkoopopbrengst Eneco
6.6 Het voorstel met betrekking tot de actualisatie van het grondprijzenbeleid voor sociale huurwoningen

De **VOORZITTER**. We zijn in de eerste termijn van de zijde van de raad voor het behandelen van de voorjaarsnotabrief, de voorjaarsnota. Aan het woord is mevrouw Zeegers van D66.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. 'Open up' was het thema van het Songfestival en toepasselijker kon het niet. Rotterdam gaat open. D66 ziet uit naar de levendigheid die we allemaal voor ons gaan zien, want die hebben we zo ontzettend moeten missen. Nieuwe restaurants openen zich, terrassen overal, we gaan het leven vieren. Rotterdam sterker uit de crisis. Zo leest D66 dus ook de voorjaarsnota. We investeren de komende jaren tegen de stroming in, zeven grote stadsprojecten, hectares groen en op vele plekken in de stad wordt flink gebouwd. Dit gemeentebestuur straalt ambitieus vertrouwen uit en legt de rekening van de coronacrisis niet bij de Rotterdammer neer. D66 is daar ontzettend trots op. Rotterdam gaat sterker door.

Voorzitter, ik bouw mijn betoog op langs drie lijnen. Groen, sociaal en ondernemend. Allereerst groen. Duurzaam wonen in een stad van de toekomst. Wij zijn ontzettend blij dat het college € 130 miljoen uittrekt voor de energietransitie, circulaire economie en de verduurzaming van woningen. Er wordt geïnvesteerd in zonne-energie, huizen gaan van het gas af en er komen meer laadpalen voor elektrische auto's. Ook kunnen onder andere woningeigenaren een lening krijgen om hun huis te verduurzamen. Maar Rotterdam staat ook voor de uitdaging om betaalbare woningen te realiseren. Voor starters en middeninkomens is het echt vrijwel onmogelijk om een betaalbaar huis te vinden. Daar hebben we het net ook al over gehad. Dat is echt een ontzettend groot probleem, dat deel ik met velen en het is goed dat het college daar ontzettend veel op inzet. Los van al deze goede initiatieven dienen wij ook een motie in om te kijken hoe het mogelijk is om ook voor middeninkomens het wonen aantrekkelijker te maken door onder andere te kijken naar het grondprijsbeleid.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja voorzitter, de motie heb ik net gezien. Ik was wel een beetje verbaasd over de motie, via de voorzitter. Want feitelijk zeggen we dan dat de sociale woningbouw de middenhuur moet mogelijk maken.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Als het gaat om de middeninkomens zien we dat daar een enorm tekort is en dat het voor leraren, onderwijzers, voor heel veel starters op de woningmarkt, heel moeilijk is om een huis te vinden in die middencategorie en die valt nu telkens tussen wal en schip. We bouwen sociaal, we bouwen, in mindere mate wel, maar nog steeds ook dure huizen. Wat D66 zegt, is dat juist in die middencategorie de grote problemen zitten. Ook om de doorstroming vanuit sociaal naar die middencategorie mogelijk te maken, moeten er meer huizen in die middencategorie zijn. Daar moeten we vele maatregelen voor treffen en wat ons betreft kijken we ook naar deze.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voorzitter, dat zijn we eens hè. Het is goed als er meer middenhuur, middencategorie wordt gebouwd. Daar hebben we ook de vorige keer moties over aangenomen, dat we aan de onderkant van de middencategorie ook zouden willen bij bouwen. Maar door de motie die nu door D66 wordt ingediend, zeggen we feitelijk dat als de investeringskracht van de corporaties vergroot wordt, bijvoorbeeld door de verhuurdersheffing af te schaffen, dat dat eigenlijk bedoeld is om de gemeentekas te spekken en om dan vervolgens de middenhuur mogelijk te maken door ontwikkelaars. Maar daar was het niet voor bedoeld. We hebben hier keer op keer gepleit voor het afschaffen van de verhuurdersheffing of het hervormen van de verhuurdersheffing met als doel de investeringskracht van de corporaties te vergroten, niet om dan stiekem tegelijkertijd de prijs van de sociale grond even lekker omhoog te krikken. Maar we hebben die pleidooien gedaan om te zorgen dat die corporaties aan hun volkshuisvestingstaak kunnen blijven voldoen omdat ze knel zitten, omdat we rapportages hebben gehad van Aedes en andere partijen waaruit blijkt dat over tien jaar de corporaties bij gelijkblijvende grondprijzen gewoon aan het einde van hun investeringscapaciteit zitten. Ik ben dus echt superverbaasd en eigenlijk ben ik er gewoon ook op tegen dat we hier gaan proberen via de band van de kabinetsformatie en te kijken of we dan daar de hervorming kunnen krijgen van de verhuurdersheffing, om dan vervolgens de prijs van de sociale grond omhoog te krikken.

De **VOORZITTER**. U krijgt eerst een vraag van mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, wat een karikatuur maakt de PvdA hiervan. Want feit is dat we zowel de middenhuur als de sociale huur subsidiëren via ons grondprijzenbeleid en sterker nog, dat wij dat in Rotterdam in zo'n mate doen dat er echt enorm veel meer geld bij moet, of de grond minder opbrengt ten opzichte van de omliggende gemeenten. We hebben steeds gezegd dat elke gemeente verantwoordelijkheid moet nemen voor de eigen primaire doelgroep. Als wij nu zien dat een corporatie in Barendrecht vele malen meer moet betalen voor de grond dan in Rotterdam, dan is het niet zo gek dat corporaties ervoor blijven kiezen om dat in Rotterdam te doen, terwijl je daarmee dat evenwicht in de regio niet herstelt. Dus dat we nu zeggen dat we het grondprijzenbeleid wat gelijk gaan trekken met de regio en het geld dat dat dus meer opbrengt, investeren in die doelgroep die ook gesubsidieerd moet worden omdat de markt dat niet realiseert, dat is toch niet zo gek? En door nu te zeggen: de sociale huur moet de middenhuur sponsoren, dat is echt ver bezijden de waarheid.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dat er in de regio hogere prijzen zijn voor de sociale grond, dat blijkt gewoon uit het staatje. Dat is overigens nog veel gecompliceerder omdat je ook met de bijbetalingsregeling zit, maar laten we het nu niet al te technisch maken. Maar de enige conclusie die het CDA dan kennelijk kan trekken, is dat wij dus ook moeten verhogen totdat we op dezelfde benchmark zitten. Het hele principe van een benchmark kan ook andersom werken, dus ik verwacht eigenlijk eerder van het CDA een pleidooi en een motie dat we het college vragen om in de regio te pleiten voor een verlaging van de sociale-grondprijs bij de andere gemeenten. Het is ook onzin om dat te zeggen. Zij zijn hoger dus dan gaan wij hoger want anders is het niet eerlijk. Dat is het eerste. Het tweede is dat we hier keer op keer, en dat kan mevrouw Eskes niet ontkennen, pleidooien hebben gehad om de verhuurdersheffing te hervormen en dat was omdat de investeringskracht van de corporaties te laag was om aan hun volkshuisvestingstaak te voldoen. Niet om de sociale-grondprijs te kunnen verhogen om vervolgens dat geld te kunnen bijleggen om de middenhuur mogelijk te maken. Daar hebben we het nooit over gehad en dat is ook niet wat er nodig is. Wat er nodig is, is dat die corporaties een sterkere positie hebben om te kunnen investeren in de sociale woningbouw. Om de renovaties op orde te houden, om het onderhoud op orde te houden. Alle problemen die wij nu zien in de sociale sector zijn door het ontbreken van voldoende investeringskracht. Er liggen voldoende rapporten voor, dus ik vind het echt onbegrijpelijk, echt onbegrijpelijk dat we denken dat we een slaatje kunnen slaan uit het hervormen van de verhuurdersheffing. Dat vind ik onbegrijpelijk.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). We hebben de grondprijzen al meer dan tien jaar niet geïndexeerd, dus feitelijk gaan wij elk jaar meer geld sponsoren naar de grondprijzen voor de corporaties. Dat is wat we doen. Dus in een woningmarkt die onder ongelofelijke druk staat, waarbij met name het middensegment echt overal onder lijdt en bijna niet meer gerealiseerd kan worden, zeggen wij elk jaar: wij gaan nog meer die sociale-grondprijzen sponsoren, door het niet te indexeren, alleen al voor het corrigeren voor inflatie. Dat is wat we doen. Dus om hier nu het verhaal te houden alsof dit allemaal zo dramatisch is. Ik steun u in uw pleidooi voor het afschaffen van de verhuurdersheffing of om dat om te zetten in een fonds waarmee het doorbouwen en ook het mogelijk maken dat de corporaties bijvoorbeeld in de middenhuur gaan bouwen, daarin steun ik u volledig. Maar om hier nu te doen alsof het reëel is dat je meer dan tien jaar zelfs de inflatie niet corrigeert in het grondprijzenbeleid, dat is natuurlijk waanzin. U kunt niet volhouden dat dit redelijk beleid is.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dat houd ik ook niet vol. Ik ben het ook eens met de voorstellen om te indexeren. Ik vind het ook raar dat we niet indexeren. We indexeren alles, dus waarom zou je de sociale-grondprijs niet indexeren en ik ben ook bereid om dat te verdedigen naar iedereen die daar kritiek op heeft. Ik vind dat verdedigbaar. Maar tegelijkertijd vind ik ook dat als we zien dat de investeringscapaciteit van de corporaties onder druk staat, we niet de sociale-grondprijs nog verder moeten verhogen omdat toevallig Brielle of Barendrecht dat ook heeft gedaan. Dat is toch een heel rare redenering? Omdat zij het hoger hebben, gaan wij het ook maar verhogen. Als zij het dan weer verhogen, gaan wij nog een keer hoger. Op het laatst blijft er niets over. Wat wij moeten doen, is zorgen dat die corporaties sterk blijven. We hebben ze jarenlang met landelijk beleid weten uit te hollen en we lopen nu aan tegen wat we hebben aangericht. We moeten ervoor zorgen dat die corporaties weer stevig worden, dat ze krachtig worden, dat ze kunnen zorgen voor goed onderhouden huizen, dat ze bij kunnen bouwen, dat we ervoor kunnen zorgen dat onze sociale voorraad op peil blijft. Maar wat we hier gaan doen, ook al is het maar een heel klein dingetje, we gaan toch proberen opnieuw die corporaties uit te hollen, zwakker te maken ten faveure van de markt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Nou ja, afrondend, dat is totaal niet wat het geval is. Ik denk dat als je kijkt hoeveel geld deze gemeente bijdraagt aan het realiseren van sociale woningbouw, dat is enorm. En dat wordt alleen maar meer, de bijdrage vanuit de belastingbetaler, doordat we niet corrigeren voor inflatie. Dus wat mij betreft is het dus harde noodzaak dat we die grondprijzen actualiseren en dat we daarnaast richting Den Haag zeggen: zet nu die verhuurdersheffing heel efficiënt in om woningbouw te stimuleren, daar vindt u mij aan uw zijde. Maar u maakt er hier wel een beetje een karikatuur van door de wijze waarop u hier stelling neemt.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, dank u wel. Het lastige is dat bij sommige moties die wat laat binnenkomen, je even wat tijd nodig hebt om ze goed te bestuderen. Maar misschien dat mevrouw Eskes, die ik heel goed kan volgen in een stuk van haar betoog, maar ook de heer Engberts, elkaar misschien vinden als we zeggen: zou dan die motie niet moeten zeggen: oké, indexeren, dat zou kunnen. Dus misschien zou de motie kunnen worden aangepast, dat we zeggen: we indexeren, we doen wel een indexatie maar we gaan bijvoorbeeld niet benchmarken met andere gemeenten om het dan nog verder omhoog te trekken, maar we doen alleen een indexatie, wat misschien redelijk is, omdat dat lange tijd niet het geval is geweest. Zouden we elkaar daarin kunnen vinden?

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). In reactie op mevrouw Eskes en de heer Vonk. Die hele indexatie had voor mij niet gehoeven. Ook niet op die prijsindex, want ik wil heel graag dat wij zorgen dat wij extra investeren, juist in sociale woningbouw, in stevige corporaties, zodat zij kunnen doen wat zij moeten doen. Maar ik vind het verdedigbaar om te zeggen: oké, als we alles indexeren dan is het ook wel een beetje raar dat we dit al tien jaar niet hebben gedaan. Dat vind ik verdedigbaar, maar ik vind het niet verdedigbaar als we daarbij tegelijkertijd zeggen: ach, nu we toch bezig zijn en Brielle vraagt exorbitant veel, dan doen wij dat lekker ook en dat komt dan mooi uit, want we hebben ook nog een pleidooi bij het kabinet liggen om het een beetje te verbeteren, en dan romen we dat lekker af. Ik vind het nergens over gaan.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Elke euro kun je maar één keer uitgeven en op het moment dat wij het grootste gedeelte van de euro uitgeven aan de corporaties, dan blijft dat middensegment in het slop zitten en daar is op dit moment de grootste nood in deze stad. Dat zorgt er ook voor dat er geen doorstroming plaatsvindt vanuit de sociale voorraad. Dat zorgt er ook voor dat mensen die eigenlijk willen doorstromen naar een middenhuurwoning, dat niet kunnen. Dat zorgt er ook voor dat er eigenlijk geen nieuwe mensen meer in de sociale voorraad komen. De sleutel ligt in het middensegment en daar zullen we ook met zijn allen al onze aandacht op moeten richten.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts tot slot.

De heer **ENGBERTS** (pvda). De sleutel ligt in de toegang tot de sociale woningbouw en als we die verder afknijpen, is het inderdaad snel te vol. Maar het is volslagen niet waar dat de middenhuur alleen maar gerealiseerd kan worden wanneer we de sociale-grondprijs verder afromen en dat stoppen in de middenhuur. De middenhuur is gewoon een onaantrekkelijke categorie om te bouwen en het is aantrekkelijk om de top en het hoge te bouwen. Bij de middenhuur moeten de belegger en de ontwikkelaar met wat minder rendement genoegen nemen. We gaan wat mij betreft niet geld van de sociale woningbouw stoppen om de middenhuur van de ontwikkelaar mogelijk te maken.

De **VOORZITTER**. Helder. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Nogmaals eventjes resumerend. Uiteraard staat D66 er ook voor dat juist die corporaties echt stevige corporaties worden. We zijn voor de afschaffing van de verhuurdersheffing, allemaal mee eens. Tegelijkertijd zien we dat er een heel complex aan maatregelen nodig is om dat middensegment naar boven te krijgen, om daar meer te kunnen bouwen, dus daarom stellen we dit voor. Dit is een van de vele maatregelen. Dat is nu echt het knelpunt op de woningmarkt, die middeninkomens die geen woning kunnen vinden.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik heb nog één afsluitende opmerking hierover, anders moet ik het in mijn hele betoog over een uur doen. Het knelpunt is middenhuur, dat is een belangrijke categorie. Maar het knelpunt is ook de investeringskracht en de gezondheid van de corporaties. Daar was het pleidooi op gericht en niet om dan vervolgens de sociale-grondprijs te verhogen. Er is ook al een heel pakket aan maatregelen om de middenhuur meer mogelijk te maken. Dat hebben we gedaan en daar heb ik het vertrouwen in dat dat goed is. Maar wat mij betreft gaan we stevige corporaties in Rotterdam realiseren.

De **VOORZITTER**. Waarvan akte. U kunt verdergaan mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ik ga verder. Ik had drie punten. Het ene was groen, en wonen in een duurzame stad. Het tweede is sociaal, gelijke kansen in een vrije samenleving. Corona heeft de ongelijkheid vergroot, tweedeling neemt toe. Arme kinderen hebben veel minder kans om op de maatschappelijke ladder te stijgen dan voorheen en dat is ook een heel groot probleem. Neem daarbij het lerarentekort; dat wordt ook steeds nijpender. Goed dat het college daar een stevige lobby op heeft ingezet. Dan heb ik ook een vraag aan het college. Wat is concreet het eisenpakket van deze lobby als het gaat om de korte termijn en de lange termijn? Welke vorderingen worden hierin gemaakt? En als we het dan toch over jongeren

hebben, dan ook over de jeugdzorg. Daar hebben we natuurlijk ook al gesproken over enorm lange wachttijden in de jeugdzorg en dat is ook een schrijnend verhaal. De urgentie is duidelijk. Daarom vraag ik ook hierbij aan het college hoe we die wachtlijsten gaan inlopen, ondanks de personeelsproblemen die er zijn. Voorzitter, D66 wil een aanspreekbare overheid, met aandacht voor bewoners. Met de nieuwe wijkraden gaan we daar invulling aan geven, ondersteund door een ambtelijke organisatie die de menselijke maat als uitgangspunt heeft. De Rotterdammer centraal. Geen stroperige bureaucratie maar daadkracht in de wijken. Hiervoor heb ik dan ook twee vragen aan het college. Hoe staat het met de implementatie van die menselijke maat in de organisatie? Waar loopt u tegenaan? En de tweede vraag: ik spreek best veel mensen die zich graag willen opgeven voor zo'n wijkraad. Bewoners die blij zijn dat ze hun stem mogen laten horen zonder lid te hoeven zijn van een politieke partij. Die energie moeten we natuurlijk vasthouden. Dan is dus ook de vraag hoe mensen zich nu even concreet kunnen gaan aanmelden. Naar wie kan ik mensen verwijzen en wanneer? Hoe gaat dat precies? Kan het college daar antwoord op geven? Als laatste heb ik nog een vraag aan het college over het voorstel inzake vervangingsinvesteringen. Daar werd ik even wat op het verkeerde been gezet dat de kapitaallasten van gemeentelijk vastgoed niet geïndexeerd gaan worden. Ik vraag even aan de wethouder hoe dat nu precies zit, want dat lijkt ons een onwenselijke zaak.
Voorzitter, mijn laatste thema, ondernemend. Een levendige stad met ruimte voor ondernemerschap en innovatie. D66 is blij met extra ruimte voor ondernemers om terrassen uit te breiden. Dat is ook al aan de orde geweest. Wat ons betreft blijft dit de komende jaren ook zo, zodat ook ondernemers op die manier uit de schulden kunnen komen. Maar wat nu echt nog ontbreekt is een perspectief op de nachtcultuur. Visie op het nachtleven is noodzakelijk om creativiteit en nieuwe initiatieven mogelijk te maken. De kracht van de nacht is jarenlang door de politiek onderschat. Waar geven we ruimte aan het nachtleven? En waar aan die 24-uursvergunningen? Daarom wil D66 dan ook dat het college zo snel mogelijk komt met een visie op het nachtleven. Daar hebben we ook een motie voor ingediend. Kunt u aangeven wanneer dat gerealiseerd gaat worden? Complimenten aan het college voor inzet op levendige winkelstraten. Levensaders van onze stad en een ontmoetingsplek voor jong en oud. We zijn dan ook zeer te spreken over het leegstandsfonds dat aangekondigd is; erg nodig om onze winkelstraten voor de toekomst aantrekkelijk te houden.
Als laatste, dat de stad niet stilstaat, blijkt ook wel uit de community van skaters bij het Museumpark. Een community die enorm gegroeid is tijdens corona, superdivers publiek, jong en oud, allerlei verschillende culturele achtergronden. Urban sports zoals wij dat graag zien. Een harmonieuze groep waar men zichtbaar zichzelf kan zijn en dat moeten we koesteren. D66 maakt dan ook graag middelen vrij om de herinrichting van dat plein ook voor skaters passend te maken en daar dienen we een motie voor 'Koers van de stad' voor in.
Voorzitter, ik sluit af. Met deze voorjaarsnota komen we sterker uit de crisis. Groener, socialer en ondernemender. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers heeft de volgende moties ingediend.

Motie 32. Een upgrade voor de skate!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021 ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- het college vergaande plannen heeft om het Museumpark te herinrichten;
- hiermee invulling wordt gegeven aan de wensen van bewoners in de nabije omgeving om het Museumpark te vergroenen;

- urban sporters recentelijk hun zorgen hebben geuit over de voorliggende plannen van het college en zij bang zijn hun sportplek in de stad kwijt te raken;
- het college inmiddels een participatieproces met de urban sporters is gestart om te verkennen onder welke condities het Museumpark een aantrekkelijke skatelocatie blijft;

overwegende dat:
- urban sporters in het Museumpark voor veel levendigheid in het gebied zorgen;
- de belangen om het Museumpark te vergroenen en deze te behouden als skatelocatie zeker niet onverenigbaar zijn;
- we als stad een verantwoordelijkheid hebben om onze publieke ruimte op een inclusieve wijze in te richten, waarin ruimte is voor verschillende functies;
- er dus ook (financiële) ruimte zou moeten zijn om invulling te geven aan de gewenste maatregelen voortkomend uit het participatieproces met urban sporters.

verzoekt het college:
- in het kader van de motie "Koers van de stad" de lasten van het programma "Algemene middelen" voor het begrotingsjaar 2022 met € 112.500 te verlagen en de baten van het programma "Stedelijke inrichting en ontwikkeling" met € 112.500 te verhogen;
- de gewenste maatregelen voortkomend uit het huidige participatieproces met de urban sporters te financieren met het bovengenoemde budget;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. C.M. Zeegers

Motie 35B. Meer ruimte voor het middensegment

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021 ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- het college in de Voorjaarsnota 2021 een voorstel doet om het grondprijsbeleid bij sociale huurwoningen te actualiseren;
- voorgesteld wordt om per 2022 de grondprijzen voor sociale huurwoningen te verhogen naar € 105 en € 94 (excl. btw) per vierkante meter;
- een vergelijking met randgemeenten zoals Schiedam en Capelle aan den IJssel laat zien dat de grondprijzen voor sociale eenheden in deze gemeenten fors hoger liggen, respectievelijk € 19.500,00 en € 25.000,00, ten opzichte van de grondprijs per sociale wooneenheid van € 9.000,00 welke in Rotterdam wordt gehanteerd;
- de lage grondprijs voor sociale huurwoningen die we in Rotterdam hanteren ervoor zorgt dat het steeds moeilijker wordt om grondexploitaties met sociale huurwoningen financieel sluitend te krijgen;

overwegende dat:
- Rotterdam voor een grote uitdaging staat om meer woningen in het middensegment toe te voegen;
- meer kostendekkend maken van de grondprijzen voor sociale huurwoningen betekent dat het midden- en duurdere segment minder hoeven bij te dragen aan het sluitend maken van grondexploitaties;
- woningcorporaties, als uitkomst van de kabinetsformatie, naar verwachting meer draagkracht krijgen en dus ook een reële grondprijs voor sociale huurwoningen kunnen betalen;

verzoekt het college:
- na de kabinetsformatie, indien deze leidt tot grotere draagkracht van woningcorporaties, het grondprijzenbeleid voor sociale huurwoningen te actualiseren;
- hierbij toe te werken naar een grondprijs voor sociale huurwoningen die vergelijkbaar is met die van omliggende gemeenten;
- de corporaties te consulteren over de uitgewerkte varianten;
- de financiële ruimte die ontstaat te benutten voor de bouw van extra woningen in het middensegment;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.C.J. de Roon, E.C. Eskes, J.W. van Putten en P.J.P. Lansink-Bastemeijer

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. De heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Dank u wel voorzitter. De coronacrisis lijkt voorlopig onder controle, of we gaan in ieder geval die richting op. Laten we het met z'n allen hopen. Het afgelopen jaar stond natuurlijk wel vooral in het teken van het bezweren van deze coronacrisis. Het is in de politiek ten tijde van een crisis vrijwel onmogelijk om echt verder te kijken en verder vooruit te kijken dan het op korte termijn bezweren van die crisis, want dat is prioriteit nummer 1. De eerder getroffen maatregelen richten zich dan ook vooral op het beperken van uitbraken, het beschermen van kwetsbaren, het opschalen van de zorgcapaciteit en het compenseren van economische schade voor burgers en bedrijven. En ik denk dat we daar met z'n allen achter stonden. Maar nu de coronacrisis voorlopig onder controle lijkt of lijkt te worden, is het taak om dieper en verder te kijken. Dieper naar onderliggende oorzaken en verder op de lange termijn. En meer fundamentele hervorming is echt nodig. Bottom-up, vanuit de burger, vanuit de bescherming van kwetsbaren naar het systeem als geheel. En die hervorming moet zich richten op het investeren in een gezondere leefstijl. Natuurlijke weerstand. Een duurzame relatie tussen mens, dier en natuur en het garanderen van bestaanszekerheid. Daarvoor is ook het structureel beperken van vaste lasten als huur, energie en vervoer essentieel. Dit vergt een omslag in onze economie en ons belastingstelsel. Geen inkomstenbelasting maar vermogensbelasting. Geen schuld maar een deeleconomie. Een stelsel dat gezond, zuinig en duurzaam leven stimuleert en een ongezonde leefstijl, vervuiling en verspilling ontmoedigt. Nu maakt NIDA zich natuurlijk geen illusies, NIDA gaat dit met twee zetels vanuit de oppositie hier in Rotterdam niet even kunnen regelen voor land en wereld. Maar we blijven wel idealistisch en hopen hier samen met jullie wel toe te inspireren en te bewegen. Stap voor stap. In ieder geval met de volgende idealistische doch realistische moties. Als eerste: 'Een extra impuls voor migrantenouderen'. We overbruggen de kloof tussen burger en overheid met een extra impuls voor het bereik, de betrokkenheid en inclusie van migrantenouderen in de zorg, zoals cultuursensitieve ouderenhuisvesting, het inbedden van cultuursensitieve zorg in de opleidingen en een vergoeding voor vrijwilligers die zich inzetten voor het bereiken en betrekken van migrantenouderen in de zorg. Dank ook voor de samenwerking met wethouder De Langen op dit punt, die hiervoor een budget van jaarlijks € 150.000,00 heeft vrij weten te maken. Nogmaals dank, want ook belangrijk, zeker in relatie met wat we eerder zeiden, we moeten met zijn allen die gezondere maatschappij voor elkaar zien te krijgen. Een tweede waardevolle motie in zowel morele als geldwaarde is onze NIDA-motie 'Noodsteunpakket voor de Voedselbank'. In de landelijke politiek ging het vaak over steunpakketten voor banken en grote bedrijven zoals bijvoorbeeld KLM. Ondertussen hebben voedselbanken

zoals de Voedselbank Salaam door een toename van voedselbankbehoeftige Rotterdammers enorm in capaciteit moeten uitbreiden en extra steun is echt, echt hard nodig voor transport en onderkomen, waar ze op dit moment echt moeite mee hebben. Dank dus ook aan wethouder Grauss dat we dit in het kader van Koers van de stad met deze additionele bijdrage van € 45.400,00 alsnog hebben kunnen regelen. Heel erg bedankt en ook dank aan onze mederaadsleden. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Van Noppen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 4. Extra impuls voor migrantenouderen!

"De Gemeenteraad van Rotterdam op 6 en 8 juli 2021 in vergadering bijeen ter bespreking van de Voorjaarsnota;

constaterende dat:
- het masterplan Ouder en Wijzer een extra aanpak heeft om migrantenouderen in de stad beter te bereiken, onder andere via de vrijwilligers van NOOM;
- de GGD in de wijken extra actief is om migrantenouderen te bereiken over het informeren van corona, onder andere via de inzet van mbo-studenten en welzijnspartijen;

overwegende dat:
- een deel van de migrantenouderen, met alle gevolgen van dien, te laat in zorg komt;
- de inzet van (vrijwilligers)organisaties in de wijk essentieel is gebleken om migrantenouderen te kunnen ondersteunen tijdens Corona en in de reguliere zorg;
- dat het belangrijk is dat het bereiken van migrantenouderen op een inclusieve manier gebeurt en verder wordt gekeken dan reguliere vindplaatsen, zoals via religieuze instellingen;
- dat vrijwilligers die zich met ziel en zaligheid inzetten voor deze migrantenouderen ook een vrijwilligersvergoeding verdienen;
- het structureel versterken van de verbinding tussen vrijwilligers, wijkteams en andere sleutelfiguren in de wijk ook na de coronacrisis nodig is;

verzoekt het college:
- met een plan te komen om het bereik en ondersteuning migrantenouderen structureel te vergroten, met in ieder geval de volgende onderdelen;
  - het concept Thuisplusflats inzetten om cultuursensitieve ouderenhuisvesting te ontwikkelen en daarbij migrantenouderen actief te benaderen om de woonwensen mee te nemen, bijvoorbeeld via NOOM;
  - met zorgopleidingen in gesprek gaan over hoe cultuursensitieve zorg beter ingebed kan worden in curricula;
  - partijen in staat te stellen om een vergoeding voor vrijwilligers op te nemen;
  - de lessen uit de vaccinatie- en testcampagne hierin op te nemen;
- hiervoor € 150.000 per jaar vrij te maken in de begroting, binnen het budget van het programma Volksgezondheid en Zorg;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Büyükçifci, P.J.H.D. Verkoelen en N. Balwantsingh

Motie 5A. Noodsteunpakket Voedselbank

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021 ter bespreking van de Voorjaarsnota;

constaterende dat:
- voedselbanken de helpende hand bieden aan Rotterdammers in armoede die acute fondsenondersteuning nodig hebben, in de vorm van voedsel;
- de voedselbank Interculturele stichting Salaam (hierna: de voedselbank) ruim 500 gezinnen voorziet van voedselpakketten en tweemaal per week daklozen voorziet van een warme maaltijd;

overwegende dat:
- de gemeente deze en andere voedselbanken in de stad ondersteunt met subsidie;
- deze voedselbank door een toename van voedselbank-behoeftige-Rotterdammers (mede door corona) enorm in capaciteit heeft moeten uitbreiden en extra steun hard nodig heeft voor transport en onderkomen;

verzoekt het college:
- in het kader van "Koers van de stad 2021" een aanvullende bijdrage van € 45.444 voor de voedselbank te verwerken in de begroting 2022;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Büyükçifci

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Dan gaan we naar mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Voorzitter, drie jaar geleden bespraken wij hier in deze zaal het coalitieakkoord Nieuwe energie voor Rotterdam. Een ambitieus coalitieakkoord waarin drie doorbraakdossiers werden benoemd waarop dit stadsbestuur het verschil wil maken. Werk maken van de energietransitie en schone lucht, meer huizen bouwen dan ooit tevoren, en een sociaal beleid op basis van vertrouwen en menselijkheid. We waren erg ambitieus, maar met reden. De stad snakte naar verandering, dus gingen wij voortvarend aan de slag. Mijn collega Astrid Kockelkoren maakte de balans op na één jaar Nieuwe energie voor Rotterdam. Zij concludeerde dat het stadsbestuur inderdaad voortvarend aan het werk was gegaan met de grote opgaven die er liggen voor onze stad. We hadden echter niet kunnen vermoeden wat er allemaal op ons af zou komen. Een pandemie met alle gevolgen van dien. Ook onze stad werd hard geraakt en dat is ook niet zo gek, want de hele wereld stond op haar kop. Dat was en is nog steeds erg heftig voor veel Rotterdammers. Het stadsbestuur heeft de mouwen opgestroopt en is direct aan de slag gegaan. De Rotterdamse GGD heeft een enorme crisisorganisatie opgetuigd, de sociale hulpdienst corona werd opgezet. Cluster W&I stampte in no-time een Tozo-afdeling uit de grond. Zorgaanbieders kregen een omzetgarantie, zodat zij niet zouden omvallen. Er werden laptops geregeld voor thuisonderwijs, een Zomercampus voor in de zomermaanden. Er kwam uitstel van belasting voor ondernemers en nog veel meer. Te veel om op te noemen. Ik wil dan ook een groot compliment maken aan alle medewerkers van onze gemeente, die het afgelopen jaar keihard hebben gewerkt, soms onder moeilijke omstandigheden, vanuit huis, om dit allemaal voor elkaar te krijgen. Tegelijkertijd concludeerde het stadsbestuur terecht dat de drie grote veranderopgaven die we in het coalitieakkoord hadden geïdentificeerd – van fossiel naar groen, woningen bouwen voor iedereen en de menselijke maat bij de omgang met onze bewoners – niet minder urgent zijn geworden. Dus ook daar blijven we aan werken.

Voorzitter, corona is nog niet voorbij. Het voelt misschien alsof het leven langzaamaan terugkeert naar normaal, maar zolang het virus op veel plekken in onze wereld nog vrij spel heeft, is daar geen sprake van. We zien ook steeds duidelijker hoe erg dit virus huis kan houden in onze samenleving en dat de pijn hiervan ongelijk verdeeld wordt. Waar corona in het begin van de crisis nog werd gezien als de grote gelijkmaker, weten we inmiddels dat de effecten van de coronacrisis de al bestaande ongelijkheid in onze samenleving alleen maar versterken. Jongeren hadden al een ongunstige uitgangspositie op de arbeidsmarkt en de woningmarkt en raakten door hun flexcontracten vaak als eerste hun baan kwijt. Praktisch opgeleiden hebben veel minder mogelijkheden tot thuiswerken en lopen dus bij hun dagelijkse werkzaamheden veel meer risico om besmet te raken. En voor mensen met een slechte gezondheid of een chronische ziekte was het al helemaal een horrorjaar. Dat vraagt wat van ons als stadsbestuur. Wij moeten ervoor zorgen dat Rotterdam sterker uit deze crisis komt, dat we de ongelijkheid in onze stad terugdringen, of die nu door corona is ontstaan of er al was. En we moeten ervoor zorgen dat we deze crisis gebruiken als katalysator om de hoognodige veranderingen te kunnen realiseren. De klimaatcrisis is net zo urgent en de potentiële gevolgen hiervan zijn minstens zo groot. En voor iedereen die denkt dat we nog jaren hebben om te bedenken hoe we dit probleem gaan aanpakken, zeg ik: think again. De wereld kan het nu al bijna niet meer aan. De oceaan staat in de fik, ijskappen smelten in recordtempo en in Canada branden hele dorpen af door de opwarming van de aarde. En dat is alleen nog maar de score van afgelopen weekend. Dat vergt nu actie van ons. We hebben geen tijd te verliezen, want ook in Rotterdam hebben we te maken met luchtvervuiling, hittestress en wateroverlast door plotselinge, hevige regenbuien. Gelukkig sluiten de maatregelen die ervoor nodig zijn aan bij de grote opgave voor onze stad, die wij al in het coalitieakkoord hebben geïdentificeerd. Rotterdam is hier dus al mee bezig en terecht. Het afgelopen jaar hebben wethouders Bonte en Bokhove gezorgd voor schone lucht in de hele stad, voor het eerst sinds jaren. Wethouders Moti en Grauss hebben keihard gewerkt aan inkomenszekerheid en schuldhulp voor iedereen die zijn werk is kwijtgeraakt in de crisis. Wethouder Kathmann en haar vervanger Vermeij hebben alles in het werk gesteld om het de Rotterdamse ondernemers makkelijker te maken en zo de economie draaiende te houden. Wethouders Kasmi en De Langen hebben noodsteun geregeld voor Rotterdamse culturele instellingen, verenigingen en sportclubs, die zo belangrijk zijn voor zoveel stadsgenoten. Burgemeester Aboutaleb heeft het tot zijn persoonlijke doel gemaakt om de wijk Carnisse weer een fijne wijk te maken voor alle inwoners. Wethouder Kurvers heeft een actieplan om huisjesmelkers tegen te gaan en malafide verhuurders aan te pakken. Wethouder Wijbenga heeft extra geïnvesteerd in het bestrijden van racisme en discriminatie in onze stad. Wethouder Van Gils heeft de dienstverlening van de gemeente met spoed gedigitaliseerd, zodat Rotterdammers ondanks de coronacrisis nog gewoon bij de gemeente konden aankloppen en hij heeft er ook voor gezorgd dat wij een sluitende begroting hebben zonder lastenverhoging voor de Rotterdammers. Wethouders De Langen en Bokhove hebben ook flink extra geld voor de zorg en met name de jeugdzorg geregeld bij het rijk. En wethouder Bonte heeft een Energietransitiefonds geïnitieerd om nu echt stappen te kunnen gaan maken met de energietransitie in onze stad. Een budget voor groene ondernemers en voor verduurzaming van de VvE's. En natuurlijk wordt er dit jaar gestart met het eerste van zeven stadsprojecten, waarmee we werk maken van de vergroening van onze stad. En zo kan ik nog wel even doorgaan. Bovendien hebben we gezien dat Rotterdammers zelf ook de handen uit de mouwen steken. Dat doen ze sowieso al, maar zeker in crisistijd. Een brede coalitie van huisartsen, wijkzorg, gebiedscommissieleden en nog veel meer mensen staan elk weekend op verschillende markten om Rotterdammers ervan te overtuigen om zich te laten vaccineren. Creatieve ondernemers ondersteunen culturele makers door de buitenexpositie Publieke Werken te organiseren, die afgelopen week voor de tweede keer is gestart. En onder andere Zwerfie 010 en de wijkcoöperatie Afrikaanderwijk zijn onvermoeibaar in touw om de hoeveelheid zwerfvuil in onze stad terug te dringen. Voorzitter,

wij zijn trots op deze stadsgenoten en ook op dit college dat werk maakt van de energietransitie en zorgt voor daadwerkelijke verbetering van de luchtkwaliteit, dat fiets- en OV-gebruik stimuleert, goede opvang voor dak- en thuislozen organiseert, de toegankelijkheid van armoedehulp en taaltrajecten voor laaggeletterden verbetert en dat zorgt voor een menselijke benadering van de gemeente naar alle inwoners. Maar dat is geen reden om op onze lauweren te rusten, want wij willen niet terug naar het oude normaal. Wij willen naar een nieuw normaal. Daarom dienen wij vandaag een aantal moties in waarmee we de broodnodige veranderingen in onze stad nog een extra zetje willen geven, samen met de Rotterdammers die zich daar al zo lang voor inzetten. Wat ons betreft zijn zij aan zet. Als eerste ons Koers van de stad-voorstel. Daarmee willen wij drie grote groeninitiatieven uit onze stad, het Dakpark, het Hefpark en de DakAkker, ondersteunen in het organiseren en coördineren van hun activiteiten. Deze initiatieven vallen vaak tussen wal en schip omdat zij te groot zijn voor een wijkinitiatief maar te klein voor structurele financiering en bovendien opereren op het snijvlak van groen en sociaal beleid. Met deze steun kunnen zij hun maatschappelijke activiteiten blijven voortzetten. Met onze motie 'Nieuwe ideeën hebben oude panden nodig' willen wij in kaart brengen of het mogelijk is een stadsmakersfonds op te zetten om maatschappelijke initiatieven die huisvesting zoeken in onze stad te ondersteunen. Daarmee willen we zorgen dat we huisartsen, culturele organisaties en creatieve ondernemers kunnen behouden voor onze stad. De percentageregeling, waarmee een deel van het budget voor bouw, renovatie of herinrichting wordt ingezet voor het initiëren van kunst, is verantwoordelijk voor veel van de Rotterdamse kunstwerken in de openbare ruimte, die ook zo geliefd zijn bij onze Rotterdammers. Met onze motie hierover vragen we om te onderzoeken of deze regeling weer ingevoerd kan worden. Tot slot dienen wij de motie 'Schoon worden zonder de aarde vies te maken' in, waarin we het stadsbestuur vragen waar mogelijk over te gaan op schoonmaken zonder het gebruik van schoonmaakmiddelen. Want juist het maken van schoonmaakmiddelen zorgt voor heel veel vervuiling en daar zijn ondertussen alternatieven voor die veel minder vervuilend zijn, zoals het schoonmaken met ozonwater, wat door een Nederlands bedrijf is uitgevonden. U vindt deze moties onder nummer 75 t/m 78 op het RIS en ik ben vergeten alle mede-indienaars te noemen, dus bij dezen, dat kunt u zelf nazoeken. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest heeft de volgende moties ingediend.

Motie 75. Schoon worden zonder de aarde vies te maken

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021 bij de bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- de fabricage van schoonmaakmiddelen voor veel (klimaat)vervuiling zorgt;
- er sinds een aantal jaar schoonmaakpartijen zijn die door middel van het gebruik van bijvoorbeeld ozonwater schoonmaken zonder het gebruik van schoonmaakmiddelen;
- deze partijen en technieken bewezen effectief zijn en al opdrachten hebben bij grote bedrijven in Nederland;

overwegende dat:
- al het gemeentelijke eigendom nu wordt schoongemaakt door middel van schoonmaakmiddelen;
- niet al het gemeentelijk vastgoed nu bestaat uit kantoren, maar er ook technische ruimtes, gemeentewerven e.d. zijn die wellicht andere eisen hebben met betrekking tot het schoonmaken;

verzoekt het college:
- onderzoek te doen naar welk gemeentelijk vastgoed schoonmaakmiddelvrij kan worden schoongemaakt en wat de consequenties hiervan zijn zodat de uitkomsten hiervan meegenomen worden in de volgende aanbesteding;
- zodra de uitkomsten van het onderzoek beschikbaar zijn, het gesprek aan te gaan met de huidige aanbieder om na te gaan of en hoe er binnen de huidige contractperiode overgeschakeld kan worden op een andere manier van schoonmaken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Leewis, D.P.A. Tak en C.M. Zeegers

Motie 76A. Onderzoek de percentageregeling

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021 voor de behandeling van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- de Rotterdamse Percentageregeling een succesvolle regeling was, die in Rotterdam veel mooie kunst(werken) heeft opgeleverd;
- de essentie van de percentageregeling was dat een percentage van het budget voor de bouw/renovatie/verbouwing van (semi-)publieke gebouwen of voor de realisatie van (her)inrichting van een gebied wordt ingezet voor (gebouwgebonden) kunst in of aan het object of in de buitenruimte;
- de voormalige percentageregeling in Rotterdam verschillende percentages, afhankelijk van de hoogte van de realisatiekosten van een bouw- of inrichtingsproject kende;
- de percentageregeling zowel landelijk als in Rotterdam een aantal jaar geleden is afgeschaft;

overwegende dat:
- kunst de stad verrijkt op zowel artistiek, persoonlijk als economisch vlak;
- een herinvoering van de percentageregeling een belangrijke stimulans is voor (startende) kunstenaars;
- de Rotterdamse denktank 'New Deal Cultuur', onder leiding van Mariëtte Hamer, stelt dat een nieuwe percentageregeling een significante impuls voor makers binnen de Rotterdamse cultuursector kan zijn, zeker nu deze sector door corona grotendeels stil heeft gelegen;
- het college in zowel de reactie op de initiatiefnota 'Ruimte voor Streetart' (20bb001521) als in het afdoeningsvoorstel op een toezegging daarbij (20bb16556) stelt: *'Indien de gemeenteraad in meerderheid besluit tot onderzoek naar de herinvoering van de Rotterdamse percentageregeling, zullen wij dit onderzoek uiteraard uitvoeren'*;

verzoekt het college:
- onderzoek te doen naar mogelijkheden om herinvoering van een Rotterdamse Percentageregeling tot uitvoering te brengen en met voorstellen daartoe naar de gemeenteraad te komen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J. Smet, G.J. Engberts, E.S. Walgenbach, A. van Zevenbergen, E. Yigit, E. Büyükçifci en R.T.J. van der Velden

Motie 77. Doorgroei budget voor Hefpark, Dakpark en DakAkker

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, bij de bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- de Rotterdamse raad vindt dat de invloed van Rotterdammers op hun leefomgeving groter moet worden, zoals recent verwoord in 'Wijk aan Zet';
- dit college de ambitie heeft verwoord om initiatiefnemers de ruimte, vrijheid en ondersteuning te geven waar nodig om maatschappelijke doelen te bereiken;

overwegende dat:
- Rotterdam haar bewoners stimuleert om zelf de handen uit de mouwen te steken en met eigen initiatief te komen;
- drie grote groene initiatieven in de stad; het Hefpark, het Dakpark en de DakAkker daar zeer succesvol in zijn geweest en als groene sociale ontmoetingsplek niet meer weg zijn te denken uit Rotterdam;
- hun activiteiten een grote reikwijdte en bereik hebben, van groenonderhoud en beheer, educatie, ontmoetingsplek, werkplaats voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt en het schoon en veilig houden van hun omgeving;
- deze groene en sociale initiatieven desondanks moeite hebben om hun veelzijdige werkzaamheden op een duurzame manier te bestendigen;
- de middelen van 'Koers van de stad' kunnen helpen deze waardevolle grote groene en sociale initiatieven als het Hefpark, Dakpark en de DakAkker die hun waarde voor de stad reeds hebben bewezen verder door te laten groeien;

verzoekt het college:
- in het kader van de motie 'Koers van de stad' de lasten van het programma 'Algemene Middelen' voor het begrotingsjaar 2022 met € 112.500 te verlagen;
- de baten in te zetten ten behoeve van een eenmalige donatie van € 37.500 aan de Stichting Dakpark, de Stichting Hefpark en de DakAkker;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.L.P.R. Roest en A. Kockelkoren

Motie 78. Nieuwe ideeën hebben oude panden nodig

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, bij de bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- de vastgoedprijzen in Rotterdam sterk stijgen;
- het hierdoor voor organisaties met een maatschappelijk doel zoals wijkverenigingen, cultuurorganisaties, creatieve ondernemers enz. (Rotterdamse stadmakers) financieel steeds lastiger wordt om nog een plek in de stad te vinden;
- dit soort organisaties er in belangrijke mate voor zorgen dat onze stad leefbaar, gezond en gezellig is;

overwegende dat:
- juist in deze omstandigheid het de gemeente is die er zorg voor kan dragen dat dit soort initiatieven van stadmakers alsnog een plek in de stad hebben;

- Rotterdamse Eneco-gelden kunnen worden ingezet voor maatschappelijke doelen door middel van een revolverend fonds waarbij de investering bezit oplevert en waarbij er sprake is van 50% cofinanciering;
- vastgoed bij uitstek bezit is dat altijd een waarde vertegenwoordigt waardoor (een deel van) de investeringskosten voor de verwerving van het vastgoed altijd revolverend is;
- maatschappelijke initiatiefnemers met hun projecten een groot maatschappelijk rendement opleveren voor de stad dat minstens zo belangrijk is als het financieel rendement;
- door inzet van een revolverend fonds de investeringslast voor maatschappelijke organisaties bij het verwerven van vastgoed in potentie kunnen halveren en daarmee haalbaar wordt;
- de provincie Utrecht al heeft geïnvesteerd in een stadsmakersfonds dat tot doel heef t om met cofinanciering van de provincie de aanschaf van vastgoed voor maatschappelijke doelen mogelijk te maken;

verzoekt het college:
- een onderzoek te doen naar de opzet van een revolverend stadsmakersfonds, te financieren uit de Eneco-gelden, met als uitgangspunt het op aanvraag cofinancieren van de aankoop van vastgoed en met als doel het mogelijk maken van maatschappelijke activiteiten;
- naar aanleiding van dit onderzoek een opzet te formuleren voor zo'n fonds en dit ter beoordeling voor te leggen aan de adviescommissie Aanwending Verkoopopbrengst Eneco;
- een breder gesprek aan te gaan met adviescommissie Aanwending Verkoopopbrengsten Eneco over het maatschappelijk revolverend karakter van vastgoed en gebiedsontwikkeling welke volgens ons nadrukkelijk aanwezig is;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren, S. Leewis, D.P.A. Tak, G.J. Engberts, T.J. Vonk en C.M. Zeegers

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank. Mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Voorzitter, vandaag geef ik een persoonlijk tintje aan de reflectie op de voortgang van het begrotingsjaar. Ik ben 68 jaar, ik ben geboren in Rotterdam, ik ben getogen in Rotterdam, ik heb gewerkt in Rotterdam en ik heb gewerkt voor Rotterdam. En als afsluiting van mijn arbeidzame leven ben ik nu bijna vier jaar volksvertegenwoordiger voor de Rotterdammers en daarna ga ik met pensioen. U zult begrijpen dat mijn liefde voor en verbondenheid met Rotterdam en de Rotterdammers groot is. Nog steeds. Toen ik dus ook in de krant las dat de VN-rapporteur zich afvroeg of er in Rotterdam sprake is van schending van de rechten van de mens, dacht ik: o nee, het zal toch niet waar zijn, in mijn stad, de stad waar we zoveel van houden. De vragen van de VN waren evenwel zo logisch. Is het waar dat mensen tegen hun zin uit bewoonbare huizen worden gezet? Klopt het dat het een hele buurt betreft? Ik roep het al drie jaar. De Tweebosbuurt is de schandvlek op het blazoen van dit college en eigenlijk ook op de vlag van Rotterdam. Uiteraard riep ik dat tegen dovemansoren. Voor mij zijn de Tweebossers en de Wielewalers de klokkenluiders van de stad. Klokkenluiders, en zo worden ze ook behandeld. De in 2013 overleden Franse filosoof Stéphane Hessel, die ook meegewerkt heeft aan het opstellen van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, heeft een mooi pamflet geschreven, getiteld: 'Neem het niet!' Dit pamflet inspireert mij nog steeds. Hij

roept op tot een vreedzame opstand tegen de groeiende ongelijkheid tussen arm en rijk, de wijze waarop we omgaan met onze illegale immigranten, de beperking van de persvrijheid, de verkwanseling van het milieu en de erbarmelijke situatie van het Palestijnse volk. Hij waarschuwt ons dat we sluipenderwijs steeds meer inleveren. De rechten van de mens zijn niet vanzelfsprekend. Ze zijn met bloed geschreven. Nog even terug naar de reactie van onze burgemeester. Ik citeer uit een artikel in de laatste Groene Amsterdammer van dit weekend, waarin wordt uitgelegd waarom het harde woonbeleid schuurt met de mensenrechten. Een citaat. 'Burgemeester Aboutaleb reageerde op de kritiek van de vijf VN-rapporteurs als een Oost-Europese semidictator: "Ik ben geen burgemeester van een stad waar mensenrechten worden geschonden. Dat weiger ik te accepteren."' Burgemeester, en dat zijn weer mijn woorden, als u dat weigert te accepteren, doe dan alles om dit proces te stoppen. Red uw stad van de dictatuur van het geld. Ook van Stéphane Hessel. Geen woorden, maar daden. Anders accepteert u het wel. Goede woningen slopen in tijden van een ongekende wooncrisis is onmenselijk. Er staan nog zeker 10.000 woningen in de planning om gesloopt te worden. Gewoon omdat het kan. Gewoon omdat we ervoor kiezen. De Tweebosbuurt symboliseert de blinde vlekken voor menselijkheid, maar ik denk ook aan de Wielewalers, die echt een mooi plan hadden voor hun wijk en dat nog steeds hebben. Een plan dat beter onderbouwd is dan heel de businesscase van het nieuwe stadion. Ik denk ook aan de mensen in de Grienderwaard, de mensen in de Slingeflats, de mensen die nu in de Pompenburg wonen en zo kan ik nog wel even doorgaan. Het zegt alles van de grondhouding die wij als bestuurders naar onze mensen hebben. En weet je wie ik het het meest kwalijk neem? Ja sorry, de linkse partijen in dit college. Zij hebben gekozen voor de macht en hebben hun bestaansrecht verkocht. Voor mij zijn zowel de PvdA als GroenLinks door de mand gevallen. Zoveel mensen zijn teleurgesteld in jullie. Ze hebben op jullie gerekend, wist je dat? Ik hoor het dagelijks. Links mag nooit elitair worden en nooit kiezen voor de macht. Bovendien denk ik aan de mensen die nog geen woning hebben en er al zo lang op wachten. Die begrijpen er niets van dat dit college maar blijft praten over een nieuw stadion, veel belastinggeld. Dat gezeur houdt nooit op. En het houdt wel op, want ze hebben haast. De SP roept het nog maar eens: de Rotterdammers wachten niet op een nieuw stadion of een te duur museum. Nee, ze wachten op een huis. Gewoon, een huis. En niet te duur als het kan. Dat is toch geen hogere wiskunde, kom. Zoals elk jaar wil ik het nu nog even hebben over het NPRZ. Daar kom ik ook elke keer weer op terug, sorry. Het NPRZ is de grote aanjager van de gentrificatie op Zuid. En gentrificatie is niet de oplossing voor Zuid. Binnenkort hebben we een miniconferentie met en over dit programma. De laatste keer dat ik nog de moeite nam om naar de verhalen van de topman van het NPRZ te luisteren, zat ik weer met gekromde tenen. Weer ging het over schoteltjes en over buitenlandse tv-stations. En op basis van deze borrelwijsheid is het hele project opgezet. De grootste uitdaging is het contact krijgen met de mensen die op Zuid wonen en niet door ze te verjagen. Samen de positie van deze mensen te versterken, waardoor het weer volwaardige deelnemers aan de maatschappij kunnen zijn. Als je twintig jaar de tijd krijgt, dat hebben ze gekregen om dit te bereiken, mag je best iets meer ambitie tonen dan slopen en windowdressing. In het bestuur van het NPRZ zit overigens een bestuurder van Vestia. Dat is mijns inziens ongepast. Maar goed, volgens mij hebben wij daar niets over te zeggen. Maar de voorzitter van de gemeenteraad is ook de voorzitter van het NPRZ en ik vind dat onverenigbaar en op zijn minst de schijn tegen hebben. Vandaar de motie dat onze voorzitter geen voorzitter kan zijn van het NPRZ. Het NPRZ raakt helaas te veel van onze Rotterdammers op onaangename wijze.
Iets anders. Slachtoffers van de Participatiewet, helaas ook van de uitvoeringspraktijk in Rotterdam. Er komt zo ook nog iets feestelijks hoor.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers heeft een vraag aan u.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Dank u wel. Ik ben wel blij dat als ik opsta, u het over iets feestelijks hebt. Ik heb even een vraag over NPRZ, want u refereert inderdaad aan die conferentie die we 25 september gaan doen. Dan gaan we echt luisteren naar de bewoners en mensen die daar werkzaam zijn, ondernemers et cetera, om op te halen om daarmee input te leveren voor het uitvoeringsprogramma. Dus dan zetten we onszelf aan zet om sturing te geven aan het NPRZ-programma. Mijn vraag aan u is ook: wat bedoelt u dan precies met dat de burgemeester dan niet de voorzitter zou mogen zijn van het NPRZ? Waarom vindt u dat problematisch?

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Als u goed geluisterd hebt, hebt u gehoord dat ik gezegd heb: voorzitter van de gemeenteraad, niet de burgemeester, ik weet dat het een en dezelfde persoon is, maar ik vind de functie van voorzitter van de gemeenteraad en de functie van voorzitter van het NPRZ niet verenigbaar. Want de invloed van het NPRZ op de gemeenteraad kan dan onevenredig groot zijn. Vandaar mijn motie. En over die miniconferentie, daar verheug ik me natuurlijk op. Uiteraard. Daar doe ik ook volledig aan mee. Maar ik refereerde aan eerdere bijeenkomsten die ik met de baas van het NPRZ heb gehad. Ik heb het niet over de voorzitter maar over de baas, en dat kon ik haast niet meer aanhoren.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Ik legde net de verhouding anders. In mijn beleving is het dat als wij als raad onze input en sturing meegeven aan het NPRZ-programma, dat het dan des te handiger is dat de voorzitter van de raad dat ook als voorzitter van het NPRZ goede vertaling kan geven. Dus zo zou die ook kunnen werken.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dat zou kunnen, maar je weet wat ik vind van de invloed van het NPRZ en de schijn van integriteit. Die moet je altijd weren. Dus als je het kan voorkomen, moet je het voorkomen. Maar dat is mijn visie.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ik had het over slachtoffers van de Participatiewet, helaas ook van de uitvoeringspraktijk in Rotterdam. Ik heb inmiddels goed geluisterd naar een aantal slachtoffers, aangrijpende verhalen. De SP is via een meldpunt aan het verzamelen. We gaan ook met ze in gesprek, individuele gesprekken, groepsgesprekken. We zijn hurry-up bezig. Wethouder Moti is begonnen met de menselijke maat. Daarmee heeft de wethouder een goede keus gemaakt. De wethouder loopt volgens mij ver voor zijn troepen uit. Ik denk dat er in de uitvoering nog veel te verbeteren is. Dat hoor ik althans van al die mensen. Maar er komt nog een samenvatting. Opvallend is tot nu toe de fraudeaanpak. Mijn verzoek aan de wethouder is om daar toch nog eens de sjabloon van de menselijke maat overheen te leggen, want het is tenhemelschreiend wat we te horen krijgen, bijna onmenselijk. Drie jaar lang roept de SP het college op om de verkeershufters aan te pakken. Een heel ander onderwerp. In mijn ogen zijn het potentiële moordenaars, die een snoei- en snoeiharde aanpak verdienen. Ik begreep van de burgemeester dat we er eindelijk aan gaan beginnen. Chapeau. Ik kan me nog wel herinneren dat ik mijn eerste bijdrage hier ook over begon. Toen noemde ik ook 'snoei- en snoeihard aanpakken'. Maar gelukkig doen we dat nu ook. Ik dien nog een paar moties in, ze staan in het RIS. Duimdropmedewerkers naar het kinderwerk. Pleinprogrammering en zelfbeheer van bewoners. Welke vormen van schade dan? Deze motie gaat vooral over inzage die we hebben in de verschillende vormen

van materiële en immateriële schade. Die Commissie Werkelijke Schade, zoals die heet, hierna CWS, erkent als zijnde legitiem, waarvoor er dus een vergoeding tegenover staat, bijvoorbeeld psychische klachten, medische klachten, geen vakantie et cetera. Dit alles is nog niet duidelijk omdat CWS nog geen twintig zaken heeft behandeld. De uitvoering van dit herstelproject loopt zeer traag. Vandaar de motie. Met deze motie proberen we de regie van de ouders te plaatsen en te houden, zoals het hoort. Want het is aan de ouders om te bepalen welke vorm van schade zij en hun gezin hebben. En het is aan de politiek om achter de ouders te gaan staan. Wat betreft de motie rond financiën en dergelijke, die staan hierin. Nog even een enorm compliment aan het Rotterdamse Hulpteam, zoals dat heet, wethouder Grauss. Wij vragen in die motie of de wethouder bij de centrale overheid wil lobbyen om dat standaard te maken voor heel Nederland, want ik heb nu drie keer mee mogen luisteren met een gebruiker, of met een slachtoffer, hoe je het noemen wilt. Het was fantastisch zoals ze daar te woord werden gestaan. Het kan. Dus we moeten het goede voorbeeld nemen. Dat was het, tot zover.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 37. Uitstel verhoging sociale grondprijzen

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 6 juli 2021 ter bespreking van het agendapunt 6.6 'Het voorstel met betrekking tot de actualisatie van het grondprijzenbeleid voor sociale huurwoningen';

constaterende dat:
- het college voornemens is de grondprijzen voor sociale huurwoningen per 1 januari 2022 te verhogen;

overwegende dat:
- een verhoging van de sociale-grondprijs de Rotterdamse woningcorporaties, die dezer dagen toch al over beperkte financiële middelen beschikken, extra zal belemmeren in hun maatschappelijke opgaven;
- het geen hout snijdt om de grondprijs voor sociale huurwoningen in Rotterdam te verhogen in een periode dat de bouwkosten, vooral binnenstedelijk, enorm stijgen;
- van de verhoging van de sociale-grondprijs een verkeerd signaal uit gaat naar een nieuw kabinet, van wie juist verlangd wordt om de verhuurdersheffing af te schaffen;

verzoekt het college om:
- de verhoging van de grondprijzen voor sociale huurwoningen uit te stellen in afwachting van een afschaffing dan wel vermindering van de verhuurdersheffing;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. K. Jonker

Motie 100. Duimdropmedewerkers naar het Kinderwerk

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen in vergadering op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- met de afbouw van de duimdrop ook de medewerkers en vrijwilligers van de pleinen dreigen te verdwijnen;

- medewerkers en vrijwilligers van duimdrop een band hebben met de kinderen en hun ouders; weten wat er speelt in de wijken en dus weten waar behoefte aan is (ook wat betreft een passende invulling van de pleinprogrammering);
- medewerkers en vrijwilligers van duimdrop jaren ervaring hebben met het werken met kinderen;

verzoekt het college:
- medewerkers en vrijwilligers van de duimdroppen die dat willen de mogelijkheid te bieden in het kader van Kinderwerk te blijven werken in de wijken;
- te inventariseren hoeveel medewerkers en vrijwilligers de overstap naar Kinderwerk willen maken;
- medewerkers en vrijwilligers van duimdrop die dat wensen een scholingstraject aan te bieden om de overstap naar Kinderwerk te maken;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. van Zevenbergen en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 101. Rotterdams hulpteam als landelijk voorbeeld

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen in vergadering op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- het Hulpteam 010 hulp aanbiedt op de vijf leefdomeinen (schulden, werk, gezondheid, huisvesting en gezinsondersteuning);
- Rotterdam inzet op een zo breed mogelijke ondersteuning van de toeslagenouders op deze vijf leefgebieden;
- niet alle gemeentes in het land ofwel een hulpteam hebben ofwel (nog) geen brede ondersteuning leveren op de vijf leefdomeinen;
- hierdoor de gemeentelijke ondersteuning per gemeente verschilt, wat rechtsongelijkheid in de hand werkt;
- bijvoorbeeld gemeente Ridderkerk graag kennisneemt van de richtlijnen die het Hulpteam 010 hanteert voor de inrichting van de dienstverlening;

verzoekt het college:
- met de VNG en het ministerie van Financiën in gesprek te gaan over het hanteren van een model voor de gemeentelijke hulp aan toeslagenouders, waarbij het Rotterdams model als voorbeeld kan dienen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. van Zevenbergen en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 102. Geld is niet alles

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen in vergadering op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:

- onlangs de Kindregeling voor de kinderen van de toeslagenouders bekend is gemaakt;
- gezinnen bij bekendmaking bij de pers niet op de hoogte waren dat deze regeling in het leven werd geroepen en wederom gepasseerd zijn;
- de Kindregeling veel onduidelijkheid oproept en gezinnen met vele vragen zitten;
- kinderen en jongeren door de stress en spanning in het gezin onder andere uit huis zijn geplaatst, een gebroken relatie hebben met hun ouders, in schoolniveaus zijn gedaald en niet hebben kunnen sparen;
- de Kindregeling slechts een beginpunt kan zijn en kinderen en jongeren hebben aangegeven veel meer nodig te hebben, zoals ook staat beschreven in de *Aanbevelingen aanpak Kindregeling*;

verzoekt het college:
- samen met het Hulpteam 010 na te gaan welke vormen van steun gemeente Rotterdam kan bieden aan de kinderen en jongeren van het toeslagenschandaal, waarbij de *Aanbevelingen aanpak Kindregeling* als leidraad kan dienen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. van Zevenbergen

Motie 103. Welke vormen van schade dan?

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen in vergadering op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- ouders die de stap nemen naar Commissie Werkelijke Schade zowel hun opgelopen materiële als immateriële schade dienen te beschrijven;
- de jaren van fysieke, mentale en emotionele leed door het toeslagenschandaal veelal een lange periode beslaan;
- het terughalen en beschrijven van het aangedane onrecht en leed fysiek, mentaal en emotioneel veel vraagt van gezinnen;
- ouders bij het terughalen en beschrijven van het aangedane leed en onrecht ondersteuning nodig hebben;
- het Advokatenkollektief Rotterdam al een voorlopig uitgebreide lijst met de verschillende vormen van materiële en immateriële schade heeft opgesteld;

verzoekt het college:
- met de VNG en het ministerie van Financiën in gesprek te gaan over het in kaart brengen van de vele verschillende vormen van materiële en immateriële schade;
- een dergelijke lijst publiekelijk kenbaar te maken op de website van het UHT, zodat ouders en hun ondersteuning inzage hebben en regie kunnen nemen over het hersteltraject;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. van Zevenbergen en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 104A. Pleinprogrammering in zelfbeheer van bewoners

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen in vergadering op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- de gemeente stuurt op de zorgvuldige afbouw van de duimdroppen;
- bestuurscommissies van Delfshaven, Noord, Feijenoord en Pendrecht aangeven dat de uitleen van speelmateriaal van toegevoegde waarde is;
- met de beoogde afbouw op de meeste duimdroplocaties bijna een jaar geen pleinprogrammering is;
- voor de overige 7 duimdroplocaties de pleinprogrammering tussen 1 januari en 1 april 2022 in een gat valt;
- de bestuurscommissies van mening zijn dat de uitleen van materiaal in eigen beheer van bewoners een uitkomst biedt om de pleinprogrammering voort te zetten;

verzoekt het college:
- vooraf aan de gunning in december 2021 met de bestuurscommissies en bewoners in gesprek te gaan over de mogelijkheden van zelfbeheer op de duimdroplocaties waar door de afbouw de pleinprogrammering geen doorgang kan vinden;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. van Zevenbergen, P.J.H.D. Verkoelen, N. Balwantsingh en I. van Wifferen

Motie 113. Voorzitter gemeenteraad moet echt onafhankelijk zijn!

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 6 juli 2021 ter bespreking van het agendapunt 6, 'Voorjaarsnota';

constaterende dat:
- momenteel de voorzitter van de gemeenteraad de zogenoemde 'onafhankelijk voorzitter' is van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ);

overwegende dat:
- de twee functies, voorzitter gemeenteraad en voorzitter NPRZ onverenigbaar zijn;
- NPRZ momenteel een grote aanjager is van gentrificatie in Rotterdam waarvan de sloop van de Tweebosbuurt door Vestia een 'goed' voorbeeld is;

spreekt uit dat:
- het voorzitterschap van de gemeenteraad onverenigbaar is met het voorzitterschap van het NPRZ;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. van Zevenbergen en P.J.H.D. Verkoelen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voorzitter, dank u wel. Ik had bij de voorbereiding nog wel een beetje moeite om het verhaal te maken. Er waren ook zoveel andere dingen die de hele tijd

onze aandacht vroegen, niet in het minst natuurlijk Feyenoord, het stadion, maar natuurlijk ook alles wat de afgelopen tijd met corona is gebeurd en de schade die is aangericht in de stad. Mensen zijn hun baan kwijt, de armoede, de eenzaamheid en het gebrek aan perspectief bij jongeren. De aandacht zat bij mij dus voortdurend ergens anders. Maar je zou natuurlijk ook kunnen zeggen dat we eigenlijk heel tevreden zijn met wat er nu ligt. Want de manier waarop dit college de afgelopen jaren gewerkt heeft aan de transitie van de stad zodat die sterk de toekomst in kan. De titel van het programma van vorig jaar was ook: Rotterdam sterker door. Sterker uit de crisis komen, en dat is precies wat wij nu doen. We maken het ook waar. Als ik kijk naar de zeven stadsprojecten, maken we de stad niet alleen mooier en duurzamer, maar ook beter toegerust voor de toekomst. Ik zou dan via de voorzitter de heer Wijbenga ook een compliment willen geven voor de manier waarop hij omgaat met de positieve effecten van de werkgelegenheid van deze projecten. Dus niet simpel even een tellinkje maken met wat social return on investment, en dan hebben we dat weer klaar. Maar echt een heel serieus programma, goed kijken op welke manier we de werkgelegenheid kunnen vergroten, hoe we die positieve effecten ook vastpakken bij een volgend project. Een lerende aanpak, samen met allemaal betrokken partijen, ik vind het echt heel goed. Ik ga niet alle collegeleden af. Ze zitten tenslotte ook niet allemaal hier, maar ik wil graag ook nog wel even de nieuwe wethouder Roos Vermeij complimenteren dat ze in heel korte tijd eigenlijk precies dat ene heeft gepakt waar deze stad behoefte aan heeft. Veel betere betrokkenheid van de stad bij de burgers en bij de bewoners. Dat wijkgericht werken, het plan van de wijkraden, maar ook de manier waarop de gemeente Rotterdam zelf die gang naar de wijken moet maken en de bewoner centraal stelt. Want het is nog steeds veel te veel dat als je hier in de stad een goed idee hebt, het nog verrekte ingewikkeld is om daar een goed gehoor te krijgen bij de gemeente en dat moet veel beter. De menselijke maat moet tenslotte vooropstaan en ik krijg volgens mij een interruptie voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, toch een vraag aan de PvdA die er eigenlijk om bekend stond toch in die wijken te zitten, dat is altijd zo geweest. Dat hebben ze toen afgeschaft, dus ik vraag mij af wat nu maakt dat ze nu die overtuiging hebben dat dat met Wijk aan Zet, daar refereert u denk ik aan, ineens anders zal zijn. Want ik denk niet dat het probleem is dat er een nieuw bestuursmodel komt, maar ik denk vooral: hoe gaat u ermee om als PvdA? Dat gevraagd en ongevraagd advies, dat uiteindelijk in de la terechtkomt, of het nu een gebiedscommissie is of wijkraden, het systeem zal niet moeten uitmaken, het is vooral hoe u ermee omgaat als PvdA.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik ben het helemaal met mijnheer Achbar eens, het gaat natuurlijk niet alleen maar om het systeem, het gaat om de manier waarop we het doen. Ik denk dat ik diep vanuit mijn hart kan spreken dat ik vind dat we het nu niet goed doen. Ik vind dat we veel te weinig aan het begin van een project serieus spreken met bewoners, zodat we serieus luisteren naar wat zij willen en dat we veel te veel denken dat de politiek de beslissingen neemt om vervolgens de mensen daarover te informeren. Ik wil dat dat anders gaat en ik heb de overtuiging dat dat niet iets van vandaag op morgen is, dat is iets wat ingesleten is, dat ingeslopen is, en daar hebben we heel hard aan te werken. Die opdracht ligt niet alleen maar bij een hervorming van je vertegenwoordigend stelsel, maar veel meer nog bij de manier waarop we als gemeentelijke organisatie ons weten te hervormen. En ik denk dat dat een opdracht is die al op heel veel manieren terugkomt in het werk. Ik hoor de burgemeester en ook wethouder Moti ook veel over de menselijke maat praten en ik denk dat daar de sleutel zit. Dat je op een andere manier je opstelt in het werk. Wij hebben daar

natuurlijk een controlerende en een kaderstellende rol, maar wij kunnen natuurlijk niet bij elk gesprek gaan zitten. Dat hoort natuurlijk uiteindelijk gewoon in die organisatie te gaan en daar moet een omslag komen.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, hoor ik dat de heer Engberts erkent dat hij heeft gefaald wat dat betreft?

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik erken – de volgende opmerking zal wel over de Tweebosbuurt gaan – ik erken dat dat niet goed is gegaan.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Want uiteindelijk gaat de transitie van de stad niet alleen maar over de gebouwde omgeving of over gebouwen of over stenen. Het gaat uiteindelijk altijd over mensen. En mensen moeten mee kunnen doen naar wens en vermogen, allemaal. Want juist dat verschillende, de diversiteit van mensen en de diversiteit aan talenten vult elkaar aan en dat maakt ons ook als stad krachtig en sterk. Daarom is bijvoorbeeld ook het punt van blijvende aandacht voor het bestrijden van discriminatie en racisme voor ons een prioritair onderwerp. We zullen het ook altijd als het op ons pad komt, als blijkt dat het zich voordoet, aanpakken. Ik denk dat een volgend thema daarbij ook de indirecte discriminatie is en dat we daar nog te weinig oog voor hebben. Om iedereen mee te laten doen voorzitter, gaat het natuurlijk ook om alledaagse dingen, niet alleen maar om de grote bewegingen en maatregelen. Dingen die op het eerste gezicht misschien nog niet eens zoveel verschil zouden maken. Ik denk bijvoorbeeld aan de menstruatiearmoede en de mogelijkheid om nu met je Rotterdampas middelen aan te schaffen die voor veel vrouwen buiten bereik bleken. De enorme hoeveelheid positieve reacties hierop sterken ons hoe belangrijk ook dit soort dingen zijn om te doen. Sowieso vinden we het natuurlijk heel erg goed dat dit college ondanks alle grote financiële opgaven, niet gekozen heeft om te korten op de armoede- en de schuldenbestrijding. Als we beter uit de crisis komen, gaat het om de arbeidsmarkttransitie, de energietransitie, om de vergroening van de stad en onze Duurzaamheidsagenda. Maar ook om de aanpak en de vitaliteit van de winkelgebieden. Het leegstandsfonds, het is al eerder genoemd. We zijn er ontzettend blij mee dat we dat doen. Ik denk dat het heel belangrijk is voor de stad dat we daar een krachtig fonds van hebben dat snelheid kan maken en waar ook bij de gemeente ruimte zit om te gaan handelen en dat we dat niet heel erg vastzetten. We zijn ook heel blij met de aanpak van het EU-arbeidsmigrantenprogramma. Ik denk dat dat iets is wat we heel lang ook niet goed op onze radar hebben gehad, dat er grote misstanden waren in huisvesting, uitbuiting en de arbeidsomstandigheden. Heel goed dat we daar met een integrale aanpak komen om ervoor te zorgen dat ook mensen die misschien niet meteen op ons netvlies stonden, wel een fatsoenlijke behandeling krijgen en hier een fatsoenlijk leven kunnen leiden. Een ander onderwerp dat ik nog even wil uitlichten en daar hebben we ook een motie voor ingediend, is het belang van scholing in onze stad. Ik denk dat het heel goed is dat dit college ervoor zorgt dat we veel middelen vrij maken voor een blijvende scholing van mensen. Niet alleen bij de initiële scholing. Ik zie wel dat heel veel mbo's op dit moment nog vooral geëquipeerd zijn om de initiële meerjarige opleidingen te geven. Het moeilijke is om die scholingsvouchers goed besteed te krijgen bij het mbo, omdat die weinig modulair onderwijs aanbieden. We hebben daarvoor een motie ingediend en die zit in het RIS. Voorzitter, ik ga nog heel even iets over cultuur zeggen, want ik ben wel bang dat de noodsteun die er nu ligt, we hebben nog € 6,3 miljoen van het rijk, gaat zitten in het overeind houden van instellingen. We denken dat het belangrijk is dat we ook daar in een transitie komen. Er liggen ook adviezen van de

RRKC en van de werkgroep New Deal Cultuur. In heel veel adviezen staat het al. We zijn nog veel te veel gericht op een instellingenbeleid, terwijl het ook om de makers gaat. We zullen veel meer de makers ook zeggenschap en een organisatie moeten geven. Om dat een beetje te bespoedigen, heb ik daar ook een motie voor. Die dien ik zo in. Want ik heb ook nog een andere motie. Het was net even in het debatje met D66 dat de motie mij enigszins overviel om de sociale-grondprijs nog verder te verhogen. Wij denken dat het afschaffen van de verhuurdersheffing één doel had en dat is de investeringskracht en de kracht van de corporaties te vergroten en dat die investeringskracht gericht moet zijn op de sociale sector en niet op de middenhuur. De middenhuur kunnen we op een andere manier stimuleren. Ik heb dus toch ook maar een motie ingediend waarbij wij ons standpunt helder maken en misschien dat we in het vervolg van dit debat, wie weet, nog wel een stukje verder bij elkaar komen. Maar als dat niet zo is, dan is dat niet zo.
Tot slot heb ik nog één vraag aan wethouder Wijbenga, want daar begonnen we natuurlijk mee. Circulair Rotterdam, ik vind het heel mooi zoals het ook door de stad rijdt. Ik krijg er ook altijd een positief gevoel van: wat zijn we goed bezig met elkaar in deze stad. Maar ik zou wel graag van de wethouder willen weten, zeker met een programma met zo'n titel, Circulair Rotterdam, hoe we er nu voor zorgen dat we na dit programma de expertise en de ervaringen en de kennis borgen voor de komende periode? Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts heeft de volgende moties ingediend.

Motie 3. Verzetshelden in zicht

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021 ter bespreking van de Voorjaarsnota;

constaterende dat:
- het boek *'Rotterdam, een post-koloniale stad in beweging'*, als onderdeel van het onderzoek dat is verschenen over het Rotterdams koloniale en slavernijverleden, de verscheidenheid en dynamieken anno 2021 in onze stad mooi laat zien;
- veel gesproken is over standbeelden van bekende figuren uit het verleden in de stad, maar een discussie over of aandacht voor verzetshelden uit de slavernijtijd is net zo belangrijk;

overwegende dat:
- één op acht Rotterdammers nazaten zijn van tot slaaf gemaakten;
- standbeelden van verzetsstrijders tegen de slavernij kunnen leiden tot meer balans in het straatbeeld en kennis van slavernij en koloniaal verleden;
- zichtbare objecten regelmatig een startpunt vormen van gesprekken tussen Rotterdammers over maatschappelijke thema's;
- standbeelden van historisch belangrijke personen daarin een onmisbaar element zijn;
- standbeelden ook vaak voor educatieve leerdoelen in te zetten zijn, in vorm van city routes waarlangs leerlingen, bewoners en toeristen zich kunnen verplaatsen;

verzoekt het college om:
- aandacht voor deze verzetshelden op te nemen in het aangekondigde stadsprogramma over het koloniale en slavernijverleden van Rotterdam;
- door middel van gesprekken met partners en (vertegenwoordigende) organisaties in de stad tot een nieuw standbeeld of gedenkteken van deze verzetshelden te komen, gefinancierd door betrokken initiatiefnemers;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D. Yildirim, N. Balwantsingh, N. Arsieni en L.L.P.R. Roest

Motie 33. Kinderwerk gelijk aan de slag

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli ter bespreking van de voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- de fysieke ontwikkeling van kinderen en daarmee buitenspelen van groot belang is;

overwegende dat:
- buitenspelen voor elk kind mogelijk moet blijven in Rotterdam;
- er in de stad zorgen zijn over een potentieel gat dat valt bij het stoppen van een aantal duimdroppen;
- we daarom zeker moeten weten dat er een warme overdracht moet zijn tussen de stoppende duimdroppen en het nieuw georganiseerde kinderwerk;

verzoekt het college om:
- de organisatie van kinderwerk in Rotterdam prioriteit te geven binnen het bestaande beleid;
- begin 2022 een alternatieve programmering op te zetten op de kwetsbare pleinen tot dat het kinderwerk van start gaat;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N. Balwantsingh en P.J.P. Lansink-Bastemeijer

Motie 34. Verduurzaam gemeentelijke daken sneller

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021 ter bespreking van de voorjaarsnota;

constaterende dat:
- de uitvoering van de motie 'Verduurzaam Rotterdamse daken in één klap' sneller kan maar door gebrek aan geld nu een deel van de onderzoeken nog niet wordt opgestart;
- er afgelopen zaterdag nog in de Volkskrant door experts werd opgeroepen dat het plaatsen van zonnepanelen op daken sneller moet én op meer daken;

overwegende dat:
- het niet meer dan normaal is dat de gemeente het goede voorbeeld geeft als het gaat om zonnepanelen op haar daken;
- we nu weer een jaar verder zijn sinds de indiening van de originele motie en de klimaatcrisis steeds nijpender wordt;
- het verduurzamen van de gemeentelijke daken zo snel mogelijk moet gebeuren;

verzoekt het college om:
- in het kader van "Koers van de stad 2021", het bedrag van € 113.610 beschikbaar te maken voor de verduurzaming van gemeentelijke daken met zonnepanelen;
- de desbetreffende gelden te verwerken in de begroting voor het jaar 2022;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.P.A. Tak

Motie 39A. À la carte studeren

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021 ter bespreking van de voorjaarsnota;

constaterende dat:
- het stadsbestuur flink inzet op (om)scholing van Rotterdammers;
- mbo-instellingen nog voornamelijk gericht zijn op meerjarige initiële opleidingen;
- dat de scholingsvouchers bijdragen aan de vraag naar modulaire opleidingen voor kansrijke en krapteberoepen;

overwegende dat:
- voor een voldoende aanbod aan dergelijke modulaire opleidingen het nodig is om bestaande meerjarige opleidingen anders op te zetten;

verzoekt het college om:
- Rotterdamse mbo-opleidingen op te roepen en te stimuleren om huidige opleidingen modulair op te zetten;
- hierover vanuit de leer-werkakkoorden samen met bedrijfsleven en de onderwijsinstellingen afspraken te maken inclusief de eventuele financiële verdeling;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts, L.L.P.R. Roest en A. van Zevenbergen

Motie 98A. Meedenken over de koers van cultuur

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli ter bespreking van de voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- in Nederland zo'n 12% van de werkenden zzp'er is;
- in de culturele sector zo'n 60% van de werkenden zzp'er is;
- veel van de zzp'ers vaak ook minder betrokken zijn bij het gesprek over de inhoudelijke ontwikkeling van het cultuurbeleid in Rotterdam;

overwegende dat:
- de huidige ontwikkeling zo is dat makers en instellingen een meer gelijkwaardige positie innemen ten opzichte van elkaar;
- instellingen niet meer het enige productiekanaal zijn;
- er wel een directeurenoverleg plaatsvindt van gesubsidieerde instellingen, maar daarbij geen organisatie van makers aangesloten is;
- om goed de dialoog over de toekomst van de sector aan te gaan, dat wel nodig is;
- een eigen Rotterdamse makersorganisatie kan helpen bij het verkrijgen van meer zeggenschap;
- er ook aansluiting kan worden gezocht bij of een Rotterdamse tak van de 'Creatieve Coalitie' kan worden opgezet;
- zo de broodnodige transitie zoals omschreven in het rapport 'New Deal Cultuur' daadwerkelijk ingezet kan worden;

verzoekt het college om:
- een effectieve wijze te vinden, zoals bijvoorbeeld in de vorm van een aanspreekpunt, waarbij makers uit de culturele sector meer zeggenschap krijgen om zo mee te kunnen praten over de inhoudelijke ontwikkeling van het cultuurbeleid in Rotterdam;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts

Motie 114. Geef corporaties de volle investeringskracht

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli ter bespreking van actualisatie grondprijsbeleid sociale huurwoningen;

constaterende dat:
- de volkshuisvesting in Rotterdam onder grote druk staat;
- corporaties en daarmee de sociale sector nu al flink belast worden met de verhuurdersheffing;

overwegende dat:
- het college in het raadsvoorstel "actualisatie grondprijsbeleid sociale huurwoningen" voorstelt slecht te corrigeren voor de ontwikkeling van de inflatie 2009-2022 *"zolang er vanuit het rijk niet meer duidelijkheid komt over de vergroting van de investeringscapaciteit van corporaties";*
- het spekken van de gemeentekas geen doel is van dit beleid;
- de gewenste bijdrage aan de realisatie van woningbouw door andere partijen niet ten koste mag gaan van corporaties;
- onze pleidooien om de verhuurdersheffing te hervormen gericht zijn op het versterken van de investeringskracht van de corporaties zodat zij aan hun volkshuisvestingstaak kunnen blijven voldoen;

spreekt uit dat:
- de sociale-grondprijs niet verder te verhogen als gevolg van een vergroting van de investeringscapaciteit van corporaties;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, na dit rode rooskleurige leugenachtige PvdA-praatje van collega Engberts is het nu weer tijd voor klare taal van de PVV. Voorjaarsnota 2021, getiteld het elfkoppig monster van Rotterdam. Voorzitter, deze coalitie regeert al drie jaar met één zetel meerderheid. Eén zetel maakt het verschil. De beruchte 23 tegen 22 stemuitslagen op belangrijke en vaak financieel ingrijpende dossiers spreken boekdelen. Het dualisme is ver te zoeken. Raadsleden van de coalitiepartijen zijn gecommitteerd aan het coalitieakkoord en geen zelfstandig denkende kritische volksvertegenwoordigers. Coalitiepartijen verdedigen hun wethouders met hand en tand in plaats van hen kritisch te

bevragen. Deze coalitie dramt beleid erdoor, steunend op keiharde, onvoorwaardelijke fractiediscipline. Dit is wat men blijkbaar ziet als nieuwe energie, verbinden en transparantie. De raad volledig buitenspel, tandeloos en irrelevant. Vragen worden evenals WOB-verzoeken steevast niet serieus genomen. Wat begon als de bakfiets-islamknuffelcoalitie is uitgegroeid tot een elfkoppig monster waar de Rotterdammer inmiddels tegen dient te worden beschermd en ook mensen van ver buiten Rotterdam dienen ertegen te worden beschermd. Rotterdammers worden hun huizen uit gezet, van volkstuincomplexen afgegooid of hun vakantiepark wordt hen afgenomen. Kinderheld Zwarte Piet is de Rotterdammer reeds afgenomen en straks wordt de Rotterdammer verplicht om Ketikoti te vieren. De 'weg met ons'-cultuur kent geen grenzen voor dit elfkoppig monster. Voorzitter, het schrijnendste voorbeeld van deze gang van zaken is D66-wethouder Kasmi, helaas nu niet in de zaal. Ik hoop dat hij meekijkt. Deze D66-wethouder blokkeert raadsleden en half Rotterdam op sociale media, ontraadt oppositiemoties om ideeën uit die oppositiemoties daarna doodleuk zelf te presenteren als zou hij die ideeën zelf hebben bedacht. Gaat u nu gapen mevrouw Zeegers? Goed, D66-wethouder Kasmi voerde geen regie op het Boijmans-dossier, waardoor een donatie van € 80 miljoen werd misgelopen en D66-wethouder Kasmi laat na dit debacle de verantwoordelijke directie van Boijmans Van Beuningen gewoon lekker zitten. Deze D66-wethouder Kasmi stort samen met zijn VVD-collega wethouder Kurvers 1100 gezinnen op Recreatieoord Hoek van Holland in ellende en wordt hiervoor door de Ombudsman beschuldigd van onbehoorlijk bestuur. Vorige week oordeelde de Ombudsman dat alle 130 klachten van de recreanten van Recreatieoord Hoek van Holland gegrond zijn. Schaamteloos ook dat deze wethouder Onderwijs geen afstand nam van zijn Songfestival aftelklok, inmiddels wereldwijd berucht als Songfestival pedoklok. Dit is allemaal geen kattenpis, maar D66-wethouder Kasmi is verzekerd van die ene zetel meerderheid, gesloten rijen van de coalitie en hij heeft dus vrij spel. De PVV kijkt uit naar het einde tijdperk Kasmi, maar kan niet wachten tot maart 2022. Daarom nu eindelijk de motie van wantrouwen voor het gehele oeuvre van D66-wethouder Kasmi. Het zilveren schaaltje alstublieft. Het stond al zo mooi klaar. O wacht even, ik ga hem eerst nog even voorlezen, excuus.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 120A. Motie van wantrouwen tegen D66 wethouder Kasmi

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021 ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat D66-wethouder Kasmi:
- leugenachtig zichzelf het idee Songfestival ook voor minima toebedeelde;
- ondergetekende al bijna twee jaar op Twitter blokkeert;
- niet ingreep bij directie Museum Boijmans na mislopen tientallen miljoenen investering door mismanagement;
- zich samen met zijn VVD-collega-wethouder Kurvers schuldig maakt aan onbehoorlijk bestuur op het dossier verkoop Recreatieoord Hoek van Holland;
- de Songfestival pedoklok, na overtuigend bewijs van nog bestaande banden tussen organisatie Mothership (producent van deze klok) en een veroordeeld kindermisbruiker, liet staan;

overwegende dat betrokkene, D66-wethouder Kasmi:
- door veel te lunchen in Dudok zijn leven niet betert;
- de Rotterdammer bakken met geld kost;
- Rotterdam veel imagoschade berokkent.

De raad zegt het vertrouwen op in D66-wethouder Kasmi van Onderwijs, Cultuur en Toerisme;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.J.P. Meeuwissen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Meeuwissen, ik hoop dat u zich realiseert dat dit een motie van wantrouwen is die ook onmiddellijke stemming van de raad vraagt.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Heel graag voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik wil graag even overleggen met de fractievoorzitters.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Zal ik heel even nog twee zinnen afmaken?

De **VOORZITTER**. Nee, want dit is wel de consequentie van een motie van wantrouwen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Deze twee zinnen gaan ook nog over de motie van wantrouwen.

De **VOORZITTER**. Ja, zegt u het maar.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Hopelijk hoepelt D66-wethouder Kasmi snel op. Dat is op alle fronten het beste voor Rotterdam en ver daarbuiten. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Mag ik kort even overleg? Collega's, de mores die we altijd gekend hebben, het is geen wet, is dat een motie van wantrouwen wordt gevolgd door onmiddellijke stemming. Dat staat in geen enkele wet, maar dat is wat wij gebruikelijk doen. Het is onderwerp van de orde van de vergadering en dus onderwerp van stemming in de raad, als u dat zou willen, om te beoordelen of we het wel of niet doen. Als er bezwaren tegen zijn, kan dat in de orde aan de orde komen en kan de raad ook besluiten om het anders in te richten. Maar de mores is: een motie van vertrouwen wordt gevolgd door onmiddellijke stemming. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, wat mij betreft gaan we hier gewoon pragmatisch mee om. Ik vermoed dat het prima is om dit gewoon naar het stemvenster vanavond te doen. Dat scheelt voor de griffie nu een hele hoop georganiseer. Er zijn ook heel veel mensen vanwege corona niet in dit huis aanwezig, dus het lijkt mij gewoon wel zo pragmatisch om te zeggen: laten we dit in het stemvenster doen.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (pvv). Ja, laten we gewoon op zijn Rotterdams aanpakken en gewoon morgen in het stemvenster doen. Het heeft helemaal geen zin, de mensen zijn er gewoon niet.

De **VOORZITTER**. U bedoelt donderdag?

De heer **SIMONS** (pvv). Gewoon donderdag. Dan gaan we toch stemmen. Dan kan iedereen ook nog over de motie overleggen met de fractie, met de achterban, dat kan nu ook allemaal niet. Dat is toch ook de mores, dat we die ruimte krijgen? Kijk, misschien had de heer Meeuwissen ons even mee moeten nemen, dan hadden we er van tevoren over na kunnen denken en dan hadden we gelijk kunnen handelen. Dat heeft hij niet gedaan. Elke keus heeft zo zijn consequentie zeg ik, dus ik stel gewoon voor: morgenavond in het stemvenster.

De **VOORZITTER**. U bedoelt donderdagavond. Ik doe eerst een rondje raad mijnheer Meeuwissen. U heeft een voorstel neergelegd en dat wordt gevolgd door een ordedebat. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Voorzitter, ik hecht zeer aan het gebruik om over een serieuze motie van wantrouwen ook gelijk te stemmen omdat je dan ook gelijk duidelijkheid wilt creëren. Ik denk dat we die duidelijkheid over deze motie eigenlijk al wel hebben. Ik kan dit ook niet als een heel serieuze motie van wantrouwen zien, dus ik sluit me aan bij het voorstel om gewoon in het stemvenster te stemmen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Nou ja, ik neem elke motie altijd serieus, de uitslag weet ik ook niet, dus wat dat betreft wel serieus. Maar misschien nog een ander voorstel. Kunnen we pragmatisch, en dan kijk ik naar de heer Meeuwissen, gaat u akkoord als we per fractie stemmen?

De **VOORZITTER**. Dat kan niet.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Kan dat niet?

De **VOORZITTER**. Nee. Bij een motie van wantrouwen hoor je alle leden van de raad die aanwezig zijn te horen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ik dacht, zo kunnen we het ook oplossen, want op zich vind ik dat wel een idee. Wat ik er ook van vind, serieus is serieus, en een motie van wantrouwen is een motie van wantrouwen en daar ga ik niet aan hangen. Ik dacht, misschien is dat een oplossing, maar als dat niet kan, hebben we pech. Ik leg me neer bij wat er gaat gebeuren. Ik ben voor te gaan stemmen en ook akkoord als er een andere oplossing bedacht kan worden.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja voorzitter, ik kies toch voor het stemvenster. Want het doel om gelijk te stemmen is om gelijk helderheid te krijgen. Dat kunnen we niet gelijk krijgen want iedereen moet bij elkaar geroepen worden en het duurt nog heel lang. Dus ik kies voor het stemvenster.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Helemaal eens met mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, ik wil even zeggen: ik ken eigenlijk maar één piet en dat is een zielenpiet in de vorm van mijnheer Meeuwissen. Ik vind het echt een beetje een rare gang van zaken op deze manier, ik noem het even, politiek bedrijven. Totaal weer

doelloos, het slaat de plank mis. De inkt is nog niet eens opgedroogd. Hij neemt niemand mee in het proces en zet eigenlijk het Huis van Democratie voor een voldongen feit dat wij nu zo moeten handelen. Een beetje knullig van mijnheer Meeuwissen, maar anders kennen we hem niet, dus ik stel ook voor naar het stemvenster van aanstaande donderdag.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Nou, ik vind dat de heer Achbar het mooi verwoordt. Ik vind het een smakeloze motie. Desalniettemin moeten we erover stemmen en we zitten nu in deze coronasituatie, dus het lijkt me handig om het in het stemvenster te doen.

De **VOORZITTER**. De VVD is het ermee eens, zie ik aan het geknik van de heer Karremans. Dit voor de annalen. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, ik had geen lunch gepland in Dudok, maar normaal vind ik dat er gewoon gelijk gestemd moet worden over een motie van wantrouwen, maar ik vind de motie niet goed, of niet serieus genoeg, laat ik het dan zo zeggen, dus van mij mag het in het stemvenster.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ook naar het stemvenster.

De **VOORZITTER**. U heeft recht op repliek, mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, dank u wel voorzitter. Heel typerend is de reactie van collega Simons weer. Die was ook zo laf om een paar weken geleden dit debat ineens te dwarsbomen waar ik deze motie al zou indienen. Daarna heb ik breeduit op sociale media van TikTok, YouTube tot Twitter deze motie gedeeld. Dus u bent echt compleet stekeblind en u heeft niets in Rotterdam gevolgd als u deze motie niet al honderd keer had gezien. Dus ik vind het echt schandalig en als er nu niet gestemd wordt, betekent dit ook gewoon dat ik elke mores hier in dit huis ook aan mijn laars kan lappen, want dit is zo'n belangrijke motie en het is zo schandalig wat die D66-wethouder Kasmi allemaal heeft geflikt vanaf dat hij hier wethouder is geworden, dat ik er heel veel waarde aan hecht dat er gewoon gestemd wordt.

De **VOORZITTER**. Het is een ordedebat. Alles is onderwerp van de orde van de gemeenteraad van Rotterdam. Van alles wat wij ook vastgesteld hebben, kan altijd door de raad om moverende redenen afgeweken worden. Niemand onthoudt u de stemming over deze motie. Ik stel vast dat de gemeenteraad bij meerderheid besluit om het naar het venster te brengen, met dien verstande dat ik hem zwaarwichtig vind van aard, dus dat deze in het stemvenster als eerste in stemming zal worden gebracht. Waarvan akte. U kunt verdergaan mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dank u wel voorzitter. Tot slot van mijn betoog over de voorjaarsnota, want dadelijk komt mijn betoog voor aanstaande donderdag, tot slot krijgt de gemeente Rotterdam van veroordeelde Beijerlandselaan-relschoppers Abdi D., Brian K., Ahmed E., Mike S., Zeskin H., Hisham B. en Ali K. de hartelijke diversiteitsgroetjes, maar geen zorgen, zoals wethouder Wijbenga altijd zegt, relax, dit is Rotterdam.
Goed, voorzitter, dan mijn eerste termijn over slavernij. Het is een enorme maatschappelijke discussie momenteel, heel maatschappij-ontwrichtend. En dan te bedenken dat er al meer dan vijftig jaar bakken met geld naar Afrika gaan voor ontwikkelingshulp. Blijkbaar is het helemaal nooit genoeg. Voorzitter, kinderen zijn niet verantwoordelijk voor de daden van hun

ouders. Je kunt geen excuses maken voor dingen die je niet zelf hebt gedaan. Apekool. Wanneer nazaten last hebben van het slavernijverleden van hun verre voorouders moeten ze een afspraak maken met een psychiater. Deze woke-onzin moet direct stoppen. Hele generaties gaan zichzelf zien als slachtoffer en zich navenant gedragen. Dat komt de samenleving niet ten goede, daar komt ellende van. Voorzitter, in plaats van de focus te leggen op hedendaagse slavernij, de arbeidsmigranten in veel islamitische landen, de onderdrukking van islamitische vrouwen, de kindslaven in Afrika, wordt de nadruk gelegd op fantoomslachtoffers van daden uit een ver verleden. Decadent, apekool. Voorzitter, ik dien hiertoe nu een vijftal moties in. Mijn eerste motie luidt: 'Campagne bewustwording hedendaagse slavernij donker Afrika'.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 115. Campagne bewustwording hedendaagse slavernij donker Afrika

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 juli 2021 ter bespreking van slavernij;

constaterende dat:
- slaven waaronder kindslaven zich doodwerken in onder andere de Kobaltmijnen in donker Afrika voor 'onze' Tesla's en iPhones;
- onze westerse wereld louter aandacht heeft voor slavernij van eeuwen geleden;

overwegende dat:
- veel producten waar slavenbloed aan kleeft enorm populair zijn, zoals iPhones, of zelfs door de overheid gesubsidieerd en gestimuleerd worden, zoals Tesla's;
- goede voorlichting leidt tot bewustwording en verandering;

verzoekt het college:
- een bewustwordingscampagne op te zetten over het nog steeds veelvuldig voorkomen van slavernij in islamitische regio's als donker Afrika en het Midden-Oosten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.J.P. Meeuwissen

Motie 116. Onderzoek hoofddoek toonbeeld behandeling vrouw als slaaf

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 juli 2021 ter bespreking van slavernij;

constaterende dat:
- steeds meer hoofddoeken het straatbeeld van Rotterdam vullen;
- de hoofddoek het symbool van onderdrukking en ongelijkwaardigheid, niet aanwezig mag zijn in ons land dat pretendeert 'vrij' te zijn en 'gelijkheid' hoog in het vaandel te hebben;

overwegende dat:
- islamitische vrouwen zo zijn 'geprogrammeerd' dat ze zelf denken dat het dragen van een hoofddoek 'normaal' is;
- de hoofddoek symbool staat voor onderdrukking en ongelijkwaardigheid, veelal leidende tot en neigend naar slavernij van vrouwen;
- de hoofddoek symboliseert dat de vrouw het bezit van de man is;

verzoekt het college:
- onderzoek te doen naar hoofddoeken in relatie tot hedendaagse verborgen slavernij;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.J.P. Meeuwissen

Motie 117. Islamitische slavernij namen gratis laten aanpassen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 juli 2021 ter bespreking van slavernij;

constaterende dat:
- veel niet oorspronkelijke Rotterdammers een voor- en/of achternaam van een islamitische slavenhouder en/of slavenhandelaar dragen;

overwegende dat:
- namen van islamitische slavenhouders en/of slavenhandelaars als hedendaagse naam van mensen suggereert dat betreffende islamitische historische personen koosjer waren;
- het ongepast is dat Rotterdammers met een islamitische slavenhouders en/of slavenhandelaars voor- en/of achternaam door het leven gaan;

verzoekt het college:
- aanpassing islamitische slavenhouders en slavenhandelaars namen, zoals "Mohamed" in 'fatsoenlijke' namen voor iedereen te faciliteren en te betalen met extra belasting op moskeeën (#minarettentax);

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.J.P. Meeuwissen

Motie 118A. Stop Keti Koti gekkigheid

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 juli 2021 ter bespreking van slavernij;

constaterende dat:
- herdenken van slavernij prima is;
- de Keti Koti gekte inmiddels alle perken te buiten gaat en maatschappij ontwrichtend is;

overwegende dat:
- nazaten niet verantwoordelijk zijn voor daden van verre voorouders;
- nazaten geen rechten kunnen ontlenen aan pijn en onrecht aangedaan aan verre voorouders;
- excuses maken voor zaken die je niet zelf hebt gedaan apekool is;

verzoekt het college:
- onmiddellijk te stoppen met deze vorm van Keti Koti gekte;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.J.P. Meeuwissen

Motie 119. Geen deelname WK voetbal Qatar 2022

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 juli 2021 ter bespreking van slavernij;

constaterende dat:
- zeker 6.500 doden onder arbeidsmigranten in tien jaar bij voorbereidingen WK Qatar zijn te betreuren;
- deze arbeidsmigranten onder erbarmelijke omstandigheden, gelijk aan slavernij, deze stadions hebben gebouwd;
- de bodems van de speciaal voor dit WK gebouwde stadions doordrenkt zijn met hedendaagse slavenbloed;

overwegende dat:
- een fatsoenlijk land als Nederland dat de mond vol heeft over mensenrechten, niet voor de slavernij in het islamitische Qatar weg kan en mag kijken;
- zelfs demissionair minister Kaag hier niet voor wegkijkt en dit onacceptabel vindt;

verzoekt het college:
- bij de regering in Den Haag te pleiten voor afzien deelname WK voetbal 2022 in Qatar;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.J.P. Meeuwissen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. En daarmee bent u ook al enige tijd door uw spreektijd heen. U krijgt nog wel een vraag van mijnheer Achbar en die mag u rustig beantwoorden.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, ik heb twee vragen aan de heer Meeuwissen. Ik ben blij om te horen dat hij tegen dwangarbeid is en zeker in bepaalde landen. Maar wat ik mij afvraag, wij hebben destijds een motie ingediend om dwangarbeid te voorkomen met name bij zonnepanelen. Waarom heeft mijnheer Meeuwissen toen tegen die motie gestemd? Dat is vraag één. En vraag twee, ik ben het ook eens met de heer Meeuwissen als het gaat om vrouwenonderdrukking en ik ben dan ook benieuwd hoe de heer Meeuwissen, of in welke vorm – want hij gebruikt redelijk grote woorden hier in deze zaal richting een aantal groepen in deze samenleving – wat zijn verhaal was tegen zijn collega Dion Graus, die zijn vrouw had ingezet voor seksuele handelingen?

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, mijn spreektijd is op. Het enige wat ik tegen de heer Achbar zeg, is dat ik het bijzonder laf vind dat hij slavernij met een tweeminutendebatje af wil doen donderdag, dus ik hoop dat hij dat nog kan veranderen. Tot zover. Daar laat ik het echt bij.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, ik weet dat de tijd van de heer Meeuwissen op is, maar ik wil hem eigenlijk meer een tip meegeven, dus hij hoeft niet per se antwoord te geven. Maar hij begon zijn termijn erover dat alles in deze coalitie met 22-23 wordt besloten en ik

kan het toch niet nalaten om dat even te factchecken. Mijn collega Jimmy Smet houdt dat bij elke stemming heel netjes bij. Tot nu toe zitten we voor 2021 op 4% van de voorstellen die met 22-23 wordt aangenomen in deze raad. Dat is zeer laag. De heer Meeuwissen klaagt ook dat er totaal geen oppositiemoties worden aangenomen. Dat wilde ik ook nog even factchecken. Van zowel Leefbaar Rotterdam als DENK als NIDA ligt het percentage tussen de 35% en de 37% van het aantal moties van deze partijen die worden aangenomen. Dus misschien kan de heer Meeuwissen een voorbeeld nemen aan zijn collega's en eens bij hen aanvragen hoe je dat doet, een motie aangenomen krijgen. Want als er goede voorstellen op tafel liggen en je gaat daarover in gesprek met je collega's, dan komt daar heel vaak iets moois uit.

De **VOORZITTER**. We noteren de tip. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, een fantastisch rijtje van mevrouw Roest. Ik kan daar nog op aanvullen dat bij mijn weten de heer Meeuwissen maar één motie in zijn hele politieke leven aangenomen heeft weten te krijgen, dus dat onderstreept nogmaals toch het feit dat u iets meer moet werken aan uw politieke vaardigheden daarin.

De **VOORZITTER**. U hoeft niet te reageren, maar het mag wel.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, vanaf het begin van deze raadsperiode weet ik dat mevrouw Zeegers houdt van een eenheidsworst, dat we allemaal hetzelfde vinden. Nou goed, het is gewoon goed dat er ook partijen kritisch zijn in deze raad en niet met alle winden mee waaien. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Dank u wel voorzitter. Het is altijd weer een genoegen om na deze voorstelling die het midden houdt tussen cabaret en een ernstige vorm van Calimero-complex mijn bijdrage te mogen doen. Over naar het serieuze werk, zullen we maar zeggen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Het is geen cabaret mevrouw Eskes. En dat moet u ook niet zeggen want het is het namelijk niet. Het is een ernstige zaak als ik dit soort zaken hoor. Ik zou daar best het debat eens over willen voeren, maar ik vind het niet leuk dat u het cabaret noemt, want voor mij is het geen cabaret. Ik vond het een schandalige presentatie van de heer Meeuwissen en zoals u het nu brengt maken we er een lacherige vertoning van die het in mijn ogen niet verdient om lacherig benaderd te worden.

De **VOORZITTER**. Zo zie je maar dat we met zijn vijfenveertigen bij elk verhaal een andere waardering hebben. Vele waarheden.

Mevrouw **ESKES** (cda). Mevrouw Verkoelen heeft hier wel een terecht punt. Eerlijk gezegd, als ik er niet een klein beetje om zou moeten grinniken, dan doet het inderdaad gewoon pijn om dit aan te horen. Ik kies er dan voor om het toch wat luchthartiger op te pakken en te zien dat er 44 mensen in deze zaal zijn die op een andere manier zich van hun taak kwijten. Maar u heeft zeer gelijk dat dit inderdaad geen lachertje is.
Over naar mijn eigen termijn. We hebben anderhalf jaar achter de rug waarin er eigenlijk niemand is die niet geraakt is door het coronavirus. We hebben gezien dat er ongelofelijk

verstrekkende maatregelen genomen zijn die ouderen geraakt hebben in eenzaamheid, maar ook jongeren, waarbij we echt een toename van de mate van eenzaamheid zien. Bedrijven die het water aan de lippen staat. Maar ook een enorme inzet en een enorme werkdruk bij de politie, bij de zorg, in het onderwijs, om zo goed en zo kwaad als het ging binnen de extreme omstandigheden alles overeind te houden. En laten we er vooral ook bij stilstaan hoe bijzonder het is dat deze mensen dat doen en hoezeer wij hen daar enorme dank voor verschuldigd zijn. Als we dan kijken dat we na zo'n jaar met deze voorjaarsnota een eerste inkijkje krijgen in de begroting voor volgend jaar, dan zien we dat er geen sprake is van een lastenverzwaring, maar dat er juist investeringen opgenomen zijn. Rotterdam sterker uit de crisis. Dat is wat ons betreft de juiste instelling om voor de komende jaren met elkaar deze crisis achter ons te laten. Als we dan kijken welke onderwerpen in deze voorjaarsnota naar voren komen, dan zien we dat de aanpak van dak- en thuisloosheid, de uitstroom van honderd daklozen in de afgelopen periode, voortgezet wordt. We zijn ongelofelijk trots op de inzet van wethouder De Langen, maar ook met een IHP, een Integraal Huisvestingsplan Sport, van € 150 miljoen. En in de huidige begroting wordt € 100 miljoen opgenomen om 23 verenigingen te vernieuwen. Een Grand Départ waar we met elkaar naartoe gaan werken en waarvan we hopen dat die weer in onze stad kan plaatsvinden. Het zijn allemaal mooie initiatieven die echt weer kansen voor deze stad realiseren. Daarnaast zien we dat met het door het CDA geïnitieerde Actieplan Middenhuur steeds grotere stappen zetten en wij steunen vandaag ook van harte de motie die we samen met de VVD indienen, om een actieplan middenkoop op te gaan stellen en daar met elkaar ook dat segment met name te versterken. En de motie van D66 over het versterken van middenhuur steunen wij ook van harte. Daarbij heb ik nog wel een vraag aan de wethouder, dat is in de commissie ook al gewisseld. Voor ons is het van belang dat als we een actieplan middenkoop realiseren, we dat ook voor langere tijd vast weten te houden. Dus of de wethouder bij de maatregelen in dat actieplan dat nog op te stellen is, zich vooral wil focussen op het langjarig vasthouden binnen een bepaald segment. Een andere vraag aan de wethouder is, want we zien dat nog steeds de segmentering uit het lood is, welke inzet er nog mogelijk is om in deze periode met name op dat middensegment verder te versterken. Wat ons betreft zijn er een aantal punten die wij nog zouden willen versterken en dat zit met name bij die verenigingen. Als we kijken naar het afgelopen jaar, dan zijn het heel veel verenigingen geweest die ook ongelofelijk hard geraakt zijn door het coronavirus en daar hebben we een Steunfonds Vitale Verenigingen voor in het leven geroepen. Mede daardoor is er geen vereniging omgevallen. Tegelijkertijd is het nog niet ineens voorbij en staat er nog steeds druk op deze verenigingen. Wij zullen dan ook een deel van onze middelen vanuit Koers van de stad toevoegen aan dit steunfonds om ervoor te zorgen dat deze verenigingen een goede start hebben en vitaal verder kunnen, want juist gezondheid, sporten is zo belangrijk. Dat hebben we kunnen zien in het afgelopen jaar. Een tweede punt is het sportstrand in Hoek van Holland. Er wordt al geruime tijd gesproken over het toeristische recreatieve ontwikkelingsperspectief. Maar wij zouden daar graag een versnelling in aan willen brengen, niet wachten tot dat beleid helemaal uitgewerkt is. De eerste wens daarvan is het realiseren van douchefaciliteiten op het strand en wij zullen het tweede deel van onze middelen daar graag voor beschikbaar stellen. Wij hopen dat we met elkaar, met deze input voor de voorjaarsnota, richting de begroting daadwerkelijk kunnen realiseren dat ondanks dat we een ongelofelijk zware tijd achter de rug hebben, we toch vol hebben kunnen inzetten op de prioriteiten van dit college, maar vooral ook investeren zodat we sterker uit deze crisis komen. Rotterdam sterker door. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes heeft de volgende moties ingediend.

Motie 30. Vliegende start Vitale Verenigingen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- de gemeente Rotterdam vorig jaar (2020) een steunfonds voor Vitale Verenigingen van ruim € 260.000 beschikbaar heeft gesteld;

overwegende dat:
- mede door dit steunfonds er geen enkele vereniging is omgevallen afgelopen jaar;
- de verenigingen het als gevolg van de Coronapandemie het ook dit jaar (2021) nog steeds zwaar hebben;
- verenigingen een belangrijk onderdeel zijn van onze stad;

verzoekt het college:
- een bedrag van € 22.727,27 toe te voegen aan het steunfonds voor Vitale Verenigingen om zo verenigingen een steun in de rug te geven waar reguliere inkomsten nog steeds onder druk staan;
- hiervoor dekking te zoeken in de middelen voor Koers van de stad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E.C. Eskes

Motie 31. Sportbudget voor sportstrand Hoek van Holland

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- de wethouder de gebiedscommissie Hoek van Holland heeft gevraagd om met een voorstel te komen om het strand 'Rechtestraat' in te richten als Hoeks Sportstrand;
- de gebiedscommissie Hoek van Holland een plan heeft ingediend voor de inrichting van een Hoeks sportstrand;

overwegende dat:
- de realisatie van het sportstrand samenhangt met de uitvoering van het Toeristisch Recreatief Ontwikkelings Perspectief (TROP);
- de gebiedscommissie de sterke wens heeft vooruitlopend op de verdere realisatie van het sportstrand al eerder douchefaciliteiten te realiseren;
- het CDA graag een bijdrage levert aan de realisatie van het sportstrand;

verzoekt het college:
- een bedrag van € 22.727,27 bij te dragen aan de sportfaciliteiten op het sportstrand Hoek van Holland;
- dit bedrag te dekken vanuit de middelen voor Koers van de stad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E.C. Eskes

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Vandaag komen wij met een aantal voorstellen om onze mooie stad nog een stukje de goede richting op te duwen. Allereerst, het meest urgent voor ons is toch wel het klimaat. We maken als Rotterdamse gemeenschap een vuist tegen klimaatverandering en vele steden in binnen- en buitenland gingen ons al voor in het uitroepen van de noodtoestand voor het klimaat. En ja, Rotterdam als deltastad kan natuurlijk simpelweg niet achterblijven. Wij zijn als Rotterdam heel kwetsbaar daarin en we hebben er ook een eigenbelang in. Daarom komen wij met een motie die gelukkig nu al kan rekenen op draagvlak uit de raad en hopelijk ook op draagvlak bij de GroenLinkswethouder de heer Bonte: 'Roep de klimaatnoodtoestand uit in Rotterdam'. En we doen nog meer voor het klimaat. We willen ook dat onze spullen een tweede kans krijgen. Het hergebruiken van spullen in bijvoorbeeld repaircafés, met hopelijk een heuse Upcycle Mall voor in de toekomst. Ja, waarom het altijd in het Engels moet weet ik ook niet, maar zo heet het nu eenmaal. Ook hiervoor een motie met als doel ondersteuning te bieden aan de vele goede initiatieven in onze stad. En voorzitter, de Partij voor de Dieren laat nooit los, wij geven nooit op. Vandaar doen we vandaag weer een nieuwe poging voor een stadsbreed voederverbod na onze jarenlange strijd hier al voor. Als mensen dieren voederen, trekt het plaagdieren aan, het zorgt voor een ongezond eetpatroon bij onze stadsdieren en het zorgt ook voor rommel in de buitenruimte. Dus het lijkt ons nu echt eens van belang om een algeheel stadsbreed voederverbod in te voeren. En voorzitter, ook willen we een beter snoei- en maaibeleid voor de bescherming van broedende vogels. Helaas gaat het nog te vaak mis, vooral in de keten tussen Stadsbeheer, de hoofdaannemer en de onderaannemer. En de reden is eigenlijk simpel. Onze gemeente heeft geen gedragscode voor natuurbescherming en dat blijkt toch telkens weer een groot gemis. Vandaar dat wij daar een motie voor indienen, ook om meer bewustzijn te creëren bij de mensen die zich daarmee bezighouden. Dan voorzitter, de huidige prullenbakken in de openbare ruimte breiden wij graag uit met DoneerRingen waar we nieuwe statiegeldverpakkingen op kunnen plaatsen. Daarvoor komen wij ook met een motie en dat is ook om het bewustzijn met betrekking tot afval te vergroten bij de mensen, maar tegelijkertijd ook waarde te creëren. In Duitsland is het al een groot succes en trouwens ook in collega-gemeenten zoals Breda. Het wordt vergoed door de verpakkingenindustrie via het Afvalfonds. En wij staan natuurlijk voor vergroening, zoals iedereen weet, maar ook voor goed gebruik van de openbare ruimte. Wij zijn blij met de mensen, de urban sporters, die op een leuke manier de straten en pleinen van onze stad verlevendigen. Vergroening en urban sports hoeven elkaar helemaal niet uit te sluiten, maar toch lijkt dit te gaan gebeuren op het dak van de museumparkgarage. Dat vinden wij heel erg jammer en daarom roepen wij de wethouder per motie op om het nu voorliggende inrichtingsplan voor vergroening van het dak te herzien en dat in te passen met urban sports. Volgens mij moet dat heel goed mogelijk zijn. Ook op het woongebied komen wij met twee moties om kwetsbare groepen op de woningmarkt beter te beschermen. Allereerst zien we graag helderheid over de toepassing van de opkoopbescherming in Rotterdam. Wij willen graag dat de raad hier kaders voor stelt. Ten slotte willen we dat de huurteams in mandaat en reikwijdte uitbreiden, dus voor alle huurders en in alle wijken. Onze vraag is of de wethouder daartoe bereid is. Dan, onze motie Koers van de stad uit 2019 wordt nu breed uitgevoerd in Rotterdam. Dat is mooi om te zien. Wij willen ons deel graag gunnen aan een hartverwarmend initiatief uit Hoek van Holland, namelijk het vogel- en egelzorgcentrum De Houtsnip. Die wil heel graag haar accommodatie vernieuwen en wat ook belangrijk is, verduurzamen. Daar werken wij natuurlijk graag aan mee. Wij staan er positief tegenover en vandaar dat wij daarvoor met een motie komen. Tot slot heb ik nog een motie die ik dan inderdaad per papier zou willen indienen. Per 1 juli 2021 is het verboden om honden een stroomhalsband te laten dragen alsmede andere apparatuur waarmee honden elektrische schokken kunnen worden gegeven. Het wetsvoorstel is dat buitengewoon

opsporingsambtenaren, de BOA's, in staat moeten worden gesteld te handhaven op het verbod bij particulieren. De gemeente heeft al een meldpunt gevaarlijke honden, zoals jullie weten. Die kent ook meldingen voor honden waarvan de oren en de staarten zijn gecoupeerd alsmede voor honden die inmiddels de verboden prikband dragen. Wij zouden dit meldpunt graag uitgebreid willen zien met betrekking tot honden met een stroomhalsband. Wij vinden dat gewoon mishandeling. Wij hebben het daar ook wel in de commissie Veiligheid over gehad en ook dat BOA's van de gemeente Rotterdam dan goed hun voordeel kunnen doen met de signalen vanuit de Rotterdamse samenleving over overtreding van dit verbod. Wij verzoeken het college het Meldpunt gevaarlijke honden uit te breiden met de mogelijkheid voor burgers om een melding te doen over honden die een stroomhalsband dragen. Wij denken dat dat een hoop ellende kan voorkomen en een hoop dierenleed. Dan wil ik nog één ding zeggen. Vandaag was de laatste dag van Nourdin el Ouali. Ik heb hem altijd zeer gewaardeerd als raadslid en vond de toespraak van onze voorzitter van de raad, tevens burgemeester, erg mooi. Dat wilde ik nog even zeggen. Ik dank u.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft de volgende moties ingediend.

Motie 99. Een mooie nieuwe en groene accommodatie voor De Houtsnip

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- Vogel- en Egel Zorgcentrum De Houtsnip in Hoek van Holland zich dagelijks inzet voor de opvang van dieren die onze hulp, liefde en aandacht nodig hebben;
- De Houtsnip graag haar accommodatie wil vernieuwen en verduurzamen met een groen dak en wateropslag, maar dat de eigen middelen van deze organisatie niet toereikend zijn;

overwegende dat:
- met een financiële impuls uit De Koers van de stad (onze motie uit 2019) De Houtsnip weer jaren vooruit kan;

verzoekt het college:
- € 22.722 aan middelen uit het budget voor Koers van de stad te reserveren voor Vogel- en Egel Zorgcentrum De Houtsnip;
- de financiële consequenties te verankeren in de Begroting 2022;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 105. Betere afstemming groenonderhoud en broedende vogels

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- er geregeld groenonderhoud plaatsvindt in het seizoen dat doorgaans wordt gezien als het moment in het jaar dat vogels broeden, ook wel broedseizoen genoemd (grofweg: medio maart – medio juli);

- de Uitvoeringsagenda Biodiversiteit van de gemeente Rotterdam zich uitspreekt over de noodzaak prudent om te gaan met soorten, staat van instandhouding en het wettelijk beschermingsregime;

voorts constaterende dat:
- conform artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming het verboden is de voortplantingsplaatsen van vogels opzettelijk te beschadigen of te vernielen, dan wel vogels te verstoren;

overwegende dat:
- met het inplannen en uitvoeren van groenonderhoud in het broedseizoen bewust het risico wordt aanvaard dat artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming wordt overtreden, hetgeen ertoe kan leiden dat nesten worden beschadigd of vernield met verstoring of zelfs de dood tot gevolg;
- meer variëteit in voortplantingsgedrag van vogels – als gevolg van omgevingsfactoren of anderzijds – tot nog meer bewustzijn bij inplannen en uitvoerders van groenonderhoud moet leiden over de gevolgen voor broedende vogels en daarmee de staat van instandhouding van soorten;

voorts overwegende dat:
- de gemeente Rotterdam thans niet kan terugvallen op een gedragscode natuurbescherming die betere bescherming biedt voor broedende vogels dan de huidige werkprotocollen;

verzoekt het college:
- een gedragscode op te stellen over een juiste afstemming van groenonderhoud en broedende vogels, waarin tevens wordt ingegaan op veranderend voortplantingsgedrag van soorten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, P.J.H.D. Verkoelen en E. Büyükçifci

Motie 106A. Kaders voor toepassing opkoopbescherming

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- het rijk momenteel een wetsvoorstel in voorbereiding heeft dat gemeenten de mogelijkheid biedt gebieden aan te wijzen waar een opkoopbescherming geldt;
- de opkoopbescherming tot doel heeft woningvoorraad te behouden voor specifieke doelgroepen, als er schaarste is aan woningen in het betaalbare of middeldure segment, maar ook goed verhuurdersschap en leefbaarheid in de wijken wil adresseren;
- het college verantwoordelijk voor wonen reeds heeft aangegeven van deze nieuwe wettelijke mogelijkheid gebruik te willen maken, het liefst per begin 2022, in ieder geval in de wijken Carnisse, Oud-Charlois, Tarwewijk en Oud-Mathenesse;

overwegende dat:
- het vooralsnog onduidelijk is op welke wettelijke grondslagen het college gebieden wil aanwenden voor het komen tot criteria voor aanwijzing van gebieden waar opkoopbescherming van toepassing gaat zijn;

- eveneens onduidelijk is hoe de criteria worden ingevuld, bijvoorbeeld bij het bepalen van schaarste in woonsegmenten voor specifieke doelgroepen en welke prijspeilen of WOZ-grenswaarden gelden om te komen tot afbakening van segmenten;
- tot slot niet duidelijk is welke invloed voorgestelde mutaties in de woonsegmenten tot 2030 van invloed zijn op aanwijzing van gebieden voor opkoopbescherming;

verzoekt het college:
- de raad voorafgaand aan een eventueel voorstel voor toepassing van opkoopbescherming in de gelegenheid te stellen kaders mee te geven over de criteria voor aanwijzing van gebieden, de invulling van schaarstebepaling en de prognoses die verband houden met toekomstige voorraadmutaties;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, E. Büyükçifci, J.W. van Putten en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 107. Volwaardige positie huurteams in Rotterdam

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- er momenteel een pilot van kracht is waarin huurteams van organisatie Urbannerdam op kosten van de gemeente Rotterdam actief zijn in zes 'prioritaire' wijken, Tarwewijk, Bloemhof, Hillesluis, Oud-Mathenesse en Oud-Charlois en Carnisse;
- de huurteams ervoor zijn opgericht om huurders bij te staan in het komen tot oplossingen van geschillen die zij hebben met hun verhuurders, onder meer over de hoogte van de huurprijs;

overwegende dat:
- ook andere wijken te maken hebben met misstanden op woningmarkt, waarbij verhuurders en huurders met elkaar in conflict kunnen komen over zaken als huurprijs, achterstallig onderhoud of contractuele bepalingen;
- particuliere investeerders een groot deel van de woningen in Rotterdam opkopen om te verhuren (buy-to-let) voor vaak hoge huurprijzen, met de inzet van verkamering en splitsing als instrumenten voor het behalen van maximaal rendement;
- huurders van corporatiewoningen ook in conflict kunnen geraken met verhuurders, maar in de huidige werkwijze niet kunnen terugvallen op de inzet van de huurteams;

verzoekt het college:
- met een voorstel te komen tot uitbreiding van de inzet van huurteams voor alle huurders en in alle wijken van Rotterdam, ondersteund met middelen van de gemeente;
- de bestuurlijke relatie tussen gemeente Amsterdam en organisatie !WOON als uitgangspunt te nemen;
- de budgettaire consequenties van het voorstel te verankeren in de begroting voor jaarschijf 2022;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 108. DoneerRingen voor nieuwe statiegeldverpakkingen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- per 1 juli 2021 statiegeld van toepassing is op kleine petflessen;
- statiegeld op drankblikjes vanaf 31 december 2022 van toepassing zal zijn;

voorts constaterende dat:
- er een DoneerRing bestaat die kan worden geplaatst rondom prullenbakken in de openbare ruimte, met als doel te fungeren als inzamelpunt voor verpakkingen met statiegeld;
- kosten voor deelname aan een pilot door initiatiefnemer The Happy Activist voor het gebruik van de DoneerRing kunnen worden vergoed vanuit de WasteTool van Nedvang;

overwegende dat:
- de DoneerRing een goede en kostenneutrale manier is om afvalscheiding te bewerkstelligen, waarde te creëren en bewustzijn over afval te verhogen;
- bij onze oosterburen in Duitsland al goede successen met de DoneerRing zijn behaald en de gemeente Breda in eigen land er reeds met flink enthousiasme mee is begonnen;

verzoekt het college:
- deel te nemen aan de pilot met de DoneerRing;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, E. Büyükçifci, A. van Zevenbergen en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 109A. Let's repair!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- de gemeente Rotterdam inzet op circulariteit en het terugdringen van grondstoffengebruik;
- hergebruik de hoogste sport in de zogenoemde R-ladder van de rijksoverheid is, waar het bestaande goederen betreft;

overwegende dat:
- er in Rotterdam in veel gebieden local exchange trading systems (LETS) en repaircafés actief zijn, die inzetten op hergebruik van goederen;
- deze initiatieven geen winstoogmerk hebben en draaien op vrijwilligers;
- de zichtbaarheid van deze initiatieven beperkt is, vanwege gebrek aan in het oog springende locaties;

voorts overwegende dat:
- het rapport 'Circulair Rotterdam. Kansen voor nieuwe banen in een afvalvrije economie' van diverse organisaties in opdracht van de gemeente verhaalt over initiatieven als 'Upcycle Malls', vindplaatsen van hergebruikte goederen die dienen als circulariteitshub en zo massa met zich meebrengen;
- stakeholdersessies in het kader van voornoemd rapport deze optie als wenselijk achten, vanwege het succes van bijvoorbeeld de Fenix Food Factory als hub van innovatie en duurzame bedrijvigheid;

verzoekt het college:
- het Rotterdamse landschap van initiatieven voor hergebruik van goederen zoals LETS en repaircafés in kaart te brengen;
- te onderzoeken of de totstandkoming van een Rotterdamse Upcycle Mall haalbaar is;
- de raad te rapporteren over hoe het hergebruik van goederen door bestaande initiatieven verder wil uitrollen in de stad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden en S. Leewis

Motie 110. Noodtoestand voor het klimaat

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- het één voor twaalf is voor het klimaat;
- klimaatverandering de grote aanjager is van de massale uitsterving van soorten, die in de 'zesde golf' honderd keer hoger ligt dan het gemiddelde in de periode vanaf het jaar 1500 (Ceballos et al., 2015)[1];

van mening dat:
- ruim een vijfde van de landelijke CO_2-uitstoot in Rotterdam wordt veroorzaakt;
- Rotterdam als grote stad moet laten zien dat het de klimaatcrisis serieus neemt;

verzoekt het college:
- een noodtoestand voor het klimaat af te kondigen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, S. Leewis, D.P.A. Tak en I. van Wifferen

[1] https://advances.sciencemag.org/content/1/5/e1400253

Motie 111. Haalbaarheid stadsbreed voederverbod

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- het bijvoederen van in het wild levende dieren in de openbare ruimte tot negatieve gevolgen leidt, waaronder het aantrekken van plaagdieren, een ongezond eetpatroon van dieren en verrommeling van de buitenruimte;

overwegende dat:
- het college een scheiding aanbrengt tussen recreatief bijvoederen (toegestaan) en dumping van eetbaar afval zoals hele broden of groente- en fruitafval (verboden), maar dat deze scheiding voor Rotterdammers niet altijd even goed zichtbaar is en tot interpretatieverschillen leidt;

- het toestaan van bijvoederen een legitimering verschaft om grotere hoeveelheden eetbaar afval in de buitenruimte achter te laten, waardoor een voederverbod een goede grondslag is dumping van dergelijk afval te voorkomen;

voorts overwegende dat:
- de gemeente Rotterdam reeds bekend is met stadsbrede verboden in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) met als doel de veiligheid in de stad te waarborgen, waarbij effectiviteit van de maatregel een politieke maar geen juridische afweging vormt;
- kleine hoeveelheden voedsel voor wilde dieren die op straat worden achtergelaten, zoals stukjes brood, conform de Afvalstoffenverordening Rotterdam 2009 prima als straatafval kan worden beschouwd;

verzoekt het college:
- een stadsbreed voederverbod te onderzoeken op haalbaarheid, waarbij wordt gekeken naar juridische grondslagen en de toepasbaarheid van de APV dan wel Afvalstoffenverordening Rotterdam 2009;
- bij aangetoonde haalbaarheid een voorstel voor te bereiden van een stadsbreed voederverbod;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, E.C. Eskes, E. Büyükçifci, P.J.H.D. Verkoelen en C.M. Zeegers

Motie 112. Vergroening en urban sports in harmonie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- urban sporters zoals longboarders en rollerskaters grif gebruik maken van het dak van de ondergrondse garage in het Museumpark, omdat deze locatie een glad en aaneensluitend onverhard oppervlak biedt zonder al te veel obstructies ('skatestoppers');
- de gemeente Rotterdam deze locatie volgens het inrichtingsplan wil herinrichten met plekjes en groen en fonteinen, hetgeen betekent dat urban sports er niet meer bedreven kunnen worden;
- een petitie voor behoud van deze locatie in het Museumpark als plek waar urban sports kan worden bedreven reeds vijfduizend keer is ondertekend;

overwegende dat:
- vergroening van de buitenruimte prima hand in hand kan gaan met goed gebruik van de openbare ruimte door urban sporters, door aanplant zo in te richten dat de ergonomische kwaliteit voor skaters en boarders niet verloren gaat;
- de schijnbare patstelling tussen vergroening en urban sports in het Museumpark haaks staat op de wens van het college deze vorm van sportieve bedrijvigheid te stimuleren, zoals blijkt uit de 'Beleidsnotitie urban sports' van de wethouder verantwoordelijk voor sport;
- de Rotterdamse binnenstad geen alternatieve locaties kent waar specifieke urban sports kunnen worden bedreven;

verzoekt het college:
- het huidige inrichtingsplan voor het dak van de garage in het Museumpark te herzien;

- de aanplant van nieuw groen op het dak van de garage in het Museum zo in te richten dat urban sporters nog steeds hun sportieve bezigheden kunnen bedrijven;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 121. Uitbreiding meldpunt voor stroomhalsband bij honden

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- het per 1 juli 2021 verboden is honden een stroomhalsband te laten dragen, alsmede andere apparatuur waarmee honden elektrische schokken kunnen worden gegeven;
- het wetsvoorstel buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's) in staat stelt te handhaven op het verbod bij particulieren;

constaterende dat:
- de gemeente Rotterdam reeds een 'Meldpunt gevaarlijke honden' kent voor meldingen over honden waarvan de oren en staarten zijn gecoupeerd, alsmede voor honden die de inmiddels verboden prikband dragen;

overwegende dat:
- uitbreiding van het meldpunt voor meldingen over honden met een stroomhalsband een logische volgende stap is in het beter kunnen handhaven van dierenwelzijn bij particuliere houders van dieren;
- BOA's van de gemeente Rotterdam goed hun voordeel kunnen doen met signalen vanuit de Rotterdamse samenleving over overtreding van het verbod op stroomhalsbanden;

verzoekt het college:
- het 'Meldpunt gevaarlijke honden' uit te breiden met de mogelijkheid voor burgers om een melding te doen over honden die een stroomhalsband dragen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Voorzitter, bij gebrek aan belezenheid citeer ik mezelf. Dat zei ooit een parlementariër tijdens de Haagse algemene beschouwingen. Dat brengt mij dan bij de uitspraak in de terugblik op 2020 waarin ik aan het einde stelde: Rotterdam komt sterker uit de crisis. Niet alleen vanwege de financiële steun, maar vooral vanwege de onderlinge solidariteit, de energie en betrokkenheid in onze samenleving. Dat geldt ook als we vooruitkijken met deze voorjaarsnota. We kijken vooruit naar een periode van voorzichtig herstel. We zijn er nog niet, de besmettingen lopen weer op, maar we zijn hoopvol. Als ChristenUnie-SGP delen we de uitgangspunten van deze voorjaarsnota. Geen lastenverzwaring voor de Rotterdammer, maar investeren in deze stad om sterker uit de crisis te komen. En dat het weerstandsvermogen daarmee tijdelijk onder de 1 zakt, is

gerechtvaardigd. Daar is het de crisis ook naar. Maar als we investeren om sterker uit de crisis te komen, is het natuurlijk wel de vraag: wat is sterker? Daarbij verschillen we soms van mening over de juiste investeringen. Dat we nu meerjarig miljoenen gaan sparen voor een mogelijke Tourstart, dat is een hard gelag. Maar ja, het is een besluit van een meerderheid van deze raad en die was wel toe aan een feestje. En dat dat wat mag kosten, wisten we al met het Songfestival. Het is niet onze keuze. Wat de ChristenUnie-SGP betreft heeft de crisis ons wel wat geleerd over wat sterker inhoudt. Jezus Christus leert ons dat de wereld, ons leven en onze stad niet maakbaar zijn, en dus moet de overheid ook niet uitdragen dat ze de samenleving kan maken, maar dat ze de samenleving moet dienen. Niet de maakbaarheid, maar de dienstbaarheid voorop. Dienstbaar aan de mensen wier vertrouwen in de overheid en de samenleving laag is. Ik denk aan de slachtoffers van de toeslagenaffaire. Hoe heeft het kunnen gebeuren? Tegelijk ben ik trots dat we als stad onze nek uitsteken en een zeker risico lopen als we deze mensen tegemoetkomen. Dienstbaar aan de nieuwkomers in deze stad, juist in deze tijd van lockdown en afstand tot elkaar willen we nog beter zorgen dat zij een plek in onze samenleving kunnen innemen. Ik vond en vind nog steeds dat er over deze groep weinig is gezegd, zowel in de verantwoording 2020 als in de voorjaarsnota. Maar de wethouder heeft in de commissie toegezegd voor deze groep extra aandacht te hebben in de komende tijd. We zullen dat kritisch volgen. Dienstbaar aan de kinderen die met hun ouders in armoede leven en die we het volle leven zo gunnen. Daarom ben ik blij dat we samen met de SP het geld van Koers van de stad besteden aan deze groep door extra middelen beschikbaar te stellen aan het Jeugdeducatiefonds. Zo kunnen we meer scholen helpen om juist kinderen in armoede te steunen en hun achterstand te verkleinen of zelfs weg te werken. En dat juist op de dag dat in Den Haag vandaag een initiatiefvoorstel wordt ingediend, samen met de PvdA en ChristenUnie om de kinderarmoede uit te bannen. We zien ook uit naar de Kinderconferentie over armoede die we samen met de Kinderombudsman dit najaar gaan organiseren, om de hele regio mee te trekken richting een betere aanpak van kinderarmoede. Want voorzitter, je schaamt je toch kapot als we de mooiste gebouwen realiseren in deze stad en torens tot in de wolken, terwijl ondertussen kinderen verdrinken in het moeras van de armoede. De crisis leerde ons ook dat we het niet alleen kunnen. We moeten het samen doen. Daarom zijn we erg te spreken over het Social Investment Fund Rotterdam (*Social Impact Fonds Rotterdam),* een publiek-private investering in de aanpak van schulden. We steken € 2,5 miljoen in een fonds vanuit de Eneco-gelden dat met private middelen optelt tot € 7,5 miljoen. Geld dat we kunnen inzetten om de schuldhulpverlening samen te verbeteren door mensen toegang te geven die moeilijk bereikt kunnen worden, bijvoorbeeld via organisaties als Rotterdamse Douwers, die deze mensen wel bereiken. Investeren in schuldenaanpak is een goede investering in een veerkrachtige samenleving met gegarandeerd rendement. Helemaal als je het samen doet. We zijn blij met de stevige ambities van het college als het gaat over de energietransitie en de verduurzaming van de woningvoorraad. Als ChristenUnie-SGP zien we graag dat iedereen de mogelijkheid heeft om mee te doen, mee te komen in die transitie, want we doen het samen. Gezien het feit dat een groot gedeelte van de Rotterdamse woningvoorraad uit kleine VvE's bestaat, moeten we ook in kaart hebben wat deze VvE's nodig hebben om mee te kunnen doen in de verduurzaming. Naast financiële prikkels hebben ze wellicht ook praktische of organisatorische voorbeelden of sturing nodig. We zijn blij dat de wethouder in de commissie al heeft toegezegd deze inventarisatie voor kleine VvE's te gaan doen, maar we zien ook graag dat we met deze inventarisatie ook echt aan de slag gaan. We willen de wethouder dan ook vragen om met een uitvoeringsplan te komen. Zou de wethouder dit ook kunnen toezeggen? Vandaag vanuit onze fractie geen moties. Waarschijnlijk vijftig tot honderd uitspraken van de raad die we iedere keer weer in stemming brengen en daarna erover twitteren om te laten zien wat de eigen partij weer bereikt heeft, voor ons hoeft het even niet zo nodig. We omarmen wel wat sommige partijen vandaag inbrengen, wat bijdraagt aan een dienstbare overheid, wat burgers weer moed en vertrouwen geeft.

Bijvoorbeeld de motie van Leefbaar Rotterdam, waar onderzocht wordt of we de mensen beter kunnen bereiken die de deur dicht houden voor hulp, met een zogenaamd voorzorgarrangement. Mooi ook om deze motie samen met de heer Van Elck te mogen indienen. Want samen bouwen we aan deze stad. Stap voor stap een beetje mooier. De crisis leerde ons ook de waarde van vertraging en rust. We constateerden bij de verantwoording over 2020 dat we de doelen rondom klimaat en schone lucht juist wel halen. De kwetsbare natuur floreert als wij letterlijk en figuurlijk gas terugnemen. We zullen om veerkrachtig en goed uit deze crisis te komen vooral meer tijd, rust en bezinning in moeten bouwen in ons leven. De ruimte voor rust in onze soms dolgedraaide 24-uurseconomie. Een paar weken geleden concludeerde het CNV nog dat ruim een op de vijf werkenden tegen een burn-out aanzit. En dan de adviezen over gezond blijven van de overheid in coronatijd. Heb je trek, neem een wortel. Loop een rondje in de avond. Maak een keertje iets met linzen. Doe een visje door de pasta. Zomaar een greep uit de tips van VWS om gezond te blijven. Maar wat stond er niet tussen? Heb je stress? Neem een rustdag. Zet je mailnotificaties uit buiten werktijd en leg je telefoon eens opzij. Vier het leven met de mensen om je heen in plaats van over mensen te twitteren of een column te schrijven. Stimuleer ontwikkeling van natuur en groen. We hebben het zo hard nodig. Koop geen troep meer via Alibaba of Amazon, maar steun de lokale ondernemer. Speel en breng tijd door met je kinderen en houd op met die hoge eisen te stellen. Zo kan de potentieel overwerkte maatschappij tot rust komen. Immers, de wijze Prediker zei het al: 'Beter is één hand gevuld met rust, dan beide vuisten vol gezwoeg en het najagen van de wind.' Voorzitter, dat waren drie punten. Niet de focus op maakbaar maar dienstbaar. En laten we, nu we uit de lockdown komen en elkaar weer echt mogen ontmoeten, weer meer samen doen en laten we onszelf en onze omgeving rust gunnen. Het vormt een houvast om te bepalen wat de juiste investeringen zijn om sterker uit de crisis te komen. We gaan het laatste jaar in van deze coalitie. Met hernieuwde energie komen we sterker uit de crisis en we wensen daarbij het college veel succes en bovenal Gods zegen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dank u voorzitter. Daar staan we dan, voor de laatste voorjaarsnota van deze beleidstermijn. De vierde keer alweer. En om maar met de deur in huis te vallen voorzitter, terugkijkend wordt er al deze hele beleidsperiode geïnvesteerd in mislukte projecten. Schiekadeblok, Warmtebedrijf, Bibliotheek, Boijmans Van Beuningen, het nieuwe Feyenoordstadion, het Nationaal Programma Rotterdam Zuid. En al voor de vierde keer wordt er geïnvesteerd in huisvesting voor de middenklasse, die betere inkomensklasse, die middenklassemensen die we niet uit Rotterdam maar uit Amsterdam halen. Het levert ons alleen maar meer en meer woningnood op. Juist in die sociale sector is er namelijk ook een enorme woningnood. Juist die sociale sector krijgt weinig tot geen aandacht van dit college. Erger, de afbraak en de sloop van het leefmilieu en de leefomgeving van de gewone man en vrouw in Rotterdam is door dit college tot een kunst verheven. Of het nu de sloop is van de volkstuintjes, waar de gewone man en vrouw die driehoog-achter in een flatje wonen, het leefgenot uit halen. Of het nu het platgooien is van de houten huisjes in Recreatieoord Hoek van Holland, waar de gewone man en vrouw een paar maanden van het jaar zich vrij voelen van de druk van het stadse leefmilieu. Of het nu het slopen is van de Tweebosbuurt, waar de gewone buschauffeur, de gewone havenarbeider, de gewone schoonmaker een jarenlange leefomgeving mee heeft helpen opbouwen, of het nu het platgooien is van De Kuip, waar de gewone man en vrouw hun leefgenot en identiteit uit halen. Het zal dit college allemaal een zorg zijn. Al een collegeperiode lang wordt er door deze coalitie ingezet op gentrificatie, het wegjagen van de gewone man en vrouw uit de stad, op segregatie, het scheiden van arm en rijk en voorzitter, het ergste van deze bevolkingspolitiek, van deze inkomenspolitiek is, dat de coalitiepartijen en dit college in zo'n enge bubbel leven dat ze het

niet eens in de gaten hebben en zich niet eens kunnen identificeren met wat er aan de hand is. Het institutionele racisme, dat Rotterdam via de Rotterdamwet doorvoert in het Rotterdamse beleid is gewoonweg mensonterend te noemen. Wanneer zelfs de provincie, wanneer zelfs de minister aangeeft dat ze niet gelukkig zijn met Rotterdam, dat veel te veel beleidsvrijheid neemt, al deze overheden aangeven niet gecharmeerd te zijn van Rotterdam, dat randen van de toelaatbare samenleving opzoekt, als de hogere overheden waar de gewone man en vrouw in de straat niet van afhankelijk is dat zelfs vinden, moet je toch te rade gaan en de ramen van je bubbel eens oppoetsen en je blik naar buiten werpen. Maar niets van dat alles voorzitter. Dit college heeft de instelling en uitstraling die duidelijk neigt naar narcisme en zonnekoninggedrag. Als de Verenigde Naties, een toonaangevend instituut, het college op de vingers tikt voor gentrificatie, voor segregatie, voor racisme en zelfs de term 'het schenden van mensenrechten' in de mond neemt, dan als college nog de arrogantie hebben dit in twijfel te trekken, het acht weken onder de hoed houden terwijl er geen embargo op lag, werd me verteld, het afdoen met de opmerking dat het in andere landen veel erger is, en het vervolgens als college ambtelijk afdoen met een brief aan het ministerie, dan ben je diep gezakt als Rotterdamse politiek. Dat past niet in mijn Rotterdamse democratie. Voorzitter, al voor de vierde keer wordt er ook zwaar ingezet in het opwaarderen van de leefstijl van de rijkere inwoner van onze stad. De horeca, de festivals, de winkels staan hoog in het vaandel van dit college. Die moeten allemaal geholpen worden. Die hebben het zwaar. En voorzitter, 50PLUS vindt dat overigens ook. Maar wat doet het college voor het toenemende aantal ouderen, het woord is vandaag nog niet gevallen, laten we het maar eens gaan noemen. Die groep ouderen vanaf 45 jaar – en pas op, dat is echt zo, mevrouw Zeegers, ook u wordt oud, reken er maar op – die in onze stad in aantal fors toeneemt en nog zal groeien naar minstens 30% tot 45% van ons inwonersaantal. Dit college wil dat onze ouderen gezonder leven. Dit college wil dat de eenzaamheid onder ouderen vermindert. Dit college wil dat onze ouderen in geschikte woningen wonen. Dit college wil dat onze ouderen de zorg en ondersteuning krijgen die bij ze past.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel voorzitter, ik moet toch even als oudere opkomen voor de ouderen. Sterker nog, ik ben al veel ouder dan 45 en ik kan u echt verzekeren dat je zelfs mijn moeder van 82 jaar niet blijer kan maken dan met een terrasje, een museum, een toneelstuk, lekker wandelen over winkelstraten. Dat is waar mijn moeder van 81 en ik van 54 echt de meeste lol uit halen en waar we andere mensen ontmoeten, waar we kunnen ontspannen, waardoor we ons leven echt leuker maken, dus om nu te zeggen dat we dat alleen maar doen voor mensen onder de 45, dat waag ik te betwijfelen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dat zei ik niet, maar u toont voor mij de bubbel aan. Geweldig hoge ambities, maar helaas, allemaal papieren schijn voorzitter. Want van al die ambities in het ouderenbeleid komt helemaal niets terecht. De Rekenkamer maakt brandhout van het ouderenbeleid en van de 81 ambities van dit college als het om de aandacht voor onze ouderen gaat, gaat er niet één ambitie in deze beleidsperiode waargemaakt worden. Terwijl daarentegen de stagnering in de doorstroming van onze sociale woningvoorraad door dit college de ouderen aangewreven wordt. Het is me pasgeleden nog verteld. Het zijn de ouderen die niet doorverhuizen naar seniorenwoningen, zegt dit college. Maar inzetten in de woonvisie dat er ook voor ouderen gebouwd moet gaan worden, dat doet dit college niet. En dat terwijl de woningcorporatie voor ouderenhuisvesting hier in Rotterdam de plannen allang klaar heeft en staat te popelen om betaalbare seniorenwoningen te bouwen. Maar nee, pretentieuze en pompeuze woningbouw zoals Parkhaven en Nieuw Kralingen hebben vele

malen meer de voorkeur van dit bubbelcollege. Al deze hele collegeperiode blijft het bij zalvende woorden. Net zoals bij het armoedebeleid overigens en bij het daklozenbeleid. Maar er wordt geen cent vrijgespeeld om onze ouderen te helpen om gezond, vrolijk en zorgenvrij oud te worden. Voorzitter, in Rotterdam praten we niet over ouderen als over dor hout, in Rotterdam praten we niet over ouderen als over tweederangsburgers. In Rotterdam praten we niet over ouderen als over kostenposten. Nee, in Rotterdam praten we zo niet over onze ouderen. Maar helaas, in het beleid van dit college handelen we er wel zo naar. Dit college verdiept zich niet in de behoeftes van ouderen. Dit college houdt alleen helemaal geen rekening met de leefwereld van ouderen, van migrantenouderen, van ouderen die geen financieel rijk leven hebben. Dit college is niet bezig met de bouw voor senioren. Dit college is maar niet in staat de juiste zorg op maat bij de ouderen in de wijk te leveren. Voorzitter, dit college doet niet zoveel voor ouderen als het gaat over woningen, over zorg, over eenzaamheid, over leefgenot. Toch voorzitter, zal ik mijn bijdrage positief eindigen, want aan één thema, het proberen onze Rotterdamse ouderen vanaf 45 jaar nog mee te laten doen in het arbeidsproces, wordt in ieder geval door dit college wel stevig getrokken. Dat is niet makkelijk, want de vooroordelen over ouderen in de arbeidsmarkt zijn legio. Ouderen zouden te duur zijn, ouderen zouden te weinig flexibel zijn, ouderen zouden veel te veel ziek zijn. Allemaal vooroordelen die totaal niet waar zijn volgens de vele onderzoeken die ernaar gedaan zijn. Desalniettemin blijven deze vooroordelen hardnekkig de kop opsteken. 50PLUS is blij het college hier aan haar zijde te vinden met het proberen ouderen aan het werk te krijgen. 50PLUS Rotterdam is blij dat het college onorthodoxe werkwijzen wil toepassen om onze ouderen te positioneren als gelijkwaardige betrokken Rotterdammers. Voorzitter, 50PLUS eindigt met een vijftal moties die hopelijk bijdragen aan deze laatste voorjaarsnota van deze beleidstermijn. De eerste is 'Ambassadeur ouderenwerkloosheid'. De tweede, een heel belangrijke, we hebben het er continu over, voor kinderen is het natuurlijk heel erg dat ze in een slechte thuissituatie kunnen zitten, maar wij vragen ook meer aandacht voor ouderenverwaarlozing. Pauze voor de vermindering van de sociale voorraad, u had hem van me kunnen verwachten, want dat is duidelijk hoe we hier bouwen. En wij willen graag een wijziging van de verdeling nieuwbouw. Laten we die 20-30-30-20 maar eens gaan veranderen. En de laatste motie, de motie voor de Koers van de stad, en daarmee met dank aan de VVD die het in het voorjaar al heeft ingediend en NIDA en andere eerder ook al in 2019. De motie Schaakmat, waarin wij als 50PLUS heel graag ons geld inzetten voor het realiseren van schaaktafels in onze prachtig mooie stad Rotterdam. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 38. Schaakmat!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021 ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- er een voorstel door 50PLUS Rotterdam geleverd mag worden met betrekking tot 'Koers van de stad' en daar een budget van € 22.722 voor is gereserveerd;
- 50PLUS Rotterdam graag zou zien dat er met dit budget openbare schaaktafels in de buitenlucht geplaatst worden verspreid op meerdere locaties door Rotterdam[1];

overwegende dat:
- openbare schaaktafels een samenkomen en verenigen van jong en oud faciliteren;
- publieke schaaktafels in de openbare ruimte het schaken zichtbaarder en toegankelijker maken voor kinderen;

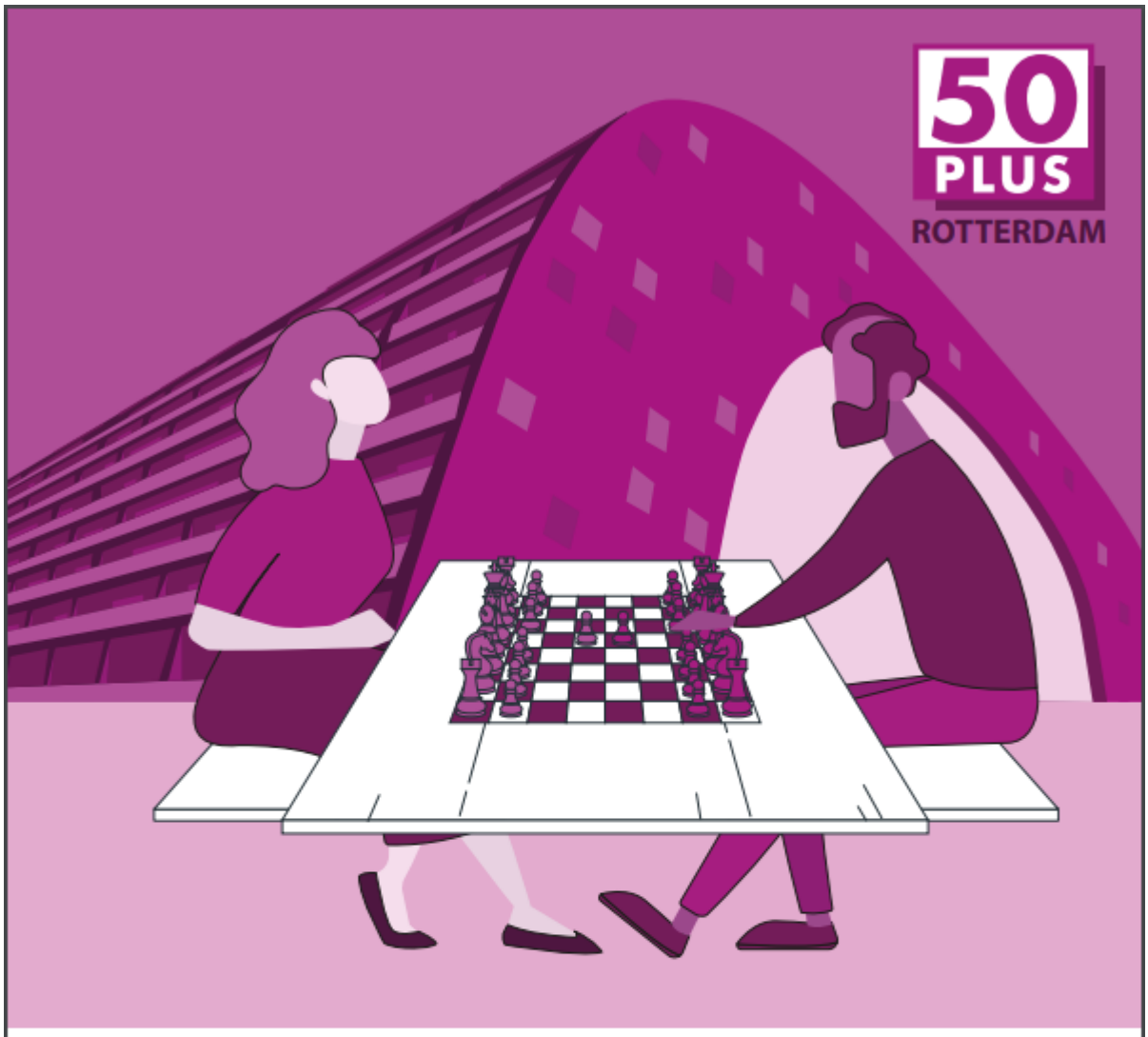
- ook voor ouderen dit een fijne verzamelplek zou zijn om met anderen een spel te schaken, zo wordt dit ook weer een natuurlijke ontmoetingsplek en houdt dit het sociale leven van onze ouderen in stand. Het helpt om eenzaamheid tegen te gaan;
- het schaken positieve effecten heeft op de concentratie en op het fit houden van het brein bij ouderen;
- na de coronaperiode waar spelletjes spelen synoniem stond aan thuis zitten, afzonderen van de buitenwereld en dus ook meer eenzaamheid in het bijzonder voor ouderen, de schaaktafels in de buitenlucht iedereen na deze coronapandemie weer zouden kunnen samenbrengen;
- deze schaaktafels voor verbinding kunnen zorgen; goed zijn voor de sociale contacten, voor de cohesie en integratie in de samenleving én voor de mentale gezondheid;
- er in 2019 een motie ingediend is om bewonersinitiatieven te steunen voor spellen in de buitenruimte, waaronder schaakspellen en in 2021 nog een soortgelijke motie is ingediend om schaakspellen in de buitenruimte te plaatsen zodra verouderd meubilair vervangen dient te worden;
- beide moties raadsbreed werden aangenomen wat een breed draagvlak tekent binnen de gemeenteraad;

verzoekt het college om:
- het voorstel van de openbare schaaktafels in de buitenruimte te verwerkelijken;
- daarbij in samenwerking met schaakverenigingen na te denken over de meest geschikte locaties;
- rekening te houden met de toegankelijkheid van de schaaktafels door ook ruimte te creëren voor mensen met bijvoorbeeld een scootmobiel;
- rekening te houden met de toegankelijkheid tot het schaken door ook bij lokale ondernemers schaakstukken beschikbaar te stellen;
- de betreffende gelden te verwerken in de begroting 2022;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

bijlage 1 Koers van 50PLUS Rotterdam voor de stad 'Schaakmat'

SCHAAKMAT

KOERS VAN 50PLUS ROTTERDAM VOOR DE STAD

Het is altijd zo'n mooi gezicht en zie je veel in het buitenland. Mensen in parken of op pleinen, verzamelt om een paar tafels, de fronzen in het voorhoofd terwijl ze diep nadenken over de gevolgen van een volgende zet.

Jesus Medina Molina uit Vleuten1 is in Nederland aanjager van het initiatief om schaaktafels te plaatsen in de openbare ruimte. Sinds begin 2018 hebben al meer dan 20 gemeenten hier gehoor aangegeven. Steden als Utrecht, Amsterdam, Eindhoven, Groningen, Den Haag en pasgeleden ook Capelle ad IJssel hebben al schaaktafels op mooie openbare plekken geplaatst.

Nu kennen wij allemaal natuurlijk wel het drukbezochte reuzen schaakbord in de hal van de Centrale Bibliotheek. Maar waarom zouden wij in Rotterdam ook niet in de buitenlucht schaaktafels plaatsen en zo de ontmoeting tussen alle leeftijden, tussen alle inkomens, tussen alle culturen mogelijk maken.
50PLUS Rotterdam wil daarom in het kader van 'Koers van de Stad' dat er openbare schaaktafels geplaatst worden in de buitenlucht van ons Rotterdam.

JONG & OUD

Het schaken heeft positieve effecten op de concentratie, op het brein en de schoolprestaties van kinderen. Niet alle kinderen krijgen het schaken van huis uit mee, ook wordt schaken niet zomaar op scholen aangeboden, laat staan dat kinderen lid zijn van een schaakclub. Publieke schaaktafels in de openbare ruimte maken het schaken zichtbaarder en toegankelijker voor kinderen.

Ook voor ouderen zou dit een fijne verzamelplek zijn om met anderen een spel te schaken. Wanneer er eenmaal een paar mensen aan het schaken zijn, creëert dit belangstelling en uiteindelijk komen er vanzelf mensen omheen staan kijken of een praatje maken. Zo wordt dit ook weer een natuurlijke ontmoetingsplek en houdt dit het sociale leven van onze ouderen in stand. Het helpt om eenzaamheid tegen te gaan en schaken draagt ook bij aan het fit houden van het brein.

Na de afgelopen coronaperiode waar spelletjes spelen synoniem stond aan thuis zitten, afzonderen van de buitenwereld en dus meer eenzaamheid, zouden de schaaktafels in de buitenlucht iedereen na deze coronapandemie weer kunnen samenbrengen.

Openbare schaaktafels faciliteren een samenkomen en verenigen van jong en oud. Hoe fijn zou het zijn als iedereen op deze manier verbinding kunnen zoeken en nader tot elkaar kunnen komen? En dat met een spel dat goed is voor de sociale contacten, voor de cohesie en integratie in de samenleving én voor de mentale gezondheid? 50PLUS Rotterdam gaat hiervoor; **SCHAAKMAT!**

UITVOERING

50PLUS Rotterdam wil als start van dit initiatief dat er 10 schaaktafels worden geplaatst in Rotterdam. Deze tafels zouden bijvoorbeeld op de volgende plekken kunnen staan: De Coolsingel, bij de Laurenskerk, Schouwburgplein/De Doelen, Centraal Station, Vroesenpark, Kralingse bos, Euromastpark, Zuiderpark, Afrikaanderplein, etc.

De wens is ook dat er een combinatie aan tafels geplaatst worden, net zoals in Capelle (zie bijlage ter illustratie), tafels die ruimte bieden voor 2 à 3 paren, oftewel 2 à 3 schaakborden. Maar ook tafels met één schaakbord zodat mensen met een rolstoel of scootmobiel ook makkelijk plaats kunnen nemen.

De kans is groot dat zodra men de tafels heeft ontdekt mensen zelf hun schaakset mee zullen nemen. Maar 50PLUS Rotterdam wil ook graag dat het spel voor iedereen toegankelijk blijft. Als de gemeente met lokale ondernemers (in de buurt van de schaaktafels) afspraken kan maken om de schaakset gratis beschikbaar te stellen voor mensen die willen spelen of tegenover bijvoorbeeld een borgstelling, zorgen wij er met z'n allen voor dat dit spel ook voor iedereen toegankelijk wordt en blijft.

KOSTEN

De prijs van een betonnen schaaktafel start rond de € 1500 wanneer het om een tafel van twee personen gaat. De prijs kan oplopen naar € 2000 als het gaat om een tafel voor meerdere personen. 50PLUS Rotterdam zou graag haar 'Koers van de stad' budget van € 22.222 volledig willen besteden aan deze schaaktafels. En misschien willen de andere fracties eventuele restbedragen uit hun 'Koers van de stad' budget ook doneren aan deze schaaktafels?

OPENING

Als feestelijke opening van de schaaktafels stelt 50PLUS Rotterdam voor dat er een Schaaktoernooi wordt georganiseerd. Een toernooi tussen scholieren en senioren die geopend wordt door onze burgervader.

SPECIALE EDITIE

De ultieme toevoeging aan deze schaaktafels is natuurlijk een schaakset, een speciale editie, een Rotterdamse editie. Een schaakset die de iconische architectuur van Rotterdam weergeeft in de silhouetten van zijn pionnen en misschien wel een weergave van de Rotterdamse kaart op het schaakbord (Zie bijlage ter illustratie).

[1] https://www.medinamolina.com/schaaktafels

Motie 71. Ambassadeur ouderenwerkloosheid

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021 ter bespreking van de voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- met het vergrijzen van de bevolking ook de beroepsbevolking vergrijst;
- meer dan 200.000 mensen boven de vijftigplus langdurig werkloos zijn;
- het oudere werkloze mensen twee keer zo lang duurt voor ze weer aan het werk komen;
- er onterechte vooroordelen bij veel werkgevers leven over dat deze groep potentiële werknemers te duur, te veel ziek, te veeleisend zijn;
- er allerlei speciale regelingen en subsidies zijn voor werkgevers die oudere werknemers in dienst nemen;

overwegende dat:
- professionals boven de veertig à vijftig jaar vaak goedkoper zijn dan jongere werknemers;
- vijftigplussers over veel kennis en kunde beschikken;
- vijftigpluswerknemers zeer loyaal aan hun werkgever zijn;
- vijftigplusprofessionals minder vaak van baan wisselen;
- uit onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau blijkt dat vijftigplussers even goed, of zelfs beter, presteren als jongeren;

draagt het college op:
- een ambassadeur ouderenwerkloosheid in te zetten om de arbeidsparticipatie en arbeidsmarktpositie van vijftigplussers te verbeteren;
- in het ambassadeurschap de volgende activiteiten te laten ontplooien:
  - initiëren van norm- en cultuurverandering onder werkgevers, HR-medewerkers e.d.;
  - scholingsinspanningen van vijftigplussers initiëren bij bedrijven en organisaties;
  - inzetten op proefplaatsingen van oudere werkzoekenden;
  - opzetten van snuffelstages voor oudere werkzoekenden;
  - oudere werklozen met behoud van uitkering tijdelijk in banen plaatsen;
  - hart onder de riem, luisterend oor en helpende-handgesprekken met langdurige vijftigpluswerklozen;
  - eigen gemeentelijke organisatie openstellen ten behoeve van oudere werknemers;
  - campagne gericht op een cultuurverandering in bedrijven en een verbeterde beeldvorming over werkzoekende en werkende vijftigplussers opzetten;
  - campagne op werkzoekende vijftigplusser vergroten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen en D. Yildirim

Motie 72. Meer aandacht voor ouderenverwaarlozing!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021 ter bespreking van de voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- geweld, huiselijk geweld en ouderenmishandeling vele gezichten kent;
- verwaarlozing kan duiden op een vorm van ouderenmishandeling waarbij het gaat om het onthouden van voeding, lichamelijke verzorging, sociale contacten, adequate medische zorg en medicijnen, maar ook van aandacht, emotionele zorg en respect;

- verwaarlozing ook het gevolg kan zijn van onjuist, onkundig of onvoldoende handelen;
- verwaarlozing ook het gevolg kan zijn van zorgmijdend gedrag van ouderen;

overwegende dat:
- ouderen die te maken hebben met verwaarlozing vaak geen hulp vragen;
- de gemeente ondanks al haar inspanningen waakzaam moet blijven dat ze de ouderen niet verwaarloost;
- signalen van verwaarlozing door gemeente en derden afgegeven moeten worden;
- er getoetst wordt op doelmatige en efficiënte inzet van de middelen, maar er ook aandacht moet komen of het voldoet aan de behoeften van de Rotterdamse ouderen;
- bemoeizorg vaak de enige mogelijkheid is om deze groep ouderen te helpen;

draagt het college op:
- meer aandacht te hebben voor signalen van verwaarlozing en mogelijke achterliggende problematiek van zorgmijding of ouderenmishandeling;
- daartoe met partners, waaronder zorgaanbieders, verhuurders, huisartsen, SOL als uitvoerder van het ouderenmaatschappelijk werk in de wijkteams en de alliantie Aanpak Ouderenmishandeling in te zetten op bewustwording, preventie en vroegsignalering;
- in de uitwerking van de campagne rondom verborgen leed verwaarlozing van ouderen extra aandacht te geven;
- te verkennen wat de mogelijkheden zijn om bemoeizorg eerder en beter in te zetten en te monitoren of gemeentelijke aangeboden diensten voldoen aan de behoeften van de Rotterdamse ouderen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen en C. Aafjes-van Aalst

Motie 73. Pauze vermindering sociale voorraad

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021 ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- de beschikbaarheid van sociale huurwoningen onder druk staat[1];
- de woningcorporaties het college verzoeken om de cijfers over de sociale voorraad bij te stellen en de Woonvisie op dit punt te herzien[2];
- nog slechts 2% van de particuliere woningvoorraad in het sociale segment valt[3];
- er vrijwel geen sociale koopwoningen meer zijn in Rotterdam[4];

overwegende dat:
- het college verschillende ingrijpende maatregelen neemt om het sociale segment beschikbaar en betaalbaar te houden voor de doelgroep, zoals voorrang geven aan essentiële beroepsgroepen (artikel 9 Rotterdamwet) en de opkoopbescherming (vanaf 1-1-2021);
- tegelijk het college nog altijd inzet op vermindering van de sociale voorraad door sloop, renovatie/opwaardering, samenvoeging en overheveling naar de vrije sector;
- het beleid rondom de sociale woningvoorraad tegenstrijdig is;

verzoekt het college:
- het doel om de sociale voorraad te verminderen door sloop, renovatie/opwaardering, samenvoeging of overheveling naar de vrije sector de komende twee jaar op te schorten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen en K. Jonker

[1] https://www.rigo.nl/schaarste-in-de-rotterdamse-woningvoorraad/
[2] https://www.klantenraadwoonstadrotterdam.nl/rotterdamse-huurdersorganisaties-roepen-de-gemeente-op-het-woonbeleid-te-herzien/
[3] https://www.rigo.nl/schaarste-in-de-rotterdamse-woningvoorraad/
[4] https://www.rigo.nl/schaarste-in-de-rotterdamse-woningvoorraad/

Motie 74. Wijziging verdeling nieuwbouw

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021 ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- nog slechts 2% van de particuliere woningvoorraad in het sociale segment valt en 17% in het middensegment[1];
- er vrijwel geen sociale koopwoningen meer beschikbaar zijn in Rotterdam[2];
- particuliere investeerders een groot deel van de koopwoningen in het betaalbare segment opkopen voor buy-to-let[3];

overwegende dat:
- de beschikbaarheid van woningen in het sociale en middensegment onder druk staat[4];
- voor nieuwbouwprojecten de verdeling 20-30-30-20 wordt aangehouden;
- het aandeel nieuwbouwwoningen in het middensegment achterblijft bij de doelstelling van 20% (namelijk: 16% tot en met 2020, eindprognose voor deze collegeperiode: 18-22%)[5];
- het aandeel nieuwbouwwoningen in het topsegment de doelstelling van 20% overtreft (totaal in eerste helft collegeperiode 30%)[6];

verzoekt het college:
- voor toekomstige nieuwbouwprojecten de verdeling 30-40-20-10 als uitgangspunt te nemen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen en K. Jonker

[1] https://www.rigo.nl/schaarste-in-de-rotterdamse-woningvoorraad/
[2] https://www.rigo.nl/schaarste-in-de-rotterdamse-woningvoorraad/
[3] https://www.ad.nl/wonen/amsterdamse-beleggers-duiken-massaal-op-in-rotterdam-ineens-was-de-hele-straat-van-eenamsterdammer~a5fcf8ae/
[4] https://www.rigo.nl/schaarste-in-de-rotterdamse-woningvoorraad/
[5] Beantwoording schriftelijke vragen, 21bb004180
[6] Voortgangsrapportage Woonvisie editie 2019

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, ik heb mevrouw Verkoelen op haar welbekende toon, alsof alles klopt wat zij zegt, haar bijdrage laten doen, maar ik heb ondertussen een lijstje bijgehouden. De Kuip wordt gesloopt, geen sprake van, dat is een gemeentelijk monument. Scheiden van

rijk en arm; we zetten juist in op gemengde wijken waarin voor elk woningtype woningaanbod is. Nieuw Kralingen: seniorenwoningen toegevoegd. Mevrouw Verkoelen zegt dat er geen enkele seniorenwoning is. Er is een stijging van het aantal cliënten in de Wmo. De budgetten voor ouderen stijgen alleen maar. Ik kan wel doorgaan, maar dit is het lijstje van feiten, terwijl mevrouw Verkoelen precies het tegenovergestelde beweert. Ik zou toch in ieder geval voor de mensen thuis die nog meekijken, de vader van mijnheer Karremans die een trouwe kijker is, dit er in ieder geval toch even naast willen leggen. Het feit dat u het op zo'n toon presenteert, betekent nog niet dat alles wat u zegt waar is.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ik heb het doekje nog op mijn tafel liggen, het doekje om uw bubbel op te vegen. Dan kunt u erdoor naar buiten kijken en misschien dat u dan kunt zien hoe de wereld in elkaar zit. U heeft prachtige beleidsvoornemens, serieus, vier jaar gebeurt dat, de mooiste woorden, keer op keer. Maar het gaat om de realiteit van alledag en waar we het geld in stoppen. En helaas, dat is niet gebeurd in het ouderenbeleid. Er ligt een snoeihard rapport van de Rekenkamer die dat compleet onderuit haalt. Sorry mevrouw Eskes.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, ik constateer dat mevrouw Verkoelen op geen enkel van mijn punten ingaat en dat ze het alleen maar heeft over een bubbel die opgepoetst moet worden. Ik vind dat prima, maar ik presenteer u feiten waarvan u precies het tegenovergestelde beweert. Het is zo jammer dat u daar niet op ingaat, maar probeert in algemene frames terug te slaan, terwijl al deze dingen gewoon puur feiten zijn die wij in deze periode realiseren.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dat heeft mevrouw Eskes mij de afgelopen drieënhalf jaar geleerd: algemene frames gebruiken.

De **VOORZITTER**. Goed, ik wil u voorstellen de vergadering voor een kleine vijftien minuten te schorsen. Dan kan iedereen nog even de benen strekken. Ik wil u verzoeken om 15.50 uur weer terug te komen en dan hervatten wij de vergadering voor de eerste termijn van de zijde van het college. Tot 15.50 uur.

Schorsing

De **VOORZITTER**. Mag ik u verzoeken uw plaatsen in te nemen? Aan de orde is de beantwoording van de zijde van het college in de eerste termijn. Ik geef als eerste het woord aan de locoburgemeester, wethouder Wijbenga.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Het college heeft voor een groot deel op afstand en voor een klein deel hier aan tafel goed naar u geluisterd. Bedankt voor uw inbreng. Dit college is door u met een ambitieuze opdracht op pad gestuurd. De stad heeft drie grote doorbraken nodig. Mevrouw Roest recapituleerde die nog eens een keer. Grote doorbraken bereiken op woon- en leefkwaliteit, op energietransitie en de economie en op meer kansen voor mensen met achterstand en kinderen met achterstand. Daarop zijn ook die veertien collegetargets bepaald. Begin 2020, ik herinner me dat nog goed, was er een stevige voortgang hierop bereikt, op een manier die ook de Rekenkamer zou kunnen aantonen. Dan komt corona. Veel mensen hebben daar woorden aan gewijd. Een grote

impact op de Rotterdammers, op de stad, op de economie, maar ook op onze prestaties. Ook op wat we wilden verbeteren in de stad. Er is vanmorgen veel debat geweest over de vraag of het college voldoende gepresteerd heeft. Discussies ook over wat waar is en wat niet waar. Wij menen als college dat wij zeker gepresteerd hebben. We leggen het oordeel uiteindelijk in uw handen om daarover te spreken, maar we weten ons dan wel straks rijk met een oordeel van de Rekenkamer daarover. Begin 2022 zal de Rekenkamer objectief, methodologisch zuiver zeggen: dit hebben ze wel bereikt, dit hebben ze niet bereikt. En het is ook bekend dat ze daarbij ook de context niet zullen schuwen. Dus ook daar waar, zoals bij de bijstand, zoveel economische tegenslag is en dat target uit beeld is geraakt, zullen ze daar ook zeker bij stilstaan. Ook is buiten het coalitieakkoord natuurlijk onze reactie op de coronacrisis zelf belangrijk geweest en daarnaast wat we gedaan hebben om zo snel mogelijk de downsides van die coronacrisis in economie en in maatschappelijk leven op te vangen. Een grote opdracht, ik denk dat we daar al voldoende bij stilgestaan hebben. Heel veel voorbeelden daarvan zijn door mij namens het college in het verantwoordingsdebat genoemd. Dat is een hele lijst, een lijst waar we trots op zijn. Een bloemlezing hebben we gegeven. En in uw bijdrage, ik heb er meerdere gehoord, zijn we erkentelijk dat u ook voorbeelden heeft gegeven waar u wel tevreden mee bent, en de een positiever en de ander kritischer. Er zijn ook een aantal wethouders genoemd, ook dank voor die erkenning. Voorzitter, ik kom bij de moties. Ik moet veel moties behandelen. Ik zal ze met nummers noemen. De moties 32 en 112 gaan eigenlijk over hetzelfde. Dat is de betonnen vlakte in het Museumpark. De motie helpt om een nog betere uitkomst te gaan realiseren. In het inrichtingsplan als kader hebben we 70% van de vlakte behouden voor harde vloer en met deze bijdragen gaan we snel met de skaters praten wat daarin nog geoptimaliseerd kan worden, binnen de kaders van dat IP. Overigens is mij duidelijk geworden dat als het werk wordt uitgevoerd, er even helemaal niet te skaten is. Maar we gaan dan met de skaters een leuk event voorstellen, een skatersevent voor de longboards, waardoor in ieder geval de dynamiek op die plek behouden blijft. Ik heb gemerkt dat meerdere fracties het belangrijk vinden dat we daar ruimte aan geven. Dan zijn er vier moties die onderdeel uitmaken van Koers van de stad. 38, 69, 77 en 99. Die hebben we beoordeeld als uitvoerbaar en dus oordeel raad. Motie 77 vraagt een kleine kanttekening, omdat de financiële vorm van die motie, dat gaat over Dakpark, Hefpark, niet kan, volgens onze strenge comptabiliteitsregels. We zijn voornemens om de motie wel uit te voeren, maar dan middels een schenking. Dan doen wij het niet meer zo dat wij die mensen in dienst nemen of in arbeid betalen, maar kan wel worden gerealiseerd wat de motie beoogt. Maar dat vraagt even oordeel van de financiële, technische adviseurs.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Wat mij betreft is die interpretatie akkoord. Overigens dacht ik dat er inmiddels al een gewijzigde versie van de motie was, maar misschien is die nog niet bij u beland, dus ik zal ook even nagaan of daar nog behoefte aan is.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Dan zijn er vijf moties ingediend door de heer Meeuwis die allemaal te maken hebben met het slavernijverleden.

De **VOORZITTER**. Het is de heer Meeuwissen.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ik heb de heer Meeuwissen gemist in de commissie WIISA. Voor die moties verwijs ik naar de discussie die we in oktober voor de boeg hebben over het slavernijverleden en allerlei aspecten daarvan voor Rotterdam. Alle partijen hebben

eigenlijk de bereidheid gehad om die discussie te laten voorafgaan door een uitgebreide dialoog met en in de stad. Ik ben er zeer erkentelijk voor, want dat geeft ons straks echt een basis om in de raad het gesprek te hebben en keuzes te maken. Moties ontraden, terug in oktober.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, van wethouder Wijbenga had ik niets anders verwacht. Ik wil even benadrukken dat mijn moties gaan over slavernij van vandaag de dag, dus niet over het slavernijverleden. Ik vind het heel jammer dat wethouder Wijbenga nog steeds voor dat soort dingen wegkijkt, maar dat is duidelijk zo.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Motie 3 over het stadsprogramma. Ik moet even naar de PvdA kijken voorzitter, want de motie is hier wel aangegeven maar hij is niet benoemd door de inbrenger. Maar ik wil eigenlijk zeggen dat we hem graag zullen omarmen, want dat hoort eigenlijk bij waar ik tegen de heer Meeuwissen zei dat we er in oktober over gaan spreken. Deze motie gaat eigenlijk over de route naar oktober, dus we omarmen deze motie. Motie 19, een heel belangrijke tekst over klimaatadaptieve voorbereiding, maar hij is overbodig. We doen dit volop met het programma Weerwoord. Motie 58, de ganzen, is voor een deel overbodig. Ik heb nog de check laten doen, op de MeldR-app is dit goed aangebracht, inclusief alle onderdelen die daarbij horen. Er kan ook een foto bij gemaakt worden et cetera. En als het gaan om het nestbeheer is dat heel uitgebreid gereguleerd. Dus daarin is de motie voor ons niet uit te voeren, dus deze motie ontraden we. Motie 59 en motie 61, moties die precies dat zeggen wat we doen, dus dan past niet anders dan te zeggen: u heeft gelijk, dit is belangrijk en we doen het. Maar de moties moeten we dan ook ontraden. Omarmen doen we de motie 62, want die zegt eigenlijk: doe nu die inventarisatie degelijk en ik vind dat eigenlijk gewoon een terechte oproep, dus we komen terug met de uitslag van die inventarisatie.

De **VOORZITTER**. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Ja voorzitter, ik hoor de heer Wijbenga nu net of hij bingoballetjes opnoemt, maar het is misschien ook makkelijk als hij even zegt wat de strekking van de motie is, want dan kan ik hem even nakijken, want hij gooit er nu allerlei getallen uit, maar ik weet niet wat dat inhoudt.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Motie 62 is de motie Prullenbakken.

De **VOORZITTER**. Alle moties zijn voorzien van een nummer. Dat is wel makkelijker dan het noemen van de titels voor het opzoeken in een tabel of iets van dien aard. Vandaar dat wij kiezen voor het noemen van een nummer.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Motie 79, de bomenmotie; het mag duidelijk zijn dat we daar volstrekte sympathie voor hebben, maar dat target kan echt niet, omdat we zoveel beperkte stappen zetten in de stad, en soms gaat het harder. Ik zou bijna willen zeggen: natuurlijk willen we liever duizend bomen toevoegen dan honderd, maar om nu te zeggen: we bepalen dat op een target, dan gaat ons dat straks echt in de knel zitten met diverse projecten. En u moet weten dat de bomenbalans naar u toe wordt gepresenteerd en dat het een college dus helemaal niet vrij staat om te verminderen. En uw aanmoediging is duidelijk, u vond tweehonderd bomen erbij nog niet zoveel.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (pvv). Dank u voorzitter. Ja wethouder, er staat in het dictum 'te streven naar'. Dan doe wij iets meer dan 216 bomen in heel Rotterdam, want dat vind ik echt wel heel erg weinig.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Een dictum dat stipuleert dat we echt fors meer bomen willen in de stad, ik denk dat dat heel breed de wens is van de raad, daar kan ik geen bezwaar tegen hebben. Want dat is wat we echt bestendig willen. Dus als het target niet een target is van 'u moet dat halen', maar probeer daar zo dicht mogelijk bij te komen, dan vind ik hem prachtig. Ja, te streven naar in het politieke, dan zie ik hem algauw worden: hoe ver zit je er vanaf en heb je het dan wel goed gedaan? Ik zou zeggen: daar hoort dan eigenlijk de kanttekening bij dat bij 900 bomen er een applaus komt van de indieners. Want dan hebben we er al heel goed naar gestreefd. Motie 111, daar ben ik blij mee, dat is een vervolg op het debat in de commissie BWB. Een heel pittig debat over het voederverbod, het principe, de vrijheid of niet, het effect op de dieren, het effect op plaagdieren. Deze motie is heel afgewogen geformuleerd. Onderzoek nu eens in de breedte op die haalbaarheid en breng dat dan terug in deze raad. Dat onderzoek, daar voel ik me zeer toe verplicht, dat zullen we omarmen. Motie 60 is de laatste motie voorzitter. Dat is de leesbaarheid van de verkeersborden. Een goede motie, die ik graag met collega Bokhove zal omarmen en uitvoeren. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Samen omarmen, ik ben wel benieuwd hoe dat gaat, met zo'n verkeersbord. Wethouder Van Gils.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Er zijn door sommigen van u, in ieder geval de heer Simons en de heer Achbar vragen over gesteld hoe robuust deze begroting nu is. Sommigen of velen van u hebben gezegd dat het heel goed is dat we geen lastenverzwaringen opleggen, dat we geen grote bezuinigingen op de organisatie of anderszins leggen en dat we investeren en daarmee Rotterdam sterker door laten gaan, en het mogelijk maken om goed uit die nog steeds doorsukkelende, maar soms ook venijnige coronacrisis komen. We hebben er eerder en ook in de commissie uitgebreid over gesproken dat we daarmee een tijdelijke dip in het weerstandsvermogen accepteren. Dan nog blijven we ruimschoots binnen de marges die daarvoor zijn. We komen niet onder provinciaal toezicht. We hebben een dijk van een solvabiliteit, omdat we los van alle weerstandsvermogen niet alleen onze algemene reserves hebben, maar nog een spaarpot hebben van Eneco. Die zetten we niet in, daar blijven we af, dat heeft u precies gezegd. Maar het betekent dat we dus niet in een situatie komen dat anderen zich gaan bemoeien met of het hier wel goed gaat, dus dat wil ik even helder gezegd hebben. Met de accountant, ook bij de jaarrekening en met uw COR hebben we het erover gehad waar zo'n reserve nu voor is. Die zet je in zoals je dat thuis ook doet, dus als alles even tegenzit. Daar was nu die spaarpot voor en niet om alleen maar te zeggen: ik heb een spaarpot. Dus daarmee doen we het verantwoord. We hebben ook gezegd, en dat hebben we ook in de commissie besproken, als er vrijval is, als het meevalt, dan zullen we ook zorgen dat die eerder weer bijgevuld wordt. Afgelopen jaar heeft u gezien, dat hebben we bij de jaarrekening ook geconstateerd, dat per saldo het weerstandsvermogen is versterkt en niet zou zijn gedaald, wat we gedacht hadden. Dus dat over het weerstandsvermogen. Een belangrijk deel van die dip zit in autonome uitgaven, namelijk de extra kosten bij openeindregelingen voor zorg en jeugd, ook door velen van u als zorgelijk gezien. Daarvoor hebben we verantwoordelijkheid genomen door te zeggen: daar stoppen we geld in uit de algemene middelen om dat te

doen. Intussen, maar dat is nog niet verwerkt in deze voorjaarsnota, is er, in ieder geval van het demissionaire kabinet, zicht op een aanzienlijk bedrag van rijkswege voor alle gemeenten, dus ook voor Rotterdam, wat ons waarschijnlijk dan bij de begroting de vraag zal voorleggen hoe we daarmee omgaan. Dan zou het dus zomaar kunnen, niet dat we daarmee zeggen: wat gaan we doen met een meevaller? Maar dat we zeggen, gegeven dit beleid en ook die 1.0 weerstandsvermogen die in het coalitieakkoord staat, en u weet dat we op dat coalitieakkoord sturen, dat het zomaar zou kunnen betekenen dat dat onderdeel is van het weerstandsvermogen, hetzij in de bestemmingsreserve voor zorg en jeugd, hetzij in de algemene reserve. Maar daar komen we bij de begroting op terug. Dus ik deel niet de mening dat het onverantwoord is. Sommigen van u zullen daar misschien twijfels bij hebben, anderen hebben daar gewoon naar gevraagd. Wij denken dus dat het verantwoord is. De accountant vindt het verantwoord. We blijven aan de veilige kant van de streep en u houdt er ons scherp op dat we dat weerstandsvermogen ook in acht nemen. Een andere vraag, de heer Simons vroeg hoe het zit met inhuur. De totale loonkosten zijn gestegen. Het belangrijkste effect daarin is corona. Van die € 146 miljoen zit € 64 miljoen in loon en van die € 64 miljoen loon zit uiteindelijk € 8 miljoen in corona, dus werkzaamheden die door corona ontstonden. Het gaat om mensen die daarvoor bij ons werken en € 7 miljoen Tozo, dus € 15 miljoen van die € 64 miljoen gaat daarin zitten. Van de € 82 miljoen inhuur is € 79 miljoen corona. Dat betekent dat het dus ook allemaal declarabele kosten zijn die door het rijk vergoed worden. Dat heeft wel geleid tot een mix dat er sowieso meer kosten zijn in het geheel, ook omdat er meer werkzaamheden gedaan worden die in hoge mate ook declarabel zijn bij het rijk en dus niet een tekort opleveren. In navolging van wat hier in deze raad uitvoerig besproken is, W&I, mensen in loondienst, geen flexcontracten meer, de daling in de bijstand is tijdelijk omgeslagen in een stijging van de bijstand. Dat betekent ook wat meer mensen om dat werk te kunnen doen. We hebben een redelijke inzet op de toeslagenaffaire gehad om te zorgen dat wij in ieder geval aan onze kant schouder aan schouder staan met de slachtoffers om dat te doen. We hebben bij handhaving en beveiliging met de BOA's een aantal dingen gedaan. Bij stedelijke ontwikkeling – dan moet u denken aan goed huren en verhuren en bouw- en woningtoezicht versterken – zijn een aantal impulsgelden en daar horen ook mensen bij. Dat is dus de vertaling daarvan. Mevrouw Zeegers heeft gevraagd naar de menselijke maat en hoe het daarmee staat. We hebben gezegd dat u voor de zomer een brief krijgt, ook uitgelegd dat dat langs de portefeuille van zowel wethouder Grauss, Moti, ondergetekende en de burgemeester gaat, eigenlijk het hele college, en met Wijk aan Zet ook wethouder Vermeij een belangrijke rol speelt. Volgende week stellen we die rapportage aan de raad en de brief aan u vast en die krijgt u dus volgende week als raadsbrief, als collegebrief aangeboden. Dat is niet: zo denken we het te gaan doen. We zijn al een heel eind begonnen met voorbeelden bij Directie Veilig, in het werkproces bij Werk & Inkomen, in de schuldhulpverlening, dus daar zullen we ook een aantal voorbeelden over geven. Volgende week krijgt u dus een beter antwoord op de vraag. U heeft de vraag gesteld over de indexering bij de kapitaallasten. Hoe zit dat nu in één onderdeel; wordt daar dan niet geïndexeerd? De bedoeling is dat we niet dubbel indexeren, dus waar gewoon opbrengsten komen en in verhuur normaal gewoon huren ook jaarlijkse stijgingen krijgen, dan hoef je dat niet te doen want feitelijk spaar je langs die lijn. Maar ik kan me voorstellen dat je soms zegt: hoe zit dat dan bij die subsidieontvanger of in dat gemeentelijk pand? Want dat heeft te maken met kostprijsdekkende huur en de afspraken die we maken. Die vraag zal ik daarin meenemen en daar komen we na de zomer op terug. In de commissie was al gedeeld: datzelfde doen we nog met tijdelijke huisvesting en inrichtingskosten, want die zijn niet altijd via de kapitaallasten te dekken. Op die koppelvlakken van die verschillende systemen moeten we dat nog finetunen, dus in die zin neem ik uw opmerking daarin mee. Mevrouw Eskes dank ik voor de complimenten aan de organisatie. Ik weet, maar het is fijn dat u dat ook beleeft en ziet, dat die organisatie grote prestaties heeft geleverd onder moeilijke omstandigheden, soms ook onder gevaarlijke

omstandigheden, zoals: doe dat maar buiten en hoe is het met je eigen gezondheid? Veel improvisatievermogen en een deel vertaalt zich dat ook financieel doordat we heel veel onze eigen mensen ingezet hebben op dit soort werk, dat we het daarmee niet aan de buitenwereld hebben uitbesteed en daarmee dus per saldo goedkoper uit zijn. Dus die complimenten zal ik, de gemeentesecretaris zie ik zitten, overbrengen aan de organisatie. Dan naar de moties. De eerste die ik zie, motie 20, 'Een moment van bezinning en rust in alle gemeentelijke panden', van DENK. Die wil ik graag omarmen. Dat kan met dien verstande dat dat niet in elk pand kan en zeker in die kleinere wijkhubs, dat je dat niet overal kan doen en dat dat niet een soort vrije inloop is, maar wel voor de mensen die in dat pand zijn, dat die daar terechtkunnen. Motie 21, ook van DENK, 'Een mooie start in Rotterdam voor iedereen'. Dat vinden wij een goed idee. Hoe we dat uitwerken, maar dit is ook de kern van de motie, dat kan anders zijn of je student wordt en in augustus voor het eerst in Rotterdam komt of dat je in de wijk komt, of in Wijk aan Zet, ontmoet de wijkraad of anderszins. Daar gaan we mee aan de gang, dus die omarmen we met groot enthousiasme. Amendement A, 'Help de hospices', die is uitvoerbaar, dus wij onthouden ons van een oordeel, maar denken dat dat kan. De Havenloodsmotie van Leefbaar Rotterdam, voor iedere Rotterdammer. Wij delen het ongemak. Wij kopen ruimte in voor de Stadskrant die in de Havenloods zit. Dan verwachten we dat die ook overal terechtkomt waar de Havenloods zegt dat die moet zijn. Wij willen in die zin ernaar kijken als het contract is: overal moet die komen en hij wordt slecht bezorgd en verspreid, dan moeten we daar wat aan doen. Als dat niet kan of de Havenloods dat niet wil, of ze zeggen: ja, dat zien we niet zitten of dat is ons te duur, dan moeten we ons beraden of de Havenloods dan wel het geschikte medium is voor de Stadskrant, want we willen uiteraard dat de informatie van de gemeente bij alle inwoners van Rotterdam terechtkomt. Dus met die interpretatie hoef ik daar niet tegen te zijn, maar ik wil ook de verwachtingen managen dat wij dat niet gaan garanderen, omdat wij niet de uitgever en de bezorgservice van de Havenloods zijn.

De **VOORZITTER**. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Daar ben ik heel erg blij mee en ik hoop dat u ons op de voortgang meeneemt, zodat wij eventueel in een later stadium misschien nog een extra motie of iets moeten indienen dat het wel uitgevoerd wordt.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Vanzelfsprekend. Dan motie 75, 'Schoon worden zonder de aarde vies te maken'. Dat is een onderzoeksmotie hoe we dat kunnen doen en daar zetten we ons graag voor in, dus die omarmen we. 'Nieuwe ideeën hebben oude panden nodig', motie 78. Daar gaan we mee aan de gang om te kijken of dat past in de maatregelen die wij hier al hebben. Dit lijkt een nuttige en goede toevoeging te kunnen zijn, maar dat gaan wethouder Kurvers en ik onderzoeken, dus die omarmen we. Motie 89 van DENK, 'Lokale ondernemers raken blut terwijl webwinkels rijk worden', die is hartstikke sympathiek, maar we zijn in coronatijd natuurlijk al een hele tijd bezig en kun je zo'n soort onderscheid maken? En in belastingen kan dat gewoon niet. Je moet of categorisch zeggen: wij heffen geen precario of geen marktgeld of we zetten dat buiten, maar je kunt niet zeggen: een lokale ondernemer wel of niet, dus hij is praktisch niet uitvoerbaar zoals hij is en in die zin moeten we hem ontraden. Motie 92, 'Neem een voorbeeld aan de Amsterdamse ambtseed', dat doen we al. Ik ken die redelijk goed en hij is in sommige opzichten meer appellerend aan de eigen verantwoordelijkheid van medewerkers. We hebben geconstateerd dat dat heel erg past bij wat wij bij menselijke maat doen, en ook verantwoording afleggen over je eigen inzet op dat gebied. Dus ik kan flauw zeggen: hij is overbodig, want we doen het al bij menselijke maat, we kijken ernaar. Laat ik hier in Rotterdam zeggen dat we niet de Amsterdamse ambtseed met drie Andreaskruisen gaan invoeren, dat is altijd gevoelig, maar dat we de moraal delen die erachter zit. Dus in die zin, het voorbeeld nemen we wel, maar

we gaan hem niet kopiëren. En de laatste, die zie ik niet in mijn overzicht maar zag ik wel langskomen, gaat de ambtelijke top op locatie ook werkoverleg doen. Die zou ik overbodig willen verklaren, want ik weet dat dat al gebeurt. Dus dat gebeurt met een redelijke regelmaat, en eigenlijk vind ik dat we daar niet de gemeentesecretaris en concerndirectie moeten zeggen: wilt u rapporteren aan de raad hoe vaak u dat nu gedaan heeft. Ze doen het, het belang is groot en bij Wijk aan Zet zullen we dat zeker nog verder gaan intensiveren. Ik zeg dus graag toe dat die praktijk voortgezet wordt en geïntensiveerd, maar het gaat wat ver om een motie met rapportageverplichting op te nemen. Dat was hem voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. De moties op mijn naam. 'Versnellen dankzij de Omgevingswet', dat gaat over participatie en de Omgevingswet en die kunnen wij van harte omarmen. We komen na de zomer ook met een kader in die Omgevingswet over hoe participatie vorm te geven. Geheel in de geest van die wet willen we daar natuurlijk ook meer ruimte bieden en ook kunnen versnellen. Dus omarmen. Motie 78, die stond op naam van Van Gils. Motie 47, koopwoningen. We hebben een brede discussie gehad over de noodzaak tot koopwoningen in nieuwbouwplannen in het middensegment. Ik kan deze ook van harte omarmen en ik zal dan ook alle maatregelen meenemen zoals u vraagt, die we kunnen nemen om meer middensegment koop te bouwen. Want dat is echt nodig in deze stad. Voor de zomer kom ik reeds met een onderzoek naar de maatregelen die daaraan kunnen bijdragen conform een eerdere motie van uw raad. Motie 13, 'Meer transparantie bij biedingen op woningen', dat geldt ook voor motie 14 rond het makelaarschap en motie 15 over selectiecriteria. Die gaan allemaal over de rol van makelaars. Dat ligt echt bij het rijk. Het ministerie is daarover in gesprek met de landelijke brancheorganisaties. Daar zou ik het ook willen laten liggen. Alle drie de moties moet ik dus ontraden, maar wel met de toezegging dat wij, zodra daar nieuws is vanuit het rijk en we kunnen beoordelen wat dat betekent voor Rotterdam, we daar dan ook hier op terugkomen met elkaar en ik u daarover zal informeren. Motie 23, ook voor Rotterdammers met een beperking kansengelijkheid op de woningmarkt. Het is altijd goed om van andere steden te leren. Dat is waartoe de motie oproept en die motie kan ik dan ook omarmen. Motie 22 pakt college De Langen. Motie 26, 'Onderhuur zonder financiële fratsen'. Daar zijn wij ook nog in overleg over de precieze bewoordingen in die motie. Ik kan die positief tegemoet treden. Ik wil daar wel bij zeggen dat we wel eerst met elkaar moeten onderzoeken of het ook echt werkt en of we er ook echt wat aan hebben. Ik denk dat dat wel een belangrijke randvoorwaarde is voordat we dat ook echt gaan doen. Tegelijkertijd moeten we ook oppassen voor de aanzuigende werking die dat kan hebben in Rotterdam ten opzichte van de regiogemeenten. Met die kanttekening en in de wetenschap dat wij nog in overleg zijn over die motie, treed ik die positief tegemoet. Motie 73, 'Vermindering sociale voorraad'. Wij blijven onverminderd strijden voor Wijken in Balans. We hebben een brede discussie gehad over beschikbaarheid en alle maatregelen die we daar nemen. Deze motie zou ik dan ook willen ontraden. Motie 74, 'Wijzig de verdeling van de nieuwbouw'. Ook die motie zou ik willen ontraden. We hebben daar gewoon stevige afspraken over. We sturen daarop. Dus ontraden. Motie 37, 'Uitstel voor hoge sociale-grondprijzen'. Die motie zou ik willen ontraden. Ik denk dat het heel logisch is dat we nu een stap maken, juist in het verhogen en indexeren van die sociale-grondprijzen. Daarmee ontraden. Motie 34, 'Verduurzaam gemeentelijke daken sneller'. Die motie kan ik omarmen en we gaan de middelen gebruiken om versneld onderzoek te doen naar circa tien panden gemeentelijk vastgoed om die ook echt van zonnepanelen te gaan voorzien. Motie 85, 'Geen onterechte kosten meer voor huurders'. Die zou ik willen ontraden want die is overbodig.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ja, ik stel de vraag maar. De heer Tak had die anders gesteld nu. Tien daken voor dit bedrag van € 113.000,00. Hoe zit het dan met de rest van de motie die wij hier in februari 2020 hebben aangenomen?

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Daar heb ik u reeds over geïnformeerd. Die motie was ontzettend moeilijk om uit te voeren omdat we bij vastgoed ook gewoon in de problemen zaten en geen goed inzicht hadden in vastgoed, er geen meerjarenonderhoudsprogramma's waren. Daar hebben we aan gewerkt. Nu komen we aan de fase toe waarin we onderzoek kunnen gaan doen. Er zitten ook praktische belemmeringen in. En we hebben vijftig daken in onderzoek in totaal, de grootste die kansrijk zijn. Bovendien, we hebben niet helemaal stilgezeten, we hebben 9800 zonnepanelen geplaatst en nog 16.000 in planning, dus er wordt echt werk van gemaakt. Heel Ahoy ligt bijvoorbeeld vol en dat is juist een heel duurzame gebiedsontwikkeling.

De **VOORZITTER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Die laatste informatie was nieuw voor mij. Dat is mooi nieuws, maar ik zou toch op een gegeven moment wel eens een keer in een brief van u vernemen wat u precies met die motie gaat doen. Want nu krijgen we steeds hapsnapstukjes, en daar moet ik zelfs naar vragen. Ik weet dat er problemen waren met het gemeentelijk vastgoed, maar dit wordt wel echt een legpuzzel voor ons.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Het goede nieuws is dat die problemen zo goed als opgelost zijn. Ik heb u ook gezegd dat we zo snel mogelijk naar uw raad toe komen. Dat hebben we de vorige keer al gezegd met elkaar.
Motie 85, 'Geen onterechte kosten meer voor huurders', is overbodig, want dit nemen wij al mee in de huurdersondersteuning uit het plan Goed huren en verhuren. Dus deze motie zou ik ook willen ontraden. Motie 86, 'Geen plek meer voor intimidatie' is ook overbodig. Juist in Carnisse lopen we voorop met sturen op een verhuurdersvergunning via de APV in nauwe samenwerking met Directie Veilig en grijpen we echt in als dat nodig is. We lopen daarin voorop in Nederland en dat brengen we weer in bij het rijk, omdat wij heel veel leren en ook in een doorbraaktafel zitten om te kijken of landelijke wetgeving ons hier misschien kan helpen. Motie 90, 'Maak de verhuurdersvergunning openbaar'. Die zou ik ook willen ontraden want overbodig, want in het Actieplan Goed Huren en Verhuren zit ook het werken met een witte lijst. Dus deze motie ontraden. Motie 35A, 'Meer ruimte voor het middensegment'. Die zou ik samen willen nemen met motie 114, die eigenlijk een tegengestelde beweging maakt. Motie 35A zou ik willen omarmen, omdat ik denk dat het nu eindelijk goed is dat we de beweging gaan maken naar een meer regionaal gemiddelde, omdat we ook zien dat doorbouwen geblokkeerd wordt door heel lage sociale-grondprijzen waarbij de facto de grondexploitaties minder haalbaar zijn en we daardoor vertraging oplopen. Schiehaven-Noord is daar een voorbeeld van. We willen graag een heel gemengd gebied. We moeten nu voor de tweede keer met de pet langs bij het rijk. Als we het anders zouden doen, zou je eerder je eigen grondexploitatie dicht kunnen rekenen en door kunnen gaan. Deze motie zou ik om die reden ook willen omarmen. Ook omdat dat wel gekoppeld is aan een momentum waarin er ook meer financiële draagkracht voor de corporaties is. Je moet dat niet zomaar doen; je moet wel kijken naar wat zij kunnen dragen. En de motie van de PvdA lees ik zo dat die die beweging juist op termijn ook blokkeert. Dus die zou ik willen ontraden.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, ik snap dat toch niet helemaal. Want we hebben hier in de raad een aantal keren gesproken over de verhuurdersheffing en dat die moest worden omgevormd, afgeschaft, omdat dat de investeringskracht van de corporaties belemmert. Het laatste onderzoek naar aanleiding waarvan wij er hier ook over gesproken hebben, was van Aedes en van de VNG, en daarin stond dat die verhuurdersheffing eigenlijk de volkshuisvestelijke taak van de corporaties belemmert. Dan gaat het over het bouwen van nieuwe sociale huurwoningen en het verduurzamen van het woningaanbod. Nu staat er ook dat dat allemaal ambities van de overheid zijn. Betaalbare woningen, verduurzaamde woningen, en ook diezelfde overheid met die verhuurdersheffing, letterlijk staat er, dat geld weer afroomt bij de corporaties en hun investeringskracht. Dat doet deze motie. Deze motie gaat eigenlijk de extra investeringskracht die we neerleggen bij de corporaties om aan hun volkshuisvestelijke taak te voldoen, weer afromen. En dat gaat dus ook veel verder dan het raadsvoorstel. Het raadsvoorstel zegt: we gaan op die indexatie zitten, waar mevrouw Eskes mij op challengde, van: je kunt toch niet volhouden dat je dat tegen wilt houden? Wat mij betreft had het allemaal niet gehoeven, maar ik kan het verdedigen dat we indexeren. Dat doet het raadsvoorstel. Het raadsvoorstel zegt ook: als die draagkracht toeneemt, dan zullen we op termijn nog eens kijken. Maar deze motie gaat veel verder. Deze motie zegt: nu, zodra het volgende kabinet er zit en zodra dat iets gedaan heeft aan de verhuurdersheffing en dat gaan ze hopelijk doen, dan komen wij met een voorstel om de sociale-grondprijs te verhogen. Maar dat is een heel veel verdergaande beslissing dan in het raadsvoorstel staat. Als de wethouder denkt dat dit in lijn is met het raadsvoorstel, dan verdwijnt mijn enthousiasme voor het raadsvoorstel als sneeuw voor de zon.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel, helder. Het raadsvoorstel is zo geformuleerd dat we nu inderdaad gaan indexeren. Dat hebben we jarenlang niet gedaan. Daarmee nemen we een eerste stap, maar we hebben ook met elkaar gediscussieerd, ook in de commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte, maar ook in het raadsvoorstel staat dat geformuleerd, dat we het op termijn wenselijk achten dat dat meer in evenwicht met het regionaal gemiddelde gebracht wordt. Vanuit de inhoud van de portefeuille zie ik gewoon dat door de lage prijs die wij vragen, er een aantal onbedoelde effecten optreden. Als je niet oppast, word je een stad van twee snelheden, waarbij of alleen de corporaties bouwen, of er alleen hele dure huizen gebouwd worden. En juist dat middensegment blijft liggen. De heer Van Putten zei dat heel mooi in de commissie. Uiteindelijk subsidiëren de andere marktpartijen dus de corporaties indirect mee. Dat is inhoudelijk niet de bedoeling en ik zie ook in de praktijk van de grondexploitaties dat die daardoor eerder onder druk staan. Volgens mij is dat iets waar we een keer doorheen moeten met elkaar, maar wel op een moment dat de corporaties het ook aankunnen. Dat vind ik wel heel belangrijk, zo heb ik de motie in ieder geval ook wel geïnterpreteerd. En in het raadsvoorstel stond ook al dat we dat op termijn wenselijk achten.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voorzitter, in het raadsvoorstel staat dat het in lijn moet worden gebracht met wat er in de rest van de regio wordt gedaan. Dat kan ook geïnterpreteerd worden als dat de regiogemeenten een lagere grondprijs moeten gaan vragen voor de sociale grond. Er staat niet dat wij dus hetzelfde moeten doen omdat ze in een aantal regiogemeenten rare dingen aan het doen zijn. Dat staat er niet. Er staat dat het in balans moet komen en dat is een langduriger proces en er staat niet dat zodra we dan maar eindelijk die verhuurdersheffing hebben gerepareerd, we dat dan kunnen afromen. Temeer, en daar wil ik van de wethouder nog een antwoord op, we hebben er hier over gedebatteerd, we hebben het er hier over gehad, echt een aantal keren. Verschillende partijen, de SP en DENK hebben dat aan de orde gesteld. GroenLinks, wij: we moeten iets met de

verhuurdersheffing. Daar was u het ook mee eens, via de voorzitter. Toen ging het over dat rapport van Aedes en de VNG en toen ging het over de investeringskracht voor de volkshuisvestelijke taak. Toen ging het niet over de sociale-grondprijs. Toen ging het niet over het realiseren van de middenhuur. En ja, we hebben het heel vaak gehad over de middenhuur. We hebben daar allemaal instrumenten en maatregelen voor genomen. Daar zijn we het ook mee eens. Maar we hebben het er nooit over gehad dat de corporaties zodra ze wat meer armslag hebben, kunnen gaan bijdragen aan het realiseren van de middenhuur door ontwikkelaars. Maar ik wil wel graag een reactie op deze twee punten.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel, die geef ik graag. Ik denk dat wij met elkaar gestreden hebben voor die financiële positie van onze corporaties. Het blijkt ook uit het onderzoek Opgaven en middelen dat die hier in de regio het laagst is, terwijl de opgave het grootst is. Daar moet wel de kanttekening bij gemaakt worden dat ze daar al rekenen met een grondprijs die tweeënhalf keer zo groot is en ook uitgaan van 100% realisatie. Op het moment dat er vanuit het rijk echt substantieel middelen bij komen, dan lijkt het me ook logisch dat we een aantal problemen uit het verleden proberen op te lossen met elkaar. Dat zal dan weer gaan na consultatie en een goed overleg met de corporaties. Uiteindelijk denk ik ook dat ook u niet wilt dat wij een stad worden waarin je of alleen corporatiebouw hebt of alleen heel dure huizen. Ik denk dat we dat gat proberen op te lossen met elkaar. Het is maar net hoe je daarnaar kijkt. U heeft het over bijdragen aan de markthuur, ik denk dat het andersom is, dat juist naar het middensegment en vanuit het duurdere segment, een bijdrage wordt geleverd aan de sociale huur, terwijl dat nu juist ook al een segment is dat via rijksgelden maar ook via de eigen bedrijfsvoering het rond dient te krijgen. Dat is nu nog niet helemaal het geval. Dus ik ben ook blij dat hier niet staat: we gaan het nu gelijk doen. Dat moeten we vooral ook niet doen. Laten we eerst afwachten wat er van rijkswege gebeurt en of het dan haalbaar is.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS**. Voorzitter, dan heb ik wel een vraag aan de indiener van de motie. De eerste indiener van de motie is de heer De Roon. Ik heb een vraag aan hem hoe hij dat koppelt aan de uitkomsten van het onderzoek van Aedes en de VNG, dat de volkshuisvestelijke taak in gevaar komt wanneer we niet iets aan die verhuurdersheffing doen en zodra er ook maar enig zicht is op het herstellen van die fout uit het verleden, dat het eerste wat de heer De Roon dan zegt, is: nou, dan kunnen we dat meteen wel even inpikken voor de middenhuur.

De **VOORZITTER**. Wethouder. Sorry.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voorzitter, mijn vraag was aan de indiener.

De **VOORZITTER**. Ik zie dat hij nog aan het nadenken is. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Aangezien ik mede-indiener ben, dacht ik: ik wil er ook wel een reactie op geven. Als we gewoon puur kijken waar het om gaat bij de verhuurdersheffing; het gaat om miljarden. En als we het terugbrengen naar Rotterdam, gaat het nog steeds om een substantieel bedrag. Als we het hebben over het gelijktrekken van de grondprijzen zoals we die in Rotterdam hanteren ten opzichte van de regio, dan gaat het per woning om zo'n € 11.000,00. U kunt niet zeggen dat dat in verhouding staat. Het gaat dus om een zeer klein deel van die verhuurdersheffing dat je inzet om daar een gelijktrekking in te doen. Ik vind dat

het hier zo enorm groot gemaakt wordt, terwijl als je het echt weer terugbrengt naar de proporties, gaat het echt om een klein deel waarvan je zegt: dat brengen we in balans ten opzichte van de investering die je ook nodig hebt in het middenhuursegment.

De **VOORZITTER**. De heer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Sorry, u wilt erop reageren.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voorzitter, het gaat om het principe. Het gaat om 'put your money where your mouth is.' Kiezen wij voor volkshuisvesting, kiezen wij voor betaalbare woningbouw, kiezen wij voor sterke corporaties? Wat de PvdA betreft, ja, en dat is dan precies inderdaad het verschil tussen een aantal partijen in deze coalitie.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Wij pleiten al ontzettend lang voor de afschaffing van de verhuurdersheffing. Ik heb daar nota bene nog een aantal amendementen in ons verkiezingsprogramma landelijk voor gerealiseerd, dus ik ben het er volledig mee eens dat die corporaties moeten versterken. Tegelijkertijd hebben we zowel een verantwoordelijkheid volkshuisvestelijk waar het gaat om dat middensegment. Als we in deze stad kijken, dan hebben we straks enkel nog maar woningen voor mensen aan de onderkant, dus onder de liberalisatiegrens, of voor de rijken in deze stad. Als er iets onder druk staat en wat niet vanzelf gerealiseerd wordt en waar we dus een maatschappelijke verantwoordelijkheid hebben, dan gaat het over dat middensegment. En ja, dan put ik mijn money where my mouth is.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voorzitter, we verschillen daarover dus duidelijk van mening. De sociale woningbouw, de betaalbare woningbouw staat ook gewoon onder druk. De beschikbaarheid van de woningen. We hebben daar natuurlijk ook de verschillende cijfers over gehad. We verschillen hierover duidelijk van mening, maar waar het mij vooral om gaat, is dat principe. Op het moment dat de verhuurdersheffing – wat een rotwoord is het eigenlijk, het moet ook maar worden afgeschaft – wordt afgeschaft, hervormd, dan is dat geld voor de sociale woningbouw, voor de volkshuisvesting. Dan is dat geld niet voor de middenhuur. Dat moeten we op een andere manier realiseren. Daar hebben we talloze voorstellen voor gedaan, ook om corporaties daarin een eerste positie te geven. Dan is dat om die volkshuisvesting, daar ging het onderzoek over, die € 16 miljard die is afgedragen aan het rijk, waardoor die corporaties op hun tandvlees lopen en we moeite hebben om de sociale woningbouw te verduurzamen, moeite hebben om bij te bouwen, moeite hebben om het op orde te houden. Daarom moet het worden afgeschaft, en niet om de middenhuur te realiseren. Dat staat er gewoon niet.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Voorzitter, twee dingen. Ten eerste, ik kan me voorstellen dat de heer Engberts boos is, want volgens mij wordt hij gewoon bedrogen door zijn coalitiepartners. Want het is inderdaad waar dat het niet in de coalitieovereenkomst staat. Ten tweede, dit is nu weer zo'n voorbeeld van: we zouden toch wat gaan doen voor die mensen met die lage inkomens? Nu komt er wat vrij, en wat gaat er gebeuren? Nee, nee, nee, dat gaan we echt niet doen. We houden natuurlijk wel die verhuurdersheffing. Dan gaan we daar de nadruk op leggen en dan lijkt het net alsof je je wel aan je afspraken houdt. Het is

gewoon niet waar. De PvdA wordt op dit moment gewoon bedonderd, als coalitiepartner hè. Maar goed, dat moet hij zelf zeggen, daar ga ik natuurlijk niet over. Maar ik kan me zijn boosheid geheel voorstellen. Ik word er ook kwaad om. Maar goed, ik zit in de oppositie, dus dat maakt niet uit.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik zou denken dat hier de vlag uitgestoken werd door onder andere 50PLUS en de SP die altijd zeggen dat wij zo'n eenheidsworst zijn als coalitie. Is er een keer een verschil zichtbaar, dan is het weer niet goed. Maar iets anders, er zijn twee punten waarop ik zou willen reageren waar het gaat om de heer Engberts. Ten eerste is de analyse van wat er misgaat in de sociale woningmarkt wat mij betreft het gebrek aan doorstroming in het middensegment. Dus als je daar iets aan wilt doen, als je de beschikbaarheid in de sociale voorraad wilt verbeteren, dan moet je de nadruk leggen op het middensegment, om die doorstroming in de woningmarkt op gang te brengen. Ten tweede, de corporaties zijn heel erg lang ontzien in de grondprijzen. U kunt niet zeggen: nu wordt het gelijk maar afgeroomd. Nee, er is heel lang in het grondprijzenbeleid niet een prijsontwikkeling geweest die realistisch is en dat kun je zien aan de omliggende gemeenten en dat wij ook ten opzichte van de G4, de G5, veruit de laagste grondprijzen hebben. Dan is het niet reëel om te zeggen dat op het moment dat we dan dus met een sterke lobby vanuit Rotterdam gezorgd hebben voor meer armslag, dat we daar ook niet een been bij trekken om te zeggen: daarmee hebben we geld dat we nu extra sponsoren naar de corporaties omdat ze het zo moeilijk hebben, en we gaan daar een klein beetje, echt een klein beetje verschuiven naar het middensegment. Dat is volstrekt realistisch en wat mij betreft verstandig beleid.

De **VOORZITTER**. Ik check toch even de heer De Roon, want de vraag was eerst aan u gesteld. Wellicht dat u daar nog iets over wilt zeggen.

De heer **DE ROON** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Het is inderdaad al duidelijk dat ook binnen de coalitie over dit onderwerp verschillend gedacht kan worden en dat is maar goed ook in een democratie, zou ik willen zeggen. Mevrouw Eskes is altijd heel enthousiast als het gaat over het middensegment en ja, wij verschillen heel vaak van mening met het CDA, maar op dit punt helemaal niet. Het zal ook voor niemand een verrassing zijn dat we deze motie – en dat is inderdaad ook een politieke keuze – hebben ingediend omdat wij echt vinden – en dat zeg ik maar even niet namens het CDA maar namens D66 – dat we ons willen inzetten om dat middensegment gewoon te versterken in deze stad, omdat daar heel veel noodzaak voor is. En dat klopt inderdaad, we zitten er niet voor de corporaties en ik heb ook al eerder in de commissie gezegd – en die vraag heb ik toentertijd aan de wethouder gesteld; hoe kan het zijn dat wij al sinds 2009 niet indexeren? Daar hebben we met z'n allen bij gezeten. Hoe kan het dat die verschillen zo groot zijn als je kijkt naar de grondprijzen in omliggende gemeenten? Daar is die motie inderdaad uit voortgekomen in intern overleg bij ons. Er zijn partijen die het er wel mee eens zijn en andere niet. Ik ben blij dat het college de motie omarmt. Ik snap ook wel dat partijen, in dit geval mijn rechterzijde, daar iets anders in zitten, maar ja, dit is wat ons betreft een keuze voor het middensegment. Wat mij betreft schaffen we de verhuurdersheffing af, als er straks meer armslag komt voor de woningbouwcorporaties en je kunt op projectniveau realiseren in deze stad dat we dat middensegment kunnen versterken, dan is dat een keus waar D66 voor kiest. Daar mag je ook van mening over verschillen voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dat is inderdaad duidelijk voorzitter. Nog even naar mevrouw Eskes. Dat wij het laagste hebben van de G5 en lager dan de regio, ik ben er trots op. Ik ben er trots op dat wij investeren in betaalbare woningbouw, in sociale woningbouw, en dat wij dus de laagste zijn. Ik vind het geweldig, en ik zou willen dat die andere gemeenten ons voorbeeld volgen in plaats van dat wij de andere route erin pakken. Dat is een. Twee, richting D66, wij kiezen helemaal niet tegen de middenhuur, maar wij laten de rekening niet neerdalen bij de sociale woningbouw.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, ik kan het toch niet laten om me even met deze discussie te bemoeien, want ik wil het toch wel even opnemen voor de heer Engberts. Volgens mij is het zo dat bijna niemand in deze raad tegen het stimuleren van middenhuur is, maar de vraag is wel welk instrument je daarvoor kiest. Het klopt wat mevrouw Eskes zegt, dat er jarenlang niet geïndexeerd is op de sociale-grondprijs. Daarom kunnen wij ook prima leven met een inflatiecorrectie op de sociale-grondprijs. Maar dit voorstel gaat nog een stapje verder, en dan ben ik het wel met de heer Engberts eens dat we dat niet moeten willen, omdat je op die manier eigenlijk een soort valse keuze creëert, waarbij je zegt: je moet kiezen tussen of sociale woningen, gerealiseerd door de corporaties, of middenhuur. Terwijl we volgens mij juist de afspraak hebben hier in Rotterdam dat we bouwen voor alle inkomens, dus zowel sociale woningen als middenhuur. Wat mij betreft gaat het met dit voorstel ook de verkeerde kant op en poneer je daarmee die valse keuze, waar we niet in moeten trappen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja voorzitter, ik wil er ook nog wel even iets op kwijt. Het is voor het CDA en D66 op dit punt exact hetzelfde als op landelijk niveau met de pensioengelden. Mensen sparen het zelf en dan moet het terug naar de mensen en in dit geval ook. Het was geld van de corporaties en dan moet het terug. En wat zeg je dan? Nee, we pikken het maar even stiekem een beetje in en u krijgt niet terug wat eigenlijk uw recht is en dat is gewoon het geld van die verhuurdersheffing. Het feit dat u dus nu steeds zegt, u mag het doen van mij, maar voor mij is vandaag weer duidelijk aangetoond dat het CDA dus de hele dag de mond vol heeft over: nee jongens, we gaan het wel goed doen, dus we gaan wat met die corporaties en die verhuurdersheffing, daar gaan we allemaal op terug, en dat gaan we allemaal regelen. U gaat het helemaal niet doen. U gaat er gewoon geld van inpikken voor uw middenklassewoningen. Zoals altijd weer in deze drie jaar. En even heel eerlijk gezegd, het zal wel onder de druk van de komende verkiezingen zijn, maar ik ben hartstikke blij dat de PvdA en GroenLinks eindelijk weer eens een keer tonen waar we met zijn allen staan. Want dat hebben we heel lang gemist en ik ben blij dat dat nu weer zichtbaar is.

De **VOORZITTER**. Dit impliceert een vraag aan het CDA. Ik heb het niet zo goed gehoord, maar ik parkeer hem toch maar bij mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik ga het niet hebben over pensioenstelsels want daar gaan we hier niet over. Maar ik zou er nog één element aan toe willen voegen. We hebben de afgelopen tijd ook regelmatig gesproken over de ruimte die corporaties inmiddels hebben om te bouwen in het middensegment. En hoe we ook met elkaar vinden dat ze daar wat ons betreft wat meer in moeten versnellen, zeker nu die markttoets voor een periode is afgeschaft. Hier profiteren dus ook de corporaties van. Op het moment dat we de grondprijzen voor de middenhuur daarmee realistisch kunnen houden, dan is dat niet het aftroggelen van de

corporaties, maar dan kunnen zij juist op dat middensegment gaan versnellen. Dus laten we daar gewoon met elkaar hier niet al te hysterisch over doen. Juist op het moment dat we zeggen dat we wat meer armslag hebben op dat middensegment, dan kunnen juist ook de corporaties daarvan profiteren en is dat helemaal niet het afromen of het aftroggelen van corporaties. Het gaat om realistische grondprijzen voor sociale woningbouw, realistisch voor middenhuur, zeker waar dat segment ernstig onder druk staat. Ik denk dat niemand in dit huis dat ontkent.

De **VOORZITTER**. We moeten een beetje afronden denk ik hè, mijnheer Engberts?

De heer **ENGBERTS** (pvda). We komen inderdaad niet veel nader tot elkaar, maar ik denk dat mevrouw Verkoelen het ook wel goed zei. Het is het geld dat was bestemd voor de sociale woningbouw en daar hoort het dus te blijven, en niet naar de middenhuur. En ja, die middenhuur moet er natuurlijk komen, maar als ik de reacties van de corporaties allemaal zag op de voorstellen. We hebben er heel slechte ervaringen mee om het nog één keer uit te leggen aan alle mensen, dat dit toch het beste voor ze is. Als je de reacties van de corporaties leest, dan zijn die hier faliekant op tegen en ik denk dat ze groot gelijk hebben. We moeten de investeringskracht van de corporaties op peil brengen.

De **VOORZITTER**. Wethouder Kurvers, u kunt verdergaan.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel. Ik denk dat het fijn en goed is dat er breed van gedachten is gewisseld over deze motie die ertoe doet. Laat ik tot slot zeggen dat we blijven staan voor de opgave om gemengd te bouwen. Dat is wat we echt voorstaan en willen. Ik heb de motie ook zo geïnterpreteerd. Niet als: we gaan het sowieso doen, maar als; indien de financiële positie het toelaat gaan we dat herbeoordelen. Ik denk dat dat belangrijk is. Dat vraagt ook eerst iets aan rijkszijde. Het is dus niet zo dat we dat zomaar moeten willen doen. Tot slot wil ik de komende tijd ook samen met de corporaties juist gaan gebruiken om hen in positie te brengen in dat middensegment en daar ook die prijzen langjarig vast te houden. Dat is een beweging die we met elkaar inzetten.
De motie 44, 'Eerst evalueren, dan pas nieuwe projecten aardgasvrij starten'. Deze motie zou ik willen ontraden omdat we in een continue leerstroom zitten van tussentijds evalueren, dan nieuwe pilots, die doen we sowieso niet, dat hebben we in de Transitievisie Warmte afgesproken. We houden het bij deze vijf deze collegeperiode. Mochten we wel iets nieuws willen starten, dan vraagt dat een expliciet besluit van uw raad. Deze motie zou ik dan ook willen ontraden. Motie 63 zou ik ook willen ontraden. Ik heb geen motie nodig om mijn eigen target achterna te jagen. Motie 70 is uiteindelijk niet ingediend. Motie 106, 'Kaders voor toepassing van de opkoopbescherming', ik voel ontzettend veel urgentie om hiermee aan de slag te gaan. Er hebben eerder ook vragen vanuit de PvdA gelegen om ermee aan de slag te gaan. En met deze voorjaarsnota hebben we ook de middelen geregeld om met die opkoopbescherming aan de slag te gaan. Ik wil dat tempo er graag in houden, dus er komt een voorstel naar uw raad met die onderbouwing en dan gaan wij het erover hebben en een tussenstap zou vertragend werken. Om die reden zou ik deze motie willen ontraden. Motie 107, 'Volwaardige positie huurteams in Rotterdam'. Deze motie zou ik ook willen ontraden. We hebben net de huurteams opgeschaald, een aanbesteding doorlopen. Die gaan ook aan de slag, prioritair in de focuswijken die we hebben, de oude stadswijken die onderdeel zijn van Goed Huren en Verhuren. Tegelijkertijd kunnen mensen uit andere wijken ook gewoon aanspraak maken op de ondersteuning van de huurteams. Eind van dit jaar zullen wij een tussenrapportage naar uw raad doen toekomen. Volgens mij is dat het moment om verder van gedachten te wisselen. Voor nu zou ik deze motie willen ontraden. Motie 114 hebben we net gehad. Dan hebben de motie 'Woonvisie door de shredder'. Die wordt meerdere keren ingediend. Wat mij betreft niet aan de orde. Als partijen nieuwe afspraken willen, dan wens ik

ze veel succes bij de verkiezingen en de onderhandelingen daarna. Motie 'Actualisatie sociale woningvoorraad'. Ook deze motie zou ik willen ontraden. We sturen ieder jaar de juiste cijfers, tellen de juiste prijssegmenten, studentenwoningen tellen wel mee in de kale huur, maar we hebben ook de toezegging gedaan dat inzichtelijk te gaan maken bij de volgende rapportage. Motie 'Woonbeleid schendt mensenrechten'.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, het ging mij net even iets te snel in de beantwoording, dus ik zou willen vraag of de heer Kurvers zijn argumentatie waarom hij hem ontraadt nog een keer zou willen herhalen.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). U vraagt mij de sociale woningvoorraad Rotterdam te actualiseren en overzichten te sturen. Mijn argumentatie is dat we de juiste definities hebben, want we sluiten aan bij landelijke definities van de kale huur. Daarbinnen tellen studentenwoningen gewoon mee. Ik zal bij de rapportage wel inzichtelijk gaan maken hoeveel studentenwoningen er zijn gerealiseerd de afgelopen periode. Het is eigenlijk een verwijzing naar het debat van vorige week in de Actualiteitenraad. Als het gaat om de woningvoorraadontwikkeling, dan doen we het door middel van een extern bureau op basis van waardestijgingen en het is ondoenlijk en onmogelijk om overal in Rotterdam aan te gaan bellen en naar de exacte prijzen en mutaties te vragen. Dat is de systematiek waarin we werken. Dat doen we al sinds jaar en dag en dat is een heel solide systematiek en daarom zou ik deze motie willen ontraden.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, de wethouder heeft gelijk, want dit is naar aanleiding van het debat dat wij afgelopen week hadden waarin de wethouder heeft aangegeven dat als een sociale huurwoning aan het begin van de bouw aangemerkt wordt als sociale woningbouw, of daar na verloop van tijd mutatie op plaatsvindt, die als het ware geïndexeerd wordt en eigenlijk de mogelijkheid ontstaat dat dat geen sociale woningbouw meer is. Het heeft impact op de voorraad sociale woningbouw als we die cijfers dus niet actualiseren. Ik noemde het vorige keer gesjoemel met cijfers, en daarmee misschien een beeld te schetsen dat niet de werkelijkheid is. Daarom wil ik het nu toch even vragen door middel van een motie. Omdat u vorige keer redelijk arrogant zei: die gegevens krijg je niet, of: dat ga ik niet doen, is het enige middel dat ik kan toepassen deze motie. Dus ik wil u nogmaals vragen en dan maar niet door een motie, of u ons de cijfers kunt sturen wat de actuele stand van zaken is ten aanzien van de sociale woningvoorraad in Rotterdam?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u. Dit is een herhaling van zetten, maar u wordt op uw wenken bediend. We rapporteren op start bouw, dan rapporteren we wat er op dat moment in de programmering staat. Vervolgens, als iets echt opgeleverd wordt, rapporteren we over de daadwerkelijke actuele prijzen en wordt er met terugwerkende kracht gecorrigeerd in de cijfers start bouw. Dat is een. Statistisch, gewoon statistisch, wat gebeurt er in start bouw? Daarnaast is de vraag: hoe ontwikkelen de waarden van de woningen zich gedurende de rit? Er is altijd sprake van waardeontwikkeling, misschien als er een recessie komt in waardedaling. Dat doen we door middel van een extern bureau op basis van waardeontwikkeling, WOZ-waarde en gegevens die we van de corporaties krijgen over hun

verhuur en dat krijgt u na de zomer weer in de voortgangsrapportage woonvisie en daarmee heeft u alle gegevens die u nodig heeft.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar nog een keer.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja, onvoldoende tevreden voorzitter, dus ik houd hem gewoon in stand en ik breng hem in stemming.

De **VOORZITTER**. Helder, de heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u voorzitter. Een vraag aan de wethouder. Weet de wethouder het zelf? Heeft u zelf het overzicht?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). U zoekt naar schijnzekerheden. Weet u voor welk bedrag middensegmentwoningen die worden opgeleverd na een jaar of twee jaar verkocht worden? Weet u dat? Daarom hebben wij een extern bureau dat kijkt naar de waardeontwikkeling en dat becijfert voor ons hoe de woningvoorraad van Rotterdam zich ontwikkelt. Daarnaast hebben we vanuit de corporatie gewoon een solide stroom van informatie. Die twee combineren we en daarmee heeft u de waardeontwikkeling en de woningvoorraadontwikkeling van Rotterdam te pakken.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ik concludeer dat de wethouder het dus ook niet weet.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). We rapporteren alles wat we hebben en daarmee weten we wat we weten en dat is heel wat. Heel nauwkeurig en heel erg geobjectiveerd door externen en ik denk dat dat een heel mooi product is en dat gaan we na de zomer weer met elkaar bespreken en ik kijk er nu al naar uit. Dank u wel.
De motie 'Woonbeleid Rotterdam schendt mensenrechten' zegt eigenlijk ook te stoppen met de sloop van de Tweebosbuurt. Dat gaat niet. De sloop is al gestart, dat weet u. Die was in april al gestart. Binnenshuis, nu ook buitenshuis. Ik wil u erop wijzen dat wij het debat uitgebreid gehad hebben en dat we democratische besluiten nemen die getoetst kunnen worden door de rechter. Deze motie zou ik dus willen ontraden.

De **VOORZITTER**. U was klaar? Helder.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, ook ten aanzien van deze motie. Deze motie dienen wij in. Een besluit nemen betekent niet, ook al is het democratisch genomen, dat er geen sprake kan zijn van voortschrijdend inzicht en zeker niet als daaraan een VN-rapport ten grondslag ligt. Dus als ik dan deze motie indien en vraag, even pas op de plaats, even wachten en stoppen met die sloop. Dan lijkt het me te makkelijk dat u zegt: we hebben een democratisch besluit genomen waarbij u zegt, of de overtuiging hebt dat u nooit een fout zou kunnen maken.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dat zijn twee verschillende dingen. We moeten het dan ook even precies formuleren met elkaar. Want u verbindt nu al conclusies en we hebben ook met elkaar in deze zaal gezegd: de VN stelt vragen omdat het mogelijk zou kunnen zijn dat. Dat is een startpunt van een dialoog. De dialoog loopt nu, wij hebben een reactie gegeven. Of wij, in ieder geval heeft het rijk een reactie gegeven. Dat wachten wij ook verder

af en we hebben ook aangegeven: als daar punten uit naar voren komen waarvan wij kunnen leren, doen we dat te allen tijde, maar ik zie geen aanleiding om nu te stoppen met het woonbeleid of met besluiten die reeds genomen zijn en door een Nederlandse rechter binnen de kaders van onze rechtsstaat ook zijn getoetst.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Nou ja voorzitter, precies dat. Waarom wachten wij niet eerst de reactie af en dan pas weer verder besluiten, als er dan toch niets aan de hand is, kunnen we door. En als er dan wel iets aan de hand is, heb je nog redelijk op tijd kunnen stoppen. Dat lijkt me toch een logischere stap dan dat u zegt: we gaan gewoon stomweg door in de hoop dat de uitspraak wel positief is, maar als hij negatief is moet u alsnog stoppen.

De **VOORZITTER**. Helder. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dit is een herhaling van het debat van vorige keer. Hier zijn wij het ook gewoon niet eens. Ik herken mij niet in het feit dat er mogelijk mensenrechten geschonden worden. Ik denk dat het startpunt van de dialoog goed is, we nemen die vragen serieus. Het rijk beantwoordt ze serieus, wij leveren onze input serieus. Als wij daarvan kunnen leren, zullen we dat altijd doen. Maar een rechter, een Nederlandse rechter heeft rechtens ook uitspraak gedaan dat de sloop van de Tweebosbuurt gestart kon worden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Een punt van orde voorzitter. Net als de heer Van Schaik weet ik niet goed wat de nummers zijn van alle moties. Nu deed de wethouder het gelukkig een hele tijd goed, maar ik miste mijn eigen twee moties in titulatuur, dus nu weet ik het nog niet. Nu ben ik er wel van overtuigd dat ze afgewezen worden, maar ik wil het toch graag nog wel even horen. Want anders zoals dat natuurlijk gezegd werd door mevrouw Roest, is niet elke motie die aangenomen wordt een garantie van het feit dat het kwaliteit is. Het kan soms ook gewoon zijn dat je ze niet krijgt.

De **VOORZITTER**. Helder, het verzoek aan de wethouder is om naast de nummers nog even de titels van de moties te noemen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Het gaat om Pauze vermindering sociale voorraad en Wijziging verdeling nieuwbouw.

De **VOORZITTER**. De wethouder heeft geen printje, net zoals u allemaal. We kunnen vanaf 16.00 uur enigszins printen. Het is niet helemaal onmogelijk. Maar misschien dat de griffier behulpzaam kan zijn. Volgens mij staan ze allemaal in het RIS. Welke nummers had u wethouder?

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dat is even het punt. Deze moties zijn op het laatste moment ingediend en ik ben hierheen geraasd, wel met de moties, maar niet met het nummer erbij. En normaal krijg ik vanuit de griffie een printje met de nummers erop en dan kan ik dat netjes oplezen, en die heb ik nu gewoon even niet.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen wordt geholpen door de buurman. 73 en 74. Heeft u daar advies over gegeven? Ja, dat is dus blijkbaar gebeurd. En wat was het advies? Het advies was in beide gevallen ontraden mevrouw Verkoelen. Oké. Goed. Ik ga verder en ik

bied u aan dat ik een gewijzigde volgorde heb omdat wethouder Moti nog een verplichting heeft in de stad, dus die laat ik even voorgaan met instemming van de collega's aan deze kant van de tafel. Dus we gaan nu eerst verder met wethouder Moti en daarna pakken we de volgorde zoals die er stond.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Ja voorzitter, dank dat ik even in de volgorde naar voren kan, want ik moet zo meteen een manifest overhandigd krijgen van een aantal mensen die op Zuid iets willen aanbieden en het lijkt me belangrijk om daar als college toch wel bij aanwezig te zijn en dat in ontvangst te nemen. Ik ga proberen het kort te houden zoals ook mijn andere collega's dat hebben gedaan. Ik begin gewoon eerst met de moties en kom daarna bij een aantal opmerkingen die ook door u in de eerste termijn zijn gemaakt. Motie 12 van de fractie DENK. De heer Achbar stapt net op. Die gaat over kwijtschelding verlenen aan Rotterdammers met een bijstandsschuld. Ik moet u zeggen dat ik de gedachte die de fractie van DENK in de motie noemt, kan volgen. De motie haalt wel een aantal dingen door elkaar die gewoon niet kloppen, zoals verjaring waar we eerder in deze raad een debat over hebben gehad. Dat is eigenlijk helemaal niet meer aan de orde, want de gemeente Rotterdam stuurt elk jaar een schuldenoverzicht, waardoor elk jaar de schulden gestuit worden en verjaring niet meer kan voorkomen door het systeem. De fractie van DENK vraagt de mogelijkheden te onderzoeken om Rotterdammers proactief op de hoogte te stellen. Ik zou eigenlijk willen voorstellen om niet te onderzoeken, maar ik wil het gewoon gaan doen. Ik ga in dat opzicht dus een stapje sneller en eerder aan de slag dan de fractie van DENK vraagt. Dus dat kunt u eigenlijk als een soort toezegging noteren. Het tweede punt wil ik zeker wel bekijken, wat de juridische kanten daarvan zijn en natuurlijk ook de financiële consequenties. Hoe kun je het dan misschien vanuit het systeem al gelijk regelen, zonder dat de Rotterdammer er actief om hoeft te vragen? We zullen moeten bekijken hoe dat werkt en hoe dat kan. Maar dat eerste dictum, om mensen actief te informeren als die vijf jaar dan wel tien jaar aan de orde is, dat wil ik er gewoon gelijk al uitpakken. Ik zou daarom aan de fractie van DENK willen vragen, omdat ze eigenlijk een aantal dingen door elkaar haalt, eigenlijk de motie in te trekken, want zoals de motie nu is opgesteld zou ik hem niet kunnen uitvoeren. Hopelijk neemt de fractie van DENK dan ook genoegen met deze toezegging. Dan ga ik naar motie 39 van de PvdA. À la carte studeren, modulair onderwijs. Dat is inderdaad heel belangrijk willen we echt werk maken van omscholing, bijscholing en herscholing. We hebben om die reden ook al tijdens corona de ROC's € 50.000,00 gegeven om modulaire lesprogramma's te ontwikkelen of hun lesprogramma's om te zetten in modulaire lesprogramma's, omdat daar echt ook wel behoefte aan is. Wij vinden ook dat ROC's daar een rol in moeten pakken. Dat is voor een beperkt aantal opleidingen gebeurd, een handjevol opleidingen. De motie roept eigenlijk op om daar meer vaart en druk achter te zetten. Ik wil dat zeker ter hand nemen, met name ook vanuit de leer-werkakkoorden, waar we samen met het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen samenwerken. Ik wil eigenlijk ook kijken hoe we die rekening kunnen verdelen. Want primair moeten onderwijsinstellingen en bedrijfsleven daar natuurlijk ook aan meebetalen, is de gedachte van de leer-werkakkoorden. En natuurlijk, als de overheid wat moet bijleggen doen we dat natuurlijk ook. Dan zoeken we ook gewoon naar die ruimte. Ik noemde net een bedrag van € 50.000,00. Dat zijn niet de wereldschokkende bedragen natuurlijk. Het zal wel iets meer worden, want het gaat niet meer om een handvol opleidingen maar om tientallen opleidingen. Maar dan nog, dus in dat opzicht denk ik dat deze motie zal helpen om die gesprekken met de ROC's en het bedrijfsleven ook te kunnen voeren om dat ook op te pakken, dus die kan ik omarmen. Dan de motie van 50PLUS, de ouderenambassadeurs. Voorzitter, in de commissie hebben we het daar natuurlijk kort even over gehad. Het is natuurlijk teleurstellend dat onze pilot van ouderenconsulenten helaas niet heeft opgeleverd wat we hadden gehoopt dat die zou opleveren. Er waren zeker wel positieve punten, maar niet het volledige resultaat dat we eigenlijk hadden gewild. We moeten dus verder met denken, we moeten nieuwe dingen

proberen om er toch voor te zorgen dat oudere werkzoekenden een eerlijke kans op de arbeidsmarkt krijgen, een eerlijke kans op betaald werk en op meedoen. De gedachte van de ouderenambassadeur heeft u in de commissie al ingebracht en daar heb ik ook al op gereageerd, dus ik wil het nu kort houden en eigenlijk alleen maar zeggen dat ik deze motie wel kan omarmen en dan ook heel snel handen en voeten wil geven als de raad deze motie aanneemt. Dan motie 84 van de heer Achbar. Die sla ik even over want hij is even weg. Ik ga dan gelijk door naar de laatste motie, motie 113, van de SP. De voorzitter van de gemeenteraad moet echt onafhankelijk zijn. Voorzitter, ik zou die motie willen ontraden, want de heer Van Zevenbergen maakt daar toch een denkfout in de motie. Het NPRZ-bestuur bestaat uit allemaal partners die participeren in het NPRZ. Ik ben er daar als wethouder ook een van. Ik zit in het NPRZ-bestuur, namens het onderwijs zit er iemand in het NPRZ-bestuur, uit de corporatiewereld zit er iemand in het NPRZ-bestuur. Op zich is het niet gek dat ik daar bijvoorbeeld als wethouder zit, en ook als NPRZ-bestuurder. Dan zou je ook kunnen zeggen dat je twee petten hebt. Maar nee, dat is niet zo, want ik zit er als wethouder. Hetzelfde geldt voor de burgemeester. Die is als voorzitter van het bestuur in functie van de burgemeester daar. Het is overigens vooral ook omdat ik er ook bij zit, dat ik namens de gemeente de inhoudelijke kant voor mijn rekening neem en de voorzitter is vooral degene die de boel leidt binnen het bestuur. Ik zou dat graag ook zo willen houden. Dat geeft mij enerzijds ook de ruimte om vooral op de inhoud te focussen. Maar anderzijds is, en dat moet u niet onderschatten, onze burgemeester als voorzitter van het NPRZ-bestuur ook onze beste lobbyist. Heel veel gemeenten kijken met heel veel jaloezie naar de hoeveelheid geld die wij hebben gekregen om in Rotterdam-Zuid te investeren, waarmee wij heel mooie dingen doen. In het onderwijs, de dagprogrammering, de extra lestijduitbreiding, op het gebied van werk, de extra begeleiding van onze werkzoekenden, ook op het gebied van de fysieke peiler waar we wijken kunnen opknappen, woningen kunnen verbeteren en woningen groter kunnen maken. Ik zou natuurlijk graag willen dat we in de volgende periode weer heel veel geld van het rijk krijgen, want dat hebben we ook nodig om Zuid snel vooruit te helpen en daarvoor hebben we gewoon onze beste lobbyist nodig en de burgemeester heeft laten zien dat hij dat goed kan. Dat moeten we dus nog even zo houden en om die reden zou ik deze motie willen ontraden. Ten eerste, het zijn geen dubbele petten, en ten tweede, de kwaliteiten van de burgemeester kunnen we juist gebruiken op deze plek.
Dan toch de laatste motie, DENK, motie 84, een tweejaarlijkse inwonersbijeenkomst om de inwoners van Zuid mee te laten praten over het programma. Voorzitter, de gedachte van de fractie van DENK vind ik heel goed. Ik ben er ook voor om te kijken hoe we meer bewonersinspraak kunnen organiseren. Echter, ik zou de fractie van DENK willen vragen om deze motie even aan te houden, in te trekken of aan te houden, hoe je het wilt noemen. Ik heb namelijk aan uw commissie MPOF al toegezegd dat ik met een uitgangspuntennota kom. Die komt binnen twee à drie weken uw kant op. Daarin geven we aan hoe wij de volgende uitvoeringsperiode om willen gaan binnen het NPRZ-programma. Daar is ook al nadrukkelijk aangegeven dat participatie een onderdeel moet zijn. Daar zult u ook iets over terugvinden. Het lijkt me goed om dat gesprek dan ook op basis van die uitgangspuntennota met elkaar te voeren. Als het dan opportuun is om zo'n motie in te dienen, dan is dat prima, maar dan kunnen we het debat ook voeren.

De **VOORZITTER**. Aanhouden kan niet.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Dan zou ik willen voorstellen om de motie in te trekken.

De **VOORZITTER**. Intrekken kan wel, en eventueel op een later moment alsnog indienen.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Prima. Dan nog twee kleine opmerkingen van de heer Van Zevenbergen van de SP. Hij vroeg natuurlijk naar de fraudeaanpak en de menselijke

maat. Ja, we zijn er dagelijks mee bezig en u moet ook niet denken dat dat in één keer af is. Dit is een proces waar je elke keer nieuwe dingen bedenkt, nieuwe dingen tegenkomt, er ook nieuwe technieken ontstaan die de menselijke maat helpen of goed inregelen. Dat doen we dus ook en u heeft daar recent nog een brief van ons over gehad waarin we weer een aantal stappen hebben aangekondigd. Dat is een lopend proces. En jazeker, de uitvoering is essentieel. Uiteindelijk heeft die Rotterdammer natuurlijk met de uitvoering te maken. U kunt erop vertrouwen dat wij veel aandacht hebben voor de uitvoering en als er iets misgaat, en dat gebeurt natuurlijk binnen zo'n grote organisatie met zoveel besluiten die worden genomen, dan moeten we natuurlijk een cultuur creëren dat je het herstelt. Dat je genoegdoening geeft en er ook van leert, zodat het niet een volgende keer bij een andere Rotterdammer komt. Dat is in ieder geval de methodiek die wij proberen in te slijpen. Ik zeg ook altijd tegen ieder raadslid: als u een keer een Rotterdammer tegenkomt die een probleem heeft of ergens tegenaan gelopen is, meld het dan gewoon, dan gaan we het ook gewoon via deze manier oplossen. Dat helpt ons ook. Een aantal van uw raadsleden heeft daar ook ervaring mee dat we dan op basis daarvan ook gewoon tot oplossingen en zelfs ook tot beleidswijzigingen komen als we zien dat er een onderliggend probleem is. De laatste opmerking van de heer Van Zevenbergen ging over het NPRZ en gentrificatie. Het NPRZ-programma is natuurlijk vooral bedoeld om de achterstanden die er op Zuid ontegenzeggelijk zijn, weg te werken. Om ervoor te zorgen dat onze kinderen daar ook gewoon een eerlijke kans krijgen op goed onderwijs en om een goed diploma te kunnen halen. Om ervoor te zorgen dat de mensen die daar wonen ook gewoon een eerlijke kans krijgen om betaald werk te vinden en zelf een goede boterham te kunnen verdienen. En om ervoor te zorgen dat als je dat goede onderwijs hebt gevolgd en die betere boterham verdient, dat je dan ook kunt blijven wonen op Zuid en dat je dan niet gedwongen wordt om als je een betere woning zoekt, te moeten verhuizen naar Carnisselande, zoals in het verleden echt gebeurd is, of Ridderkerk of Poortugaal of Rhoon, noem maar al die Vinex-wijken. En we zien dat dat ook werkt. 60% van alle nieuwbouw in Feyenoord en Charlois wordt bewoond door mensen van Zuid zelf. Dus we bouwen niet voor Amsterdammers, om het maar even zo te zeggen, we bouwen echt voor de mensen van Zuid en we zorgen ervoor dat mensen op Zuid kunnen blijven wonen. En natuurlijk, er staat geen hek om Rotterdam; in die andere 40% mogen ook mensen van de noordkant van Rotterdam komen wonen, of uit de regio. Dat is zeker geen verbod. Maar 60% is echt ongekend; we bouwen echt voor mensen die daar al wonen en graag in hun buurt willen blijven wonen. U noemt dat gentrificatie. Wij noemen dat ruimte geven aan sociale stijgers. Mensen van Zuid zelf. Ruimte geven voor mensen van Zuid zelf. Ik vind daar niets negatiefs aan. ik vind het juist negatief als je dat niet zou doen, als je mensen van Zuid niet de kans geeft om op Zuid te blijven wonen als ze een betere woning zoeken. Ik vind het ook dat we het in dat opzicht ook met elkaar moeten bespreken en dat debat moeten blijven voeren. Maar ik zei net al, de uitgangspuntennota komt eraan en dan kunnen we daar ook uitvoerig bij stilstaan. Voorzitter, dat was het.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Ik wens u veel succes op Zuid. Wethouder Kasmi.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja voorzitter, ik heb de verkeerde microfoon. Dat werkt niet zo. Ja, dit is de goede microfoon. Voorzitter, dank u wel. Ik zal er ook snel proberen doorheen te gaan. Ik had twee heel concrete vragen van D66 van mevrouw Zeegers op mijn portefeuille. Eentje ging over de nachtvisie. Hoe staat het daarmee? Wat ik daarover kan vertellen is dat we vanwege corona niet eerder aan die visie hebben kunnen beginnen omdat alles dicht was. En zo'n visie kun je natuurlijk alleen maar opstellen ook in samenspraak met de ondernemers zelf en Koninklijke Horeca Nederland. Ik kan u in ieder geval melden dat we vanaf augustus gaan starten met die gesprekken met Koninklijke Horeca Nederland. Zij hebben ook aangegeven dat ze dan tijd hebben om wel dat gesprek met ons te voeren. Eerder hebben ze aan ons aangegeven gezien alle corona-omstandigheden daar even geen

prioriteit aan te geven. Vervolgens gaan we in september-oktober gesprekken voeren met andere stakeholders en we gaan ook het gesprek voeren met de nachtwacht. De verwachting is dat we begin volgend jaar als alles goed gaat die visie af hebben. Dan was de tweede concrete vraag hoe het zit met de lobby richting het rijk op het lerarentekort en wat de eisen precies zijn. Wat doen we daarop? Daarover hebben we in de commissie eigenlijk al heel uitgebreid met elkaar van gedachten gewisseld. Een paar punten die ik hier wederom wil uitlichten is dat we als G4 samen optrekken in die lobby. Waar we onder andere om vragen is gelijktrekken van het salaris in het PO en het VO. Nu zie je dat daar verschillende salarissen worden betaald waardoor juist ook in het PO de grootste tekorten aan het ontstaan zijn. Onze verwachting is dat als je die salarissen gelijk trekt, dat dat er ook voor zorgt dat er meer mensen geïnteresseerd zijn, juist om ook aan de slag te gaan in het PO, waar de grootste tekorten zijn. Een ander lobbypunt richting het rijk is een structurele financiering om het aantrekken van docenten mogelijk te maken. De zij-instroom, waar we nu heel erg op inzetten, is daar een voorbeeld van. En een ander punt is gratis voorschoolse voorziening voor alle kinderen, omdat we daarmee ook verwachten dat heel veel mensen die nu in het onderwijs parttime werken, omdat die eigen bijdrage voor een aantal ook te hoog is als je je kinderen meer naar de opvang brengt, dat dat ook gaat bijdragen aan meer docenten die niet meer parttime, maar wellicht meer uren gaan draaien.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest. Ik wil toch wel kijken of de bodes de heer Meeuwissen kunnen vragen naar binnen te komen, want als je een motie van wantrouwen indient tegen een wethouder die nu aan het spreken is, vind ik dat je wel even moet komen luisteren. Dus wellicht dat de bodes de heer Meeuwissen in zijn werkkamer kunnen vragen om deze kant op te komen. U kunt verdergaan, mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, ik had ook geen interruptie op de heer Kasmi, maar ik wilde eigenlijk ook even constateren dat we inmiddels eigenlijk de helft van de partijen missen bij deze bespreking. Het lijkt me niet de optimale vorm van bespreken. Dus misschien kunt u een oproepje doen aan iedereen om weer terug te komen naar de zaal. In ieder geval wil ik dat dan bij dezen doen. Dat lijkt me ook wel ten goede komen aan de inhoudelijke discussie die we hier met elkaar voeren en ook wel van respect getuigen richting de beantwoording van het college van de moties van ons allemaal.

De **VOORZITTER**. Volgens mij bent u ook gehoord mevrouw Roest en het ligt in het verlengde van de opmerking die ik zelf al gemaakt heb. Ik zie dat de heer Meeuwissen inmiddels terug is. Heel fijn. Wellicht dat andere collega's ook nog binnen kunnen treden. Wethouder Kasmi, u kunt verdergaan.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Dank voorzitter, ook dank voor de interruptie vanuit de raadsleden voor de aandacht. Het is fijn als er inderdaad ook nog geluisterd wordt. Het is uiteindelijk beantwoording van de vragen vanuit de raad zelf. Dat waren de twee punten namens D66. Dan werk ik wat moties af. Op mijn terrein zijn er vijf moties ingediend voorzitter. Motie 25 van DENK, 'Ontbijt voor alle kinderen'. Dit is een motie die al heel vaak is ingediend met elke keer hetzelfde antwoord van mijn kant. Wij besteden daar heel veel aandacht aan. Ik heb daar al vaker in de sectorkamer aandacht voor gevraagd bij schoolbesturen. Ze hebben daar zeker aandacht voor. Daar waar ze zelf signaleren dat kinderen eten moeten hebben, proberen ze daar zoveel als mogelijk in te voorzien. Uiteindelijk is het wel echt een taak, niet van de scholen zelf, maar vanuit het gezin om daar zelf aandacht aan te besteden. Maar er wordt voldoende aandacht aan besteed, in ieder geval vanuit de scholen.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Dank u wel voorzitter. Fijn om te horen dat scholen daar aandacht aan besteden. Maar kunt u ook aangeven in welke vorm ze dat doen? Hoe ziet dat er dan uit?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Zeker voorzitter, zoals net gezegd, waar ze zelf signaleren dat kinderen met een lege maag naar school komen, proberen ze daarin te voorzien door zelf iets aan te bieden aan de kinderen. Alleen wordt dat niet op een georganiseerde manier gedaan. Dat zeg ik er wel bij. Maar docenten kennen hun kinderen goed en proberen daar altijd in te helpen waar nodig. En voorzitter, daarom ontraad ik ook deze motie.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). En dat is nu precies de strekking van deze motie voorzitter. Om het niet – om in termen te spreken van eten – hapsnap te doen, maar juist het te organiseren binnen die scholen. Hoe kijkt u er dan tegenaan voorzitter?

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja voorzitter, nogmaals, dit behoort niet tot het takenpakket van de scholen. Ik zeg: er wordt al aandacht aan besteed. De scholen worden overladen met allerlei zorgvragen. We hebben op dit moment al een enorm docententekort. Dus we moeten ook echt dingen van elkaar scheiden. Daar waar ze niet thuishoren het liefst niet. Nogmaals, er wordt al aandacht aan besteed, de kinderen die vaak zonder ontbijt naar school gaan hebben ze heel goed in het vizier. Maar ik wil dit niet stadsbreed gaan organiseren omdat dat helemaal niet nodig is. Nogmaals, we hebben al een enorm probleem met het voldoende aantrekken van docenten. We moeten ook oppassen dat we niet alle problemen van de wereld op het bordje van de docenten gaan leggen. Dus ik ontraad deze motie. Motie 29 van DENK, 'Voorkom stereotiepe denkbeelden', waarin wordt gevraagd in het dictum om een inventarisatie te maken van de schoolboeken. Het is geen taak van het college om alle schoolboeken die gebruikt worden te gaan controleren op tekst en inhoud. Dat is echt aan de Onderwijsinspectie. Uiteraard staan we er als gemeente en ook als college voor, ook in 'Relax. Dit is Rotterdam', dat iedereen alle gelijke kansen krijgt en ook iedereen gelijk behandeld wordt. Dat is het standpunt van het college, maar wat er precies in de schoolboeken staat, dat is niet aan het college maar aan de Onderwijsinspectie en de schoolbesturen zelf. Af en toe bereiken ons overigens signalen via docenten zelf of via kinderen: er staat iets in een schoolboek, kan dit wel? Dan proberen we daar natuurlijk altijd wel aandacht voor te vragen. Maar het gaat te ver om alle schoolboeken zelf op inhoud te controleren.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, dat is niet de vraag van de motie, dat het college die schoolboeken moet gaan controleren. Het dictum van deze motie is in gesprek te gaan met onderwijsinstellingen. En wat u zegt, we kennen veel voorbeelden van schoolboeken die onbewust dat dan opnemen. Wat we juist willen voorkomen, is dat dat dan weer enorme media-aandacht krijgt. Ik moet zeggen dat ik het jammer vind dat het dan op dat moment pas gebeurt, dat we in actie komen. Nu proberen we dat aan de voorkant te doen. Ik geloof echt dat de uitgevers met goede bedoelingen soms schoolboeken neerzetten, maar dat die subtiele stereotypen sterk naar voren komen en dat dat dan weer voor onnodige maatschappelijke onrust zorgt. Ik wil u dus vragen om nog een keer naar het dictum te kijken en wellicht dat u dan triangulatie zou kunnen toepassen.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja voorzitter, dit gesprek hebben we natuurlijk ook met schoolbesturen gehad. Sterker nog, ik heb een aantal van hen hiervoor ook specifiek uitgenodigd op mijn kamer waar we het gesprek hierover hebben gehad. Alleen wil ik wel iets aan verwachtingenmanagement doen. Ook hier geldt echt dat het uiteindelijk aan de schoolbesturen zelf is, aan de uitgeverij en aan de Onderwijsinspectie om er uiteindelijk op toe te zien dat de inhoud van de boeken ook klopt op de manier waarop wij naar onze inwoners hier in Rotterdam kijken. Dus geen stereotypering, geen teksten die discrimineren, enzovoort, enzovoort. Als wij merken dat daar aanleiding voor is, zullen we daarop acteren. Nogmaals, dat gesprek hebben we ook al gehad en soms komt het inderdaad voor dat er toch zoiets naar boven komt en dan spreken we daar de uitgever ook op aan. Voorzitter, deze motie ontraad ik om die reden. Motie 76 van GroenLinks, 'Onderzoek de percentageregeling'. Die kan ik omarmen. Daar had de heer Engberts dacht ik ook al aandacht voor gevraagd. Deze motie is nu ingediend door GroenLinks, maar ik denk dat ik u er ook een plezier mee doe als ik zeg dat ik hem kan omarmen, ook omdat het heel erg past in de adviezen van de denktank. U weet wel, die denktank die is ingericht om na te denken over hoe we de culturele sector weerbaarder uit de crisis kunnen laten komen. Het past bij dat advies dus deze kan ik ook omarmen. Motie 94 van DENK, stadsbrede huiswerkbegeleiding. Inzetten van NPO-middelen voor de bibliotheek onder andere. Ook deze moet ik ontraden, omdat we al stadsbreed bezig zijn. Ik vind het ook lullig om moties te ontraden, maar het zijn ook veel dingen die we al doen. We hebben daar ook een afspraak met elkaar over gemaakt dat we geen moties omarmen die we al doen. We zijn bezig in het kader van NPO om een stadsbrede aanpak te organiseren waarbij we met schoolbesturen nu aan het inventariseren zijn, of eigenlijk hebben we dat al gedaan, van wat nu de consequenties van de coronatijd zijn geweest op studenten, sociaal-emotionele, cognitieve ontwikkelingen, enzovoort, enzovoort. Daar komt een hele stadsbrede aanpak op waarbij we er heel breed naar gaan kijken, ook naar studieplekken in die zin, hoe we die leervertragingen kunnen inhalen. Dus we doen het al, we zijn ermee bezig. In die zin overbodig en dus niet nodig. Dan motie 98 van de heer Engberts van de PvdA over het meedenken over de koers van cultuur. Ik snap de strekking van de motie. Ook dit past heel mooi bij het denktankadvies. Ik zou wel willen vragen aan de heer Engberts om nog even naar die motie te kijken, want wat wij willen is inderdaad ook een heel helder aanspreekpunt hebben wat betreft de makers. Alleen vind ik het wel echt de taak van de makers in die zin om zich daar ook zelf te organiseren à la het voorbeeld van het DO, dat u inderdaad ook noemt, wat heel goed werkt. Het principe werkt goed. We hebben een helder aanspreekpunt, we komen op gezette tijden bij elkaar. Ik zou ook wensen dat we op die manier ook met die makers het gesprek kunnen voeren en ik zou ze heel erg aanmoedigen om zich ook te verenigen en bij mij aan te kloppen voor dat gesprek. Ik sta daar geheel open voor. Dus als u op die manier nog even naar die motie wilt kijken. Met die strekking kan ik hem met die aanpassingen geheel omarmen. Voorzitter, dit waren de moties op mijn terrein. Dank u zeer.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Wethouder Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Ik heb een lonkende bokaal gezien, daar staat op kort en bondig. Dus ik ga ontzettend mijn best doen want ik ben nogal competitief aangelegd. Motie 1 en 2 en ik kan het bijna niet korter samenvatten. Leefbaar Rotterdam en DENK samen, je zou zeggen, we korten het af tot Denkbaar, maar goed. Stop ergernis weggebruikers. Motie 1 over het Maastunneltracé. Die roept op om daar te stoppen met het experiment. Dat is heel erg onverstandig. Op het moment dat er vorig jaar corona was en iedereen merkte hoe schoon de lucht was en wat minder verkeer in de stad deed met mensen en hoe belangrijk het was om een ommetje te gaan doen. Inmiddels is het slechte

nieuws dat het weer bijna 105% is van het verkeer ten opzichte van 2019 en er is dus meer verkeer in de stad. Op het moment dat we nu met de Maastunnel zouden stoppen, zou de luchtkwaliteit aanzienlijk verslechteren. Door deze maatregel is er ongeveer 15% minder verkeer op dat traject en krijgen de bewoners daar weer adem. Die motie moet ik dus ontraden.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, dat argument is vanochtend ook al gebruikt, dat 15% minder verkeer toevallig dat tracé niet meer neemt. Maar een terechte vraag werd vanochtend ook gesteld: waar is dat verkeer naartoe? Hebben die automobilisten een ander vervoermiddel gebruikt of werken ze vanuit huis of wat er is daarmee gebeurd? Want het zou best kunnen dat er nu een ander tracé met 15% verkeer is toegenomen.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Een goede vraag van de heer Achbar. Veel verkeer blijft op de ring, omdat het wat langer duurt om door de stad te gaan. Andere mensen kiezen ander vervoer omdat dat dan aantrekkelijker en sneller is. Sommige verkeersdeelnemers kiezen een andere route. Vandaar dat we ook op die locaties monitoren, want we willen niet dat er heel veel verkeer een andere route neemt want dat zou dan tot verslechtering van luchtkwaliteit op een andere plek kunnen leiden. U heeft ook gezien dat we dat ook bij de eerste trajecten hebben gemonitord. Dat doen we nu ook sinds de uitbreiding van de Maastunnel. En een deel van het verkeer verdwijnt gewoon. Sommige mensen besluiten gewoon ook weleens niet op stap te gaan en het vertier ergens anders te zoeken. Dat hebben we ook gezien ten tijde dat de Maastunnel afgesloten was voor de verbouwing. Toen is ongeveer 15% van het verkeer volkomen verdwenen.

De **VOORZITTER**. De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Dank u voorzitter. Ik hoor de wethouder op een vrij opgewekte toon zeggen dat mensen gewoon thuis blijven. Ik vind dat eigenlijk nogal schokkend, dat doordat er rijbanen worden afgesloten, mensen maar besluiten: dan laat ik me maar thuis opsluiten. Dus ik vind dat een beetje een vreemde reactie om daar zo opgewekt over te zijn.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Het is een keuze. Alles is een keuze. Ik noem u vier alternatieven die gebruikt worden en sommige mensen denken: moet ik nu echt naar de stad of zal ik dat eens een andere keer doen en ga ik dan mijn boodschapjes in één keer halen? Het is ook een heel simpele keuze. Dus dat ter toelichting.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, de wethouder geeft inderdaad een aantal keuzes aan, maar ik vraag mij af of de wethouder weet, bijvoorbeeld toen de Maastunnel werd verbouwd, wat dan de stimulans was waarom mensen dan geen gebruik maakten van de Maastunnel oftewel overgingen op een ander vervoermiddel. Wat was daarvan de reden, weet u dat?

De **VOORZITTER**. Wethouder

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Sommige mensen hebben inderdaad andere vervoermiddelen gekozen. Die hebben de fiets gekozen en dat kunnen ze dus nu nog steeds doen en dat is ook helemaal prima.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, daar zat een prikkel achter. Dat heette toen Master nog iets, Maaster nu project. Juist om mensen te stimuleren en dat was zelfs een financiële prikkel om de Maastunnel niet te gebruiken, oftewel een ander tracé te gebruiken dan de Maastunnel omdat die gesloten was. Dus eigenlijk moet er een prikkel komen, dus ik vraag me af waarom u dat argument gebruikt terwijl er in dit geval geen financiële prikkel is en mijn overtuiging is dat die 15% gewoon een andere route neemt.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Achbar, mag ik u erop wijzen dat u door uw spreektijd heen bent. In een dringend geval wil ik u nog mee laten doen, maar het is nu echt op. Wethouder.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). En anders kom ik straks ook niet in aanmerking voor die bokaal, dus dat zou echt jammer zijn. U heeft de eerste tranche gelezen van de evaluatie. U heeft ook gezien dat er niet net zoveel autoverkeer door de stad een andere route neemt als het verkeer dat nu de Maastunnel mijdt. U heeft de eerste evaluatie gelezen. Ook voor die tweede tranche evalueren we. Ik geef u nu eventjes de tussenberichten omdat u daar zo in geïnteresseerd was. Maar nogmaals, dit is dus succesvol beleid en niet in het minst omdat, op het moment dat dit ook goed werkt en die baan vrij blijft, we het perspectief hebben op HOV door de Maastunnel en dan heb je een heel mooi alternatief. Want dan hebben we gewoon snel busverkeer, elektrisch, lekker schoon, en dat is ontzettend fijn voor de mensen die langs dat traject wonen en dat draagt bij aan de schone lucht in onze stad.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, ik wil toch nog wel eventjes reageren op de autopartijen, want het is allang duidelijk dat als je meer asfalt neerlegt, er meer auto's komen. Als je dus het autorijden onaantrekkelijker maakt, gaan mensen andere keuzes maken en dan sluit je ze niet op in hun huizen. Dat is een ontzettend pathetisch gebeuren. We sluiten helemaal niemand op. Mensen maken gewoon bewust een andere keuze. Ze schaffen een scooter aan, ze gaan met de bus, ze lopen een eind of ze gaan wat efficiënter reizen. Dat is al met ontzettend veel onderzoek aangetoond, dus ik snap niet zo goed die verbazing die van uw gezichten afdruipt, van waar zijn die automobilisten nu gebleven? Dat vind ik toch wel heel erg naïef.

De **VOORZITTER**. Goed, wethouder.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Ik ging net over naar motie 2. Daar vragen deze beide partijen ook om het experiment Erasmusbrug te stoppen. Het experiment is al een tijdje geleden gestopt. We hebben alleen de opstelling zo gehouden omdat het nadrukkelijk bijdroeg aan meer veiligheid voor voetgangers en fietsers. Donderdag staat dit ook weer op de raad en gaan we kijken hoe we daar een permanente situatie kunnen maken die zorgt voor permanente veiligheid voor voetgangers en fietsers. Hij is zeker niet gericht op het terugdringen van autoverkeer, want uit dit experiment is gebleken dat het verkeer aan de noordkant nauwelijks tot geen nadelige gevolgen heeft gehad door bijvoorbeeld slimme instelling van verkeerslichten, waardoor bijvoorbeeld een rechtsaffer gewoon twee keer groen licht krijgt en net zo snel afwikkelt als voormalig twee rechtsaffers. Nou, kan ik er zo kort over zijn? Motie 1 en 2 moet ik ontraden. Dan kom ik bij de volgende moties. Die gaan allemaal over de Sociaal Medische Indicatie, SMI. DENK is daar even de diepte in gegaan en heeft drie moties. Ik moet even het motielijstje erbij pakken. Gezichtsherkenning. Dat kan

allemaal gebeuren, dat is mooi hè. De eerste motie, 'De handen ineen voor ouders in een crisissituatie'. De SMI is juist een regeling voor crisissituaties; het is een regeling voor circa negen maanden. Op het moment dat zo'n crisissituatie veel langer duurt, op het moment dat er een structureel probleem is, moeten we ook aan structurele oplossingen werken. We kunnen dus niet die regeling verlengen, dan kijken we namelijk naar andere ondersteuning. Deze motie moet ik ontraden. Motie 8, 'Ouders met terugwerkende kracht maximaal bijstaan met de SMI-regeling'. We merken juist gaandeweg een traject dat die extra SMI-ondersteuning nodig is. Er moet dus eerst een deskundig oordeel zijn geweest en professionele hulpverlening ter ondersteuning en dan kan pas SMI worden toebedeeld. Sinds 1 april hebben we dat juist nog duidelijker in de verordening opgenomen, omdat het ook met terugwerkende kracht niet altijd goed bewijsbaar is, dus deze moet ik ook ontraden. De derde motie over SMI, 'Meer bekendheid geven aan de SMI-regeling', wil ik omarmen. Ik denk dat het ook heel goed is dat ouders weten dat ze hierop een beroep kunnen en dat ze daarmee dan ook goed op de hoogte zijn van de regels rond SMI en wanneer je daarvoor in aanmerking komt. Motie 9 wil ik dus graag omarmen. Dan motie 36, 'Realiseer gratis OV voor kinderen'. Nu is OV natuurlijk nooit gratis, maar hier wordt het dan natuurlijk gratis voor de gebruiker. We zijn aan het kijken hoe we dat kunnen doen. Wij denken dat dit ook aantrekkelijk is in het kader van de 'Welkom terug'-acties voor de RET, dat het ook een goede boost kan zijn en dat het dan ook zomaar kan betekenen dat ouders in plaats van met twee volwassenen en twee kinderen in een auto te stappen, denken: het is toch heel veel aantrekkelijker om dan met z'n vieren met de metro te gaan bijvoorbeeld. Als de kinderen gratis zijn scheelt dat ontzettend veel in kosten en hebben we een heel mooi alternatief. We gaan dan, als deze motie het haalt nog wel met de RET overleggen en onderhandelen over voorwaarden, bijvoorbeeld of dat in dal- en de spitstijden kan gelden en wat de ingangsdatum precies is. Maar in die zin denken wij dat dit een goede stimulerende regeling kan zijn en willen wij deze motie omarmen. Motie 42 over handhaving in het verkeer is voor de burgemeester. Motie 48 ziet toe op onderzoeken in het buitenland naar innovatieve maatregelen om verkeersonveiligheid of verkeersaso's tegen te gaan. We zijn zelf ook heel erg innovatief met ons verkeersveiligheidsvoorspelmodel. Het buitenland kijkt dus ook naar ons, maar wij kijken ook graag over de grens om te kijken of er nog meer mogelijk is en wat de nieuwe ontwikkelingen zijn, dus deze motie wil ik ook omarmen. Dan hebben we motie 80, 'Verklein de afstand tot werk, vergroot de bereikbaarheid van de haven'. En alleen al om zo'n titel zou ik zeggen, we herkennen namelijk dat signaal dat het reizen naar dat gebied lastig is. We doen daar veel aan, met de verkeersonderneming, met de MRDH. We gaan graag ook nog in gesprek met het Havenbedrijf. Ik ben daar zelf wel eens in gesprek geweest, maar ik realiseerde me ook dat u daar weinig terugkoppeling over krijgt. Deze motie ondersteunt in die zin ons beleid, maar geeft ook mij de mogelijkheid om dat eens even goed voor u in kaart te brengen en daar desnoods over verder te praten, dus die motie wil ik graag omarmen. Dat waren ze voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik ben benieuwd naar die bokaal.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Ik ook.

De **VOORZITTER**. Wethouder Bonte

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ja voorzitter, dank u wel. Ik zal gelijk ter zake komen. Mevrouw Zeegers, de heer Van Noppen, mevrouw Roest, de heer Engberts en ook de heer Achbar benadrukken allemaal dat de aanpak van de klimaatcrisis, de voortvarende manier waarop het huidige stadsbestuur maatregelen neemt om klimaatverandering tegen te gaan met de maatregelen uit het Klimaatakkoord en de lancering van een Energietransitiefonds hun volle steun heeft en in het bijzonder ook de nadruk daarbij op het creëren van nieuwe

bedrijvigheid en lokale werkgelegenheid. Zij roepen ook allemaal op om daar daadkrachtig mee door te gaan. Die aansporing neem ik graag ter harte. We hebben inmiddels, en dat is toch goed om te markeren, de trendbreuk gerealiseerd in Rotterdam van een jarenlange steeds toenemende stijging van de CO_2-uitstoot naar nu een afname van de CO_2-uitstoot die al een aantal jaren aanhoudt. Als we de maatregelen die we onder andere in het Rotterdams Klimaatakkoord met meer dan honderd partners in de stad hebben afgesproken op een goede manier uitvoeren, dan gaan we ook in een hard tempo toe naar het realiseren van een klimaatneutrale stad. Ook de heer Van der Velden benadrukt de noodzaak om maatregelen te nemen om klimaatverandering aan te pakken. Hij heeft een motie ingediend, motie 110, met de oproep om de noodtoestand voor het klimaat af te kondigen. Ik snap die oproep en ik weet dat ook veel gemeenten in Nederland inmiddels een soortgelijke noodtoestand hebben afgekondigd. Aan de andere kant, het Rotterdams college is in volle vaart bezig om acties te ondernemen om klimaatverandering aan te pakken. Wat dat betreft hebben wij een noodoproep an sich niet nodig om klimaatverandering serieus te nemen. De klimaatcrisis heeft voor ons de allerhoogste urgentie. En we leven toch ook in de stad van geen woorden, maar daden. Ik vind het allerbelangrijkste dat we ook daadwerkelijk maatregelen nemen om klimaatverandering te voorkomen. De heer Simons laat een heel ander geluid horen. Die pleit juist voor een rem op de energietransitie. We hebben daarover vaker van mening gewisseld. U weet ook dat het college in ieder geval niet van plan is om vaart te minderen.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ik ben toch heel erg verbaasd over uw interpretatie van wat ik vanochtend heb gezegd. Wij hebben gezegd: wij zijn klimaatrealisten. We hebben van één punt gezegd, van het aardgas af, dat dat zo niet gaat lukken op deze manier. Toevallig staat er net op het nieuws dat een partijgenoot van u zegt dat we mensen alleen onder dwang van het aardgas kunnen halen. Als u die weg wilt volgen, dat moet u weten, maar wij hebben allerlei andere voorstellen vanochtend verteld, medegedeeld, die ook gewoon in ons klimaatplan staan dat we twee jaar geleden hebben ingediend. Wij hebben op sommige punten andere oplossingen, dus ik snap niet hoe u erbij komt, omdat we alleen kritisch zijn over van het gas af, dat u ons nu zo wegzet. Dat vind ik echt niet terecht.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). De heer Simons zegt dat het maar op één punt is waar hij op de rem gaat staan, op het aardgasvrij maken, maar u heeft ook motie 43 ingediend, 'Stop windturbines op land'. Dat is een tweede voorbeeld en volgens mij heeft u er nog een aantal genoemd. Het zal u niet verbazen dat wij motie 43 ontraden. Motie 27 van DENK vind ik wat dat betreft constructiever, want DENK geeft aan; er is pas een uitspraak van de Raad van State geweest die aangeeft dat het rijk goed in beeld moet brengen wat de gezondheidseffecten zijn en moet onderbouwen wat dan de normen zijn voor windturbines. De motie vraagt om de gevolgen van die uitspraak in beeld te brengen en ook met een plan van aanpak te komen hoe wij dan in Rotterdam windparken ontwikkelen, met natuurlijk ook de gezondheidsaspecten in ogenschouw genomen. Dus die motie zou ik graag willen uitvoeren.

De **VOORZITTER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Bedankt. Eerst een opmerking van orde. Ik zou graag willen dat de heer Bonte iets korter en bondiger is, want die standpunten en langdurige omschrijvingen kennen we zo onderhand wel. Onze motie over die windturbines, want dat was het andere punt waar u het net over had, roept op te stoppen met windturbines op land bouwen zolang

er nog geen heldere milieubeoordeling is. Volgens mij is dat ook precies het signaal dat de Raad van State afgeeft en daar roepen wij toe op. Ik zie eigenlijk niet een heel groot verschil met de motie van DENK, behalve dat er een ander logo van een andere partij boven staat. Maar wij willen wachten tot die milieubeoordeling er is en u gaat gewoon door. En dan zitten we straks met hetzelfde probleem als die kolencentrale die we hebben aangelegd op de Maasvlakte. Dat weten de partijen hier nog wel. Daar is uiteindelijk D66, mevrouw zit nu te lachen, u heeft daar ook uw handtekening onder gezet. Nu wordt dat gesloten; je reinste kapitaalvernietiging. Daarom willen wij hier wachten met die windturbines totdat er een milieubeoordeling en daarna kunnen we verder zien.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Voorzitter, de Raad van State heeft het rijk op de vingers getikt, dus die normering voor windmolens moet op een andere manier onderbouwd worden. Daar gaat het rijk mee aan de slag en ik heb het ministerie ook opgeroepen om daar vaart mee te maken, want wij willen ook niet dat er vertraging komt in onze windprojecten. Mocht het rijk dat onverhoopt niet doen, en daarom vind ik uw motie daar niet passend in, mocht het rijk dat onverhoopt niet doen, dan zorgen wij zelf voor die degelijke onderbouwing. Dat kunnen wij als gemeente ook zelf doen. Daarom vind ik de motie die DENK heeft ingediend veel slimmer en passender bij onze ambitie, omdat we daar twee sporen kunnen bewandelen.

De heer **KOSTER** (lr). Maar suggereert u nu dat er een andere norm voor het rijk zou gelden dan voor Rotterdam qua deze windturbines?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). De Raad van State vraagt het rijk om met een nieuwe norm, of met een goed onderbouwde norm te komen. Als het rijk daar niet mee komt, en dat heeft de Raad van State ook gezegd, kunnen wij als gemeente zelf een goed onderbouwde norm vaststellen. Dus die optie wil ik openhouden als het rijk niet snel ook met een landelijke normering komt. En ja, uw motie, u grijpt nu de uitspraak van de Raad van State aan, maar wat u eigenlijk zegt, en dat is wat dat betreft de consequente lijn van Leefbaar Rotterdam, is dat u eigenlijk wilt dat er helemaal geen windmolens op land geplaatst worden. Dus dan moet u daar ook gewoon open en eerlijk over zijn.

De heer **KOSTER** (lr). Ja, dat is juist. Die willen wij het liefst niet en anders zo mogelijk ver op zee inderdaad. Dat heeft ook een reden en dat zie je terug in die uitspraak van de Raad van State. Je ziet dat er steeds meer mensen zo over denken. Ik vind het jammer dat u daar niet voor openstaat, voor mensen die toch net iets anders denken dan het GroenLinks-riedeltje.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). De heer Achbar en de heer Vonk hebben aandacht gevraagd voor de betaalbaarheid van de energietransitie en ook de aanpak van energiearmoede. De heer Achbar heeft gevraagd hoe minima worden meegenomen in de energietransitie en ook de belangen van minima. Dat doen we op verschillende manieren. Ten eerste is het uitgangspunt in ons beleid het uitgangspunt dat in het raadsakkoord Energietransitie ook is vastgelegd, het voorkomen van energiearmoede. Dat is een amendement dat DENK heeft ingebracht en dat ook een ruime meerderheid in de raad heeft gekregen. Dus dat nemen wij ook in de uitvoering van ons beleid mee, onder andere ook in

de plannen die wij maken in het kader van het Rotterdams Klimaatakkoord, dus klimaatdeals, bijvoorbeeld over de deelmobiliteit of de deals die we met woningcorporaties hebben gesloten. Die hebben nadrukkelijk ook het voorkomen van energiearmoede als uitgangspunt. Daarnaast zetten we vanuit ons Uitvoeringsprogramma Energietransitie ook verschillende instrumenten in, zoals bijvoorbeeld energiecoaches, die mensen adviseren over hoe ze energie kunnen besparen. Dat kan soms wel tot een voordeel van enkele honderden euro's per jaar op de energierekening opleveren. En het verstrekken van energievouchers voor kleine energiebesparende maatregelen in huis, die zorgen ook dat juist minima kunnen profiteren van de maatregelen om energie te besparen. De heer Vonk onderstreept het belang van ook het ondersteunen van kleine VvE's in de verduurzaming en hij is blij met de toezegging die ik ook in de commissie heb gedaan om een inventarisatie te doen, naast het wegnemen van financiële belemmeringen – want daar hebben we het Energietransitiefonds voor opengesteld zodat er ook laagdrempelig leningen kunnen worden afgesloten – welke andere belemmeringen er weggenomen zouden moeten worden. Ik heb in de commissie toegezegd dat we dat graag willen inventariseren, ook in overleg met VvE's en u vraagt om daaraan te koppelen ook als we die inventarisatie hebben gedaan en die belemmeringen in beeld hebben, om daar ook direct concrete acties aan te koppelen. Die toezegging wil ik u graag doen, dus ik stel de griffie voor, als de griffie meeluistert, om aan die toezegging die we in de commissie al genoteerd hebben, ook de acties die daaruit voortvloeien toe te voegen. Dan had de heer Achbar ook een motie ingediend, motie 28, over een experiment met warmte uit kademuren door energie van heipalen. Dat is een techniek die onder andere ook in Amsterdam op dit moment wordt getest. Ik sta altijd open voor nieuwe innovaties. Aan de andere kant moeten we onze focus ook wel leggen op de dingen waarvan we denken dat dat in Rotterdam ook meerwaarde heeft. Ik zal met belangstelling ook de uitkomsten van de pilot in Amsterdam bekijken. Maar aan de andere kant, vanwege de aanwezigheid van een grote industrie in de buurt van de stad en de mogelijkheid om ook geothermie te gebruiken, zetten we primair in op die warmtebronnen om Rotterdam ook verder te verduurzamen. Dus daarom zou ik de motie die u heeft ingediend willen ontraden. Dan de heer Engberts die vol lof spreekt over het programma Rotterdam Circulair. Uw fractiegenoot de heer Tak, heeft dat in de commissie ook al gedaan. Uw vraag daarbij is hoe we nu zorgen dat dat programma, dat heel veel positieve resultaten heeft gehad in de afgelopen tijd, dat we die ook borgen voor de volgende bestuursperiode. Dat hebben we in de voorjaarsnota op één manier geregeld. We hebben die financiering opgerekt van tot en met 2022 naar 2023, zodat niet het programma omvalt aan het einde van deze collegeperiode. Maar het is uiteindelijk wel aan een nieuwe coalitie om meerjarig na 2023 ook de financiering te regelen. Als een nieuwe coalitie ook even voortvarend met het bevorderen van de circulaire economie aan de slag wil als dit college.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dat snap ik, via de voorzitter. Dat is ook in lijn met alle andere afspraken die we hebben gemaakt. Maar we doen natuurlijk wel heel veel ervaring en kennis en expertise op die je natuurlijk wel wil borgen voor de toekomst, in welke vorm ook. We zullen hoe dan ook iets moeten. Ik kan me niet voorstellen dat de wethouder dat niet met me eens is, dat we iets moeten met duurzaamheid en alles waar dat voor staat. Dan wil je natuurlijk die kennis behouden op de een of andere manier. Ook als je zegt: het programma op deze manier stoppen we. Dat is een keuze die het volgende college kan maken. Maar dan wil je niet dat het de lucht in vliegt. Kunt u daar nog wel wat extra aandacht aan geven?

De **VOORZITTER**. Wethouder Bonte.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ik ben het inhoudelijk helemaal met u eens en die discussie heb ik ook met uw collega de heer Tak gevoerd. Dat is de reden waarom dit college er ook wel bewust in deze voorjaarsnota voor gekozen heeft om het niet na 2022 om te laten vallen. Want dan raak je inderdaad de expertise en kennis en dynamiek die er nu in zit, kwijt. Dus de financiering hebben we nog een jaar toegevoegd, 2023, dan hebben we ook ruimschoots de tijd, als, wat ik hoop hoor, een nieuw stadsbestuur ook de keuze maakt om hier in volle vaart mee door te gaan. Dan heb je voldoende tijd, dan heeft het programma Rotterdam circulair ook voldoende tijd om die vaart erin te houden en de expertise die is opgebouwd, inderdaad ten volle te blijven benutten.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Laat ik dit dan ter afsluiting zeggen. Ik ben blij met alles wat we hebben daarin, maar de expliciete uitnodiging is om er nog meer aan te doen en het nog beter te borgen.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Die aansporing neem ik graag ter harte, evenals de aansporing die volgt uit de circulaire motie van de heer Van der Velden, motie 109, 'Let's repair'. Met de oproep om de goede circulaire initiatieven die we in de stad hebben in beeld te brengen en ook waar nodig te ondersteunen of nieuwe te ontwikkelen, zoals bijvoorbeeld het realiseren van een Upcycle Mall. Die oproep past prima in de circulaire ambities van dit college, dus die motie zou ik graag willen omarmen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer wethouder. Wethouder Vermeij.

Mevrouw **VERMEIJ** (pvda) (wethouder). Dank voorzitter. Er is een vijftal moties die ik graag even kort zou willen bespreken en er is een vraag gesteld. Allereerst de motie van DENK over een burgerparagraaf in elk beleidsvoorstel. Voor degenen die hier in de zaal zitten en ook Wijk aan Zet hebben behandeld, het lijkt een beetje op de motie van de wijktoets, maar hij is iets minder toetserig geformuleerd, om het maar zo uit te drukken voorzitter. Met twee aanpassingen zou ik deze motie willen overlaten, omarmen of in ieder geval het oordeel voor de raad laten. De eerste, er staat: constaterende dat, waarin wordt beschreven hoe ambtenaren zich hebben vergewist van de gevolgen voor burgers. Ik zou dat toch wel echt bij het college laten; hoe het college zich heeft vergewist. Tot slot staat er 'per direct'. Geef ons even de tijd, maar een opname in voorstellen die naar de raad gaan van hoe burgers, Rotterdammers daarbij betrokken zijn, daar zouden wij wel mee kunnen leven. Dat was ook al mijn toezegging in dat debat richting de PvdA over de wijktoets. Voorzitter, dan motie 88, 'Laat de wijken geen weeskinderen worden'. Dat willen wij natuurlijk helemaal niet. Maar deze motie is overbodig, want dit is al toegezegd, ook in uw commissie. We zijn al begonnen en deze zomer wordt een plan gemaakt. Inmiddels heeft de helft van het college zich aangemeld als adoptiewethouder, om het maar even zo uit te drukken. Dus zelfs in deze periode nog, dit jaar nog, gaan we hier al mee beginnen. Dus inderdaad, een goede motie, maar hij hoeft niet. Dan is er een vraag gesteld door de fractie van D66 en ik denk dat dat bij meer fracties leeft. Hoe zit het met de kandidaatstelling voor de wijkraden? Want politieke partijen willen daarmee bezig. Ik zag al ontzettend aardige filmpjes om wijkraadsleden te werven, onder andere van Leefbaar Rotterdam. Onwijs goed gedaan. De formele kandidaatstelling is eind 2022, maar voor het reces sturen wij u nog een brief, naar de commissie VB over de planning, waar dit ook aan bod komt. Dan heeft u alvast de planning en wordt er al iets meer duidelijk in de procedure hoe dit zal gaan lopen. Dat is denk ik ook verstandig voor alle commissies van politieke partijen die al bezig zijn. Want ik weet van

sommigen van u dat u daar zeker al vragen over heeft. Daar komt nog informatie over voor het reces. Motie 10, ook van de fractie van DENK, 'Beter gehoor geven aan de stem van jongeren'. Deze motie moet ik ontraden en wel hierom. Met het huidige budget kunnen we drie adviezen per jaar ondersteunen en de raad is opdrachtgever voor de stichting LOKAAL. Als de raad meer adviezen wil, dan kan dat, maar dan moet hij wel een voorstel doen voor de dekking daarvan en dat zit niet bij deze motie. Dus om die reden moet ik deze motie ontraden. Tot slot voorzitter, is er nog een laatste motie. Dat is meteen de meest gecompliceerde motie. Ook een motie van de fractie van DENK, die gaat over de omzetgerelateerde huur voor lokale ondernemers. In uw bijdrage had u het ook specifiek over het leegstandsfonds, dus ik neem aan dat u met het MKB-fonds ook het leegstandsfonds bedoelt. Ik moet deze motie ontraden om de volgende redenen. Allereerst hoeven wij niet te onderzoeken, zeg ik maar even. Er staat: verzoekt het college te onderzoeken of leegstand in winkelpanden voorkomt of voorkomen kan worden. We hebben dit al opgenomen in een actieagenda, namelijk in de Herstel- en vernieuwingsagenda. Op dit moment is de leegstand in Rotterdam overigens 10%. Dat is al iets hoger dan in Den Haag en ook in Amsterdam, zeg ik erbij. We hebben al vastgelegd dat we concentratiebeleid hebben om winkels bij elkaar te voegen en de onderliggende gebieden te transformeren in winkelstraten. We zijn BIZ'en aan het stimuleren, die zijn er ongelofelijk veel in het Rotterdamse en daar zijn we ongelofelijk blij mee, want daarmee hebben die ondernemers zich georganiseerd en kunnen we ook betere afspraken maken over branchering onder andere en ook over transformatie en stimuleren we ondernemers via het programma MKB010>>Next, voor digitalisering en verduurzaming. Ik kom nog even op die omzetgerelateerde huur voor gemeentelijk vastgoed. Die moeten we, ik zeg het maar even, sterk ontraden. De gemeente is haar huurders natuurlijk met de coulanceregeling al tegemoetgekomen voor de gevolgen van de coronacrisis. Dit is uitvoeringstechnisch buitengewoon complex, en ook duur, zeg ik erbij. Het is zeer arbeidsintensief en brengt ongelofelijk veel onvoorspelbaarheid en naar verwachting ook negatieve resultaten voor de gemeentelijke financiën met zich mee. Dus ja, we zijn bezig. En als het om het leegstandsfonds gaat, zeg ik het volgende aan u toe: dan kom ik toch nog met een positieve noot. Dat is nu in uitwerking, gaat naar de Eneco-adviescommissie. Die route wil ik ook echt zuiver aflopen. Die komt dan terug en gaat naar uw raad. Dat is wellicht nog een moment om dit onderwerp te bespreken. Maar zoals het hier ligt kan ik niet anders dan deze motie ontraden.

De **VOORZITTER**. Een duidelijk antwoord, helder. Dan gaan we naar wethouder De Langen. Mag ik tegen de leden van de raad zeggen dat ik mijn best doe om samen met u nog voor de dinerpauze het eerste deel van de beantwoording van de zijde van het college af te doen? Dan doen we nog een veegronde om te kijken of er nog vragen zijn blijven liggen en eventueel als een verkleinde tweede termijn, omdat ik vind of het gevoel heb dat u in de eerste termijn uitputtend bent geweest. Mocht het nodig zijn dan kan dat nog aansluitend het geval zijn. Het betekent dat we het dineren enigszins uitstellen. Ik hoop dat het lukt aan de logistiek om het toch een beetje warm te houden, maar de inzet is om nog voor de dinerpauze af te ronden. Wethouder De Langen.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Daar gaan we. Motie 4 van NIDA, 'Extra impuls voor migrantenouderen'. Belangrijk denk ik, we zijn koploper in Nederland, maar dat willen we vasthouden en er is extra nodig, dat ouderen ook de zorg krijgen waar ze recht op hebben, dus ik wil motie 4 omarmen. Dan motie 17, 'Laagdrempelige zorg voor Rotterdamse ouderen' van DENK. Die wil ik ook graag omarmen. Ik heb ook al een idee waar dat eventueel zou kunnen, maar dat ziet u ook in de afdoening terug. Dan motie 22, die moet ik ontraden en wel omdat er eigenlijk al in de motie staat wat het grootste probleem is, namelijk dat er meer toegankelijke woningen moeten komen. Gelukkig hebben wij daar een mooi

akkoord voor gesloten in Rotterdam en we hebben ook afgesproken met de aanbieders dat we duizenden woningen gaan bouwen voor mensen met een beperking en voor ouderen. Dus deze motie moet ik ontraden maar volgens mij doen we een enorme stap vooruit en lopen we ook hier voorop. Dan motie 30 van het CDA, 'Vliegende start Vitale Verenigingen' een motie Koers van de stad. Er is goed over gesproken. Die omarmen we. Motie 31 evenzeer. 'Sportbudget voor sportstrand Hoek van Holland', Koers van de stad, die omarmen we. Motie 33, 'Kinderwerk gelijk aan de slag'. Dat gaat eigenlijk over de periode tussen 1 januari 2022 en 1 april 2022, omdat er een tussenperiode zit tussen de start aanbesteding en het einde en daar willen we graag invulling aan geven, dus motie 33 wil ik graag omarmen. Er is nog een andere motie die ook een beetje daarover gaat. Daar kom ik zo op terug, maar gezien de volgorde van de cijfers houd ik die netjes aan. Dan motie 55 van Leefbaar Rotterdam, 'Goede mondzorg voor ouderen'. In principe sympathiek, alleen gaat deze wethouder echt niet over mondzorg en tandzorg. We hebben wel een heel mooie Rotterdampolis, waarin tandzorg op een goede manier in het aanvullende pakket zit. Dat is zeg maar de grens die we al ruim opzoeken. Dus het is niet aan ons. Wel sympathiek, maar ontraden, want wij gaan er gewoon oprecht niet over. Dan motie 56. We hebben een mooi debat in de commissie gehad over voorzorgarrangementen, bemoeizorg. Dit willen we heel graag bekijken, dus motie 56 wil ik omarmen. Dan de motie 'Wees wijzer', motie 57, die ontraad ik. Ik vind het wel mooi dat Leefbaar Rotterdam Ouder en Wijzer omarmt en ook de investering van dit college goedkeurt. We hebben ervoor gezorgd dat ook voor het komende college in de eerste jaren de financiering er is en de rest is aan u tijdens de onderhandelingen. Mijn mening doet er dan niet meer toe zoals u weet. Dan motie 64, die omarmen we. Dat is een motie Koers van de stad. 'Alle ballen verzamelen voor SDS'18 uit Ommoord'. Dan is motie 65 ook een motie Koers van de stad. Dat gaat voor de waardering van zorgmedewerkers, die omarmen we. Motie 67, evenzeer Koers van de stad. Dat gaat over biljartvereniging Het Anker. Wie van jullie kent hem niet, hij is al vaker naar voren gekomen. Motie 68, dat gaat over de European Paralympics. Leefbaar Rotterdam wil dat graag binnenhalen. We hebben hem binnengehaald en dit is volgens mij ook heel mooi en sympathiek om daar wat geld aan te besteden via Koers van de stad. Het zat niet meer in het Evenementenfonds, maar op deze manier kunnen we toch nog wat bijdragen, dus sympathiek en dank. Ik spreek daar binnenkort over met de minister. Dan hebben we motie 72 van 50PLUS en Leefbaar Rotterdam. Die gaat eigenlijk ook over bemoeizorg, alleen nu niet voor GGZ maar meer voor ouderen. Hetzelfde verkennende gesprek uit de commissie; hartstikke goed, ik vind het belangrijk om te doen. Dus omarmen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Koster nog even.

De heer **KOSTER** (lr). Ja, nu u ineens drie moties van Leefbaar Rotterdam omarmt. Dat komt niet vaak voor, dus complimenten daarvoor en voor mevrouw Roest op het lijstje, maar een welgemeend dank u wel.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Waar gaat dit heen voorzitter? Dan kom ik toch in een andere flow terecht. Motie 87 van DENK moet ik ontraden. En niet zozeer omdat het een slechte motie is, maar omdat die vooral overbodig is. Daar hebben we al veelvuldig schriftelijke vragen over gehad. We hebben er al eerder moties over ingediend gekregen en we hebben gewoon een heel pakket rondom het 'Veilig Sport'-klimaat, waarin het duidelijk zit en waar Sportsupport ook heel duidelijk aandacht aan besteedt. Het gaat niet alleen om racisme, maar ook gewoon acceptatie van bijvoorbeeld homo's. Mijn collega Wijbenga is daar zeer bij betrokken. Als u daar behoefte aan heeft kan ik daar wel extra informatie over verstrekken, maar ik moet de motie ontraden, want overbodig. Dan motie 96, 'Vergroot

toegankelijkheid van sport- en beweegaanbod voor vrouwen met een migratieachtergrond'. Ook die ontraad ik. We hebben via het Sportbedrijf sportregie. En u heeft als raad het nieuwe sportbeleid vastgesteld, dus de nieuwe Sportnota. Daar staat in dat we alle groepen die een afstand hebben tot bewegen, extra gaan stimuleren. Zo ook vrouwen met een migratieachtergrond. Het Sportbedrijf heeft in bepaalde wijken waar dat het grootste probleem is ook via sportregie ervoor gezorgd dat we meer aanbod creëren en dat blijven we ook doen. Dat geldt trouwens niet alleen voor deze doelgroep, want anders kunnen er wel vijftien moties voor doelgroepen worden ingediend, het staat gewoon in ons beleid, dus overbodig. Dan motie 100, de motie waar ik net naar verwees. Dat gaat over de Duimdropmedewerkers naar het kinderwerk.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar heeft nog een getolereerde vraag.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja, het is echt een vraag voorzitter. Dank en fijn om te horen dat dat al gebeurt. Maar ik ben wel even benieuwd; wordt dat geëvalueerd, wordt dat bijgehouden? Hoe succesvol is dat programma op dit moment?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Het Sportbedrijf is natuurlijk niet zo oud. Sportregie ook niet, maar dat neemt eigenlijk grote vormen aan en het is heel succesvol. We hebben daardoor in gebieden goede regie op nieuw aanbod voor de doelgroepen met meer afstand. Daar wordt u ook regulier via voortgangsrapportage over op de hoogte gehouden. Dus het is vrij recent. Er zijn al een aantal goede voorbeelden. En ik denk voor 1 januari sowieso dat u er al wat meer over te horen krijgt. Is dat oké?
Motie 100 gaat over Duimdropmedewerkers. Het is natuurlijk niet zo dat het personeel is dat van de ene welzijnsaanbieder naar de andere welzijnsaanbieder gaat binnen dezelfde opdracht. Dus van overgang van personeel is niet op die manier sprake, dus ik kan het juridisch niet afdwingen. De manier waarop het nu hier staat in de eerste bullet kan ik gewoon niet waarmaken omdat het juridisch niet afdwingbaar is. Ik heb al wel aangegeven met de afbouw dat we er natuurlijk voor gaan zorgen dat deze medewerkers onder de aandacht worden gebracht bij de welzijnsorganisaties. Ik vind dus dat daar goed naar gekeken moet worden. Juridisch gezien heb ik gewoon geen enkele vaste hand om het ook daadwerkelijk af te dwingen, dus dat is de reden waarom ik motie 100 moet ontraden. Dan motie 104. Die vind ik interessant, want we hebben afgesproken dat de Duimdrops stoppen per 1 januari. Dan hebben we een afbouwregeling afgesproken met de BSW. Dat moet netjes, want het moet ook gewoon kostenneutraal en zij moeten de tijd hebben om te kunnen afbouwen. Maar als ik het goed begrijp zegt u eigenlijk, want dat wil ik wel eventjes echt goed met bespreken en u in de ogen kijken, dat gedurende de periode van afbouw, zelfbeheer kan plaatsvinden op de Duimdroplocaties. Ik heb er geen budget voor, maar de gebiedscommissies denk ik wel. Ik wil wel bekijken of het mogelijk is. Zelfbeheer vraagt veel, dus ik wil vooraf wel iets doen aan verwachtingsmanagement. Het zal echt niet overal gaan gebeuren, maar laten we gewoon bekijken wat er kan. Dus in die zin wil ik heel graag motie 104 omarmen. Bij motie 124 gaat dezelfde redenatie gelden rondom de tandzorg. Daar ga ik niet over. Ik heb al genoeg in ons gemeentelijke pakket wat dat betreft. Voorzitter, dan ben ik door mijn hele lijst heen.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, wij gaan inderdaad niet over tandzorg. Dat is duidelijk en het zit al in het pakket. Ook dat is duidelijk. Maar ik weet niet of u bekend bent met de problematiek op dit moment in Rotterdam en daar gaat het juist om. Welke

maatregelen worden genomen om juist te voorkomen dat we in situaties terechtkomen? Dat is de strekking van deze motie. En niet zozeer: het zit in het pakket. Fijn dat het in het pakket zit, maar als ze geen gebruik kunnen maken van de tandarts omdat die er in Rotterdam niet is, dan lijkt het me onnodig dat het in het pakket zit.

De **VOORZITTER**. Wethouder, gaat u verder.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Ik wacht netjes hè. Het is een terecht punt en het is ook een groot probleem. Ik weet dat er een grote lobby gaande is vanuit het ziekenhuis, het Erasmus MC naar het rijk, om bijvoorbeeld een opleiding tandheelkunde ook naar deze regio te halen, omdat deze regio en ik meen uit mijn hoofd ook Zeeland, slecht bedeeld is. Het probleem wordt dus erkend. Dat wordt door de spelers die er verantwoordelijk voor zijn ook echt aangepakt. Ik ben daarover geïnformeerd omdat ik regulier met ziekenhuizen praat. Niet omdat ik de baas ben over die ziekenhuizen, maar wel omdat ik in de keten van zorg hun voortgang belangrijk vind. Er is dus echt aandacht voor, alleen hoeft dat niet vanuit dit huis. En ik hoop dat die lobby ook slaagt. We helpen daar waar we kunnen. Omdat wij natuurlijk politiek gezien ook naar Den Haag een bepaalde rol vervullen, helpen we daar natuurlijk wel aan mee. Maar het is gewoon echt onze verantwoordelijkheid niet.

De **VOORZITTER**. Zo zie je soms dat ook onder één dak de informatie niet goed gaat. Wat de wethouder niet weet, is dat die lobby volop gesteund wordt door uw burgemeester en dus vanuit dit huis volop wordt gevoerd, samen met Erasmus MC. Wethouder, bij dezen toch een kleine correctie.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Dat zei ik toch?

De **VOORZITTER**: Nee, maar u zei dat het niet vanuit dit huis hoeft, maar die lobby wordt ook vanuit dit huis stevig gevoerd. Er is dus inderdaad van alles gaande. Dat wilde ik nog even tegen u aanhouden. Wethouder Grauss.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Dank u voorzitter. Elf moties. Motie 6 van DENK, armoedetafels over heel de stad. Die wil ik graag omarmen. We hebben het deze periode twee keer gedaan, een gebiedstour. In het najaar komt er nog een congres, samen met de stad. En het is goed om op dezelfde manier de volgende periode door te gaan. Dat is dus een beetje over je graf heen regeren, maar ik ben het helemaal met u eens, dus een positief advies. Motie 18, ook van DENK, 'Respijtzorg op maat'. Die kunnen we ook omarmen. Het is goed om over de respijtzorg die er is goed te communiceren en ik had al een haakje gedaan over het rapporteren van communicatiemomenten aan u als raad, dus daar past dit perfect bij. Dan motie 40 van Leefbaar Rotterdam. Motie 'Dicht de kloof'. Die moet ik ontraden, want wat hier eigenlijk staat is, we doen niet anders. We doen niet anders dan proberen die kloof te overbruggen. En juist voor de doelgroepen die niet in beeld zijn bij de gemeente, is het nu niet de tijd om onderzoek te doen. Die onderzoeken hebben we gedaan, maar nu is het gewoon de tijd om keihard te knokken en te werken met stress-sensitieve dienstverlening en dergelijke en ernaast te gaan staan. Cruciaal is werken aan vertrouwen en dat is een mooi bruggetje naar uw motie 45, van Leefbaar Rotterdam, met de titel 'Vertrouwen is de beste remedie voor mensen in de knel'. Die kunnen wij van harte omarmen. We zijn ons er pijnlijk bewust van hoe het gebrek aan vertrouwen bij sommige Rotterdammers is, bijvoorbeeld op het terrein van schulden. Ik ben ook die wethouder die de toeslagengedupeerden mag organiseren. Dat doet pijn tot in het diepst van je hart en je kunt niet anders dan stamelend zeggen: laten we proberen het vanaf nu stapje bij stapje beter te doen en naast u te staan. De heer Van Zevenbergen zei al iets heel positiefs over het Hulpteam Toeslagen 010. Dank daarvoor. Ik zal uw complimenten ook doorgeven aan die medewerkers en ook aan de

gemeentelijke Ombudsman. Samen vullen we dat team, samen zijn we ermee bezig. Dus deze motie kan ik omarmen. Motie 83 van DENK, 'Een budget voor Rotterdamse vrijwilligers'. Wat er staat, doen we al. Het voorstel dat er cursussen en dergelijke kunnen plaatsvinden doen we via Zorgzaam010. Conclusion learning centre. Daar zijn voor vrijwilligers en mantelzorgers cursussen, maar we zijn ook gewoon de opleidingsbehoefte aan het ophalen in de stad en maatwerk is zelfs mogelijk. Overigens is dit een motie, budget, maar dan moet je ook met dekking komen. Dus inhoudelijk zijn we er niet voor, maar ook omdat er geen budget bij staat. De tweede motie van DENK, motie 91, 'Meer financiële steun voor vrijwilligers'. U begrijpt dat mijn laatste zin was: geen dekking, maar ook wat hier inhoudelijk staat, doen we ook al. Adviezen voor vrijwilligersorganisaties, het kan, via advies op maat, dus daarmee is hij overbodig. En als mensen behoefte hebben aan steun bij het aanvragen van subsidies kan dat ook. Dus als u daar meer over wilt weten, willen we u daar graag over informeren, maar deze motie ontraden we. Motie 101 van de SP, 'Rotterdams hulpteam als landelijk model'. Allereerst dank voor deze motie, maar vooral wat u daarmee zegt en de waardering die u heeft uitgesproken. Dank daarvoor. Tegelijkertijd is hij ook wel overbodig. Dus eerlijk gezegd moet ik daarom deze motie ontraden, want op elk niveau zitten we aan tafel met de VNG, met het rijk, om te vertellen hoe we het doen, het te laten zien, en we delen best practices met elkaar, waarbij het ook wel eerlijk is te zeggen dat als je ruim 5000 gedupeerden hebt, het zo groot is dat je bepaalde expertise ontwikkelt. Er zijn ook gemeenten die twee gedupeerden in hun gemeente hebben. Dan heeft het uitwisselen van best practices niet zo heel veel zin, dus ja, we delen informatie, we delen best practices, maar deze motie is daarbij overbodig. Dan uw motie 102, mijnheer Van Zevenbergen van de SP, 'Geld is niet alles'. Die kan ik omarmen, want hier staat namelijk – de titel zegt nog niet zo heel veel – geef nu eens extra aandacht aan die kinderen van de toeslagengedupeerden en kom met een aanpak en communiceer dat naar de raad. Dat willen we van harte omarmen. Dan gaan we naar motie 103 van de SP, 'Welke vormen van schade dan?' Dat gaat ook over de gedupeerden van de toeslagenaffaire, over het verzoek om op de website iets te zetten, maar dat staat onzes inziens al op de website van de UHT over wat de Commissie Werkelijke Schade doet, met allerlei vormen van schade. Maar als ik uw motie goed lees, dan snap ik de vraag achter de vraag. Want het gaat niet zozeer om de informatie, maar het zijn ontzettend pijnlijke trajecten. Eigenlijk wordt gevraagd: ga eens herbeleven wat je tien jaar hebt meegemaakt. Dat is gewoon een aspect van traumaverwerking dat heel erg zwaar is voor mensen. En ons hulpteam probeert de mensen daarbij ook te ondersteunen van het begin tot het eind. Dus ik ontraad hem, maar ik voel wel mee met waarom u het doet. Voorzitter, dan zijn er ten slotte een paar moties ingediend in het kader van Koers van de stad. NIDA, 'Noodsteunpakket Voedselbank', Leefbaar Rotterdam, motie 66 'Een bijdrage aan Fonds Bijzondere Noden Rotterdam'. En wat niet ingediend is maar wel gaat plaatsvinden, is dat SP en ChristenUnie-SGP in het kader van Koers van de stad iets voor het Jeugdeducatiefonds willen doen. Al die drie zaken zijn geweldig mooi en perfect uitvoerbaar, dus dank daarvoor. Dat was het voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Simons, wilt u helpen met voorzitten? U bent woordvoerder natuurlijk.

De heer **SIMONS** (lr). Ik ben ook woordvoerder.

De **VOORZITTER**. O kijk, de vicevoorzitter is in huis. We hadden hem niet gezien.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Gaat uw gang burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Voorzitter, tot slot vanuit de portefeuille Veiligheid nog een aantal opmerkingen. De heer Simons had in zijn betoog nog een paar zinnen gewijd

aan het verontrustende steekincident, een mesincident, geweld gepleegd door jongeren, waarbij de jongeren zelf vaak helaas ook slachtoffer zijn. De laatste beelden die we daarvan hebben is dat het vriendjes van elkaar zijn. Dus heel bijzonder, niet vijanden van elkaar, maar dat het gewoon in de vriendenkring uit de hand loopt en dat daar een mes wordt gebruikt. U sprak net over een kind van 15. We hebben in de geschiedenis helaas ook nog lagere leeftijden gehad in de afgelopen periode. Dit is zorgelijk. Maar ik heb hier in de commissie ook aan de hand van concrete cijfers beschreven dat de grootste zorg toch is rond steekincidenten gepleegd door mensen die ouder zijn dan 25 jaar. Daar zien wij echt een grote ophoping, maar een kind van 15 hoort geen mes op zak te hebben, hoort überhaupt niet een mes te hebben, laat staan te steken. Dus er is wel veel werk aan de winkel. Ik ben blij zoals ik ook de vorige keer heb gezegd met het jongerenwerk dat echt goed werk verricht. Zeker in een aantal wijken op Zuid, maar ook op Hoogvliet. Ik denk dat het belangrijk is dat we daarmee doorgaan. We hebben ook een campagne opgezet onder de titel 'Geweldig', die afgelopen week van start is gegaan. Het vraagt alle aandacht en we zijn er zeker nog niet mee klaar, dus we leggen ons oor goed te luisteren naar wat de mogelijkheden zijn die we nog kunnen creëren. Dan wil ik een aantal moties nalopen. Motie 24A. De heer Achbar is er niet. Het betreft een bedrag dat uit Koers van de stad beschikbaar komt voor beveiliging van religieuze instellingen, in dit geval van moskeeën. Ik kan die motie omarmen. Het vraagt wel om een subsidieregeling die we daarvoor moeten optuigen en dat betrokken partijen een aanvraag moeten indienen en er moet getoetst worden aan die criteria. Als ze daaraan voldoen kunnen ze maximaal € 10.000,00 krijgen en op is op. Wat nog niet in het dictum staat, mijnheer Achbar, is dat wij geen accountantsverklaring verlangen voor dat bedrag, maar wel graag een verslag van de werkzaamheden die uitgevoerd zijn, dus dat voeg ik graag aan die motie toe. Het liefst ook nog met wat foto's, dan kunnen we ook zien als daar fysieke werkzaamheden verricht zijn. Maar dat wordt dan bij het beoordelen van de aanvraag geregeld. Mijn ervaring is dat er overigens nogal wat van die groeperingen zeggen dat ze zelf al heel veel selfsupporting zijn, maar dat niet iedereen in dezelfde mate financiële middelen heeft om hieraan een bijdrage te leveren, dus ik verwacht niet dat iedereen een aanvraag indient, maar we gaan het zien. Op volgorde van binnenkomst behandelen en op is op. Dat is de bedoeling. Motie 42A, 'Pak de verkeersaso's, niet de Rotterdammers' van de VVD, mevrouw Van Groningen. Ik aarzel heel erg bij deze motie, omdat veel maatregelen toch in de brief van wethouder Bokhove, wethouder Wijbenga en mijzelf inmiddels eigenlijk al aangekondigd zijn. Ik heb eigenlijk liever dat we eerst die brief goed in de commissie bespreken en met elkaar vaststellen of daar echt nog aanvullende studieonderwerpen nodig zijn. Een onderwerp waar deze motie over gaat is het toepassen van last onder dwangsom. Dat is er al uitgelopen. Het staat weliswaar niet in die brief, maar dat hebben we eigenlijk afgeschreven. Dat kan niet in een APV worden geregeld omdat hogere wetgeving dat niet mogelijk maakt. Dus dat is al doorlopen. De vraag is wat je kunt doen met een autohuurverbod. Dat is een interessante, maar dat valt ook in de categorie in de brief waarvan we zeggen: dat willen we graag onderzoeken. Er zijn nog meer dingen die ik graag zou willen onderzoeken. Een voorbeeld, ik zeg het toch maar, of als je bijvoorbeeld twee of drie of vier keer in de fout bent gegaan met zo'n auto, of dat technisch mogelijk is om daar een snelheidslimiet op te zetten. Verplicht op te leggen door de rechter of door de officier van justitie. Zo zijn er een paar van die onderzoeksonderwerpen die we graag ook nog zouden willen bespreken in de commissie. Mijn verzoek is om deze motie nu echt in te trekken. Het bespreken van de brief van het college in de commissie kan altijd aanleiding geven om toch nog een motie in te dienen. Maar dan hebben we met elkaar scherp wat er nog gemist wordt. Het is goed bedoeld, vooral ook eigenlijk om ook het beleid van het college te ondersteunen, maar in deze vorm zie ik er eigenlijk weinig brood in. Dan motie 46, 'Vergroot de pakkans criminelen, steun Bureau Rijnmond'. Die motie wil ik graag omarmen. Ik denk dat het goed is. U had vanochtend denk ik een goed misverstand met mevrouw Zeegers. Op de camerabeelden die we hier hebben is natuurlijk een verdachte wel

gewoon te zien. Maar mevrouw Zeegers dacht dat het ging om foto's die geprogrammeerd zijn om vervolgens te refereren aan iemand die in beeld is om te kijken of dat matcht. Gezichtsherkenning. Dat is niet waar we hierover spreken. We spreken hier gewoon over klassieke camerabeelden die we altijd hiervoor gebruiken. Dus die motie wil ik graag omarmen. De Rotterdampas voor agenten in opleiding zal volgens mij zeer worden gewaardeerd. Ik had vorige week een gesprek met het rechercheteam op Rotterdam-Zuid, de moeite waard om te zien overigens, mijnheer Simons, wat ze daar doen met jongeren. Een heel team jongeren, zeer minderjarig, die heel erg met messen in de weer zijn en zo'n kleine € 300.000,00 hebben gesprokkeld aan geld, maar die lekker in beeld zijn en grotendeels inmiddels ook aangehouden. Die mensen moeten ook nog betalen om naar hun werk te komen rondom het bureau Zuidplein en dit soort vraagstukken kan daarbij behulpzaam zijn. Het eerste toen ik zei: wat kan ik voor jullie doen, was dat parkeren oplossen. Daar heeft u al eerder een motie voor ingediend. Die ligt nu bij u, dacht ik, om te worden afgedaan. We gaan daar met elkaar over spreken, dus dat toegevoegd aan dit verhaal denk ik dat wij vanuit de stad Rotterdam ons politieapparaat enorm zouden kunnen helpen. De AIVD-screening voor havenmedewerkers van Leefbaar Rotterdam. Die motie wil ik omarmen om één reden. Omdat ik weet dat een AIVD-screening voor 150.000 medewerkers niet gaat lukken. Een groot deel van die mensen komt echt wel in de douanezone, maar de motie zegt: of een alternatief hiervoor. Daar wil ik graag naar kijken. Een mogelijkheid waarover ik al eens eerder met het bedrijfsleven in de haven heb gesproken, is of je niet kunt zeggen dat de bedrijven die zelf mensen sturen naar de haven, dus chauffeurs bijvoorbeeld, dat die gewoon bij het bedrijf zelf gescreend behoren te zijn. We maken mee helaas dat een voor drugstransport veroordeelde chauffeur een aantal jaren later toch wel weer op de wagen terechtkomt de haven in. Of dat nu zo verstandig is. Dus we moeten zoeken naar modaliteit, dus in die zin ervaar ik deze motie als steun daarvoor, al moet ik u van tevoren zeggen: AIVD-screening voor 150.000 medewerkers, dat gaat echt niet lukken.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja, dank u wel voorzitter. Ik zat toch nog even te broeden op het antwoord van de burgemeester over die aanpak van die verkeershufters en de motie die we daarvoor hebben ingediend. Waar het ons om te doen is, is dat wij die individuen aanpakken. Dat we dossiervorming gaan doen zoals we ook met die mensen willen doen die vrouwen intimideren op straat, maar ook wat u ook al gedaan heeft bij messenbezitters. Dus kunnen wij dan toch tot iets komen waarin we gaan kijken – of het nu last onder dwangsom is of iets anders, dat maakt mij verder niet uit, want dat zit in de juridische techniek – maar dat we een meer individuele aanpak kunnen doen op mensen die veelvuldig asociaal rijgedrag vertonen in Rotterdam in plaats van dat zij afzonderlijk van elkaar elke keer maar boetes op de mat krijgen, maar dat we dat veel meer in een geheel gaan aanpakken.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Dat is ook precies waar die brief over gaat. Daarom zou ik die eerst willen bespreken. In de brief geven we ook aan dat we graag willen kijken of we bijvoorbeeld een gebiedsverbod zouden willen opleggen aan iemand die herhaaldelijk op die plek hard rijdt. Dat is een bestuursrechtelijke maatregel, want alles wat er met de auto zelf geregeld is, is in hogere wetgeving geregeld, maar als het met gedrag van doen heeft, kan ik het met de APV proberen recht te breien. Ik zeg dus niet dat deze denkrichtingen irrelevant zijn, maar mijn voorstel zou zijn: laten we de brief even bespreken in de commissie. Die bespreking kan altijd met zich meebrengen dat toch aanvullende wensen van de raad aan de orde zijn met de inhoud van deze motie als een uitgangspunt. Ik laat het

oordeel daarover aan u hoor, maar ik zou eerst graag die brief willen bespreken. Dat is toch een veelomvattende brief en als er toch gaten blijven liggen, dan kan er altijd nog een motie voor komen. Ik vind dit een beetje een net gooien in de oceaan; eens kijken wat er uitkomt. Laten we het even bespreken.
Ik was bij de heer Simons met de AIVD-screening, maar dan is dat denk ik ook helder. 'Geen gelul, maar meer agenten in de wijk'. Een gekoesterde wens voor de hele gemeenteraad, denk ik. Ik ga ervan uit dat u deze motie met algemene stemmen zult aanvaarden. Motie 53, de camera, iedereen krijgt een camera. Ik zou bijna zeggen: u bent te laat want de VVD was u voor. Met een motie die inhoudt dat burgers de mogelijkheid hebben een camera aan te vragen, waarmee het overigens niet de bedoeling is dat ze die ook krijgen, want de camera-wetgeving is toch hogere-orde-wetgeving. Dat moet getoetst worden, daar is een speciale commissie voor die toetst aan de wet. Deze motie leg ik dus op die manier uit. Die motie is ook uitgevoerd en er staat ook een formulier op de site dat burgers kunnen downloaden, een aanvraag kunnen indienen. Er zijn inmiddels meer dan dertig van die aanvragen op die manier binnengekomen. Maar u gaat mij vertellen dat u iets anders bedoelt.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Dank u voorzitter. Ja dat klopt, want die motie van de VVD hebben wij ook ondersteund. Daar zijn we ook heel blij mee. Volgens mij hadden wij daar vorige week in VB een debatje over. Toen hebben we eigenlijk geconstateerd dat het formulier er is, dat de mogelijkheid er is, maar dat het relatief nog heel erg onbekend is. Vervolgens werd er net gezegd dat er een toezegging is gedaan, dus ik heb eerst de griffie gecontacteerd: geen toezegging gedaan. Toen heb ik uw PA gecontacteerd: geen toezegging gedaan op het punt dat wij vragen, dus om meer actief deze regeling, noem ik het maar even, te communiceren. Dus dat wordt hier bedoeld, dus het is aanvullend aan de motie van de heer Karremans naar aanleiding van het debatje dat we vorige week hadden.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Voorzitter, mij staat wel bij dat in dat debat toentertijd door de VVD ook die vraag is gesteld en dat ik gezegd heb dat ik geen toezegging deed over een concreet communicatieplan in de stad, maar we hebben gezegd: terloops waar het mogelijk in onze uitlatingen over de mogelijkheden die er zijn, bijvoorbeeld Buurt Bestuurt, maar ook via allerlei andere bijeenkomsten, dat we dat wel onder de aandacht zouden brengen. Ben ik boos als de raad deze motie aanneemt? Welnee, want dan ervaar ik hem als meer steun van het beleid, maar het is aan u als raad om daarmee te doen wat u wilt. Motie 54 van Leefbaar Rotterdam. Onze handhavers zijn overal om ondermijnende criminaliteit aan te pakken. Mijnheer Simons, dat is precies wat er gebeurt en daarom ontraad ik deze motie. Het gebeurt namelijk nu al in menig opzicht. Onze BOA's worden zelfs getraind in het herkennen van allerlei signalen, bijvoorbeeld in Spaanse Polder, bijvoorbeeld in het Havengebied. En het RIC is buitengewoon actief, onder andere in het Waalhavengebied om ons te informeren, maar ook in Hoek van Holland en op andere plekken, om ons te informeren over mogelijke brandhaarden. Voorzitter, dan wilde ik nog iets terugzeggen in de richting van de heer Van Zevenbergen. Kijk, dat een auteur in een blad in Amsterdam, De Groene Amsterdammer, opschrijft dat ik geassocieerd word met dictatuur, tot daaraan toe. Maar dat de heer Van Zevenbergen daardoor geïnspireerd is om dat citaat hier te gebruiken, dat valt me zwaar tegen. Ik heb eerder meegemaakt dat iemand mij vergeleek met Orban en met Erdogan. Dat was niemand minder dan professor Voermans. En wanneer was dat? Dat was toen ik samen met de collega in Amsterdam opteerde voor een mondkapjesexperiment in Amsterdam. Hij vond dat ongrondwettelijk. Toen heb ik in mijn

antwoord gezegd: als dat zo is, dan is er een rechter die mij tot de orde kan roepen. En hij vond dat ik dat niet kon zeggen. Ten slotte is het nog altijd in een democratie dat de rechter het blok is. Daar luisteren we naar, zo is onze democratie bedoeld. Als mensen teleurgesteld zijn in democratische besluitvorming, of vinden dat een democratisch proces onvoldoende met hun belangen rekening heeft gehouden, dan kunnen ze naar de rechter en de rechter kan iedere bestuurder terugfluiten. Wij hebben een mooie democratische traditie dat wij ons dan ook neerleggen bij de opvatting van de rechter. Hij heeft er uiteindelijk ook publiekelijk zijn excuses voor aangeboden, maar de schade was aangericht. Blijkbaar als je een uitgesproken burgemeester bent, en dat ben ik en dat wens ik overigens ook te zijn, want anders ben ik een opgeborgen kikker in een doos die geen enkele bijdrage levert verder aan wat die moet zijn, namelijk een burgemeester die er ook is voor zijn stad en voor zijn burgers, dan word ik een burgemeester van procedures. Maar dat wens ik niet te zijn. Dat is ook de reden waarom ik een dag in de week spreekuur houd met mensen van vlees en bloed. Ik ben een exponent van deze gemeenteraad. U doet de politieke besluitvorming en ik zorg ervoor dat u vanaf deze plek die besluitvorming ook ordentelijk kunt plegen. Het gaat mij te ver dat wanneer u als democratisch orgaan een besluit neemt en dat wordt uitgevoerd door de executieven, namelijk de wethouders aan deze kant, dat een burgemeester dan, die zijn verbazing uitspreekt over een internationaal orgaan waarvan hij nog nooit verwacht had dat die zich met ons zou gaan bezighouden, want dat heb ik uitgelegd aan uw eigen duoraadslid, een week of anderhalf geleden in de commissie. Het gaat er niet om dat wanneer er sprake is van een verbazing die ik dan ook uitspreek over het feit dat zo'n orgaan zich met ons bemoeit, want volgens mij was iedereen grotendeels verbaasd in dit huis, u waarschijnlijk ook. Als ik dan die verbazing uitspreek en daarbij zeg: mijn beeld was, en ik ken de VN, dat ze zich bezighouden met een aantal landen waar dit vraagstuk er echt fundamenteel anders uitziet dan bij ons, dat ik dan ineens als arrogant en dictator word weggezet. Het valt me tegen van u dat u het blijkbaar zo lekker vond wat die mijnheer opschreef in dat artikel dat u dat gebruikte ter adstruering van uw boosheid over een vraagstuk. Ten enenmale, ik ben dienaar van de democratie, ik ben geen dictator, anders zat ik hier niet. Volgens mij is dat nu eenmaal zo. U zei ook nog over mijn rol in het Nationaal Programma Rotterdam Zuid dat er een zekere schijn van integriteitsschending aan de orde zou kunnen zijn – ik heb het genoteerd. Dat is ook nogal wat. Dan heeft u niet alleen een citaat over dictatuur, maar dan ben ik ineens iemand die zich mogelijk ook nog eens schuldig maakt aan integriteitsschendingen. Ik heb de rol opgepakt, toen was u nog geen lid van de gemeenteraad, op verzoek van Leefbaar Rotterdam in het college, gesanctioneerd door de gemeenteraad van Rotterdam, een volledig democratisch besluit. En als u van oordeel bent dat ik op mijn manier de integriteit schend doordat ik op die plek zoveel mogelijk probeer geld te harken voor Rotterdam, dan vind ik dat u dat wel moet adstrueren en anders moet u die opmerking ook terugnemen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u voorzitter. Toen ik de opmerking maakte, wist ik natuurlijk wel: nu maak ik de baas boos. Maar in de eerste plaats over die integriteit. Het ging mij om de functie van voorzitter van de gemeenteraad en technisch voorzitter van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid. In die functies vind ik de schijn van integriteit. Dan denk ik: dan krijgt het NPRZ te veel invloed op de gemeenteraad. Uw lobbyfuncties en dergelijke als burgemeester, daar heb ik het allemaal niet over gehad, en ik heb het ook niet over uw persoonlijke integriteit gehad. Dus het spijt me dat u het zo opgevat hebt. Het gaat om de twee functies. Het voorzitterschap en het voorzitterschap. En ten tweede over dictatoriaal. Het gaat er mij om hoe er gereageerd wordt als iemand wordt aangesproken. Ik heb het natuurlijk ook eerder meegemaakt toen de Verenigde Naties het over Zwarte Piet en over racisme hadden in Nederland. Toen werd er gezegd: dat doen we in Nederland

helemaal niet. Ja, toen zijn we goed na gaan denken en toen dachten we: ja, we zijn eigenlijk helemaal niet zo goed bezig. En ik ben er ook van overtuigd, en dat is de reden waarom ik het een beetje opgeblazen heb misschien, dat we echt niet goed bezig zijn. En daarom citeerde ik dat en dat las ik toen toevallig gisteren of eergisteren, wanneer was dat artikel? Toen dacht ik: als de Verenigde Naties ons ergens van betichten, moeten we in alle nederigheid reageren. Ik hoopte ook... Op u als vertegenwoordiger van de raad, doe ik een beroep om dat in alle nederigheid te doen en te gaan kijken: doen we dat echt niet? U bent ervan overtuigd dat we het niet doen, maar ik ben ervan overtuigd dat ik dat nog niet zeker weet. Dat is het verschil tussen u en mij. Maar trekt u het zich alstublieft niet persoonlijk aan, want dat was natuurlijk niet de bedoeling.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Aanvullend de heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ik heb toch nog een vraag aan de heer Van Zevenbergen, want u bent heel moreel verheven en ethisch helemaal oké, maar wat vindt u dan dat uw collega van de SP, de heer Schol, met enige regelmaat in de commissie MPOF het over Stalin heeft en daarnaar verwijst? Is dat dan niet een beetje strijdig met wat u nu allemaal doet en zegt en dat u zo zuiver op de graat bent? Maar in de commissie, u kunt het nakijken, wordt regelmatig Stalin aangeroepen. Ik vind dat nogal wat, maar ja, goed, vrijheid van spreken, daar staan we voor. Daar wil ik u dan toch wel even op aanspreken.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Van Zevenbergen?

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Wie wordt er voor Stalin aangeroepen? Dat weet ik echt niet hoor.

De heer **SIMONS** (lr). Uw collega Pieter Schol verwijst regelmatig naar Stalin.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Wie noemt hij Stalin?

De heer **SIMONS** (lr). Hij verwijst regelmatig naar Stalin.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). En wie vergelijkt hij dan met Stalin?

De heer **SIMONS** (lr). Dat is een van zijn kernwaarden. Daar verwijst hij gewoon naar. Stalin, de goede oude tijd en dat soort dingen. Het gebeurt met enige regelmaat hoor, dus daarom ben ik een beetje verbaasd dat u nu zo heel erg hoogdravend en moreel hoogstaand de burgemeester de les leest, terwijl er in uw eigen partij toch wel uitspraken worden gedaan. Ik vind het niet erg, ik heb er geen problemen mee, maar ik vind het toch wel een beetje niet helemaal kloppen met wat u zelf zegt.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Stalinistische manieren, die zal de heer Schol nooit als voorbeeld nemen als zijnde goed. Wij veroordelen elke vorm van stalinistische manieren. Dat weet ik zeker. Hij zal wel vergelijken dat misschien dingen die door het Nationaal Programma Rotterdam Zuid gebeuren op stalinistische wijze worden doorgevoerd. Dat is waar de SP erg veel moeite mee heeft, maar dat is heel wat anders. Dus u moet nu niet appels met peren gaan vergelijken, ik vergelijk onze burgemeester absoluut niet, want ik heb hem regelmatig complimenten gegeven en ik steun hem over het algemeen. Alleen hier heb ik het even over gehad. En is dat nu zo erg als je iemand af en toe eens aanspreekt? Dat mag je mij ook doen hoor, en ik ben helemaal niet moreel verheven. Dat vind ik zo'n flauwekul.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ik roep u op om te blijven bij het debat waar we waren, dat was het debat tussen de burgemeester en de heer Van Zevenbergen. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u. Ik wil wel even iets verduidelijken. Mijnheer Schol zei vorige week tijdens het MPOF-debat: 'Vertrouwen is goed, controle is beter.' En die uitspraak schreef hij toe aan Stalin. Maar het is niet eens een uitspraak van Stalin. Het is een uitspraak van mijnheer Lenin. Dus daar zit mijnheer Schol ook al niet goed in. Er werd niemand vergeleken met Stalin.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Goed, daar zat in ieder geval twintig jaar tussen. We gaan terug naar de burgemeester voor de beantwoording van de heer Van Zevenbergen.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Voorzitter, eerst iets over de vele dubbelingen aan functies die ik mag vervullen. Want als het waar is dat mijn voorzitterschap van NPRZ, wat echt een technisch voorzitterschap is, omdat wethouder Moti zoals hij zelf ook heeft aangegeven, het politieke werk doet en de linking pin tussen de raad en het college en het NPRZ, nou, dan bent u nog niet jarig hoor mijnheer Van Zevenbergen. Gaat u er maar aan staan. Voorzitter van de Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond, burgemeester van de raad, voorzitter van het college, voorzitter van de raad, voorzitter van MRDH, komt er ook nog bij. En ik ben nog niet klaar, voorzitter van de gezamenlijke brandweer. U heeft uw burgemeester aangesteld in zijn rol als voorzitter, blijkbaar van heel veel andere zaken. En daar is nog nooit de integriteit of een mogelijke integriteitsschending aan de orde geweest. Ik waak daar wel voor. Weet u mijnheer Van Zevenbergen, wat ik heel leuk had gevonden? Met alle verschillen die wij op dit punt misschien hebben. Ik had het echt gewaardeerd als u zo'n zinsnede in dat artikel was tegengekomen – het is ook maar een opinie van een mijnheer – dat u een ingezonden stuk had geschreven richting De Groene Amsterdammer. Geachte hoofdredactie, ik kan veel vinden van wat u opschrijft in het artikel, maar mijn burgemeester is geen dictator, want ik ben zijn baas. Dat had ik leuk gevonden. Voorzitter, ik sluit mijn betoog.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel burgemeester. Dat laatste klopt overigens, u bent de baas.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Ik claim mijn voorzitterschap terug

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). En de burgemeester neemt nu het voorzitterschap weer over voor de veegronde.

De **VOORZITTER**. Dank voor de hulp. Ik kijk nog even naar de raad of er na de uitvoerige beantwoording van alle vraagstukken nog behoefte is aan een toelichtende vraag of wellicht nog een korte tweede termijn? Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ik heb nog één vraag aan mijn collega Karremans, want ik ben er de hele dag al mee bezig. Hoeveel is nu 11.000 min 2600? Ik heb het wat makkelijk gemaakt voor de heer Karremans. A: 9000; B: 8000; C: 7000 of D: 8400?

De heer **KARREMANS** (vvd). En voorzitter, het mooie is, welk antwoord ik ook geef, het is alle vier hoger dan de vorige collegeperiode. Dus dat is het antwoord van mij op de heer Simons. En dan kan ik het toch niet laten hem één vraag terug te stellen, want het gaat over de motie die hij ingediend heeft, namelijk de motie die mijn dochter van twee maanden ook nog zou kunnen bedenken: 'Doe er alles aan om zo snel mogelijk te bouwen'. Hij is zelf

bouwwethouder geweest. Kom dan met twee concrete voorstellen die we zouden kunnen gebruiken om het bouwtempo te versnellen. Daar zouden we de heer Simons erg dankbaar voor zijn. Leefbaar Rotterdam is een partij die niet alleen maar aan de zijlijn staat te schreeuwen of schande staat te spreken, maar een partij van concrete voorstellen. Dus dames en heren, de heer Simons gaat nu twee concrete voorstellen doen om de bouwproductie per morgen te versnellen. Dan kunnen we daarmee aan de slag en kunnen we blij naar huis. De heer Simons.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons, wilt u daar iets op zeggen?

De heer **SIMONS** (lr). De heer Karremans weet, en als hij ook naar het motieoverzicht vandaag kijkt, dat wij als Leefbaar Rotterdam ook gewoon weer allerlei bouwmoties hebben ondersteund. Wij doen er echt alles aan om wethouder Kurvers, de heer Karremans en de anderen te helpen om zoveel mogelijk te bouwen. Daarom zijn wij toch een beetje teleurgesteld dat ondanks al die inspanningen van ons al drie jaar lang de teller dan toch pas op 8400 staat, wat betekent 2800. En de heer Karremans noemde dat soort getallen in de verkiezingscampagne vorige campagne, getallen die bij Zoetermeer of Leiden horen, en nu doet hij het zelf. Daar ben ik een beetje teleurgesteld in. Ja, ik kan er niets aan doen, en nogmaals hebben wij er alles aan gedaan de afgelopen drie jaar om de heer Karremans te helpen met zijn bouwproductie, maar het is niet gelukt. Kijk, en dat is vervelend en dat is ook vervelend om dat toe te geven, zeker met zo'n belangrijk collegetarget. 18.000 woningen gaan we bouwen. 8400 zijn er gebouwd. Ja jongens, ik kan er ook niets aan doen. De cijfers zijn de cijfers. 11.000 min 2600 is echt 8400. Dus dat vind ik wel een mooie afsluiting voor jullie om over na te denken. Doe ermee wat u wilt.

De **VOORZITTER**. We gaan een korte ronde maken, we gaan toch niet debat van vanochtend overdoen hè. Mijnheer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja voorzitter, dat is niet helemaal waar, want Leefbaar Rotterdam stemde tegen het bestemmingsplan Feyenoord City, dat zijn 3700 woningen. U heeft wel degelijk tegen het bestemmingsplan gestemd. Ja, dat wordt gecheckt, inderdaad. En bij Parkhaven stemde u ook tegen, 650 woningen. Daar stemde u ook tegen. Dus dan moet u niet zeggen dat u ons alleen maar helpt met het realiseren van woningen, want dat is gewoon niet waar. Maar even tussen ons, wij kunnen hier even zaken doen. De journalisten zijn erbij om het vast te leggen. Dan gaan we nu afspreken dat Leefbaar Rotterdam elk bestemmingsplan voor gaat stemmen. Dan noem ik ze even op voor de notulen. RISE, de Parkhaven, dus uiteindelijk ook Carnisse Eiland, de Sax, Brainpark, Hoofdweg, Pompenburg, in totaal meer dan 7000 woningen waarvan de start bouw nog deze periode kan plaatsvinden. Even de vraag aan de heer Simons, kunnen wij onverwijld rekenen op de steun van Leefbaar Rotterdam? Dat doen we voor Thijs. Want anders gaan we tegen Thijs zeggen dat hij in plaats van Leefbaar Rotterdam beter de VVD kan mailen. Dus dat is even belangrijk voor Thijs die nu even zit te kijken. Kunnen we rekenen op de steun van Leefbaar Rotterdam?

Mevrouw **ESKES** (cda). Nou, ik kan hem nog wel iets eenvoudiger maken, want nu wordt er gelijk wel heel veel gevraagd en dat moet u mijnheer Simons natuurlijk niet aandoen. Nee, aankomende donderdag staat er een hamerstuk op de agenda. 114 woningen op Coolsingel 75. Volgens mij heeft de heer Simons vanmorgen aangekondigd dat Leefbaar Rotterdam geacht werd tegen te stemmen. Ik geef hem hierbij gewoon de gelegenheid om dat te corrigeren. Want dat zijn 114 woningen. En ik hoor u net zeggen: ik doe er alles aan om die bouwproductie te versnellen. Ik gun u die kans om dat hier recht te zetten.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Kijk, de grap is altijd, als je beet hebt, beginnen ze te piepen. Dat is wat we nu horen hier om ons heen. Heel veel gepiep. Nou ja, prima, ik kan alleen maar zeggen: 11.000 min 2600 is 8400. Minder dan 3000 woningen per jaar.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Dit is wel het slapste verweer wat ik ooit gehoord heb in deze zaal. En ik kan u zeggen, in de afgelopen drieënhalf jaar heb ik veel slappe verweren gehoord, maar werkelijk waar, dit slaat wel echt alles. Mijnheer Simons, u zegt: ik doe er alles aan om die bouwproductie te versnellen. Ik geef u gewoon één kans, 114 woningen, aankomende donderdag. U kunt gewoon uw kans grijpen om alles te doen. Kom op, u kunt beter dan die reactie van net.

De **VOORZITTER**. Dit is geen vraag meer. Mijnheer Karremans nog een opmerking.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja, ik heb een serieus voorstel gedaan. Of wij kunnen rekenen, dat kan nu in de notulen en op camera worden vastgelegd, op de steun van Leefbaar Rotterdam voor 7380 woningen? Die kunnen we toevoegen, allemaal start bouw deze periode. De steun van Leefbaar Rotterdam, of was het eigenlijk allemaal maar voor de bühne wat u net zei? Het is het een of het ander. Leefbaar Rotterdam, de partij van doen toch? Een afspraak maken, dat kunnen we nu doen.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Kijk.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja, daar gaan we al.

De heer **SIMONS** (lr). Ik zal niet herhalen dat de teleurstelling natuurlijk uit deze woorden spreekt, maar wij zullen natuurlijk altijd ons werk als raadsleden goed doen, en dat betekent niet dat we op een achternamiddag blanco cheques gaan afgeven voor het goede gevoel van de heer Karremans. Maar waar hij wel op kan rekenen en de anderen, en dat hebben we volgens mij in de afgelopen jaren ook gewoon laten zien, dat wij altijd constructief meedenken en altijd gericht zijn om zoveel mogelijk woningen te bouwen maar ook de kwaliteit in de gaten te houden en andere zaken. Dus dat is altijd een belangrijke afweging. Nogmaals, kijk, ik vind het toch een beetje gênant dat in deze raad, de heer Karremans, preses geweest, iets belangrijks op de universiteit, hooggeleerd, ons vandaag multiple choice wil uitleggen. Maar ook gewoon: 11.000 min 2600 is echt 8400. Daar hebben we ook een motie voor ingediend hè, geen geklets maar meer bouwen. U kunt het nog goed maken. U kunt gewoon het aankomend jaar nog al die huizen gaan bouwen die u nog niet heeft gebouwd, ondanks, en dan maak ik het nog erger, dat de heer Karremans het in de vorige verkiezingscampagne niet had over 18.000 woningen, want dat is pas vastgesteld met het collegeprogramma, maar over 40.000 woningen. Dus ja, jongens.

De **VOORZITTER**. Met alle respect, beide heren, ik hoor in deze ronde echt niets nieuws wat u vanochtend nog niet gemeld heeft. Het is hetzelfde type discussie. De heer Karremans. Ja, we moeten het toch een beetje netjes houden. Kom op.

De heer **KARREMANS** (vvd). Kijk voorzitter, we kunnen natuurlijk nu door gaan kissebissen over targets en: dit zei jij in de campagne en dit zei jij. En jij deed dit. Uiteindelijk zijn we het

over één ding met elkaar eens. We willen bouwen. We willen bouwen voor Thijs, voor Truus, voor Wim, van wie je ook e-mails hebt gehad. We willen bouwen voor iedereen. En daarom ben ik ook zo heel serieus. We kunnen steggelen over wat we in het verleden hebben gedaan, maar als we naar de toekomst kijken, naar de bestemmingsplannen die wij hier moeten vaststellen, dan vraag ik echt om de steun van Leefbaar Rotterdam. Dus laten we dan samen met iedereen hier de schouders eronder zetten om te bouwen voor al die Rotterdammers die nu niet aan een huis kunnen komen, die dus slachtoffer zijn van die woningnood. Juist voor dat middensegment, voor die starters, want daar heeft men veel meer aan dan elkaar een beetje vliegen afvangen. Het was leuk, dat geef ik toe, maar ik denk dat dat naar de toekomst toe het meest verstandig is.

De **VOORZITTER**. Helder. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, ik wilde de heer Simons eigenlijk even te hulp schieten, want het werd wel een beetje sneu, als ik het zo mag zeggen. Ik ga u het antwoord geven op wat de heer Karremans vroeg. Wat is nu de beste methode om de bouwproductie te stimuleren? Ik zal u dat vertellen en het zal u misschien verbazen, maar mij niet. Dat is namelijk: GroenLinks in het college. Als je kijkt naar alle colleges die er hebben gezeten sinds de millenniumwisseling en je kijkt naar de gemiddelde bouwproductie, dan staat dit college op één, en het college dat er heeft gezeten van 2006 tot 2010 met GroenLinks erin, staat op twee. Dus als u daar nu gewoon voor zorgt, ook voor de volgende periode, dan komt het wel goed met die bouwproductie.

De **VOORZITTER**. Ik ben nog steeds in de veegronde. Is er nog iets wat nog aan bod moet komen in deze ietwat korte tweede termijn of heeft u alles zo ongeveer besproken? Dat is het geval, want het eten wordt ook koud denk ik, het diner dat beneden voor u klaarstaat. Na een dag hard werken is het u ook gegund. Ik sluit de beraadslagingen op de voorjaarsnota, maar ik schors de vergadering. We gaan komende donderdag weer verder zoals gepland. Dank voor uw deelname aan deze vergadering. Dank ook aan alle andere mensen die niet in de zaal zitten, maar wel een belangrijke bijdrage hebben geleverd. Eet smakelijk zo dadelijk en tot donderdag. De vergadering is geschorst.

Schorsing.

Notulen van de raadsvergadering van 8 juli 2021 (ochtendzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 9.

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb

Voor de presentielijst wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering, gehouden op 6 juli 2021

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

7. Heropening en mededelingen

De **VOORZITTER**. Goedemorgen, hartelijk welkom bij deze heropening van de vergadering die wij op 6 juli jl. zijn aangevangen. Ik heet u van harte welkom, ook onze ambtenaren, vertegenwoordigers van de media en de andere mensen die de vergadering vanaf een andere plek volgen. Zoals te doen gebruikelijk in deze periode is de zaal ingericht volgens de geldende richtlijnen in het kader van de coronapandemie en ik verzoek elke fractie om zich aan de gemaakte afspraken te houden, maar ook als het gaat om het verkeer in deze raadzaal, om daar bij verplaatsingen zoveel mogelijk rekening mee te houden. Bij wisseling van woordvoerders verzoek ik de vertrekkende woordvoerders de plek die wordt achtergelaten te reinigen. Ik heb geen berichten van verhindering ontvangen. Leden die de presentielijst op 6 juli jl. of vandaag nog niet hebben getekend, kunnen dat bij de medewerkers van de griffie op de daarvoor aangegeven plaats doen. Dan heb ik enkele mededelingen van mijn kant. Er is op 6 juli jl. na de vaststelling van de agenda een verzoek voor een tweeminutendebat van Leefbaar Rotterdam ontvangen over de voortgang van het actieprogramma 'Relax. Dit is Rotterdam' en Rotterdam tegen racisme en discriminatie. Wenst iemand hierover het woord? Dat is niet het geval, dan voegen we dit toe aan de agenda bij 20.7. Ik heb begrepen dat mevrouw Walgenbach een specifiek verzoek heeft met betrekking tot de agenda. Mevrouw Walgenbach.

Mevrouw **WALGENBACH** (d66). Ja dank u wel voorzitter. Ik zou graag het verzoek willen doen om een motie vreemd aan de orde van de dag aan de agenda toe te voegen. Op 7 juli jl. werd mij duidelijk dat evenementenorganisatoren in de knel zitten met de op- en afbouwtijd van tien dagen, dat blijkt niet realistisch te zijn nu ze zo kort van tevoren eigenlijk pas wisten dat evenementen weer doorgang konden vinden en ze daardoor nu ook in de problemen zitten met leveranciers. Deze ondernemers hebben anderhalf jaar niets kunnen doen en het is heel fijn dat ze deze evenementen weer kunnen organiseren. We zitten nu in de laatste vergadering voor het reces en ik zou het heel fijn vinden als we coulance aan hen kunnen geven, zodat ze die evenementen toch goed kunnen organiseren en ze niet in de knel komen.

De **VOORZITTER**. De motie is eigenlijk buiten de gebruikelijke tijd aangekondigd en hij is naar het oordeel van uw voorzitter beleidsrijk, het is niet zomaar een motie die hoort in de

categorie Vreemd aan de orde van de dag, maar u gaat over de orde. Wenst u de motie toe te laten? De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u voorzitter, ik ben het eigenlijk volledig met u eens. Ik vind deze motie te zwaar voor een motie vreemd aan de orde van de dag, dit is typisch een motie die je toch echt uitgebreid in een commissie moet bespreken. Verder is mij volledig niet duidelijk, tien dagen is te kort, wat is dan wel te lang? Nee, wij zouden deze motie niet willen toevoegen als motie vreemd aan de orde van de dag en daarin volgen wij de voorzitter van de raad.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Eigenlijk deel ik dat wel want de omgeving ervaart heel veel druk door die op- en afbouwtijden en die wil de omgeving liever verkorten dan verlengen. Wat mij betreft vereist het echt een debat om een oordeel te kunnen vellen over de impact van de motie, de duur van de motie enzovoort en ik zou op dit moment een motie vreemd aan de orde van de dag echt niet kunnen steunen.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter uw lijn klopt, maar ik vind ook dat de noodkreet vanuit de evenementenbranche zo luid is dat we daar gehoor aan moeten geven, juist nu in deze periode waarin we alle pogingen doen om de economie in Rotterdam te herstellen en zeker in deze bijzondere branche die het de afgelopen periode zwaar te verduren had.

De **VOORZITTER**. We hebben ordedebat en geen inhoudelijk debat, ik denk dat het goed is om daarbij te blijven. Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Geen steun voor dit agendapunt voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja dank u voorzitter. Nood breekt wet in dezen denk ik en deze sector kan coulance goed gebruiken, dus wat ons betreft prima om dit op de agenda toe te laten.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ik ondersteun de onderbouwing van de heer Van der Velden.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, in de nasleep van de crisis, waarvan we hopen dat die voorbij is, kunnen we niet eerst uitgebreid gaan vergaderen, dus wij steunen het verzoek van D66 in dezen.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja ik snap inderdaad dat er echt iets moet gebeuren, maar ik ga er ook van uit dat die coulance er in de uitvoering is en met een motie vreemd aan de orde van de dag kan ik niet zomaar even iets roepen.

De **VOORZITTER**. De heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Voorzitter, we hebben het hier over een sector die het inderdaad heel zwaar heeft gehad en met enige soepelheid in de heupen kunnen we daar nu iets aan doen. Ondanks dat we inhoudelijk best sceptisch op een aantal zaken zijn, stemmen wij in met de agendering van deze motie.

De **VOORZITTER**. De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Ja voorzitter ik snap zowel de indiener van de motie als uw redenatie wel. Is het dan mogelijk om er een tweeminutendebat van te maken, zodat er in ieder geval enig debat mogelijk is want ik vind hem ook wel erg zwaar voor een motie vreemd aan de orde van de dag.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Dat is eigenlijk precies wat ik wilde voorstellen. Er tekent zich volgens mij een meerderheid af om hem toe te laten en ik ben daar niet voor, maar als dat wel zo is, wil ik daar liever nog een paar woorden aan kunnen wijden dan dat hij gewoon als motie vreemd aan de orde van de dag erdoorheen gaat. Eerlijk gezegd vind ik daar de reikwijdte echt te ver voor. Ik vind het echt bezwaarlijk als ik niet kan reageren op een motie en daar geen vragen over kan stellen.

De **VOORZITTER**. Ik denk dat we er goed aan doen om onze regels goed in ere te houden, hij is te laat en hij is beleidsrijk, en dat we dat niet doen. Dus dat we er wel een debat aan wijden want hij is beleidsrijk en ik stel voor om er een tweeminutendebat van te maken. Dan kan iedereen daar zijn zegje over doen. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja en dan kom ik met een punt. We hebben al een B-agendapunt naar C gepromoveerd, we hebben er nu twee tweeminutendebatten bij en ik kom in tijdnood. Ja serieus, eerlijk is eerlijk ik kan me op zich voorstellen dat er iets aan toegevoegd wordt, maar dan moet u de partijen ook de ruimte geven om er iets van te kunnen vinden. Daarom stel ik voor dat we een uurtje verlengen.

De **VOORZITTER**. Dat is een ander ordepunt, eerst dit afwikkelen. Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja ik had ook een vraag over een ander agendapunt.

De **VOORZITTER**. Dan stel ik voor om het punt dat aangedragen is als motie vreemd aan de orde van de dag te agenderen als een tweeminutendebat. Dan het verzoek van mevrouw Verkoelen om de spreektijd uit te breiden. Dat heeft ze op 6 juli jl. ook al gevraagd en toen heeft de raad dat afgewezen. Wie voelt daarvoor? Een kort rondje. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja u kunt dat nu zo brengen voorzitter, maar ik vind het niet juist zoals u het bracht. Op 6 juli jl. was het gewoon een B-onderwerp dat een C-onderwerp werd, ik doe nu een heel ander verzoek. Er komen twee tweeminutendebatten bij en als u het verhaal vertelt, moet u het wel duidelijk in het geheel vertellen.

De **VOORZITTER**. Ik wilde alleen het perspectief schetsen dat het verzoek ook op 6 juli jl. geplaatst is en de raad is toch mans genoeg om te horen wat u zegt. U geeft nu een andere reden, u hebt een ander argument om het nu te doen, namelijk het toevoegen van een agendapunt als een tweeminutendebat, maar dat hoort de raad toch?

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dat zegt u er nu bij. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. We beginnen deze raadsvergadering al kribbig, dat was niet mijn bedoeling. Ik check even of er steun voor is. De heer Meeuwissen? Nee. Het CDA niet, Leefbaar Rotterdam niet. VVD, uitbreiden spreektijd?

De heer **VERHEIJ** (vvd). Voorzitter, ik kan me voorstellen dat we met het toevoegen van een tweeminutendebat iedere fractie twee minuten extra geven. Volgens mij kan ik die snappen gezien de wijzigingen van de agenda.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ik ben het eens met de heer Verheij.

De **VOORZITTER**. GroenLinks? Anderen ook, Leefbaar Rotterdam. Er tekent zich een meerderheid af voor het voorstel van de heer Verheij om na de verdeling van vier uur de spreektijd van alle fracties met twee minuten op te plussen. Heel goed, dan zijn we er ook. Blijft u er even bij. Mijnheer Meeuwissen, de regel is dat ik eerst even mijn punten afwerk en daarna kan ik naar de raad kijken of er nog andere voorstellen zijn, ik kom zo bij u. Bij agendapunt 9, Hernoeming lid college van bestuur BOOR, is er een schriftelijke stemming. Het stembiljet is aan u uitgereikt bij het tekenen van de presentielijst en de stembiljetten kunnen nog tot aan de lunchpauze worden ingeleverd bij de medewerkers van de griffie. Ik ben voornemens voor aanvang van de lunchpauze een stembureau uit uw midden in te stellen, dat we dan de stemopneming doen, dat we in de lunchpauze de stemmen kunnen tellen en na de lunchpauze de uitslag bekend kunnen maken. De spreektijd is zoals net aangegeven, vier uur, na verdeling worden de fracties met twee minuten opgeplust. Ten aanzien van de indiening van moties hebt u alle moties aangeboden bij de griffie voor vandaag. Er is mij wel opgevallen dat een aantal van u alsnog moties heeft ingediend nadat ik de beraadslagingen van 6 juli jl. over de voorjaarsnota heb gesloten. Dat is tegen de afspraak. Als u alsnog moties hebt ingediend nadat ik de beraadslagingen op 6 juli jl. heb gesloten, moet u vandaag vragen om een korte derde termijn te heropenen opdat dan de moties kunnen worden ingediend, anders zijn ze buiten de orde ingediend. Ik weet niet wie die moties nog heeft ingediend. Met name mijnheer Achbar, die moties komen bij u vandaan. Ik heb een hele lijst van de ingetrokken moties, daar kom ik zo op. Tijdens de lunchpauze wordt een lunchbox beschikbaar gesteld, die kunt u in het gebouw nuttigen. Er is vandaag geen warme maaltijd beschikbaar. Er wordt wel iets van een hapje geserveerd, maar er is geen warme maaltijd beschikbaar. Als u dat anders wenst dan moeten we daar met elkaar over spreken. De besluitvorming zal vanavond in een nieuwe digitale vergadering plaatsvinden nadat de fysieke vergadering is gesloten. U krijgt uiteraard voldoende tijd om uw stemgedrag te bespreken met uw eigen fractie. De leden Simons en Balwantsingh, wat oorspronkelijk de bedoeling was, worden de leden Van Elck en Balwantsingh die pairen bij de stemming. Dat klopt mijnheer Simons? Ik check het ook bij de PvdA, mijnheer Balwantsingh pairt? Dat is het geval. Mijnheer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, ik wil graag mededelen dat wij ook gaan pairen, de heer Van Baarle zal pairen met mevrouw Van Wifferen.

De **VOORZITTER**. Helder. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja voorzitter, ik heb even een punt. U zei net dat we geen dinerpauze hebben, maar ik zit even met de tijd. Hoe gaan wij de pauze dan wel nemen want we moeten ook nog digitaal en ik moet wel avondeten, ik zie ons niet voor het avondeten per

se klaar zijn. Ik vind alles prima, ik vind het helemaal niet erg dat er geen diner is, maar ik vind het wel vervelend als ik geen pauze heb.

De **VOORZITTER**. De inschatting is dat we de agenda voor de dinerpauze hebben afgewerkt en dat de stemming over de moties vanuit huis kan gebeuren, dus dat er eventueel thuis gegeten kan worden. Er zijn tegen die tijd wel kleine hapjes beschikbaar als dat nodig mocht zijn, dat mensen er even uit kunnen lopen om hiernaast een klein hapje te kunnen nuttigen, maar niet de gebruikelijke warme maaltijd. De inschatting is dat wij rond de dinerpauze klaar zijn met de behandeling van de inhoud van de agenda van vandaag.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). U zegt rond 18.00 uur. Het is een beetje net als met die woningen, tweeverdieners is prima, maar ik moet voor mijn eigen eten zorgen en ik wil gewoon even weten hoe ik dat moet organiseren, daar gaat het om.

De **VOORZITTER**. Het debat is nog niet begonnen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ik vraag de tijdstippen. Het is geen enkel punt als we het anders moeten organiseren, maar dan moet het georganiseerd worden.

De **VOORZITTER**. Ik probeer aan te geven dat de inschatting is dat we voor de dinerpauze klaar zijn. Wij dineren soms ergens tussen 18.00 en 19.00 uur en mocht de inschatting in de loop van de middag anders zijn, dan kunnen we altijd nog iets anders doen. Voor de notulen van deze vergadering meld ik u dat de volgende moties zijn ingetrokken naar aanleiding van de vergadering van 6 juli jl. Dat zijn de moties 1, 2 en 3, deze drie komen terug in de tweeminutendebatten. De moties 10, 11, 14, 15, 16, 25, 70, 83, 91, 95, 96 en 122 zijn ingetrokken. Mijnheer Meeuwissen, u had nog een punt van orde.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja dank u wel voorzitter. Ik zou graag naar aanleiding van 6 juli jl. over slavernij de raad in heroverweging geven om daar een regulier debat van te maken. DENK heeft daar vijf moties over ingediend, ik vind dat dit soort moties ook fatsoenlijk aan de raad moet worden gepresenteerd en dat kan niet in twee minuten, dit is een heel erg belangrijk en actueel onderwerp. De PVV is geschoffeerd dat wethouder Wijbenga helemaal niet op de moties van de PVV inging, die veegde hij zo van tafel, maar goed zo kennen we wethouder Wijbenga. Ik zou de raad nogmaals willen verzoeken om hier een regulier debat van te maken.

De **VOORZITTER**. Een verzoek om het tweeminutendebat over slavernij om te zetten in een regulier debat. Check bij de fracties. Het CDA niet, de heer Simons niet, de ChristenUnie niet, de VVD niet. De heer Van der Velden?

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ik vind het prima.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, ik vind dit een herhaling van zetten en ik denk dat dit niet nodig is. U kent ons standpunt van 6 juli jl.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ik kan me wel vinden in verlenging want er zijn nogal wat moties.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers niet. De PvdA niet en andere partijen ook niet. Nee, daar is geen draagvlak voor mijnheer Meeuwissen. Andere partijen over de orde van de vergadering? Dat is niet het geval. Dan beginnen we met alle punten die gesteld zijn onder agendapunt 8, dat wil zeggen Feyenoord City, het voorstel met betrekking tot de toets van de Position Paper Feyenoord City onder 8.1., onder 8.2 de tweede onderzoeksbrief van de Rekenkamer Rotterdam 'Toetsing risico's en waarborgen' en onder 8.3 het voorstel tot het aanwijzen van percelen in het plangebied Feyenoord City als bedoeld in de Wet voorkeursrecht gemeenten. Als we dit punt behandelen, behandelen we al deze subonderwerpen tegelijkertijd. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u. Ik heb nog een vraag over de orde. Is het debat van D66 over die tiendagentermijn nu een tweeminutendebat? Twee minuten, dan zou ik D66 wel willen verzoeken om de motie te ontsluiten want anders weet ik niet waarover we gaan praten.

De **VOORZITTER**. Een goed verzoek, de motie over het verlengen van op- en afbouwtijd voor evenementen tijdig te ontsluiten opdat andere raadsleden weten wat de motie inhoudt. Fijn. U krijgt in de loop van vanochtend een bijgestelde agenda met de agendawijziging op dit punt.

8. Feyenoord City
8.1 Het voorstel met betrekking tot de toets van de Position Paper Feyenoord City
8.2 De tweede onderzoeksbrief van de Rekenkamer Rotterdam: toetsing risico's en waarborgen
8.3 Het voorstel tot het aanwijzen van percelen in het plangebied Feyenoord City als bedoeld in de Wet voorkeursrecht gemeenten

De **VOORZITTER**. Dan Feyenoord City zoals ik aangegeven met 1, 2 en 3. Als eerste de heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Voorzitter dank u wel. Van het Eiland van Brienenoord tot aan de Waalhaven, het langste park van Nederland om heel Zuid op te tillen. Dat is wat op 7 juli jl. gepresenteerd werd door ruim tien partijen op Zuid die dit gebied willen opstuwen in de vaart der volkeren. Wat ze daarbij heel duidelijk zeiden, is dat Feyenoord City het brandpunt van deze ontwikkeling moet zijn met een stadion en dat is waar wij het vandaag over hebben, het nieuwe stadion voor Feyenoord en dat is waar de VVD vandaag ook groen licht voor zal geven omdat Feyenoord het wil. Ze zijn heel duidelijk geweest in de laatste bespreking waar we met de directie van Feyenoord aan tafel zaten, ze hebben duidelijk laten blijken: wij willen dit omdat we ervan overtuigd zijn dat dit goed is voor onze club. Als zij dat willen, als zij dat stadion bestellen, kunnen wij faciliteren en dat is ook de rol die we daarin nemen. Voorzitter, daarmee maken we een gebiedsontwikkeling van bijna ongekende schaal mogelijk. Sinds de aanleg van de Kop van Zuid hebben we niet meer zo'n grote gebiedsontwikkeling in Rotterdam gehad met tot 10.000 woningen, een oeververbinding, een intercitystation, een metro, heel veel voorzieningen en inderdaad dat stadion. Is het een luchtkasteel? Nee voorzitter, wat de VVD betreft niet. Het is serieus en wij geven daarom vandaag groen licht, maar we geven ook, met andere partijen, huiswerk mee want er moet nog wel wat gedaan worden. We hopen het besluit dat we vandaag nemen eind 2021 te kunnen bekrachtigen, maar dat moet dan wel voldoen aan alle voorwaarden die nog gesteld worden. Alle seinen moeten dan op groen staan, niet alleen ons sein, maar juist ook de seinen die in het amendement staan dat straks zal worden ingediend en dat wij daarom van harte zullen steunen want daarin staat heel precies en heel goed opgeschreven wat er allemaal nog moet gebeuren voordat we definitief een go kunnen geven. Voorzitter, inhoudelijk is in de

afgelopen misschien wel vijftien jaar zo'n beetje alles al gezegd over dit dossier en ik ga dat niet allemaal herhalen, maar ik zie wel dat iemand een vraag wil stellen denk ik.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u voorzitter. Ik hoorde de VVD zeggen dat die het amendement van Leefbaar Rotterdam, GroenLinks en de PvdA gaat steunen. Die partijen waren in de laatste commissie heel helder dat op 31 december 2021 echt moet worden voldaan aan de financiering van de bouwkosten en de businesscase. Geldt die harde eis ook voor de VVD?

De heer **VERHEIJ** (vvd). Voorzitter, ook wat ons betreft moet er nu tempo gemaakt worden en is het inderdaad van belang dat we ook een keer een eindpunt op dit pad gaan krijgen. Ga ik de boel ophangen aan een paar dagen tijdsoverschrijding op het moment dat op 31 december 2021 blijkt dat eigenlijk alles ingevuld is maar dat we het besluit pas half januari 2022 kunnen nemen? Nee, zo flauw ga ik er niet inzitten, maar ik weet ook dat het op een gegeven moment ook gewoon ophoudt op het moment dat Feyenoord het over een halfjaar niet rond heeft en er ook geen zicht is op het rondkrijgen daarvan, want dan willen zij ook stoppen met hun proceskosten en met hun projectkosten. Dus de wal keert het schip op een gegeven moment zeker en dat zal ongeveer liggen rond die 31 december 2021.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden,

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u voorzitter. Ik heb in die commissievergadering onder andere gevraagd naar die landaanwinning, dat is toch een heel groot risico, net zo'n risico als je eigenlijk ook bij het Warmtebedrijf zag. Er wordt gewoon gesteld 'als dat iets vertraging oploopt dan wordt het stadion sowieso een jaar later', is dat voor u dan ook geen aanleiding om te zeggen 'die december is echt hard' of maakt u ook een uitzondering voor de landaanwinning?

De heer **VERHEIJ** (vvd). Voorzitter, ik heb het hier over de deadline voor de besluitvorming en voor het op groen hebben van de seinen die daarbij horen en dat is iets anders dan dat er in de uitvoering misschien vertragingen worden opgelopen die een andere projectplanning met zich meebrengen. Dat is niet waar we het over hebben, wat de VVD betreft hebben we het vandaag over de besluitvorming en daar zie ik vooralsnog geen probleem in die landaanwinning; dat de besluitvorming daarover niet zou kunnen plaatsvinden en als die er wel is, dan wordt een van die groene vinkjes niet gezet en dan komen we niet rond. Voorzitter, ik heb in de commissie aangekondigd dat ik een amendement zou indienen om het publieke kader voor de investering in dit stadion aan te passen, maar ik zie nog een vraag.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja dank u wel voorzitter. Ik hoorde de laatste weken veel geluiden dat de landaanwinning een heel groot risico vormt, niet alleen voor Rotterdam maar de Maas is de allerbelangrijkste vaarroute voor Nederland en voor een groot gedeelte van Europa. Ik vraag me ten zeerste af of wij hier in de raad het besluit kunnen nemen want de rest van Nederland, Duitsland en Europa gaan zeer grote risico's lopen. Wilt u dat soort risico's werkelijk nemen mijnheer Verheij? Tot zover.

De **VOORZITTER**. De heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Voorzitter, volgens mij wordt in de Rijncommissie (*Internationale Commissie ter Bescherming van de Rijn*) prima Europees afgestemd hoe met de verschillende vaarwegen wordt omgegaan en ongetwijfeld is dat hier ook het geval. Op het moment dat het rijk het waterperceel aan ons overdraagt en deze landaanwinning dus feitelijk kan plaatsvinden, zijn die risico's afgedekt, dan heeft men daar goed over nagedacht, anders doen ze dat bij het rijk niet, zo zit Rijkswaterstaat dan ook wel weer in de wedstrijd. Voorzitter, als laatste het publieke kader voor het nieuwe stadion. Vanaf het moment dat het nieuwe stadion is opgeleverd en de exploitatie start, gaat de gemeente langzaam maar zeker uittreden als aandeelhouder. Er zit een schema in om de aandelen in een periode van 27 jaar over te dragen aan de BVO Feyenoord dan wel aan andere partners in het stadion en als er meer geld beschikbaar is, zal dat sneller gebeuren. Op het moment dat je dat zegt, maar je wel een publiek kader hebt waarmee je nog wel allerlei invloed op het stadion uitoefent, ben je warm en koud tegelijk aan het blazen. Dat vindt de VVD vreemd en daarom leggen wij samen met mevrouw Zeegers een amendement voor waarin we zeggen dat het publieke kader voor die exploitatiefase moet worden aangepast. Ons belang is dan gericht op continuïteit, zodat onze aandelen hun waarde behouden en het stadion gewoon goed verder doorgeëxploiteerd kan worden in de periode dat wij langzaam uittreden, maar het is dan niet meer aan ons om allerlei invloed uit te oefenen op wat er via dat aandeelhouderschap op Zuid gebeurt. Daar hebben we andere middelen voor en vandaar dit amendement om dat aan te passen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. U krijgt een vraag van de heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja dank u voorzitter. Ik heb een vraag aan de heer Verheij over het amendement. Als ik het amendement goed lees, zegt u dat in de exploitatiefase het enige publieke belang het rendement is en daarvan zou ik eigenlijk willen beargumenteren dat rendement misschien wel het minste publieke belang is want het publieke belang is uiteindelijk geborgd in de gebiedsontwikkeling. Ik begrijp dat de gebiedsontwikkeling op een gegeven moment op stoom is gekomen en dat u zegt 'oké, dat stadion staat er, we hebben alleen nog dat aandeelhouderschap', maar uiteindelijk heeft dat aandeelhouderschap alleen maar een functie omdat we uiteindelijk in dat gebied die versnelling willen creëren. Ik snap niet zo goed waarom u alleen het rendement definieert als een publieke waarde.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Voorzitter, in het amendement wordt bedoeld dat niet zozeer het rendement vooropstaat, maar de continuïteit van het stadion, dat is het belang. Bij een goed draaiend stadion waar de continuïteit geborgd is, is ook rendement. Vandaar de sturing op die twee aspecten, maar continuïteit voorop.

De **VOORZITTER**. De heer Verheij heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement C1. Publiek kader nieuw stadion

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op donderdag 8 juli 2021 ter bespreking van de Toets Position Paper Feyenoord City;

besluit het publiek kader nieuw stadion als volgt te wijzigen:
de tekst:
"Het stadion is gerealiseerd. De gemeente is aandeelhouder en kan via de aandeelhoudersinstrumenten invloed uitoefenen op het nieuwe stadion. De gemeente heeft er in deze fase belang bij dat het nieuwe stadion goed onderhouden wordt, goed in het gebied blijft passen en op de juiste manier (breed) geëxploiteerd wordt.

Voorstelbare andere thema's zijn de sociaal-economische betekenis van het stadion, mobiliteit en duurzaamheid. Het is belangrijk dat deze thema's juist in de eerste exploitatiejaren voldoende aandacht krijgen zodat dit een vanzelfsprekend onderdeel van de stadionexploitatie wordt. Om deze belangen te borgen is het belangrijk om nu al de juiste zeggenschap vast te leggen in de statuten en afspraken te maken tussen aandeelhouders onderling. Dit heeft dan ook aandacht gehad bij het uitwerken van de governance."

Te vervangen door:
"Het stadion is gerealiseerd. Daarmee is het belangrijkste doel van het gemeentelijk aandeelhouderschap afgerond. De exit van de gemeente als aandeelhouder zal vanaf dit moment stapsgewijs plaatsvinden. Zolang de gemeente aandeelhouder is, ligt het publieke belang primair in de continuïteit van het stadion, met een gezonde bedrijfsvoering en bijbehorend rendement. Dit is belangrijk voor de financiële positie van de gemeente. Daarnaast is van belang dat het stadion een belangrijke aanjager blijft van de gebiedsontwikkeling die in deze fase nog niet afgerond is. Voor het slagen en afronden van de gebiedsontwikkeling en de aantrekkelijkheid is van belang dat het stadion succesvol geëxploiteerd wordt."

en de tekst:
"Zodra het stadion er eenmaal is en geëxploiteerd wordt, verandert de inzet van de gemeente. Als aandeelhouder zal de gemeente sturen op het rendement van het stadion. Bij het aangaan van de deelneming is een bepaald rendement voorgespiegeld. De gemeente wenst dat rendement ook te behalen. Daartoe zal het nieuwe stadion goed moeten presteren. Daarnaast zal de gemeente zal zich inspannen dat bij de exploitatie van het nieuwe stadion aandacht wordt besteed aan de sociaal-economische aspecten en continuïteit van het stadion. De gemeente zal er als aandeelhouder op aansturen dat sociaaleconomisch aspecten worden vertaald naar prestatie-indicatoren voor het nieuwe stadion. Te denken valt aan een minimaal aantal stageplekken, een bepaald aantal banen voor mensen uit Rotterdam Zuid, het behalen van mobiliteitsdoelstellingen. Voor wat betreft continuïteit is het voor de gemeente van belang dat het nieuwe stadion een aantrekkelijke locatie blijft (ook voor niet- voetbalevenementen en buiten evenementen om). Daarom zal de gemeente sturen op een brede exploitatie. En streeft de gemeente naar het aanhouden van een voldoende reserve voor het benodigde onderhoud en de investeringen om up-to-date en aantrekkelijk te blijven."

te vervangen door:
"Zodra het stadion er eenmaal is en geëxploiteerd wordt, verandert de inzet van de gemeente. Als aandeelhouder zal de gemeente sturen op het rendement van het stadion. Bij het aangaan van de deelneming is een bepaald rendement voorgespiegeld. De gemeente wenst dat rendement ook te behalen. Daartoe zal het nieuwe stadion langjarig goed moeten presteren. Voor de continuïteit zal de gemeente sturen op een brede exploitatie van het stadion voor voetbal, voor andere evenementen en buiten evenementen om, en op de daartoe benodigde blijvende aantrekkelijkheid van het stadion en zijn omgeving. Hierbij wordt specifiek gestuurd op voldoende reserves voor onderhoud en investeringen die het stadion up-to-date houden."

w.g. J.W. Verheij en C.M. Zeegers

<u>Toelichting</u>
Na realisatie van het nieuwe stadion start de exploitatiefase ervan. Gelijktijdig start de exitstrategie van de gemeente omdat vanaf dat moment aandeelhouderschap niet het voor de hand liggende instrument is voor het realiseren van het publiek belang. Dat ligt immers

primair in de realisatiefase van het stadion waarmee de gebiedsontwikkeling wordt aangejaagd. Met dit amendement wordt het publiek belang, en de sturing en borging daarvan, in de exploitatiefase daarom teruggebracht tot de kern: sturing op de continuïteit en het succes van het stadion om het financiële belang van de gemeente te dienen.
In de Position Paper zijn doelen gesteld aan het sociaaleconomisch programma, de mobiliteit rond het stadion en de duurzaamheidsaspecten. Deze moeten echter zoveel mogelijk via de al afgesloten overeenkomsten en publiekrechtelijke instrumenten worden nagestreefd omdat ze ook na de exit van de gemeente als aandeelhouder belangrijk blijven voor stadion, het gebied er omheen, Rotterdam-Zuid en de stad als geheel. Daarmee is het niet logisch om deze als onderbouwing voor het aandeelhouderschap *in de exploitatiefase* op te nemen in het publiek kader voor het nieuwe stadion.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. U bent klaar? Ik dank u zeer. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Dank u voorzitter. Als we het over Feyenoord City hebben, begin ik traditiegetrouw altijd met hoe Leefbaar Rotterdam in de wedstrijd zit en dat is eigenlijk heel eenvoudig. In 2017 hebben wij een Position Paper getekend waarin wij een go hebben gegeven voor de gebiedsontwikkeling Feyenoord City, inclusief het stadion. Voor het stadion zijn natuurlijk allerlei voorwaarden geformuleerd en dat is ook niet voor niets gebeurd, daar is ook jarenlang over gesproken. Zodra aan die voorwaarden van de Position Paper is voldaan, geven wij ons fiat, maar we moeten ook constateren dat het stadion dat eens was bedoeld als vliegwiel voor de gebiedsontwikkeling zo langzamerhand een molensteen voor de gebiedsontwikkeling is geworden want de financiering, de bouwkosten en dergelijke van dat stadion, daar zal ik straks nog wat meer over zeggen, hadden al twee jaar geleden rond moeten zijn. Wij hebben de afgelopen weken heel veel gesprekken gevoerd met de supporters, de directie van Feyenoord City, weliswaar in twee stappen, en die gesprekken zijn door ons als raad afgedwongen. Ik kan eigenlijk alleen maar concluderen dat we daar achteraf heel goed aan hebben gedaan want het college had vooral haast, zoveel haast dat het al een raadsvoorstel bij ons had liggen voordat de toelichting op het Deloitterapport door Deloitte zelf was gegeven, maar goed, daar hebben we het al over gehad. Ik ben blij dat wij als raad de regie op dat punt hebben genomen en we ons beter hebben laten informeren.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja dank u voorzitter. Leefbaar Rotterdam is de afgelopen weken enorm gedraaid, door de plomp gegaan, Leefbaar Rotterdam toont zich echt het ruggengraatloze midden. We hebben dat op 6 juli jl. ook gezien bij de windmolens, die mogen wel op zee staan, de klimaatgekte vindt Leefbaar Rotterdam ook helemaal niets om tegen te strijden. De heer Eerdmans heulde de vorige keer pas na de campagne met een partij als D66 door afstand te nemen van Forum voor Democratie. Ik vind het echt heel erg laf dat Leefbaar Rotterdam nu met de coalitie heult. Ik heb een multiplechoicevraag, geheel in de stijl van de heer Karremans. Heeft de heer Simons minder ruggengraat dan de heer Karremans, heeft hij evenveel ruggengraat als de heer Karremans, heeft hij meer ruggengraat dan de heer Karremans of wil hij dat niet zeggen, geen mening? Tot zover, dus a, b, c of d mijnheer Simons.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja ik geef hetzelfde antwoord als de heer Karremans op zijn multiplechoicevraag, ik ga me niet verlagen tot dit niveau. Dus u zoekt het maar lekker uit mijnheer Meeuwissen met uw idiote vragen. Eén ding is duidelijk in de gesprekken van de afgelopen weken, dat de directie van Feyenoord heeft gefaald in de communicatie naar de supporters toe, naar ons toe en naar andere stakeholders. Daar ligt misschien ook wel een oorzaak van dat we ook de financiering nog niet rond hebben. Dat weet ik natuurlijk niet zeker, maar ik vond de directie van Feyenoord qua communicatie acteren op het niveau van een amateurclub in plaats van hoe je dat van een professionele organisatie mag verwachten. Wij hebben daar ook een toezegging van wethouder Van Gils over gekregen; dat hij alsnog de directie van Feyenoord gaat aanspreken op dat die het participatie- en communicatieproces naar de supporters beter gaat oppakken. Het is uiteindelijk aan de directie van Feyenoord om dat te doen, wij kunnen dat niet en ik denk dat we dat ook niet moeten willen. Daarom steunen we vandaag, ondanks de toezegging die al is gedaan, wel een motie van de ChristenUnie-SGP die hier nog eens extra aandacht voor vraagt. Dan het amendement dat we hebben ingediend met de collega's van de PvdA en GroenLinks. Wat hebben we daar eigenlijk mee beoogd. Volgens mij gewoon orde en duidelijkheid scheppen: waar staan we nu en wie moet nog wat doen. Eigenlijk is het heel simpel, het gaat over drie cruciale voorwaarden: de definitieve bouwkosten moeten bekend en rond zijn, de financiering en er moet een voldragen businesscase zijn. Ook hier, met dit amendement, nemen wij als raad de regie terug, we zetten de COR in haar kracht, die krijgt opdrachten en in het amendement is gespecificeerd waarnaar gekeken moet worden, we geven de wethouder een opdracht en dan is er ook nog iets belangrijks, er is een deadline, dat zei de collega van de VVD net ook al, de deadline van 31 december 2021. Dan zijn we bijna vijf jaar na de ondertekening van de Position Paper en als het dan nog niet rond is, komt het nooit meer rond. Dus voor ons is het echt einde oefening als het in december 2021 niet rond is, er geen enkel uitzicht is of het gewoon niet rond is. Dus het zijn harde voorwaarden die geformuleerd zijn en er is een harde deadline. Eigenlijk kan ik afsluiten, er is maar één partij aan zet, Feyenoord is aan de bal en die moet nu eindelijk eens die bal in het doel trappen, anders hebben ze een prachtige kans gemist.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ja, u zegt dat die 31 december 2021 voor u een harde deadline is, dat zei u ook in de commissie, toen zei u 'anders is het over en uit'. Ik hoorde de VVD net zeggen 'nou, als het er dan toch om draait, dan kan een beetje uitstel geen kwaad'. Staat u daar ook zo in of niet?

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ten eerste heb ik dat de VVD niet horen zeggen, die was er volgens mij ook klip-en-klaar over dat 31 december 2021 de deadline is. Dat is voor ons gewoon de deadline en daar kunt u ons aan houden.

De **VOORZITTER**. De heer Simons heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement A. Een spannende finale

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 6 en 8 juli 2021 bij de bespreking van het voorstel met betrekking tot het financial commitment Feyenoord City;

besluit
het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

1. vast te stellen dat aan de voorwaarden van het besluit van de gemeenteraad op 11 mei 2017 over de Position Paper Feyenoord City, zoals blijkt uit het rapport 'Toetsing voorwaarden Position Paper' van Deloitte, is voldaan, behalve de volgende belangrijke voorwaarden:
   - de bouwkosten en risicoverdeling in het aanneemcontract mogen niet leiden tot een verslechtering van de positie van de gemeente (ten opzichte van DSCR, bancaire verplichtingen en rendement conform businesscase 2.1);
   - de volledige financiering is geregeld en de bijbehorende financieringsovereenkomsten zijn beschikbaar;
   - er is definitief akkoord op de businesscase door de financiers, onderbouwd door ISG-toetsing (reliance letter);
   - de 36 voorwaarden die contractueel geborgd zijn, voor zover onder 2f. (ten behoeve van de toetsing door de COR) benoemd als voorwaarden die voorafgaand aan het definitieve investeringsbesluit ingevuld dienen te zijn;
2. op grond hiervan het college van B&W opdracht te geven om het definitieve investeringsbesluit voor de realisatie van het nieuwe stadion voor te bereiden, onder invulling van de volgende voorwaarden:
   a. de volledige financiering is geregeld en de bijbehorende financieringsovereenkomsten zijn beschikbaar;
   b. er is definitief akkoord op de businesscase door de financiers, onderbouwd met ISG-toetsing (reliance letter);
   c. de deelnemende partijen zijn getoetst conform voorwaarde 10.2 (BIBOB) uit de Position Paper;
   d. het trekkingsschema van de financiering is definitief overeengekomen;
   e. de overeenkomsten als genoemd in paragraaf 6.2 en 6.3 van het Investeringsmemorandum zijn ondertekend, passend bij de door Deloitte getoetste concepten en de voorwaarden in de Position Paper, waaronder:
      i. het aanneemcontract, waarbij de bouwkosten en de risicoverdeling in het aanneemcontract niet mogen leiden tot een verslechtering van de positie van de gemeente (ten opzichte van DSCR, bancaire verplichtingen en rendement conform businesscase 2.1);
      ii. het erfpachtcontract voor de grond onder het nieuwe stadion;'
      iii. de contracten behorende bij de landaanwinning, de overeenkomsten die voortvloeien uit de 'Termsheet Governance' zijn ondertekend;
   f. de volgende van de contractueel geborgde voorwaarden zijn ingevuld in de overeenkomsten en andere documentatie als hierboven benoemd: 1.1, 4.1, 5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 6.1, 6.2, 6.3, 9.1, 9.2, 9.5, 9.6, 11.1, 11.1.a1, 11.1.a2, 11.1a3, 11.1.a4, 11.1.a5, 11.1.a6, 11.1.b, 11.1.c, 11.1.c1, 11.1.c2, 12.5 (zie bijgevoegde annex voor uitleg per item);
   g. de omgevingsvergunning en de overige in paragraaf 6.2.1 van het Investeringsmemorandum genoemde vergunningen zijn onherroepelijk;
3. de COR te verzoeken de onder 1 en 2 genoemde resterende voorwaarden te (laten) toetsen;
4. het college opdracht te geven het definitieve investeringsbesluit na de onder 3) genoemde toetsing voor 31 december 2021 voor te leggen aan de gemeenteraad en te laten accorderen, waarbij punt 2g (uitkomst Raad van State) als opschortende voorwaarde mag resteren;
5. indien de onder 3 genoemde toets positief is te streven naar een besluitvormingsproces waarmee het project geen onnodige vertraging oploopt;
6. het Publiek Kader Feyenoord City vast te stellen."

w.g. D.P.A. Tak, J.P. Postma en R.A.C.J. Simons

Toelichting

De kennis die we afgelopen weken hebben opgedaan met de technische sessies, uitkomsten van het Deloitterapport en insprekers zijn verwerkt in dit amendement. Met dit amendement borgen we dat bij financial close recht gedaan wordt aan alle randvoorwaarden uit de Position Paper en dat de voornaamste risico's goed in beeld zijn.
Tevens vragen we met dit amendement om een technische toets op de businesscase. Als hieraan voldaan is (middels de reliance letter door ISG) dan kan de gemeente door met de voorbereiding op het raadsbesluit tot financial close. Deze controle moet borgen dat de ontwikkeling van het nieuwe stadion binnen de kaders van de businesscase zal plaatsvinden (parameters zijn DSCR, bancaire verplichtingen en rendement conform businesscase 2.1).
Dit amendement is een aansporing aan Feyenoord om nu door te pakken met het laatste huiswerk: wij willen voor het einde van het jaar naar besluitvorming over financial close, zodat echt gestart kan worden met de gebiedsontwikkeling op Zuid.
Met de volledige uitvoering van de voorwaarden uit dit amendement zetten we als gemeente de definitieve stap tot de realisatie van het nieuwe stadion om zo de gebiedsontwikkeling mogelijk te maken.

Annex bij amendement - Een spannende finale	
nr Deloitte	inhoud voorwaarde
1.1	Toekomstige toetredende partijen onderschrijven de overkoepelende ambitie van Feyenoord City en de inhoud van dit Position Paper
4.1	De verkoop van de gemeentelijke grond in fase 1 vindt plaats op basis van marktconforme waardering, onderbouwd middels taxatie en conform gemeentelijke gronduitgifteregels.
5.1	De aankoop van de grond onder het nieuwe stadion vindt middels gemeentelijke verwervingsregels plaats en wordt onderbouwd middels een marktconforme taxatie.
5.2	De Gemeente heeft bij aankoop voldoende zekerheid over de realisatie van het stadion.
5.3	De aankoopprijs is gemaximeerd op €60m (prijspeil 2016).
5.4	De Gemeente koopt de grond aan en geeft deze vervolgens direct in erfpacht uit
6.1	De uitgifte in erfpacht vindt conform gemeentelijke (taxatie --)regels, en direct bij aankoop plaats. De waarde als basis voor het canon zal door taxatie worden bepaald, waarbij een op kosten gebaseerde taxatie verricht wordt. Voor het canonpercentage wordt het gemeentelijk canonpercentage gehanteerd zoals dat geldt op het moment van ondertekening van de erfpachtovereenkomst (verwacht 2019)
6.2	De algemene erfpachtvoorwaarden van de Gemeente zijn van toepassing. De Gemeente zal de betreffende, conform voorwaarde 6.1. vastgestelde grondwaarde, in alle omstandigheden handhaven en daarop geen afboekingen doen (de Gemeente zal de aan de erfpacht verbonden grondwaarde in alle omstandigheden handhaven en daarop geen afboekingen doen)
6.3	Financiers onderschrijven de waterval (waarin de positie van de erfpacht is vastgelegd).
9.1	De Gemeente neemt voor maximaal €40m deel in het eigen vermogen.
9.2	De Gemeente kent een maximaal aandeel van 49% in het gewoon aandelenkapitaal.
9.5	De inbreng van het eigen vermogen is alleen bestemd voor het nieuwe stadion.
9.6	Mede op basis van de risicoanalyse is nader tussen de Gemeente en Feyenoord overeengekomen dat binnen een bandbreedte van plus en min 25% van het nettoresultaat uit de base case het dividend voor de aandeelhouders gelijk blijft. Buiten de bandbreedte zullen het dividend en de variabele prestatievergoeding beide evenredig met de ontwikkeling van het exploitatieresultaat meebewegen
11.1	In overeenstemming met de banken en andere vermogensverschaffers zal sprake moeten zijn van de Gemeente conveniërende afspraken m.b.t.:
11.1.a	(a) Statuten NV Stadion Feijenoord en de zeggenschap (de bevoegdheden voor de Algemene vergadering van aandeelhouders AvA
11.1.a.1	Een instructierecht voor de AvA, inhoudende dat het bestuur zich dient te gedragen naar de aanwijzingen van de AvA op nader in de statuten aangegeven algemene beleidslijnen
11.1.a.2	Een lijst met een opsomming van fundamentele bestuursbesluiten die goedkeuring nodig hebben van de AvA (al dan niet gekwalificeerd), zoals goedkeuring voor investeringen boven een bepaald bedrag, het aangaan van strategische samenwerkingsverbanden, het wijzigen van de strategie van de onderneming;
11.1.a.3	Bevoegdheid van de AvA tot benoeming, schorsing en ontslag van RvC en bestuur
11.1.a.4	Doorwerking van de genoemde bevoegdheden van de AvA bij de moedervennootschap naar de dochtervennootschappen
11.1.a.5	Wanneer er meer duidelijkheid is over de aard en samenstelling van de overige stemgerechtigde aandeelhouders zal de Gemeente mogelijk nog aanvullende bevoegdheden en/of zekerheden in de governance opgenomen willen hebben
11.1.a.6	In de zeggenschap zijn het vaststellen van het beloningsbeleid en met name de borging van voldoende onderhoudsbudgetten, en daarmee waardebehoud op langere termijn, voor de Gemeente een punt van aandacht . Hiernaast ziet de zeggenschap op het publiek belang dat voor de Gemeente motivatie is om deel te nemen
11.1.b	De feitelijke trekking op de financiering zal verbonden zijn aan formeel juridische en inhoudelijke voorwaarden. Deze zullen door de banken en Gemeente gezamenlijk worden vastgesteld
11.1.c	(b) Voor de Gemeente zullen bij de verstrekkingsvoorwaarden in ieder geval de volgende onderwerpen aan bod moeten komen, waarbij de precieze inhoud en invulling in overleg met Feijenoord Stadion N.V. en de banken zullen worden vastgesteld
11.1.c.1	Zekerheid m.b.t. bestemmingsplan, omgevingsvergunning en andere vergunningen
11.1.c.2	Vergroten zekerheden exploitatie/omzet
12.5	Gemeente sluit met Stadion Feijenoord NV een incentiveregeling af. Vanaf januari 2020 zet Feijenoord NV, tot het moment van zekerheid, jaarlijks een bedrag van €1,5m op een reserve account als incentive om de herontwikkeling direct aansluitend op de realisatie van het nieuwe stadion ter hand te nemen. Dit reserve account is in 2023 gemaximeerd op in totaal €6m,

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer mijnheer Simons. Mijnheer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Dank u wel voorzitter. Voorzitter, het besturen van een stad als Rotterdam is een zaak van het hart en van het hoofd. Het vraagt om passie, om emotie, om visie en om ratio, calculatie en glasheldere afspraken. In Feyenoord City komt dat allemaal samen, je hebt hoofd en hart nodig om te kunnen bepalen wat goed is voor de stad en wat goed is voor Feyenoord. Voorzitter, voor GroenLinks staat het publieke belang, het belang van Rotterdam, boven alles. Vanuit dat publieke belang zien we de grote waarde van gebiedsontwikkeling op Zuid, met een nieuw Feyenoordstadion aan de Maas voor wedstrijden van Feyenoord, voor interlands, voor grote en kleine evenementen, een gebied dat daarmee zorgt voor nieuwe banen, ruim 3500 woningen, winkels, horeca, sportfaciliteiten een nieuwe metroverbinding, een treinstation en veel meer groen. Voorzitter, van die visie op Rotterdam-Zuid gaat ons hart sneller kloppen, maar voorzitter, dat hart gaat samen met een hoofd dat zakelijk blijft. Feyenoord vraagt aan de gemeente om ruim € 100 miljoen publiek geld in een nieuw stadion te steken. Ons kader daarbij zijn de voorwaarden die in 2017 zijn opgesteld. Die voorwaarden uit een breed gedragen raadsbesluit respecteren wij en juist omdat we die respecteren, kunnen we niet anders dan concluderen dat niet aan alle voorwaarden is voldaan en GroenLinks nu dus niet instemt met deelname van de gemeente in een nieuw stadion. Tegelijkertijd zien we dat aan een groot aantal voorwaarden wel is voldaan en dat Feyenoord ook in de laatste weken nog stappen heeft gezet. Voorzitter, onze conclusie is dat het tijd is voor duidelijkheid. Dit dossier loopt vanaf 2016 en eigenlijk nog veel langer als je alle voorgaande stadionplannen meetelt. Daarom dient GroenLinks samen met Leefbaar Rotterdam en de PvdA een amendement in, feitelijk een nieuw raadsvoorstel. Om misverstanden te voorkomen, en dat is het fundamentele verschil met het oude raadsvoorstel, geeft GroenLinks met dit amendement geen groen licht. We geven geen financial commitment en we zeggen geen 'ja, onder voorwaarden'. Wat doen we wel? We stellen vast dat Feyenoord aan een groot aantal voorwaarden heeft voldaan, groene vinkjes, maar dat er nog drie belangrijke voorwaarden openstaan, de financiering, de bouwkosten en een onafhankelijk toets van de businesscase. We geven daarbij met dit amendement een hele duidelijke deadline. Op 31 december 2021 moet aan de openstaande voorwaarden zijn voldaan. Als dat is gelukt, toont GroenLinks zich een betrouwbare partner en zetten we met overtuiging onze handtekening. Als dat niet is gelukt, dan is 1 of misschien 2 januari 2022 het moment om met volle kracht in te zetten op een alternatief plan voor het gebied want of Feyenoord het project het komende halfjaar nu wel of niet voor elkaar krijgt, de ontwikkeling van wonen, werk, openbaar vervoer en groen op Zuid is en blijft voor GroenLinks het doel, dat mag geen vertraging oplopen. Voorzitter, daarom de volgende vragen aan het college. Welke terugvalscenario's liggen er zodat we niet onnodig tijd verliezen als er geen nieuw stadion komt? Welke delen van de gebiedsontwikkeling kunnen dan wel en niet conform planning doorgang vinden en wat zijn de consequenties voor de gebiedsontwikkeling wanneer stadion Feyenoord in grote financiële problemen komt of zelfs failliet gaat als een nieuw stadion er niet komt? Voorzitter, over Feyenoord gesproken, hoe hebben Nieuw Stadion bv en BVO Feyenoord eigenlijk op het nieuwe raadsvoorstel gereageerd? Daar heb ik nog niets over gelezen of gehoord. Hebben zij vertrouwen in het voldoen aan alle voorwaarden voor de deadline? Dat is een vraag aan het college. Dan de salarissen van bestuurders in een mogelijk nieuw stadion. We hebben daar eerder over gesproken en GroenLinks vindt het eerlijk gezegd slappe hap dat de gemeente er als grootste aandeelhouder niet in is geslaagd om de WNT gewoon van toepassing te laten zijn. Het getuigt trouwens ook van weinig maatschappelijke sensitiviteit van de overige aandeelhouders. Is de wethouder bereid om in de vergadering van aandeelhouders tegen de benoeming van nieuwe directeuren en commissarissen te stemmen als deze meer gaan verdienen dan de WNT-norm? Dat is op dit moment een toch ook niet misselijke € 209.000,00 per jaar. Herontwikkeling van De Kuip dan, mocht er een nieuw stadion komen.

GroenLinks wil hardere garanties dat dit op een goede manier gebeurt en dat de rekening uiteindelijk niet bij de gemeente komt te liggen. We tekenen daarom mee met de motie van de ChristenUnie-SGP.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van der Velden excuses, mijnheer Jonker was u voor.

De heer **JONKER** (sp). Dank u voorzitter, ik heb een vraag. U hebt het over de WNT-norm, gaat die ook gelden voor bestuurders van de STIGAM? Dank u.

De **VOORZITTER**. De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Ja voorzitter, STIGAM is een private stichting. Ik weet niet precies welke afspraken zij zelf hebben gemaakt over de beloning van hun bestuurders.

De **VOORZITTER**. De heer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Daar kunt u waarschijnlijk ook niet van op de hoogte zijn omdat de STIGAM geen jaarrekeningen publiceert.

De **VOORZITTER**. De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Dat is correct voorzitter, daar hebben we al eerder over gesproken.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank voorzitter. We hoorden GroenLinks iets zeggen over het publieke belang en nu ook over de Wet normering topinkomens. Mijn vraag is, als er in een nieuw Feyenoordstadion dan toch publieke waarden gelden zoals GroenLinks zegt, dan dienen de bestuurders zich ook te houden aan de Wet normering topinkomens en dat is inderdaad die € 209.000,00. Dus ik ga ervan uit dat GroenLinks ons amendement hiervoor gaat steunen. Kunt u dat bevestigen?

De **VOORZITTER**. De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Voorzitter, ik heb eerst een vraag gesteld aan het college en ik ben benieuwd naar het antwoord daarop. Ik kan over uw amendement al wel het volgende zeggen. Ik ben heel duidelijk geweest, wij respecteren de voorwaarden uit de Position Paper. We kunnen daar nu met terugwerkende kracht van alles van vinden, maar in de Position Paper is niet de afspraak opgenomen dat bestuurders moeten voldoen aan de WNT. Als je consequent wilt zijn, kun je op dit moment geen nieuwe voorwaarden introduceren, hoe graag ik dat zelf ook zou willen. Dus ik vind uw amendement in die zin te ver gaan omdat hierin een nieuwe voorwaarde wordt geïntroduceerd, maar zoals ik heb aangegeven, vind ik de opstelling van de gemeente tot nu toe op dit punt ook slappe hap.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. De heer Postma spreekt zichzelf hier volledig tegen want hoe zit het dan met uw amendement dat u toevoegt?

De **VOORZITTER**. De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Voorzitter, nu haalt de heer Van der Velden een aantal dingen door elkaar. Met dit amendement stellen we juist veel scherper vast aan welke voorwaarden uit de Position Paper wel is voldaan en aan welke voorwaarden niet is voldaan. Dat is de reden dat we met dit nieuwe raadsvoorstel komen. We introduceren, dat zult u zien in het amendement, geen nieuwe voorwaarden, we maken alleen de balans op.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). En de heer Tak zei in de commissie 'ja, voorwaarde 9.4, daar zien we maar vanaf', u ook?

De **VOORZITTER**. De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Ten eerste heb ik dat de heer Tak niet horen zeggen, maar buiten dat, hij gaat over zijn eigen woorden. Voor ons is voorwaarde 9.4 net als alle ruim negentig voorwaarden in de Position Paper heel hard. Dus ja, die staat voor ons nog steeds bovenaan, of bovenaan, die vinden we nog steeds heel belangrijk en dat is ook de reden dat we als harde voorwaarde in het amendement opnemen dat de businesscase onafhankelijk getoetst moet worden want daar zit een aantal aannames in waarover we ook veel insprekers, veel supporters, hebben gehoord. Ik moet eerlijk zeggen dat het voor ons heel lastig is om te bepalen of die aannames in die businesscase 100% kloppen of niet en daarom heb je die onafhankelijke toetsing nodig.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, dank u wel, toch nog even over die voorwaarden 9.4. Ik zag inderdaad ook dat de Partij voor de Dieren een motie heeft ingediend, Laat Hypercube er nog een keer naar kijken. We hebben Deloitte er al negen maanden lang naar laten kijken en dan wilt u ook nog Hypercube ernaar laten kijken. Ik heb u tot nu toe geen enkele aanleiding horen geven voor dat u wel met het plan instemt als er dan wel groen licht komt en Hypercube bij wijze van spreken de vlag uit hangt voor de businesscase. Gaat u inderdaad voor stemmen als Hypercube groen licht geeft mijnheer Van der Velden?

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Nee, want ik ben sinds 2016 al duidelijk, een slecht plan blijft een slecht plan en dit is een slecht plan. Ik hoorde de heer Postma zeggen dat ISG onafhankelijk is, maar ik denk daar iets anders over. ISG gaat natuurlijk gewoon zeggen wat Goldman Sachs wil, dat weet u zelf ook, dat doet de Rabobank ook altijd.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Dan wil ik toch even vaststellen dat u een gelegenheidsargument gebruikt. Kijk, we hebben door Deloitte een toetsing laten doen en u hebt het recht om daar uw mening over te hebben en om te zeggen 'ik ben gewoon tegen dit plan, ook als aan alle voorwaarden is voldaan', maar kom dan alstublieft niet met een motie voor een extra toetsing.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Soms moet je ook denken aan het overstijgend belang. Dus je kunt wel degelijk tegen iets zijn, maar wel willen dat het plan zo goed mogelijk wordt en wij zien dat niet met een onafhankelijke toets door ISG.

De **VOORZITTER**. De heer Postma, bent u klaar?

De heer **POSTMA** (gl). Nee voorzitter.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **POSTMA** (gl). Misschien nog even in reactie hierop. Het is interessant dat in een motie een specifiek bureau wordt genoemd dat de businesscase onafhankelijk zou moeten toetsen, onafhankelijk, een bureau dat notabene betrokkene is bij een alternatief stadionplan. Als we het dan hebben over onafhankelijkheid, heb ik minder vertrouwen in de partij die u aandraagt dan in de partij die een onafhankelijke toetsing doet in opdracht van de financiers, die geen enkel belang hebben bij een businesscase die niet voldragen is, laat dat duidelijk zijn.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja ik heb ook nog een vraag over Hypercube aan de heer Van der Velden. Kijk, Deloitte heeft ons bijna € 400.000,00 gekost en nu moeten we straks weer een nieuw bureau inhuren. Vindt u dat niet verspilling van belastinggeld, terwijl het gewoon al gedaan wordt in dit proces? Kunnen we het dan nergens aan uitgeven, niet aan het beëindigen van verkeersexperimenten, armoedebestrijding of andere belangrijke dingen? Wat vindt u daarvan, u bent gewoon weer bereid om als gelegenheidsargument, zoals mijn collega het net goed benoemde, een paar ton de Maas in te sjezen?

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Nee, dit belang is groter voor ons dan de € 15 miljoen voor het songfestival die u in de Maas hebt gedonderd. Wat dat betreft is die € 400.000,00 een schijntje en verkeersexperimenten komen later op de dag nog. Daar zullen we dan nog wel de degens over kruisen.

De **VOORZITTER**. Ik vraag mijnheer Postma om verder te gaan.

De heer **POSTMA** (gl). Dank u wel voorzitter. Dan ten slotte participatie en communicatie. Iedereen die dit dossier volgt, kan constateren dat Feyenoord bijzonder slecht met haar achterban communiceert en dat hebben we als gemeenteraad ook zelf mogen ervaren. Laat duidelijk zijn dat die communicatie vooral een zaak van Feyenoord zelf is, maar een lichte aansporing vanuit de gemeente kan geen kwaad. We tekenen daarom mee op een motie van de ChristenUnie-SGP op dit punt. Voorzitter, dat was het voor nu. De bal ligt bij Feyenoord, aan het einde van het jaar klinkt het fluitsignaal en dan maken we de eindstand op. Komt die o, zo belangrijke gebiedsontwikkeling er met of zonder stadion?

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Dank u wel voorzitter. In de keuze voor Feyenoord City heeft voor de PvdA altijd het belang van Rotterdam-Zuid vooropgestaan of zoals partijnestor wijlen Leo Bruijn het tijdens het raadsdebat in 2017 zo mooi verwoordde, 'Voor ons staat voorop, Zuid mot erop vooruit'. Ook vandaag is dit voor de PvdA het vertrekpunt, het stadionproject

moet bijdragen aan dit doel en aan de uitgangspunten van destijds. Die uitgangspunten zijn opgeschreven in een Position Paper en daarvan heeft de PvdA in 2017 gezegd 'voorwaardelijk betekent voorwaardelijk'. De afgelopen weken heeft mijn fractie kritisch gekeken naar de inhoud die voor ons ligt, wij zijn niet over een nacht ijs gegaan en hebben serieus geluisterd naar de insprekers, de directies en de Rekenkamer. Mijn fractie is immers niet naïef of blind voor de risico's die kleven aan een groot project zoals Feyenoord City. Om dit project te kunnen laten slagen, moeten wij met elkaar komen tot een zo hoogwaardig mogelijk besluit. Hoogwaardig betekent de risico's zo goed mogelijk inperken waar het kan en disciplinerend naar de stakeholders zijn waar het moet. Hoogwaardig betekent ook voorkomen dat de rekening terechtkomt bij kwetsbare Rotterdammers. We hebben vier risico's geïdentificeerd, zoals ik vorige week in de commissie MPOF al toelichtte, waarvan mijn fractie van mening is dat die vandaag extra goed geborgd moeten worden. Allereerst moet er een duidelijke tijdlijn zijn. Het tweede risico zijn de risico's die kleven aan de businesscase 9.4. Als derde de bouwkosten en bijbehorende afspraken in het bouwcontract en als laatste de andere punten die nog moeten worden ingevuld in de Position Paper. Voor ons is die tijdlijn essentieel omdat wij willen komen tot een snelle realisatie van de gebiedsontwikkeling. Voor ons is die tijdlijn essentieel omdat het een signaal aan de Raad van State is dat er snel duidelijkheid nodig is. Voor ons is die tijdlijn essentieel om de laatste investeerders over de streep te trekken. Kortom, voor ons is die tijdlijn van levensbelang om te voorkomen dat we eindeloos met dit project blijven schuiven, een aantal sprekers voor mij heeft daar net ook al het een en ander over gezegd. En ja, een hoogwaardig besluit betekent dus ook dat er eind 2021 invulling moet zijn gegeven aan al die openstaande punten. Mijn fractie stemt dus alleen in met een definitieve investering als aan alle voorwaarden is voldaan. Ik kan niet genoeg benadrukken dat GroenLinks, Leefbaar Rotterdam en de PvdA met het amendement 'Een spannende finale' getracht hebben zo goed als mogelijk recht te doen aan het raadsbesluit van 2017en de bedoeling daarvan. Voorzitter, ik ben ervan overtuigd dat de partners van de gemeente zich realiseren dat wij vandaag een buitengewoon professionele afweging maken. Wij laten met dit amendement zien dat we onze taak om goed om te springen met de schaarse middelen die ons zijn toebedeeld uiterst serieus nemen. We laten zien dat we om de gebiedsontwikkeling op Zuid echt te laten slagen het maximale doen om te voorkomen dat kwetsbare Rotterdammers de scherven mogen oprapen als het misgaat. Harde garanties zijn er nooit in het leven, maar mijn fractie is ervan overtuigd dat we vandaag het onderste uit de kan halen om dit project succesvol naar de eindstreep te brengen, maar goed dan zijn we er nog niet want wat ons betreft, en ook andere sprekers zeiden dit al, ligt de bal nu echt bij de directies van Feyenoord om deze hooggespannen verwachtingen de komende maanden waar te maken. Ik wil ook nog wel iets zeggen over de participatie. Ik ben heel blij dat mijn collega's van de ChristenUnie-SGP hier een aantal moties over hebben ingediend want op het gebied van participatie is mij de afgelopen weken wel duidelijk geworden dat daar echt nog werk aan de winkel is. De directies hebben dat gewoon niet goed gedaan en als ik heel eerlijk ben, moet je je meest loyale en trouwe fans altijd meenemen, ook als ze het misschien inhoudelijk niet eens zijn met wat je gaat doen, probeer hen in ieder geval op een goede manier te betrekken. Daar wil ik echt een verbetering in zien en wat dat betreft ben ik blij dat mijn collega's daar moties over hebben ingediend. Dan nog even over de beloning van de directie. Ik ben blij met de vraag van de heer Postma, maar aanvullend daarop wil ik toevoegen dat het wel een rare figuur zou zijn als de directie straks wel meer verdient dan de WNT en het slecht met het stadion gaat en zij daar niets van merken in hun beloning. Mijn vraag aan de wethouder zou zijn, misschien moeten we de salarissen van de directie deels in aandelen laten uitkeren, zodat zij ook de pijn voelen wanneer het misgaat met het stadion, dat vind ik helemaal geen rare eis. Ik las in de toelichting dat u graag wilt laten benchmarken, nou voor mij is het hartstikke normaal dat directies een deel van hun beloning in aandelen krijgen. Laten we dat afspreken, dat we gewoon de beloning begrenzen en als ze meer willen verdienen dan

moeten we dat in aandelen doen. Als het goed gaat, verdienen ze extra en als het niet goed gaat dan hebben ze pech. Daarbij wil ik het laten voorzitter. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u, ik ga mijn vragen ook nog maar even aan mijnheer Tak stellen. Is die 31 december 2021 van uw amendement een harde deadline?

De heer **TAK** (pvda). Om de woorden van mijn collega's te herhalen, ja dat is een harde deadline mijnheer Van der Velden, we hebben deze deadline niet voor niets gegeven. Kijk, het grootste gevaar voor de gebiedsontwikkeling is denk ik dat we eindeloos gaan schuiven met dit project. Daarom probeerde ik zojuist in mijn bijdrage nog een keer te benadrukken mijnheer Van der Velden, waarom die deadline zo belangrijk voor ons is en daar zullen we uiteraard zakelijk mee omgaan. Als iemand mij op 31 december belt 'mijnheer Tak, wij kunnen op 1 januari onze handtekening zetten en dan is alles echt rond' is dat wat mij betreft geen probleem. Dat zult u begrijpen maar als, zoals de heer Verheij net al mooi verwoordde, in december de stand van zaken is dat we nog steeds geen € 10 miljoen financiering hebben gevonden dan is het wel tijd om een hele andere afweging te maken en echt werk van een alternatief te gaan maken.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dus als die er niet is dan gaat u echt werk maken van een alternatief, dat zegt u?

De heer **TAK** (pvda). Anders is die voorwaarde natuurlijk niets waard. Als ik heel eerlijk ben, heb ik er ook heel veel vertrouwen in dat juist door een heel duidelijk tijdpad te schetsen de investeerders ook weten dat ze die laatste periode kunnen gebruiken om echt aan boord te komen. Ik denk dat deze deadline juist gaat helpen om dat doel te halen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja mijnheer Tak, u als deskundige op de financiën wat ik pertinent niet ben, maar wat ik intussen wel doorheb, waarom hoor ik u helemaal niets zeggen over als het straks allemaal geweldig is zoals u het wilt en waarover u in uw amendement niets zegt, maar het is een jaar na de bouw allemaal fout, dus de herfinanciering moet gaan plaatsvinden en de bouw is tegengevallen, het is veel duurder geworden en de exploitatie is niet zo goed. Hoe gaan we het dan doen?

De heer **TAK** (pvda). Ja mevrouw Verkoelen, u stelt denk ik een aantal vragen en ik ga proberen ze allemaal een in een keer te beantwoorden. Over herfinanciering. Toevallig heb ik zelf met enige regelmaat met brugleningen en herfinancieringen daarvan te maken gehad in mijn eigen werk. Dat is vrij normaal in de financiële sector, maar dat neemt niet weg dat er inderdaad een herfinancieringsrisico is, dus mensen die zeggen 'er is een herfinancieringsrisico' die hebben gelijk, maar de banken committeren zich ook aan die herfinanciering, daarover maak je afspraken met elkaar. Ik kan het ook omdraaien, als jij nu de financier van dit stadion bent, je voor een paar 100 miljoen een lening hebt verstrekt en er ineens geen liquiditeit meer is, is het laatste wat je wilt dat je op dat moment gedwongen wordt om het stadion tegen een veel te lage prijs te verkopen. Kortom, de financiers hebben een heel goed belang bij een ordentelijk verloop van die herfinanciering.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dat heeft Goldman Sachs helemaal niet, die heeft straks de papieren in handen en die zegt tegen de gemeente en de Vrienden aan de Maas: als u het niet doet, dan hebben wij kassa. Dat is het verhaal, dat weet u toch net zo goed als ik? Waarom nu niet in uw amendement zetten 'langdurig, langjarig, de zaken zo regelen'?

De heer **TAK** (pvda). Ja kijk mevrouw Verkoelen, wat u hier doet is toch wel een beetje feitenvrij als ik zo eerlijk mag zijn want u zegt 'het is kassa voor Goldman Sachs op het moment dat ze gedwongen zijn het stadion te verkopen omdat er geen financiering meer is'. Legt u mij eens uit wat dat daar dan kassa aan is want u krijgt dan de slechtst mogelijke prijs voor een stadion en u gaat in de financiële herstructurering terechtkomen. Ik kan u vertellen dat dit in niemands belang is als financier.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Wel voor Goldman Sachs want die heeft een prachtig onderpand. Ik bedoel, er is niemand anders meer dan de gemeente en de Vrienden aan de Maas die geïnvesteerd hebben een jaar na de bouw en het is allemaal tegengevallen hè, waar zijn die financiers? Ze komen niet, 'prima' zegt Goldman Sachs, 'dan kijk ik naar die twee'.

De heer **TAK** (pvda). Ik weet niet of u een hypotheek hebt, maar hoe vaak is het voorgekomen dat u verhalen van mensen in uw omgeving hoorde dat de bank heeft gebeld en heeft gezegd 'we trekken onze hypotheek terug, we hebben toch liever dat u uw huis gedwongen verkoopt en dan gaan we kijken of we de boel beter kunnen verpachten'. Dat is eigenlijk wat u zegt. Goldman Sachs heeft gewoon een hypotheekrecht op het stadion, dat is eigenlijk gewoon een hypotheek, een hypothecaire lening, dat is de beste vergelijking. Banken doen dat ook niet omdat zij namelijk uiteindelijk gewoon belang hebben bij één ding en dat zijn gewoon de continuïteit en die rentebetalingen, De rentepercentages die zijn afgesproken, dat is voor hen het rendement.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dat klopt exact. Precies, ik heb € 325.000,00 voor de bouw van mijn huis gefinancierd en de rest nog niet. Verdikkeme zeg, de bouw is rond en ik verlies mijn baan, weg huis. Dat is het punt want ik heb er nog geen hypotheek voor afgesloten. Dat gaat u pas doen een jaar na de bouw.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Mevrouw Verkoelen, ik denk dat u een ding vergeet. U veronderstelt dat de rente niet betaald kan worden, daar heeft Deloitte vrij uitgebreid naar gekeken en dan zult u toch met mij de conclusie moeten trekken dat als je goed naar de cijfers kijkt zelfs in een perfect storm en zelfs in een nog slechter scenario dan een perfect storm alle rentebetalingen gewoon voldaan kunnen worden.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **TAK** (pvda). Ja, ik was eigenlijk klaar voorzitter. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja dank u wel voorzitter. Het is geen verrassing dat D66 altijd voorstander is geweest van het project Feyenoord City, maar ook D66 heeft natuurlijk gezegd dat we dat wel zorgvuldig en met goed oog voor het publieke belang moeten doen.

Wat ons betreft is dus ook de gebiedsontwikkeling het publieke belang waar we het over hebben, de reden waarom we dit doen en juist met dit nieuwe stadion kunnen we een zoveel betere gebiedsontwikkeling mogelijk maken. Dus daarom is voor D66 juist ook het feit dat het een nieuw stadion op die nieuwe plek is de reden om hier zo enthousiast over te zijn. Als we dat niet doen en het stadion blijft waar het nu staat, zitten we toch met veel minder kans om dat gebied goed te ontwikkelen. Dat heeft te maken met het aantal woningen, het heeft te maken met het mobiliteitsvraagstuk dat we op deze manier kunnen oplossen, de strip die daardoor ook te verkeersafwikkeling veel gemakkelijker maakt en ook het feit dat er een hele hoogwaardige buitenruimte gecreëerd kan worden met verbinding naar andere wijken. De gebiedsontwikkeling die met dit nieuwe stadion mogelijk wordt gemaakt, is echt van een buitengewoon goede kwaliteit, vandaar dat D66 zich hier ook altijd heel erg hard voor heeft gemaakt.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons wil een vraag stellen.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, ik heb toch nog een vraag aan u. U zegt 'als het nieuwe stadion niet doorgaat, komt die gebiedsontwikkeling in gevaar en dan blijven ze in De Kuip spelen', maar dan komt er toch ook gewoon heel veel nieuwe ruimte beschikbaar op een AAA-locatie langs de Maas. Dus misschien krijgt de gebiedsontwikkeling nog wel eens extra boost. Ik wil eigenlijk aan u vragen of u dat ook ziet of dat u dat toch anders ziet.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Dat is een goede vraag. Ik kan me heel goed voorstellen dat je met de plek waar het nieuwe stadion komt iets heel moois kunt doen als dat stadion daar niet komt. Mevrouw Verkoelen kwam al met een museum en je zou daar ook prachtige woningen kunnen neerzetten, maar de kracht van gebiedsontwikkeling is dat het geen geïsoleerde elementen zijn, maar dat het juist in verbinding moet staan. Het moet een wijk worden die verbonden is met andere wijken en op het moment dat we van De Kuip die er nu staat ook woningen maken en we die strip en die overkluizing realiseren, dat Feyenoord City XL plan, kun je daarmee dat gebied goed met andere gebieden verbinden en dat wordt met dit plan wel veel beter gemaakt dan met een mogelijk alternatief. Dus ja, er zitten voordelen aan, maar de nadelen zijn gewoon groter. Maar goed dat neemt niet weg dat wij kritisch naar dit hele financiële plaatje hebben gekeken. We hebben ons gestort op alle informatie, we hebben geluisterd naar alle insprekers, we hebben geluisterd naar de gesprekken met de BVO, met Stadion N.V., met de nieuwe stadiondirectie et cetera. We hebben al die informatie tot ons genomen en goed bestudeerd en toch hebben wij de conclusie getrokken dat we de volgende stap kunnen zetten. Wat ons betreft geven we dus ook met dit besluit groen licht, maar wel met huiswerk, want niet alles is rond. D66 heeft het diep gewenste verlangen dat het wel rondkomt want dat moet en dat ben ik met de indieners van het amendement eens, de financiering moet rondkomen, als die niet rondkomt dan hebben we een serieus probleem. De bouwkosten moeten goed inzichtelijk gemaakt worden en het risico van de gemeente moet daarmee niet groter worden, helemaal eens met de indieners van het amendement. Uiteraard hebben we nog zaken waar we als gemeente of als Feyenoord minder invloed op hebben, namelijk uitspraken van de Raad van State over het bestemmingsplan en zo zijn er nog meer, maar in zaken waarvoor wij zelf aan het stuur staan, waarvoor Feyenoord aan het stuur staat, moeten echt rigoureus grote stappen worden gezet, anders lopen we kans dat het een gebed zonder end wordt. Dat wil D66 ook niet want dan moeten we toch naar andere manieren gaan kijken, dat zijn we met de indieners van het amendement eens. Ik zie de heer Van der Velden staan.

De **VOORZITTER**. Ik wacht op een punt in uw betoog mevrouw Zeegers. Ja, dank u. Mijnheer Van der Velden

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u. Ik hoorde u zeggen dat u het helemaal met de indieners van het amendement eens bent. De heer Simons was er in de commissie en daarnet ook duidelijk over dat 31 december 2021 voor hem gewoon een harde deadline is en anders over en uit en ik hoorde u voor de camera van TV Rijnmond zeggen 'D66 staat er toch heel anders in met dat amendement want een harde deadline zien wij niet in dat amendement staan'. Dus ik constateer dat het amendement op verschillende manieren geïnterpreteerd wordt. Hoe interpreteert u dit amendement, is er voor u ook een harde deadline?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). De deadline is op 31 december 2021, dan moet er informatie van het college naar de raad gaan. Op het moment dat die deadline niet wordt gehaald, hebben wij wat D66 betreft een nieuwe situatie en dan gaan we kijken hoe we daarmee omgaan. Als we met de haven in zicht zitten, dan is het wat D66 betreft niet nodig om direct overal stekkers uit te trekken. Nee, dan kijken opnieuw hoe het zit, dat is hoe wij erin staan.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Kunt u voor mij dan definiëren wat u bedoelt met 'de haven in zicht'? Betreft dat de haven in zicht met de financiering, de haven in zicht met de bouwkosten of dat er letterlijk een schip aankomt, wat bedoelt u met 'de haven in zicht'?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Dat laatste niet. Ik vind het wel leuk dat hier ook weer een multiple choice van gemaakt wordt, maar ik ga daar nu niet heel specifiek op in. Ik verwacht gewoon dat de financiering rond is en als er helemaal geen extra financiering bijgekomen is dan vind ik dat zeer slecht signaal, dat kan ik wel zeggen, maar als het bestemmingplan nog niet rond is bij de Raad van State, daar kunnen we niet helemaal op sturen. Dan kijk je naar de risicoverdeling ten aanzien van de bouwkosten. Goed dat gaan we dan bekijken, er moeten serieuze vorderingen zijn gemaakt, je moet uitzicht hebben op dat het inderdaad rondkomt en als dat er niet is, is er een andere situatie dan wanneer dat er wel is. Op papier klinkt een harde deadline heel mooi, maar in de praktijk werkt het natuurlijk nooit zo. Op het moment dat je ziet dat het bijna rond is en er nog een paar hobbels te nemen zijn, trek je niet de stekker uit zo'n ontzettend mooi project.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u. U noemt het weer een mooi project, maar we zijn inmiddels twee jaar verder en het komt maar niet rond. Straks is het december, dan komt het weer niet rond en zegt D66 dan weer 'de haven is in zicht, we gaan toch nog maar even uitstellen'? Als u de hele tijd uitstel verleent op de condities die u zelf in een Position Paper hebt gesteld, doet u zichzelf als lid van de gemeenteraad toch tekort? Ik snap dat niet zo goed.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Mijnheer Van der Velden, wij zitten er gewoon anders in. Wij vinden dit ongelofelijk cruciaal voor de upgrade van Rotterdam-Zuid, voor bepaalde gebieden in Rotterdam Zuid die nu niet echt tot volle wasdom kunnen komen, dat zullen wij eerlijk zeggen. Wij hebben daar veel voor over en ik zie het als mijn rol als raadslid om voor

de hele stad te zorgen dat dit goede gebieden worden waar het prettig wonen is, waar het groen is en waar voldoende voorzieningen zijn en daarom moet je investeren in die gebieden. Dat moet wat ons betreft goed uitgezocht worden en in bouwprojecten hebben we wel vaker te maken met vertragingen. Het gaat erom dat het niet de spuigaten uitloopt, dat het nog in onze macht blijft om dat te beheersen en zolang dat zo is, is D66 daar voorstander van.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u voorzitter. Ik hoor helemaal niet de volksclub voetbalclub Feyenoord in uw verhaal. Vindt u het ook een goed plan voor hen? Waar is toch de voetbalclub Feyenoord in het verhaal van D66? Ik hoor u alleen maar over de gebiedsontwikkeling.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja ik was natuurlijk nog niet klaar met mijn betoog, maar daar kan ik alvast een voorschot op nemen. Wat ons betreft is het natuurlijk ontzettend belangrijk, dat hebben alle voorgaande sprekers al gezegd, dat er op een goede manier met die supporters omgegaan wordt. Er zijn voorstanders, die zijn er namelijk, die spreek ik veel, en er zijn tegenstanders en we moeten beide groepen op een goede manier meenemen. Ik vind dat dit in de motie die de ChristenUnie-SGP hierover indient echt ongelooflijk goed is verwoord, dus wij steunen die ook van harte. Het gaat erom dat men ook vertrouwen heeft dat het in dat nieuwe stadion ook prettig toeven is voor supporters. Veel meer met die beleving doen, daarover de communicatie en de participatie beter regelen, je kunt het niet beter zeggen dan de ChristenUnie-SGP het heeft gezegd. Dat ben ik helemaal met u eens. Tegelijkertijd, met welke ontwikkeling dan ook, zullen er altijd tegenstanders zijn en ik denk dat we ons daar af en toe dan maar bij moeten neerleggen. Dat neemt niet weg dat je moet blijven proberen om met mensen in gesprek te blijven, daar ook volop in de wind te durven staan en daar niet voor weg te lopen. Ik ben het volledig met voorgaande sprekers eens dat daar meer effort in gestoken moet worden, dat daar meer moeite voor gedaan kan worden. Probeer die gesprekken aan te gaan, dat ben ik met u eens. Tegelijkertijd denk ik dat het voor supporters, dat zijn ook de signalen die wij krijgen, ook heel goed kan zijn in dat nieuwe stadion, daar zijn veel voorstanders van en het andere punt is dat dit uiteindelijk een kwestie is die bij de voetbalclub zelf hoort. Onze rol, onze taak, gaat puur en alleen over dat er een initiatiefnemer in de stad is, namelijk Feyenoord, die iets wil en gaan wij dat mogelijk maken ja of nee. Het is aan hen om die communicatie met hun supporters te regelen. De heer Postma zei dat zo en dat ben ik volledig met hem eens. Dan ga ik verder. Ik denk dat ik wel het een en ander kan overslaan, het amendement is al genoemd. Ik heb ook toegelicht hoe D66 naar dat amendement kijkt. Ja, het is een uitnodiging om spoed te realiseren, maar wat ons betreft is die deadline zoals ik net heb omschreven. Volgens mij heb ik eigenlijk alles wel gezegd wat ik wilde zeggen. Ik kan nog even resumeren. D66 is voorstander van de gemeentelijke deelname in het nieuwe stadion vanwege die ambitieuze gebiedsontwikkeling, waardoor we woningbouw realiseren, de mobiliteit verbeteren en Feyenoord City een trekpleister maken in de stad.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Achbar. Mijnheer Meeuwissen u staat straks op mijn lijstje, maar ik wil graag melden dat de heer Van Noppen mij het signaal gaf dat hij om dringende reden weg moet. Ik wil hem daarom graag na de heer Achbar ruimte bieden en daarna komt u.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, dank u wel. Om te beginnen lijkt het masterplan Feyenoord City steeds dichterbij te komen en daarmee ook de realisatie van een mogelijk stadion in het Feyenoord City-gebied. Om te beginnen bevat het masterplan voor DENK hele relevante onderdelen en met name de realisatie van betaalbare woningen, maar zeker ook de werkgelegenheid die dat met zich meebrengt. Er is de afgelopen weken echter een aantal zaken opgevallen, het is ook al genoemd, het proces en met name het proces met de supporters heeft veel tegenstanders opgeleverd. Er waren insprekers en maar een iemand hield een redelijk sterk positief verhaal over de voordelen voor het gebied en met name ook de realisatie van een nieuw Feyenoordstadion als vehikel en katalysator of als motor, als icoon van deze stad. Voorzitter, wij als DENK hebben een aantal afwegingen gemaakt. We hebben in eerste instantie even gekeken naar de financiële afwegingen en dan maken we een bepaalde balans op. Hij is net genoemd, We hebben € 22 miljoen in ESF gestoken en nu wordt € 40 miljoen aan de raad gevraagd. We hebben een fantastisch evenement ESF gehad dat een week duurde en de vraag is wat het ons als stad oplevert als we nu een investering van € 40 miljoen doen. Ook al is het rendement op dit moment misschien laag, de vraag is wat het op de lange termijn oplevert. Ik zei net dat het naast het stadion ook betaalbare woningen en werkgelegenheid oplevert. Onze overtuiging is ook dat dit gebied niet alleen… De discussie die we nu voeren gaat vooral over Feyenoord City en het stadion, maar parallel daaraan loopt natuurlijk ook de discussie over de oeververbinding en DENK probeert het ook vanuit die hoedanigheid te benaderen: welk profijt heeft dat voor het totaalgebied en de totaalplannen die op de lange termijn zullen plaatsvinden. Ik wil dan nog even terugkomen op de supporters voorzitter, en dan met name de Feyenoorders die de laatste keer tijdens de commissievergadering hebben ingesproken over de behoefte aan een supportershome. Wij vinden het belangrijk dat naar de supporters wordt geluisterd, ook al is dat niet onze rol, we zien dat als een rol voor de directie van Feyenoord, maar wij willen met een motie pleiten voor een supportershome in het stadion omdat wij gedurende het proces van inspreken hebben gemerkt dat de supporters daar heel veel waarde aan hechten. Wij proberen daar door middel van een motie de nodige aandacht voor te vragen en hopelijk wordt dat dan ook gerealiseerd. Dan het laatste punt voorzitter, ik benoemde het aan het begin al even kort, het realiseren van werkgelegenheid. Dat is in de Position Paper opgenomen, maar ik herhaal even de woorden van de heer Postma. Wij voegen op dit moment niets toe aan de Position Paper en we halen er ook niets af, maar we verscherpen hem en we proberen vanuit die gedachte door middel van het indienen van een motie ook een aanscherping te realiseren in een upgrade in de werkgelegenheid op Zuid want wij zien ook dat met name de werkloosheidscijfers op Zuid stijgen als er ergens bezuinigd wordt. Dus ook een motie om een baangarantie te realiseren van minstens 50%, dus dat is een upgrade en een aanscherping, verscherping van wat nu in de Position Paper staat. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Een vraag van mijnheer Postma mijnheer Achbar.

De heer **POSTMA** (gl). Voorzitter, dit is de eerste keer dat DENK zich zo uitspreekt en die duidelijkheid is in ieder geval prettig. Ik ben wel verbaasd dat er blijkbaar een motie is over een supportershome en ik heb die motie nog niet gezien, maar begrijp ik het goed dat DENK voorstelt om per motie in de gemeenteraad Feyenoord op te dragen om een supportershome in het nieuwe stadion te realiseren, klopt dat?

De heer **ACHBAR** (denk). Dit is overigens niet de eerste keer dat DENK zich uitspreekt over het Feyenoordstadion, dat hebben wij in een eerder stadium ook al gedaan en toen was ons standpunt 'wij zijn voor de gebiedsontwikkeling met of zonder stadion', dat was de eerste mededeling. Je hebt nu gehoord wat ik vandaag heb gezegd en de strekking van de motie is inderdaad 'ga in gesprek met onder andere de directie van Feyenoord en de supporters over

de wens die er is om een supportershome in het stadion te realiseren'' want we hebben ook gehoord dat er ruim € 1 miljoen budget binnen de vereniging beschikbaar is om dat te realiseren. Ja, dat hoort u goed. Dit is naar aanleiding van de geluiden die wij van de insprekers hebben gehoord.

De **VOORZITTER**. De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Even om het duidelijk te hebben. Draagt u het college op om te zorgen dat dit supportershome er komt, stelt u dat als harde voorwaarde voor een ja-stem van DENK of zegt u: ga vooral met Feyenoord in gesprek en kijk of er een supportershome kan komen?

De heer **ACHBAR** (denk). Wat wij zeggen, harde eis, wij streven ernaar om dat wel gerealiseerd te krijgen omdat dit een grote wens is. Ik heb het gehad over het participatieproces vanuit de directie van Feyenoord richting de supporters, we hebben gehoord hoe groot de wens van de supporters is ten aanzien van een supportershome in het stadion en dat is de motie die er dan ligt: college, ga in gesprek met de directie en probeer dat te bewerkstelligen.

De **VOORZITTER**. De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Nee oké, dat is helder voorzitter. Ik vind het eerlijk gezegd wel wat bijzonder dat DENK hier letterlijk geen enkele vraag over heeft gesteld in de commissie of op welk ander moment dan ook en nu met een vrij populistische motie komt omdat de voorzitter van FSV de Feijenoorder aangeeft graag een supportershome te willen. Dat is erg gemakkelijke politiek van DENK.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, ik vraag me af of er altijd een vraag gesteld moet worden alvorens je een motie indient omdat je iets hebt aangehoord? Ik vind dit echt een rare opmerking van de heer Postma. Misschien kunt u dat iets meer duiden. Dus als iemand geen vraag heeft gesteld, mag hij geen motie indienen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, ik heb eigenlijk nog een inhoudelijke vraag. U vergeleek de investering in het stadion met het songfestival. Ergens kan ik uw redenatie wel volgen, maar ik hoor u helemaal niets zeggen over wat als het misgaat. Hoe belangrijk vindt u het eigenlijk dat er vandaag een amendement ligt dat die kwaliteitsslag maakt of mag het stadion wat u betreft € 100 miljoen kosten en dan zien we wel wie de rekening betaalt?

De heer **ACHBAR** (denk). Nou ja, ik had die vraag eigenlijk van de heer Van der Velden verwacht: of, als wij meestemmen, die deadline van 31 december 2021 voor ons ook zo hard is. Ja, ik ga uw vraag beantwoorden. Er zit een enorm risico in, we hebben het over de voorjaarsnota gehad en ons weerstandsvermogen daalt de komende jaren. Daar zit een enorm risico in dat straks van ons vraagt welke stappen we gaan nemen. Is die 31 december 2021 een harde deadline en zeggen we 'als het er niet is, is het er niet' of nemen wij wat financiële risico's wetende wat er de komende jaren op ons afkomt?

De heer **TAK** (pvda). Ik heb volgens mij geen antwoord op mijn vraag gehoord.

De heer **ACHBAR** (denk). Dan moet u even uw vraag herhalen.

De heer **TAK** (pvda). Voorzitter, de vraag die ik stelde is: wat is voor DENK het acceptabele financiële risico? U vergelijkt het met het songfestival, maar het financiële risico van het songfestival is wel iets anders dan het stadion. U vergelijkt twee bedragen, maar het gaat natuurlijk niet om die € 40 miljoen, maar het gaat om de veel grotere risico's in een project van ruim € 400 miljoen als het misgaat. Ergens kan ik de opmerking van de heer Postma wel duiden want ik heb u daar ook de afgelopen weken niet over gehoord en als ik heel eerlijk ben, had ik DENK toch wel aan onze zijde verwacht om te voorkomen dat die rekening straks bij kwetsbare Rotterdams terechtkomt.

De heer **ACHBAR** (denk). Op dit moment is de vraag of wij willen meegaan met € 40 miljoen, dat is het risico dat op dit moment speelt. Om daarop vooruit te lopen, er doet zich een aantal risico's voor, dat staat in het amendement, maar op dit moment daarover speculeren, ik denk dat we moeten afwachten wat er op 31 december 2021 gebeurt en op basis daarvan weer een nieuwe afweging maken. Daar ben ik ook mee begonnen, wij maken een aantal afwegingen door de feiten tegen elkaar af te wegen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, ik ken de fractie van DENK door haar over het algemeen klip-en-klare taalgebruik, maar ik kan nu niet helemaal uit uw woorden destilleren wat precies uw standpunt is. Wat ik probeer te begrijpen is hoe hard de financiële kaders die wij in dit amendement schetsen voor u zijn. Ik heb u daar de afgelopen weken niet over gehoord en daarom wil ik dat beter begrijpen. Zijn die harde eisen voor u net zo hard als voor mijn fractie en de andere fracties die dit amendement hebben ondertekend of zegt de fractie van DENK 'het maakt niet zoveel uit of een project € 60 miljoen of € 100 miljoen kost'?

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, wij zijn op dit moment voor het amendement, maar als het gaat om die harde deadline van 31 december 2021, dat is iets wat we dan op dat moment moeten bekijken, waar staan we dan op dat moment. Volgens mij zei mevrouw Zeegers het, als we in de verlenging moeten en we weten dat we daarmee de wedstrijd zouden kunnen winnen, om maar in voetbaltermen te spreken, dan is dat de situatie en is de vraag welke financiële risico's dat met zich meebrengt. Ik hoop dat ik daarmee iets duidelijker een antwoord heb kunnen geven.

De **VOORZITTER**. De heer Tak laat het erbij zitten. U was klaar?

De heer **ACHBAR** (denk). Ja, ik was klaar.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar heeft de volgende moties ingediend.

Motie 6. Supportershome binnen in het Feyenoord City stadion

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van agendapunt 8. Feyenoord City;

constaterende dat:
- het bestuur van Feyenoord City heeft aangegeven dat er binnen in het stadion geen supportershome komt;
- supporters een legioenzaal binnen in het stadion willen;

van mening dat:
- er in samenwerking met De Feijenoorder een legioenzaal in het stadion moet worden geplaatst;

verzoekt het college:
- bij Feyenoord te pleiten serieus te kijken naar mogelijkheden voor een supportershome en met supporters in gesprek te gaan over invullen ervan;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar

Motie 7. Baangarantie in het Feyenoord City stadion voor inwoners van Rotterdam-Zuid

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van agendapunt 8. Feyenoord City;

constaterende dat:
- 40% van de inwoners van Rotterdam-Zuid werkloos is;
- de werkloosheid in Rotterdam het grootst is in Rotterdam-Zuid;
- volgens het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ), baangarantie jongeren uit Rotterdam-Zuid kansen biedt voor een toekomst;

van mening dat:
- baangarantie voor de inwoners van Rotterdam-Zuid in het Feyenoord City stadion helpt aan de gebiedsontwikkeling;

verzoekt het college:
- minstens 50% van de banen die hiermee gerealiseerd worden beschikbaar te stellen aan de inwoners van Rotterdam-Zuid;
- hier zo snel mogelijk over te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Voorzitter, dank u wel. Waar zal ik beginnen? Toen ik hier in 2014 begon, waren we al aan het praten over de gebiedsontwikkeling, de renovatie van de oude Kuip of een nieuwe Kuip, in ieder geval een nieuw stadion. Een gebiedsontwikkeling is ons niet vreemd in Rotterdam, we kijken of we een gebiedsontwikkeling in Feyenoord City gaan doen, maar dat is Rotterdam-Zuid. Tenminste nu heet dat Rotterdam-Zuid, maar vroeger heette dat natuurlijk helemaal geen Rotterdam, dat waren andere gemeenten, dat hebben we zelf ontwikkeld. Zowel de gebieden en de huizen als de havens, we hebben alles zelf ontwikkeld. Het Lloydkwartier, ook al een gebiedsontwikkeling, zeer succesvol, en daar hebben we geen nieuw stadion hoeven neerzetten. Met pijn in mijn hart, in Crooswijk hebben we natuurlijk ook een enorme gebiedsontwikkeling gehad, dat ziet er mooi uit maar het is niet zonder slag of stoot gegaan. We zijn bezig met Nieuw Kralingen, ook een

gebiedsontwikkeling. Nergens zie je daar echt de noodzaak voor een nieuw stadion. Ik snap echter wel hoe we het aangevlogen hebben, NIDA snapt hoe het aan ons verkocht is en NIDA was daar best enthousiast over. We waren best enthousiast over de beloftes voor werk voor Rotterdammers want dat was eigenlijk best wel een keiharde belofte. We twijfelden daarover, maar er werd ons echt verzekerd dat werk voor Rotterdammers gegarandeerd zou zijn, zowel bij de bouw als later. Dat is uiteraard niet zo gebleken omdat dit juridisch gewoon niet afdwingbaar is vanwege de vrijheid van werkverkeer in Europa. Dus dat valt af. Dan de overkluizing, om maar een klein voorbeeld te noemen en dat is niet zaligmakend. Er werd gezegd 'er moet een verbinding komen van dat gebied naar de andere gebieden en dat wordt volledig betaald door de projectontwikkelaars', maar uiteindelijk blijkt dat we dat toch zelf moeten betalen. De grondprijzen, we zijn nu allemaal aan het kijken naar financiën waarvan we eigenlijk niet precies weten… Het is natuurlijk doorberekend, maar ik snap op dit moment nog steeds niet goed waar we nou precies 'ja' tegen zeggen als we kijken naar bijvoorbeeld de grondprijzen, waar we toch best wel een enorme beslissing in gaan nemen. Daarom gaan we wel voor het raadsvoorstel, voor de voorlopige voorziening, stemmen om over die grond te kunnen onderhandelen want dan wordt ons ook duidelijk wat de grondprijzen precies gaan doen. De conclusie in het kort is dat we het een heel interessante ontwikkeling vinden, maar we snappen nog steeds niet goed waarom we het per se moeten vastpinnen aan het nieuwe stadion of een nieuw stadion en ook niet waarom wij als gemeente € 40 miljoen in een nieuw stadion moeten stoppen. Ja het zijn aandelen en ja, er is misschien een risicoverdeling. Ik heb een interruptie.

De **VOORZITTER**. Ik zocht naar een punt in uw betoog. U hebt net als vele anderen fantastisch mooie lange betogen waar nauwelijks een punt in te ontwaren is. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik ben benieuwd of u eens kunt uitleggen wat u bedoelt met die grondprijzen die een risico vormen. Volgens mij hebben wij gewoon een vaste deal, we steken € 60 miljoen in die grond en die geven we vervolgens in erfpacht uit. Waar zit vanuit de grondprijzen nu het risico dat u hier aanbrengt?

De **VOORZITTER**. De heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Het gaat ons om het geheel van het plan en niet zozeer specifiek over het stadion. We zijn niet tegen de erfpachtconstructie onder het stadion die we bedacht hebben, maar het gaat ons om het volledige deel. Als we hem helemaal volledig zouden kunnen uitkleden en ontrafelen, dan zouden we daar een ander verhaal bij hebben, maar we gaan een gebiedsontwikkeling in en wij weten gewoon niet precies waar we op dit moment 'ja' tegen zeggen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Dat weten we op zich wel want die gebiedsontwikkeling vindt plaats als een private ontwikkeling, daar hebben wij geen pijn aan de kosten voor de gronden en waar het gaat om het stadion hebben we een fixed price. Dus ik snap niet zo goed waar u nu het probleem met die grondprijzen ziet.

De **VOORZITTER**. De heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Nogmaals, de fixed price wat ik net zei, we hebben geen probleem met de erfpachtconstructie onder het stadion. De rest van de gebiedsontwikkeling is gewoon in dit plan verknoopt met het nieuwe stadion, dat zien we ook in de betogen

terugkomen en dat zie ik ook in de raadsvoorstellen terugkomen. Wij zijn gewoon geïnteresseerd in het gebiedsontwikkelingsverhaal met de grondprijzen daaronder, in wat dat gaat doen. Wij denken niet dat we daarmee rondkomen en als ik het over grondprijzen en over de ontwikkeling heb, hetzelfde geldt voor de kosten van het stadion zelf.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik geeft direct toe dat er in deze hele ontwikkeling heel veel risico's zijn, maar de grondprijzen leveren nou net niet direct een risico voor de gemeente op. Als u het hebt over de bouwkosten en over een heel aantal andere ontwikkelingen dan zijn er zeker risico's, maar ik ben een beetje verbaasd over de onderwerpen die u hier nu naar voren brengt als risico voor dit besluit dat voorligt.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Dat is prima, dat gaan we dan zien.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Het besluit dat nu voorligt, is het besluit of en in hoeverre de Stadion N.V. of Feyenoord, laat ik het zo noemen, voldoet aan de vereisten van de Position Paper. Dat is sec wat we nu eigenlijk voor ons hebben liggen. Hoe reageert u daar dan op?

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Dat snap ik inderdaad en op zich zijn we ook wel geïnteresseerd in de amendementen die voorliggen en of die aangenomen worden. Wij hebben echter nog steeds de indruk dat we te ver afdrijven van wat we oorspronkelijk bedachten, maar dat maakt op zich niet zoveel uit want wij zijn geen voorstander van de eigen investering van de gemeente van € 40 miljoen in het stadion en dan valt hij gewoon af. We hadden het graag willen ontrafelen, maar dan valt hij in dat opzicht af.

De **VOORZITTER**. U kunt verder.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Voorzitter, dat was het ongeveer. Wij zijn wel geïnteresseerd in de ontwikkeling en we kijken er met open ogen naar, maar zoals het voorstel op dit moment voorligt, zijn we er geen voorstander van. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, de strijd lijkt helaas gestreden nu Leefbaar Rotterdam laf is gecapituleerd, maar goed dat terzijde. Een nieuw stadion Feyenoord City, de PVV is van meet af aan tegen dit veel te dure megalomane stadionplan. We hebben tijdens de inspreeksessies de zorgen van zestig betrokken supporters gehoord en er was welgeteld één voorstander onder deze insprekers. Dat er maar één voorstander was heeft niets te maken met dreigingen, maar alles met draagvlak. Dat draagvlak is er domweg niet onder de supporters.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja ik heb toch wel een vraag aan de heer Meeuwissen. Waar en op welk moment is Leefbaar Rotterdam gecapituleerd en over wat?

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). U bent door de plomp gegaan, dat heb ik net ook al uitgelegd, door te heulen met de coalitie. Misschien wilt u een mooi baantje creëren voor iemand van Leefbaar Rotterdam die straks dat Feyenoordplan gaat doen. Leefbaar Rotterdam zit gewoon enorm in het pluche en daarom gaat u leuk meedoen, u wilt natuurlijk in de coalitie komen. Ik vind dat gewoon heel erg laf en ruggengraatloos.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Dat was mijn vraag niet. Wanneer is Leefbaar Rotterdam van haar standpunt afgeweken? Dat suggereert u, we zijn gedraaid of gebogen of wat dan ook. Wanneer was dat, tussen de ondertekening van de Position Paper in 2017 en vandaag? Kunt u gewoon aangeven wanneer wij gedraaid zijn en kunt u dat dan gewoon even toelichten in normaal Nederlands?

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, ik heb in ieder geval sterk de indruk dat Leefbaar Rotterdam tot twee weken ongeveer net zo kritisch was als de PVV, wij wilden dat hele stadion niet en Leefbaar Rotterdam is de afgelopen twee weken gewoon gedraaid.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Waarin dan? Zijn we van positie veranderd, ben ik niet gewoon elke commissie begonnen net zoals nu, hoe zit Leefbaar Rotterdam in de wedstrijd, Position Paper, voorwaarden, enzovoort. Waar zijn wij gedraaid mijnheer Meeuwissen of roept u maar wat?

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, ik ga hier niet verder op in, ik zou graag mijn betoog vervolgen.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Kijk voorzitter, ik moet constateren dat de heer Meeuwissen zijn betoog begint met een kwalificatie naar Leefbaar Rotterdam. Daarna stel ik daar een aantal vragen over, ik krijg geen antwoord. Het is allemaal geblaat voor de bühne.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, het is in ieder geval goed om te zien dat Leefbaar Rotterdam zich aangesproken voelt. Voorzitter, wat duidelijk werd uit de woorden van de vele insprekers is de tunnelvisie van de Feyenoorddirectie, het manipuleren van enquêtes en het negeren van de wensen van supporters. Voorzitter, deze directie ging zelfs zover dat ze de vrijheid van meningsuiting van supporters in De Kuip ernstig aan banden legde. De directie zelf ontkende in alle toonaarden, maar de vele berichten van supporters op sociale media bewijzen het tegendeel. Ook de supportersvereniging bevestigt dat anti-Feyenoord City- en 'I Love De Kuip'-spandoeken in beslag zijn genomen, ronduit schandalig. In plaats van te kiezen voor de ziel van de club, voor de hondstrouwe supporters en voor de prachtige Kuip, kiest deze Feyenoorddirectie voor een wurgcontract met een Amerikaanse boevenbank. Verblind door dollars van Goldman Sachs en droombeelden van architecten stort deze Feyenoorddirectie de mooiste voetbalclub van Nederland de afgrond in. Dit

stadion wordt niet gebouwd in de Maas, maar op drijfzand, op een onrealistische businesscase. Ook vraagt de PVV zich af in hoeverre de Rotterdamse raad zeggenschap over dit project heeft gezien de consequenties van dit besluit. Het stadion wordt half in de Nieuwe Maas gebouwd, een van drukste en belangrijkste vaarroutes van Nederland en Europa. Voorzitter, het is duidelijk dat Feyenoord, de supporters en ook Rotterdam hier niet beter van worden. De PVV vroeg aan de insprekers wie hier beter van wordt en de antwoorden spreken voor zich: de architecten, de bankiers, de projectontwikkelaars, de bouwers en andere bobo's. Zo behaalde architect OMA mede door Feyenoord City een megawinst van € 5 miljoen, nota bene in 2020 tijdens de coronacrisis betaald uit de Goldman Sachslening met De Kuip als onderpand. Meerdere insprekers haalden het al aan, dit wordt onvermijdelijk het zoveelste debacle in Rotterdam in navolging van wurgconstructies als Boijmans, Schiekadeblok en Warmtebedrijf. Voorzitter, de PVV dient samen met collega Verkoelen van 50PLUS twee moties in in verband met de zeer risicovolle aan te gane leningen met Goldman Sachs. De eerste motie luidt: "Onderzoek afkopen huidige lening van € 17,5 miljoen bij Goldman Sachs. Dat is mijn eerste motie, die staat overigens ook al in het systeem. Dan onze tweede motie getiteld "Onderzoek voorwaarden toekomstige lening van € 223 miljoen bij Goldman Sachs". Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 4. Onderzoek afkopen huidige lening € 17,5 miljoen bij Goldman Sachs

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 juli 2021 ter bespreking van Feyenoord City;

constaterende dat:
- het risico op beslag op De Kuip door Goldman Sachs levensgroot is;
- de gemeente Rotterdam bij failliet Feyenoord verplicht is om de monumentale Kuip te blijven onderhouden en dat indien Goldman Sachs beslag op dat station heeft gelegd dit de Rotterdammer honderden miljoenen kan kosten;

overwegende dat:
- verder aanmodderen met Feyenoord City de financiële strop om voetbalclub Feyenoord en indirect om de gemeente steeds strakker aantrekt;
- de gemeente Rotterdam en Feyenoord beter ten halve keren dan ten hele dwalen;

verzoekt het college:
- onderzoek te doen naar de afkoopmogelijkheden van huidige €17,5 miljoen lening van Feyenoord bij Goldman Sachs;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.J.P. Meeuwissen en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 5. Onderzoek voorwaarden toekomstige lening € 223 miljoen bij Goldman Sachs

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 juli 2021 ter bespreking van Feyenoord City;

constaterende dat:

- de toekomstige lening van € 223 miljoen van Feyenoord bij Goldman Sachs één jaar na oplevering nieuw stadion in zijn geheel terugbetaald moet zijn aan Goldman Sachs en dus geen looptijd van 28 jaar heeft;
- Feyenoord na het eerste speelseizoen in het nieuwe stadion een nieuwe financier moet vinden voor € 223 miljoen;

overwegende dat:
- wanneer er geen nieuwe financier komt, Goldman Sachs het stadion één jaar na oplevering failliet kan laten gaan, door de aan Feyenoord geleende € 223 miljoen op te eisen;
- het risico dat Goldman Sachs enorme invloed gaat uitoefenen op de gehele gebiedsontwikkeling van Feyenoord City dan enorm groot is;
- het risico op beslag op zowel De Kuip als het nieuwe stadion door Goldman Sachs dan levensgroot is;

verzoekt het college:
- onderzoek te doen naar de voorwaarden van de toekomstige lening van € 223 miljoen van Feyenoord bij Goldman Sachs;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.J.P. Meeuwissen en P.J.H.D. Verkoelen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Dank u voorzitter. De SP is tegen een nieuw stadion, maar voor het behoud en de modernisering van De Kuip en voor het bouwen van extra woningen op de locatie die nu nog voorbestemd is voor de bouw van een nieuw stadion van € 500 miljoen of meer. De SP ziet helemaal niets in langer getreuzel om investeerders over de brug te halen om in dit project te stappen en het amendement van Leefbaar Rotterdam, GroenLinks en PvdA om dat getreuzel nog een halfjaartje langer te laten duren vindt de SP een zwaktebod. Het is een vorm van tijdrekken van partijen waarvan voor zover mij bekend Leefbaar Rotterdam en de PvdA in ieder geval best wel wat zien in het moderniseren van De Kuip. Tijd is geld, met andere woorden dit amendement werkt mee aan het verspillen van geld. Wat is er mis met het nieuwe stadion? De bezwaren van de SP zijn tweeledig. Enerzijds is het een stedenbouwkundige blunder van jewelste om een nieuw stadion op zo'n geïsoleerde plek te realiseren en anderzijds is het een gemiste kans om op die prachtige locatie langs de Maas extra woningbouw mogelijk te maken.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Jonker, mijnheer Tak wil een vraag stellen.

De heer **TAK** (pvda). Ja dank u voorzitter. Ik wil even een paar zinnen terug in uw betoog. U zei dat we met dit amendement een halfjaar in de vertraging gaan, maar dan wil ik u er toch op wijzen dat de originele planning was dat we in oktober naar financial close zouden gaan en dan hebben we het over twee maanden. Ik denk dat het toch wel even goed is om hier heel duidelijk te schetsen dat deze 31 december 2021 is voortgekomen uit de bijdrage van de directies in de afgelopen maanden. Dat wil ik toch wel even rechtgezet hebben.

De **VOORZITTER**. De heer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). U bedoelt in feite dat uw amendement net zo goed niet had kunnen worden ingediend?

De heer **TAK** (pvda). Nee, dat ben ik niet met u eens want er zijn namelijk geen harde afspraken over een deadline gemaakt en die maken we nu wel met dit amendement. U zegt dat er een halfjaar vertraging is, maar het is geen halfjaar vertraging want de originele planning was financial close in oktober en nu zeggen we financial close op 31 december 2021 en dan moet er ook echt een financial close zijn.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Jonker, u kunt verder. Eerst de heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Even om zeker te weten dat ik het goed begrijp. Zegt de SP nu dat de locatie van het nieuwe stadion niet goed is en dat die te geïsoleerd, maar dat u het wel een goede plek voor woningbouw vindt? Vindt u dan dat we op geïsoleerde plekken woningen moeten bouwen? Help me even hier.

De **VOORZITTER**. De heer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Dat klopt. Het is een geïsoleerde plek voor het stadion, maar het is geen geïsoleerde plek voor woningbouw omdat voor woningbouw isolement alleen maar gunstig is.

De **VOORZITTER**. De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Maar wat bedoelt de heer Jonker dan met 'geïsoleerd'? Daar hebben we dan misschien een andere definitie van.

De heer **JONKER** (sp). Ik versta onder geïsoleerd dat het langs een rivier is. Ik zie een nieuw stadion als iets wat in het hart van de stad zou moeten staan, waar mensen van alle kanten naartoe kunnen gaan en dat is hier niet het geval. Ik spreek nog niet eens geheel namens mezelf, ik heb me ook door stedenbouwkundigen laten influisteren en die zeggen dat dit een ongelukkige plek is omdat het een geïsoleerde plek is.

De **VOORZITTER**. De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Ja een stadion middenin de stad lijkt me ook best een leuk idee, maar daar hebben we volgens mij geen ruimte voor. Als we nou zeggen een nieuw stadion en dat een ontwikkeling daaromheen een metroverbinding van de Kralingse Zoom naar het Zuidplein mogelijk maakt, dat die ervoor zorgt dat daar een intercitystation kan komen en er loopt al een tram, vindt u het dan nog steeds een geïsoleerde plek?

De **VOORZITTER**. De heer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Ik vind het voor een stadion een geïsoleerde plek en dat is geen mankement voor het bouwen van woningen op die plek.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Voorzitter, ik zie de SP Rotterdam als een buitengewoon serieuze partij en eigenlijk ook als een bondgenoot van links, maar hebt u zich überhaupt verdiept in de inhoud? De heer Postma stelde net vast dat er een intercitystation komt, sterker nog er loopt al een spoorverbinding en de locatie is goed en wel in de buurt van De Kuip. Als u zegt dat

het geïsoleerd is, dan zou je ook kunnen zeggen dat De Kuip op een geïsoleerde plek staat, zo ver liggen die twee niet van elkaar. Wat is dan precies uw punt? We kunnen er wel een wijk ontwikkelen, maar voor een stadion is het te ver weg. Ik vraag me af of u de inhoud wel hebt gelezen.

De **VOORZITTER**. De heer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Ik vind het fijn om te horen dat u in principe vindt dat de SP een bondgenoot van u is. Helaas is dat de laatste tijd steeds minder aan het worden als het gaat om het wederzijdse daarvan, maar goed we zitten anders in de wedstrijd en dat moet kunnen. Als u het mij niet kwalijk neemt, ga ik verder met mijn betoog.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan mijnheer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Even kijken waar ik was gebleven voorzitter. Het is dus een gemiste kans om extra woningbouw op die prachtige locatie langs de Maas mogelijk te maken. Het gaat om de laatste locatie langs de rivier en zo'n locatie moet je niet weggeven aan een risicovol project waarvan het onduidelijk is of het rendabel is en waarvoor het draagvlak ontbreekt. We kunnen, een lage schatting, 1200 extra woningen creëren als De Kuip voor Feyenoord behouden blijft. Een meerderheid van deze raad, met de VVD, D66 en het CDA voorop, heeft 'gevochten' voor het bebouwen van de Parkkade en dat gevecht werd gewonnen, er komen 650 woningen ten koste van een deel van het park, maar bij Feyenoord City laten diezelfde partijen en alle overige voorstanders van een nieuw stadion de kans liggen om een dubbel zo groot aantal woningen te kunnen bouwen en dat is moeilijk uit te leggen in een tijd van een wooncrisis, bouwen, bouwen, bouwen enzovoort. Voorzitter, heel veel zaken in dit complexe dossier zijn voor tijdelijke raadsleden niet goed te begrijpen:

1. Wat gaat er straks met De Kuip gebeuren als het nieuwe stadion er onverhoopt toch gaat komen? De motie Too much love will kill you, als ik het goed uitspreek, verzoekt het college een vinger aan de pols te houden bij de herontwikkeling. Dat klinkt sympathiek, maar eigenlijk loopt dit al vooruit op een door de SP niet wenselijk geachte ontwikkeling. Wat helemaal niet te begrijpen is, is het volgende. In Too much love will kill you staat dat de STIGAM de herontwikkeling van De Kuip moet gaan regelen, maar deze Stichting Gebiedsontwikkeling aan de Maas is een private door projectontwikkelaars beheerste instelling die geen financiële verantwoording aflegt, niet aan de Kamer van Koophandel en niet aan de gemeente, terwijl u wel een lid van de Raad van Toezicht van de STIGAM voordraagt. Een eerdere poging van de SP om actie te ondernemen tegen deze belangrijke private partner en het mankement daarvan, die zijn jaarrekening achter slot en grendel houdt, haalde bakzeil. De SP blijft het onverklaarbaar vinden dat de gemeenteraad geen controle op de STIGAM wenst uit te voeren.
2. Er zijn nog meer dingen niet te vatten. Een accountantskantoor krijgt de opdracht om te onderzoeken of er voor de bouw van het nieuw stadion genoeg geld beschikbaar is. Voor € 360.000,00 maken zij een pakweg 240 pagina's tellend rapport, per pagina declareren de accountants een bedrag dat bijna gelijkstaat aan de vergoeding van een gemeenteraadslid in Rotterdam en dan hoeft Deloitte nog niet eens de helft daarvan af te dragen aan de partij. Het rapport is volstrekt onleesbaar, je moet op Nyenrode Business Universiteit hebben gezeten om er iets van te begrijpen, met hbs a en een 3 voor handelsrekenen kom je daar niet aan.
3. Hoe langer het duurt voordat Feyenoord zelf tot de conclusie komt dat een nieuw stadion onhaalbaar is, hoe langer het duurt voordat met de voorbereiding kan worden gestart om een beter plan te maken voor de gebiedsontwikkeling aan de Maas. De SP betreurt het dat u zo star en gefixeerd blijft op dat nieuwe stadion.

4. Wat heeft het voor nut om als gemeente geld te steken in een nieuw stadion van € 500 miljoen als er geen draagvlak onder de bevolking voor is? Weliswaar schijnen er bij mevrouw Zeegers van D66 een paar mailtjes van voorstanders te zijn binnengekomen, maar verder hoor je alleen maar boe-geroep. Dat is een beetje gechargeerd, maar dat blijft wel op mijn harde schijf hangen. Ter herinnering, bij de kop van Zuid…

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dan ga ik toch even uw harde schijf refreshen. Het zijn niet alleen mails, maar als het over dit soort ontwikkelingen gaat, vraag ik overal aan mensen: hoe staat u tegenover deze nieuwe Kuip? Ik probeer ook buiten mijn eigen bubbels of mensen die toevallig mijn mailadres weten te treden want dat is altijd belangrijk, ik vraag het heel vaak en ik hoor toch echt heel veel positieve verhalen over zo'n nieuw stadion. U relativeert dat positieve geluid echt en dat wil ik rechtzetten.

De **VOORZITTER**. De heer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Dank u. Een vraag aan mevrouw Zeegers, wat let u om al die prachtige wervende verhalen op de website van D66 te zetten? Ik neem er met belangstelling kennis van.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Deze prachtige goede geluiden hebben ons onder andere geïnspireerd bij mijn bijdrages hier in het debat, maar wij tonen ons ook echt publiekelijk positief over deze ontwikkeling, onder andere onlangs in een opiniestuk. Zo laten wij dat doorklinken.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **JONKER** (sp). Dus ik begrijp het goed dat de mailtjes gericht aan D66 niet naar buiten zullen komen?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Nee dat zal ik niet doen, als iemand mij mailt, is het aan mij gericht. Als diegene zegt 'verspreid het verder', dan is het een ander verhaal, maar dat staat er niet, dus dat doe ik niet. Nee.

De **VOORZITTER**. De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Ja voorzitter, de heer Jonker maakt er een beetje een gimmick van, maar dit heeft natuurlijk wel een hele serieuze ondertoon, namelijk dat mensen zich ook geïntimideerd hebben gevoeld en daardoor niet durfden in te spreken als voorstander van het stadion. Ik vind ook dat u een beetje moet oppassen met het schermen met draagvlak want dat is het hele nare randje dat ook aan dit dossier zit en ik zou u eigenlijk willen vragen hoe u daarop reflecteert.

De **VOORZITTER**. De heer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Daar wilde ik net op ingaan voorzitter, ik ga even verder. Ik had het over de grote projecten. Ter herinnering, ik neem aan dat we dat allemaal nog wel weten, bij de Kop van Zuid lukte het Riek Bakker, Bram Peper en Joop Linthorst wel om draagvlak te creëren, draagvlak bij het rijk en bij de mensen op Zuid. Rotterdam-Noord was destijds wat

minder enthousiast, maar Bakker, Linthorst en Peper kregen het voor elkaar. Bij het SS Rotterdam, ook zo'n groot duur project, was er destijds ook draagvlak, huurders waren trots op het feit dat hun corporatie dat schip voor € 250 miljoen naar Katendrecht haalde en de gemeente gaf een prachtig ruim parkeerterrein cadeau waar hotelgasten hun auto kwijt kunnen. Bij Feyenoord City is dat anders, bij Feyenoord City ontbreekt dat draagvlak, dat blijkt uit de verhalen van de insprekers en uit wat je op straat hoort, op het Simonsterrein en in de Tweebosbuurt, hoewel de kritiek in de laatstgenoemde buurt de laatste tijd een stuk minder is geworden, maar dat heeft een andere oorzaak, dat is omdat er nauwelijks nog mensen in die wijk wonen.

De **VOORZITTER**. De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Hoor ik de heer Jonker nu het SS Rotterdam noemen als een voorbeeld waaraan het project Feyenoord City zich moet spiegelen?

De **VOORZITTER**. De Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Nee dat hoort u verkeerd. Ik probeer een historisch perspectief te schetsen waarin grote projecten altijd wel onderwerp van gesprek zijn. Grote projecten waar draagvlak voor is, daar hoor je de mensen over opscheppen, die zijn trots op een gemeentebestuur dat dit doet. In dit geval deed de woningcorporatie het en de huurders waren trots op het feit dat de corporatie € 250 miljoen in die boot stopte.

De **VOORZITTER**. De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Ja voorzitter, ik moet me inhouden om dan niet een hele discussie over de geschiedenis met de heer Jonker te gaan voeren, die hij waarschijnlijk nog beter kent dan ik. U kunt toch niet serieus het financiële fiasco van het SS Rotterdam nu als voorbeeld nemen voor dit project Feyenoord City waar echt… Dit is mijn eerste periode als raadslid, dit is het dossier waarin ik me het meest heb verdiept en als ik kijk naar de vorige grote dossiers die in deze gemeenteraad zijn behandeld, dan is dit hele nauwkeurige proces met externe toetsing door Deloitte en door allerlei second opinions, businesscase et cetera wel echt zo grondig. Daar kun je het mee oneens zijn, maar dit is toch onvergelijkbaar met het SS Rotterdam, een prachtig schip, wat een enorm financieel fiasco is geworden en wat overigens ook ten koste is gegaan van betaalbare woningen in deze stad.

De **VOORZITTER**. De heer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Dan heb ik toch het vermoeden dat u óf niet goed naar mij hebt geluisterd of dat het het ene oor in en het andere oor uit is gegaan. Ik heb net gemeld dat de huurders van Woonbron trots waren op het feit dat er € 250 miljoen in die boot is gestopt.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **JONKER** (sp). Ik ga er bijna een punt achter zetten. Kort samengevat voorzitter, de SP zou het een goed idee vinden om een start te maken met de voorbereiding van hoe mooi Feyenoord City kan worden zonder nieuw stadion en ik heb gehoord dat die mening hier in de raad heeft postgevat. Ik zou graag willen dat het college nu alvast belooft dat het zich zal neerleggen bij het eind 2021 te verwachten 'nee' van Feyenoord en dat het verder geen deuren op een kier zet, 'misschien dat een paar weekjes later', eind 2021 is het mooi geweest. Dank u voorzitter, tot zover.

De **VOORZITTER**. Dank u. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). 'Voorzitter, ik heb de plaatjes van ons nieuwe stadion mogen aanschouwen, het ziet er gans armoedig uit met al die stalen balken en waarom zo groot? Er zouden maar liefst 65.000 toeschouwers in passen, waar moeten die in godsnaam allemaal vandaan komen? Het wordt allemaal veel te massaal, laat ons toch allen oproepen om ons vrije stadion aan de Kromme Zandweg te behouden want de sfeer die hier heerst, zal men nimmer in dit nieuwe gedrocht kunnen evenaren. Financiële catastrofe, een bouwwerk voor 60.000 man, hoogmoedswaanzin, veel te ambitieus. Dit ondoordachte plan zal de club te gronde richten, dit stadion wordt Feyenoords graf'. U begrijpt dat dit niet mijn uitspraken zijn, maar citaten die toegeschreven worden aan leden tijdens de ledenvergadering van Feyenoord op 21 maart 1933. Naar verluidt zou Kees van Baaren, medeoprichter van de vereniging Wilhelmina in 1908, op dat moment staande de vergadering zijn lidmaatschap opgezegd hebben vanwege het besluit over het nieuwe stadion. De geschiedenis lijkt zich te herhalen. We hebben deze citaten en varianten daarop de afgelopen weken meermalen gehoord: de doodsteek voor Feyenoord, veel te ambitieus, bouwkosten die niet te realiseren zijn.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Beseft mevrouw Eskes waar dit nieuwe stadion planologisch komt te liggen ten opzichte van 100 jaar geleden? Kunt u daar ook iets over vertellen.

Mevrouw **ESKES** (cda). Dat besef ik.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Kunt u het toelichten?

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, op een prachtige plek aan de Maas mevrouw Verkoelen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ik zal het even zeggen. Middenin een stad mevrouw Eskes, ten opzichte van 100 jaar geleden aan de buitenkant van een gebied, ze konden er maar amper komen zo ver buiten de stad. Dat is planologisch een heel groot verschil en daarvoor hebt u verantwoordelijkheid, niet voor dat nieuwe stadion.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, op 6 juli jl. had mevrouw Eskes haar mond vol van cabaret. Ik zou willen vragen wanneer dit cabaret stopt en ze een serieus betoog over Feyenoord City gaat houden. Dit gaat wel over bijna € 500 miljoen voor het stadion en bijna € 2 miljard voor de gebiedsontwikkeling. Gaat u nog vijf minuten zo door, dan ga ik even koffiedrinken en dan kom ik wel terug als u een serieus verhaal gaat houden mevrouw Eskes.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Als u dit niet serieus vindt dan wens ik u veel plezier met uw koffie, ik hoop dat het u smaakt. Wat ik maar wil zeggen is dat nieuwe ontwikkelingen weerstand oproepen en dat hebben we de afgelopen weken gezien. Vele insprekers gaven aan dat er grote risico's aan de bouw van het nieuwe stadion en de hele integrale gebiedsontwikkeling

van Feyenoord City kleven en ze hebben gelijk, daar kleven ook risico's aan. Als zij zeggen dat dit een enorme financiële belasting voor Feyenoord wordt dan hebben zij daar ook gelijk in. Tegelijkertijd is er ook het andere verhaal en wat ons betreft gaat het hier niet alleen over risico's, maar gaat het vooral over perspectief, perspectief voor Rotterdam-Zuid waarbij we zien dat het niet alleen gaat over een stadion en het gaat ook niet alleen over een gebiedsontwikkeling, maar het gaat over sportparticipatie, over banen voor Zuid, over een integrale mobiliteitsontwikkeling, een herontwikkeling van De Kuip, een strip met een economische impuls voor Rotterdam-Zuid en dat perspectief is zo vele malen groter dan wat wij ons kunnen voorstellen. Dit zet een stip op de horizon en ik heb echt de overtuiging dat we Rotterdam-Zuid daarmee uiteindelijk veel meer vooruithelpen dan met welk programma uit NPRZ we ook kunnen realiseren. Dit zijn de ontwikkelingen samen met Hart van Zuid en Kop van Zuid waarmee we juist NPRZ vleugels kunnen geven om die ontwikkeling mogelijk te maken. Zijn er dan geen risico's? Ik zei het zojuist al, natuurlijk zijn die er. De bouwkosten, de financiering en, Deloitte gaf het ook al aan, er zijn een aantal dingen die we als opschortende voorwaarde moeten formuleren en dat is ook wat in het amendement van de PvdA, GroenLinks en Leefbaar Rotterdam staat. Om die reden steunen wij dat ook, maar als u het aan mij vraagt, kijken we naar 97 voorwaarden en Deloitte geeft aan dat aan 54 daarvan is voldaan, wat mij betreft een grote strik erom, die zijn geregeld. 36 contractueel geborgd, wat mij betreft helemaal voldoende. Twee in de geest van, drie opschortende voorwaarden, die hebben we met elkaar geformuleerd, en twee waar geen conclusie over is. Voor een deel ligt dat in afspraken over de bouwkosten en de financiers, maar wat ons betreft voldoet, voor zover de informatie er nu ligt, het voorliggende financieringsconstruct aan de voorwaarden zoals we die in de Position Paper hebben vastgesteld. Ook de Rekenkamer geeft aan dat, als we kijken naar hoe dit rapport tot uitvoering wordt gebracht, de governance heel goed ingeregeld is, dat een heel aantal risico's onder andere voor de grondprijzen… Ik was echt wel een beetje verrast over NIDA want als je kijkt naar het Rekenkamerrapport is dit precies een van de dingen waarvan ze zeggen dat er geen risico in zit. De Rekenkamer zegt 'zeg nu nog geen ja'. Nee, vandaag ligt de financial close ook niet voor. Tegelijkertijd erkende de Rekenkamer ook dat er eigenlijk maar een semantisch verschil is tussen 'nee, tenzij' of 'ja, mits'. Wat ons betreft zeggen wij vandaag 'ja' tegen Feyenoord City, 'ja' tegen een gebiedsontwikkeling die enorm veel potentie biedt voor Rotterdam-Zuid met een aantal opschortende voorwaarden die nog gerealiseerd moeten worden en die ook logisch in de tijd zijn, maar waarvan wij wel hopen dat er vaart mee gemaakt wordt en dat binnen afzienbare tijd de financiers instappen, dat er een helder verhaal is over de bouwkosten en wat ons betreft zetten we uiteindelijk aan het eind van 2021 een dikke handtekening onder deze ontwikkeling. Enig punt van zorg en dat heb ik ook al in de commissie gezegd, is de participatie. Wat ons betreft is het echt onbestaanbaar dat bij zo'n grote ontwikkeling… Ik verwacht niet dat iedereen juichend langs de kant staat, maar ik verwacht wel dat Feyenoord informatie verstrekt waardoor er in ieder geval een goede basis voor draagvlak is, waardoor mensen in ieder geval weten waarom Feyenoord hiervoor kiest. Wat ons betreft blijft het college dan ook volop aan de bak om Feyenoord hierop te wijzen en om ervoor te zorgen dat in ieder geval, waar er vragen zijn, zo goed mogelijk hun best gedaan wordt om dit uit te leggen. Nogmaals, wat ons betreft een fantastische ontwikkeling die enorme potentie biedt op een enorm positieve ontwikkeling voor de stad en wij hopen en we gaan ervan uit dat wij aan het eind van 2021 het 'ja' van vandaag met een enorm dik uitroepteken kunnen bekrachtigen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Voorzitter, de tweede dag van de laatste raadsvergadering voor het zomerreces. Waar de eerste dag in het teken stond van deze coalitie om aan alle kanten het bestaansrecht uit de lagere inkomens te knijpen, waar deze coalitie er zelfs niet

voor terugdeinst om zelfs het geld via de verhuurdersheffing van de corporaties ten behoeve van de hogere inkomensklassen in te pikken, waar deze coalitie laatdunkend en minachtend de ouderen van deze stad het licht niet in de ogen, laat staan een plek onder de zon, gunt, gaat het deze tweede dag over hoe deze coalitie samen met de coalitie in wording, Leefbaar Rotterdam, het brood en spelen van de gewone man en vrouw ook nog gaat afpikken. Voorzitter, om te voorkomen dat u de kracht en de kern uit mijn betoog haalt door straks een hele verhandeling te houden over het woord 'pikken', dat dit niet kan net als het woord 'liegen', iets wat ik redelijk opportuun vind als je vervolgens niets zegt over betogen die puur racisme verkondigen, laat ik het voor zijn. Ik neem het woord 'pikken' terug en noem het als tegenhanger van proletarisch shoppen, neoliberaal shoppen. Voorzitter, eigenlijk is alles wel gezegd, alles wel bepaald als het gaat om een nieuw stadion. Wat betreft 50PLUS Rotterdam is het ook wel duidelijk, deze hele besluitvorming rond dit private project is niet gebaseerd op rationele feiten. Of een nieuw stadion goed is voor de Rotterdammer is totaal niet relevant, of de Rotterdammer er straks via de gemeentebelastingen dik aan zal moeten bijdragen, interesseert onze bestuurders geen snars. Nee voorzitter, het gaat hier om pure machtspolitiek.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, ik heb even aandachtig naar mevrouw Verkoelen geluisterd en ik hoorde een heleboel woorden en stellige uitspraken, wat prima is natuurlijk dat hoort ook een beetje in een Rotterdamse raad, maar ik moest toch nog even terugdenken aan uw woorden van 1 juli jl. in de commissie MPOF waar u tot twee keer toe zei, mededeelde, en ik vond het vreemd dat dit niet in de pers is gekomen, dat kunnen we ook nog terugkijken, dat u als 50PLUS, mevrouw Verkoelen, tekent voor het nieuwe stadion als in december aan alle voorwaarden is voldaan. Dat hebt u gezegd, dat staat op beeld en ik raad iedereen aan om dat terug te kijken. Dus in dat licht snap ik uw hele betoog niet.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Voldoen aan de Position Paper en ik kan u vertellen dat ik vanaf dag 1 heb ik verteld dat het hele masterplan gebiedsontwikkeling pas ontwikkeld had mogen worden nadat we de keuze over een nieuw stadion zouden maken. Er wordt wat mij betreft niet voldaan aan de Position Paper, dus het is totaal niet aan de orde.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Als we het dan over rationeel hebben, u zegt dat we hier geen rationeel besluit nemen, maar u had het vorige week inderdaad zelf over de Position Paper. Er is zojuist een amendement ingediend door mij en een aantal andere fracties waarin wij zeggen 'u moet naar de letter van de Position Paper handelen'. U hebt in de commissie MPOF zelf gezegd 'ik stem voor dit plan als aan de Position Paper is voldaan', dat hebt u vorige week tweemaal gezegd en ik denk dat iedereen in deze zaal dat kan bevestigen. Dan kunt u wel zeggen dat het een irrationeel besluit is, maar als u uw best doet om het amendement te lezen… Kijk, u kunt hier een feitenvrij betoog afsteken, maar als u gewoon uw best doet om te kijken naar de tekst van het amendement is dat precies wat we hier met elkaar bewerkstelligen. Mevrouw Verkoelen, ik snap niet zo goed waarom u nu een totaal ander betoog afsteekt. Misschien bent u teruggefloten, dat kan ik me zomaar voorstellen, en denkt u toch 'ik moet er toch een stuk steviger ingaan', dat u vorige week te redelijk overkwam. Vorige week dacht ik 'hier hebben we een opening' want eigenlijk bent u het gewoon eens met het amendement.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Nee hoor, dat hebt u verkeerd begrepen en luister mijn betoog af dan hoort u het, ik ga het over de Position Paper hebben. Ik kan aanhalen dat Deloitte zeer…

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen nog even graag, er zijn een paar collega's met vragen aan u. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ik wil nog even naar de heer Tak opmerken dat mevrouw Verkoelen van 50PLUS door niemand meer kan worden teruggefloten want zij is de laatste woman standing van 50PLUS, de rest is allemaal weg.

De **VOORZITTER**. Dat is geen vraag. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik ben wel benieuwd naar wat mevrouw Verkoelen vindt van het rapport van Deloitte want als we het over de Position Paper hebben, dan is inmiddels aan 54 voorwaarden voldaan, zijn 36 contractueel geborgd en twee in de geest van. Er zijn nog drie opschortende voorwaarden en twee voorwaarden waar de ingrediënten voor liggen, dus ik ben heel benieuwd van waaruit u bepaalt dat er op geen enkele manier nooit meer voldaan kan worden aan de Position Paper.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). De kern van de zaak, daar kom ik op mevrouw Eskes, luister het rustig even af. Even naar mijnheer Simons, houdt u zich maar rustig vast, het komt nog hoor, 50PLUS, echt waar.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Het is in ieder geval geen antwoord, laten we dat maar even constateren voordat mevrouw Verkoelen het antwoord vermijdt.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Nee het is wel een antwoord, ik kom erop terug zeg ik.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen, niet door elkaar spreken alstublieft.

Mevrouw **ESKES** (cda). Maar dan nog iets anders, u zegt dat er geen Rotterdammer is die hiervan profiteert, geen Rotterdammer die hier iets aan heeft. 3700 woningen, enorme aantallen banen waarvan gegarandeerde banen voor op Zuid, stageplekken, sportparticipatie. U wilt zeggen dat er geen Rotterdammer is die daar iets aan heeft. Serieus, dat kunt u niet menen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja hoor, dat meen ik echt. Ik kan aanhalen dat Deloitte zeer omslachtig duidelijk heeft gemaakt dat er eigenlijk totaal geen financiële zekerheid in deze ontwikkeling is. Ik kan aanhalen dat de Rekenkamer overduidelijk aangeeft dat er enorm grote twijfels zijn of dit nieuwe stadion financieel en bestuurlijk wel mogelijk is en adviseert het niet te doen. Ik kan aanhalen dat Feyenoord BVO geen partij is waar een gemeente zaken mee zou moeten doen vanwege de falende aansturing, de incompetente kunde en het schrijnende mismanagement. Ik kan aanhalen…

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik zou gewoon nog concluderend willen afsluiten dat mevrouw Verkoelen blijkbaar geen waarde hecht aan 1500 duurzame banen, 500 structurele stage- en leerplekken, aanvullend beweegonderwijs, 15.000 extra structureel sportende Rotterdammers, 200.000 mensen die gebruik maken van de sportmogelijkheden en de publieke ruimte in Feyenoord City enzovoort. Ik kan nog doorgaan, 3700 woningen. Ik concludeer dat mevrouw Verkoelen over al die onderwerpen waarover we in dit huis elke keer spreken zegt 'ach, stelt niks voor, de Rotterdammer heeft er niets aan'. Ik vind het eerlijk gezegd een treurige conclusie.

De **VOORZITTER**. Waarvan akte. U kunt verder.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Uw conclusie. Ik kan aanhalen dat het indrukwekkend was om de enorme kennis, de gigantische deskundigheid, de geweldige bevlogenheid, de goede welbespraaktheid en de indringende oproep van supporters te horen. Ik kan aanhalen dat hun boodschap overduidelijk was, ze zijn niet gehoord en niet betrokken bij dit hele proces en dat daarmee dus in het geheel niet wordt voldaan aan voorwaarde 17 van de Position Paper. Ik kan aanhalen dat de hele businesscase van het nieuwe stadion is gebouwd op drijfzand, dat alle risico's veel en veel te rooskleurig zijn voorgesteld, dat er helemaal geen lucht zit in dit financiële plan. Ik kan aanhalen dat daarmee niet wordt voldaan aan de belangrijkste voorwaarden van de Position Paper, voorwaarde 9.3 en 9.4. Ik kan aanhalen dat er al vanaf eind 2018 uitstel op uitstel op uitstel van het besluit plaatsvindt. Uitstel omdat er technisch nog ontzettend veel mankementen aan het project zitten, de heer Van der Velden noemde het al, alleen al de landaanwinning. Uitstel betekent dat er voortdurend geld in een bodemloze put wordt gegooid, uitstel betekent dat Feyenoord al meer dan € 30 miljoen kwijt is, uitstel omdat geen enkele financier zich garant heeft gesteld, uitstel omdat investeerders zich angstvallig stilhouden. Ik kan het allemaal aanhalen voorzitter, maar het maakt allemaal niets uit, het is allemaal niet relevant voorzitter want de politieke machthebbers in dit huis hebben allang besloten dat er een akkoord moet komen voor een nieuw stadion. De politieke machthebbers in dit huis hebben alles op alles gezet om er een akkoord door te krijgen. De politieke machthebbers in dit huis hebben allang hun ziel en zaligheid verkocht aan projectontwikkelaars en aan het grote geld.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja dank u wel voorzitter. Ik wil dat toch wel verre van me werpen. U doet hier de suggestie alsof wij aan de leiband van anderen lopen, maar de keuze die D66 heeft gemaakt is puur op inhoud gebaseerd. U kunt dat wel zeggen, maar u kunt het niet onderbouwen, u hebt geen enkel bewijs, u stelt maar wat en dat is echt kwalijk. Dat is kwalijk want u kunt collega-partijen niet zonder enige vorm van bewijs verwijten dat zij zich op de een of andere manier laten ringeloren door projectontwikkelaars of wat dan ook. Het kan, het is in het geval van D66, echt een keuze op basis van inhoud. Dit soort verdachtmakingen elke keer de lucht in slingeren is een kwalijke zaak.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan. Sorry, de heer Meeuwissen nog, mevrouw Eskes was voor.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, ik hoorde mevrouw Zeegers net zeggen dat al die insinuaties niet bewezen kunnen worden, maar mevrouw Zeegers kan ook niet bewijzen dat het er allemaal eerlijk aan toe gaat. Alles is hier geheim, al deze projecten zijn geheim en volgens mij zijn er gewoon enorm grote bouw-, vastgoed- en bankiersbelangen in het spel

van allerlei vriendjes van D66, CDA en VVD, maar dat kunnen we niet bewijzen omdat alles geheim is, ja lekker.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Er is ongelooflijk veel informatie openbaar, ongelooflijk veel, als het gaat om Feyenoord City hebben we heel veel in de openbaarheid kunnen bespreken. Een aantal zaken is inderdaad in beslotenheid, die zijn geheim verklaard en daar hebben wij criteria voor, dat doen we al heel erg lang zo in Nederland. Op het moment dat het de financiële belangen van in dit geval de gemeente dan wel Feyenrood City schaadt, zijn het geheim verklaarde stukken in een document. Dat doen we al jaren zo en op basis daarvan kunt u niet beweren dat het dus niet pluis is, dat is echt volkomen kul en onwaar. Dus u kunt niet telkens dit soort verdachtmakingen blijven rondstrooien, dat is een kwalijke zaak voor het vertrouwen in de democratie. Daar is het u waarschijnlijk om te doen, maar ik zal ervoor blijven strijden dat dit soort ongefundeerde verwijten niet continu maar de ether in geslingerd worden.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, D66 is een grote schande voor de democratie. Ik heb zelf een aantal WOB-verzoeken gedaan, er zijn tientallen mensen die WOB-verzoeken hebben gedaan over recreatieoord Hoek van Holland en die stukken zijn allemaal compleet zwartgelakt, dat is gewoon een grove schande. Er kwam twee weken geleden een rapport van de ombudsman, er zijn 130 vragen gesteld met allerlei klachten, 130 maal ongegrond. Het is gewoon een grove schande wat u hier zegt. Alles is geheim en uw D66-wethouder Kasmi is ongeveer de grootste schande daarvan. Straks wordt die motie gelukkig als eerste in stemming gebracht en ik hoop dat hij snel ophoepelt.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Meeuwissen, ik snap de scope van het gesprek wel, maar ik wil vandaag het gesprek heel graag bij Feyenoord City houden. Als u de scope daartoe kunt beperken, anders waaieren we enorm uit en dat is vandaag niet de bedoeling. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Het zou helpen als de heer Meeuwissen gewoon naar commissievergaderingen zou komen, dan zou hij weten waar het over gaat.

De **VOORZITTER**. U was klaar mijnheer Meeuwissen?

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Nou voorzitter, dat heeft helemaal geen enkele zin want daar is ook alles geheim. Partijen als D66 maken gewoon een ……[1] bende van Nederland, dat zien we landelijk en dat zien we hier ook. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Ik heb er wel bezwaar tegen dat u een partij van corruptie beschuldigt. Dat is hetzelfde als insinuaties omtrent integriteit, daar heb ik bezwaar tegen en dat haal ik ook uit de notulen. Als sprake is van corruptie ben ik voorzitter van uw raad en dan kunt u daar bij mij bewijzen voor aanleveren, maar niet zomaar het woord 'corruptie' gebruiken. Daar heb ik bezwaar tegen en dat haal ik uit de notulen. Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, ik heb er bezwaar tegen dat alles hier geheim is. Er is ook niets te bewijzen, maar ik vind het corrupt dat alles geheim is. Tot zover.

[1] Het door de spreker gebezigde woord is door de voorzitter geschrapt.

De **VOORZITTER**. Nogmaals, ik herhaal nog een keer, corruptie heeft een connotatie in het strafrecht, dat is een beschuldiging en die moet u niet zomaar uiten in deze raad zonder daarvoor bewijzen te leveren. Bovendien hebben we een goed gebruik in deze raad dat, als u vermoedens van corruptie dan wel van integriteitsschendingen hebt, u dat meldt aan de voorzitter. Ik stel vast tot op dit moment geen melding bij mij is gedaan en dus verzoek ik u zich te onthouden van dit woordgebruik. Ik haal het uit de notulen. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, ik wil wel aansluiten bij de woorden van mevrouw Zeegers. Wat mijnheer Meeuwissen doet, gaat natuurlijk helemaal alle perken te buiten, maar ook mevrouw Verkoelen doet door haar kwalificaties onrecht aan alle raadsleden hier die echt tientallen uren in dit dossier hebben gestoken, de COR die een onafhankelijk onderzoek vanuit de raad, niet vanuit het college, maar door de raad begeleid, oppositie en coalitie, wegzet als aan de leiband lopen. Daarmee doet u uw collega's onrecht en het is gewoon onterecht dat u hier steeds maar weer roept 'er wordt aan de leiband gelopen, het zijn coalitiebelangen'. Niets van dat al, we hebben alles onafhankelijk laten toetsen, we hebben daar uren in gestoken en we zijn met iedereen in gesprek gegaan. Het zou u sieren als u daar gewoon recht aan doet en dat u zich beperkt tot de inhoud waar u het niet mee eens bent, maar dat doet u niet, u maakt continu kwalificerende opmerkingen over collega's en dat vind ik eerlijk gezegd nogal storend.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ik heb het niet over collega's gehad, maar even over het Deloitterapport. Het was mij onbekend dat het college voordat wij het gezien hadden ineens het recht had om daar commentaar op te geven. Onbegrijpelijk voor mij.

De **VOORZITTER**. Gaat uw gang.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik vind het eerlijk gezegd echt bezwaarlijk wat u hier doet want de COR heeft dit geheel onafhankelijk begeleid en ja natuurlijk, bij elk onderzoek waarbij actoren betrokken zijn, stel je vragen, zorg je dat mensen in een klankbordgroep of anderszins betrokken zijn, maar dat gaat niet over de tekst. Dat is een zorgvuldig gewogen proces en ik heb alle vertrouwen in mijn collega's van de COR. Daarin zitten mijnheer Rozema, mijnheer Tak en anderen die er met elkaar uitermate veel tijd in gestoken hebben om dat zorgvuldig te doen en met het feit dat u hier doet alsof dat gedicteerd is door het college ondergraaft u de integriteit van de mensen in de COR, ik vind dat schandalig.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja kijk, ik zal heel eerlijk zijn voorzitter. Ik ben een beetje klaar met uw feitenvrije relaas. Er zijn gewoon brieven naar de gemeenteraad gestuurd waarin stond wat het proces was dat de COR doorliep. Als u die brieven had gelezen, had u geweten welke stappen er worden gezet. Ik hoor u hier van alles roepen, maar maak dan een alternatief amendement met wat u wel wilt want als u vandaag tegen stemt en het wordt aangenomen, we gaan niets doen met elkaar, wat gaat u dan doen mevrouw Verkoelen? Uw feitenvrije relaas doet echt afbreuk aan onze lokale democratie. Wij hebben de afgelopen weken met elkaar getracht om zo zuiver mogelijk de inhoud te bestuderen, op basis daarvan heeft mijn partij samen met een aantal andere partijen gemeend om met een inhoudelijk amendement te komen om de Position Paper echt recht te doen en het enige wat ik u hier hoor doen is roepen. Roepen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). U had hier vandaag allemaal kunnen besluiten dat niet wordt voldaan aan de Position Paper en dat we ermee stoppen. Sinds eind 2018 wordt keer op keer uitstel verleend, kap er gewoon mee en doe daar een nieuwe projectontwikkeling. Dat was ook precies mijn punt want we gingen al een masterplan ontwikkelen terwijl ik dacht 'nee niet doen, eerst dit stadion even aftikken en dan pas aan een gebiedsontwikkeling beginnen'. Ik kan een prachtige gebiedsontwikkeling voor dat Zuid bedenken hoor, net zo goed als mevrouw Eskes net met het stadion noemde.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Kijk, ik stel toch vast dat mevrouw Verkoelen in een parallel universum leeft. Deloitte heeft niet voor niets een toetsing gedaan en dat is objectief gedaan. Nu mag u in een feitenvrije werkelijkheid leven waar dat misschien niet het geval is, maar daar hoor ik u gewoon niet over. U hebt in de commissie MPOF gezegd 'als aan de Position Paper wordt voldaan, dan stem ik in'. Vervolgens wordt door een onafhankelijk bureau, dat ook onafhankelijk is geselecteerd door de meest onafhankelijke commissie van deze gemeenteraad, een bureau geselecteerd, die concludeert dat aan 54 punten is voldaan, maar dat er nog huiswerk is. Daarin voorziet het amendement dat we vandaag vaststellen. Ik vraag me echt af in welke wereld u leeft mevrouw Verkoelen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Feitenvrij. Deloitte zegt heel duidelijk 'ik adviseer niet over 9.3 en 9.4 want dat is veel te…' Wat stond er ook alweer, er zat progressie in, maar meer ook niet. Echt waar mijnheer Tak, u bent zelf het verhaal aan het maken dat niet klopt. Deloitte zegt heel duidelijk 'op de allerbelangrijkste punten, de financiën, is het niet in orde'.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Het advies van Deloitte was heel helder, het oordeel over 9.3 en 9.4 is aan de raad en als ik heel eerlijk ben, als u de letters van het amendement leest, wordt recht gedaan aan die twee voorwaarden. Ik snap dat het amendement een doorwrochte juridische tekst is geworden, maar dit amendement doet er uiterst precies recht aan. Sterker nog we hebben zelfs ons best gedaan om het voor Deloitte toetsbaar te maken. Nou mevrouw Verkoelen, ik daag u uit om een alternatief amendement te schrijven en daarmee te komen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja mevrouw Verkoelen, het is nu eenmaal zo dat de meerderheid van de raad een andere mening heeft dan u. Dat kan gebeuren, dat is politiek, daarvoor zit u in de politiek en dan past het niet om die andere mening te diskwalificeren en met rookgordijnen te komen. We hebben gewoon een verschil van mening, daar gaat het hier over en niet andere mensen ondermijnen in de rol die ze spelen.

De **VOORZITTER**. Dat is geen vraag. Mevrouw Verkoelen, u kunt verdergaan.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Nee, daar zat geen vraag in. We worden als raad al weken door het college op een manier bestookt alsof het wel lijkt of de gemeente dit nieuwe stadion zelf gaat bouwen. Onvoorstelbaar want het gaat hier toch om een privaat project. Het college hoeft echt niet zo schaamteloos, zo zonder enige schroom, zonder enige kanttekening dit nieuwe stadion aan de gemeenschap te verkopen. Dat moet de private onderneming zelf doen en ja dat het waardeloze ontwikkelaars en waardeloze verkopers zijn, is niet het

probleem van de gemeenschap of het college. De gemeente is namelijk de hoeder van de gemeenteschatkist, die moet zich voortdurend de principiële vraag stellen of een gemeente gemeenschapsgeld in een private ontwikkeling moet stoppen en de vraag stellen is de vraag beantwoorden. Nee voorzitter, blijf van het belastinggeld af, investeer het in bouwen, bouwen, bouwen, investeer het in werk en zorg, investeer het in onze ouderen. Daar voorzitter, zit de angel in dit dossier.

De **VOORZITTER**. De heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Voorzitter, ik hoorde mevrouw Verkoelen zeggen dat niet met belastinggeld in private ondernemingen en private initiatieven moet worden geïnvesteerd. Vervolgens zegt ze: investeer het in het in bouwen, bouwen, bouwen van woningen. Wie bouwt er woningen in deze stad?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Uitermate kinderachtig, u weet precies dat ik bedoel dat we het geschikt maken om te kunnen gaan bouwen. Het Rotterdamse bestuur, de burgemeester en wethouders, hebben zichzelf volledig verkocht aan een nieuw stadion, achter de schermen zijn ze al lang gecommitteerd en verbonden aan dit megalomane project. De gebiedsontwikkeling Feyenoord City stort als een kaartenhuis in elkaar als het nieuwe stadion niet doorgaat. Nationaal programma Rotterdam Zuid, u zei het zelf al mijnheer Verheij, is op 7 juli jl. al ter ziele gedragen. In een tijd van woningnood waarin allang een gebiedsontwikkeling in uitvoering genomen had kunnen worden met de bouw van vele woningen heeft het college zich laten inpakken. Het bestuur heeft het bestuurlijke hoofd al jaren geleden op het hakblok van de projectontwikkelaars en investeerders gelegd en heeft de cruciale fout gemaakt de gebiedsontwikkeling aan een nieuw stadion te verbinden.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, via u een vraag aan mevrouw Verkoelen. Ik hoorde mevrouw Verkoelen zeggen dat er achter de schermen allang een deal is gesloten en ik zou daar graag een waardeoordeel aan willen geven, maar ik vrees dat de burgemeester, de voorzitter van de raad mij onmiddellijk terugfluit als ik daar een woord voor gebruik. Dus ik wil vragen of mevrouw Verkoelen daar een juiste typering van kan geven die aan de CDA-fatsoensnormen voldoet. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Nee, dat kan ik niet.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Meeuwissen laat vandaag wel zien dat hij echt wel een groot lerend vermogen heeft. Mijnheer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Ja voorzitter, mevrouw Verkoelen zei zojuist dat het NPRZ op 7 juli jl. ter ziele is gedragen. Ik ben mijn betoog vanmorgen begonnen met het verhaal dat op 7 juli jl. door diverse partners, waaronder het NPRZ, gepresenteerd is, namelijk een integraal verhaal van Rotterdam-Zuid. Volgens mij is op 7 juli juist eindelijk na tien jaar NPRZ, het vlammetje aangegaan dat misschien tien jaar geleden al aan had moeten gaan, namelijk het grote plaatje van Rotterdam-Zuid in plaats van, en dan zeg ik het onaardig dat vindt de directeur van het NPRZ vast niet aardig, een samenraapsel van loshangend zand. Volgens mij gebeurt er nu eindelijk wat er met het NPRZ moet gebeuren en wat zeggen ze

daarbij? Deze gebiedsontwikkeling, Feyenoord City, met het stadion is het brandpunt, het ding waar het allemaal van afhangt om dat voor elkaar te krijgen. Dan is wat hier gebeurt toch juist goed voor Rotterdam-Zuid?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dat is uw uitleg. Over het NPRZ gaan we in september a.s. nog beginnen, als ik dat doe raak ik mijn tijd kwijt, maar laat ik duidelijk zijn dat ik niet happy ben over wat ik zag. Ik ga verder. Ik beschreef het al in Dagbad010, dit stadsbestuur heeft de coalitiepartijen en Leefbaar Rotterdam op slinkse wijze gecommitteerd. Gezien mijn beperkte tijd zal ik daar nu niet op doorgaan, maar voor de vele kijkers, leest u het eens, de riooldampen stijgen op uit de krochten van het stadhuis en dan bent u direct op de hoogte van hoe onbetrouwbaar, ongeloofwaardig en boosaardig de politiek soms kan zijn mevrouw Zeegers, hoe in- en intriest het is dat daarmee het lot van de voetbalclub Feyenoord en haar supporters is beslecht. Met 38 stemmen voor en 7 oppositiestemmen tegen redt het college het vege lijf, zijn de 23 coalitiestemmers teruggejaagd in het gedisciplineerde stemhok en verstevigt Leefbaar Rotterdam haar plucheplakkende positiewens in een volgende coalitie. Dat loze amendement dat nu door Leefbaar Rotterdam, de PvdA en GroenLinks, met instemming van het college, wordt ingediend, dat amendement is een schijnbeweging van het ouderwetse soort. Deze politieke afspraken zijn namelijk geen barst waard, deze politieke afspraken hebben totaal geen waarde, deze politieke afspraken zijn slechts om de schijn van een democratie in stand te houden. Dit amendement is zo zacht als boter, net zoals blijkbaar de Position Paper zo zacht als boter blijkt te zijn want we gaan er niet mee akkoord.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja dank u voorzitter. Ik heb het vorige week in de commissie ook al tegen u gezegd mevrouw Verkoelen, ik heb goed geluisterd naar uw argumenten, ik was erg verbaasd over uw reactie vorige week en nu ben ik eigenlijk nog verbaasder omdat het amendement echt heel erg tegemoetkomt aan uw kritiek van de afgelopen maanden. Dus ik snap echt niet waarom u dan ineens zo naar dat amendement kijkt. De regie gaat terug naar de raad en dus ook naar u en ik zou zeggen dat u met een goed gevoel het zomerreces in kunt. Nogmaals, u hebt vorige week echt gezegd 'als aan de Position Paper wordt voldaan, dan teken ik gewoon', dat staat gewoon op beeld en wat dat betreft draait u elke week wel een keer. Misschien kunt u dat toelichten.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, aanvullend op wat de heer Simons zojuist zei. U hebt het over ouderwetse politiek, wat is ouderwetse politiek mevrouw Verkoelen? Ouderwetse politiek is gewoon vier weken lang niet luisteren en gewoon eigenlijk hetzelfde standpunt hanteren. Afgelopen weken hebben mijn fractie en een aantal andere fracties heel duidelijk gemaakt waar de zwakke plekken van dit plan liggen, maar we hebben ook duidelijk in beeld gebracht waar er nog huiswerk is om dit plan succesvol tot de eindstreep te brengen. Dat noem ik niet oude politiek mevrouw Verkoelen, maar dat noem ik nieuwe politiek en wat u hier vandaag doet, dat is oude politiek.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dat is niet nodig, we hebben een Position Paper en dat is ons amendement van 2017, daar moet aan voldaan worden. Als u met een amendement

komt, is het weer meer van hetzelfde. Niet nodig, voldoe aan de Position Paper, maar dat kan niet en dat is de kern van de zaak. We voldoen niet aan de Position Paper, waarmee we moeten constateren dat het nieuwe stadion volgens de raad geen levensvatbaarheid heeft en dat probeert u te omzeilen met een politieke afspraak en dat is oude politiek, dat is oude politiek, een politieke afspraak want elk amendement is voor interpretatie vatbaar en dat zal aan het einde van 2021 ook zo gaan gebeuren, dan krijgen we wederom het debat over allerlei eigen ideeën over wat er wel niet staat. Dat is nu al het geval.

De **VOORZITTER**. De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Ja voorzitter, mijn favoriete Ellen Verkoelen is wel Ellen Verkoelen die Ellen Verkoelen citeert, uit Dagbad010 deze keer, het Rotterdamse Fox News, en dat brengt een gelaagdheid in het debat die we soms hard nodig hebben. Voorzitter, kan mevrouw Verkoelen zich voorstellen dat 38 raadsleden, na alle dossiers bestudeerd te hebben, alle insprekers gehoord te hebben en na alle gesprekken met de directies van Feyenoord tot een andere inhoudelijke conclusie komen dan mevrouw Verkoelen. Kan mevrouw Verkoelen zich dat voorstellen?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dat kan ik me niet voorstellen, maar het gaat wel gebeuren, dat is een feit. Goed, aan het eind van 2021 zal iedereen dat ook merken. Dan zullen vele uitleggen aan die amendementen gegeven worden, maar ook dan zal iedereen… Dan krijg je dat Leefbaar Rotterdam en de PvdA zullen zien dat er geen groen licht is waarop de bouw van een nieuw stadion…, waar het college zeker zal zeggen 'het is groen licht'. Dan zal dus de gemeente net als bij het Warmtebedrijf er veel gemeenschapsgeld in gaan pompen want laten we heel duidelijk zijn, Leefbaar Rotterdam, de PvdA en GroenLinks zijn door de pomp, maar dat realiseren ze zich pas aan het einde van 2021 want dan zult u zien dat u iets in handen heeft, een amendement, maar dat u wel bij het kruisje getekend hebt en dat uw amendement gewoon naast u neergelegd zal gaan worden.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, dank u voorzitter. Om dit betoog dan toch mooi af te sluiten. U deed vorige week in de commissie MPOF eigenlijk een handreiking naar de schrijvers van dit amendement, toen zei u eigenlijk 'als wordt voldaan aan alle voorwaarden van de Position Paper'. Laten we even een positief scenario schetsen mevrouw Verkoelen, dan ga ik ervan uit dat u dan met ons meestemt voor financial close. Kunt u dat nog even bevestigen?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Nee, wat ik tegen u gezegd heb is 'de Position Paper is voor mij heilig, dat is in 2017 vastgesteld en als we daaraan voldoen, gaan we door'. Ik wil rustig met u afspreken dat we een halfjaar uitstel doen, maar dan stoppen we nu en dan gaan we vandaag ook niet stemmen. Stoppen met al die poppenkast en over een halfjaar, eind december a.s., kijken of aan alle voorwaarden van de Position Paper is voldaan, maar dat doet u niet, u maakt er een nieuw Position Paper van. Mijnheer Tak, u zei zelfs 'dan is voorwaarde 9.4 misschien wel weg, maar ik heb een amendement waarin ik het weer gedekt heb'. Dat vind ik dus flauwekul, we hebben in 2017 een afspraak, een politieke afspraak, gemaakt en daar houd ik me aan vast. Daar gaan we niet aan voldoen en zolang we daar niet aan voldoen, ben ik tegen het stadion. Ik weet dat we er niet aan kunnen voldoen want het gaat geen cent opleveren.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen, u bent door uw spreektijd heen en we hebben vandaag nog een hele lange vergadering. U kent de mores van deze raad en ik heb u niet gewaarschuwd. U kunt nog een vraag stellen mijnheer Tak en ik nodig mevrouw Verkoelen uit om daar kort antwoord op te geven en dan zit het er ook op.

De heer **TAK** (pvda). Ja kijk, het is dat ik geen paus ben, anders was ik graag met u meegegaan in het heilig verklaren van de Position Paper want ook voor mijn fractie is de Position Paper heilig, dat zou ik nogmaals graag met u willen onderstrepen. Mevrouw Verkoelen, ik stel gewoon vast dat u gewoon mee gaat stemmen als aan het eind van 2021 door een objectief orgaan, de COR en ook door Deloitte als externe adviseur, wordt vastgesteld dat aan alle voorwaarden is voldaan. Het is goed dat we dit debat op deze manier kunnen besluiten. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Nee, ik ga niet meestemmen en ik wil u ook meegeven dat ik rooms-katholiek ben en dus weet hoe de paus werkt. Geen enkel probleem, ik snap exact hoe dat in de wereld staat.

De **VOORZITTER**. Dat zou ik wel willen meemaken, een sociaaldemocraat die paus wordt of een vrouw die paus wordt, dat zou ik graag willen meemaken. Ik zou graag nog een tijdje in leven willen blijven om dat mee te maken. Beste raad, we hebben nog twee sprekers te gaan en ik wil u graag in de gelegenheid stellen om beide collega's nog voor de lunch aan te horen, zodat we na de lunchpauze aanvangen met de eerste termijn van de zijde van het college. Dat vindt u goed, dan ga ik als eerste verder met mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja voorzitter, er zijn weinig onderwerpen die zoveel losmaken in Rotterdam en ook ver daarbuiten, we hebben het zojuist ook weer kunnen zien, die vraag over het nieuwe stadion voor Feyenoord. Allereerst dank aan al die mensen die de moeite hebben genomen om hun perspectief met ons als raadsleden te delen. Tenminste zolang dat respectvol en fatsoenlijk gebeurde en dat was gelukkig in de meeste gevallen ook zo. Dank ook aan mijn goede collega Gerben van Dijk die er heel veel tijd in heeft gestoken om dat allemaal te horen en om bij te dragen aan onze gezamenlijke afweging en de moties op te stellen die wij straks gaan benoemen. Het uitgangspunt voor de ChristenUnie-SGP is de Position Paper van 2017, wij hebben toen, zij het schoorvoetend, ingestemd. We staan niet te springen om met publiek geld en financiële risico's bij te dragen aan een voetbaltempel, maar we willen wel dolgraag gaan voor die gebiedsontwikkeling in Feyenoord. Als betrouwbare overheid houd je koers, maar dat wil niet zeggen dat we vervolgens bij het kruisje tekenen. Voorzitter, we hebben echt ons best gedaan om een zakelijke afweging te maken over of we er verstandig aan doen om aandeelhouder te worden van een nieuw stadion. Hoe wegen we al die ingebrachte perspectieven van de afgelopen tijd? Deloitte zette veel op groen en op oranje, de directie stuurt op groen en veel supporters pleiten voor rood of op zijn minst oranje. Velen doen dat niet eens omdat ze tegen een nieuw stadion zijn, maar omdat ze zich niet of te weinig in het proces betrokken voelen, de risico's van het project te groot vinden of het voordeel voor de club gewoon te klein. Daarin zit eerlijk gezegd ook wel een belangrijke zorg voor ons en ook van andere partijen. Naar de letter mag voorwaarde 17 over goede communicatie en participatie op groen staan, maar de beleving van heel veel mensen is anders. Daarom dienen wij de motie Never walk alone in en dank ook aan de partijen die hun steun daarvoor al hebben uitgesproken. Het is eigenlijk een oproep aan de directie: doe meer en doe het beter en niet alleen ons lekker maken met een investeringsmemorandum, maar juist supporters een perspectief geven op mogelijkheden die het nieuwe stadion voor hen persoonlijk biedt qua zitplaatsen en de prijzen ervan. Zorg

bovendien dat je niet alleen zegt dat het laatste marktonderzoek ter verificatie van de businesscase objectief en onafhankelijk is, maar laat het ook zien aan een afvaardiging van de supporters. Het contact van jullie met jullie eigen supporters raakt aan het welslagen van de businesscase en daarmee aan het welslagen van dit project. Zorg dat het contact snel verbetert. Dan onze andere zorg en die van veel supporters. Hoe gaat het verder met De Kuip als het nieuwe stadion er komt? De emoties doen me enigszins denken aan wat er op gang komt als een kerkgebouw moet sluiten. In zo'n oud gebouw liggen vele herinneringen besloten, het had een sfeer die met geen nieuw gebouw te evenaren is. We kunnen de erfenis van onze voorouders toch niet zomaar verkwanselen? Natuurlijk is het niet gemakkelijk om afscheid nemen. Zeker, maar het is niet het einde van de kerkgemeenschap en het vertrek uit De Kuip is niet het einde van het voetbal, het is niet het einde van Feyenoord en het is niet het einde van De Kuip. Het is het begin van een nieuwe toekomst van een historische plek zoals vele gebouwen, van fabrieken tot kerken, een nieuw leven gekregen hebben. Afgelopen weken hebben we daar wat betreft De Kuip meer vertrouwen in gekregen door wat daarover gedeeld is, maar tegelijk blijft het kwetsbaar. De geluiden van een mogelijke sloop blijven in sommige kringen klinken, ook als de plannen voor herontwikkeling stukje bij beetje concreter worden en we kunnen die geluiden niet wegnemen. Wel kunnen we klip-en-klaar uitspreken dat we dit monument niet slopen en dat we er alles aan doen om een goede toekomst te verzekeren. Voor supporters wordt het afscheid nemen en loslaten, voor nieuwe gebruikers omarmen. We vinden het van belang dat Rotterdammers een stem in de herontwikkeling hebben. We onderstrepen onze inzet voor de toekomst van De Kuip met de motie Too much love will kill you, we zeggen vandaag met enige aarzeling 'ja, mits'. Het amendement van de collega's van de PvdA, GroenLinks en Leefbaar Rotterdam is wat ons betreft een juiste aanscherping van het raadsvoorstel. 'Ja, mits' is oranje op weg naar groen omdat we dat in lijn achten met de Position Paper, omdat we graag door willen met de gebiedsontwikkeling en omdat we denken dat de club meer gebaat is bij een assist dan bij een terugspeelbal. Het is nu aan Feyenoord om de assist om te zetten in een doelpunt of van het veld te lopen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Too much love will kill you

"De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 8 juli 2021, ter bespreking van het 'Raadsvoorstel over Toets Position Paper Feyenoord City';

constaterende dat:
- uit het rapport 'Toetsing voorwaarden Position Paper' van Deloitte blijkt dat aan voorwaarde 12 (herontwikkeling De Kuip) van het besluit van de gemeenteraad op 11 mei 2017 over de Position Paper Feyenoord City op onderdelen is voldaan en dat op de andere onderdelen is vastgesteld dat de voorwaarden contractueel zijn geborgd met openstaande actie(s) in de toekomst;
- Stadion Feijenoord NV en gemeente Rotterdam een procesovereenkomst Kuip met de STIGAM hebben gesloten ten behoeve van de herontwikkeling van De Kuip;
- een waardestellend onderzoek De Kuip uitgevoerd is, evenals een haalbaarheidsonderzoek met scenario's en bouwstenen;

overwegende dat:
- het Q-team Feyenoord City in haar vergadering van 23 april 2021 openbaarmaking van het waardestellend onderzoek De Kuip bepleit 'bij voorkeur op een aansprekende manier die het ontsluit voor het brede publiek. Aan de eigenaar wordt de aanbeveling gedaan om in aanvulling op het openbaar maken van het onderzoek ook te overwegen hoe alle 'Kuip-

verhalen' die in de stad zijn opgehaald en publiek gedeeld kunnen worden, gedacht kan worden aan een website.';
- de Procesovereenkomst Kuip binnen afzienbare tijd moet leiden tot een Ontwikkelovereenkomst Kuip tussen Stadion Feijenoord NV en de STIGAM;
- veel supporters zorgen hebben over of sloop van De Kuip na de bouw van een nieuw stadion niet toch op de loer ligt;

verzoekt het college, samen met de andere stakeholders:
- goed voor gemeentelijk monument De Kuip te zorgen;
- zowel het waardestellend onderzoek als het haalbaarheidsonderzoek op een aansprekende manier openbaar te maken en 'Kuip-verhalen' op te halen en te delen;
- Rotterdammers uit te nodigen mee te denken over de toekomst van De Kuip en dit actief te faciliteren op basis van een communicatie- en participatieplan in lijn met de eerder aangenomen motie 'Iedereen maakt de stad';
- zorg te dragen voor een herontwikkeling die de historische kwaliteit van De Kuip accentueert en op een eigentijdse manier benut;
- publieke toegankelijkheid van ten minste een deel van De Kuip te waarborgen;
- de raad bij de volgende voortgangsrapportage meer inzicht te geven in het proces, de planning, de bandbreedte van de kosten en de risico's voor de gemeente van herontwikkeling van De Kuip;
- daartoe in elk geval de Procesovereenkomst Kuip, eventueel vertrouwelijk, te delen met de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, J.P. Postma, C.M. Zeegers, D.P.A. Tak en E.C. Eskes

Motie 2. Nieuw stadion - Never walk alone

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 juli 2021, ter bespreking van het raadsvoorstel Toets Position Paper Feyenoord City;

constaterende dat:
- uit het rapport 'Toetsing voorwaarden Position Paper' van Deloitte blijkt dat aan voorwaarde 17 (participatie) van het besluit van de gemeenteraad op 11 mei 2017 over de Position Paper Feyenoord City is voldaan;
- in de gesprekken met insprekers en supportersvereniging FSV De Feijenoorder' de nodige vraagtekens gezet zijn bij de wijze waarop Feyenoord participatie met supporters heeft vormgegeven;
- een tweetal enquêtes onder een deel van de supporters qua methodologie en uitvoering veel vragen en frustratie heeft opgeroepen;
- supporters tot op heden geen inzicht hebben in het seatingplan en de verwachte prijzen van kaarten en arrangementen;

overwegende dat:
- voor een succesvolle realisatie van de businesscase van Nieuw Stadion de supporters van Feyenoord een onmisbare schakel vormen;
- niet duidelijk is wat het draagvlak onder bestaande supporters is;
- ISG voor een final review van de businesscase opnieuw onderzoek gaat doen;

verzoekt het college:

- in zijn gesprekken met Feyenoord en het stadion, de volgenden punten nadrukkelijk onder de aandacht te brengen en hen te verzoeken:
  - het communicatie- en participatieplan uit 2017 te actualiseren en de inzet op participatie te verstevigen met als doel supporters meer en beter te betrekken;
  - snel concreet duidelijk te maken wat supporters in het nieuwe stadion kunnen verwachten op het gebied van zitplaatsen en prijzen;
  - vertegenwoordigers van de supporters te betrekken bij de opzet van het ISG-onderzoek, zodanig dat zij voor de start kunnen zien dat sprake is van objectief en onafhankelijk marktonderzoek;
- het verloop en de uitkomsten van dit gesprek terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, J.P. Postma, C.M. Zeegers, D.P.A. Tak, E.C. Eskes en R.A.C.J. Simons

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Voorzitter, we zijn in deze gemeenteraad inmiddels vijf jaar aan het praten over het plan Feyenoord City, een dossier dat zich toch regelmatig heeft gekenmerkt door uitstel. Een van de vragen is of dit stadionplan voldoet aan de voorwaarden die de gemeente in 2017 opstelde voor een definitief akkoord, de Position Paper. Aan sommige voorwaarden wordt voldaan, maar helaas nog niet aan alle en zeker niet aan twee cruciale onderdelen van het zogenoemde Position Paper, de haalbaarheid van onder andere de businesscase en de financiering. Dat concludeerde Deloitte ook in haar rapport en die liet het oordeel van de gemeenteraad. Ook de Rotterdamse Rekenkamer was kritisch, de Rekenkamer vond dat de gemeenteraad nog te weinig informatie had en zei eigenlijk dat de Rotterdamse raad nu nog niet akkoord kon gaan. Over twee harde voorwaarden is nog steeds onduidelijkheid, de bouwkosten en de financiering, en voor ons wordt eigenlijk ook niet voldaan aan voorwaarde 17 van de Position Paper, de participatie met de supporters van Feyenoord, het werd wel duidelijk dat zij zich niet gehoord voelen. Ik denk dat dit geluid breder werd gehoord in de raad want er ligt nu een motie die wij dan ook steunen. Voorzitter, de gemeenteraad gaat publiek geld stoppen in een 100% commerciële onderneming en dat vinden wij best vreemd. Was het immers niet diezelfde gemeenteraad die vond dat de groene energie van Eneco niet behoorde tot de kerntaken van de gemeente, maar beleggen in een voetbalstadion Feyenoord, een 100% commerciële onderneming, is volgens een meerderheid van dezelfde gemeenteraad kennelijk wel een kerntaak van de gemeente. Voorzitter, wat ik ook nadrukkelijk wil zeggen, is dat wij ons ernstige zorgen maken over de toekomst van de voetbalclub Feyenoord. Men beloofde de supporters dat met de komst van dit stadion PSV en Ajax ingehaald zou worden, dat zijn de letterlijke woorden van de heer Van Merwijk. Een vaste vergoeding was een harde eis voor de voetbalclub, hoe vaak hebben we dit de directie van de voetbalclub wel niet horen zeggen. Zowel mijnheer Gudde en mijnheer De Jong als mijnheer Koevermans, maar deze harde eis bestaat helemaal niet, die heeft men laten vallen. Niemand geeft Feyenoord die garantie en uiteindelijk na veel aandringen moest de heer Smorenburg van de BVO dit toegeven. Je vraagt je dan ook af waarom Feyenoord eigenlijk in hemelsnaam akkoord gaat met deze businesscase. Voorzitter, ook dat rare idee dat je bij voorbaat al een icoon ontwerpt, iconen groeien door de tijd heen, die kun je namelijk niet ontwerpen en in Rotterdam doet men een beetje aan ansichtkaartenarchitectuur. De ideeën zijn vaak ondoordacht en op lange termijn werkt dat niet, kijk nu maar wat er aan de hand is in de Markthal. Feyenoord zei altijd dat men definitief 'ja' zou zeggen als de drie stoplichten op groen zouden staan, de businesscase, bouwkosten

en financiering. Het is inmiddels overduidelijk dat deze niet op groen staan en dan ook nog, dat werd vorige week duidelijk, onder druk van het college een paginagrote advertentie plaatsen met de tekst 'Wij gaan ervoor', waarin ook de supporters uitgebreid werden genoemd, maar uit mijn vragen bleek dat de supportersvereniging hier helemaal niet in gekend was. Over communicatie gesproken, maar daar ligt nu ook een motie voor. Voorzitter, dit college heeft de gemeenteraad maar één plan voorgelegd en er werd geen alternatief geboden, ook niet in de milieueffectrapportage waar wij diverse malen om gevraagd hebben. Dan krijg je natuurlijk al snel de tunnelvisie dat je eigenlijk maar over één plan een oordeel mag geven en dat is Feyenoord City. Ik vind die hele naam Feyenoord City eigenlijk al van een bedroevend niveau, eigenlijk net zo bedroevend als het stadionplan voor Feyenoord en is het nog een icoon? De ene aanpassing volgt na de andere. Voorzitter, de Partij voor de Dieren is de partij van duurzaamheid, hergebruik en circulaire economie, historisch waardevolle gebouwen en helemaal gemeentelijke monumenten die koester je, die geef je een tweede leven, die renoveer je. Dat is duurzaamheid, maar ja die optie is nooit voorgelegd aan deze gemeenteraad, nooit en te nimmer, en nu ligt er dan een plan voor de herontwikkeling van De Kuip. Ik heb het bekeken, De Kuip wordt echt mismaakt, misvormd, en aan het geld dat per januari 2022 klaar zou moeten zijn, er zou € 1,5 miljoen per jaar opzij worden gezet, wordt wederom niet voldaan. Voorzitter, er ligt nu een amendement van drie partijen, in plaats van te zeggen dat niet wordt voldaan aan de Position Paper en de stekker eruit te trekken, komen deze partijen met een amendement dat weer voor uitstel gaat zorgen en ook nog een amendement, dat bleek vorige week maar ook deze morgen, dat weer op verschillende manieren door de diverse partijen geïnterpreteerd wordt. Voorzitter, laten we gewoon stoppen met dit ondoordachte plan, trek nu de stekker eruit, want hoe serieus neem je jezelf als gemeenteraad als je je niet houdt aan de voorwaarden die je zelf hebt opgesteld. Voorzitter, iedere politicus is een passant en zal ervoor moeten zorgen dat hij zijn opvolgers niet opzadelt met zijn puinhoop of krankzinnige ideeën. Toen ik in 2014 als burgerlid in de raad kwam, zaten we bijvoorbeeld al met die krankzinnige ideeën over het Warmtebedrijf waar we nu nog steeds aan vastzitten en niemand neemt zijn verantwoordelijkheid, nee de opvolger mag het wel weer oplossen. Voorzitter, ik heb het al eerder gezegd, Feyenoord City is een historische vergissing en dat brengt mij bij een vraag aan de wethouder. Wethouder, over die € 30 miljoen, dus niet over het geld van de Vrienden aan de Maas, ik wil het even hebben over die € 30 miljoen want ook dat bedrag moet nog komen. Dat wilde men voorfinancieren en na akkoord ophalen bij de supporters, maar hoe staat het hier nu mee? Anders gezegd, hoe gaat het nu lopen met die € 30 miljoen die over de financial close wordt getild? Ik heb het antwoord nog niet mogen vernemen en ik hoop dat nu van de wethouder te vernemen.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft het volgende amendement en de volgende motie ingediend.

Amendement B. Salariëring op basis van de Wet normering topinkomens

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 8 juli 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van Toets Position paper Feyenoord City;

besluit:
in het ontwerpraadsbesluit 'Toets Position Paper Feyenoord City' in de opsomming onder het tussenstreepje met de tekst 'op grond hiervan te besluiten tot financial commitment voor de realisatie van het nieuwe stadion, met als opschortende voorwaarden om te komen tot financial close dat' toe te voegen:
'Stadion Feijenoord N.V. contractueel borgt dat de bezoldiging van bestuurders van Stadion Feijenoord N.V. en Nieuw Stadion B.V. conform de Wet normering topinkomens geschiedt'"

w.g. R.T.J. van der Velden

Toelichting
De gemeente Rotterdam hecht waarde aan toepassing van de Wet normering topinkomens voor bestuurders van Stadion Feijenoord N.V., maar deze verbonden partij wil dat niet. Wij vinden dat de gemeente voet bij stuk moet houden.

Motie 3. Second Opinion voorwaarde 9.4 door Hypercube

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 juli 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van Toets Position Paper Feyenoord City;

constaterende dat:
- adviesbureau Deloitte er in de invulling van zijn opdracht verstrekt door de gemeenteraad voor heeft gekozen de aannames onderliggend aan de businesscase van Feyenoord City niet te toetsen op haalbaarheid, maar te berusten in het oordeel van de opstellers van de businesscase;
- het tevens geen oordeel heeft kunnen of willen vellen over de invulling van voorwaarde 9.4 uit de gemeentelijke positie ten aanzien van Feyenoord City, ook wel Position Paper genoemd;

overwegende dat:
- het rendement voor de gemeente Rotterdam uit haar deelneming in Stadion Feijenoord N.V. voor het grootste deel volgt uit de prestaties op het veld, die op hun beurt weer afhankelijk zijn van de vergoeding die de voetbalclub krijgt door haar wedstrijden in het nieuwe stadion te spelen;
- het adviesbureau Hypercube gespecialiseerd is in het berekenen van deze interactie tussen de kwaliteit van sportbedrijven en de inkomsten die te verwachten zijn als gevolg van investeringen in de bedrijfsvoering;

verzoekt het college:
- een opdracht te verstrekken aan het bureau Hypercube om voorwaarde 9.4 opnieuw te toetsen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden en P.J.H.D. Verkoelen

Het amendement en de motie zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Dan hebben we op deze manier alle leden van de raad, alle fracties, aan het woord gehad. We gaan straks schorsen voor een rustpauze en voor de lunch. Daarvoor zou ik graag een uur willen gebruiken, maar daar voor wil ik een aantal raadsleden toch nog aan het werk zetten want wij gaan straks de uitgebrachte stemmen met betrekking tot het bestuur van BOOR nog tellen en ik vind het fantastisch om de heer Jonker voor zijn vertrek uit de raad toch nog aan het werk te zetten. Ik stel dus ook in het stembureau de volgende leden voor: de heren Verheij, Koster, Postma en Jonker en ik belast de heer Verheij met het voorzitterschap. Voordat we weggaan nog even een punt van orde van de heer Achbar, een ogenblik graag.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja dat klopt voorzitter, even een punt van orde naar aanleiding van de opmerking die u maakte over te laat ingeleverde moties. Ik heb dat even uitgezocht, u hebt het onderwerp om 18.44 uur afgesloten en de moties zijn om 18.39 uur gemaild. Dus op uw verzoek is de vraag hoe wij daarmee omgaan. Van mij hoeft er niet per se een derde termijn te komen, maar als dat procedureel is dan…

De **VOORZITTER**. Ik heb echt op een gegeven moment niet geconcludeerd dat moties deel uitmaken van de beraadslaging en ik stel voor dat we daarvoor straks na de lunchpauze even kort een minuutje de beraadslaging heropenen, dan kunt u die moties even duiden en dan kunnen we verder, dan blijven wij binnen de procedures.

De heer **ACHBAR** (denk). Alright, top.

De **VOORZITTER**. Ik laat het aan de wethouder of de wethouders die daarbij horen om daar nog even een kort advies over uit te brengen. We zoeken even uit welke wethouders dat zijn en ik stel voor om dat straks aan het begin van de middagvergadering na de lunch te doen, dat zal zijn om 13.45 uur. Ik schors de vergadering voor een uur.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 6 en 8 juli 2021

Notulen van de raadsvergadering van 8 juli 2021 (middagzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 9.

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb, met dien verstande dat het voorzitterschap van 14.00 tot 14.03 uur is waargenomen door de heer J.W. Verheij en van 17.54 tot 18.03 uur, van 18.28 tot 18.32 uur van 18.52 tot 20.25 uur is waargenomen door mevrouw C.M. Zeegers

Voor de presentielijst wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering, gehouden op 6 juli 2021

Namens het college zijn tegenwoordig mevrouw J. Bokhove, de heer A.H.P. van Gils, de heer S. Kasmi, de heer S.A. Kurvers, de heer S. de Langen, de heer B. Wijbenga-van Nieuwenhuizen

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

Heropening

9. Herbenoeming van mevrouw R.G.M. Voss als lid van het college van bestuur van de Stichting Bestuur Openbaar Onderwijs Rotterdam (BOOR) - vervolg

De **VOORZITTER**. Ik mis nog een aantal fracties en ik wil graag beginnen met de hervatting van de vergadering. Ik neem u mee naar de uitslag van de stemming over een bestuurslid bij BOOR. De heer Verheij heeft de uitslag en het ging om het voorzitterschap van Stichting BOOR. Mijnheer Verheij, de uitslag graag.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Voorzitter, het gaat om de herbenoeming van een lid van het bestuur van de Stichting Bestuur Openbaar Onderwijs Rotterdam. Voorgedragen is mevrouw R.G.M. Voss. Er zijn 36 stemmen uitgebracht en daarvan zijn er 36 voor mevrouw Voss en met deze Noord-Koreaanse uitslag kunt u de conclusie trekken.

De **VOORZITTER.** Hartelijk dank, waarmee ik vaststel dat de raad akkoord gaat met de voordracht. We brengen de felicitaties over.

6. Voorjaarsnota (derde termijn)
6.1 Debat met het college van burgemeester en wethouders naar aanleiding van de Voorjaarsnota 2021 en de voorstellen onder 6.2 tot en met 6.6 (derde termijn)
6.2 Het voorstel tot vaststelling van de Eerste herziening van de begroting 2021 (derde termijn)
6.3 Het voorstel tot vaststelling van de Voorjaarsnota 2021 (derde termijn)
6.4 Het voorstel met betrekking tot de borging van de investeringsruimte voor vervangingsinvesteringen, renovaties en restauraties (derde termijn)
6.5 Het voorstel met betrekking tot de investeringsvoorstellen Voorjaarsnota 2021 te dekken uit de verkoopopbrengst Eneco (derde termijn)

6.6 Het voorstel met betrekking tot de actualisatie van het grondprijzenbeleid voor sociale huurwoningen (derde termijn)

De **VOORZITTER.** Mijnheer Achbar, ik had u graag in de gelegenheid gesteld om een korte derde termijn voorjaarsnota te hebben om de moties die na einde beraadslaging alsnog zijn ingediend nog even toe te lichten. Mijnheer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja, dank u wel voorzitter. Ik heb even moeten rennen, dat merkt u aan mijn ademhaling. Zondag staan we stil bij de grootste massamoord na de Tweede Wereldoorlog. Op 11 juli 1995 werden er 8000 onschuldige mensen op gruwelijke wijze vermoord tijdens de val van Srebrenica. We zijn blij om te zien dat er meer erkenning is van de pijn en het leed dat de nabestaanden tot de dag van vandaag nog voelen en we dienen dan ook twee moties in voorzitter. De eerste heeft als strekking om als teken van respect en medeleven de Nederlandse vlag op 11 juli 2021 halfstok te hangen voor de herdenking van de val van Srebrenica en de tweede motie is het verzoek een oproep te doen aan onderwijsinstellingen in Rotterdam om meer aandacht te geven aan de genocide van Srebrenica in het geschiedenisonderwijs. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar heeft de volgende moties ingediend.

Motie 127 De vlag halfstok voor Srebrenica

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- op 11 juli 1995 er 8000 onschuldige mensen op een gruwelijke wijze vermoord zijn tijdens de val van Srebrenica;
- de val van Srebrenica de grootste massamoord op Europees grondgebied was na de Tweede Wereldoorlog;
- de stad Rotterdam onder andere verbonden is met Srebrenica door de muurschildering van de skyline in het Dutchbat compound;
- sinds 2016 het ministerie van Defensie jaarlijks de Nederlandse vlag halfstok hangt ter herdenking van de val van Srebrenica;
- het vlagprotocol bedoeld is voor de Rijksoverheid, provincies en gemeenten;
- de gemeente Rotterdam ook een vlagprotocol hanteert;
- de richtlijnen van het vlagprotocol van toepassing zijn op onder andere verjaardagen van leden van het Koninklijk Huis en 4 en 5 mei;

van mening dat:
- erkenning van de pijn en het leed van deze groep uiterst belangrijk is;
- get een mooi gebaar is naar alle nabestaanden van Srebrenica wanneer 11 juli toegevoegd wordt aan de lijst van de officiële vlagdata;

verzoekt het college:
- om als teken van respect en medeleven de Nederlandse vlag op 11 juli 2021 halfstok te hangen voor de herdenking van de val van Srebrenica;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit

Motie 128 Meer aandacht voor genocide Srebrenica in het onderwijs

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van de Voorjaarsnota 2021;

constaterende dat:
- vredesorganisatie PAX opdracht heeft gegeven voor het onderzoek van historicus Marc van Berkel;
- volgens historicus Marc van Berkel er te weinig aandacht is in het geschiedenisonderwijs voor de genocide in Srebrenica;
- ook de nasleep van Srebrenica te weinig aandacht krijgt in het onderwijs in Nederland en in de internationale gemeenschap;
- dit gebleken is na bestudering van lesmateriaal in het geschiedenisonderwijs voor basis- en middelbare scholen;

van mening dat:
- de genocide in Srebrenica de grootste oorlogsmisdaad in Europa is sinds de Tweede Wereldoorlog;
- de tragedie in Srebrenica meer aandacht moet krijgen in het geschiedenisonderwijs;
- in de summiere aangeboden lesstof het vooral gaat over de rol van de Nederlandse militairen in Srebrenica, wat een nogal eenzijdig perspectief is;
- er veel meer aandacht moet zijn voor de slachtoffers en nabestaanden van de genocide, waarbij hun gezichtspunt belangrijk is;

verzoekt het college:
- een oproep te doen aan onderwijsinstellingen in Rotterdam om meer aandacht te geven aan de genocide Srebrenica in het geschiedenisonderwijs;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit

De **VOORZITTER.** De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen. Ik zou graag de vicevoorzitter willen vragen mij te helpen want deze moties zijn grotendeels voor mij bestemd.

De **VOORZITTER.** (de heer Verheij): Wenst iemand iets te zeggen over deze moties? Dat is niet het geval, dan is het aan de burgemeester om deze moties van advies te voorzien.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). De motie Vlag halfstok voor Srebrenica, met alle sympathie die ik heb voor het verzoek, is niet iets waar de gemeenteraad over gaat, en ook niet iets waar ik over ga. De vlaginstructie is in ons stelsel voorbehouden aan de minister-president en daar is een nationale instructie voor wanneer de Nederlandse vlag halfstok kan, dat is echt aan de minister-president. En de Rotterdamse vlag halfstok hangen is geen gebruik en dat heeft eigenlijk geen waarde in die zin. De nationale vlag halfstok hangen is een zaak van de nationale overheid en eigenlijk heel specifiek aan de minister-president. Het is wel zo dat ik al eens eerder heb gemeld dat alles wat met Srebrenica te maken heeft de aandacht heeft. Dat heb ik ook beloofd en ik zal zelf zondag ook spreken op de herdenking in Den Haag samen met mijn collega van Den Haag. Dus deze motie moet ik helaas om procedurele reden ontraden.

De motie, oproep aan onderwijsinstellingen om aandacht te besteden aan de genocide in Srebrenica in de geschiedenisonderwijs had eigenlijk wethouder Kasmi kunnen doen, maar ik vermoed dat zijn advies zou zijn 'ik neem dit verzoek door met de onderwijsinstellingen en het is aan hen om te bepalen of ze dat willen'. Dus het oordeel daarover is aan de raad, maar het kan geen kwaad dat het college het verzoek aan de onderwijsinstellingen voorlegt. Ik weet overigens dat de onderwijsinstellingen al heel veel verzoeken krijgen, op tal van terreinen. Dat was het voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Leidt dat nog tot nadere bespiegelingen vanuit de raad? Dat is niet het geval, dan geef ik de voorzittershamer weer terug aan de burgemeester.

De **VOORZITTER.** Dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt van de voorjaarsnota alsnog af in een korte derde termijn en heropen het debat over Feyenoord City.

8. Feyenoord City - vervolg
8.1 Het voorstel met betrekking tot de toets van de Position Paper Feyenoord City - vervolg
8.2 De tweede onderzoeksbrief van de Rekenkamer Rotterdam: toetsing risico's en waarborgen - vervolg
8.3 Het voorstel tot het aanwijzen van percelen in het plangebied Feyenoord City als bedoeld in de Wet voorkeursrecht gemeenten - vervolg

De **VOORZITTER.** Dan is het woord aan het college in de eerste termijn en als eerste geef ik het woord aan wethouder Van Gils.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Het belang van dit onderwerp is volgens mij door de eerste spreker goed aangegeven, de heer Verheij schetste het belang voor Zuid aan de hand van de recente ideeën en concretisering waar al tien, vijftien jaar aan gewerkt wordt en het feit dat dit daar een heel wezenlijk misschien wel dragend bestanddeel van is. Dus het belang van Feyenoord City, de totale gebiedsontwikkeling en daarin in het bijzonder ook het stadion, dat is evident. De heer Simons heeft erop gewezen dat dit, anders dan sommige andere partijen, een lange geschiedenis heeft en dat het eigenlijk een voorwaardelijk besluit is geweest in de Position Paper van de raad van Rotterdam om te zeggen 'dit doen we'. Nu staan we niet in een fase 'wat zou je doen met dat gebied of wat voor stadion zou je eigenlijk willen bouwen of zou je niet in De Kuip moeten blijven?' maar we zitten nu in een afgesproken, door de raad buitengewoon strak geformuleerd Position Paper. Dus ik onderschrijf graag het belang van het erkennen van de consistentie aan het geheel, de betrouwbare overheid is ook een overheid die zich houdt aan de eigen afspraken en besluiten. Ik wil ook benadrukken dat omdat het groot is en omdat het ook al lang duurt, veel respect en bewondering voor de inzet van u allen en voor een aantal, in het bijzonder de Korhof in MPOF, die er zoveel tijd en inzet in hebben gestoken en voor de grondigheid waarmee u zich in dit complexe dossier hebt verdiept, deels als begeleiding van een door u geselecteerd onderzoeksbureau, Deloitte, waar sommigen van u echt heel druk mee geweest zijn om daar sturing en begeleiding aan te geven, en ook voor alle anderen die heel veel vragen gesteld hebben aan de Stichting Gebiedsontwikkeling aan de Maas, aan de BVO, aan het stadion en uiteraard aan ons en die vragen gesteld hebben aan de supporters die erbij waren. Dus dank voor die inzet. Het onderwerp verdient het en dat maakt ook een zorgvuldige besluitvorming mogelijk. Ook dank vanaf deze plek aan ambtenaren die er heel druk mee zijn geweest om al die vragen van u ook te beantwoorden.
Als gezegd, van sommige fracties was in hun inbreng duidelijk dat ze zeiden 'moeten we dat eigenlijk wel doen?' Maar die wijs ik erop dat we gelet op de consistentie en de Position

Paper daar niet onmiddellijk nu mee kunnen instemmen en daar dus ook in mijn bijdrage geen grote beschouwingen over.
Dan even naar de inbreng van de sprekers op een rij. De heer Verheij noemde het belang van het tempo. Ja, een wedstrijd moet gespeeld worden en als je kijkt naar de oorspronkelijke Position Paper, zitten we al in de verlenging. Start bouw van het stadion had volgens de eerste inzichten in 2020, aanvang 2020 moeten zijn. We lopen dus wel twee jaar daarop achter. Dus het tempo, maar dat zit ook in het amendement dat is ingediend, is van belang.
Het amendement over het publiek kader, dat eigenlijk preciezer formuleert dan in het oorspronkelijke 'wat is nog de rol van de gemeente als aandeelhouder als het stadion eenmaal functioneert?' Ik denk dat dat een preciezere weergave is zoals dat amendement nu is, door te zeggen 'tot het zover is, is dat publiek kader heel breed'. We hebben het ook in de Position Paper over een sociaaleconomisch programma, over mobiliteit, allerhande afspraken en als het er een keer staat, is het minder. En de suggestie – dat zal niet voor u zijn, maar voor uw opvolger, zal ik maar zeggen, en onze opvolgers – dat het publiek kader als die exploitatiefase eenmaal aangebroken is, niet zou moeten leiden tot het beeld dat je er niet vanuit continuïteit voor het stadion zit, maar ook andere onderdelen zou moeten doen, zou niet de reden moeten zijn om erin te blijven zitten en dat zou ook niet logisch zijn met de exitregeling die we daarin ook op verzoek van de raad hebben aangebracht. Dus in die zin kan het college dat amendement omarmen omdat het daar preciezer in is en daarmee is niet gezegd dat zolang je er nog in zit, je niet ook met die bril en het publieke belangen die we gedefinieerd hebben, blijft kijken naar wat er dan voorligt, in ieder geval als aandeelhouder. Het is geen reden om aandeelhouder te blijven. In die zin is het een wat striktere formulering.

De **VOORZITTER.** De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Ja voorzitter, maar daarmee zegt de wethouder wel net iets anders dan hoe het in het amendement staat want als je het amendement leest, staat er eigenlijk 'op het moment dat het stadion gerealiseerd is en de gemeente is aandeelhouder, gaat het om continuïteit en rendement'. En die publieke belangen die in het oorspronkelijke publiek kader wel stonden, namelijk dat de gemeente ook een rol als aandeelhouder heeft om die andere publieke belangen te behartigen, die schrapt dit amendement nu uit het publiek kader. Dus ik snap dat u zegt dat dat op zich geen reden mag zijn om aandeelhouder te blijven, maar als je aandeelhouder bent, verwacht ik wel dat de gemeente ook op de publieke belangen let en niet alleen op rendement en continuïteit.

De **VOORZITTER.** Mijnheer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Ja voorzitter, daar zit precies het punt. Het publiek kader beschrijft waarom je aandeelhouder bent en dat is wat je in een publiek kader opschrijft. Dus de redenering is andersom dan de heer Postma het zegt, die zegt namelijk 'je bent aandeelhouder en dan ga je beschrijven wat je via die positie allemaal doet', maar dat is niet waarom je een publiek kader vaststelt als gemeenteraad. Je stelt als gemeenteraad een publiek kader vast om vast te leggen waarom je aandeelhouder bent en de reden waarom we in de exploitatiefase nog aandeelhouder zijn, is dat als we in een keer al ons geld eruit zouden willen trekken, we de continuïteit van het stadion in gevaar brengen en daarmee al die mooie dingen die het in de exploitatiefase nog steeds kan betekenen voor Zuid, maar die we niet besturen, om het maar zo te zeggen, via het aandeelhouderschap. Daar zit het verschil dus het hangt op de essentie van 'wat is het publiek kader?' en dat is de beschrijving waarom je aandeelhouder wilt zijn.

De **VOORZITTER.** De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Dank voorzitter, dan op dat punt, want dat ben ik op zich met u eens, alleen in het amendement heeft u het over het rendement en het rendement is geen publiek doel. De continuïteit van het stadion dient wel een publiek doel zoals u net ook terecht beschreef, want daar gaat nu de hele gebiedsberekening, het hele zwikkie, mee als het ware, maar dat maakt wel dat in de exploitatiefase dan de continuïteit van het stadion een publiek doel is, maar het rendement erop, op dat moment, mijns inziens niet.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Voorzitter, ik kan die redenering van de heer Tak ook nog wel volgen, dan nodig ik hem uit om aan te geven of hij mee wil denken om dat nog iets aan te scherpen in de tekst. Uiteraard onder de gedachte dat hij dan ook instemt met het amendement dat daar dan uitkomt, dus daar hoor ik de heer Tak dan graag over.

De heer **TAK** (pvda). Dat is een aanbod dat ik natuurlijk niet zomaar naast me neer kan leggen dus ik ga daar even serieus over nadenken.

De **VOORZITTER.** De heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Dank.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Dan zie ik dat amendement als het er is graag tegemoet. Maar met de redenering zoals we hem volgens mij nu hebben, want daar is toch wel eenheid van opvatting over, dat die belangen wel degelijk spelen en dat als je aandeelhouder bent als gemeente, je ook dat algemeen belang van de gemeente meeneemt om dat te doen en met een formulering die recht doet aan het feit dat voor mij niet het beeld is 'we blijven alleen voor de andere publieke belangen aandeelhouder tot in lengte van dagen', want dat is niet de bedoeling. Maar tegelijkertijd dat je niet alleen maar – zeker een rendementseis is niet het allereerste om te zeggen, want we runnen bij wijze van spreken de RET ook niet omdat we daar geld mee denken te verdienen. Het is een publiek belang dat we een goede, betrouwbare en gecommitteerd aan de doelstellingen van de stad, OV-voorziening hebben. Dus ik zie dat amendement graag als het in deze termen geformuleerd is, dan mag ik ervan uitgaan dat het college dat positief zal adviseren.
De heer Simons, dat gaat wat meer over het amendement dat in de breedte door PvdA, GroenLinks en Leefbaar Rotterdam ingediend is. Dat amendement geeft een verdere detaillering en precisering van wat het college heeft voorgelegd in het raadsvoorstel voor de komende periode en in die zin is het goed omdat het daarmee de rollen – dat heeft de heer Simons ook gezegd – precies neerlegt; wie moet wat wanneer doen? Het moedigt anderen aan om daar ook tempo mee te maken. De tweede verlenging, of de eerste verlenging, maar in ieder geval in de verlenging spelen, brengt ook verplichtingen met zich mee, om het zo maar te zeggen. Het maakt ook duidelijk dat die mits, als we hier ja tegen zeggen, en de finale beoordeling bij financial close, wat dan ook het oordeel zou zijn, dat is dan ook in het debat tussen u en sommige anderen aan de orde geweest, geen nieuwe criteria zouden zijn maar dat deze het zijn en dat ze niet vrijblijvend zijn. Dus in die zin kan het college met dat breed gedragen amendement instemmen, wat de facto betekent dat het in de plaats komt van het voorstel dat voorgelegd is.
U heeft ook aandacht gevraagd voor de communicatie met de supporters die beter moet en niet alleen u heeft dat gedaan, maar anderen ook. De heer Postma heeft dat gedaan en de heer Tak, maar ook anderen hebben dat gezegd. Ook in mijn contacten met Feyenoord is duidelijk dat die boodschap loud en clear overgekomen is. Zowel door de manier waarop ze het proces hebben gevolgd, de hoorzittingen die u heeft gehoord met supporters, maar natuurlijk ook de wijze waarop u de BVO bevraagd heeft over hoe dat nu zit. Dus in die zin weet ik dat aan de club, met de erkenning dat het best ingewikkeld is, zeker als je nog ver voor de bouw zit, die boodschap luid en duidelijk overgebracht is en dat heb ik in de

commissie ook gezegd, dat kan geen verrassing voor de club geweest zijn want dat was ook van de kant van het college wel overgebracht.
De heer Postma had het over de WNT. Uw vraag was 'gaat u tegen stemmen als het niet volgens de WNT is?' Ik vind eigenlijk dat u die vraag niet zo zou moeten stellen. In beginsel zeggen we als aandeelhouders 'daar waar de WNT van toepassing is, houden we ons daaraan'. Waar die niet automatisch van toepassing is, die domeinen waar de reikbaarheid van de WNT niet op ziet, daar overleggen we met aandeelhouders. Onze inzet is altijd bij benoemingen te zien op diversiteit en een aantal andere dingen en dat moet een sobere beloning zijn. Of je van een WNT als minderheidsaandeelhouder met een voorziene exit moet zeggen 'wij eisen dat dat een WNT is', of 'we gaan tegen stemmen als dat een uitkomst zou zijn die hoger is', dan vind ik dat u daar wat te scherp in bent. Natuurlijk hebben we gezegd bij moties als Geen stenen maar benen en anderszins dat het primair voor de club zou moeten zijn en dat je zegt 'ga nu het meeste geld in het voetbalbedrijf stoppen' en daarbij past niet een bovenmatige of een veel te hoge beloning voor anderen. Dus daar mag u mij straks ook als we een keer zover zijn ook op aanspreken, maar een harde eis dat het niet meer dan DE WNT is, normaal bij dit soort situaties kijk je ook 'wat is nodig om die functie goed in te vullen, welke competenties en eisen stellen we daaraan en hoe zit het in de benchmark met anderen?' Dat wil niet zeggen dat we net als een soort high consultants zeggen 'we gaan kijken wie het hoogste heeft en dan is het een race naar boven'. Ik deel daar af en toe uw zorgen in. Maar we kijken wel, dat kan betekenen dat je toch boven de WNT uitkomt.
Dat brengt me ook bij de heer Tak die op dat punt ook een suggestie of een verzoek had 'kunnen de bestuurders dan ook niet het belang synchroniseren door te zeggen 'ze moeten zorgen dat hun belang ook synchroon loopt met het belang van de continuïteit van het stadion'? Dat vind ik een goede en ook een logische en niet ongebruikelijke manier om dat te doen. Hoe zo'n beloningspakket eruitziet, met een deel variabele beloning, dat doen we in veel deelnemingen, of dat je dat een deel in aandelen doet waardoor je sowieso ziet dat ook de langetermijnhorizon en het belang groot is, daar willen we met andere aandeelhouders over praten. Alles binnen het kader, dat dat niet sky high is 'hoe kan ik een pakket maken waardoor ze alle belang hebben om alleen op rendement uit te komen', want dat is niet in ons belang, maar wel door te zeggen 'uw commitment hieraan blijkt ook uit het feit dat u er zelf in gelooft'.

De **VOORZITTER.** De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja dank en dank voor deze suggestie, dat vind ik een goede werkbare suggestie. Zou u dan ook kunnen toezeggen dat u dan ook een terugkoppeling geeft aan de gemeenteraad over wat – en dat hoeft natuurlijk niet in absolute euro's – zijn de afspraken die gemaakt zijn om inderdaad die belangen synchroon aan elkaar te laten lopen.

De **VOORZITTER.** Wethouder.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Dat zullen we doen, op het moment dat we zover zijn zeker en het komt of in de voortgangsrapportage of in ons beheerverslag deelneming of anderszins als we soms bij grote majeure beslissingen iets aan u laten voorleggen, dus vanzelf. De heer Achbar…

De **VOORZITTER.** De heer Van der Velden eerst.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u, ik heb een vraag aan mijnheer Tak, want u als sociaaldemocraat gaat er dan eigenlijk straks akkoord mee dat de leiding van het stadion geprikkeld wordt om, zoals u zegt 'haar, best te doen', maar het kan natuurlijk ook een

perverse prikkel zijn dat men juist risico gaat nemen om maar zo hoog mogelijk rendement te halen en dat lijkt me toch niet iets waar de PvdA voor staat.

De **VOORZITTER.** De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja dat schetst u terecht, mijnheer Van der Velden. Dus dat luistert ook nauw hoe we dat precies gaan doen en ik ben het met u eens, je moet opletten dat de prikkel inderdaad zodanig en alleen financieel is, dat bij wijze van spreken ook met negatieve maatschappelijke effecten die beloning er dan nog steeds is dus neem de woorden van de heer Van der Velden ter harte, zou ik zegen aan de wethouder, en neem die mee bij de uitwerking van het pakket. Daarom vroeg ik ook aan de wethouder of hij een stukje terugkoppeling zou kunnen geven want het is denk ik heel moeilijk nu om even in een gesprek dit met elkaar helemaal uit te kristalliseren, maar ik ben het in achtergrond en idee met u eens dat het erover moet gaan dat de achtergrond en de belangen van de gemeente gelijk lopen met die van de directie. De belangen van de gemeente zijn niet louter financieel, er zijn ook andere belangen en we moeten op een goede manier kijken naar hoe je dat kunt invullen.

De **VOORZITTER.** De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Dank u voorzitter, de wethouder zei dat ik die vraag eigenlijk niet zo moest stellen en ik begrijp eigenlijk niet zo goed waarom. In het investeringsmemorandum en ook in andere documentatie lezen we dat de gemeente als grootste aandeelhouder de wens van de WNT nadrukkelijk op tafel heeft gelegd. Dat is fijn, maar als je het zo belangrijk vindt als aandeelhouder ook als signaal naar de stad dat we geen grootverdieners aan het subsidiëren zijn, waarom zou je dan niet nog een stapje verder kunnen gaan en gewoon kunnen zeggen 'nee, het is geen voorwaarde in de Position Paper'? Dus we kunnen het niet afdwingen, maar laat dit duidelijk zijn, wij zullen tegen stemmen op het moment dat die beloning boven, laten we zeggen, de dan geldende WNT-normen komt.

De **VOORZITTER.** Wethouder.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). De inzet die u noemt, waar we aan hechten, hebben we altijd bij deelnemingen dus die doen we ook heel consistent en het is heel voorspelbaar dat dat onze inzet is. Wat we meestal doen, dat proberen we natuurlijk – we hebben natuurlijk 28 deelnemers dus ik mag redelijk veel, ook namens onze ambtenaren – is het als aandeelhouders niet voortdurend op stemmingen aan te laten komen om te zeggen 'voor/tegen en we kijken wat eruit komt'. Zeker bij een nieuwe onderneming die gaat starten probeer je om daar met elkaar goed uit te komen omdat je heel veel besluiten die je gaat nemen, probeert als aandeelhouders gemeenschappelijk te doen. Dat doe ik als we bij Stedin zitten en dat hebben we rond de verkoop van Eneco gedaan en dat doen we rond Evides dus kortom, je probeert met elkaar als aandeelhouders zo min mogelijk splijtzwam te zijn van 'we gaan gewoon stemmen'. Dat is de reden dat te zeggen 'wij stemmen altijd tegen', mij een brug te ver gaat. Over onze inzet kan geen twijfel bestaan, die ligt vast in het Beleidskader Verbonden Partijen en die is nog eens een keer expliciet gemaakt bij het conceptaandeelhoudersstatuut dat we hebben gemaakt.

De **VOORZITTER.** De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Dank voorzitter, dan afsluitend. Ik hoop dan maar dat de gemeente Rotterdam als aandeelhouder in dat proces als er belangrijke zaken spelen waar de aandeelhouders het niet over eens worden toch ook wel de optie op tafel kan leggen dat je

er dan een splijtzwam van maakt. Ik verwacht toch wel, ook als er een nieuw stadion komt, dat de gemeente als actief aandeelhouder erin zit en dan begrijp ik het argument van de unanimiteit en 'we proberen niet te veel discussie tussen de aandeelhouders teweeg te brengen', maar ik verwacht eerlijk gezegd ook wel echt actief aandeelhouderschap.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Daar kunt u gerust op zijn, we hebben niet de reputatie van een makkelijke aandeelhouder en dat we dat actief doen en dat we dat voorspelbaar doen en dat we ook niet… Dus ik vraag dat u niet van tevoren vastlegt 'als dat gebeurt, moet u zo stemmen', omgekeerd is het ook niet zo, dat signaal mag ook duidelijk zijn, dat ze zeggen 'ach, dat wil de gemeente wel maar als puntje bij paaltje komt, dan gaan ze toch mee'. Want dat is evenzeer een beeld. Dus ik wil de ruimte hebben om recht te doen aan wat we opgeschreven hebben en om recht te doen aan het Beleidskader Verbonden Partijen en daar hebben we vorig jaar volgens mij uitgebreid over gesproken toen we dat opnieuw vaststelden. Dus aan mijn inzet hoeft u niet te twijfelen en anders weet u mij ongetwijfeld in deze raadzaal weer aan de das te trekken.
De heer Achbar, als ik verder mag gaan voorzitter, ook u heeft het belang van Feyenoord City voor Zuid enorm onderstreept en dat ook nog tot uiting gebracht in een motie over een baangarantie. Die moet ik ontraden, eigenlijk ook om een wat procedurele kant omdat we zeggen 'dat zou eigenlijk weer een nieuwe eis zijn die bovenop wat we eerder gedaan hebben komt'. We hebben in het sociaaleconomisch programma heel veel afspraken gemaakt over stages, over in de wijken actief zijn voor de club, over banen die er komen met volumes en peildata en dat zit er allemaal in. Natuurlijk, maar dat zit er ook in – en dan komt het meer bij collega Moti terecht – dat we met het WerkgeversServicepunt en met NPRZ bezig zijn om voortdurend te kijken als er banen komen, als er nieuwe vestigingen komen, zeker op Zuid, 'hoe kunnen we zorgen dat die ook landen bij de mensen op Zuid?' Dus dat zeg ik u wel toe, dat is al zo, maar dat zullen we zeker als daar nieuwe bedrijfsvestigingen of banen in de exploitatie van het stadion komen – soms zijn dat parttimebanen rond wedstrijden en evenementen, maar ook vaste banen – dat we natuurlijk op alle terreinen zullen kijken waar dat mogelijk is om die ook dienstbaar te laten worden aan Feyenoord City opdat we ook zorgen dat het ook een onderdeel van Zuid gaat worden. Dat is misschien wel – de heer Verheij zei dat al – een van de meest dragende onderdelen, het moet niet zo zijn – want dit is een stuk Zuid waar mensen soms zorgen over hebben en dit is een andere wereld – dat die niet met elkaar verbonden zijn. Dat doen we met een vak op Zuid, hier zit de jeugd van Zuid met 4000 jonkies. Als je dat uit gaat rekenen, kun je over een aantal jaar niet op Zuid wonen, tenzij je niet naar voetbal wilt, zonder dat je daar geweest bent, dus op dat gebied mag u verzekerd zijn van de steun voor wat u wilt. Alleen dat nu vastleggen in een motie en eisen als garantie, dat gaat te ver.
Uw andere motie ging over het supportershome. De heer Vonk heeft daar ook iets over gezegd; hoe ga je om met supporters? Het moet duidelijk zijn dat we dit stadion niet alleen maar bouwen – en het stadion wordt gebouwd en de hele businesscase is daarop gebaseerd – voor twee keer 45 minuten voetbal, maar dat je daar dus veel eerder kunt komen en dat je er ook daarna nog lang wilt zijn. Of je nu in een skybox of businessunit zit, of in de zakelijke seats, dat je zegt 'ik zit hier met mijn vrienden' of 'ik zit bij de supporters'. Dus de bedoeling is en het verdienmodel is erop ingericht dat mensen daar lang willen zijn ruim voor de wedstrijd en ruim na de wedstrijd. Dat zit ook in het hele mobiliteitsplan; niet allemaal tegelijk komen en niet allemaal tegelijk gaan. Dus dat supporters zich thuis moeten voelen in dat nieuwe stadion, is evident en een supportershome is een plek waarvan je zegt 'dat is wat anders dan de bestuurskamer', waar sommige mensen zich heel senang voelen en anderen zeggen 'als supporters willen we in een ruimte zitten waar wij ons heel senang voelen'. Dat lijkt me prima en in die zin kan ik de motie omarmen dat er een supportershome komt. Maar een ding wil ik daarbij wel zeggen, we hebben ook ervaringen, niet alleen in deze stad, zeker niet alleen in deze stad, maar ook in andere steden waar een supportershome een soort vrijplaats werd

waar anderen, de politie of wie dan ook, niet binnen konden komen en waar dingen gebeurden waarvan je zei 'dat kan echt niet'. Die moesten soms redelijk nadrukkelijk gesloten worden, dat weet ik van andere steden tenminste. We willen niet zo'n sfeer van een vrijplaats waar dingen gebeuren waarvan we met z'n allen zeggen 'dat kan niet en dat mag niet', in het nieuwe stadion hebben. Als we het daarover eens zijn, dan is het een plek waar iedereen zich senang voelt en vrij om met gelijkgestemden een overwinning te kunnen vieren of samen even nog iets te drinken om het verlies te verzachten, wat ook nog wel eens zal gebeuren, en dan zijn we het eens. Dus we kunnen uw motie in die zin omarmen en we zullen dat verzoek ook aan de BVO overbrengen.
De heer Van der Velden had nog een vraag 'hoe zit het nu met die € 30 miljoen?' Dat staat heel precies uitgeschreven op pagina 12 van de brief van 22 juni jl. die we u gestuurd hebben en dat betekent dat de financiering daarmee geregeld is. Er staat ook dat er twee aanbiedingen zijn voor 'hoe ga je dat dan inrichten?' Hoe ga je nu zo'n pakket opbouwen, waar mensen voor kunnen kiezen en hun voorkeur uitspreken en wat mag dat ongeveer kosten en wat is dan effectief en is het eerlijk en fair? Die aanbiedingen worden beoordeeld en zodra daar een keuze in gemaakt is, wordt daar duidelijkheid over gegeven. Dus qua financiering is het geen probleem. Als die duidelijkheid er is, zal die door de club gegeven worden, door de BVO en het stadion natuurlijk, maar dan zullen we u daar ook over informeren. Hetzij apart, hetzij in de voortgangsrapportage die er is. Ik had nog inbreng van anderen, maar ik zie dat sommigen er ook niet meer zijn dus ik laat de inbreng van de heer Meeuwissen dan maar even voor wat die is.

De **VOORZITTER.** De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, ik kom nog even terug op het antwoord van de wethouder, want wat gebeurt er nu als de supporters niet inleggen en hoe lang mag je € 30 miljoen lenen van de garantiefaciliteit?

De **VOORZITTER.** Wethouder.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Het is primair de verantwoordelijkheid van club en stadion dat te doen. Ten tweede: men neemt gerenommeerde partijen in de arm die dat doen, die doen dat ook als je een grote musicalproductie maakt of anderszins en kijken dan 'hoe zetten we dat in de markt?', om het zo maar te zeggen. Wat zijn dan aantrekkelijke dingen? Voor sommigen is dat 'ik ga iets met vriendenachtige dingen doen, met meet-and-greet-achtige dingen'. Dus je bouwt pakketten van bijvoorbeeld: ík heb eerste recht van seating, ik kan stoelen uitkiezen, ik kan meer dingen kiezen'. Dus kortom, daar zijn pakketten voor, zoals je bij een luchtvaartmaatschappij ook kan zeggen 'wilt u Flying Blue bij de KLM of bij een ander team?' Kortom, over dit type pakketten gaat het en daar is behoorlijk wat marktonderzoek naar hoe dat in elkaar steekt. Daarover wordt nu een keuze gemaakt 'welke partij gaat ons daarbij helpen om dat te doen?' Daar is geen aarzeling om te denken dat dat gaat lukken want dat blijkt gewoon uit wat er ligt maar het moet wel op enig moment ingevuld worden. Dus ik heb geen aarzelingen, maar dat zit uiteindelijk ook in de verdere toetsing bij het investeringsmemorandum en de Position Paper als dat bij financial close zover is.

De **VOORZITTER.** Punt van orde.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, achter mij, op vrij korte afstand zit de journalist Verspeek die de meest vreselijke dingen over de PVV en over mij heeft getwitterd en ik vind het heel onwenselijk dat hij ongeveer op mijn beeldscherm mee kan kijken. Dus vandaar dat ik even afwezig was net en ik hoop dat hij ergens anders kan gaan zitten. U kunt op Twitter zien wat hij allemaal heeft getwitterd in het verleden, echt heel schandalig. Tot zover.

Ik kan hier anders niet werken.

De **VOORZITTER.** Wat wij in dit huis doen is transparant.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Voorzitter.

De **VOORZITTER.** Hij maakt een punt van orde dat wellicht een beetje de gang van zaken hier in de raadzaal aangaat. Wat wij in dit huis doen is transparant en dat mag geschreven worden en mag gefotografeerd worden et cetera, ik denk dat we daarin geen beperkingen aan de media moeten opleggen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, die mijnheer heeft mij met Hitler geassocieerd, en de PVV.

De **VOORZITTER.** Dat zou kunnen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Daar heb ik bewijs van op Twitter gezet, ik vind dat die mijnheer hier niet hoort te zitten, dat is een activist.

De **VOORZITTER.** Zo gaan we niet met onze gasten om mijnheer Meeuwissen. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, ik had al een punt van orde maar stond al even te wachten tot dat debatje afgelopen was. Ongeacht wat de heer Meeuwissen nu vertelt, dat is geen punt, is mijn punt van orde wel, wat ik de wethouder nog even mee wil geven, dat het niet ongebruikelijk is... Daar ben ik ook niet enthousiast over maar zo is het nu eenmaal helaas, dat soms raadsleden niet aanwezig zijn. Dat betekent niet dat dat een college vrijwaart om geen antwoord te geven. Ik snap de reactie van de heer Meeuwissen dat hij dat vervelend vindt want dat had ik ook even in willen brengen 'wethouder, ik wil toch wel graag een antwoord horen want dat vind ik wel een heel normale gang van zaken'. Ik ben er ook niet enthousiast over dat raadsleden weglopen, maar het is niet anders, soms gebeurt dat en dat ontslaat echt het college niet.

De **VOORZITTER.** In de regel heeft u gelijk, maar ik heb volgens mij goed gehoord dat de wethouder later het antwoord op die vraag wilde geven als de heer Meeuwissen in de zaal zat. Dus het is niet zozeer het negeren van de vraag, maar het uitstellen van het antwoord.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dan heeft u meer gehoord dan ik hoorde want dat hoorde ik niet, maar ik ben blij als dat er nog achteraan komt, ik zal het er nog even op naluisteren maar het maakt mij verder niet uit. Ik wil alleen meegeven 'laat het college alstublieft wel antwoord geven', ongeacht of raadsleden aanwezig zijn.

De **VOORZITTER.** Ja, nooit een raadslid negeren, ook als het er niet is, maar het is niet ongebruikelijk dat je de vraag nog even laat liggen tot het raadslid wellicht binnentreedt om dan het antwoord te geven en dan kan het raadslid zelf ook naar het antwoord luisteren. Maar het is zeker waar, ook bij afwezigheid dient het antwoord te worden gegeven. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Voorzitter, ik wil toch even reageren op de worden van de heer Meeuwissen want wat de heer Meeuwissen zegt, kan echt niet, laat even klip-en-klaar zijn. In het huis van de democratie zijn journalisten altijd welkom en de manier waarop nu journalisten worden bejegend door de heer Meeuwissen vind ik echt totaal ongepast.

De **VOORZITTER.** De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, dat we onderling wat scherpte opzoeken met elkaar, voilà, maar dat nu respectloos… Ik probeer echt te zoeken naar woorden om dit te duiden maar ik vind ze gewoon niet, maar het is echt verschrikkelijk en ik schaam me, ik schaam me er zelfs voor dat u dit doet en hoe haalt u het in uw hoofd…

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, het Twittergedrag van mijnheer Verspeek is respectloos. Die mijnheer hoort hier niet, hij is een linkse activist.

De **VOORZITTER.** Mijnheer Meeuwissen, we hebben een orde. Als u weg wilt lopen, dan moet u dat helemaal zelf weten, maar we willen wel orde om met elkaar te spreken en u gaat niet dwars door uw collega's heen en ook niet door de voorzitter heen. Dat mag u allemaal wel vinden, maar democratie heeft zo haar eigen nukken en daar moet u zich wel mee verenigen. Mijnheer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ik kan ermee stoppen voorzitter want zijn gedrag spreekt, denk ik, duizenden woorden.

De **VOORZITTER.** Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja dank u wel voorzitter. Ik vind het echt ongelooflijk, dat tere zieltje van de heer Meeuwissen als we naar zijn twitters kijken, maar dat even terzijde, we hebben met de journalistiek afspraken gemaakt dat er geen foto's worden genomen van de dingen op onze computers en daar hebben we het uitgebreid over gehad, ook vanuit de gedachte dat het goed is dat er journalisten zitten. Daarvoor hebben we daar ook die perstribune dus van harte welkom hier en het geeft geen pas wat de heer Meeuwissen hier doet en ik ben het helemaal met uw lijn eens.

De **VOORZITTER.** Mijnheer Van der Velden, u bent gaan zitten begrijp ik? Had u nog een woord van wijsheid?

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, ik was over de inhoud bezig.

De **VOORZITTER.** We zijn helaas verdwaald. Mijnheer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Voorzitter, ik kan kort zijn, ik ga deze gesprekken zeker niet missen op korte termijn.

De **VOORZITTER.** Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Het klopt wat mevrouw Zeegers aangeeft, dat er gewoon afspraken zijn dat journalisten niet foto's of anderszins afbeeldingen van onze schermen delen dus wat dat betreft kan de heer Meeuwissen gerust zijn. Maar ik vind het wel echt bezwaarlijk dat hier met naam en toenaam iemand opgevoerd wordt in een ordedebat met nogal bizarre kwalificaties zonder dat diegene een plek heeft om hier het woord te voeren in dit huis en zichzelf kan verdedigen. Ik vind dat eerlijk gezegd echt van de zotte, dat iemand hier keer op keer maar door de zaal heen kan schreeuwen en door de microfoons terwijl de persoon in kwestie hier geen verweer op kan voeren. Ik vind dat echt schadelijk en ik vind dat schandalig en ik vind het echt verwerpelijk en ik wil dat in ieder geval hier ook hebben uitgesproken.

De **VOORZITTER.** Het is heel ongebruikelijk mijnheer Meeuwissen, maar als u zo doorgaat met schreeuwen van achteruit de zaal, zal ik van mijn bevoegdheid gebruikmaken om u uit de raadzaal te zetten. Doet u dat dus alstublieft niet en brengt u mij niet in die positie, dan hoef ik daar ook geen gebruik van te maken. In de richting van de desbetreffende journalist, u kunt gewoon blijven zitten waar u zit.
We gaan verder, mijnheer Van der Velden had een vraag aan de wethouder, terug naar de orde van het debat.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, even over die € 30 miljoen. Ik heb het antwoord van de wethouder gehoord en ik moet eigenlijk concluderen dat er helemaal niets geregeld is voor die € 30 miljoen. U vertrouwt eigenlijk de heer Van Merwijk op zijn blauwe ogen want er is gewoon niets geregeld. Ik wil toch even aan u meegeven, toen het Feyenoord slecht ging, duurde het bijna een jaar voor € 1 miljoen bij de supporters was binnengehaald, dus laat staan hoe je in vredesnaam € 30 miljoen binnenhaalt. Er is gewoon niets geregeld wat dit betreft en ik vind dat toch wel betreurenswaardig.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Ik heb u net geprobeerd misschien wat omstandig uit te leggen hoe dit soort dingen werken in grote venues, grote accommodaties waar dit soort dingen zitten. Of dat nu gaat over grote hotelcomplexen of andere zaken die hier spelen; hoe ga je dat met loyaltyprogramma's of anderszins regelen? Daarvoor is nodig een concreet aanbod te kunnen doen en een van de dingen waar je nu wel tegenaan loopt, is dat je zegt 'het is nog niet zo ver dat we precies weten hoe dat stadion eruit gaat zien en hoe die exploitatie zit'. Dat is wel nodig om dat te doen, maar er is geen aarzeling dat dat gaat lukken. Men gaat met een professionele partij in zee, ik heb u toegezegd dat dat komt en bij financial close er is, omdat dat nu een keer een hard onderdeel uitmaakt van de financiering, moet er wel comfort zijn of zekerheid zijn dat die € 30 miljoen niet kwestieus is of een gat zou kunnen laten vallen. Dus in die zin maakt dat onderdeel uit van de toetsing en we zullen u, of althans, de club zal ook op dat punt moeten laten zien dat ze dit onderdeel van de Position Paper van de financiering ook op orde krijgt. Dus dat deel ik met u, het is niet zomaar zoals werd gezegd 'op de blauwe ogen van deze of gene'. Dus daar vindt u mij echt aan uw kant, maar ik vraag wel begrip voor het feit dat dat bij financial close duidelijk moet zijn en niet op dit moment. Dus dat is denk ik het antwoord.
Dan rest mij…

De **VOORZITTER.** Nog een keer de heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u wel voorzitter, dat is toch wel zorgelijk omdat altijd een beeld werd geschetst dat de Vrienden aan de Maas nog maar € 10 miljoen hoefden op te halen en dan zou het wel goed komen met de financiering, maar er is dus ook nog gewoon die € 30 miljoen zoek en nog er is nog steeds geen enkele duidelijkheid daarover en dan voldoet het wederom niet aan de Position Paper. Maar deze raad vindt het kennelijk geen probleem. Ik vind het wel een probleem en ik voorzie echt moeilijkheden aan het eind van het jaar.

De **VOORZITTER.** Wethouder.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Ik voorzie die moeilijkheden niet, u wilt iets te vroeg het eindoordeel vellen en ik heb u net proberen uit te leggen dat het nodig is om concrete aanbiedingen te kunnen doen om zo'n pakket samen te stellen; hoe zet je dat in de markt? Zover is de club op dit moment nog niet en het stadion nog niet en dat moet een slag dieper en daar wordt hard aan gewerkt tot en met 'hoe ziet die bouw eruit en hoe ziet alles eruit?' Dan kan het gebeuren. Het is aan de club, aan de BVO, de heer Simons zei dat al, de bal ligt

nu bij Feyenoord. Ja, ook op dit gebied ligt de bal bij Feyenoord en er zal naar genoegen van uw raad en bij de toetsing die nog gaat plaatsvinden, voorzien door Deloitte onder toezicht van de COR, dus door uw raad, duidelijkheid moeten zijn dat daar niet een gat zit of een groot risico van onderrealisatie. Want dan deugt de financiering niet dus ik ben het met u eens, het zou mooi zijn als we nu zouden kunnen zeggen 'hij is al ingevuld en we kunnen ook laten zien dat met zoveel mensen die € 30 miljoen al toegezegd is of al betaald', maar dat is niet de werkelijkheid.
Dan rest mij, voorzitter, de moties. Als het gaat over motie 1 De Kuip, Too much love will kill you, daar zal de heer Kurvers, mijn collega wat over zeggen. Nieuw stadion, Never walk alone, even in de precisie, of dat deel uitmaakt van een ISG-rapportage, dat weet ik niet, maar ik ga dat verzoek doen of het meegenomen kan worden. Maar daarmee is er nog niet de garantie of de eis dat dat gebeurt want ik weet niet precies hoe die opzet eruitziet, maar we kunnen in ieder geval qua strekking en qua uitvoering in de zin van 'we gaan het overbrengen', die motie omarmen. Motie 3, Second opinion van de Partij voor de Dieren om Hypercube dat te laten doen. Ten eerste heeft Deloitte op voorspraak van uw raad een heel toetsingsproces gedaan en het zou raar zijn om daar dwars doorheen een heel andere partij in te schakelen, zeker waar we weten dat na eerdere toetsing door een ander bureau gezegd is 'dat willen we aan onszelf houden als raad' en dat daar Deloitte is uitgekomen. Dus dat moeten we ontraden. De twee moties van de PVV, Onderzoek afkopen Goldman Sachs, en de andere Onderzoek voorwaarden toekomstige lening € 223 miljoen bij Goldman Sachs, moet ik ook ontraden omdat het eigenlijk gaat over het financieringsconstruct tussen andere partijen en hun kapitaalverschaffers en niet de gemeente zelf. Dus het zou wel raar zijn als je dat zou doen. En ten tweede, in het hele investeringsmemorandum, in de hele financiering zijn daar andere afspraken over gemaakt en die worden getoetst in wat nog voor ons ligt. Dus om die reden ontraad ik die. Amendement A, dat is al eerder duidelijk gemaakt, een spannende finale zeker, dus die omarmen we. Salariëring op basis van Wet normering topinkomens, dat zou nu al een ontbindende voorwaarde zijn dus om die reden ontraden we die. Overigens met het debat dat we net gevoerd hebben over onze inzet. Wat betreft Publiek kader nieuw stadion kunnen we leven met het amendement, maar we kijken uit naar een misschien nog iets preciezer geformuleerd amendement dat we dan ook zullen omarmen, tot zover voorzitter, van mijn kant.

De **VOORZITTER.** De volgende bijdrage is van wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Alle dank voor de woorden van steun en positiviteit die zijn genoemd over de gebiedsontwikkeling. Dat is nog niet zo uitgebreid aan de orde gekomen maar een aantal van u laat duidelijk zien wat de potentie is van Rotterdam-Zuid en hoe dichtbij het nu is. Het komt echt binnen handbereik, die woningen, die vergroening, het betrekken van de rivieroevers, een prachtig programma dat stadsdelen gaat verbinden. Ik vind het ook belangrijk – en een aantal van u stipte dat ook aan – dat het ook past binnen het grotere plaatje van de koers van Rotterdam. Het gaat uiteindelijk ook over Feyenoord XL waarbij we nu gaan kijken naar het verplaatsen van het rangeerterrein en op termijn misschien die sporen gaan overkluizen en de stadsdelen nog dichter bij elkaar gaan brengen. Dit heeft ook relatie met de oeververbinding. NS en ProRail zijn positief over een stadion op Zuid sinds we met Feyenoord City bezig zijn want ze kijken naar het aantal inwoners en ze kijken naar het aantal mensen dat gebruik kan gaan maken van het openbaar vervoer en ja, dan komt hoogwaardig OV en het rondje metro ook weer een stap dichterbij. Dat is waar we ook over praten met elkaar en ik zie in al die stappen juist ook erkenning en steun van het rijk want we zijn in het gebied van Alexanderknoop tot Zuidplein aangewezen als prioritair woningbouwgebied in de landelijke omgevingsvisie en we hebben een MIRT-verkenning lopen en we hebben ook woningbouwimpulsgelden gekregen voor deze ontwikkeling. Dat is niet voor niets, zeg ik erbij.

De heer Postma zei het ook heel mooi 'met volle kracht vooruit', zo doe je dat bij gebiedsontwikkeling, je kunt maar één masterplan maken en je kunt maar één bestemmingsplan maken en tegelijkertijd stelde hij ook de zeer wezenlijke vraag 'wat als?' Wat als en wat zijn dan de risico's en hoe gaat dat er ongeveer uitzien in bouwstenen? En ook 'wat betekent dat dan als het stadion financieel in zwaar verkeert voor de gebiedsontwikkeling?' Laat ik daar iets langer bij stilstaan, we hebben deze discussie ongeveer een jaar of anderhalf jaar geleden ook gehad en toen waren de vragen ook van de heer Simons, meen ik me te herinneren, en de heer Tak en toen hebben we ook gezegd' je kunt maar op een manier door met een gebiedsontwikkeling en dat is volle kracht vooruit'. Tegelijkertijd weten we ook dat, mocht het onverhoopt niet lukken, we een verantwoordelijkheid hebben voor IJsselmonde, voor dat gebied en ook de financiers achter de stichting. Die stichting is nu volledig gefinancierd, maar die zocht ook zekerheden; wat doet de stad dan? Kunnen we wel door? Daarom hebben we een allonge op het contract getekend. We gaan echt voor deze ontwikkeling, laat dat nog maar een keer heel duidelijk zijn. We gaan echt voor deze ontwikkeling, dat is het beste voor de stad. Lukt dat onverhoopt niet, dan gaat de Position Paper opzij en dan treedt die aanvulling op dat contract in werking en dan maken we een doorstart. Dat betekent achttien maanden tijd voor een nieuw masterplan en dan zullen we dat daarna moeten verwerken in een bestemmingsplan en dat kent zijn reguliere procedures met inspraak et cetera, dan ben je ongeveer drie jaar kwijt. Tegelijkertijd zul je nooit deze ontwikkeling krijgen. Er zitten afhankelijkheden in het gebied, ruimtelijke afhankelijkheden en beperkingen en als ik er een paar benoem: een consequentie zal zijn dat er geen nieuw stadion komt. Dan is even de vraag 'wanneer is dan het besluit dat dat niet doorgaat?' Als dat is voor het moment van landaanwinning, is de vraag of dat doorgaat, daarin zit ook de langsdam, die is weer belangrijk en nodig voor het Getijdenpark, dus dat zal wel tot een heroverweging leiden. Feyenoord zal blijven voetballen in De Kuip zoals we die nu kennen met De Kuip als stadion, dat betekent dat er geen atletiekbaan in komt. Die atletiekbaan ligt nu verderop, op de Sportcampus, die kunnen we dan niet gaan bebouwen en dat hebben we nu wel voorzien, dat scheelt weer een paar honderd woningen. En rondom De Kuip krijg je ook het Stadionpark en de vergroening niet zoals je die nu wilt. En we zullen een stichting zien die wil gaan bebouwen, maximaal, op de gronden die ze al hebben. Dus Mallegatpark zal waarschijnlijk wat kleiner worden zoals we nu voorzien en het is de vraag, maar dat is dan echt even van dat moment, wat dat dan betekent voor verdergaande verervingen van de bedrijven de er al zitten, gaat dat door of stopt dat dan? Dat zijn allemaal afhankelijkheden die er dan in zitten en die gaan we dan pas beantwoorden maar dit zijn de bouwstenen die daarin zitten. Dus dat is wat mij betreft ook geen volwaardig alternatief voor wat er nu voorligt, met het betrekken van de rivieroever, met het verbinden van de stadsdelen, met de kans op een metroverbinding en een station dat dan ook weer dichterbij komt. Dat stadion daarbinnen is voor de gebiedsontwikkeling geen risico omdat de stichting volledig is gefinancierd en gewoon doorgaat en daarom niet afhankelijk is van de keuzes die Feyenoord op dat moment gaat maken. Dus die kunnen gewoon door met de gronden die ze al hebben en de financiering die zij op zak hebben.
Tot slot De Kuip, daar zijn toch verschillende vragen over gesteld en ik snap dat op zich ook wel. Want naarmate het lonkend perspectief, een nieuw stadion met een nieuwe gebiedsontwikkeling, dichterbij komt, wordt natuurlijk ook die vraag die de heer Vonk heel mooi verwoordde 'hoe zit het met de emoties en het oude, hoe laat je dat los?' prangender. U maakte een vergelijking met een kerk, dat ligt heel dicht bij een voetbaltempel, dat is volgens sommigen ook heilige grond. En wat dan? Die vraag wordt steeds pregnanter en luider. En laat heel duidelijk zijn: we zijn er zelf bij, ik heb van meet af aan gezegd 'er moet perspectief zijn voor De Kuip'. We willen haar behouden. We willen haar behouden en we willen ook dat er een nieuwe ontwikkeling plaatsvindt op een Rotterdamse, eigentijdse manier maar wel met respect voor het verleden. Dat is precies de inzet die er altijd in heeft gezeten en u zet dat extra kracht bij met deze motie. Ik vind het ook mooi dat u vraagt om

nieuwe toekomst voor een historische plek, we zullen dat ook echt zelf beoordelen. In het Q-team zit ook iemand die kennis heeft van monumenten en we hebben de toetsing door de Commissie Monumenten die er nog op zit. Er ligt inmiddels een historisch waardestellingsrapport en er ligt ook een haalbaarheidsstudie. U roept eigenlijk op 'maak daar ook een feestje van met elkaar, wees daar open in, doe dat in participatie en betrek ons als raad en neem ons daarin mee'. Dit kan ik alleen maar van harte omarmen want ik denk dat het heel belangrijk is dat de Rotterdammers zien dat we goed met De Kuip omgaan.

De **VOORZITTER.** Dank u zeer, een check of er behoefte is aan een tweede termijn. Ja? De heer Simons eerst.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, dank u voorzitter. Ik moet constateren na dit debat dat het licht niet op groen staat zoals sommigen het zien, en het licht niet op rood staat, zoals anderen het herkennen. Maar wat Leefbaar Rotterdam betreft, staat het licht op oranje. We gaan in december zien of het licht definitief op groen of rood springt. Nogmaals, de bal ligt bij Feyenoord.

De **VOORZITTER.** De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Voorzitter, het gebeurt niet vaak, maar kortheidshalve sluit ik me aan bij de woorden van de collega van Leefbaar Rotterdam, ik had het niet beter kunnen zeggen. Ik had nog wel een openstaande vraag en dat was de reactie van Feyenoord op dit amendement en op de voorwaarden die erin gesteld worden, inclusief de deadline. De vraag was of er vanuit de Feyenoordorganisatie vertrouwen is dat er ook voor het einde van het jaar aan de voorwaarden voldaan kan worden.

De **VOORZITTER.** De heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Voorzitter, de VVD is blijkbaar wat groener dan GroenLinks en Leefbaar deze dagen. Er wordt links naast mij gefluisterd over een gevoelig dossier, waar we het volgens mij nog over gaan hebben, maar dat terzijde. Voorzitter, volgens mij is alles gezegd in het debat dat gezegd moest worden en zullen we op enig moment tot stemming overgaan. U sluit zo meteen de beraadslaging, ik zou wel de ruimte willen claimen om eventueel nog een gewijzigd amendement in te kunnen dienen waarover ik nog overleg zal voeren met de heer Tak.
Tevens, en dat mag dan buiten de klok want dat is een ordepunt, zou ik voor willen stellen om vanavond als we gaan stemmen de stemmingen over dit onderwerp als eerste te doen want er zijn nogal wat kijkers thuis die volgens mij geïnteresseerd zijn in de uitkomst daarvan, ook al is die misschien wat voorspelbaar. Maar om ons nu eerst door honderd moties over de voorjaarsnota heen te slepen, vind ik ook niet aardig naar de kijker thuis, dus wellicht kunnen we dat als eerste doen vanavond.

De **VOORZITTER.** Dat wordt hooguit als tweede want we hebben een zware motie van de heer Meeuwissen waarin hij het vertrouwen opzegt in wethouder Kasmi. Als u daar verder geen bezwaren tegen heeft, stel ik voor dat voorstel over te nemen. Mevrouw Verkoelen, ik kijk u even aan, kunt u dat voorstel overnemen, eerst stemmen over Feyenoord?

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dat vind ik prima, ik wil er nog iets aan toevoegen. Het lijkt mij gezien de zwaarte van het dossier wel interessant om deze stemming hoofdelijk te doen.

De **VOORZITTER.** Oké.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ik weet niet hoe dat moet, maar daar moet de griffier dan maar even mee bezig gaan.

De **VOORZITTER.** Volgens mij kan dat in de techniek en moet iedereen gewoon vertellen wat hij wil zeggen, dat kan volgens mij. Mevrouw Eskes was eerst.

Mevrouw **ESKES** (cda). Op zich over het ordevoorstel van de heer Verheij, helemaal prima. Maar hoofdelijk stemmen, feitelijk doen we dat. Het digitaal systeem geeft gewoon precies aan wie voor en tegengestemd heeft. We hebben het afgelopen jaar gezien hoe de techniek ons soms in de steek laat en hoe we eindeloos bezig zijn met het naar binnenhalen en er weer uitgooien van mensen en eerlijk gezegd zou ik hier toch wel iets pragmatischer mee om willen gaan. Iedereen weet… Sterker nog, ik zal het hier gewoon direct zeggen, ik ga hartstikke voor stemmen, voor het amendement, voor het raadsvoorstel. Wat mij betreft staat het hartstikke op groen en ik voel me onderdeel van de groene coalitie met de heer Verheij dus ik heb het hierbij alvast vol in de camera gezegd.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Voorzitter, een punt van orde.

De **VOORZITTER.** U mag een punt van orde maken maar niet door een andere spreker heen.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik zou in ieder geval willen zeggen dat het mij nogal inefficiënt lijkt om dat op deze manier te doen terwijl het raadssysteem alles ontsluit, namelijk precies welke personen voor of tegengestemd hebben.

De **VOORZITTER.** Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, ik heb een voorstel gedaan, het hoeft geen debat te worden, ik ben er gewoon… Ja, maar laten we nu eventjes eerlijk zijn, jongens, kom op. Dat recht heeft een raadslid en het lijkt me gewoon hartstikke belangrijk voor het einde van het jaar dat iedereen zijn eigen mind opmaakt. Ik snap precies hoe de stemming zal uitpakken maar dat is een wens van 50PLUS om dat toch op deze manier te doen. Ik stel het niet op prijs als er vervolgens een heel debat plaatsvindt want dan kan ik ook wel van alles in het ordepunt aan de orde stellen.

De **VOORZITTER.** U heeft een ordepunt gemaakt en een ordepunt is onderwerp van debat. Altijd. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ik moet toch vaststellen dat we natuurlijk nog niet in normale tijden zitten want we moeten vanavond nog digitaal stemmen dus normaal gesproken had mevrouw Verkoelen een punt gehad, maar nu niet, want met het digitaal stemmen, stemmen we eigenlijk feitelijk al hoofdelijk en dat kan ook iedereen gewoon gelijk volgen dus in dat opzicht kan ik dit voorstel niet steunen en ik denk dat het ook overbodig is.

De **VOORZITTER.** De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ik wil het punt van de heer Simons kracht bijzetten, ik denk dat zelfs de techniek onze besluitvorming zodanig geïnnoveerd heeft dat misschien het hele punt in de toekomst wel volledig overbodig gaat worden, laten we vooral het digitaal stemmen vasthouden, zou ik zeggen.

De **VOORZITTER.** De werkwijze is zo dat als een lid van de raad vraagt om hoofdelijke stemming, dat gehonoreerd dient te worden. Anderen mogen daar iets van vinden maar dat moeten we honoreren, maar de werkelijkheid is ook dat het digitaal stemmen ook een vorm van hoofdelijke stemming is. Dus het hoeft materieel niet zoveel betekenis te hebben omdat dan ook helder is hoe iedereen gestemd heeft. Dus digitaal stemmen is een vorm van hoofdelijke stemming en dat gaan we vanavond gewoon doen. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Is dat juridisch afgedicht, voorzitter?

De **VOORZITTER.** Iedereen moet uiteindelijk toch ook met…

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dat vraag ik u niet en ik zie de griffie knikken. Heeft u daar een notitie over, dat het duidelijk is dat we hoofdelijk stemmen tegenwoordig, digitaal?

De **VOORZITTER.** Dan schors ik heel even, anders gaat het allemaal via de ether, voor overleg met u, komt u maar even naar voren. Mag ik ook de heer De Bondt vragen om even langs te komen?

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER.** Ik heropen de beraadslaging. Het verzoek van mevrouw Verkoelen om hoofdelijk te stemmen zal dan ook vanavond gebeuren en dat zal een eenmalige hoofdelijke stemming over het geamendeerde voorstel zijn. Dus niet over de moties en amendementen, maar alleen het geamendeerde voorstel zal in hoofdelijke stemming worden gebracht en daarvoor is nodig dat de voorzitter hier zit en een balletje trekt uit de koker, zoals dat het begin van de stemming bepaalt. Dan lopen we de 41 stemmen langs die vanavond aan de stemmingen deelnemen. Maar het zal allemaal gladjes verlopen, dat beloof ik u.
Ik was nog steeds in de tweede termijn van de zijde van de raad, is er nog behoefte aan het maken van een opmerking? Anders dan een ordevoorstel? Niet? Een aantal raadsleden heeft nog iets gezegd in tweede termijn, wilt u daar nog iets over zeggen?

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Ik denk aansluitend, het wordt een spannende finale en de bal ligt ook in die zin bij Feyenoord. Het antwoord op de vraag van de heer de heer Postma: dat realiseert men zich ook, begrijp ik uit het korte gesprek dat ik telefonisch heb gehad met de directeur. Het wordt in die zin ook spannend want de bouwkosten, dat weet u, zijn voor iedereen die op dit moment langetermijn- en grote bouwprojecten doet, spannend. Ten tweede, zoals wij, u, hier veel tijd aan besluitvorming heeft besteed, is het uiteindelijk ook het stadion en de club die moeten zeggen 'gaan we dit doen?' Dat is ook hun risicoafweging dus ook daar is denk ik het besef dat ook daar wat moet gebeuren in die tijd, met toch veel te doen in de komende anderhalf jaar, behalve goed voetballen. Dus veel te doen maar ook daar dus wel de druk erop, dus we gaan er hard mee aan de slag.
Dat was de eerste reactie en over het algemeen, maar dat heb ik al eerder gezegd, blij met de naar het zich laat aanzien – laat ik heel voorzichtig zijn, naar het zich laat aanzien – hoofdelijke stemming die gaat volgen. Maar dat daar dus ook het beeld van de gemeente zegt 'groen of oranje, ga aan de gang', zal helpen en daarmee risico verkleinend zijn omdat anderen zeggen 'als we dat doen, gaan we daarmee aan de slag'. We hebben er ook oog voor, dat was toch een smetje op het hele proces, dat die intimidatie en veiligheid zo'n rol speelden en daar zullen we ook de komende tijd alert op moeten zijn. Maar daar zijn de club en de burgemeester en de politie zich zeer van bewust. Dank u wel.

De **VOORZITTER.** De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Dank u wel voorzitter, in de commissie constateerde ik ook dat de BVO eigenlijk als het gaat om voorwaarden ongeveer hetzelfde verhaal heeft als dat nu in het amendement staat. Hanteert de BVO ook deze deadline van eind december?

De **VOORZITTER.** Wethouder.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Heel oneerbiedig: ja, ze moeten wel, om het zo maar te zeggen. Maar ten tweede, ook daar, en dat is hier ook eerder gezegd, men heeft ook het beeld – van de kant van de gemeente wordt natuurlijk gezegd die gebiedsontwikkeling moet hoe dan ook verder'– maar ook aan hun kant geldt dat het een project is dat loopt en dat geld kost en waar de financiële afweging ook is 'hoe lang gaan we daarmee door?' Ook daar speelt 'hoe lang kun je zowel financiers als andere investeerders aan je binden als die duidelijkheid te lang uitblijft?' Dus het zal passen en meten worden om dat allemaal voor elkaar te krijgen, maar daar wil men, begrijp ik, wel voor gaan, maar we hebben daar niet uitvoerig over gesproken na de commissie en na de hoorzittingen die u heeft gehad.

De **VOORZITTER.** De heer van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u. En als ze het niet respecteren mijnheer Postma, wat dan? Wat doet u dan?

De **VOORZITTER.** Wethouder. De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Voorzitter, dat verandert niets aan onze opstelling. Het amendement is zoals het is en Feyenoord heeft daar een positie in te kiezen, dat is niet meer aan ons.

De **VOORZITTER.** Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dus ondanks het debat van deze morgen ziet u het zelf nog steeds als een hard amendement en een harde eis, dat eind december?

De **VOORZITTER.** De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Ja daar hebben we het volgens mij uitgebreid over gehad, een deadline is een deadline.

De **VOORZITTER.** Helder, dan ga ik de beraadslagingen op dit punt nog niet sluiten omdat aangekondigd is dat wellicht nog het amendement op dit punt aangepast wordt, dus ik houd het nog even in de lucht anders moeten we straks weer een hele termijn openen. Dan schorsen we de beraadslaging op dit punt. Ik wil twee dingen met u doen, ik wil eerst even de hamerstukken doen en daarna schorsen zodat de wisseling van de wacht kan plaatsvinden en dan hebben we ook een korte theepauze.

A. HAMERSTUKKEN

10. Het voorstel tot het in behandeling nemen van een burgerinitiatief 'Plastic zakken op markt aan de Blaak verbieden'

11. Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Tweebosbuurt Zuid-Oost

12. Het voorstel tot gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan 'Piekstraat Punt'

13. Het voorstel tot het verlenen van een verklaring van geen bedenkingen ten behoeve van de realisering van het nieuwbouwplan Coolsingel 75

14. Het voorstel tot vaststelling van een voorbereidingsbesluit voor het Schiekadeblok.

15.1 Het voorstel met betrekking tot de jaarstukken en het jaarverslag 2020, alsmede de eerste voortgangsrapportage 2021 van de Stichting Bestuur Openbaar Onderwijs Rotterdam (BOOR)

15.2 Initiatiefvoorstel-Van Groningen inzake herstel van de tekst in een amendement behorende bij de Rotterdamse Transitievisie Warmte wegens een omissie

De **VOORZITTER.** Ik ga met u naar de hamerstukken zoals die aangeboden zijn onder A, de nummers 10, 11, 12, 13, 14, 15.1 en 15.2 en ik heb opgetekend dat mijnheer Simons op agendapunt 13 geacht wordt te hebben tegen gestemd. Ik heb ook genoteerd dat een aantal partijen ook melding maakte van mogelijke tegenstemmen. Mevrouw Verkoelen was de eerste in dat rijtje.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dank u wel voorzitter. Ja, 50PLUS Rotterdam wordt geacht tegen het voorstel tot vaststellen van het bestemmingsplan Tweebosbuurt Zuid-Oost gestemd te hebben.

De **VOORZITTER.** Punt 11.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Punt 11 ja. Ik gaf dat aan dinsdag en dat blijft nog steeds zo.

De **VOORZITTER.** Dan noteren we 50PLUS tegen. Mijnheer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ook voor de fractie DENK geldt dat we worden geacht tegen het voorstel tot vaststelling van bestemmingsplan Tweebosbuurt te hebben gestemd, punt 11.

De **VOORZITTER.** Punt 11, ook DENK wordt geacht tegen te hebben gestemd. NIDA, de heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Precies dezelfde opmerking. Punt 11, geacht tegen te stemmen.

De **VOORZITTER.** Dat gaan we noteren. De heer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Ik volg de heer Van Noppen.

De **VOORZITTER.** Heel goed, de heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, Partij voor de Dieren stemt tegen punt 11, de Tweebosbuurt, en tegen punt 13.

De **VOORZITTER.** Punt 13 ook. Genoteerd. Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dank u wel voorzitter, de PVV stemt tegen vier hamerstukken. Allereerst zijn we tegen de plasticzakkenbetutteling op de markt,

Tweebosbuurt, punt 11 zijn we tegen, Coolsingel 75 zijn we tegen, en het klimaatgekte-initiatief van mevrouw Van Groningen, punt 15.2 zijn we ook tegen.

De **VOORZITTER.** Genoteerd. De heer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). En wij zijn ook tegen punt 13.

De **VOORZITTER.** Bij 13 noteren we alsnog de SP tegen. Waarmee vastgesteld is dat de hamerstukken met de uitgesproken stemmen tegen zijn aanvaard.
Voordat ik naar de B-onderwerpen ga, schors ik de vergadering voor een minuut of tien. Dan kunnen personele changementen plaatsvinden. Ik dank de raadsleden voor de deelname aan de vorige punten, tot over tien minuten.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER.** Dan heropen ik de vergadering. Aan de orde is een reeks onderwerpen in de categorie B, onderwerpen met een korte verklaring.

B. ONDERWERPEN MET EEN KORTE VERKLARING

16. *Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Oude Noorden en Agniesebuurt'.*

De **VOORZITTER.** Als eerste het onderwerp Vaststelling van het bestemmingsplan Oude Noorden en Agniesebuurt. Ik geef het woord aan de heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Voorzitter, dank u wel. Prima bestemmingsplan, daar zijn op zich de nodige woorden over gewisseld in de commissiebehandeling. Eén punt is een punt van zorg voor mij, voor de VVD, maar ook voor een aantal andere partijen, namelijk de onderdoorgang die gecreëerd moet worden vanuit Zwart Janstraat naar de Tuin van Noord. Dat is afgesproken bij de ontwikkeling van die Tuin van Noord en dat kunnen we ons ook zeker indenken, alleen betekent dat wel dat de ondernemer die nu zijn winkel heeft op de plek van die onderdoorgang, daar weg moet. Ik heb het ook in de commissie gezegd, wij hebben niet zulke hele goede ervaringen met ondernemers die weg moeten vanwege een bestemmingsplan. Dat is wel eens eerder goed fout gegaan in deze stad en dat willen we niet nog een keer laten gebeuren dus we willen dat er goed voor de ondernemer gezorgd wordt. Daarvoor staat al een motie online en daar komt een gewijzigde versie van met ook de handtekening van de heer Van Putten van Leefbaar Rotterdam daar nog bij. Een ondernemende gemeente zorgt goed voor de ondernemer en we gaan ervan uit dat dat op korte termijn dan ook afgewikkeld wordt, dank u wel.

De **VOORZITTER.** U dient een motie in, die krijgen we zo meteen?

De heer **VERHEIJ** (vvd). Ja, ik heb alleen de goede versie nog niet, die hangt in de printer beneden dus…

De **VOORZITTER.** Dan wachten we nog even tot u de goede versie heeft. Mijnheer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja, dank u voorzitter, we zijn het eens met de heer Verheij van de VVD om die winkelier daar te compenseren met andere winkelruimte, liefst in de buurt, waar hij zijn winkel kan voortzetten en we horen graag van de wethouder welke opties hij heeft om daarmee goed aan de slag te gaan. Verder vinden we het bestemmingsplan voor het Oude Noorden gewoon akkoord zoals het er nu voorligt dus als dit aandachtspunt geregeld kan worden, zijn we helemaal tevreden. Dank u wel.

De **VOORZITTER.** De heer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Dank u wel voorzitter, ook wat D66 betreft de steun voor de motie van de VVD, die hebben wij medeondertekend en de onderdoorgang van de Zwart Janstraat naar de Tuin van Noord, dat wil ik toch nog even gezegd hebben, vinden wij een waardevolle toevoeging. Net als de cultuurhistorische gevel van de supermarkt. Ik wil het toch even gezegd hebben. Het is uitgebreid in de commissie aan de orde geweest dus ik houd het verder kort. Nog wel even een vraag want de bouw die gerealiseerd wordt volgens het bestemmingsplan, was ook mogelijk volgens het vigerend bestemmingsplan, maar goed, daar zijn wel wat brieven over gekomen van omwonenden, met name over de hoogbouw van Havensteder. Onlangs ontvingen we nog een brief dus ik vraag de wethouder nog wel even daar op in te gaan. Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER.** Andere sprekers bij dit agendapunt? De heer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Dank u wel voorzitter. Allereerst mijn waardering voor de bezorgdheid die de heer Verheij heeft getoond met de ondernemer in de Zwart Janstraat die vorige week in de commissie zijn verhaal heeft gedaan, chapeau daarvoor. We steunen de VVD in dit geval volledig.
Voorzitter, de gang van zaken rond de bouw van de wolkenkrabber aan de Rotte is tekenend voor hoe de gemeente en woningcorporaties omgaan met het betrekken van huurders bij nieuwe plannen. In dit geval gaat het om Havensteder dat de huurders van de Zwaanshalsflat onvolledig en veel te laat heeft geïnformeerd. Het gaat ook om een wethouder die per abuis verzint dat er een informatieavond voor bewoners is geweest. Die midden in de lockdown gehouden informatieavond, blijkt dus helemaal niet te hebben plaatsgevonden, zo heeft de wethouder inmiddels toegegeven, maar de manier waarop de wethouder praat over huurdersparticipatie geeft toch weinig vertrouwen in de toekomst waarin gemeente en corporaties wel bereid zouden moeten zijn om huurders serieus te nemen. De SP kan deze boude bewering staven met het volgende voorbeeld: in zijn brief van gisteren schrijft de wethouder 'in april 2021 hebben alle direct omwonenden een nieuwsbrief ontvangen met informatie over de laatste stand van het project'. Dat schijnt dus niet het geval te zijn. Zo zeggen betrokken bewoners. Als ik me vergis, dan houd ik mij aanbevolen om die brief te krijgen en zo ja, stuur hem dan ook gelijk door naar de bewoners van de Zwaanshalsflat waar ze er heel veel belangstelling voor hebben, zelfs nog veel meer dan ik daarvoor heb. Als gemeente en corporatie doorgaan met het op gebrekkige wijze informeren van bewoners bij nieuwbouw, renovatie of sloopplannen, werkt dat in de hand dat actievoerders, al dan niet van de SP, zich gaan organiseren. De wethouder zegt dan weliswaar dat deze actievoerders de boel verstieren en ophitsen, maar hij mag de hand ook in eigen boezem steken. Een sociaal statuut is voor de wat langere termijn, maar voor de kortere termijn vraag ik aan de wethouder 'mogen belangstellende buitenstaanders, de media, alsmede 'de dikke en de dunne', zoals ze worden genoemd, op de eerstvolgende informatieavond over het Hartenrust-wolkenkrabbertje wel aanwezig zijn? Oftewel, is een tijdelijk raadslid van de SP daarbij welkom? Om een en ander echt kracht bij te zetten, heb ik een motie ingediend, die ik straks op het zilveren schaaltje mag leggen, of mag dat per direct?

De **VOORZITTER.** Die mag u gelijk op het zilveren schaaltje leggen. Ja hoor, het is uw dag, mijnheer Jonker. U moet wel een handtekening zetten, mijnheer Jonker, daar zijn we ook benieuwd naar. Die gaan we nog op echtheid controleren. Hartelijk dank mijnheer Jonker. Daarmee is uw spreektijd van vandaag ook op. De twee minuten zijn op, wilde ik zeggen. De heer Jonker heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Hartenrust

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 8 juli 2021 ter bespreking van het agendapunt 8. 'Vaststelling bestemmingsplan Oude Noorden en Agniesebuurt';

constaterende dat:
- Havensteder voornemens is op het braakliggende terrein ten noorden van de Hartenruststraat een wooncomplex te ontwikkelen en op de hoek van de Zwaanshalskade en de Hartenruststraat een appartementengebouw van negen lagen;
- bewoners in het Oude Noorden zich gepasseerd en misleid voelen door deze recent aangekondigde bouwplannen;
- er geen participatie of inspraak is geweest voor het realiseren van de nieuwbouwplannen en Havensteder bewoners dus onvolledig en veel te laat heeft geïnformeerd;
- de leefomgeving van de bewoners aanzienlijk wordt veranderd door bijvoorbeeld het verdwijnen van groen en het ontstaan van parkeerdruk in de omgeving;
- de bouw van het appartementengebouw grote gevolgen gaat hebben voor het welbevinden van de bewoners van de Zwatraflat, waar de huidige bergingen gesloopt gaan worden om de bouw van het appartementengebouw mogelijk te maken en een gebouw in hun tuin krijgen die aan sommige kanten ook slechts 3 meter van de huidige raampartijen is verwijderd;

overwegende dat:
- burgerparticipatie ontzettend belangrijk is bij de totstandkoming van nieuwbouw-, renovatie- of sloopplannen;
- gemeente en corporaties dienen huurders en omwonenden serieus te nemen;

verzoekt het college:
- om bij Havensteder te benadrukken dat de bewonersparticipatie bij het project bij de Hartenruststraat en de Zwaanshalskade beter georganiseerd moet worden en bewoners alsnog volledig kunnen participeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. K. Jonker.

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER.** Mijnheer Verheij, u heeft de motie ook helemaal klaar inmiddels?

De heer **VERHEIJ** (vvd). Hij is afgedrukt met handtekeningen van mevrouw Kockelkoren, de heer Engberts, de heer De Roon en de heer Van Putten, naast die van mijzelf.

De **VOORZITTER**. De heer Verheij heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Een ondernemende gemeente zorgt goed voor de ondernemer

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 8 juli 2021 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het 'bestemmingsplan Oude Noorden en Agniesebuurt';

constaterende dat:
- er in de samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente en de ontwikkelaar is afgesproken te komen tot een onderdoorgang zodat ook vanaf de winkelstraat het park te bereiken is en andersom;
- er een ondernemer nu een winkelruimte huurt van de gemeente en in gebruik heeft op de plaats waar de onderdoorgang zou moeten komen;

overwegende dat:
- de gemeente voornemens is de huur op te zeggen na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan, waardoor de ondernemer met lege handen staat;
- de gemeente zich netjes dient te gedragen naar zittende huurders, maar daarbij ook zorg moet dragen voor een gelijke behandeling van haar huurders;
- het realiseren van de onderdoorgang steeds de bedoeling is geweest van het plan voor de Tuin van Noord en niet ter discussie staat;

verzoekt het college:
- voor het opzeggen van de huur met de ondernemer in gesprek te gaan, waarbij samen met de ondernemer een vervangende winkellocatie in de buurt gezocht wordt en als dit niet lukt tot een passende oplossing te komen, binnen de wettelijke kaders;
- eerst met de ondernemer tot deze oplossing te komen alvorens begonnen kan worden met de realisatie van de onderdoorgang;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.W. Verheij, A. Kockelkoren, G.J. Engberts, R.C.J. de Roon, J.W. van Putten

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER.** Goed, hartelijk dank, dan maakt deze motie ook deel uit van de beraadslagingen. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, dank u wel. Er waren nog drie punten bij dit bestemmingsplan waar de wethouder nog even op terug is gekomen en die we uitgebreid hebben besproken in de commissie. Als eerste, dat is nu nog niet genoemd, ging het over de cultuurhistorische waarden van een pand waar al een sloopvergunning voor is afgegeven, ik ben blij dat we daar nu extra informatie over hebben gekregen. Een resterende vraag van mij was nog: hoe gaat u nu borgen de zinsnede uit de brief 'sloop is pas mogelijk indien aannemelijk is gemaakt dat op de plaats van het te slopen bouwwerk nieuwbouw zal plaatsvinden, met inachtneming van de vanuit cultuurhistorisch oogpunt van belang zijnde stedenbouwkundige, bouwkundige en architectonische en ensemblewaarden'. Ik vond het een prachtige zin en het is ook ontzettend belangrijk dat dat inderdaad gewaarborgd wordt. Graag even een doorkijkje in de te nemen stappen vanaf nu hoe dat dan ook inderdaad gewaarborgd wordt.
Het tweede is de onderdoorgang waarover zojuist een motie is ingediend. We vinden de onderdoorgang alles afwegende een goed idee, omdat daarmee de Tuin van Noord goed toegankelijk wordt, maar wel met oog voor de zittende ondernemer dus daarom hebben we de motie medegetekend, die zojuist is ingediend door de heer Verheij.
En het derde punt, de bewonersbetrokkenheid bij de ontwikkeling van Havensteder. We begrijpen nu uit de brief van bewoners dat dus inderdaad die informatieavond niet heeft

plaatsgevonden en dat er nog een klein stukje uit het vorige bestemmingsplan was dat met dit bestemmingsplan wel degelijk wordt mogelijk gemaakt dus dat is toch een iets ander beeld dan ik in de commissie had gekregen en dat kan voorkomen, maar ik hecht er wel waarde aan dat er gewoon open en transparant over wordt gecommuniceerd. Dus wellicht dat daar nog wat meer duiding aan gegeven kan worden want het betrekken van bewoners bij zo'n ontwikkeling is gewoon belangrijk, ook al was het al een plek die bestemd was voor wonen, dat soort transparantie helpt gewoon om de mensen mee te nemen en om ook duidelijk te maken waarom we die stappen zetten als dat gebeurt. Dank u wel.

De **VOORZITTER.** Andere sprekers bij dit punt? De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dank u wel voorzitter, ik ga het heel kort houden, ik sluit me helemaal aan bij het laatste stukje over het belang van de bewoners en ik sluit me aan bij de vraag van de heer De Roon waar het gaat over 'hoe zit dat nu met het bestemmingsplan en de vraag die we ook hebben gekregen?'. Het belang van de ondernemer gaat voor onze eigen wensen dus ik heb ook de motie van de heer Verheij ondertekend.

De **VOORZITTER.** Andere sprekers? Wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel. Om te beginnen met de bijdragen die zijn gedaan en de zorgen die zijn geuit rond de ondernemer die zijn winkel heeft op de plek waar we de ondertunneling zien. We zien meerwaarde in de ondertunneling omdat we heel graag willen dat die Tuin van Noord echt openbaar wordt zodat je daar vanuit de winkelstraat naartoe kunt, maar ook dat de bewoners de winkelstraat weten te vinden en dat dat elkaar versterkt. We zien echt de meerwaarde van de ondertunneling. Tegelijkertijd heb je dan natuurlijk ook de verantwoordelijkheid om goed voor zo'n ondernemer te zorgen binnen alle redelijkheid die we kunnen betrachten en daar wil ik heel graag een inspanningsverplichting op doen. Die motie roept ook op om niet te lang te wachten tot de huur wordt opgezegd en te zeggen 'en daarmee is het klaar', maar echt in gesprek te gaan en met elkaar te zoeken naar een oplossing en een inspanning te leveren. Deze motie kan ik dan ook van harte omarmen. Meerdere mensen hebben de vraag gesteld naar de communicatie zoals de bewoners die ervaren versus de brief. Ik ben daarin afhankelijk van de informatie die ik van Havensteder krijg en die verzekeren mij ook dat er echt alles aan is gelegen om goed in overleg te treden met de bewoners en dat zij daar ook naar de toekomst toe een inspanning op zullen verrichten, ook als het gaat om goede inpassing van wat gepland staat te worden gebouwd. Daar lopen inderdaad participatietrajecten eigenlijk door elkaar heen, dat hebben we in de commissie ook benoemd. De participatie rond het bestemmingsplan die op de meer klassieke manier gaat, en de participatie rond het te bebouwen plan. Daar klopt ook wat u zegt, de hoogte is conform het oude bestemmingsplan en er wordt een oplossing gezocht voor een deel van de nieuwe bergingen. Daar zit de nuancering en ik denk dat het aan Havensteder is om goed met de mensen in contact te treden en te blijven en ik baal ervan dat daar heel wisselende beelden over zijn. Laat ik daar ook maar duidelijk over zijn, dat vind ik zelf ook buitengewoon vervelend, laat dat helder zijn.
Wat betreft de cultuurhistorische waarden van het pand. De zin die u oplas, slaat op de nieuwe situatie na vaststellen van het bestemmingsplan. Dat moeten we over zes weken even afwachten, als het echt definitief is, dan geldt die bescherming en dan geldt die beoordeling. In de tussentijd is er al een omgevingsvergunning ingediend en moeten we die ambtshalve – zo heet dat – beoordelen op basis van wat er dan ligt en het dan vigerende plan was het huidige bestemmingsplan. Dat zijn de twee verschillende situaties, ik denk dat dat belangrijk is.
Nog even kijken, de motie van de SP had ik nog niet gezien. Dit is eigenlijk overbodig omdat Havensteder benadrukt en mij verzekerd heeft de participatie echt zelf vorm te geven en ik

wil daar eigenlijk nog wel plagend over zeggen 'ze hebben wel slechte ervaringen met de SP en bewonersbijeenkomsten, bijvoorbeeld bij RISE.' Daar gaat dat niet altijd even goed met bemoeienis van buitenaf dus het is ook even aan het oordeel van de corporatie zelf hoe zij omgaan met hun bijeenkomsten en wie daar welkom bij is. Dank u wel.

De **VOORZITTER.** De heer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Dank u wel voorzitter. Dat we daarover van mening verschillen is bekend, ik vind dat dat moet kunnen. Ik heb één vraag gesteld, want ik stel er nooit al te veel want voordat je het weet krijg je heel veel teleurstellende antwoorden. Die vraag luidde of de informatiebijeenkomst als die wordt gehouden, bij de Hartenruststraat ook openbaar mag zijn.

De **VOORZITTER.** Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dat heb ik beantwoord door te zeggen dat dat aan de corporatie met de bewoners is om dat zelf te bepalen. De corporatie kiest daarin de lijn en het is ook niet mijn bijeenkomst. Ik heb u ook aangegeven dat Havensteder niet altijd goede ervaringen heeft, met name met de SP en bemoeienis van buitenaf en ik heb het voorbeeld van RISE genoemd waarbij we in De Havenloods hebben kunnen lezen dat uw partij met verkeerde informatie naar de bewoners is gegaan en dat vind ik een vorm van angst inboezemen en met verkeerde informatie mensen een beetje ophitsen, dat vind ik echt niet goed.

De heer **JONKER** (sp). Ik ben het met de wethouder eens dat het niet goed is om onjuiste informatie te verstrekken, maar wat dat betreft, doet u dat ook af en toe. Dat doet u niet bewust en daar hebben mensen van de SP, niet de SP-fractie trouwens, maar SP-leden, een vergissing gemaakt bij de actie bij de Pompenburg. Ze zeiden namelijk dat de huur omhoog zou gaan en dat is niet het geval, maar het is wel het geval dat de woningen kleiner zouden worden. Als ze die nuance hadden aangebracht, was het op hetzelfde neergekomen voor de bewoners. Ik vind dat u het iets te zwaar aanzet en telkens weer dit punt noemt, er zijn volgens mij heel weinig andere punten die actievoerders te verwijten valt, integendeel, ze doen ook hun best voor mensen die met hun rug tegen de muur staan, die moeilijk kunnen communiceren met corporaties. Als zij daarin als intermediair willen functioneren, dan kunnen ze alleen maar verbeteringen aanbrengen en hun werk kan ook alleen maar beter zijn, net zoals dat van u waarschijnlijk. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER.** Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus) Ik heb hier een puntje van orde over voorzitter, ik hoor dit nu voor de tweede keer en ik hoorde eenzelfde soort opmerking maken door de wethouder met betrekking tot de Tweebosbuurt en actievoerders. Ik vind het geen pas geven wanneer we in deze raad, als raad met een wethouder het debat voeren en vervolgens punten over actievoerders en dit soort zaken aan de orde krijgen. Ik kan me uw ergernis voorstellen wethouder, maar laten we dat buiten de raad houden en niet nu doen, want het geeft een soort stemming en een soort stennis en een soort gevoel over een fractie die daar misschien volledig buiten staat. Ik vind niet dat dat kan, en dat gebeurde bij Tweebos ook, toen hoorde ik de wethouder hetzelfde zeggen over actievoerders die overigens helemaal niets met de SP van doen hadden. Het komt bij mij niet heel lekker over, dat moeten we gewoon niet doen in deze raad.

De **VOORZITTER.** Wethouder, voelt u zich geroepen te reageren?

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ik ben daar altijd terughoudend in, dat weet u van mij, maar als De Havenloods rectificeert dat de SP-fractie met verkeerde informatie op pad is gegaan dan is dat de reden. Ik heb daar ook een verantwoordelijkheid naar de zittende huurders en die verdienen dan ook een stukje bescherming en dat vind ik een serieus onderwerp.

De heer **JONKER** (sp). Ja maar De Havenloods heeft niet gerectificeerd dat de fractie van de SP dat heeft gedaan, maar dat waren de SP-leden zelf, dat is wat anders dan de fractie. De fractie bestaat uit twee mensen en dat er heel veel leden van de SP zijn in Rotterdam, dat is niet tegen te houden in deze stad en dat ze actievoeren ook niet, maar dat moet u niet afschuiven op de fractie.

De **VOORZITTER.** Uw spreektijd is ook afgelopen, het is de twee minuten voorbij. Het is een beperkte bespreking, ik vrees dat u het niet met elkaar eens wordt. Nee, er is geen spreektijd meer, mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus) Ik vind toch dat u het hier even, dat hoeft niet nu maar dan buiten de orde van deze vergadering, over moet hebben want het kan echt niet zo zijn dat we steeds over actievoerders door een wethouder hier in de raad aangesproken worden, dat kan echt niet. We zijn hier als fracties bezig en buiten de raad zijn er andere mensen en dan hebben we daar echt een ander verhaal mee, dit kan gewoon echt niet.

De **VOORZITTER.** Dan mag u dat op een ander moment op een andere plek aansnijden.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus) Dat is wat ik bedoel, maar ik wil u daar een rol in geven voorzitter want dat is een punt dat gewoon niet goed is als dat in de raad zo behandeld wordt. Het zet namelijk de SP gewoon gelijk met 3-0 achter op een manier…

De **VOORZITTER.** Maar u bedrijft hier politiek met elkaar en ik heb niet vastgesteld dat hier onoorbare dingen zijn gezegd.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus) Ook niet dat het waar is voorzitter, we hebben dat helemaal niet kunnen verifiëren, dus dat moeten we niet doen hier.

De **VOORZITTER.** We hebben van de week al vaak gesproken over wat de waarheid is en over dat er veel waarheden bestaan en u heeft een waarheid en de wethouder heeft een eigen waarheid, maar laten we hier niet gaan discussiëren over wat de waarheid is, maar als u zich stoort aan de reactie van de wethouder en u wilt dat bespreken, daar is een plek voor, dat is het presidium en dan kan dat. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel en misschien toch nog even, ik heb het niet alleen over actievoerders in algemene zin mevrouw Verkoelen, ik heb het echt gericht op de SP als partij. Dat is één partij en als ik in De Havenloods lees dat de SP-fractie iets heeft ingezonden en dat later heeft moeten rectificeren, dan vind ik uw redenatie van 'het zijn leden van de partij, of anderen', een heel zwakke redenatie. Uw partij is uw partij, dat is een partij en die heeft daar ook een verantwoordelijkheid voor.

De **VOORZITTER.** De heer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Het persbericht waar dit allemaal om te doen is geweest is verzonden van het e-mailaccount van de SP-fractie maar was niet van de SP-fractie, dat is het misverstand. Oké, daar kunt u om lachen maar ik had dan vervolgens De Havenloods

kunnen informeren over hoe dat is gegaan en dan had er wederom een rectificatie in De Havenloods gekomen. Als dat het voor u makkelijker had gemaakt en als dat u ervan had weerhouden om hier de pijlen op de SP-fractie te richten, dan zal ik dat in het vervolg zeker doen. Alhoewel de kans natuurlijk gering is dat het nog een keertje voorkomt.

De **VOORZITTER.** Er is ook nog een wandelgang hier buiten, daar kunt u met elkaar hier een keer over spreken maar uw tijd is nu echt op en dit was het punt van kort bespreken en ik wil het hier graag bij laten. Ik sluit de beraadslagingen op dit punt, mijnheer De Roon?

De heer **DE ROON** (d66). Ik was ook al bijna verdwaald in het actievoeren maar ik had het misschien niet duidelijk als vraag gesteld, maar kan de wethouder nog ingaan op de reactie van de bewoners op het punt dat het volgens het huidige bestemmingsplan uit 2010 al mogelijk was om woningbouw te plegen? Het wordt nu geconcretiseerd. Hoe zit dat even precies in het bestemmingsplan? Die wijziging. Daar heb ik even behoefte aan.

De **VOORZITTER.** Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Die had ik, dacht ik, beantwoord door te zeggen 'in het oude bestemmingsplan zat er een bepaalde bouwenvelop met bouwhoogte en die blijft hetzelfde. Wat er in het nieuwe bestemmingsplan zit, is een correctie voor de bergingen, die is nieuw. Dus daar hebben de bewoners in die zin gelijk, laat dat ook maar gewoon duidelijk zijn maar de hoogte van het bouwplan was altijd al voorzien.

De **VOORZITTER.** U bent tevreden?

De heer **DE ROON** (d66). Ik hoor net dat u daar antwoord op had gegeven dus mea culpa.

De **VOORZITTER.** Dan sluit ik de beraadslaging op dit punt. Stemming inclusief ingediende motie komt vanavond. We gaan een changement uitvoeren en ik verzoek wethouder Kasmi aan te treden.

8. Feyenoord City - vervolg
8.1 Het voorstel met betrekking tot de toets van de Position Paper Feyenoord City - vervolg
8.2 De tweede onderzoeksbrief van de Rekenkamer Rotterdam: toetsing risico's en waarborgen - vervolg
8.3 Het voorstel tot het aanwijzen van percelen in het plangebied Feyenoord City als bedoeld in de Wet voorkeursrecht gemeenten - vervolg

De **VOORZITTER.** Ik heropen de vergadering. Ik had de heer Verheij beloofd dat ik de beraadslagingen op het vorige punt van Feyenoord City niet zou sluiten omdat er mogelijk nog een gewijzigd amendement zou komen. Mijnheer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Dank voorzitter, er is inderdaad een licht gewijzigd amendement en het overleg met de heer Tak heeft opgeleverd dat het punt van rendement inderdaad uit het amendement is gehaald zoals hij suggereerde en tegelijkertijd constateer ik ook dat we niet ideologisch dichter bij elkaar zijn gekomen en dat we van mening blijven verschillen over wat er in een publiek kader over het nieuwe stadion zou moeten staan voor de exploitatiefase, dus het is wel een verbeterd amendement en nog steeds aanbevelingswaardig, maar ik ben bang dat de PvdA nog steeds niet meestemt.

De **VOORZITTER**. De heer Verheij heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement C1. Publiek kader nieuw stadion

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op donderdag 8 juli 2021 ter bespreking van de Toets Position Paper Feyenoord City;

besluit het publiek kader nieuw stadion als volgt te wijzigen:
de tekst:
"Het stadion is gerealiseerd. De gemeente is aandeelhouder en kan via de aandeelhoudersinstrumenten invloed uitoefenen op het nieuwe stadion. De gemeente heeft er in deze fase belang bij dat het nieuwe stadion goed onderhouden wordt, goed in het gebied blijft passen en op de juiste manier (breed) geëxploiteerd wordt. Voorstelbare andere thema's zijn de sociaal-economische betekenis van het stadion, mobiliteit en duurzaamheid. Het is belangrijk dat deze thema's juist in de eerste exploitatiejaren voldoende aandacht krijgen, zodat dit een vanzelfsprekend onderdeel van de stadionexploitatie wordt. Om deze belangen te borgen is het belangrijk om nu al de juiste zeggenschap vast te leggen in de statuten en afspraken te maken tussen aandeelhouders onderling. Dit heeft dan ook aandacht gehad bij het uitwerken van de governance."

te vervangen door:
"Het stadion is gerealiseerd. Daarmee is het belangrijkste doel van het gemeentelijk aandeelhouderschap afgerond. De exit van de gemeente als aandeelhouder zal vanaf dit moment stapsgewijs plaatsvinden. Zolang de gemeente aandeelhouder is, ligt het publieke belang primair in de continuïteit van het stadion, met een gezonde bedrijfsvoering. Dit is belangrijk voor de financiële positie van de gemeente, en bovenal is van belang dat het stadion een belangrijke aanjager blijft van de gebiedsontwikkeling die in deze fase nog niet afgerond is. Voor het slagen en afronden van de gebiedsontwikkeling en de aantrekkelijkheid is van belang dat het stadion succesvol geëxploiteerd wordt."

en de tekst:
"Zodra het stadion er eenmaal is en geëxploiteerd wordt, verandert de inzet van de gemeente. Als aandeelhouder zal de gemeente sturen op het rendement van het stadion. Bij het aangaan van de deelneming is een bepaald rendement voorgespiegeld. De gemeente wenst dat rendement ook te behalen. Daartoe zal het nieuwe stadion goed moeten presteren. Daarnaast zal de gemeente zal zich inspannen dat bij de exploitatie van het nieuwe stadion aandacht wordt besteed aan de sociaal-economische aspecten en continuïteit van het stadion. De gemeente zal er als aandeelhouder op aansturen dat sociaaleconomische aspecten worden vertaald naar prestatie-indicatoren voor het nieuwe stadion. Te denken valt aan een minimaal aantal stageplekken, een bepaald aantal banen voor mensen uit Rotterdam-Zuid, het behalen van mobiliteitsdoelstellingen. Voor wat betreft continuïteit is het voor de gemeente van belang dat het nieuwe stadion een aantrekkelijke locatie blijft (ook voor niet-voetbalevenementen en buiten evenementen om). Daarom zal de gemeente sturen op een brede exploitatie. En streeft de gemeente naar het aanhouden van een voldoende reserve voor het benodigde onderhoud en de investeringen om up-to-date en aantrekkelijk te blijven."

te vervangen door:
"Zodra het stadion er eenmaal is en geëxploiteerd wordt, verandert de inzet van de gemeente. Als aandeelhouder zal de gemeente sturen op de continuïteit van het stadion. Daartoe zal het nieuwe stadion langjarig goed moeten presteren. Voor de continuïteit zal de gemeente sturen op een brede exploitatie van het stadion voor voetbal, voor andere evenementen en buiten evenementen om en op de daartoe benodigde blijvende

aantrekkelijkheid van het stadion en zijn omgeving. Hierbij wordt specifiek gestuurd op voldoende reserves voor onderhoud en investeringen die het stadion up-to-date houden.""

w.g. J.W. Verheij en C.M. Zeegers

Toelichting
Na realisatie van het nieuwe stadion start de exploitatiefase ervan. Gelijktijdig start de exitstrategie van de gemeente omdat vanaf dat moment aandeelhouderschap niet het voor de hand liggende instrument is voor het realiseren van het publiek belang. Dat ligt immers primair in de realisatiefase van het stadion waarmee de gebiedsontwikkeling wordt aangejaagd. Met dit amendement wordt het publiek belang, en de sturing en borging daarvan, in de exploitatiefase daarom teruggebracht tot de kern: sturing op de continuïteit en het succes van het stadion om het financiële belang van de gemeente te dienen.
In de Position Paper zijn doelen gesteld aan het sociaaleconomisch programma, de mobiliteit rond het stadion en de duurzaamheidsaspecten. Deze moeten echter zoveel mogelijk via de al afgesloten overeenkomsten en publiekrechtelijke instrumenten worden nagestreefd omdat ze ook na de exit van de gemeente als aandeelhouder belangrijk blijven voor stadion, het gebied eromheen, Rotterdam-Zuid en de stad als geheel. Daarmee is het niet logisch om deze als onderbouwing voor het aandeelhouderschap *in de exploitatiefase* op te nemen in het publiek kader voor het nieuwe stadion.

De **VOORZITTER.** De wethouder heeft hier kennis van genomen heb ik begrepen, die kent het amendement? Dan komt het… Wilt u het amendement nog ophalen? Hartelijk dank. Het is allemaal oké, hartelijk dank. Heel goed, het amendement is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen en nu sluit ik echt de beraadslagingen over dit punt. Ik zoek nog steeds wethouder Kasmi.

18. Het voorstel tot vaststelling van het 'Hotelbeleid Rotterdam: wakker worden in een wereldstad'.

De **VOORZITTER.** Het voorstel tot vaststelling van het 'Hotelbeleid Rotterdam: wakker worden in een wereldstad'. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank u voorzitter. Rotterdam de havenstad, de internationale handelsstad, de architectuurstad, en nog zoveel meer. Voor corona was Rotterdam al aantrekkelijk voor onze zakelijke reizigers en toeristen en dat wordt het straks zeker weer. We kunnen dat succes alleen behouden als we een goede balans krijgen tussen rust en reuring. Het centrum dus ontlasten en hotels goed door de stad verspreiden en dat borgen we met het hotelbeleid en straks ook met de motie van Leefbaar Rotterdam. Het Rotterdams hotelbeleid is dankzij onze Rotterdamse MKB-toets tot stand gekomen en daar ben ik hartstikke trots op want ons initiatiefvoorstel heeft ervoor gezorgd dat we nu samen met ondernemers beleid opstellen en laten we dat in de toekomst ook blijven doen. Voorzitter, we hadden graag gezien dat het hotelbeleid er vorig jaar reeds had gelegen, helaas. Het bestemmingsplan Cool, waar de Witte de Withstraat in gevestigd is, was dan direct goed aangenomen. En we hebben haast, het water staat bewoners en ondernemers in de Cool aan de lippen en we moeten door. Dat wil alleen niet zeggen dat we direct op groen drukken voor het hotelbeleid want we zijn wel kritisch, wat de Rotterdamse VVD betreft, moeten we een aantal zaken stevig borgen want het vestigen van een hotel heeft gewoon impact op de levendigheid in een gebied. Voor de Rotterdamse VVD is het daarom ook belangrijk dat bewoners en ook bedrijven betrokken worden. Want alleen zo krijgen we het juiste type hotel op de juiste plek in de stad. Om dat te borgen dienen we een amendement in samen met GroenLinks, PvdA en Leefbaar Rotterdam.

Het succes is ook afhankelijk van wanneer bestemmingsplannen kunnen worden aangepast. We hebben een overzicht nodig en dat is essentieel, maar ook van de kosten die het met zich meebrengt. Daarnaast moet helder zijn in welk gebied welk soort hotel komt. De beleidskaart is onoverzichtelijk en onleesbaar en dat moet beter. Onze motie Hoe, wat waar?, samen met GroenLinks, PvdA en Leefbaar Rotterdam vraagt om dit beter in kaart te brengen en ook een overzicht te geven van al die bestemmingsplannen.
Voorzitter, tot slot, want mijn tijd tikt, niet alleen de hotelbranche en onze ondernemers moeten duidelijkheid hebben, ook onze stadscamping. De motie van de Partij voor de Dieren die we mede ondertekenen vraagt deze duidelijkheid te geven, dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen heeft het volgende amendement en de volgende motie ingediend.

Amendement A. MKB getoetst Hotelbeleid

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 juli 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Hotelbeleid Rotterdam: wakker worden in een wereldstad;

besluit:
het hierbij behorende 'Hotelbeleid Rotterdam, wakker worden in een wereldstad vast te stellen, waarin de volgende ambities worden verwoord:
- er wordt ingezet op spreiding van nieuwe hotels over de stad;
- vestiging van nieuwe hotels wordt in grote delen van het centrum beperkt;
- ingezet wordt op het juiste type hotel op de juiste plek;
- het hotelbeleid dient als voorzienbaar kader en wordt gebruikt om nieuwe bestemmings- en omgevingsplannen ten aanzien van de hotelfunctie te toetsen;
- nieuwe hotelinitiatieven worden getoetst aan dit hotelbeleid;

als volgt te wijzigen:
ambitie 3 als volgt aan te passen:
- inzetten op het juiste type hotel op de juiste plek, waarbij rekening wordt gehouden met de impact op het gebied evenals aantoonbaar draagvlak."

w.g. D.A. van Groningen, S. Leewis, D.P.A. Tak, B. van Drunen

<u>Toelichting</u>
De gemeente stelt in haar Hotelbeieid terecht dat de gemeente het hotelbeieid met alleen tot een succes kan maken. De gemeente wil een levendige en leefbare stad vol economische kansen voor alle Rotterdammers. Daarom is het zaak aantoonbaar draagvlak te hebben bij de bepaling welke type hotel, waar in de stad mag komen. Daarnaast is het belangrijk niet alleen het juiste type hotel op de juiste plek te hebben, het is ook zaak te weten wat den impact van een nieuwe hotelvestiging in een gebied is.

Motie 2. Hoe, wat, waar
"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van vaststelling van het 'Hotelbeleid Rotterdam: wakker worden in een wereldstad';

constaterende dat:
- het hotelbeleid een toetsingskader biedt voor de hotelsector in Rotterdam;

overwegende dat:

- het hotelbeleid een kader biedt dat niets zegt over de invulling in verschillende gebieden;
- elk gebied zijn eigen dynamiek met zich meebrengt, waar bij het vestigen van een hotel rekening mee dient te worden gehouden';
- het voor bewoners cruciaal is om te weten hoeveel en welke soorten hotels in hun omgeving komen;
- de beleidskaart ontwikkeling hotel vestiging onduidelijk is;

verzoekt het college om:
- de beleidskaart digitaal verder uit te werken zodat deze beter leesbaar en begrijpbaar gaat worden waardoor ook inzichtelijk kan worden welke plannen in de pijplijn zitten of in uitvoering zijn in de gebieden;
- inzichtelijk te maken welke bestemmingsplannen vanwege druk in het gebied zo snel mogelijk aangepast dienen te worden en in hoeverre dat overeenkomt met welke bestemmingsplannen in de planning de komende vijf jaar aangepast dienen te worden;
- welke capaciteit en daarbij horend budget nodig is om de bestemmingsplannen van gebieden die nog niet op de planning staan op korte termijn bij te stellen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen, S. Leewis, B. van Drunen, D.P.A. Tak

De **VOORZITTER.** Dank u zeer, een motie en een amendement, Hoe, wat, waar? En het MKB-getoetst hotelbeleid en beide zijn voldoende ondertekend en maken deel uit van de beraadslagingen, wenst iemand hier het woord over? De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Dank u voorzitter, dit is overigens de eerste keer dat ik hier sta dus dat is ook wel bijzonder. (applaus).
De intentie van wethouder Kasmi is absoluut te prijzen. Rotterdam heeft nooit een hotelbeleid gehad en het is goed dat dit college de handschoen oppakt om Amsterdamse toestanden in de kiem te kunnen smoren voordat het te laat is. Leefbaar Rotterdam is alleen iets minder positief over de wijze waarop een en ander uiteindelijk op papier is beland. Wat een 'no brainer' zou moeten zijn, heeft twee behandelingen in de commissie nodig gehad met als slagroom op de taart de inbreng van meerdere adviseurs omdat de wethouder het zelf even niet meer even goed uit kon leggen. Dit was het moment waarop Rotterdams allereerste wethouder Toerisme kon shinen, maar dat is helaas in het water gevallen. Enorm jammer voor een belangrijk onderwerp als dit.
Voor Leefbaar Rotterdam is het belangrijkste van het hotelbeleid dat we ervoor zorgen dat de ziel van Rotterdam behouden blijft en dat we hier niet een eindeloze stroom aan passanten en tijdelijke bezoekers aan toe gaan voegen, vandaar ook de motie Voorkom hoteldrukte in het centrum, die als doel heeft om de raad handvatten te geven om zicht te houden op de groei van hotelkamers.
Een groot gemis in de hotelvisie is dat de stadscamping nergens vermeld wordt. Wat Leefbaar Rotterdam betreft, verdient deze absoluut duidelijkheid en daarom zullen we ook voor de motie van de Partij voor de Dieren stemmen. We gaan hier niet opnieuw een discussie starten over de herinrichting van de Kanaalweg, maar wat Leefbaar Rotterdam betreft, hoort ook zeker de voetbalvereniging Steeds Hooger op deze plek thuis. Tot zover.

De **VOORZITTER.** De heer Van Drunen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Voorkom hoteldrukte in het centrum

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen 8 juli 2021, ter bespreking van het

'Hotelbeleid Rotterdam';

constaterende dat:
- het college een gecontroleerde groei van de hotelsector voorstelt met daarbij een maximale toevoeging van 1.500 kamers in het Business District;
- het college deze keuze maakt omdat er al verschillende projecten in de pijpleiding zitten: 'In het gebied van Central Business District, Coolsingel en (West)Blaak zijn er tien plannen met 1.614 kamers die worden ingeschat als kansrijk, hard of in aanbouw. Naast een bekend initiatief als het Postkantoor met daarin een 5-sterren Kimpton hotel (284 kamers) gaat het om plannen voor uitbreiding van Hotel Central, een hotel bij de Bijenkorf, een hotelinitiatief voor Coolsingel 105 en zijn er in diverse grote ontwikkelingen hotels voorzien en mogelijk gemaakt in het bestemmingsplan (o.a. Hart010, Groot Handelsgebouw, Delftsepoort, Weena).';
- ingeschat wordt dat van deze plannen ca. 900 kamers daadwerkelijk zullen worden gerealiseerd;

overwegende dat:
- bestaande plannen voor de bouw van hotelkamers niet ingeperkt kunnen worden, omdat er mogelijk planschade kan ontstaan;
- wij voorzichtig moeten zijn met het toevoegen van hotelkamers in het centrum om Amsterdamse taferelen voor te zijn en te voorkomen dat onze binnenstad vol komt te staan met zielloze hotelpanden en dat de rolkoffers onze stad overspoelen;

verzoekt het college:
- het genoemde maximumaantal hotelkamers van 1500 in het Business District mee te nemen bij de eerstvolgende evaluatie van het hotelbeleid;
- hierbij een update te geven van de stand van zaken van de gerealiseerde kamers en de wenselijkheid van het aantal kamers dat in de pijplijn zit;
- hierover terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. B. van Drunen, D.P.A. Tak, D.A. van Groningen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER.** Dank u zeer en omdat u voor het eerst sprak, hebben we daar een mooie foto van gemaakt en die krijgt u zo. De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Voorzitter, we hebben heel lang en goed over het hotelbeleid gesproken en dat is op zichzelf ook logisch want ondanks corona en ondanks dat Rotterdam geen Venetië of Parijs is, stijgt het aantal hotels in Rotterdam snel. En deels is dat goed want meer bezoekers betekent meer bezoekers voor kunst en cultuur en meer geld voor lokale horeca en meer geld voor lokale ondernemers, maar hotels kunnen ook zorgen voor ontzieling, voor overlast, voor overbelasting van de stad. En daarom is het goed dat we nu beleid hebben dat richting geeft aan die groei en die groei op plekken aan banden legt. En die richting en die beperking is dus goed, want wat GroenLinks Rotterdam betreft, is Rotterdam in de eerste plaats een stad om te wonen, om te werken en om te verblijven door Rotterdammers en pas in de tweede plaats een plek voor toeristen. De komst van hotels moet dus altijd een bijdrage leveren aan die stad en niet een beslag leggen op die stad en precies om die reden ben ik blij met de samenwerking met collega Van Groningen waarmee we samen een motie en amendement hebben opgeleverd en die motie en dat amendement

moeten zorgen voor betere participatie en een beter inzichtelijk beeld voor de Rotterdammer waar dat hotel nu komt en hoe dat beleid zijn weerslag krijgt.
Ik heb nog een vraag aan de wethouder na alle lange besprekingen en dat is de volgende. In het stuk staat letterlijk de zin als voorwaarde opgenomen dat het 'aantoonbaar draagvlak in de directe omgeving' moet hebben, dat is een voorwaarde voor de komst van een hotel. Aantoonbaar draagvlak in de directe omgeving. Dat is goed en dat scherpen we in het amendement nog wat verder aan waardoor dat een prominentere plek krijgt, maar mijn vraag is dan nog wel aan de wethouder 'wat bedoelt hij exact met draagvlak en hoe verwerven we dat in Rotterdam?'

De **VOORZITTER.** De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u voorzitter, wij zijn gecharmeerd als Partij voor de Dieren, van de stadscamping. Het is langzaam toerisme, het is ontspannend en het heeft een groene aankleding en als we dan toch beleid optuigen over voorzieningen met logiesfunctie, dan ook graag voor de stadscamping. Maar de camping heeft geen zekerheid, het contract wordt elk jaar verlengd, maar dat kan natuurlijk zomaar voorbij zijn. De exploitant gaat er gebukt onder op dit moment en daarom dienen we samen met de Rotterdamse VVD, en DENK wilde ook meetekenen, een motie in om uiterlijk 2022 helderheid te verschaffen over en aan de stadscamping.

De **VOORZITTER.** De heer Van der Velden heeft de volgende motie ingediend.

Motie 7. Wakker worden op een wereldse stadscamping

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 juli 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Hotelbeleid Rotterdam;

constaterende dat:
- er één stadscamping in Rotterdam is, te weten aan de Kanaalweg;
- de locatie van deze stadscamping onderwerp is van nieuwe stedelijke inrichtingsplannen, waarmee de toekomst van deze voorziening met logiesfunctie in het geding is;
- de toeristische visie een aantrekkelijke stadscamping onderschrijft, die goed bereikbaar is en op korte reistijd ligt van de binnenstad;

overwegende dat:
- stadscampings van toegevoegde waarde zijn voor Rotterdam, omdat ze aan bezoekers van onze stad een ander product aanbieden dan hotels, hostels of Bed & Breakfasts;
- 'langzaam toerisme' bijdraagt aan een ontspannen stad, voor weinig overlast zorgt, het toerismebeleid een impuls geeft en met haar groene aankleding de stadsnatuur bestendigt;
- door het college de toezegging is gedaan dat bedrijven tot 2025 en de stadscamping tot 2035 (besluitvorming rond Kanaalweg en Van Nelleknoop) kunnen blijven zitten;

verzoekt het college:
- met de huidige stadscamping om tafel te gaan zitten;
- in ieder geval vóór 2023 (dus uiterlijk eind 2022) duidelijkheid te verschaffen aan de stadscamping over haar toekomst in de stad;
- de raad te informeren over de uitkomsten van deze verkenning;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, D.A. van Groningen, B. van Noppen, F. Achbar, T.J. Vonk

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER.** Ik dank u zeer. Dan de heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Dank u voorzitter. Zoals een aantal collega's al hebben benadrukt, is dit hotelbeleid wel degelijk een stap vooruit want we hebben – afgelopen jaar misschien niet, maar de afgelopen jaren wel – kunnen zien wat het niet hebben van een beleid voor sommige steden in ons land en op andere steden buiten Nederland voor gevolgen heeft gehad als er geen begrenzing is op de hoeveelheid hotels en toerisme in een bepaalde stad. We zijn daarom ook blij dat het college werk maakt van de uitvoering van onze motie Meten is weten omdat we dan ook eindelijk echt in beeld kunnen krijgen waar uiteindelijk de lat ligt en dit hotelbeleid legt in zekere zin ook echt wel een lat, alleen we stellen wel vast dat de handhaving van die lat pas echt bekrachtigd wordt wanner alle bestemmingsplannen zijn aangepast. Ik wil dus op dit moment nog maar een keer een oproep doen aan het college om daar echt tempo mee te maken want ik denk dat het signaal van deze gemeenteraad – en dat vond ik wel weer mooi om te zien – in bijna unanimiteit hetzelfde is: we willen deze stad leefbaar houden voor Rotterdammers zodat toeristen op de mooiste manier van de stad kunnen genieten, zodat je de stad ook kunt zien zoals Rotterdammers ook van die stad kunnen genieten. Dus ik zou graag van de wethouder nog een keer even concreet willen weten hoe hij ons de komende maanden op de hoogte gaat houden van de realisatie van het bestemmingsplan. Want volgens mij was dat in de commissie in ieder geval nog niet helemaal duidelijk geworden. Verder sluiten we ons ook van harte aan en tekenen we ook een motie mee van mijn collega van Leefbaar Rotterdam om ook een signaal af te geven dat we ook vinden dat hier in het Central Business District, wat eigenlijk gewoon hier de Coolsingel is en ook het Schiekadeblok, waar ook gewoon tal van woningen worden gebouwd, eigenlijk paal en perk zou moeten worden gesteld aan de realisatie van hotels omdat dat uiteindelijk ook een leefbaar gebied moet blijven, dank u wel.

De **VOORZITTER.** De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja, voorzitter, dank. Met de groei van de overnachtingsmogelijkheden in Rotterdam groeit natuurlijk ook de vraag naar het reguleren van de hotelmarkt en in 2016 is hier een begin mee gemaakt door een niet afdwingbaar toetsingskader vast te stellen en daar hebben we het uitgebreid over gehad in de commissie. Alleen zien we ook dat het eerdere toetsingskader nog niet is geëvalueerd waardoor het voor ons redelijk onduidelijk is welke effecten dit nu daadwerkelijk heeft gehad. Het nieuwe hotelbeleid Rotterdam heeft als ambitie niet mee te werken aan ongewenste ontwikkelingen in het bestaand ruimtelijk beleid en het is voor de raad onduidelijk welke mate van ongewenste ontwikkelingen met de nieuwe visie wordt voorkomen door het ontbreken van deze eerdere evaluaties.
Dan een ander belangrijk punt voorzitter, dat is de participatie van bewoners bij realisatie van de hotels in de verschillende gebieden van Rotterdam. Als DENK-fractie vinden we het essentieel dat voor draagvlak van de burgers wordt gezorgd om ze mee te blijven nemen in het gehele proces en dat daardoor ook dat draagvlak voldoende is en dat variatie en de leefbaarheid waar ook GroenLinks het over had, blijft bestaan.
We hadden ook een viertal moties willen indienen maar dat zijn er inmiddels drie geworden omdat we er een intrekken, dat is de motie Stadscamping over het behoud van de stadscamping. We gaan dan mee met de motie van de Partij voor de Dieren, want anders dienen we bijna dezelfde motie in en dat lijkt me in dezen overbodig dus dan trek ik die in.

De **VOORZITTER.** Welke motie is dat?

De heer **ACHBAR** (denk). Ik heb geen nummer helaas, maar dat is de motie Behoud de stadscamping. Nummer 7.

De **VOORZITTER.** Motie 7 wordt ingetrokken ten faveure van de motie van de Partij voor de Dieren.

De heer **ACHBAR** (denk). Motie 5 is het, ik doe het uit mijn hoofd.

De **VOORZITTER.** Ik zocht naar het nummer van de motie die ingetrokken wordt.

De heer **ACHBAR** (denk). Ik vermoed dat dat motie 5 is, maar dan doe ik het uit mijn hoofd.

De **VOORZITTER.** We checken het.

De heer **ACHBAR** (denk). Dus zodoende voorzitter, dus dat is de bijdrage van DENK wat dit betreft.

De **VOORZITTER.** De heer Achbar heeft de volgende moties ingediend.

Motie 3. Evalueer de regulering van de hotelmarkt

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van agendapunt 18 Hotelbeleid Rotterdam;

constaterende dat:
- er in 2016 een niet afdwingbaar toetsingskader is vastgesteld door de gemeente;
- het eerdere toetsingskader niet is geëvalueerd waardoor het onduidelijk is welke effecten het heeft gehad;
- het nieuwe Hotelbeleid Rotterdam als ambitie heeft om niet meer mee te werken aan ongewenste ontwikkelingen in het bestaande ruimtelijk beleid;
- het voor de raad onduidelijk is welke mate van ongewenste ontwikkelingen met de nieuwe visie worden voorkomen door het ontbreken van een eerdere evaluatie;

van mening dat:
- het van belang is om beleid te evalueren;

verzoekt het college:
- het nieuwe Hotelbeleid Rotterdam periodiek te evalueren om de effecten van het beleid te kunnen meten;
- hier zo snel mogelijk over te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar, D.P.A. Tak

Motie 4. Een parapluherziening voor het hotelbeleid

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van agendapunt 18 Hotelbeleid Rotterdam;

constaterende dat:
- met de groei van de overnachtingsmogelijkheden in Rotterdam, groeit ook de vraag naar het reguleren van de hotelmarkt;
- hier al een begin mee is gemaakt in 2016 door een niet-afdwingbaar toetsingskader
- vast te stellen;
- in de nota Hotelbeleid moet de afdwingbaarheid verder worden geregeld in bestemmingsplannen en horecaplannen;

van mening dat:
- het van belang is om zo snel mogelijk een instrumentarium te vinden voor het Hotelbeleid Rotterdam;
- beleid afdwingbaar moet zijn om geïmplementeerd te kunnen worden;

verzoekt het college:
- te onderzoeken of een parapluherziening de beste wijze is om de afdwingbaarheid van het Hotelbeleid Rotterdam in toekomstige bestemmingsplannen te garanderen;
- hier zo snel mogelijk over te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar, D.P.A. Tak

Motie 6. Participatie van bewoners bij realisatie van een hotel

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van agendapunt 18 Hotelbeleid Rotterdam;

constaterende dat:
- er in 2017 met 9000 burgers is gesproken waarbij de input is gebruikt voor de visie Toerisme;
- het merendeel van de burgers wenst dat hotels meer verspreid worden over de stad;
- wijkbewoners na het vaststellen van het horecabeleid alleen door middel van een zienswijze bezwaar kunnen optekenen aan een hotel in hun buurt;
- er in het beleid niet geborgd is dat burgers naderhand nog kunnen meepraten over de wenselijkheid van een hotel in een gebied;
- sommige types hotel meer weerstand oproepen binnen een gebied dan andere;

van mening dat:
- het essentieel is voor het draagvlak van de burgers om ze mee te blijven nemen in het proces;
- de participatie van bewoners alsmede andere belanghebbenden zoals ondernemers beter geborgd moet worden;

verzoekt het college:
- burgers na het vaststellen van het Hotelbeleid Rotterdam een mogelijkheid te geven om te kunnen participeren binnen de vaststelling van hotels in hun wijk;
- hier zo snel mogelijk over te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar, B. van Drunen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER.** Wie mag ik het woord geven? Mevrouw Walgenbach.

Mevrouw **WALGENBACH** (d66). Voorzitter, ik ga het kort houden. D66 is heel erg blij dat er nu een hotelbeleid ligt en we zien dit ook als een zeer belangrijke doorvertaling van de toerismevisie die wij eerder in deze raad hebben vastgesteld. We kunnen wanneer we dit als raad vaststellen, daadwerkelijk gaan sturen op waar we hotels hebben in welke mate en dat is heel erg belangrijk want we willen dat als we het over toerisme en dus over hotels hebben, de identiteit van Rotterdam vooropstaat en dit is een goed sturingselement. Zo kunnen we zorgen voor verspreiding van het toerisme door de stad en D66 verwacht dan ook dat de eerste wethouder Toerisme van Rotterdam voortvarend aan de slag gaat met de uitwerking en uitvoering van dit hotelbeleid. We zullen dat nauw in de gaten houden.

De **VOORZITTER.** Andere sprekers? Wethouder Kasmi.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Dank voorzitter. Een heel goedemiddag aan raadsleden, via de voorzitter. Allereerst misschien even voor ik overga tot de behandeling van de moties en het amendement dat ingediend is, een heel kleine introductie van mijn kant. Ik ben zelf ook heel blij dat we samen met u straks, als het goed is, het hotelbeleid kunnen vaststellen. Het was dringend nodig. De raad voor u, lang geleden, had bepaald dat er in het centrum eigenlijk overal een hotel gebouwd zou kunnen worden, of een hotel begonnen zou kunnen worden. Er zat een dubbelbestemming op zo ongeveer alle panden in het centrum. Daar gaan we nu vanaf stappen. Vroeger was dat nodig omdat we juist heel erg wilden dat dat centrum van Rotterdam veel meer tot levendigheid zou komen en dat is toch wel aardig gelukt denk ik, maar om te voorkomen dat we helemaal doorschieten de andere kant op, is het nu belangrijk dat we in sommige gebieden zeggen 'nu zetten we er even een rem op'. Ik ben dus ook blij dat we dat dadelijk met vaststelling van dit beleid kunnen doen en dan kunnen we daarnaartoe werken. Dan zullen we ook zo snel mogelijk overgaan tot het wijzigen van die bestemmingsplannen met in het achterhoofd alle risico's van planschade zoals we dat uitgebreid met elkaar in de commissie al hebben besproken.
Dan toch even heel kort over de stadscamping omdat daar verschillende partijen aan refereren. Ik wil ook voor de zuiverheid hier zeggen, de heer Van Drunen verwees daar in zijn bijdrage naar, het staat niet in het hotelbeleid omdat dit geen onderdeel uitmaakt van het hotelbeleid. Het is goed om u dat te realiseren, het staat wel in de visie toerisme en daar hebben we iets opgenomen over stadscampings en dat we dat in principe omarmen en dat we ook ruimte zien voor een stadscamping. Maar specifiek over deze stadscamping waaraan nu gerefereerd wordt, weet u waarschijnlijk, zeker voor die leden die in de commissie BWB onder andere zitten, dat daar een heel apart traject voor in gang is gezet waar met name collega De Langen op dit moment mee bezig is en hij zal u daar ook zelf een update over geven. Vandaar dat het niet betrokken wordt in de bespreking van het hotelbeleid. Er is wel een motie over ingediend en ik ga daar straks iets over zeggen maar ik wilde dat voor de duidelijkheid wel even gezegd hebben. We bespreken hier vandaag echt het hotelbeleid dat weer een uitvoering is van de visie toerisme.
Dan voorzitter, waren er nog een paar concrete vragen en dan ga ik over tot de moties. De vraag van de heer Leewis, een terechte vraag overigens, over aantoonbaar draagvlak in de omgeving en of we dat verder kunnen concretiseren in de tekst. Bij dezen doe ik u de toezegging dat we daarmee ook aan de slag gaan en verder uitleggen wat we bedoelen met dat aantoonbare draagvlak. Ik kan daar in ieder geval over melden dat we naar veel meer gaan kijken dan alleen de economische kant van het verhaal, juist ook naar het maatschappelijke draagvlak en het ruimtelijk vraagstuk. Dus dat is wat we onder andere

bedoelen met aantoonbaar draagvlak, participatie met de omgeving en dat aangetoond kan worden dat zo'n hotel daar welkom is. Maar we gaan het in de tekst aanpassen.
Dan had ik ook nog een specifieke vraag van de heer Tak. Hoe houdt u de raad op de hoogte van de realisatie van hotels? Daar wil ik u heel graag, met uw goedvinden, van op de hoogte houden via evaluaties. We gaan het beleid nu met elkaar, als het goed is, straks voor het eerst vaststellen en ik ben voornemens zoals we dat eigenlijk met alles doen, om u daar regulier van op de hoogte te houden hoe het allemaal vordert. Dat gaan we uiteraard monitoren en daarbij nemen we ook in ogenschouw hoe het zit met aantallen in welke gebieden, enzovoort. Dus op die manier zou ik u graag op de hoogte willen houden van hoe het beleid vordert.
Dan ga ik over tot de behandeling van de moties, beginnend bij motie 1. Ik ga ze even af in chronologische volgorde wat betreft nummering, motie 1 Voorkom hoteldrukte in het centrum, die kan ik omarmen. Die is ondertekend door Leefbaar Rotterdam, PvdA en de VVD.
Motie 2 ondertekend door GroenLinks, PvdA Hoe, wat waar? kan ik ook omarmen, wel met een kleine kanttekening en als het goed is, is mevrouw Van Groningen daar ook al van op de hoogte. Dat is dat we die beleidskaart verder gaan verbeteren en we gaan kijken hoe we die wat toegankelijker kunnen maken, maar een kleine kanttekening wat betreft de hotels die in de pijpleiding zitten, dat we dat niet op pandniveau kunnen doen in verband met concurrentie. Maar met die kanttekening omarm ik deze motie en zou mijn advies zijn aan de raad dat te doen.
Dan de motie Evalueer de regulering van de hotelmarkt, ondertekend door DENK en de PvdA. Die motie kan ik omarmen, ook naar aanleiding van wat ik aan woorden zojuist richting de heer Tak heb uitgesproken. Dit past in het beleid en we voeren dat uit en willen ook gewoon van tijd tot tijd vinger aan de pols houden van 'hoe zit het ermee?' zodat u goed geïnformeerd raakt en nog kunt bijsturen indien nodig.
Dan motie 4, ook van DENK en PvdA, Een parapluvoorziening voor hotelbeleid. Ook die kan ik omarmen. We zijn in een traject verwikkeld waarin we gaan kijken wat het beste is en ik kan deze motie omarmen.
Motie 6, die moet ik helaas ontraden. We hebben nu voldoende op de manier, zeker met het aannemen of omarmen van alle andere moties, om te voorzien in voldoende participatiemogelijkheden om daar burgers ook alle mogelijkheden te bieden om daarop te acteren. Dus deze ontraad ik. Motie 6 is ontraden.
Motie 7, voorzitter, kan ik omarmen, die gaat over de stadscamping. Ik kijk even de heer Van der Velden aan maar daarbij wil ik wel gezegd hebben dat dit nu niet in mijn portefeuille valt maar in die van de heer De Langen en, heel goed daarbij aangesloten, de heer Kurvers omdat het natuurlijk ook om een ruimtelijke opgave gaat zoals u wellicht weet, maar ik kan namens de heer De Langen die ik heb gesproken aan u melden dat hij deze motie kan omarmen. Dat doe ik dus namens hem.
Dan blijft er nog een amendement over en ook dat kan ik omarmen voorzitter, en dat waren ze als het goed is.

De **VOORZITTER.** Dank u zeer. Daarmee zijn alle vragen beantwoord? Dat is het geval en dan dank ik de wethouder voor de antwoorden en het adviseren op dit punt. Dan gaan we naar agendapunt 17. Ik verzoek de wethouders De Langen en Bokhove. Mag ik vragen ordentelijk te changeren?

C. ONDERWERPEN MET EEN REGULIER DEBAT

17. Het voorstel tot vaststelling van de inkoopstrategie Wijkteams, alsmede de inkoopstrategie Jeugdhulp, alsmede de brief van burgemeester en wethouders over de voortgang aanbesteding Welzijn en WMO-maatwerkondersteuning.

De **VOORZITTER.** Aan de orde agendapunt 17, het voorstel tot vaststelling van de inkoopstrategie Wijkteams, alsmede de inkoopstrategie Jeugdhulp, alsmede de brief van burgemeester en wethouders over de voortgang aanbesteding Welzijn en WMO-maatwerkondersteuning. Een mond vol. Mevrouw Hoogwerf, u staat als eerste op mijn lijst.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Voorzitter, je zult maar kind zijn, een kind met angsten, drang, gevoelens die je niet begrijpt en zoveel frustratie dat je soms geen uitweg meer ziet. Je zal maar een ouder zijn en je kind pijn zien lijden, bang zijn en iedere keer dat je wakker wordt en de deur uit moet, dat je thuiskomt bang zijn dat je kind het niet overleeft. Dan hoop je dat je als je eenmaal al je moed hebt verzameld en om hulp hebt gevraagd, een weg wordt gewezen naar waar je terechtkan, waar hulp en begeleiding zijn. Niet dat je terechtkomt in een woud vol papieren tijgers, beren op de weg en heel veel valkuilen. Een door de overheid gecreëerd woud vol met regeltjes, beschikkingen, gunningen, bezwaren. Een systeem dat niet gecreëerd is om jou te helpen, maar om budget te knijpen, om het beheersbaar te houden. Nee, dan ben je geen kind meer, maar een gegund kavel. En proberen we je noodgedwongen in het juiste hokje te sjoelen in die sjoelbak die het zorglandschap geworden is. Want, zonder passend hokje is er geen financierring en als er geen financiering is, dan is er geen hulp. Dat is natuurlijk als je de mazzel hebt dat er een hokje vrij is en er geen wachtlijst is en de mogelijkheid dat je nog een keer zal moeten wachten, is er ook. En eerlijk gezegd is die kans nog het meest reëel.
Nee, het systeem hoeft echt niet totaal op de schop, dat wil niemand, maar we moeten van een aantal dingen wel echt af. Laten we bijvoorbeeld eens beginnen met stepped care ofwel, kijken of het goedkoper kan totdat het probleem dusdanig uit de klauw is gelopen dat alleen duurdere en dus ook grotendeels wegbezuinigde zorg eigenlijk nog de enige optie voor je is. Als je tenminste de wachttijd overleeft en de aanbieding niet inmiddels het budgetplafond al heeft bereikt waardoor we nog eventjes op het geld moeten wachten. In Rotterdam zou matched care de standaard moeten zijn, dus niet inzetten op preventie en vroegsignalering als verkapte bezuiniging, of een manier om wachtlijsten en druk op de specialistische zorg kunstmatig te verlichten, maar nee, direct aan de voorkant passende zorg, om erger te voorkomen. Kijk niet alleen naar de instroom, vereenvoudig ook de uitstroom, maak het mogelijk om zonder ingewikkelde constructies, beschikkingen en procedures tussen aanbieders te schakelen, gooi olie en zuurstof in het systeem, laat die tandwielen draaien en laat vooral de professionals hun werk doen. En over professionals gesproken, we hebben forensische hooggespecialiseerde zorgaanbieders. Die verdwijnen nu in de hele inkoopconstructie tussen hoofdaannemers en onderaannemers. Forensisch specialisten zeggen twee jaar na 'Een kind is geen kavel' nog steeds 'we zien ze niet meer'. Ja, ze komen nu na een titel door de rechtbank terecht op de forensische tafel, daar beslissen nog steeds de hoofdaannemers naar wie een kind toegaat. Als een huisarts gewoon simpelweg een kind met forensische problematiek doorverwijst, dat kan dus ook een kind zijn met anorexia, dan komen ze ergens, wie weet waar, terecht, maar niet bij de specialist die ze nodig hebben. De raad voor de psychiaters zegt daarom landelijk ook 'maak apart budget, regel dat bovenregionaal' en laten we daar alsjeblieft als Rotterdam ook op vooruitlopen en zorgen dat we voor deze kinderen altijd passende zorg hebben.
Maak het leven van een professional weer een stukje makkelijker door in de praktijk mee te gaan kijken wat de door ons opgelegde regeltjes in werkelijkheid betekenen voor de kwaliteit van zorg. Creëer dat besef en laat niet de bovenlaag bepalen, maar faciliteren. De regeldruk slokt in Rotterdam 25% tot 30% van de tijd op en als we nu willen weten hoe we die professionals hier kunnen houden, los dat op. Daar heb je het antwoord. Dus laat alle betrokken contractmanagers, ook die van de GRJR, minimaal een week meedraaien bij de aanbieders, aan de voorkant, voordat we de regels met elkaar vastleggen. Ga eerst eens een beschikking aanvragen en snap dat monster dat wij gecreëerd hebben.

Mauwen is makkelijk dus we proberen ook actief mee te denken en we hebben een aantal moties ingediend die jullie ook allemaal bij de stukken hebben gevonden. We kennen inmiddels allemaal de problemen, we lezen allemaal de krant en we voelen allemaal de urgentie die ook landelijk leeft. We hebben de situatie als raad ook onderzocht en we zijn er echt eensgezind over en we hebben alles vastgelegd in Een kind is geen kavel. Neem die geluiden uit het veld serieus en doorbreek het systeem, het zit nu aan alle kanten vast en om meer in beweging te komen zullen we harde noten moeten kraken want burgemeester, als wij het niet doen – en u bent altijd een voorstander van de metropool en de macht bij de gemeenten – staat het rijk al aan de deur te kloppen 'kom maar weer terug'. Maar dat moeten we toch niet willen, dat brevet van onvermogen?
Wethouder, voorzitter, van de GRJR. Waarom moeten we na alle discussies en debatten weer uit de krant lezen dat de GRJR niet in control is? Dat de GRJR faalt, onder curatele wordt gesteld, kinderen in de kou laat staan? Waarom worden we niet wat actiever geïnformeerd en hoorden we niets tijdens die commissiebehandeling twee weken geleden? We hebben het gehad over juist de kwaliteit van de GRJR. Waarom moeten we dan weer wachten voordat we zo'n bericht krijgen en communiceren we dat niet op dat moment? Ik snap het niet, waarom is voor u een oplossing op de lange termijn acceptabel? Hoe kun je dat nu uitleggen aan een kind dat al vijf maanden op een wachtlijst staat terwijl hij suïcidale neigingen heeft? Een lange termijn is niet acceptabel want die tijd hebben we niet. Waarom schamen we ons niet de ogen uit onze kop? Waar is de taskforce Doorbraak? Zullen we nu eens doorpakken voordat een nieuwe tragedie ons dwingt? Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Hoogwerf heeft de volgende moties ingediend.

Motie 3. Grip op de GRJR

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli, ter bespreking van het raadsvoorstel over de vaststelling inkoopstrategieën Wijkteams en Jeugdhulp (lokaal);

constaterende dat:
- de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond (GRJR) onder verscherpt (financieel) toezicht heeft gezet;
- er volgens de inspectie drastische veranderingen nodig zijn om goede en tijdige specialistische hulp aan de meest kwetsbare kinderen te kunnen bieden;
- de kwaliteit van de jeugdbescherming in Rotterdam hierdoor onder een vergrootglas komt te liggen;

overwegende dat:
- de gemeente Rotterdam samenwerkt met de GRJR om de bekostiging van de taken van de jeugdreclassering, jeugdbescherming en de gespecialiseerde jeugdhulp te regelen;
- de schokkende conclusies uit het laatste inspectierapport laten zien dat de jeugdbescherming van Rotterdamse jeugdigen simpelweg onvoldoende is, doordat de GRJR er niet in slaagt deze kwetsbare kinderen te beschermen;
- de wachttijden voor specialistische hulp te lang zijn en deze hulp tevens niet voldoende beschikbaar is;
- de organisatie van de GRJR voornamelijk bestaat uit boekhouders, in plaats van daadwerkelijke hulpverleners, die daardoor minder zicht hebben op de praktijk;
- de focus van de GRJR te veel ligt op de financiën, daar de focus eveneens moet liggen op de kwaliteit van de jeugdhulp;
- de gemeente te weinig grip heeft op de GRJR om kwaliteitsveranderingen teweeg te brengen;

- het wel wenselijk is om meer regie op te voeren op de GRJR, gezien de gemeente Rotterdam jaarlijks financieel bijdraagt aan de inrichting hiervan met ruim € 130 miljoen;
- het tevens vaak ontbreekt aan heldere rapportages over hoe de GRJR de kwaliteit van de dienstverlening precies waarborgt;

verzoekt het college:
- om de gemeentelijke regie op de (Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond) GRJR op te voeren en primair (bij) te sturen op de kwaliteit van de dienstverlening en de rapportage hiervan;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.C. Hoogwerf

Motie 4. Getrapt en gevangen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli, ter bespreking van het raadsvoorstel over de vaststelling inkoopstrategieën Wijkteams en Jeugdhulp (lokaal);

constaterende dat:
- er in de inkoopstrategie Jeugdhulp lokaal (opnieuw) veel focus ligt op preventieve zorg;
- de transformatie van de jeugdzorg is gebaseerd op de aanname dat meer inzet op preventie leidt tot minder zware en specialistische zorg;
- het werken met percelen er tevens voor zorgt dat jeugdigen met problemen in bepaalde hokjes worden geduwd om een behandeling te kunnen krijgen;

overwegende dat:
- het uitgangspunt van preventie in tegenstelling staat tot de uitgangspunten uit het rapport 'Een kind is geen kavel', door weer meer zorg naar het lokale veld te halen;
- de focus nu meer ligt op de instroom, terwijl de uitstroom stagneert, voornamelijk in de complexe jeugdzorg;
- in de praktijk is gebleken dat de aanname onjuist is dat meer inzet op preventie leidt tot minder complexe zorg;
- dit tevens wordt onderschreven door de stevige rapporten van de commissie Sint en het AEF;
- jeugdigen verstrikt raken in het oerwoud aan papieren tijgers, als zij niet exact in een bepaald perceel of hokje geplaatst kunnen worden;
- de focus hierbij niet ligt op het kind en het tijdig leveren van passende zorg, maar op het doorduwen van kinderen in bepaalde percelen;
- op de lange termijn de problemen alleen maar erger worden, door nu slechts met lapmiddelen proberen de problemen te verhelpen;
- er daarbij nog meer uitgegaan wordt van 'stepped care' in plaats van 'matched care';

verzoekt het college:
- daadwerkelijk in te zetten op passende zorg in plaats van gestapelde zorg door kritisch te kijken naar welke kavels weggehaald kunnen worden uit de inkoopstrategie om de complexiteit van zorg te verminderen en de doorstroom te bevorderen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.C. Hoogwerf

Motie 5. Poten in de modder

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli, ter bespreking van het raadsvoorstel over de vaststelling inkoopstrategieën Wijkteams en Jeugdhulp (lokaal);

constaterende dat:
- er dagelijks vele jeugdhulpverleners zeer complexe werkzaamheden uitvoeren om Rotterdamse jeugdigen te helpen bij hun problemen;
- deze jeugdhulpverleners uit de praktijk niet zelf de regels maken omtrent de inkoop van zorg en de daarbij behorende budgetten;
- het de contractmanagers zijn die deze beslissingen nemen, maar hier zelf niet de dagelijkse werkelijkheid van ervaren;

overwegende dat:
- de jeugdhulpverleners wel de problemen ondervinden van de regels die hen van bovenaf worden opgelegd;
- er nu vaak onnodige barrières bestaan in de inkoop van jeugdhulp, waar de jeugdhulpverleners de lasten van ondervinden;
- door contractmanagers een inkijkje te geven in de dagelijkse praktijk, zij meer besef krijgen van de daadwerkelijke gevolgen van het vaststellen van de regels in de inkoopstrategie;
- door zelf in de praktijk te ondervinden wat de negatieve consequenties zijn van de vastgestelde regels, inzicht kan worden gewonnen in de regels waar vervolgens aanpassingen voor gemaakt kunnen worden;
- de contractmanagers op deze manier tevens meer begrip kunnen krijgen voor het moeilijke werk dat deze jeugdhulpverleners doen;
- de soms scheve verhoudingen tussen managers en zorghulpverleners op deze manier rechtgetrokken kunnen worden;

verzoekt het college:
- in de inkoopstrategie terugkerend als eis op te laten nemen dat alle betrokken contractmanagers verplicht een week 'stage' moeten lopen bij degenen die dagelijks het werk uitvoeren binnen de jeugdhulp;
- dit te realiseren alvorens de start van de vaststelling van de regels en de aanbestedingen;
- te rapporteren aan de raad hoe de ervaringen van de contractmanagers en de daarbij behorende aanpassingen zijn verwerkt in de inkoopstrategie;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.C. Hoogwerf

Motie 6. Specialistische jeugdhulp uit de knel

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli, ter bespreking van het raadsvoorstel over de vaststelling inkoopstrategieën Wijkteams en Jeugdhulp (lokaal);

constaterende dat:
- zowel de forensische als de specialistische jeugdhulp in de inkoopstrategie beide vallen onder opdracht E ambulante hulp;
- forensische jeugdhulp met een maatregel door de rechter wordt opgelegd, daar naar specialistische hulp ook door de huisarts of het wijkteam kan worden doorverwezen;

overwegende dat:
- forensische aanbieders binnen dit budget voorrang krijgen en het aanbod krijgen voor hun cliënten wat zij nodig hebben;
- hierdoor gespecialiseerde aanbieders tevens minder budget beschikbaar hebben;
- aan de forensische tafel nu alleen de jeugdigen terechtkomen met een beschikking, waar de hoofdaannemer het meeste voor het zeggen heeft;
- gespecialiseerde aanbieders een rechtmatige plek verdienen binnen het jeugdzorgaanbod door het voor hen toegankelijker te maken;
- door een apart budget te alloceren voor de forensische jeugdzorg, er tevens meer ruimte komt voor de gespecialiseerde aanbieders;
- er nu vaak geen plek meer is voor kinderen die worden doorverwezen met specialistische problematiek, doordat de specialistische aanbieders vol zitten met kinderen die een maatregel opgelegd hebben gekregen;
- de forensen vaak geen zicht hebben op de kinderen die eigenlijk bij hen terecht zouden moeten komen voor hulp, maar ergens anders in het systeem terecht geraken;

verzoekt het college:
- een apart budget te alloceren voor forensische zorg, los van de 'overige' specialistische hulp;
- een centraal overzichtspunt in te richten waar alle verwijzers terechtkunnen en waar tevens alle (gespecialiseerde) aanbieders inzage krijgen in de aanvragen van kinderen die worden doorverwezen met een 'specialistische hulpvraag', die de hoofdaannemer vervolgens kan goedkeuren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.C. Hoogwerf

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit de beraadslagingen.

De **VOORZITTER.** Dank u wel. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, ik heb best lang moeten nadenken of ik naar aanleiding van de commissiebehandeling van afgelopen woensdag het woord überhaupt nog wilde voeren omdat ik vond dat we eigenlijk tijdens de commissiebehandeling uitgebreid bij het onderwerp hebben stilgestaan, maar ik heb er toch voor gekozen om nog even wat zaken mee te geven, maar ik heb eigenlijk geen concrete vragen. De reden waarom ik opsta, is natuurlijk de ondertoezichtstelling van de jeugdzorg. En eigenlijk verbaast het me niet, het zou heel vreemd zijn denk ik, als we niet onder toezicht waren gesteld, gezien het feit dat we met z'n allen, alle spelers in het veld, hebben gezegd, ook ons eigen onderzoek, 'het gaat nog niet goed genoeg'. Dus het was heel vreemd geweest als dan de inspectie had gezegd 'nou, het gaat allemaal heel erg goed in Rotterdam of in Rijnmond'. Dus in die zin zeg ik 'weer iemand in ons rugzakje die het met ons eens is dat het nog beter moet'. En in die zin sluit ik me aan bij de woorden van Leefbaar Rotterdam bij monde van mevrouw Hoogwerf. Want ja, er moeten nog tandjes bij en ja, we zijn er nog niet maar ik heb de vorige keer ook bij de commissiebehandeling gezegd 'wat is dan het alternatief dat de VVD biedt, willen we er nog een schepje bovenop, nog meer maatregelen vanuit dit stadhuis richting het veld?' Daarover zegt de VVD in ieder geval 'vooralsnog niet'. Ik denk dat we enorm veel maatregelen richting het veld hebben gestuurd, samen met het veld. We hebben samen met het veld gekeken wat er moet gebeuren om tot volgende doorbraken te komen en dat vraagt ook wel geduld. En ja, dat doet bij mij ook pijn want ook

ik vraag 'hebben we de tijd wel, zoals mevrouw Hoogwerf ook zegt, om daarop te wachten?' En om te hopen, of wellicht wel te weten, dat het uiteindelijk weer goed komt met de jeugdzorg in Rotterdam-Rijnmond, wetende dat er nog steeds kinderen op de wachtlijst staan. Die kramp voel ik ook, maar ik heb ook het gevoel dat met tekort aan personeel en met tekorten in budgetten, we ook niet vandaag drukken en morgen resultaat hebben. Die realiteitszin heb ik in dit dossier inmiddels ook opgebouwd. En dus zeg ik 'ja, gas erop', en ben ik blij dat er gas wordt bijgegeven door de inspectie en dat ook zij aangeven 'let op, het is nog niet af, best veld, u doet heel veel, maar nog niet genoeg, er moet nog een tandje bij'. Dat tandje, dat hebben we als raad volgens mij meerdere malen gegeven en dat zou ik dan toch nog hier naar aanleiding van het betoog van mevrouw Hoogwerf ook willen bijdragen in de discussie.

De **VOORZITTER.** Dank u zeer. De heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Dank u wel voorzitter, in de Commissie Zorg, Onderwijs, Cultuur en Sport hebben we de afgelopen periode uitgebreid met elkaar van gedachten gewisseld over onder andere de inkoopstrategieën voor wijkteams en jeugdhulp en mede namens collega Roest spreek ik hierbij nogmaals mijn waardering uit voor het proces waarmee deze inkoopstrategieën tot stand zijn gekomen en ook voor de wijze waarop de raad en alle betrokkenen hierin zijn meegenomen.
Voorzitter, in de commissie hebben we vanuit GroenLinks onder andere aandacht gevraagd voor de volgende punten: het goed kunnen inspelen op de toename van vaak ook complexere zorgvragen van Rotterdammers, de continuïteit van geboden zorg, voor, tijdens en ook na de aanbestedingsprocedure en de inderdaad kwetsbare kant van de inrichting van het systeem met eerder genoemde kavels, percelen, arrangementen en noem maar op en vooral de beperkingen die dat soms lijkt op te leveren met betrekking tot het schakelen, tot het doorstromen en ook het uitstromen. Mevrouw Hoogwerf had het daarover.
Voorzitter, verder hebben we vanuit GroenLinks benadrukt dat we te allen tijde, in welk systeem dan ook, en ten bate van goede zorg voor alle Rotterdammers vooral de zorgprofessionals zelf centraal dienen te stellen. Zij zijn het goud waaruit de Rotterdamse zorg is opgebouwd en mogen wat ons betreft geen strobreed in de weg gelegd worden, sterker nog, leg die zorgprofessionals in de watten, gun ze rust tijd, ruimte en vertrouwen. De motie Poten in de modder is daar een mooi concreet voorstel toe dus dank daarvoor mevrouw Hoogwerf.
Dan voorzitter, toch nog een vraag aan het college. Op basis van signalen vanuit landelijke media en onderzoeken, signalen die we overigens zelf tot nu toe niet herkennen of horen in onze regio, maar weer wel belangrijk vinden met betrekking tot de nieuwe aanbesteding, is onze vraag: hoe zorgt deze inkoopstrategie ervoor dat zorgaanbieders geen al te excessieve winsten maken en bijvoorbeeld dividenden uitkeren aan bijvoorbeeld aandeelhouders? Met andere woorden, hoe is geborgd dat winst maken door zorgaanbieders gekaderd is en/of beteugeld kan worden zodat geld dat voor zorg bedoeld is ook daadwerkelijk besteed wordt aan zorg? Zijn er harde eisen gesteld of nog te stellen met betrekking tot de winstplafonds? Zijn er bijvoorbeeld specifieke voorwaarden opgenomen met betrekking tot de huurprijzen of huisvestingskosten en heeft de gemeente bijvoorbeeld een onafhankelijk toezichthouder voor de controle op de rechtmatige inzet van zorggelden?
Tot slot, even op basis van inderdaad het deze week verschenen inspectierapport waarin ik heel snel heb kunnen lezen. Ik neem overigens aan dat we dit ook nog via de ingekomen stukken in de commissie ZOCS zullen gaan bespreken en dan kunnen we er uitgebreid op ingaan. Ik zag dat er inderdaad verscherpt toezicht is en ik vroeg me af hoe dat eruitziet, maar misschien kunnen we dat nog later bespreken. Maar ik zag ook dat twee van de normen wel behaald zijn en dat was toch ook wel fijn om te weten. De enige vraag die ik concreet nog daarover wilde stellen is: er worden in de begeleidende brief van het algemeen

bestuur getallen genoemd, ook over de huidige stand van zaken en ik vroeg me af: hoe zit dat, want ik neem aan dat dit de regionale cijfers zijn, en is ook bekend hoeveel de cijfers zijn, specifiek voor de gemeente Rotterdam? Daar ben ik wel benieuwd naar, ter voorbereiding ook op die commissiebespreking, dank u voorzitter.

De **VOORZITTER.** Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, D66 vindt het ook zorgwekkend dat er nog steeds wachtlijsten zijn voor echt zeer ernstige gevallen in de jeugdzorg en dat dat heel moeilijk weg te werken blijkt. Dat heeft ook de inspectie geconstateerd en daar is D66 blij mee want die extra stok achter de deur, dat toezicht dat er komt, kan alleen maar helpen om de zorg voor kwetsbare kinderen echt te verbeteren. Ik heb daar alvast, want ik neem inderdaad aan dat we dat nog uitgebreid gaan behandelen, wel vragen over zo op het eerste gezicht. Wat gaat de wethouder doen om hieraan tegemoet te komen, hoe gaan we zorgen dat we snel van dat toezicht af zijn doordat we het gewoon beter geregeld hebben? En hoe staan… Ik denk dat ik dezelfde vraag had want ik begreep hem niet helemaal van de heer Smet, maar hoe staat het nu met de cijfers in Rotterdam? Daar ben ik ook erg benieuwd naar. Tot zover even de jeugdzorg.
En dan wil ik nog kort iets zeggen, want ik heb een motie op het gebied van Welzijn. En dat gaat over de sociale tegenprestaties. De afgelopen jaren hebben we gezien dat voor veel algemene voorzieningen sociale tegenprestaties werden gevraagd, we hebben dat bijvoorbeeld bij Humanitas gezien en we hebben ook plannen gezien, ik geloof dat ze uiteindelijk niet doorgegaan zijn, maar ik meen dat ook voor de verlengde schooldag in ieder geval plannen waren gemaakt om die alleen te geven aan kinderen van wie de ouders dan sociale tegenprestaties moesten doen. Dat is gelukkig niet doorgegaan maar D66 is hier wel heel erg van geschrokken want als we iets willen voor alle kinderen in Rotterdam, dan moeten daar niet dit soort dingen tegenover staan. Dus ook voor de zekerheid, maar ook voor het welzijnswerk, willen we dat daar wel tegenprestaties mogelijk zijn, bijvoorbeeld zakgeldprojecten of zo, als kinderen dan iets terugdoen, dat kan heel goed, maar we willen dat goed onderbouwd is waarom dat is en dat er altijd maatwerk mogelijk is. Want stel nu dat je als ouder ziek bent, heel veel mantelzorg hebt, al heel veel vrijwilligerswerk doet, dan moet daarnaar gekeken worden en niet op een rigide manier 'iedereen moet een tegenprestatie doen en anders krijg jij die voorziening niet'. Dat vindt D66 gewoon een heel slecht idee en vandaar dat we hier een motie op hebben ingediend, tot zover.

De **VOORZITTER.** Mevrouw Van Wifferen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Verplichte tegenprestatie niet van deze tijd

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 juli 2021, ter bespreking van agendapunt 17. 'Het voorstel tot vaststelling van de inkoopstrategie Wijkteams, alsmede de inkoopstrategie Jeugdhulp, alsmede de brief van burgemeester en wethouders over de voortgang aanbesteding Welzijn en WMO-maatwerkondersteuning';

constaterende dat:
- welzijnspartijen soms deelnemers een verplichte sociale tegenprestatie opleggen in ruil voor welzijnsactiviteiten;

overwegende dat:
- een verplichte sociale tegenprestatie niet in het nieuwe inkoopbeleid staat;
- een verplichte sociale tegenprestatie niet noodzakelijk zou moeten zijn voor het deelnemen aan openbare welzijnsactiviteiten;

- welzijnsorganisaties hiermee, buiten hun bevoegdheden, beslissen over de autonomie van burgers;
- dit een drempel opwerpt voor Rotterdammers om deel te nemen aan openbare welzijnsactiviteiten;

verzoekt het college:
- te garanderen dat tegenover openbare welzijnsactiviteiten geen verplichte sociale tegenprestatie staat van deelnemers;
- bij de verlengde schooldag te voorkomen dat er een verplichte sociale tegenprestatie wordt gevraagd;
- te garanderen dat in andere gevallen verplichte sociale tegenprestaties alleen bij uitzondering en met goede motivatie plaatsvinden, waarbij er in het geval van een tegenprestatie er altijd maatwerk wordt geleverd;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen, N. Balwantsingh, A. van Zevenbergen, P.J.H.D. Verkoelen, L.L.P.R. Roest

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER.** De heer Balwantsingh.

De heer **BALWANTSINGH** (pvda). Dank u voorzitter. We hebben een uitgebreide commissievergadering gehad waarin we zaken hebben besproken, of het nu om jeugdzorg gaat, of om Welzijn. Even over Welzijn nog een korte samenvatting van waar ik het over heb gehad. Ik vind het heel erg belangrijk dat we op dit moment echt nu de versoepelingen zijn aangebroken, ook weer gaan investeren in de jeugd en jongeren. Laten we ze iets omhanden geven, geef ze het gevoel weer eigenaar te zijn van de wijk, investeer in activiteiten waar ze aan deel kunnen nemen. En gezien de afbouw van de Duimdroppen heb ik aangegeven dat het goed zou zijn als er geen gat zou ontstaan tussen het werkelijke afbouwen en het invoeren van het kinderwerk. Ik heb daar ook tijdens de voorjaarsnota een motie voor ingediend en die is inmiddels al behandeld, maar bij dezen nog een keer aangehaald.
Dan iets over het inspectierapport dat ons ook heeft bereikt natuurlijk, dat bevestigt alleen maar hoe de afgelopen maanden, of deze hele periode eigenlijk al, geworsteld wordt met jeugdzorg, maar het geeft ook aan dat wij daar in principe ook heel veel tijd aan besteed hebben en inmiddels ook onderzoeken aan gewijd en aanbevelingen overgenomen. Wat mij betreft, zijn we die worsteling aan het voeren en hopelijk gaan we die worsteling ook winnen en een korte reflectie van de wethouder die daarmee vooroploopt, is wat ons betreft dan ook voldoende voor nu. Dat was het voorzitter, dank u.

De **VOORZITTER.** Dank u zeer. De heer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Dank u voorzitter, opbouw van de WMO-tarieven blijkt een groot zorgpunt te zijn, zowel grote als kleine zorgaanbieders geven aan dat er verscherpende voorwaarden in de contracten staan. De keuze lijkt te zijn of beknibbelen op de kwaliteit van zorg, of met lede ogen aanzien dat de werkdruk hoger wordt op een toch wel krappe arbeidsmarkt. Zorgaanbieders geven aan dat de berekening van de reistijd niet aansluit bij de dagelijkste praktijken, medewerkers leggen op een dag meer dan twee huisbezoeken af, of we zien de digitalisering van de zorg als een vervanging van fysiek contact. Daarnaast

gaat de wethouder in de aanbesteding WMO-GGZ Extramuraal ervan uit dat de dagbesteding op mbo-4-niveau wordt gedaan, maar we horen dat de werkzaamheden complex zijn en hiervoor hbo'ers nodig zijn. Overigens geeft de mix mbo/hbo ook meer reistijd. De SP vraagt zich af hoe belangrijk we het als stadsbestuur vinden om daadwerkelijk kwalitatief goede zorg te leveren aan heel de stad. Natuurlijk zijn er dingen die goed gaan, het veld is te spreken over bijvoorbeeld het indicatiesysteem voor jongvolwassenen, maar het veld wil weten op basis van welke aannames de tarieven opgebouwd zijn. De SP is hier benieuwd naar, voorzitter.

De **VOORZITTER.** Mevrouw Eskes. Sorry, mijnheer Vonk heeft een vraag? Ah nee, dan mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik ben altijd een beetje verbaasd van de inbreng van de SP. Ik weet niet of u bekend met het aanbestedingsdocument maar er zit hier bij de aanbestedingstukken gewoon een openbare uitleg over de tariefsopbouw. En ik hoor u ook zeggen 'er wordt beknibbeld op de zorg', maar er is € 73 miljoen extra voor 2021 ingezet, € 64 miljoen voor 2022, € 14,5 voor 2023 en dat is nog los van indexaties op lonen en prijzen, dat is nog los van de tariefsverhoging. Dus ik ben wel benieuwd, waar bent u nu precies naar op zoek?

De **VOORZITTER.** De heer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Nou, als mevrouw Eskes met deze woorden gerust kan stellen, denk ik dat iedereen blij is in deze zaal.

De **VOORZITTER.** Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik denk dat die stukken gewoon te raadplegen zijn en die zijn openbaar, waar het gaat om de aanbestedingen. Daar kun je gewoon zien dat dat gewoon conform afspraken die gelden bij zo'n inkoop, inzichtelijk is hoe de gemeente de opbouw van de tarieven heeft gedaan. Dus volgens mij is daar nog verdere informatie over vragen overbodig.

De **VOORZITTER.** De heer Jonker. De heer Vonk?

De heer **VONK** (cu-sgp). Ik had eigenlijk aanvullend nog een vraag aan de SP waar ze precies naar op zoek zijn. Want ik snap aan de ene kant wel de behoefte om te snappen hoe de tarieven zijn opgebouwd. In de commissie hebben we daar ook over gesproken, naar aanleiding daarvan is er nog een extra brief gekomen van de wethouder over die tariefsopbouw. Ik heb hem ook gelezen en toen ik hem las, dacht ik, om heel eerlijk te zijn, dat de meeste informatie ook al wel verstopt was in al die documenten die we ook hebben gezien bij de zorginkoop. Maar het was heel fijn om even weer paraat te hebben dus als dat de behoefte is, die informatiebehoefte, weet ik dat er heel veel informatie beschikbaar is en mevrouw Eskes refereert daar ook al aan. Laten we dan zorgen dat we die informatie met elkaar op een rij hebben, maar informatie gaan vragen die bijvoorbeeld op dit moment helemaal niet gegeven kan worden, bijvoorbeeld in het kader van een aanbestedingsprocedure, die kant moeten we niet op. Dus is uw vraag 'zet die informatie die ergens al openbaar is, in het kader van de aanbestedingen nog even goed op een rij zodat we dat ook scherp met elkaar hebben als raad', dan snap ik uw vraag. En als die motie dan zo uitgelegd wordt, dan zou ik me kunnen voorstellen dat ik er dan ook nog wel voor zou kunnen zijn, maar dan zou het anders geformuleerd moeten worden. Dan zou ik voor kunnen zijn, maar als echt bedoeld is om informatie nu hier openbaar te maken die je in het kader

van aanbestedingen liever niet openbaar maakt, dan lijkt me dat heel erg onverstandig. Bent u dat met mij eens?

De heer **JONKER** (sp). Ik ben het met het eerste gedeelte van uw verhaal eens.

De heer **VONK** (cu-sgp). Het eerste deel, dat is dan waarschijnlijk het deel waarin ik zeg 'het is wel prettig voor de raad om die openbare informatie goed op een rijtje te hebben'. Dat zou dan een verzoek aan de wethouder kunnen zijn, 'help ons nog even om die informatie goed op een rij te krijgen, is dat dan de vraag? Dat kan met een toezegging afgedaan worden en dan is die motie wat mij betreft overbodig.

De **VOORZITTER.** De heer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Ja voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik zag u ja knikken, maar ik dacht 'het is goed dat we dat even horen zeggen'. Het kan ook heel kort in deze raad. De heer Jonker heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. WMO-tarieven niet kostendekkend

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen in vergadering op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van het agendapunt 17 'Het voorstel tot vaststelling van de inkoopstrategie Wijkteams, alsmede de inkoopstrategie Jeugdhulp, alsmede de brief van burgemeester en wethouders over de voortgang aanbesteding Welzijn en WMO-maatwerkondersteuning';

constaterende dat:
- een aantal zorgaanbieders tijdens het bestuurlijk overleg van 19 mei jl. hebben beargumenteerd dat de WMO-tarieven voor het perceel GGZ semi-en intramurale zorg niet kostendekkend blijken te zijn;
- zorgaanbieders in het perceel GGZ extramurale zorg dezelfde zorgen hebben:
- de WMO-tarieven pas na publicatie van de aanbesteding aan zorgaanbieders bekend zijn gemaakt;
- de kwaliteit van zorgverlening - naar mening van de betreffende zorgaanbieders - voor de cliëntengroep GGZ hierdoor in het gedrang komt en de werkdruk verhoogt;

verzoekt het college:
- bekend te maken op basis van welk rekenmodel, aannames en argumenten de WMO-tarieven tot stand zijn gekomen, zonder dat het recht op privacy van de zorgaanbieders van wie de gemeente voor de analyse informatie heeft verkregen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. van Zevenbergen, P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Het is niet iedereen gegeven, maar respect voor de heer Jonker. Ik heb daar zelf altijd wat meer moeite mee, maar over naar het onderwerp waar we hier voor

staan vandaag. Ik heb zojuist in mijn bijdrage al aan de heer Jonker aangegeven wat er eigenlijk gebeurt als het gaat over de inkoop van de WMO en hoe ongelooflijk veel geld daaraan is bijgeplust en wat we daar allemaal op toeleggen. Ik denk dat het ook waardering heeft dat we dat ook hier, op het moment dat we dit onderwerp van de inkoop bespreken, vastleggen. Tegelijkertijd kunnen we er niet omheen dat er gewoon deze week allerlei rapporten naar buiten gekomen zijn waar het gaat om de jeugdhulp en eerlijk gezegd stemmen die tot zorg. Naar aanleiding van die rapporten heb ik ook een hoop mensen uit mijn omgeving geraadpleegd 'hoe staat het er nu voor met de inzet van jeugdhulp?' en dan is het zo dat er stappen gemaakt worden, maar tegelijkertijd zijn de zorgen nog altijd heel erg groot. Maar ik vraag me wel af, als we het hebben over de cijfers die bijvoorbeeld in de brief van GRJR staan, weten we dan ook zeker dat die ook kloppen? Want we zien daar een forse afname maar ik kreeg van iemand die werkzaam is binnen de jeugdbescherming een mail doorgestuurd. Die meldde een kind aan bij een van de aanbieders en die kreeg een reactie terug 'hierbij de bevestiging van de aanmelding, vanwege een toename aan aanmeldingen en de achterstand die daarmee is ontstaan, lukt het momenteel helaas niet om nieuwe aanmeldingen binnen vijf werkdagen te screenen, het is mogelijk dat de aanmelding pas na zes weken gescreend wordt.' Dit lijkt een wachtlijst voor een wachtlijst die daarmee nog niet meetelt in de cijfers, dus ik ben wel benieuwd. Ik snap dat u dat hier op dit moment niet paraat heeft en dat dat uitgezocht moet worden, maar ik zou het wel heel fijn vinden als u kon toezeggen om daar toch eens wat inzicht in te geven of er hiermee niet misschien toch nog een schaduwlijst gehanteerd wordt waardoor de cijfers misschien ook wat geflatteerd zijn.
Iets anders is dat de inspectie voornamelijk focust op de zorg die ingezet moet worden voor de jeugdbescherming en de eerlijkheid gebiedt te zeggen dat we niet de enige aanmelder zijn en dat we natuurlijk zorg hebben voor alle aanmeldingen. Tegelijkertijd gaat het bij de jeugdbescherming vaak wel om extreem kwetsbare kinderen die in zeer zorgelijke situaties verkeren. En als ik dan de geluiden uit de jeugdbescherming opvang, dan hoor ik dat voor GGZ negen tot twaalf maanden wachttijd geldt, voor multisysteemtherapie, negen maanden wachttijd, maar vooral ook dat bepaalde specifieke zorg die wel ingekocht is, toch niet beschikbaar blijkt te zijn. Het gaat dan bijvoorbeeld over de SCHIP-training, dat is een training voor mensen in complexe scheidingen. Er is op dit moment een forse toename binnen de jeugdbescherming van het aantal zaken waarin kinderen in de knel komen door scheidingsproblematiek, daar is bijna geen zorgaanbod voor te vinden op dit moment. En dan blijkt dat aan de ene kant als we het hebben over de inkoop, we dat netjes hebben ingekocht, maar op het moment dat je contact opneemt met de hoofdaannemer, wordt er gezegd 'de trainer is vertrokken, we kunnen op dit moment dit zorgaanbod niet leveren'. Datzelfde geldt voor het NIKA-traject voor kinderen met hechtingsproblemen. Ook daarvoor is op dit moment de beschikbaarheid eigenlijk niet aanwezig, dus de vraag is wel als we het dan hebben over de inkoop, hoe kunnen we nu ook zodanige afspraken maken met de zorgaanbieders dat we niet alleen zorg inkopen, maar dat we ook vooral de beschikbaarheid afspreken want dat is, zeker waar het gaat om kinderen in zeer ernstige situaties, nodig. Waarom vind ik dit zo belangrijk? Ik werk alle dagen met jeugdbeschermers in de praktijk en dat geldt voor de hele omgeving. Laten we eerlijk zijn, de problemen doen zich niet alleen in Rotterdam voor, heel Zuid-Holland is volgens mij onder verscherpt toezicht geplaatst en dat geldt ook voor Noord-Holland en dat geldt voor Brabant. Dus laten we niet doen alsof we hier een probleem hebben dat geïsoleerd is, maar tegelijkertijd zie ik wel dat in het algemeen op dit moment jeugdbeschermers ook het vak verlaten vanwege de zwaarte van het vak. Dat komt met name, als ik kijk naar de mensen van wie ik een ontslagbrief krijg, doordat ze alle dagen bezig zijn met het zorgaanbod, 'ik ben de hele dag bezig met formuliertjes invullen en als ik dan complexe zaken heb die mij emotioneel leegtrekken, kan ik nog niet eens de zorg vinden die daarbij nodig is om mij daarbij te ondersteunen'. Dat gaat met name over hoe we hulpverlening organiseren in complexe zaken bij complexe scheidingsproblematiek. En ik

vind het echt belangrijk dat we hier niet alleen zeggen 'we kopen het in', maar dat we het echt gaan hebben over de beschikbaarheid. Ik ben wel heel benieuwd of de wethouder daar iets over kan zeggen.
Daarnaast vind ik echt de motie van mevrouw Hoogwerf waar het gaat om het meelopen in de zorg ongelooflijk belangrijk en ik hoop dat de wethouder die ook omarmt want als er één ding ingewikkeld is, is dat om vanuit dit huis of vanuit welk huis dan ook, maar niet vanuit de zorg, beslissingen te nemen terwijl de mensen in de praktijk, niet de bestuurders, ook niet voor niets die aanmeldingen of die bepalingen jeugdhulp of die indicaties in zitten te vullen. Het gaat om die medewerkers, ga daar eens een dag naast zitten, ga eens een week meelopen. Dan denk ik dat dat echt iets doet aan de manier waarop we onze voorwaarden formuleren en de manier waarop we de kavels afkaderen en ik denk dat dat ongelooflijk veel verschil maakt dus ik hoop van harte dat die motie wordt aangenomen want ik denk dat dat een van de dingen is waarmee we uiteindelijk echt stappen vooruit gaan maken. Dank u wel.

De heer **VONK** (cu-sgp). Dank u wel voorzitter, we hebben in de commissie ook uitgebreid gesproken over jeugdzorg en ik voel niet zoveel behoefte om daar iets aan toe te voegen. Het rapport is inderdaad verschenen, 5 juli jl. een dag voordat de voorjaarsnota werd behandeld dus dan is het even zoeken naar tijd om het rapport te lezen. Ik heb het zo goed mogelijk geprobeerd, aan de ene kant lees ik een bevestiging van wat we weten, maar we worden wel opnieuw met de neus op de feiten gedrukt. En het is echt niet positief en ik kan dan ook in die zin hecht heel erg meegaan en meevoelen met de systeemkritiek die mevrouw Hoogwerf uit als het gaat over die zorg, dan denk ik 'ja daar zit nog heel veel dat niet goed is'. Dat hoor je ook van de medewerkers en ook als mevrouw Eskes er net over spreekt dat mensen de zorg verlaten, juist ook omdat er zoveel gaat naar het systeem en te weinig naar de zorg en er gewoon te weinig ruimte is om voor die emotioneel zware trajecten ook voldoende tijd te nemen en de reflectie te kunnen hebben. Dan is dat confronterend om te lezen, we weten het, er worden acties op gezet, zeker. Maar er moet echt een schepje bovenop en in die zin zie ik in dit rapport ook een kans. Ook omdat de inspectie zegt 'we erkennen ook dat een aantal van de problemen landelijk liggen en we zullen ook met onze bevindingen naar landelijk toegaan om aan te geven dat het daar ook moet veranderen en we zullen de ministers die daar verantwoordelijk voor zijn daar ook op aanspreken'. Dan denk ik 'dit is een kans, een kans om het ook hier uiteindelijk beter te krijgen'.
Ik heb wel een vraag, over de wachtlijsten werd gezegd dat die enorm zijn afgenomen. Er werd gesproken van 600 naar, ik geloof 130 of 170, ik heb dat even niet helemaal paraat, in ieder geval, een enorme afname. Maar daar werd gelijk ook bij gezegd 'die zit ook wel in de manier, de systematiek waarop we die wachtlijsten hebben opgesteld. Die 600 was mogelijk een opgeblazen cijfer, er werden dingen geëxtrapoleerd. Dus dan heb ik nog niet iets in handen waarmee ik daadwerkelijk kan zeggen 'er is dus een megastap gemaakt in het wegwerken'. Ik kreeg even niet helemaal scherp wat nu de precieze cijfers zijn om echt goed te kunnen vergelijken met hoe het bijvoorbeeld was eind vorig jaar. Dus kunt u die geven? Even kijken. Dan is er nu verscherpt toezicht, wat is nu precies de status daarvan? Ik weet het eerlijk gezegd niet zo goed. In wat voor situatie ben je dan beland als je onder verscherpt toezicht staat en wat zijn dan de sancties, of consequenties, of noem het maar op? Ik ben daar benieuwd naar dus misschien kan de wethouder daar wat over zeggen.
En als laatste, ik kan het eerlijk gezegd niet beter onderstrepen dan mevrouw Eskes deed, de motie van mevrouw Hoogwerf over Poten in de modder. Wat zou het ongelooflijk goed zijn als dat zou kunnen. Ik vraag me wel af of een week voldoende is, maar een week is een goed begin. Laat het alsjeblieft geen beleefdheidsuitwisselingen zijn waarin mensen een leuk programmaatje krijgen voorgeschoteld, maar echt een confrontatie tussen leefwereld en systeemwereld. Een tweede kanttekening is dat het is voor contractmanagers, maar ik gun het nog veel meer mensen. Maar dit is echt een heel goede stap in de goede richting en ik hoop dat de wethouder dat ook zo ziet. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank.

De heer Achbar heeft de volgende motie ingediend.

Motie 7. Een toekomst voor de Duimdroppen

De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 juli 2021, ter bespreking van agendapunt 17. Het voorstel tot vaststelling van de inkoopstrategie Wijkteams, alsmede de inkoopstrategie Jeugdhulp, alsmede de brief van burgemeester en wethouders over de voortgang aanbesteding Welzijn en WMO-maatwerkondersteuning;

constaterende dat:
- op 12 november 2020, het amendement 'Behoud Duimdrop in 2021' aangenomen is waarbij Duimdrop een jaar langer in de lucht gehouden zou worden om BSW een reële kans te geven voor de aanbesteding Welzijn 2021-2022;
- de afdeling Sport en Recreatie van de gemeente Rotterdam, dit amendement heeft opgevat als een signaal om in het lopende jaar van 2021 alle Duimdroppen af te bouwen;
- dit betekent dat eind 2021 alle pleinen leeg zullen zijn omdat de Duimdroppen zullen verdwijnen, op de zes focuswijken na;
- Alle hieruit voortvloeiende kosten uit het huidige subsidiebudget van BSW gefinancierd moet worden;

van mening dat:
- er een juiste invulling moet worden gegeven aan het amendement om de voorgestelde bezuinigingen op Duimdrop daadwerkelijk met één jaar uit te stellen;
- de afbouw van de Duimdroppen dan ook moet plaatsvinden in 2022 en niet in het lopende subsidiejaar van 2021;
- met de afbouw gepaard gaande kosten dan ook in 2022 moet vallen en door de gemeente betaald worden en niet voor de rekening vallen van het subsidiebudget van BSW voor het jaar 2021;
- het ongewenst is dat de afbouw van de Duimdroppen ertoe heeft geleid dat vier medewerkers ziek zijn geworden door de stress die gemoeid gaat met de afbouw, sloop en strijd om de beschikking;
- voorkomen moet worden dat er een leegloop ontstaat van medewerkers door de onzekerheid van de toekomst van de Duimdroppen;

verzoekt het college:
- de mogelijkheid te bieden om de Duimdroppen regulier door te laten draaien in het jaar 2021 en pas in 2022 te beginnen met een daadwerkelijke afbouw;
- BSW een reële kans te geven in de aanbesteding Welzijn 2021-2022;
- extra middelen beschikbaar te stellen om tegemoet te komen voor de kosten van de overbruggingsfase van vier maanden omdat de subsidie aan het einde van het kalenderjaar 2021 stopt en de aanbesteding zal plaatsvinden in april 2022;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER.** Dan hebben we alle woordvoerders gehad, ik kijk naar het college. De heer De Langen begint.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Dank voorzitter, ik ga gelijk over tot de vragen. Die begonnen in mijn richting met GroenLinks en ik zal ze even in algemeenheid over de hele zorg dan beantwoorden. Het ging over signalen over excessieve winsten, dat vinden we sowieso nooit goed omdat dan inderdaad zorggeld, maar ook belastinggeld naar mensen achter die zorgpartijen gaat en dat willen we natuurlijk niet. Toevallig was er ook een discussie over tarieven en die twee dingen komen op een mooie manier met elkaar samen. We hebben in Rotterdam, en we gaan het straks hebben over de volgende tarifering voor de volgende inkoop, reële tarieven en momenteel is ook in de wet vastgelegd dat die tarieven reëel moeten zijn. Met die reële tarieven is het voor aanbieders mogelijk om op een goede manier zorg te organiseren, het is onmogelijk om met die reële tarieven heel veel winst te maken. Als ze dat doen, is het gewoon fraude want dan leveren ze niet de juiste kwaliteit van zorg. Dat betekent dat wij met WMO Toezicht – en dat komt ook aan de hand van een motie nog een keer bij u terug, op welke manier we nu met die fraude omgaan – de partij hebben die daarop toeziet en ook controleert of WMO-aanbieders – en op jeugd gaat dat natuurlijk op een andere wijze, ook via de inspectie – de kwaliteit aanbieden die er ook hoort te zijn. Dat toetsen wij en dat doen we op allerlei verschillende manieren, ook op basis van signalen. Volgens mij is daar ook een keer een technische sessie over geweest en we zien eigenlijk dat zowel bij jeugd als bij de WMO in algemene zin en zeker bij de zorg-in-natura-aanbieders geen sprake is van excessieve winsten. Als het gaat over marges, zijn dat kleine marges die ook normaal zijn om bepaalde reserves op te bouwen. Bij PGB's daarentegen zien we wel bureautjes waar soms excessieve tot onrealistische winsten worden gemaakt en daar acteren we ook op. Soms informeer ik u daar ook over, dat we zien dat er PGB-aanbieders zijn die slechte zorg leveren, waar ook rare verbanden zijn tussen bijvoorbeeld directie, ook als onderdeel van een PGB van een eigen cliënt en waar de relaties niet lopen zoals ze horen te lopen. Dus in algemene zin hebben we daar goed zicht op en we hebben in de contracten ook voldoende waarborgen om het te voorkomen. Kunnen we het voorkomen? Ik denk bij zorg in natura bijna altijd wel, bij PGB wat minder en daar is het toezicht ook vele malen hoger op en volgens mij – dan doe ik het even uit mijn hoofd – waren er afgelopen jaar zeker drie, vier of vijf gevallen waar ik uw raad heb geïnformeerd dat we ook stoppen met de financiering aan bepaalde PGB-partijen en er ook voor zorgen dat cliënten daar worden weggehaald omdat ze gewoon niet de zorg krijgen die ze verdienen. Ik hoop dat dit voldoende is voorzitter.
Dan D66, ik doe het even kort omdat we in de commissie al over uw motie hebben gesproken en volgens mij zijn we het erover eens dat een vaste tegenprestatie vragen niet goed is. Het is ook niet onze intentie geweest om het vast in beleid te zetten, het is wel goed om vast te leggen dat we het ook niet willen, hier en daar misschien een uitzondering daar gelaten, maar dan weten we ook via uw motie, dan melden we het vooraf. Ik vermeld uiteindelijk ook even dat ik wederkerigheid wel normaal vind, maar dat is iets anders dan een vaste tegenprestatie. Dus zoals we ook al besproken hebben in de commissie omarm ik deze motie en het lijkt me goed om dat op deze manier vast te leggen dus dat is hartstikke goed.
Dan de PvdA, die refereert aan een motie bij de voorjaarsnota. Dat ging heel erg over de Duimdrops en ik weet ook dat DENK van plan is een motie in te dienen over de Duimdrops. Niet? Is het goed zo? Dan zeg ik er ook niets over. Maar ik dacht 'ik wil volledig zijn in mijn beantwoording'. Dan sla ik die netjes over.
Dan hebben we nog een punt, de motie van de SP en daar ligt ook een vraag aan ten grondslag en die vraag is natuurlijk ook gewoon de essentie van het verhaal: wil en kan dit college kwalitatief goede zorg leveren? En als je dat wilt doen, dan moeten daar ook goede tarieven aan gekoppeld zijn. In die zin verbaast de motie mij enigszins. Dat komt omdat ik u

en de raad heb geïnformeerd over een substantiële verhoging van de WMO-tarieven de komende vier jaar. En ik moet zeggen, ik was daar zelf ook door verrast en ik moest dat ook aan het college melden, de WMO-tarieven gaan de komende vier jaar met € 42 miljoen totaal omhoog. € 12 miljoen per jaar, volgend jaar omdat de inkoop start op de helft, doen we € 6 miljoen, dus in die zin € 42 miljoen. Dus een enorme stijging en gelukkig heeft het college daarmee ingestemd en dat kan ook haast niet anders omdat we met een zorgvuldige procedure tot die tarieven zijn gekomen. De aanbesteding is in principe al gestart, de discussie nu over die aanbesteding vindt niet in deze zaal plaats en dat hoort ook niet. Volgens mij werd daar ook door uw raad aan gerefereerd en als er bezwaren zijn op welke manier dan ook, kunnen die ook gewoon in de procedure een plaats vinden. Het is ook zo dat we dat eigenlijk vrij ruim doen, we hebben u al ruim meegenomen in de inkoopprocedure. Dat hoefde niet maar we hebben dat toch maar gedaan voor de zekerheid omdat we daar open over willen zijn. Als je kijkt naar alle documenten die wij publiceren waar ook de onderbouwing in staat van onze tarieven, staat dat inderdaad uitgebreid ook publiekelijk op allerlei sites en de bekende site waarop dat voor inkopers te vinden is, is Negometrix. Als er nu een fractie is die behoefte heeft om dat te vinden, willen we daarbij helpen dus kom dan even langs, dan regelen we dat gewoon. Via Google is het ook te vinden maar het zijn heel veel documenten met heel veel onderbouwingen op de verschillende doelgroepen ook in de WMO. Maar nogmaals, zo'n aanbestedingsprocedure en die discussies doen we niet in deze zaal maar gewoon eventueel achteraf bij evaluatie of vooraf als we de kaders vaststellen. Dus simpel gezegd, deze motie zou ik ontraden.
Volgens mij ben ik dan volledig geweest, voorzitter.

De **VOORZITTER.** Dat denk ik ook. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Dank u wel voorzitter. En dank u wel commissie voor de vragen. Nu komen dingen wel wat bij elkaar want we hebben nu de inkoop, we hebben lokale inkoop waar we vandaag over spreken en we hebben regionale inkoop uitbesteed aan de gemeenschappelijke regeling en we hebben daar tussendoor nog een inspectierapport gekregen waarvan we een aantal zaken die we hier heel erg goed herkennen, volgens mij, over lange wachtlijsten er ook bij gepakt hebben. Want volgens mij hebben we dit soort besprekingen om te zorgen dat we daar beter van worden en dat we die dingen beetpakken om dat weer verder te brengen. Dus dan wordt het wel een beetje lastig omdat er veel verschillende opmerkingen zijn gemaakt om dat heel goed allemaal een beetje in te kaderen maar ik ga daar natuurlijk mijn best toe doen.
Want ik wil eigenlijk als eerste toch kort reflecteren op het inspectierapport en de vraag van mevrouw Hoogwerf 'waarom is dat er nu niet eerder?' We hebben een aantal keer gesproken over de doorbraakaanpak en dat was in het licht van de meest kwetsbare kinderen uit het rapport dat er eerder was, uit 2019, waarvan de inspectie om een doorbraakaanpak had gevraagd. En dat is ook waarover ik u de brief via de gemeenschappelijke regeling heb gestuurd. De inspectie heeft specifiek naar de groep van ongeveer 600 kinderen gekeken die bij de jeugdbescherming zijn en die vervolgzorg nodig hebben, die specialistische zorg nodig hebben. Daarvan zeiden ze 'dat zijn kinderen die aan de staat zijn toevertrouwd', want wij ontnemen ouders het gezag en dan zullen we ook zorgen, dan moeten de gemeenten en de regio's zorgen dat die zorg er ook is. Dat vonden ze belangrijk. Ik hoor ook andere ouders en u hoort ook andere ouders en we weten dat er meer problematiek is. We hebben wel eens een discussie gehad, en daar heb ik u ook over geïnformeerd, 'moeten we nu alleen deze kinderen zorg verlenen of moeten zij dan voorrang hebben boven andere kinderen die misschien net zo erg in de penarie zitten of waarvan ouders net zo vreselijk in de problemen zitten met anorexiazorg, met suïcidepogingen?' Dat kan ook andere kinderen overkomen. Onze aanbieders in de regio hebben eigenlijk altijd met ons samen gezegd 'we moeten kijken wat de hoogste prioriteit heeft zodat dat aan bod is'.

Daarnaast willen we dat er meer zorg beschikbaar is en dat het niet alleen maar 'spoed, spoed, spoed' is dat aan de beurt komt, maar dat alle kinderen aan de beurt komen. U weet dat bij de wachtlijsten waar we mee te maken hebben, maar die altijd al lang waren in de zorg, in het coronajaar nog eens een keer een extra opgave is gekomen. Er is een tijdje geen zorg gegeven en daarna hebben we een boeggolf gehad en we hebben ook gezien dat de zorg voor kinderen die op dat moment die zorg nodig hadden, van het derde kwartaal 2020… Toen heb ik aan de bel getrokken omdat ik zei 'ik maak me zorgen want hoe gaan we dit nu nog doen?' We hadden al een grote opgave en dan komt er nog eens een keer een extra coronaopgave bij met kinderen die jonger, eerder, meer en ernstiger aan de bel trekken. Toen hebben we in januari toen we met de aanbieders om de tafel zijn gaan zitten, met de aanbieders afspraken gemaakt, maar toen hebben we ook met de aanbieders een brandbrief geschreven naar het rijk met 'wat jullie nu nog van ons vragen, dat kan niet meer, met de budgetten die jullie beschikbaar stellen en wat jullie nu vragen aan ons. Hier houdt het een beetje op.' We zijn samen opgetrokken naar het rijk en ik denk ook dat het echt effectief is geweest want we hebben onze ziel en zaligheid daar neergelegd en we hebben onze wachtlijsten gedeeld en we zijn met VWS in gesprek gegaan om eens te kijken 'voor ons houd het een beetje op, wat kunnen we nu nog doen?' Dat was in de periode dat de inspectie natuurlijk nog aan het kijken was van 'hoe zit het nu met die 600 specifieke kwetsbare kinderen?' Vanaf januari hebben we met elkaar de schouders eronder gezet en is er uiteindelijk licht gekomen, tenminste, is er wat perspectief gekomen van het rijk doordat er budgetten zijn vrijgemaakt. Maar daarop vooruitlopend, en ik heb ook de vorige keer al gezegd hoe blij ik was met uw commissie en ons college dat we die middelen beschikbaar kregen zodat we al de ruimte in januari hadden om € 4 miljoen extra voor de ergste spoed in te zetten, om die te ledigen. Dat heeft geholpen want vanaf januari is er met man en macht gewerkt om die cijfers terug te duwen, niet alleen voor de spoedkinderen, maar voor de hele wachtlijst en dan zijn we er nog lang niet. We zijn er nog lang niet. Die lijst van de 600 kinderen die specifiek de aandacht van de jeugdbescherming hebben, hebben we ook aangepakt maar wel in de totale verbetering. Ik weet niet of u tijd heeft gekregen om de cijfers te zien, maar dat aantal van 600 waar eerst echt inzicht in moest komen en een goede analyse op moest worden gemaakt van hoeveel kinderen er nu specifiek nog op wachtlijsten stonden, aan het eind van het onderzoek van de inspectie is het terug weten te brengen, maar dat klinkt raar, het waren uiteindelijk nog 130 kinderen die nog zorg nodig hadden. Toen stopte de teller van de inspectie maar toen stopte niet de opgave voor onze regio. We gaan daar gewoon mee door want die doorbraakaanpak werpt wel zijn vruchten af, ook met de ondersteuning die we van VWS hebben gekregen met het Ondersteuningsteam Jeugdzorg. Dat helpt ontzettend, en ook die extra inzet, die de aanbieders, de zorginstellingen doen omdat ze weten dat ze op ons kunnen rekenen. Met extra budget, vooruitlopend op het rijk hebben zij gedurfd extra personeel aan te nemen en dat werkt. We blijven dat goed monitoren. Ik heb u ook aangegeven dat die monitoring met die triage inmiddels aanzienlijk verbeterd is. En in de brief die ik u, of tenminste die ik naar de inspectie heb gestuurd, staat dat vorige maand de teller op 70 kinderen stond die nog specialistische zorg nodig hadden. En op de vraag van een aantal mensen, waaronder mevrouw Van Wifferen, hoeveel kinderen betreft het nu voor Rotterdam? Voor de Rotterdamse kinderen uit de kwetsbare doelgroep, staan er nu nog 26 kinderen op de lijst en dat is nog steeds 26 kinderen te veel, maar het betekent wel dat de doorbraakaanpak en de inzet die hier vanuit de regio en vanuit de gemeente is geleverd, en door de aanbieders, niet in de laatste plaats, bijdraagt en dat we daar echt mee door moeten gaan.

De **VOORZITTER.** Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, bedankt, het is in ieder geval fijn dat specifiek voor de kinderen die onder toezicht zijn gesteld, nu de doorbraakaanpak waar we ook al een tijdje

mee bezig zijn, de vruchten afwerpt. Maar dan zijn we er inderdaad nog lang niet want daarmee kunnen we zeggen 'prima, dan hebben we dat opgelost, dat hebben we van ons bordje', maar we hebben nog steeds niet verder gekeken, wat we denk ik wel moeten doen, naar wat er daarna met zo'n kind gebeurt. Dan heb ik hier voor me het opiniestuk uit de Volkskrant van onder andere de voorzitter van onze eigen jeugdbescherming die zegt 'ik ben klaar met de pleisters die we aan het plakken zijn, ik ben er klaar mee dat mijn medewerkers maximaal twee uur per week daadwerkelijk aan een kind kunnen besteden'. Ik ben een beetje bang dat door alle drukte die we hebben op de wachtlijsten en om die weg te werken, we daar nog extra op aan het knijpen zijn. Dus wat we aan het doen zijn, geeft totaal geen zicht op wat we doen met de kwaliteit. En daar heb ik ook een motie voor ingediend, om ook grip te krijgen op de kwaliteit die geleverd wordt door de GRJR, om daar wat meer visie op te krijgen. Want we zijn aan de ene kant heel erg gaan drukken, en dat is ook wat mijnheer Lansink heel terecht aangeeft, 'je kunt wel heel veel druk neerleggen bij dat veld maar wat doet dat uiteindelijk?' En als we hier heel hard op drukken, wat gaat er dan in een ander communicerend vat hartstikke fout? En we hebben nu misschien die kinderen die onder toezicht zijn gesteld voor wie de wachtlijst afneemt, maar we hebben een paar maanden geleden hier het debat gehad over de wachtlijsten bijvoorbeeld voor perceel E, daar staan er nog een paar duizend op. Dat is ook wel even… Ja, in totaal wel, perceel E nu misschien duizend, maar er stonden er nog 790 volgens mij waarvan we nog niet wisten in welk perceel ze zouden landen. En als je dan kijkt naar de jongeren in totaal in Rotterdam die nog wachten op een plekje in de zorg, dat zijn er geen 26.

De **VOORZITTER.** Wethouder.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Nee, volgens mij ben ik het ook netjes voor u aan het uitpluizen en volgens mij onderstreept u ook vooral, ook met het pleidooi de vraag naar de inspectie om niet alleen naar de jeugdbeschermingskinderen te kijken maar naar de urgenties en juist naar die hele wachtlijst en die doorbraakaanpak die zo werkt, die we samen met de aanbieders hebben opgesteld. Want we moeten dat niet voorschrijven en we moeten ook weten waar de grenzen liggen want we willen niet dat er mensen omvallen en dat we nog verder van huis zijn. Onze inzet is om die brede wachtlijst terug te dringen en die cijfers zijn er ook en die zitten in die brief er ook bij. Dus wat ik zei, de wachttijd is gelukkig korter, het aantal kinderen op de wachtlijst ook, juist met name in perceel E. Dat is weer aan het dalen en het blijft lastig en het blijft hard werken en natuurlijk is een van de grootste belemmerende factoren dat op het moment dat je zorg wilt aanbieden, je ook meer zorg moet kunnen kopen. En hoe je dat? Dat doe je toch echt met budget en dat is, daar kunnen we... Maar goed, volgens mij moeten we ook zorgen dat we niet in herhaling vallen. Dat is wel een van de belangrijke knelpunten want de aanbieders moeten ook personeel kunnen aannemen met perspectief. Want als je een tijdelijk contract krijgt, waarom zou je dan naar onze regio komen? Ik was ook echt wel een beetje geschrokken van dat inspectierapport omdat ik dacht 'potverdorie, we hebben zoveel stappen gemaakt en we hebben het ook echt lastig om die stappen te zetten met de beperkte middelen die we hebben en dadelijk willen mensen niet meer naar onze regio komen'. Ik hoopte ook echt… Het moet ook geen deceptie zijn en ik ben ook blij met de woorden van de heer Vonk, we moeten dit als kans zien, dat het belang onderstreept en dat het ook nog een keer de verantwoordelijkheden die het rijk naar ons toe heeft, onderstreept. We hebben zo lang moeten wachten op de financiering die eigenlijk al aangetoond was vorig jaar met het AEF-rapport en we hebben zo lang op onze tenen moeten lopen. Ik mag dat dan steeds vertellen, maar ik weet ook hoe de psychiaters in de sector dat hebben ervaren en ik weet ook hoe de mensen die in de jeugdzorg werken dat hebben ervaren en die krijgen de schrijnende gevallen. Dus ik ben inderdaad ook voorstander van de motie van mevrouw Hoogwerf en dat had ik u ook al in de commissie verteld. Maar volgens mij hoeven we niet heel veel mensen te overtuigen want heel veel

mensen worden dagdagelijks met hun neus op de feiten gedrukt. Waarmee ik toch nog een opmerking wil maken. Die doorbraakaanpak willen we blijven doorzetten en niet alleen op deze kinderen, maar op de brede wachtlijst. Er staat ook een aantal lessen in het inspectierapport waarvan ik denk 'hé, daar zitten echt interessante punten in'. En de brede zorgbemiddelingstafel werkt nog niet zo goed als de forensische tafel. De forensische tafel kreeg wel echt een complimentje van de inspectie en ik dacht 'dat kunnen we mooi verder uitpakken en daar kunnen we van leren want we kunnen het dus al ergens'. Van de inspectie verwacht ik ook echt dat ze blijven monitoren welke stappen we blijven zetten en dat is dan meteen voor iedereen een stok achter de deur. Ik vind dat prima.
We hebben inmiddels de budgetvolumes opgehoogd. Met de veertien andere gemeenten is vorige week in de vergadering van het algemeen bestuur extra ruimte gemaakt in de wetenschap dat het rijk nog eens een keertje over de brug komt naast die € 4 miljoen die we al extra hebben geïnvesteerd, met € 7,5 miljoen voor dit jaar voor het wegwerken van de wachtlijsten, het plan dat we samen met de aanbieders hebben gemaakt, en voor volgend jaar € 15 miljoen. Dus er wordt € 22 miljoen extra geïnvesteerd en in de wetenschap dat het rijk daar uiteindelijk een vergoeding tegenover zet wat ons ook de ruimte geeft. Dat is wat de heer Smet ook heeft gezegd 'moet alles via de GRJR?', mevrouw Hoogwerf heeft dat ook wel eens gezegd 'kunnen we niet een aantal zaken meer naar lokaal halen?' Ja, ook dat want ik ben er ook wel een beetje klaar mee. Dus dat zijn een aantal zaken en dat is natuurlijk wel een evenwicht vanuit de gemeenschappelijke regeling. Daar komt een aparte inkoop. Dat is niet wat we nu op tafel hebben, maar we hebben de discussie over een aantal zaken van die specialistische zorg; kunnen we niet een aantal van die zaken gewoon hier direct inkopen? Waar gaan we die scheidslijn leggen? Daarover kom ik na de zomervakantie met de voortgang inkoop van de GRJR zodat u dat ook kunt beoordelen. We moeten zorgen dat we lokaal klaar staan om die delen waarvan wij zeggen 'dat is verstandig en verantwoord', hier te kunnen doen. Daarnaast zorgen we nu ook al dat er vanuit de basis-GGZ eigenlijk al wat meer specialistische zorg ook lokaal beschikbaar is, vanuit extra middelen omdat we inderdaad denken 'er zijn ook wel eens andere mogelijkheden'. Zonder dat, ja, het gaat niet over de lokale inkoop, maar vanuit die regiovisie, Nabij en Passend en die overheveling, want u zei al 'moeten we dat met die kavels zo blijven doen?' Ook daar gaat de inkoopstrategie wel wat veranderen. Dus veel meer systeemaanbieders, zo zal ik het maar noemen, die grote aanbieders die zorgen dat ze over meerdere velden zorg kunnen bieden zodat je niet iedere keer naar een andere aanbieder door hoeft, maar dat dat bijvoorbeeld binnen een instelling veel beter kan worden doorgegeven. Ik heb u vorige keer ook stiekem een tipje van de sluier opgelicht toen ik zei 'we willen eigenlijk ook kijken naar een aantal heel specialistische aanbieders, of die niet een direct contract moeten hebben'. Dan hebben we het over forensische zorg, waarvan je zegt 'dat is wel zo specialistisch, dat moet je daar denk ik apart gaan inkopen'. Dus daar zijn we nu mee bezig en we willen een schil van flexibele aanbieders. Dat ziet ook veel meer toe op wat mevrouw Eskes zegt 'dan is er vanwege de scheidingsproblematiek ingekocht, en dan is dat niet beschikbaar'. Dat moet natuurlijk wel zo zijn en daar zou ik zeggen, dat moeten we eigenlijk flexibel kunnen inkopen op het moment dat het op is, of tekort is, moet je dat kunnen opschalen. Dus ik zal maar zeggen met een soort a-b-c-formule, die veranderingen daarin maken. Daar kom ik dus na de zomervakantie op terug en dat hangt ook samen met een van uw moties, daar maak ik een soort toezegging van, denk ik.
Volgens mij heb ik daarmee een aantal zaken gehad. Een opmerking van mevrouw Hoogwerf die zei 'moeten we nu wel zoveel aan preventie en vroegsignalering doen en gaat dat niet ten koste van de specialistische hulp?' Het is en/en; we zetten in op preventie en vroegsignalering. Neem een programma als Moeders van Rotterdam, dat is zo'n belangrijke ondersteuning waar we echt een cirkel van kansen doorbreken. Dat is ontzettend belangrijk. Maar we zien ook dat preventie en vroegsignalering werkt, we zien dat we minder kinderen onder toezicht hoeven te stellen en dat er minder uithuisplaatsingen zijn. Dat is een dalende

lijn, al jaren, en dat komt echt door proberen aan de voorkant, en als het niet aan de voorkant kan, dan ambulant, zo snel mogelijk, zo dichtbij mogelijk zorg te leveren. Dat werpt ook zijn vruchten af. En daarnaast hebben we – want ik denk dat u denkt dat het een soort communicerende vaten zijn, dat als we in preventie iets investeren, dat ten koste gaat van de specialistische zorg – in die specialistische zorg die we via de GRJR inkopen, een enorme stijging gehad. We hebben steeds meer geïnvesteerd om die specialistische zorg ook in te kopen. In 2016 was het ongeveer € 110 miljoen, inmiddels zitten we op € 140 miljoen. Dus de inzet op preventie is niet ten koste gegaan van de inzet op specialistische zorg.

De **VOORZITTER.** Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, dank. Ja, uiteindelijk niet, maar dat heeft er ook wel voor gezorgd dat we natuurlijk de afgelopen jaren enorm hebben moeten bijplussen omdat de capaciteit er simpelweg niet meer was omdat er is afgebouwd vanuit de aanname dat de preventie en vroegsignalering zouden werken. Ik ben een beetje bang dat we in datzelfde rabbit hole door blijven rollen want het klopt, en ik geloof er ook echt in, dat je door er vroeg bij te zijn, vroeg in te grijpen, erger kunt voorkomen. Maar ik denk ook dat we soms ook vergeten, en dat is wat de aanbieders heel duidelijk ook hebben gezegd in de gesprekken die we hebben gehad over Een kind is geen kavel, dat ouders niet worden gehoord, ze kunnen nergens met hun kind terecht, waardoor de problematiek alleen maar erger wordt. De wachtlijsten die we gecreëerd hebben in het systeem zorgen ervoor dat de problematiek erger wordt. Wijkteams die zeggen 'hé, wacht even, dat is heel erg duur, kan het niet goedkoper' zorgen ervoor dat problemen erger worden en ik ben wat dat betreft geen voorstander van knippen vanuit het kader van een bezuiniging want dan krijg je penny wise pound foolish, door te veel te knijpen op kosten voor zorg, door te veel te zeggen 'als we iets meer aan de voorkant doen, dan komt die achterkant wel goed', krijg je dat we kinderen missen. Dat vinden we belangrijk en we vertolken alleen maar wat we de aanbieders horen zeggen 'stap af van stepped care en ga aan de slag met matched care'.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Dank u wel. Ik denk dat soms wat definitiekwesties een rol spelen, maar volgens mij delen we erg de mening dat we moeten inzetten op preventie en moeten zorgen dat de zorg aan die kinderen zo passend mogelijk wordt gegeven en zo vroegtijdig mogelijk. En ik wil echt heel erg graag doorgaan met die doorbraakaanpak omdat we nu zien dat we op de goede route zijn en dat we de hulp ook inderdaad krijgen van VWS, maar ja, laat de inspectie ook maar gewoon meekijken. Ik doe graag de boeken open om te laten zien wat we allemaal wel niet inzetten want we willen ook gewoon zorgen dat die wachtlijsten korter worden. Want iedere dag langer op een wachtlijst kan de zorg doen verergeren, dat is niet… Dus volgens mij delen we die mening en moeten we inderdaad zorgen dat het een goed passend pakket is zodat kinderen inderdaad de zorg krijgen die ze nodig hebben.
Ik heb u ook net verteld over waar u net aan refereerde, de forensische aanbieders. Die zitten aan de forensische tafel, ook de onderaannemers. Dus die zitten aan de verdeeltafel, al klinkt dat een beetje lelijk. Dus die zijn op zich gewoon goed op de hoogte en we willen in het nieuwe inkoopsysteem, want eigenlijk gaat het daar natuurlijk over, en dan loop ik wat vooruit op de GRJR-plannen, inderdaad apart gaan inkopen.

De **VOORZITTER.** Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja, voorzitter, daar ben ik blij om, maar ik hoop ook wel dat we dan de motie zoals ik die heb ingediend op dit moment kunnen omarmen. Als je kijkt naar wat de aanbieders zeggen 'het werkt, op het moment dat zo'n kind eenmaal door de rechter een titel heeft gekregen en aan de tafel terechtkomt, dan wordt het besproken en wordt het

doorgesluisd', maar we horen ook dat huisartsen zeggen 'we hebben kinderen doorverwezen naar een traject' die never, nooit niet aankomen en dat zou niet de bedoeling mogen zijn. De zorg moet niet alleen maar beschikbaar komen voor kinderen die bij een rechter terecht zijn gekomen, daar zouden we eerder bij moeten zijn. Dus wat dat betreft zou ik dat uit het hele commerciële veld weg willen halen, het is geen verdienmodel wat dat betreft. Laten we ervoor zorgen dat die kinderen via alle verwijzers op het juiste plekje aankomen.

De **VOORZITTER.** Wethouder.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Een vurig pleidooi van mevrouw Hoogwerf, volgens mij zijn we een aantal stappen daarin aan het nemen en ik kom zo nog even op uw moties terug.
Dan zei u 'de doorbraakaanpak', in de tekst staat ergens 'dit is ook echt iets van de lange adem want de opgave is ook echt groot', maar we zien dus nu al de vruchten van die inzet dus het is zowel op korte termijn als lange termijn, maar we willen niet eventjes iets oplappen. We willen nu ook zorgen dat dit ook echt structureel wordt aangepakt dus het is korte- en langetermijnopgave. U zei 'waarom is daar vorige week niets over gezegd?' We waren nog in het traject en we hadden net gereageerd en uiteindelijk is vorige week aan het eind van de week onder embargo de uitspraak van de ING naar ons toegekomen. Op het moment dat we dat mochten delen, hebben we dat gedeeld met u. Aanvankelijk zou pas ongeveer op 8 juli, vandaag, dit rapport uitkomen en dat is vervroegd in verband met een Kamerdebat dus ik heb dat ook niet eerder met u kunnen delen. Ik hoop ook dat dat Kamerdebat ook aangeeft 'laten we inderdaad…' Ik hoop dat dat ook tot ondersteuning leidt.

De **VOORZITTER.** Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Nou voorzitter, dan probeer ik dit gewoon gelijk iets voor de tweede termijn te laten zijn: neem ons mee. Neem ons gewoon mee. We hebben een hele discussie gehad tijdens de commissie over wat voor zienswijze we wel of niet zouden indienen voor de begroting van de GRJR. Uiteindelijk is alles wat we hebben gezegd over kwaliteit een tikkie afgezwakt in een briefje en vervolgens komt er zo'n rapport naar buiten, dat is voor niemand die dat debat heeft gevoerd leuk. Zeg het desnoods even in vertrouwen want u weet ook dat het eraan zit te komen, maar dan weten we ook een beetje waar we aan toe zijn. We doen dit met elkaar en u heeft altijd, als het gaat om deze problematiek, dan spreek ik even voor mezelf, maar volgens mij geldt dat voor iedereen, de raad achter u staan, 100%. Maar laten we het dan wel samen doen en elkaar niet verrassen en niet kijken door een roze bril.

De **VOORZITTER.** Wethouder.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Ja. We hebben het over de doorbraakaanpak gehad, over de stappen die gezet zijn en we hebben het over de extra budgetten omdat we hadden aangegeven dat het een conceptbegroting was en we moeten echt nog meer investeren in de wachtlijsten. Dus ik denk dat ik u veel mee heb genomen en ik neem uw woorden ter harte, u had het misschien in vertrouwen willen weten, maar ik weet niet of zoiets kan met een rapport dat onder embargo is. En ik moet wel zeggen: roze staat u ook fantastisch. Ik hoef er geen roze bril voor op te zetten.
De heer Lansink geeft aan 'tandjes erbij'. Het is op de goede weg en er is een motie dadelijk van mevrouw Hoogwerf waarvan ik zeg 'volgens mij voorziet die ook in die tandjes erbij en die voorziet ook in de opmerkingen die gemaakt zijn ten aanzien van de begroting vorige week. Dus daar kom ik bij de motie op terug.

Ik ben juist blij dat u ook bewaakt dat het niet een soort opeenstapeling wordt, het moet gestructureerd, het moet stevig en het moet duurzaam en stap voor stap verder.
De heer Smet, eventjes kijken, die merkte terecht op 'de inspectie heeft op drie onderdelen gekeken'. Dus 'ieder kind een jeugdbeschermer', dat was voldoende bij ons. Voor ieder kind een plan van aanpak, inclusief de toestemming van de ouders, en het goed meenemen en de werkwijze zoals wij dat doen, waarbij we drang en dwang uit elkaar hebben gehaald en bij de jeugdbescherming ook gewoon ouders aan tafel hebben bij de besluitvorming, dat is echt een voorbeeldcasus en daar was de inspectie zeer over te spreken. Maar ja, die wachtlijsten en die wachtlijsten, daar scoren we dus echt niet goed op. Dat is geen verrassing want daar hebben we ook zelf over aan de bel getrokken. De lokale cijfers heb ik gedeeld.
D66 heeft eigenlijk dezelfde vragen die ik in de algemene beantwoording al heb beantwoord. Volgens mij heb ik ook voldoende gereflecteerd over hoe ik met het rapport om wil gaan, maar dat ben ik niet alleen, dat is ook de gemeenschappelijke regeling en dat zijn ook de aanbieders en de jeugdbescherming in de regio dus daar gaan we ook zorgen dat u daar weer tijdig over geïnformeerd wordt. U vraagt ook 'hoe ziet zo'n traject eruit?' Dat kunnen we nog niet helemaal zeggen want ik heb 15 juli a.s. als voorzitter een gesprek met de inspectie, want het is heel bijzonder dat de inspectie zegt 'we zetten regio's onder verscherpt toezicht'. Ik snap het wel omdat die eindresultaten er nog lang niet zijn. We hebben nu zicht op die specifieke groep kinderen, die echt extra kwetsbare kinderen en die wachtlijst is lang en daar heeft de inspectie ook eerder over aan de bel getrokken. Ik denk dat het een heel helder en krachtig signaal is en dat ze echt zeggen 'we willen bovenop de monitoring zitten'. Maar ik ga de inspectie wel vragen 'laat het niet een belemmering zijn', want we maken die stappen. En 'u mag best zeggen 'zijn deze stappen nu met dit perspectief en het tempo dat we hebben ingezet, genoeg?', maar versterk ons en ga niet plan, op plan, op plan doen, want dan gaan we dadelijk niet meer versnellen, maar dan gaan we dadelijk vertragen en dat zou ik jammer vinden'. Dus ik wil het ook echt graag zien als kans en ik ga ook echt de inspectie vragen 'zorg dan dat het dan ook op de goede manier kan worden ingezet, want we hebben al een traject lopen met VWS en met de OZJ als een soort pilotgemeente om daar die stappen in te maken. Dus ja, we willen het graag delen en we willen er graag van leren maar help ons versnellen en zorg dat het positief wordt gezien.' Want ik ben zo bang dat anders dadelijk niet alleen wij, maar heel West-Nederland er last van heeft dat er geen mensen meer te vinden zijn in onze regio.

De **VOORZITTER.** Ik vraag u een beetje voortgang te maken.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Ik ben ook bijna klaar.

De **VOORZITTER.** Misschien heb ik nog weer een bokaal in de aanbieding.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Nou, maar dit is echt te belangrijk. Dit is echt… Dit is echt te belangrijk. Nu ben ik meteen van mijn à propos, volgens mij… Over de signalen van mevrouw Eskes hoor ik graag meer. Ik kan daar nu inderdaad geen antwoord op geven maar we hebben juist naar aanleiding van de vorige motie van mevrouw Hoogwerf de wachtlijsten gecorrigeerd omdat we daarmee ook de wachttijd, de initiële wachttijd, mee wilden nemen zodat we een nog representatiever beeld hadden. Als er dan nu een ander systeem zou ontstaan, ben ik daar niet van gediend want we hebben dat juist gecorrigeerd. Dus als u mij dat buiten de vergadering nog even wilt doen toekomen? We willen geen schaduwlijsten en ook die zorg heb ik net aangegeven, ik heb gezegd dat we daar in de flexibele schil graag meer willen doen en ook al lokaal kunnen kijken wat er extra ingekocht wordt rondom die scheidingszaken en hechtingsproblematiek. Dat heb ik aangegeven. De ChristenUnie-SGP is volgens mij ook al goed bediend. En hier had ik ook al antwoord opgegeven, dan resten mij nog vier moties, zoals ik aangaf voorzitter, we waren er bijna.

Motie 3, de eerste motie van mevrouw Hoogwerf, heet Grip op de GRJR. En ik moet zeggen, ik ben het niet met alle overwegingen eens, maar dat mag u ook niet van mij verwachten volgens mij. En een uitspraak als 'de organisatie van de GRJR bestaat voornamelijk uit boekhouders', dat doet echt pijn want er zijn ook echt mensen die echt uit het veld komen en die ontzettend betrokken en bevlogen zijn. Die worden ook ondersteund door onze eigen mensen en die hebben heel veel samenspraak met de aanbieders., Dus er zit een aantal uitspraken in waarvan ik denk 'nou, dat…', maar er staan ook uitspraken in 'de wachttijden zijn te lang', waar ik me helemaal in kan vinden. We hebben vorige week of twee weken terug die begroting van de GRJR besproken en toen heeft u een zienswijze ingediend waarin u zei 'we willen dadelijk extra budget gaan vrijmaken voor die wachtlijsten en dan willen we in die nieuwe begroting ook zien hoe dat dan wordt aangepakt en hoe dat dan wordt besteed en dan willen we de effectiviteit meten'. Dat heeft u zelf in de zienswijze opgenomen. Ik wil eigenlijk dat dictum, 'de gemeentelijke regie op die kwaliteit bij te sturen en dat te rapporteren' ook lezen in die context van 'we willen nog beter weten inderdaad wat er met die extra middelen gebeurt of hoe er gereageerd wordt, inderdaad, met die doorbraakaanpak, en zorg dan dat dat goed gecommuniceerd wordt'. De GRJR heeft tegenwoordig een dashboard dus we kunnen ook veel beter en veel directer sturen maar we kunnen ook kijken hoe we u in die bestuursrapportages beter mee kunnen nemen. Dus ondanks de overwegingen zeg ik vanwege het dictum dat ik deze motie wil omarmen.
Dan de motie Getrapt en gevangen. Daar gaat het over daadwerkelijk inzetten van passende zorg in plaats van gestapelde zorg. Ik zei al, daar zit een beetje een definitiekwestie in van hoe we het eigenlijk willen inrichten. We zijn nu bezig met die lokale zorg na de zomer en daarom zei ik 'dat is een toezegging, ik kom met de inkoopstrategie voor de GRJR want we hebben de regiovisie Nabij en Passend vastgesteld en dat wordt dan uitgewerkt, laten we zorgen of we aan de hand daarvan kunnen kijken of dat voldoende geborgd is'. Dus deze motie wil ik op deze manier niet want er wordt juist nog onderscheid gemaakt tussen welke kavels, als we het dan over kavels willen hebben, welke delen van die zorg van D en E we zelf gaan inkopen en welke delen we bij de gemeenschappelijke regeling laten. En hoe gaan we dat doen, dat staat daarin beschreven. Dus het is eigenlijk te vroeg omdat we nu nog geen conclusies kunnen trekken wat we nu precies willen overhevelen. Dus ik wil motie 4 graag ontraden voor nu, maar met de toezegging dat we daar na de zomer over kunnen spreken in de… Als ik daarover met de voortgang naar u terug kom.
Dan een mooie motie, Poten in de modder. U had hem al aangekondigd in de commissie. Zorg dat mensen die hiermee bezig zijn goed weten hoe het in het werkveld gaat. Ik proef hier ook enthousiasme over. U heeft zelf gezegd 'het moet verplicht een week zijn'. Er werken ongeveer 25 tot 30 mensen bij de GRJR en die zijn heel hard bezig dus hoe we het proces gaan organiseren? Maar ze gaan stage lopen en ze gaan kijken in de sector want hoe we het precies gaan uitvoeren weet ik niet, maar de richting en de oproep hiervan is klip-en-klaar en die zou ik ook willen omarmen. Dus motie 5 wordt omarmd.
Dan hebben we het al een paar keer even over de forensische zorg gehad. Met betrekking tot de motie om apart budget te alloceren voor forensische zorg, zeg ik: dat doen we nu ook al en dat gaan we in de nieuwe inkoop dus ook apart doen. Dat heb ik u ook eerder in een commissie gezegd, dus dit is staand beleid en het is op deze manier niet nodig om dat op deze manier te doen. We hebben die forensische tafel die zeer goed werkt, ook volgens de inspectie. Dus deze motie wil ik ontraden want het is niet nodig omdat dit eigenlijk al staand beleid is hoe we hiermee om willen gaan.
Dat was de advisering van de moties. Excuses dat we wat tijd nodig hadden, maar het was wel even een beladen onderwerp.

De **VOORZITTER.** Als het over mensen gaat is het altijd belangrijk, zo is het. Dank u zeer. Is er nog iets blijven liggen? Mijnheer Vonk?

De heer **VONK** (cu-sgp). Ik dacht het, tenzij ik het gemist heb, want ik vroeg me af wat de status is van wat nu over ons uitgestort is. Heeft u daar wel iets over gezegd, dan kijk ik het terug, maar anders dan wil ik er graag nog wat over horen.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Ik ga 15 juli a.s., dat heb ik aangegeven, met de inspectie praten omdat de werkwijze nogal bijzonder is omdat er normaal gesproken niet regio's onder verscherpt toezicht worden gesteld. Dus we gaan vragen aan de inspectie hoe zij daarmee om willen gaan en ik kan me voorstellen dat dat vooral monitoring is en eventueel nog aanvullende adviezen. Ik heb ook gezegd dat ik ook de inspectie wel zou willen vragen om vooral niet nu te gaan stapelen terwijl we met die doorbraakaanpak echt op de goede weg zijn. Dus misschien heeft u het inderdaad gemist, maar ik dacht dat ik er voldoende over gezegd had.

De **VOORZITTER.** Ik dank u zeer, ik sluit de beraadslagingen op dit punt. Mijnheer Achbar?

De heer **ACHBAR** (denk). Even nog voorzitter, we hebben geen inhoudelijke bijdrage gehad hierover, maar er is wel een motie ingediend en die is niet beantwoord en dat is ook geen enkel probleem omdat we hem ook intrekken.

De **VOORZITTER.** Welke motie gaat u intrekken?

De heer **ACHBAR** (denk). Een toekomst voor de Duimdroppen.

De **VOORZITTER.** Een toekomst voor de Duimdroppen, daar neemt u kennis van wethouder? Die motie wordt ingetrokken. Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja, voorzitter, op basis van de toezegging zoals gedaan door de wethouder kunnen we ook de motie Getrapt en gevangen intrekken, we wachten de ontwikkelingen af.

De **VOORZITTER.** De motie Getrapt en gevangen wordt ingetrokken. Dan sluit ik de beraadslagingen alsnog en dan is er een kort changement. Mag ik u verzoeken rustig de zaal te verlaten en andere collega's naar binnen te laten komen?

D. VERZOEKEN VAN RAADSLEDEN

20.2 Tweeminutendebat over 'Excuses, erkenning en herstel vanwege het slavernijverleden', aangevraagd door het lid Mohamed-Hoesein

De **VOORZITTER**. Mag ik u verzoeken uw plaatsen in te nemen. Wethouder. Overleg kan, maar dan graag buiten de raadzaal. Ik probeer de aandacht van de drie dames rechts te vangen, maar dat lukt mij niet. Ik wilde nog kort iets met u delen. De heer Achbar vroeg mij vanochtend in een motie te kijken naar de vlag halfstok naar aanleiding van Srebrenica. Ik heb geantwoord op basis van mijn kennis van dat moment, namelijk dat dat vraagt om een nader besluit van de minister-president. Ik heb contact gehad met de minister-president. Het is inderdaad geen instructie. Er komt geen instructie om de vlag halfstok te hijsen. Het feit dat hij op het ministerie van Defensie maandag halfstok gaat is een uitzondering in verband met het feit dat Defensie als organisatie betrokken was bij Srebrenica. Dan weet u dat dus ook. Goed, dan gaan we verder met agendapunt 20.2. Maar daarvoor is een ordevoorstel van de heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Dank u wel voorzitter. Ik zou willen voorstellen dat wij dit agendapunt en de behandeling van de voortgang Relax samenvoegen, want dat zijn precies dezelfde mensen, dezelfde wethouder. Dus dat is lekker efficiënt en epidemiologisch ook mooi verantwoord. Minder bewegingen.

De **VOORZITTER**. Dat is 20.7 en 20.2. Mijnheer Versnel, even een check. 20.2 en 20.7… Ik kom zo bij u, eerst even dit punt. Is er draagvlak voor om die achter elkaar te doen? Ja, mevrouw Hoogwerf?

Mevrouw **HOOGWERF** (lr.). Ja voorzitter, dat lijkt me prima.

De **VOORZITTER**. Uitstekend. Anderen, u kunt ook knikken, dan weten we dat. Er is een meerderheid om die twee achter elkaar te doen. Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter. Voor allebei heb ik een betoog van twee minuten voorbereid, dus zou ik wel graag twee keer twee minuten spreektijd willen verzoeken.

De **VOORZITTER**. Het blijven twee separate onderwerpen, alleen achter elkaar in plaats van dat we die na verloop van tijd... Dus u kunt gewoon prima vier minuten gebruiken. We beginnen met 20.2 Tweeminutendebat over 'Excuses, erkenning en herstel vanwege het slavernijverleden', aangevraagd door een aantal raadsleden. Ik begin bij de heer Achbar van DENK, mevrouw Mohamed stond er, maar ik neem aan dat u spreker bent.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja dank u wel voorzitter. Al jaren vraagt de fractie van DENK Rotterdam om een excuus van het college voor het slavernijverleden. En keer op keer krijgen wij verschillende antwoorden van de wethouder op de simpele vraag 'is het college bereid om excuses aan te bieden aan de nabestaanden van de slavernij, voor de betrokkenheid van Rotterdam bij het koloniaal- en slavernijverleden?' Voorzitter, een simpele vraag waar het college geen antwoord op durft te geven. We hebben middels schriftelijke vragen, moties, debatten en nog op zoveel andere manieren gepleit voor een excuus. Een excuus voor al het leed en verdriet die mensen in het verleden hebben moeten doorstaan en die nog steeds weerklinken tot op de dag van vandaag in onze samenleving. Veel Rotterdammers worden namelijk nog steeds dag in, dag uit geconfronteerd met de zwarte bladzijde uit de Nederlandse geschiedenis, door bijvoorbeeld hun achternaam, die ontstaan is uit een slavennaam. Voorzitter, helaas hebben wij elke keer weer moeten wachten op een excuus. En niet alleen wij, maar ook al die andere Rotterdammers die al jaren wachten op excuses, maar een wethouder die dit vertikt te doen. Maar voorzitter, ik ben benieuwd wat de wethouder vindt van het dringende advies om excuus aan te bieden voor het Nederlandse slavernijverleden, door het Adviescollege Dialooggroep Slavernijverleden. Gaat de weghouder nog steeds wegkijken? Of is de wethouder bereid om gehoor te geven aan dit advies? Voorzitter, ik wil dan ook aan dit college vragen, erken dat slavernij en slavenhandel misdrijven tegen de menselijkheid waren. Neem verantwoordelijkheid om de misstanden van het slavernijverleden onder ogen te zien. Erken dat de gevolgen van het slavernijverleden heden ten dage nog voelbaar zijn. En neem een voorbeeld aan uw collega uit Amsterdam en bied namens het stadsbestuur excuses aan voor de rol die Rotterdam heeft gespeeld in het slavernijverleden. Wij vragen door middel van een aantal moties de nodige aandacht hiervoor voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. G3 Lobby Excuses slavernijverleden

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van agendapunt 20.2 Tweeminutendebat over 'Excuses, erkenning en herstel vanwege het slavernijverleden';

constaterende dat:
- slavenhandel en slavernij op grote schaal plaatsvonden en Rotterdam daarin een belangrijke rol vervulde;
- het Rotterdamse stadsbestuur in het verleden direct of indirect ook meeprofiteerde van de gevolgen van de slavenhandel en slavernij;
- het Adviescollege Dialooggroep Slavernijverleden, een dringend advies heeft gegeven aan de Nederlandse staat om excuses aan te bieden voor het Nederlandse slavernijverleden;
- in datzelfde advies wordt gesteld dat er ook erkenning moet zijn dat de gevolgen van het Nederlandse slavernijverleden ook in het heden voelbaar zijn;
- als gevolg van het advies, het kabinet de deur open heeft gezet voor excuses en erkenning van het slavernijverleden;
- de minister in een brief aan de Tweede Kamer heeft geschreven dat een volgend kabinet de stappen op weg naar een excuses kan zetten;
- burgemeester Femke Halsema namens het stadsbestuur excuses heeft aangeboden voor de rol die Amsterdam heeft gespeeld in het slavernijverleden;
- het huidige demissionair Nederlandse kabinet geen formele excuses heeft aangeboden voor onze betrokkenheid bij slavenhandel en slavernij;

van mening dat:
- deze sporen leiden tot gevoelens van uitsluiting;
- erkend moet worden dat de gevolgen van de slavernij en slavenhandel misdrijven tegen de menselijkheid waren;
- er verantwoordelijkheid genomen moet worden om misstanden van het slavernijverleden onder ogen te zien;
- erkend moet worden dat de gevolgen van het slavernijverleden heden ten dage nog voelbaar zijn;
- om tot herstel te komen, zodat een gezamenlijke toekomst wordt, het noodzakelijk is dat excuses worden aangeboden;

verzoekt het college:
- om in overleg met de G3 te treden en in samenspraak met de G3 te bepleiten bij het huidige demissionair Nederlands kabinet dat het kabinet formeel en onomwonden excuses aanbiedt voor ons koloniaal verleden en slavernijverleden;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. F. Achbar

Motie 2. Lobby Rotterdam Excuses Slavernijverleden

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van agendapunt 20.2 Tweeminutendebat over 'Excuses, erkenning en herstel vanwege het slavernijverleden';

constaterende dat:

- slavenhandel en slavernij op grote schaal plaatsvonden en Rotterdam daarin een belangrijke rol vervulde;
- het Rotterdamse stadsbestuur in het verleden direct of indirect ook meeprofiteerde van de gevolgen van de slavenhandel en slavernij;
- het Adviescollege Dialooggroep Slavernijverleden, een dringend advies heeft gegeven aan de Nederlandse staat om excuses aan te bieden voor het Nederlandse slavernijverleden;
- in datzelfde advies wordt gesteld dat er ook erkenning moet zijn dat de gevolgen van het Nederlandse slavernijverleden ook in het heden voelbaar zijn;
- als gevolg van het advies, het kabinet de deur open heeft gezet voor excuses en erkenning van het slavernijverleden;
- de minister in een brief aan de Tweede Kamer heeft geschreven dat een volgend kabinet de stappen op weg naar een excuses kan zetten;
- burgemeester Femke Halsema namens het stadsbestuur excuses heeft aangeboden voor de rol die Amsterdam heeft gespeeld in het slavernijverleden;
- het huidige demissionair Nederlandse kabinet geen formele excuses heeft aangeboden voor onze betrokkenheid bij slavenhandel en slavernij;

van mening dat:
- deze sporen leiden tot gevoelens van uitsluiting;
- erkend moet worden dat de gevolgen van de slavernij en slavenhandel misdrijven tegen de menselijkheid waren;
- er verantwoordelijkheid genomen moet worden om misstanden van het slavernijverleden onder ogen te zien;
- erkend moet worden dat de gevolgen van het slavernijverleden heden ten dage nog voelbaar zijn;
- om tot herstel te komen, zodat een gezamenlijke toekomst wordt, het noodzakelijk is dat excuses worden aangeboden;

verzoekt het college:
- om te bepleiten bij het huidige demissionair Nederlands kabinet dat het kabinet formeel en onomwonden excuses aanbiedt voor ons koloniaal verleden en slavernijverleden;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. F. Achbar

Motie 3. Raad Spreekt uit Excuses Slavernijverleden

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van agendapunt 20.2 Tweeminutendebat over 'Excuses, erkenning en herstel vanwege het slavernijverleden';

constaterende dat:
- slavenhandel en slavernij op grote schaal plaatsvonden en Rotterdam daarin een belangrijke rol vervulde;
- het Rotterdamse stadsbestuur in het verleden direct of indirect ook meeprofiteerde van de gevolgen van de slavenhandel en slavernij;
- het Adviescollege Dialooggroep Slavernijverleden, een dringend advies heeft gegeven aan de Nederlandse staat om excuses aan te bieden voor het Nederlandse slavernijverleden;

- in datzelfde advies wordt gesteld dat er ook erkenning moet zijn dat de gevolgen van het Nederlandse slavernijverleden ook in het heden voelbaar zijn;
- burgemeester Femke Halsema namens het stadsbestuur excuses heeft aangeboden voor de rol die Amsterdam heeft gespeeld in het slavernijverleden;

van mening dat:
- deze sporen leiden tot gevoelens van uitsluiting;
- erkend moet worden dat de gevolgen van de slavernij en slavenhandel misdrijven tegen de menselijkheid waren;
- er verantwoordelijkheid genomen moet worden om misstanden van het slavernijverleden onder ogen te zien;
- erkend moet worden dat de gevolgen van het slavernijverleden heden ten dage nog voelbaar zijn;
- om tot herstel te komen, zodat een gezamenlijke toekomst wordt, het noodzakelijk is dat excuses wordt aangeboden;

spreekt de gemeenteraad:
- zijn onomwonden excuses uit voor betrokkenheid bij ons koloniaal en slavernijverleden;
- hierover te rapporteren aan de raad,

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. F. Achbar

Motie 4. Excuses Slavernijverleden

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van agendapunt 20.2 Tweeminutendebat over 'Excuses, erkenning en herstel vanwege het slavernijverleden';

constaterende dat:
- slavenhandel en slavernij op grote schaal plaatsvonden en Rotterdam daarin een belangrijke rol vervulde;
- het Rotterdamse stadsbestuur in het verleden direct of indirect ook meeprofiteerde van de gevolgen van de slavenhandel en slavernij;
- het Adviescollege Dialooggroep Slavernijverleden, een dringend advies heeft gegeven aan de Nederlandse staat om excuses aan te bieden voor het Nederlandse slavernijverleden;
- in datzelfde advies wordt gesteld dat er ook erkenning moet zijn dat de gevolgen van het Nederlandse slavernijverleden ook in het heden voelbaar zijn;
- burgemeester Femke Halsema namens het stadsbestuur excuses heeft aangeboden voor de rol die Amsterdam heeft gespeeld in het slavernijverleden;

van mening dat:
- deze sporen leiden tot gevoelens van uitsluiting;
- erkend moet worden dat de gevolgen van de slavernij en slavenhandel misdrijven tegen de menselijkheid waren;
- er verantwoordelijkheid genomen moet worden om misstanden van het slavernijverleden onder ogen te zien;
- erkend moet worden dat de gevolgen van het slavernijverleden heden ten dage nog voelbaar zijn;

- om tot herstel te komen, zodat een gezamenlijke toekomst wordt, het noodzakelijk is dat excuses wordt aangeboden;

verzoekt het college:
- alsnog formeel en onomwonden excuses aan te bieden voor ons koloniaal verleden en slavernijverleden;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar

Motie 5. Betalen voor je slavennaam

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van agendapunt 20.2 Tweeminutendebat over 'Excuses, erkenning en herstel vanwege het slavernijverleden';

constaterende dat:
- één op de acht Rotterdammers voorouders heeft die ooit tot slaaf zijn gemaakt;
- Nederland in 1863 de slavernij als één van de laatste Europese landen heeft afgeschaft;
- in de praktijk voormalige slaven na de afschaffing van de slavernij nog tien jaar gedwongen arbeid moesten verrichten;
- dat het moment was dat de tot slaaf gemaakten een achternaam kregen;
- veel Rotterdammers niet meer de achternaam willen dragen die hen doet denken aan het koloniale verleden;
- een bedrag van tussen de 835 en 1670 euro aan leges betaald moet worden voor het wijzigen van de achternaam;
- demissionair minister Ollongren heeft aangegeven dat zij nader onderzoek overweegt naar de mogelijkheden van kosteloze naamswijziging van achternamen van de nazaten van tot slaaf gemaakten;

van mening dat:
- veel Rotterdammers dag in, dag uit worden geconfronteerd met het slavernijverleden door de achternaam die zij in het tijdperk van kolonialisme en slavernij hebben gekregen;
- dit nog vandaag de dag een grote psychologische en mentale impact heeft op Rotterdammers met voorouders die ooit tot slaaf zijn gemaakt;
- veel Rotterdammers niet in staat zijn om honderden euro's te betalen om hun achternaam te wijzigen;
- financiële drempels en bureaucratische belemmeringen verminderd moeten worden voor Rotterdammers, waarvan de grootouders de achternaam hebben gekregen van hun slavenmeester uit het slavernijverleden;

verzoekt het college:
- een lobby te starten richting het rijk en te vragen om de mogelijkheden voor een naamswijziging zonder dat aanvullende eisen (zoals bijvoorbeeld een medische beoordeling) worden gesteld, mee te nemen in het nadere onderzoek van demissionair minister Ollongren naar een kosteloze naamswijziging van achternamen van de nazaten van tot slaaf gemaakten;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. F. Achbar

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De moties komen eraan. Ik dank u zeer. De motie 'Raad spreekt uit excuses slavernijverleden', de motie 'Excuses slavernijverleden', de motie 'Lobby Rotterdam excuses slavernijverleden', G3 'Lobby excuses slavernijverleden' en 'Betalen voor je slavennaam'. Deze moties zijn voldoende ondertekend en maken deel uit van de beraadslaging. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter. Ik ben het wel met mijn collega Achbar eens dat de wethouder Wijbenga een behoorlijke wegkijker is. Hij keek ook enorm weg voor de vijf moties die ik dinsdag heb ingediend. De PVV voelt zich heel erg geschoffeerd, maar goed, binnenkort wordt hij burgemeester van een dorp aan de Nieuwe Waterweg. Daar zal hij ongetwijfeld ook de wegkijker gaan uithangen. Goed voorzitter. Excuses slavernij. Kinderen zijn niet verantwoordelijk voor de daden van hun ouders. Je kunt geen excuses maken voor dingen die je niet zelf hebt gedaan. Apekool. Wanneer nazaten last hebben van het slavernijverleden van hun verre voorouders, moeten ze een afspraak maken met een psychiater. Deze woke-onzin moet direct stoppen. Hele generaties gaan zichzelf zien als slachtoffer en zich navenant gedragen. Dat komt de samenleving niet ten goede, daar komt ellende van. In plaats van de focus te leggen op hedendaagse slavernij, de arbeidsmigranten in veel islamitische landen, de onderdrukking van islamitische vrouwen, de kindslaven in Afrika, wordt de nadruk gelegd op fantoomslachtoffers. Van daden uit een ver verleden. Voorzitter, dit is decadent, dit is apekool. Voorzitter, ik zal nu niet nogmaals op al die moties ingaan. Ik wil wel een motie naar voren halen, of eigenlijk twee moties. Een motie om islamitische slavernijnamen gratis aan te passen. Bijvoorbeeld voor mevrouw Hoesein, of mevrouw Mohamed van de fractie DENK is dat wel aan te bevelen. En een andere motie, de motie over geen deelname WK Qatar 2022. Daar wil ik nog even benadrukken dat in de Tweede Kamer partijen als D66 en de ChristenUnie daar fel voorstander van waren. En partijen als GroenLinks, PvdA, D66, SGP en 50PLUS, die wilden ook niet dat de premier of de koning naar Qatar afreizen. Dus ik zou iedereen willen aanbevelen om goed die motie te bekijken en voor te stemmen. Ik heb zelf bij overwegende dat uitgebreid vermeld dat demissionair minister Kaag het onacceptabel vindt als er deel wordt genomen aan het WK in Qatar, waar 6500 mensen dood zijn gegaan door stadionbouw. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Dank u wel voorzitter. Het is een kwestie die heftige emoties oproept en dat is natuurlijk ook vandaag zichtbaar. Daarom is het zo belangrijk dat we er op een verstandige, weloverwogen manier mee omgaan. Ons doel is niet om een van de groepen naar de mond te praten en gemakkelijk een puntje te scoren, maar om er samen uit te komen met alle 642.000 Rotterdammers op een manier die ons niet verder verdeelt, maar juist dichter bij elkaar brengt. Dat is toch wel het allerminste waartoe deze geschiedenis ons verplicht. En daar is de wethouder, in opdracht van deze raad mee bezig. En wij zullen hem die opdracht laten volbrengen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Hoogwerf.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, ik wil even een punt van orde maken.

De **VOORZITTER**. Dat mag.

De heer **ACHBAR** (denk). Ik liet hem even inzakken, maar ik stoor me er toch aan. En dat heeft te maken met de heer Meeuwissen, en ik moet u in alle eerlijkheid zeggen, ik dwing me zelf om er geen tijd en aandacht aan te besteden, maar ook dit vind ik respectloos, dat u dus vandaag voor de tweede keer mevrouw Hoesein noemt, en in dit geval ook een deel van de naam van mevrouw Hoesein, en dat dan koppelt aan allerlei situaties die er niets mee te maken hebben, dus ik vraag a. enerzijds, ga daar respectvol mee om, en b. als je dat doet, doe dat dan op het moment dat iemand in die raadzaal is, dat hij zich dan kan verweren. De vraag is of hij daar mans genoeg voor is om dat steeds te doen, of niet te doen en het laatste wel te doen als iemand er is. Dus dat is een punt van orde voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik vind dat u een terecht punt heeft. Punt van overweging van mijn kant was om het vandaag niet weer te escaleren, want dat is de zoveelste keer. Maar tegelijkertijd is het zo dat het wel een poging tot kleineren van een raadslid is. In die categorie laat ik het vatten. Mijnheer Meeuwissen, ik zou u toch wel dringend willen verzoeken om dat niet meer te herhalen. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter. Ik vind dat DENK gewoon alle normale Nederlanders enorm aan het schofferen is hier, en het is jammer dat mevrouw Mohamed-Hoesein zelf niet aanwezig is. Ik vind het toch belangrijk dat deze motie er is. Maar goed, ik zal het inderdaad niet herhalen. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Doe maar niet. Dank. Anders zijn we er de hele dag zo mee bezig. Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr.). Ja voorzitter. Ik zou bijna willen zeggen, wethouder, wat doet u nu? Nu stuurt u de hele stad eigenlijk in rep en roer door het mogelijk maken van excuses in Rotterdam te gaan laten onderzoeken. En midden in dat hele circus wat door u opgetuigd is, gaat u weg. Dat kan toch niet zomaar? Blijkbaar wel. Wij zitten inmiddels met de reuring die is achtergelaten en we zullen het ermee moeten doen. Het zal geen verrassing zijn voor sommigen dat wij als Leefbaar Rotterdam geen voorstander zijn van het maken van excuses voor het slavernijverleden. Wij geloven niet dat dat gaat werken om polarisatie tegen te gaan. We denken eerder dat het onbegrip, en daarmee polarisatie in de hand zal werken. We denken ook dat het een manier is om mensen lang in een slachtofferrol te houden waar we ook absoluut geen voorstander van zijn. Wij geloven dat iedereen hier gelijkwaardig is en op dezelfde gelijkwaardige manier in de maatschappij mee kan en zal moeten draaien. We zijn wel democraten, dus als het onderzocht wordt en er worden voldoende mensen van verschillende pluimage bij betrokken, en er komt een oordeel uit, dan zullen wij ons daar ook bij aansluiten en zeggen 'oké, als de meerderheid dit wil, dan doen we dat zo'. Maar we geloven niet dat het vanuit een bepaalde morele superioriteit opgelegd dient te worden, wat DENK nu vandaag wel weer probeert te doen. Dat is niet het pad. Dat is absoluut niet het pad. We vinden het gewoon verkeerd om te zeggen, wij pakken dat stempeltje uit het verleden, dat stappen we op nu, en we zeggen 'alles wat er toen gebeurde, dat gebeurt nu nog steeds', en daarmee houd je mensen klein, en dat is niet onze bedoeling. Wij zeggen eigenlijk dat het slavernijverleden toen was, in de context van toen was het helaas normaal, gelukkig leven we nu anders met elkaar samen. En wij verdommen het, om de mensen die nu met elkaar samenleven dat stempeltje institutioneel racist op te leggen. Dus wat ons betreft geen excuses, dat het onderzocht wordt, prima.

De **VOORZITTER**. Dank. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja dank voorzitter. Voorzitter, op de achtergrond voltooide zich in de afgelopen jaren in Rotterdam een onderzoek naar het slavernijverleden van onze stad. Een onderzoek op basis van PvdA-initiatieven, waar ik ontzettend trots op ben, maar waarvan de resultaten, als ik heel eerlijk ben, gewoon pijn doen. Gebleken is hoezeer het Rotterdamse stadsbestuur verweven was met slavenhandel. Dat Rotterdam als havenstad zich mede dankzij deze handel kon positioneren in Nederland en de rest van Europa en dat slavenhandel toen gewoon de gewoonste zaak van de wereld was. Als iets daarnaast duidelijk is geworden voorzitter, dan is het ook dat het verleden doorwerkt naar het heden. Niet voor niets heet het laatste deel van het onderzoek: Rotterdam, een postkoloniale stad in beweging. En daarom voorzitter, is rechtdoening na het verleden op de eerste plaats, en erkenning daarvan, maar ook het aanpakken van racisme en discriminatie in onze huidige tijd is daar een onderdeel van. Mijn fractie is van mening dat het meer dan gepast is dat het Rotterdamse stadsbestuur excuses aanbiedt voor het koloniale- en slavernijverleden. Hiervoor heb ik zelf op de eerste plaats een motie ingediend die naar aanleiding van een eerder commissiedebat is ingetrokken. Wij spraken toen ook uit dat wij vertrouwen hebben in het proces dat in Rotterdam is opgestart en dat we content zijn met de Ketikotitafels. En natuurlijk onderschrijven wij, en vinden wij het belangrijk dat het gesprek in de stad onder mensen en organisaties plaatsvindt. Pas dan heeft een excuus betekenis, maar Amsterdam heeft laten zien dat er geen beletsels zijn voor excuses. En het leiderschap vanuit Amsterdam heeft ons laten zien dat het kan. En dat was voor mij ook bewonderingswaardig om te aanschouwen. Hierna is kennis van het koloniale- en het slavernijverleden pas echt gewaarborgd voor toekomstige generaties als de kennis daarvan natuurlijk wordt verweven in onderwijs, tentoonstelling en andere kunstuitingen. Voorzitter, in de laatste jaren is ook heel veel maatschappelijke ophef geweest over foute figuren. Wij vinden dat we in die discussie eigenlijk meer aandacht moeten besteden aan positiviteit, aan standbeelden, aan beelden in de stad die ook het verzet eigenlijk laten zien dat er wel was, want gelukkig voorzitter, zit dat verleden ook vol met mensen die opstonden tegen slavernij, tegen onrecht en tegen onderdrukking. Afrondend voorzitter, een standbeeld is natuurlijk ook een oogluik naar het verleden, maar wat belet ons om dat verleden op een andere manier te laten zien, want waar is bijvoorbeeld het standbeeld van Tula of Anton de Kom. Voorzitter, wij dienen heel graag namens de fractie, een motie in die ondersteund is door D66 en GroenLinks, om dat verleden, het opstaan tegen die onderdrukking en het onrecht ook zichtbaar te maken voor heel veel Rotterdammers, zodat zij zich daarin kunnen herkennen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6. Verzetshelden in zicht.

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 juli 2021, ter bespreking van het tweeminutendebat 'excuses, erkenning en herstel vanwege het slavernijverleden';

constaterende dat:
- het boek 'Rotterdam, een postkoloniale stad in beweging', als onderdeel van het onderzoek dat is verschenen over het Rotterdams koloniale en slavernijverleden, de verscheidenheid en dynamieken anno 2021 in de onze stad mooi laat zien;
- veel gesproken is over standbeelden van bekende figuren uit het verleden in de stad, maar een discussie over of aandacht voor verzetshelden uit de slavernijtijd is net zo belangrijk;

overwegende dat:
- één op acht Rotterdammers nazaten zijn van tot slaaf gemaakten;

- standbeelden van verzetsstrijders tegen de slavernij kunnen leiden tot meer balans in het straatbeeld en kennis van slavernij en koloniaal verleden;
- zichtbare objecten regelmatig een startpunt vormen van gesprekken tussen Rotterdammers over maatschappelijke thema's;
- standbeelden van historisch belangrijke personen daarin een onmisbaar element zijn;
- standbeelden ook vaak voor educatieve leerdoelen in te zetten zijn, in vorm van city routes waarlangs leerlingen, bewoners en toeristen zich kunnen verplaatsen;

verzoekt het college om:
- aandacht voor deze verzetshelden op te nemen in het aangekondigde stadsprogramma over het koloniale en slavernijverleden van Rotterdam;
- door middel van gesprekken met partners en (vertegenwoordigende) organisaties in de stad tot een nieuw standbeeld of gedenkteken van deze verzetshelden te komen, gefinancierd door betrokken initiatiefnemers;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. D. Yildirim, N. Balwantsingh, N. Arsieni, L.L.P.R. Roest

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl.). Dank voorzitter. In januari bespraken we hier in deze gemeenteraad het slavernijverleden van onze stad en zoals mijn fractie toen al heeft aangegeven, zijn excuses volgens GroenLinks op hun plaats. Want als de onderzoeken naar het Rotterdamse slavernijverleden ons één ding hebben geleerd, is het dat wij nog lang niet klaar zijn met deze schandvlek op onze geschiedenis. We hebben toen met elkaar afgesproken dat het college serieus gaat onderzoeken op welke manier excuses gemaakt kunnen worden. Wij vonden het jammer dat daardoor het definitieve besluit vooruit wordt geschoven, maar wij delen de mening van het college, dat als je dit doet, je het goed moet doen. Dat betekent met zo een groot mogelijk draagvlak en impact. En wij snappen ook dat het tijd kost om goede gesprekken met de stad te voeren, zeker nu we nog steeds kampen met de beperkingen van de coronamaatregelen. We hebben ook met elkaar afgesproken dat het stadsbestuur voor 1 oktober bij ons terugkomt met de uitkomsten van dat onderzoek naar op welke wijze excuses gemaakt kunnen worden. Die afspraak staat wat ons betreft nog steeds en daarom zullen wij vandaag geen moties steunen die hierop vooruitlopen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Büyükçifci.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Ja voorzitter. Het slavernijverleden. Dat heeft een pijnlijke geschiedenis, en ook als stad zijn we daar nauw bij betrokken geweest. Dat heeft het onderzoek, dat vorig jaar in het najaar is afgerond, bewezen. Rotterdam zat tot over zijn oren in de slavernij. En dat was eigenlijk ook het moment voor NIDA om direct aansluitend op dat resultaat ook met een motie te komen en te zeggen 'we gaan nu excuses aanbieden'. Daarvoor deden we dat ook, dus we zijn ook blij dat DENK dit nu ook agendeert en ook moties weer indient. We hebben dat keer op keer gedaan en we hopen echt dat de stad op een gegeven moment de volgende stap zet en zegt 'wij bieden onze excuses aan voor het slavernijverleden'. Wat ik alleen merk is, eerst was het dat onderzoek, we moeten wachten op de resultaten van dat onderzoek. Vervolgens moeten we een zorgvuldig proces ingaan, en met elkaar het debat daarover voeren. En vervolgens wordt weer gesteld, we moeten de stad in en daar zoveel mogelijk gesprekken gaan voeren om het draagvlak daarin te gaan

creëren. Ik merk in ieder geval dat wij ten aanzien van racisme, discriminatie in deze stad keer op keer zaken vooruit spelen, uitstellen. Vanuit een idee of zo, dat van uitstel ook een soort afstel komt. Dat vind ik een merkwaardige, vind ik een jammere. Dus ik nodig graag het stadsbestuur ook uit om te zeggen 'we gaan nu gewoon de volgende stap zetten en we gaan excuses aanbieden'. In feite ook, heeft Amsterdam het mooie voorbeeld daarin gegeven. Dus de vraag is aan het stadsbestuur, aan wethouders, maar ook de burgemeester: wanneer gaan we nu over op excuses? En een andere vraag is ook, dat ik het opmerkelijk vind dat de burgemeester op een gegeven moment, terwijl we dit proces zijn ingegaan, aangeeft dat het eigenlijk niet zo wenselijk is dat wij als stad onze excuses gaan aanbieden, want daarmee zou je het dan ook nog de regering als het ware, een soort van moeilijk maken, of er een rare wending aan kunnen geven, dat zij zich dan een soort ontzien van excuses. Dat vind ik een opmerkelijke zaak. Graag een reactie van de burgemeester daarop en dan heb ik nog drie seconden.

De **VOORZITTER**. Dank. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja dank u wel voorzitter. Ik kan eigenlijk wel aansluiten bij een aantal vorige sprekers. We hebben in de commissie uitgebreid gesproken over excuses en het slavernijverleden. We hebben toen ook vastgesteld dat het ontzettend belangrijk is dat als er excuses gemaakt worden, die wel landen in de stad. Dat betekent dat je een soort context met elkaar moet creëren. En dat kan alleen door goede gesprekken in de stad te voeren. Waarom maak je excuses? Wie maakt precies excuses aan wie? Hoe maak je die excuses? Als je geen context hebt, dan wordt het betekenisloos. En liever geen excuus dan een betekenisloze zin die je uitspreekt en waar iedereen zijn eigen draai aan geeft en uiteindelijk niemand wat aan heeft. Als het echt wil bijdragen aan een stukje heling, aan een stukje verzoening in de stad, dan kan het alleen maar als we met elkaar een gezamenlijke context creëren, en daarvoor heb je die stadsgesprekken nodig. Daarom moet je het zorgvuldig doen. En daarom hebben we dat proces afgesproken dat tot het najaar duurt. Daarom snap ik ook heel goed dat de PvdA op een gegeven moment zei, dan trekken we onze motie ook in. En daarom ben ik zo verbaasd dat er dan een aantal partijen, in ieder geval DENK, op dit moment toch weer gewoon moties indienen. Dan denk ik: hebben die dan dat gesprek gemist? En eerlijk gezegd van NIDA had ik ook verwacht dat die ook zal erkennen hoe belangrijk het is dat we dat proces ingaan. Dus laten we dat proces goed voeren. Houd daaraan vast en laten we uitspraken nu even parkeren. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik sluit mij aan bij de vorige spreker.

De **VOORZITTER**. Dan mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Dank u wel voorzitter. We kunnen de geschiedenis niet ongedaan maken en we kunnen geen schuld inlossen van eeuwen geleden, maar dit gaat om het tonen van moreel besef en de erkenning van het bestaan van een pijnlijke geschiedenis met sporen tot de dag van vandaag. En dat is waar deze excuses over gaan. En die woorden moeten precies gekozen worden, in precies gekozen omstandigheden, door de juiste vertegenwoordigers namens onze stad. Voorzitter, voor de verschillende acties die daarvoor nodig zijn, heeft de wethouder een uitgebreide brief naar de raad gestuurd. Op dit moment wordt een meerjarig stadsprogramma voorbereid om vanaf 2022 breed aandacht te geven aan het Rotterdamse koloniaal- en slavernijverleden en D66 juicht dit toe. De vraag rond excuses wil de wethouder in oktober beantwoorden en tot dit moment zijn diverse initiatieven om Rotterdammers mee te laten praten en dat is heel erg goed. Ik vond dat de

heer Vonk dat ook heel mooi verwoordde. En D66 staat daar dus ook achter, achter die zorgvuldige benadering. Maar wel vindt D66 dat we ook moeten doorpakken. Er is wel wat veranderd. Amsterdam heeft inmiddels excuses gemaakt voor de rol van het Amsterdamse stadsbestuur bij het slavernijverleden en wat D66 betreft, is dat heel terecht en voor Rotterdam geldt natuurlijk precies hetzelfde. Voor oktober hebben wij dan ook hoge verwachtingen. Uit ons onderzoek is namelijk echt heel duidelijk geworden dat Rotterdamse bestuurders en ondernemers eeuwenlang nauw betrokken waren bij slavernij en kolonialisme. Ook blijkt dat een op de acht Rotterdammers van nu, tot slaaf gemaakte Afrikaanse voorouders heeft. Onze burgemeester geeft al jaren aan dat we excuses moeten maken voor het slavernijverleden en we willen daarom graag van de wethouder weten waarom dat niet gelijk opgetrokken is met Amsterdam. Wist de wethouder dat Amsterdam excuses ging maken met Ketikoti? In hoeverre wordt er nu een vuist gemaakt om gezamenlijk landelijke excuses af te dwingen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Dan hebben we volgens mij zo iedereen gehad. Wethouder Wijbenga.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Iedereen heeft twee minuten ternauwernood gered om over dit onderwerp te spreken. Dit is een onderwerp dat denk ik heel breed leeft. Voordat ik daar een aantal dingen over zeg wil ik toch even de heer Meeuwissen vertellen dat hij verwees naar Vlaardingen aan de Waterweg. Dat is een nederzetting die al bestond toen Rotterdam nog een overlopende, onbewoonde vlakte was. En in het jaar 1273 zijn er stadsrechten aan die plaats verleend. Dus om dat nu een dorp te noemen, dat vind ik toch wel heel beledigend voor alle Vlaardingers en de aanstaande burgemeester van Vlaardingen. Dus of u dat maar even heel gauw terug wilt nemen. Alle gekkigheid op een stokje, voorzitter, slavernij is van het verleden en van het heden. Als de heer Meeuwissen zich opwindt over slavernij nu, dan is dat helemaal terecht. Ik weet dat overigens ook heel veel raadsleden zich daar, en ik kan er een aantal zo aankijken, met u heel erg over opwinden. Ik weet ook dat onze burgemeester meerdere keren is aangesproken, doet politie en justitie genoeg op dat onderwerp? Laten we daar geen competitie van maken. Slavernij nu is onverdraaglijk, is onmenselijk, is wreed. Dat moeten we aanpakken. Daarnaast is er slavernij in het verleden. En hebben we dat verleden, hebben we dat voldoende erkend? Hebben we dat verleden gekend? Hebben we ons daar eigenaar van gemaakt? En dan moeten we zien, en toegeven dat dat maar zeer matig is gebeurd. En met Black Lives Matter is het in ons gezicht geduwd, hoeveel zwarte mensen vinden dat ze nog onvoldoende meedoen in onze samenleving. En met het historisch onderzoek, drie dikke pillen, wetenschappelijk werk, is ook nog eens heel gedocumenteerd aangegeven hoe deze stad rollen heeft gehad in dat verleden en relaties heeft met slavernij en koloniaal verleden. Het voert nu te ver om dat samen te vatten, maar daar heeft u allemaal van kunnen kennisnemen. En ik vond het toen een groots moment van de commissie WIISA, later in de raad overgenomen en meerdere raadsleden hebben daar nu ook aan gerefereerd, dat we gezegd hebben: dit is zo een heftig gegeven. De heer Vonk riep dat ook nog in herinnering, het gaat nu niet om te zeggen 'we weten nu meteen hoe we daarop moeten reageren'. Het is zo groot, we willen eigenlijk degelijk in gesprek met alle Rotterdammers van welke kleur of leeftijd of achtergrond ook, om te zeggen wat het hun gedaan heeft. En we doen een stadsprogramma om dat ook op te zoeken. En we vragen aan experts wat verstandig is, wat wijsheid is hierin. Dat gaat dan niet alleen over excuses. Dat gaat ook over dingen als roofkunst, of over straatnamen, of over het onderwijs. Er is toen een scherpe afspraak gemaakt. Ik heb dat heel sterk zo ervaren. En die scherpe afspraak gaat natuurlijk onverminderd door mevrouw Hoogwerf, met mijn opvolging, dus daar kunt u de VVD en mijn opvolger goed aan houden. Dat we het in oktober agenderen voor de commissie WIISA en daarna voor de raad. En dan mag de lat ook hoog gelegd worden. Dat mag een degelijk

verhaal zijn. Een verhaal dat langs college gaat en langs commissie en langs raad gaat. Een verhaal waarvan de burgemeester al alles heeft gezegd. Dat verhaal moet eigenlijk niet alleen zijn wat je erkent, waar je eigenaar van wil zijn en waar je mogelijk excuses voor wilt maken, maar ook wat die excuses betekenen. Aan wie dan? En met welke materiele inhoud? En hoe je dat herhaalt en hoe je dat beleeft, herdenkt en viert. Dus dat is geen vluggertje. Dat moet degelijk. Maar het is ook helder, en dan kijk ik ook de heer Büyükçifci en de heer Achbar aan, in oktober, het is uitstel, maar geen afstel. In oktober op uw agenda met heel degelijk voorwerk. En ik kan ook zeggen uit eigen ervaring. Ik spreek iedere zoveel weken over de voortgang, dat wordt ook een degelijk werkstuk. En ja, wel zeker zullen we profiteren van wat ik vind een indrukwekkend voorbeeld landelijk. We hebben inspraak, inbreng mogen hebben in dat traject. Een landelijke dialooggroep die de vraag van de regering kreeg: hoe moeten we ons verhouden tot dit verleden? Zowel qua proces als qua inhoud fantastisch werk. U heeft denk ik allemaal kunnen kennisnemen van dat rapport. Ik kan alleen maar zeggen, hulde voor dat rapport. En dat rapport ligt nu op de tafel van de formatie opdat het nieuwe kabinet daar uitspraken over gaat doen, zoals wij dat ook gaan doen. En er zal ook een Tweede Kamer verantwoording over vragen. Dus in die zin hebben wij een mooie analogie in ons traject. De vraag naar de G4. Ik heb het zeer inspirerend gevonden om met andere wethouders hierin op te trekken en u heeft ook in de brief waar een enkeling aan refereerde gezien hoe we samen optrekken. We zijn het niet altijd eens. Ik wist dat Ketikoti de dag was waarop het stadsbestuur Amsterdam zijn statement zou gaan geven, maar dat mocht ik niet gebruiken. Daar moest een verrassingselement inzitten. Maar ik vond het niet het beste, zeg ik u eerlijk. Want ik miste daar de dingen in die wij wel doen. Maar goed, het is Amsterdam, en die doen het op hun manier, en wij doen het hier op onze manier. Ik rond af met de moties van DENK dan te zeggen. Ik respecteer dat u ongeduld heeft op dit onderwerp. Ik respecteer dat u ook al een mening heeft over waar straks onze besluitvorming over moet gaan. Mevrouw Yildirim deed het ook. Mevrouw Hoogwerf deed het ook. Die zei, ik denk dat ik al weet wat ik ga vinden, maar ik geef vertrouwen aan het proces. En dat is eigenlijk wat ik aan u vraag, om dat vertrouwen aan het proces te geven. Ik kan niet anders dan uw moties ontraden, gelet op deze uitleg. De motie van de PvdA ging een andere kant op, maar die is volgens mij gisteren, eergisteren behandeld. En die omarmen we als college. Daar heeft u denk ik kennis van genomen. Die heeft er wel mee te maken. De PVV refereerde aan een motie, maar dat is volgens mij de motie die we dinsdag behandeld hebben, die eigenlijk evenmin opportuun was. Ik kan dan toch naar u toe zeggen, als het ging over de moties van slavernij in het heden, dan zijn ze niet aan de orde, dan is dat echt het normale werk dat onder de hoede van de driehoek plaatsvindt. Als het gaat om de vraagstukken van excuses en maatregelen daarin, dan moet ik de heer Meeuwissen zeggen, dan geldt ook voor u dat in oktober dit in dit overleg aan de orde komt. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja, voorzitter, ik begrijp de redenatie van de wethouder en ik volg hem ook daarin wat dat betreft. U geeft aan de urgentie van ons en ongeduld zit er zeker in. U zegt 'mijn advies is, ik ontraad de moties'. Moet ik daaruit concluderen dat u alle moties ontraadt?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Dat is juist, omdat ze eigenlijk allemaal datzelfde doen. Dat is nu het oordeel geven over wat we in oktober beter voorbereid willen bespreken met elkaar.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ik stel die vraag voorzitter, omdat een motie niet een vraag is aan het college, maar aan de raad.

De **VOORZITTER**. Dan denk ik, moet u het zo uitleggen dat wat aan de raad gevraagd is, ook door de raad beantwoord moet worden. Wenst iemand van de raad er iets over te zeggen, over die motie? Niet, niet, niet, niet. Dan komt dat tot uitdrukking in de stemming. Ik check even mijnheer Büyükçifci, want uw vraag aan mij is eigenlijk deels beantwoord door de wethouder. Stelt u het op prijs als ik er zelf iets over zeg? Mevrouw Zeegers.

De **VOORZITTER** (Mevrouw Zeegers). Het woord is aan de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Hartelijk dank voorzitter. Het zou de heer Büyükçifci niet zijn ontgaan dat ik volgens mij de eerste burgemeester ben in Nederland die het kabinet heeft uitgenodigd om met excuses te komen, Ketikoti 2018 te Rotterdam. En nadien heb ik met verschillende bewindslieden ook contact gehad daarover, dus een van de moties van de heer Achbar is daarmee eigenlijk ingelost, met het kabinet in overleg zijn en met het kabinet in overleg treden om dat mogelijk te maken. Met verschillende kabinetsleden heb ik daar overleg over gevoerd. U weet nog dat, volgens mij, de heer Versnel mij enige tientallen vragen heeft gesteld naar aanleiding van mijn uitlating van toen. Ik stel het zeer op prijs dat wij met elkaar nadien nog heel veel geleerd hebben. Allemaal. In verschillende richtingen. Ik heb wel altijd gezegd dat excuses een drieluik bevat. En dat zul je ruim van tevoren goed moeten organiseren. Want eerlijk is eerlijk, waarom biedt het kabinet nu niet excuses aan? Dat is omdat men bang is voor een juridisch traject daarna. Dus dat snap ik wel. Men weet niet wat daar achteraan komt in een juridisch traject. Van allerlei claims die misschien nog terug zouden kunnen gaan tot heel ver in het verleden. Dus die gang van zaken snap ik. Daarom is ook mijn lobby geweest, daar had ik op gericht, als je de excuses aanbiedt, dan moet je ook van tevoren je als kabinet, maar ook als stadsbestuur of ander je vergewissen van wat erna komt. En wat komt er dan na, na excuses? Het aanvaarden van excuses. Dan zou je met de betreffende groeperingen in gesprek moeten over, stel dat we dan excuses maken, bent u bereid, en ook openlijk te zeggen: we aanvaarden die excuses? Me dunkt dat het traject dat wethouder Wijbenga aangeeft, een beetje die kant uitgaat. En wat mij betreft geldt dat mutatis mutandis ook voor het kabinet. Het kabinet zou ook op nationaal niveau het gesprek moeten aangaan met die groeperingen die het aangaat, en we kunnen ze aanwijzen, om je te vergewissen van de acceptatie. En ten derde, ik heb altijd al gezegd, en ik zou graag willen dat het geheel van excuses aanbieden en excuses aanvaarden materieel zou moeten uitmonden in iets symbolieks voor Nederland, wat ik zelf heb genoemd als een slavernijmuseum, wat van enig gewicht zou moeten zijn. En iemand heeft mij een keer niet goed begrepen. Die dacht dat ik de Holocaust hetzelfde vind als slavernij. Nee, ik heb gezegd, dat moet van hetzelfde gewicht zijn als het Joods Historisch Museum in Amsterdam, wat ik zelf een geweldig museum vind. Dan heb je een drieluik. Excuses, excuses aanvaarden en een pracht van een instituut waarvan wij zeggen 'daarin herkennen wij met zijn allen onze gezamenlijke geschiedenis'. Dat zit niet, wat mij betreft, in wat er gebeurd is in Amsterdam. Dat gaat van een eerste luik, en daarom vind ik dat eigenlijk zelf, niet een initiatief waar ik mij als burgemeester, als instituut burgemeester of waarvan ik tegen het college zou moeten zeggen 'nou, we gaan in galop erachteraan'. Nee. Voorzitter, dat is niet het geval, en daar heb ik enige mededelingen over gedaan, maar het is precies mijnheer Büyükçifci wat ik in 2018 ook gezegd heb. En de jaren erna ook. Dus als u nu meent dat ik iets anders heb gezegd dan in 2018, dan is het onjuist en daarom deze herhaling. Het gaat wat mij betreft om een drieluik. Ten derde, oppassen dat als de grote steden achter elkaar zelf excuses gaan aanbieden, dat het kabinet zou zeggen 'ach, en de grote steden die het

aangaat, die hebben toch al lang excuses aangeboden, hoofdstuk gesloten, er is niks meer aan de hand'. Ik pas daarvoor voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Büyükçifci, ik kijk even naar uw tijd, of u nog… Ja, u heeft nog twee seconden.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Ja kijk voorzitter, ik mis in heel deze discussie moreel leiderschap. Ook al is er geen meerderheid, je kan die meerderheid creëren. Als stad moeten we vooral niet burgerparticipatie gaan bewerkstelligen in onze stad ten aanzien van dit soort belangrijke kwesties. Racisme en discriminatie. Dus ik mis hier in onze stad moreel leiderschap. Dus ik vraag me dan ook werkelijk af hoe de burgemeester dan op komt om te zeggen 'ja, als wij als steden nu die excuses gaan aanbieden, dan zal de regering er misschien wel voor passen en zeggen: ja, die steden hebben dat al gedaan, wij hoeven dat niet meer te doen.' Ik vraag me oprecht af van waar nu die overtuiging, in ieder geval, dat dat zo te werk zou gaan. Ik geloof er heilig in dat we vooral als stad voorop moeten lopen en juist de meerderheid ook moeten creëren en niet op zoek moet gaan naar een meerderheid, zoals Leefbaar Rotterdam dat voorstelt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, u bent zwaar over uw tijd heen, dus ik ben coulant geweest. Nog even een nawoord… Het is een tweeminutendebat inderdaad. Nog even een nawoord van de burgemeester en dan beëindigen we dit punt.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Ik moest glimlachen voorzitter, toen ik het woord leiderschap hoorde. Ik ben begonnen in mijn betoog te zeggen dat ik de eerste burgemeester ben in Nederland die in 2018 hierover sprak. Ik hoor mijnheer Büyükçifci zeggen 'doorpakken'. Ik hoor niet in te gaan op hetgeen wat buiten de microfoons wordt gezegd, maar ik meen oprecht in alle bescheidenheid dat ik daar wel leiderschap gepakt heb. Ik weet dat er in dit kabinet naar aanleiding van mijn opmerkingen toentertijd ook driftig is gesproken over de opvattingen van de burgemeester van Rotterdam. En leiderschap is niet altijd doen zonder te weten wat deel 2 en deel 3 zou zijn. Daar hoort ook zo een strategie, een tactiek bij, bij dezelfde leiderschap en ik heb u net aangegeven dat ik niet wil dat straks een volgend kabinet zou zeggen 'ach, die vier grote steden hebben al excuses aangeboden, het ging hen toch aan, het is klaar, dossier is gesloten'. Dat hoort bij die tactiek, maar hoort ook bij de strategie die je daaromtrent zou hebben. En ik zou dat niet op mijn geweten willen hebben, en daarom steun ik volledig de lijn van het college om die gesprekken in de stad aan te gaan. Excuses aanbieden, excuses aanvaarden en een mooi symboliek, een prachtig museum in Amsterdam.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mevrouw Hoogwerf, we kunnen alleen nog maar een afrondende reactie geven in een tweeminutendebat, dus geen nieuwe vragen of discussie.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr.). Ja voorzitter. Het realiseren van draagvlak is wat anders dan het tonen van moreel leiderschap door het opleggen van morele superioriteit. Het gevoel van de een, of de gedachten van de een zijn niet beter dan die van een ander, omdat ze het toevallig ergens niet mee eens zijn. En als je op zo een precair onderwerp denkt dat je door morele superioriteit iets op moet leggen aan andere bewoners van de stad en van een land, dan ben je verkeerd bezig.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). We laten het hierbij. Ik beëindig de beraadslagingen. U staat nog op. Ik geef u het woord de heer Achbar. Het woord is aan de heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Excuses voorzitter. Wij hebben een vijftal moties bij dit agendapunt ingediend. Dit aanhorende stellen wij voor om dan even oktober af te wachten, waarin dan die evaluatie heeft plaatsgevonden en dat we ze dan op dat moment indienen is even nu de gedachte. Dus we trekken ze nu in, we bewaren ze bij ons en we houden dan één motie, waarin we wel de raad vragen om alvast een uitspraak te doen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Helder. Een aantal moties wordt ingetrokken en ik zit even te zoeken of we die moeten noemen nu, of dat dat… We weten nog niet de nummers die u nu intrekt. Dus ik stel voor dat we daar even later op terugkomen en dat dat nog gecommuniceerd wordt naar de raad, zodat het helder is. Dan sluiten we dit debat af en gaan wij naar het volgende.

20.7 Tweeminutendebat over 'Voortgang actieprogramma 'Relax. Dit is Rotterdam'' en Rotterdam tegen racisme en discriminatie, aangevraagd door het lid Hoogwerf.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Dan gaan wij volgens afspraak naar het eerstvolgende agendapunt, waarbij ook dezelfde samenstelling van de raad gewenst is. Het betreft Voortgang actieprogramma 'Relax', aangevraagd door een aantal raadsleden, te beginnen met mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr.). Ja voorzitter, we hebben een uitgebreide commissiebehandeling gehad over het actieprogramma 'Relax'. Uitgebreid, omdat er ook een behoorlijke stapel papieren aan het agendapunt was toegevoegd die eigenlijk allemaal betrekking hadden op twee onderwerpen. Het bestrijden van discriminatie en racisme. De wethouder is wakker geschud door de Black Lives Matter-beweging. Terecht. Dat discriminatie nog steeds bestaat in dit land is verwerpelijk en dat moet ook bestreden worden. Maar het lijkt net alsof er geen andere problemen zijn en er zijn heel veel Rotterdammers die zich dagelijks zorgen maken over de uitwassen en problemen die we hebben met integratie. Ik heb al gezegd, we maken ons wel druk over discriminatie, en we maken ons totaal niet druk over wat er is gebeurd op bijvoorbeeld het Emmauscollege. De leraar die werd bedreigd, omdat die iets had gezegd wat een student niet beviel over religie. Daar moeten we wat mee. En daarom hebben we ook motie ingediend, 'Wake Up Woke Wethouder'. Het gaat niet alleen om het tonen van dat moreel leiderschap, laten zien dat je deugd. Het gaat erom dat je durft en dat je de zorgen die mensen hebben, de terechte zorgen die mensen hebben, serieus neemt en ook aanpakt. Dus ik heb het gehad over de meisjes die het slachtoffer zijn geworden van eerwraak. De opvang zit overvol na de lockdown, omdat ontzettend veel meiden daar het slachtoffer van zijn geworden. Die negeren we niet, die geven we een plek in uw actieprogramma 'Relax', ondanks dat dan een hele verkeerde titel heeft. Geef de mensen met die zorgen alsjeblieft ook een stem in het Rotterdamse beleid. Wij zijn ze niet vergeten, u hopelijk ook niet. Over vergeten gesproken. De toename van antisemitisme, ook in onze stad, is wat ons betreft onacceptabel. En we kunnen er met zijn allen overheen stappen dat er begraafplaatsen vernield worden, en dat de Joodse gemeenschap op dat moment zegt 'ze luisteren toch niet naar ons, we doen maar geen aangifte meer'. Wat ons betreft kan dat nooit. Niet, nooit meer in deze stad. We hebben daarom ook twee moties ingediend. Neem de zorgen van deze gemeenschap serieus en ga serieus met ze in gesprek en kijk naar hoe we er weer voor kunnen zorgen dat iedereen, gewoon met een keppeltje of met een davidster over straat kan. En twee, ga de oorzaken van die toename van antisemitisme serieus onder loep nemen. Doe daar onderzoek naar en kijk daarbij ook niet weg naar de mogelijke oorzaken die ook de Joodse bevolking zelf noemt, en dat zijn bijvoorbeeld de migrantenjongeren die onder de invloed van die hele antizionistische lobby weldegelijk antisemitisme in onze stad een nieuw leven inblazen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Hoogwerf heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Vergroot het vertrouwen van Joodse Rotterdammers.

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 juli 2021, ter bespreking van 'Tweeminutendebat Voortgang actieprogramma 'Relax. Dit is Rotterdam' en Rotterdam tegen racisme en discriminatie';

constaterende dat:
- het onderzoek naar ervaren antisemitisme en veiligheidsbeleving onder Joodse inwoners van Rotterdam onder andere concludeert dat de meeste sleutelfiguren aangeven weinig vertrouwen te hebben in de aanpak van antisemitisme vanuit de gemeente. Sommige respondenten missen betrokkenheid en zouden meer steun willen bij het tegengaan van antisemitisme[1].
- ook het merendeel aangeeft dat zij meer steun en aandacht willen van de overheid. Zij vinden het niet alleen hun eigen verantwoordelijkheid om antisemitisme tegen te gaan en willen meer draagvlak vanuit de gemeente;

overwegende dat:
- dit lage vertrouwen in de aanpak van antisemitisme onder de Joodse inwoners van Rotterdam zeer betreurenswaardig en zeer onwenselijk is;
- wij er alles aan moeten doen om te zorgen dat Joodse mensen hun identiteit niet hoeven te verbergen, dat zij overal keppeltjes kunnen dragen, en dat zij zich veilig voelen in Rotterdam;

verzoekt het college:
- er alles aan te doen om het vertrouwen van Joodse inwoners van Rotterdam in de aanpak van antisemitisme te vergroten;
- zich dan ook nogmaals uit te spreken dat zij achter de Joodse gemeenschap staat;
- een plan te maken waardoor Joodse inwoners gaan voelen dat zij gesteund worden door de gemeente Rotterdam;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. T.C. Hoogwerf, M.J.P. Meeuwissen

1. https://rotterdam.raadsinformatie.nl/document/10281031/1/s21bb008075_1_60091_tds

Motie 2. Neem signalen van de Joodse gemeenschap serieus: start onderzoek naar daders antisemitisme

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 juli 2021, ter bespreking van het 'Tweeminutendebat Voortgang actieprogramma 'Relax. Dit is Rotterdam' en Rotterdam tegen racisme en discriminatie';

constaterende dat:
- uit het onderzoek onder Joodse inwoners van Rotterdam blijkt dat het merendeel van de sleutelfiguren het idee heeft dat het antisemitisme dat zij en anderen ervaren in Rotterdam, met name vanuit moslims komt;
- een eerder Europees onderzoek uit 2018 stelde over de daders van antisemitisme: Toch bleken de ondervraagden een (mogelijk stereotiep) beeld te hebben van de daders. Bijna een derde (30%) gaf aan dat de dader iemand was met een (vermoedelijk) islamitisch

extremistische opvatting. In 20% van de incidenten was de dader volgens het slachtoffer iemand met een politiek linkse opvatting, in 13% van de incidenten iemand met een politiek rechtse opvatting en in 5% van de incidenten iemand met een christelijk extremistische opvatting. De antwoorden van de Nederlandse respondenten wijken wat af van het Europese gemiddelde in dit onderzoek. Zij identificeerden de dader van een antisemitisch incident in 35% van de gevallen als iemand met een islamitisch extremistische opvatting. Mensen met vermoedelijk politiek linkse (18%) of politiek rechtse (6%) opvattingen werden minder vaak als dader genoemd;

overwegende dat:
- deze onderzoeken duidelijke signalen geven die verder onderzocht moeten worden;
- feitelijke cijfers of andere informatie over de achtergrond van veroorzakers van antisemitisme niet bekend zijn, terwijl deze onmisbaar zijn om de problemen aan te pakken;

verzoekt het college:
- deze signalen vanuit de Joodse gemeenschap serieus te nemen en een onderzoek te starten naar de opvattingen van de daders van antisemitisme;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. T.C. Hoogwerf, M.J.P. Meeuwissen

Motie 3. Wake Up Woke Wethouder

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 juli 2021, ter bespreking van het 'Tweeminutendebat Voortgang actieprogramma 'Relax. Dit is Rotterdam' en Rotterdam tegen racisme en discriminatie';

constaterende dat:
- het college vooral focust op de onderwerpen die aangewakkerd zijn door de verstikkende woke-cultuur, waardoor de aanpak 'Relax. Dit is Rotterdam' de nadruk legt op ervaren racisme, discriminatie, onheuse bejegening et cetera, terwijl de vraag hoe we goed kunnen samenleven onbeantwoord blijft;
- de gemeente excessen van mislukte integratie totaal links laat liggen, waardoor grote maatschappelijke problemen blijven bestaan, zoals het recht op zelfbeschikking dat in sommige culturen niet bestaat, gescheiden klassen (man/vrouw) in het islamitische onderwijs, eerwraakgerelateerd geweld en ga zo maar door;

overwegende dat:
- Rotterdammers zichzelf niet herkennen in het deugbeleid van de gemeente;
- de onderlinge acceptatie van Rotterdammers daalt, waardoor wij elkaar kwijt dreigen te raken;

verzoekt het college:
- te ontwaken uit de woke-nachtmerrie en te focussen op de echte maatschappelijke problemen van de Rotterdammer;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. T.C. Hoogwerf, M.J.P. Meeuwissen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Dank u wel voorzitter. We hebben het inderdaad, en mevrouw Hoogwerf refereerde er ook al aan, heel uitgebreid over de voortgang van het Relax-programma gehad in de commissie. Dat was een uitgebreid en ook een bij vlagen heftig debat, waarin er toch voor de goede luisteraar uiteindelijk veel minder verschil van mening was dan de heftige toon eigenlijk suggereert. En ik ben het met bijvoorbeeld met mevrouw Hoogwerf voor een heel groot deel eens, als het gaat om haar zorgen over de Joodse gemeenschap in Rotterdam, maar we hebben bijvoorbeeld ook al eens eerder zelf moties die eigenlijk van vrij vergelijkbare strekking zijn ingediend en ook aangenomen gekregen. Het is gewoon allemaal taaie kost. Nu we hier toch zijn, want dat is eigenlijk wat ik verder over de voortgang te zeggen heb, wil ik wel de gelegenheid grijpen om iets anders te doen, en dat is de overweldigende waardering uitspreken voor de manier waarop wethouder Wijbenga als wethouder leiding heeft gegeven aan dit programma. Hij werd me namelijk met nogal een opdracht opgezadeld. Namelijk, zorg voor ontspanning in deze heftig gepolariseerde stad op een manier die de linkse en rechtse gevoeligheden in de coalitie en in de raad respecteert en ontziet. En ik durf wel te zeggen dat niemand anders dat met zoveel flair, empathie en energie had kunnen doen als deze wethouder Wijbenga. En toen vorig jaar een nieuwe impuls nodig was, nadat duizenden Rotterdammers rondom de Erasmusburg hadden gestaan en vervolgens collega van Baarle en ik in zijn kamer, toen regelde hij dat. En was het niet de vraag of, of hoe, maar hoe snel. Dus Bert, dank je wel.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Goed, dat was weer de zendtijd VVD-fractie promoot VVD-wethouder. Dan nu weer de klare taal van de PVV. Voorzitter, jodenhaat, de Joodse gemeenschap in Rotterdam leeft noodgedwongen een teruggetrokken bestaan. Bang om zichtbaar in onze samenleving aanwezig te zijn. Bang voor represailles, bang voor haat en geweld. Uit verschillende onderzoeken komt duidelijk naar voren waar deze haat, dit antisemitisme vandaan komt. Voor het grootste deel zijn het islamaanhangers. Niet zo gek. Jodenhaat wordt hen elke week in de moskee met de paplepel ingegoten. Daarnaast komt het grootste deel van de dreiging en discriminatie vanuit extreemlinks. Antifa windt er dan ook geen doekjes om hoe ze over de Joodse gemeenschap denkt. Wel opmerkelijk dat de islampartij DENK nu vertrokken is uit de zaal, maar goed. Voorzitter, dit klimaat van onveiligheid, van intimidatie en bedreiging wordt verder gevoed en genormaliseerd door politieke partijen als BIJ1, DENK en NIDA. En zolang GroenLinks en de SP samen met Antifa blijven flirten, zijn ook zij medeschuldig aan een normalisering van jodenhaat in onze samenleving. Zolang de wethouder blijft wegkijken voor deze haat, de oorsprong ervan en de normalisering ervan, blijft 'Relax. Dit is Rotterdam' een holle ambtelijke frase, een riedeltje voor de bühne.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Andere sprekers? Ja, mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja dank u wel voorzitter. Ja, vanuit D66 zijn we zeer tevreden en te spreken over het programma 'Relax'. Dat moge duidelijk zijn. We vinden het ontzettend belangrijk dat we ontmoetingen stimuleren die ertoe kunnen leiden dat stereotypering en vooroordelen afnemen. Maar tegelijkertijd moeten we ook handhaven en discriminatie een halt toeroepen. Dat zijn zo de grote elementen van dit programma. En wij vinden ook dat dat op een goede manier is opgepakt. Maar nu onze wethouder, die hier zo enthousiast mee aan de slag is geweest de afgelopen jaren, ons gaat verlaten, willen wij toch vragen aan hem wat

hij zijn grootste succes ziet in dit programma en wat hij juist als het meest weerbarstig heeft ervaren. Zijn er doelgroepen die we bijvoorbeeld niet bereiken? Of zijn er instrumenten die we niet kunnen gebruiken als gevolg van landelijke wetgeving?

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl.). Ja voorzitter. Ik heb eigenlijk niet zoveel toe te voegen. We hebben in de commissie inderdaad een hele uitgebreide bespreking gehad van het Relax-programma en daar zijn wij tevreden mee. Ik wil nog wel even van dit moment gebruik maken om richting de heer Meeuwissen, die er nu overigens niet meer is, te zeggen dat als hij een keer aansluit bij die besprekingen in de commissie, dat hij dan ook met ons inhoudelijk mee kan praten en dat hij dan ook weet dat ook mijn partij zich zorgen maakt over de positie van de Joodse mensen in onze stad en dat wij daar ook al bij het eerste Relax-programma aandacht voor hebben gevraagd.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja, dank voorzitter. Ook vanuit mijn fractie uiteraard enige dankwoorden richting de locoburgemeester, wethouder Wijbenga. Wij vinden inderdaad dat het programma in de afgelopen jaren een hele positieve toon heeft gehad en ook een hele goede balans heeft gehad als het gaat om creëren van meer verbinding in de samenleving, maar ook als het gaat om het oppakken en aanpakken van misstanden. Zeker een verbetering ten opzichte van het programma van het vorige college. Met die toon waren we ontzettend blij. Maar voorzitter, wij zien ook dat, en we hebben het net ook hier in deze raadzaal gezien, dat eigenlijk het heel normaal is geworden om mensen op hun achtergrond, religieuze achtergrond, etnische achtergrond aan te spreken. Er is een bepaalde verharding in de samenleving, en alhoewel onze plannen in Rotterdam, en dat meen ik echt serieus, heel goed zijn, ik zie nu ook verandering ten opzichte van anderhalf jaar geleden, dat het OM meer betrokken is, wat steviger aanpakken. Maar je wilt het ook in de praktijk merken. En u weet, ik ben docent en ik loop al vijftien jaar rond op onderwijsinstellingen. Als kinderen en inderdaad jongeren of jongvolwassenen inderdaad het niet merken, op het moment dat ze op zoek zijn naar een stage, en ook daarna weer op die huurmarkt en vervolgens weer op de arbeidsmarkt, als die jongeren dat niet merken, dan doen we iets niet goed. En helaas heeft de coronacrisis ervoor gezorgd dat heel veel activiteiten uit het programma ook geen doorgang hebben kunnen vinden, dus ik ben pas blij als die jongeren het ook echt merken in de praktijk. Als ik heel eerlijk ben, vind ik dat we daar in Nederland, in onze stad, echt wel goed werk van moeten maken. En als het gaat om Leefbaar Rotterdam die eigenlijk het net ook weer heeft over migrantenjongeren en mensen weer wegzet, doet Leefbaar Rotterdam precies hetzelfde als wat de PVV altijd doet, en dit is een toon die we eigenlijk niet nodig hebben in deze stad. We moeten er ook vanaf. Dus ik hoop ook van harte dat we over een jaar wat minder zullen horen van die kant van de raadzaal.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, dank u wel voorzitter. Het is dramatisch gesteld met antisemitisme. Ook in deze stad. In het land en eigenlijk in heel West-Europa. En de Joden voelen dat het erger wordt. En ter voorbereiding voor dit agendapunt heb ik een aantal mensen ook weer gesproken en als je die verhalen hoort, dan wordt het echt koud. Mensen die in hun omgeving mensen kennen die Nederland verlaten, omdat ze zich niet meer veilig voelen, Europa verlaten, of zelf ook overwegen om dat te gaan doen met hun gezin. Als je dat hoort, dan denk je dat hier echt iets moet gebeuren. En er zijn ook incidenten, en die gebeuren ook in Rotterdam. Over de begraafplaats hebben we uitgebreid gesproken.

Onlangs zijn ook bij de vlaggenparade de Israëlische vlaggen weer ontvreemd, de vlaggenstok beschadigd en zo gaat dat door. En dat heeft een heftige impact op deze mensen. Dan denk ik dat wij op dit moment de goede dingen doen en ook het contact met de Joodse gemeenschap heel erg goed is. Ik had me eerlijk gezegd niet gerealiseerd dat dit ook een beetje de afscheidstournee voor de heer Wijbenga was, ik ga hem zeker ook geen complimenten geven. We hebben een bloedhekel aan elkaar, dat mag u best weten, een verschrikkelijke man. Maar de eerlijkheid gebiedt te zeggen dat ik dan wel moet zeggen, dat als ik mensen uit de Joodse gemeenschap spreek, zij hun waardering uitspreken, ook voor het persoonlijk contact wat ze met u hebben gehad hierover. Dat ze dat waarderen, en dat ze echt het gevoel hebben dat de lijnen kort zijn, en dat u ook zeer aanspreekbaar bent en bereikbaar. Dat is denk ik toch wel iets wat ik dan ook moet doorgeven. Maar de boodschap van de Joodse gemeenschap is wel 'pak alsjeblieft door op die incidenten, want juist die incidenten geven ons het gevoel van onveiligheid', en als er niet wordt aangepakt en wordt laten zien: wij zijn sterker en wij pakken ook die daders. Dan geeft het toch het gevoel dat mensen daarmee wegkomen en voelen zij zich blijvend bedreigd. De moties zijn wat mij betreft overbodig. We doen de goede dingen, maar de achterliggende zorg die begrijp ik heel goed. En wethouder, het is echt vijf voor twaalf voor de Joodse gemeenschap. Blijf investeren in die relatie, en geef die urgentie ook echt door aan uw opvolger. Zet in op het doorgaan met de dialoog en de voorlichting. Dat is ook hetgeen waar de Joodse gemeenschap zelf zo om vraagt en dat ook ziet als de oplossing. Pak de daders aan en laat ze ook straffen, zodat we zien, ook in deze stad, dat er geen ruimte is voor antisemitisme. En ten slotte voorzitter. Uitbannen van antisemitisme, dat is echt iets van de lange adem, en soms iets waar je heel erg moedeloos van kan worden. En wat geeft dan hoop? Voor mij één ding, gistermiddag in de voorbereiding voor dit punt, ik wilde een sleutelfiguur nog heel graag spreken uit de Joodse gemeenschap. Kreeg ik niet te pakken, belde me aan het eind van de middag terug en zei van 'Ik was inderdaad even niet bereikbaar, ik was in gesprek met SPIOR'. In deze raad wordt er verschillend gedacht over deze organisatie, en ik was heel erg blij en het geeft ook echt hoop dat zo een Joodse gemeenschap ook het contact zoekt, juist met SPIOR, omdat ze zich realiseren 'wij staan aan de lat voor hetzelfde, namelijk dat we als minderheden willen samenleven in vrede in deze stad'. Dat geeft mij hoop en ik hoop dan ook dat we dat gevoel kunnen doorzetten en dat we dat ook kunnen blijven steunen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Büyükçifci.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Ja, dank voorzitter. Ook een mooi voorbeeld wat de heer Vonk hier aanhaalt inderdaad. Die samenwerking, dat is een hele belangrijke. Ik denk dat we hier een gezamenlijke taak met elkaar hebben om die haat vooral te bestrijden. Welke vorm van haat dat ook is. Dat kan zich uiten in antisemitisme, dat kan zich uiten in moslimhaat en dat kan zich uiten in antizwartracisme, of anti-Aziatisch racisme, noem maar op. Dat is het waar we voor staan. En ik denk dat we daar een gemeenschappelijke taak met elkaar hebben. Voorzitter, inderdaad met het vertrek van deze wethouder, ook een dankwoord in ieder geval vanuit NIDA richting deze wethouder die zich altijd wel hard heeft gemaakt voor de zaak. Tegelijkertijd wil ik wel zeggen dat ook wij niet echt relaxt zijn. Ook als je ziet, het aantal discriminatiemeldingen dat afgelopen jaar enorm is gegroeid, daar is wel wat verklaring voor te geven, maar dat baart ons ook zorgen. Vaak is het woord antisemitisme hier gevallen. Laat ik daar in ieder geval inderdaad terecht in mee gaan. Dat is een serieus probleem. Een serieus probleem is ook moslimhaat. En ons verzoek, ook graag reactie vanuit het college, is om te kijken in ieder geval in onze registraties, bijvoorbeeld de politie houdt allerlei registers bij, de politie houdt bijvoorbeeld bij hoe vaak antisemitische incidenten zich voordoen, ook nog te kijken in hoeverre en hoe vaak zich ook moslimhaat, moslimdiscriminatie voordoet. Het lijkt mij in ieder geval goed om daar zicht op te hebben, want moslimdiscriminatie is een

van de meest voorkomende discriminatiegronden, waar het gaat in ieder geval om een geloofsovertuiging. En ik heb een anekdote die ik wilde delen, die onlangs met mij is gedeeld, en zo kan ik heel veel anekdotes delen. Dat een dame in een verzorgingshuis, een dame met een hoofddoek, door die persoon in dat verzorgingshuis, werkelijk waar, echt in het gezicht is meegegeven, ik wil niet behandeld worden door jou. En waarom niet? Omdat jij een hoofddoek draagt. Zo lang dit soort anekdotes zich voordoen, dan betekent het dat er nog echt een serieuze taak is weggelegd voor ons als stad, in Rotterdam, om daar ook gewoon korte metten mee te maken.

De **VOORZITTER**. De heer Büyükçifci heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Register moslimdiscriminatie

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 8 juli 2021, inzake het Tweeminutendebat over 'Voortgang actieprogramma 'Relax. Dit is Rotterdam' en Rotterdam tegen racisme en discriminatie,

constaterende dat:
- diverse rapporten, waaronder rapporten van de VN, aantonen dat moslimdiscriminatie sterk is gestegen in Nederland;
- moslimdiscriminatie meer dan twee keer vaker voorkomt dan andere vormen van discriminatie op grond van godsdienst;
- de politie Rotterdam geen apart register meer bijhoudt van meldingen van moslimdiscriminatie;
- hierdoor de gemeenteraad niet goed kan toetsen wat de aard en omvang is van deze moslimdiscriminatie en daardoor geen effectief middel kan inzetten om verdere escalatie te voorkomen;

verzoekt het college:
- bij het ministerie van Justitie en Veiligheid de noodzaak van het implementeren van een register van aangifte en meldingen van moslimdiscriminatie te benadrukken en te pleiten voor invoering van zo een register;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. E. Büyükçifci

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? Niet? Wethouder Wijbenga.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Dank u wel beste raadsleden. En bedankt voor het kleine stukje bijdrage, dat volgens mij niet politiek gekleurd was, maar uit het hart van raadslid Versnel kwam, maar het raakte me wel. Maar ook anderen hebben dingen gezegd waar ik een klein beetje verlegen van ben. Ik vond zelf de moeilijkste opdracht voor mij, met het college als geweldige steun daarin, hoe kunnen we in de stad van superdiversiteit en tegenstellingen meer relaxt worden over die verschillen? Dat is niet relaxt omgaan met problematiek, dat is het doel dat je wilt bereiken, dat we relaxt kunnen zijn over die diversiteit. Dat is keihard werken. Daar is een aanpak in gekozen, waarin gezegd is, we gaan die verschillen niet benadrukken, we gaan niet doelgroepenbeleid doen op iedere groep met een probleem. We gaan gewoon een stad zijn die voor iedereen hetzelfde wil kunnen doen. Dus of je nu gediscrimineerd wordt in de sport omdat je homo of homoseksueel bent, of dat

je op je kleur gediscrimineerd wordt voor een baan, of dat je, omdat je moslima bent, achtergesteld wordt in het uitgaan, of omdat je als vrouw niet prettig behandeld wordt in de stad, of omdat je als gehandicapte niet kunt komen waar je wilt zijn. Dat maakt voor ons niet uit. Dat zijn de niet-relaxte aspecten van onze stad die we keihard willen aanpakken. En ik wil eigenlijk u allen oproepen, door niet in een concurrentie te gaan voor doelgroepen, want allemaal hebben ze recht op diezelfde aandacht van u. Ik kijk naar mevrouw Verkoelen, het geldt ook voor ouderen. En als je niet oppast, gaan we met elkaar opbieden tegen, en dat is heel erg wat we met 'Relax' proberen, dat is dat iedereen recht heeft op een veilige, leefbare, prettige, toegankelijke stad, zonder discriminatie, zonder racisme. Ik denk dat ik het over antisemitisme nu specifiek moet hebben want ik erken dat antisemitisme in de stad volop aanwezig is. Ik mag dat best een van de grote problemen noemen van niet relaxt zijn in deze stad. We weten dat. We weten dat uit gesprekken. We weten dat uit cijfers. We hebben net het belevingsonderzoek gedaan onder Joodse Rotterdammers, dat correspondeert ook met het landelijke beeld. Dat is een vreselijk hardnekkig ding. Bij iedere haatactie, en bij onveiligheid staan we pal voor ieders bescherming. Artikel 1 van de Grondwet hebben we niet voor niets artikel 1 van ons relaxbeleid gemaakt. Iedereen mag op gelijke manier aanspraak maken op. Politie en gemeente staan ook echt klaar. Aangifte en melding kunnen doen is op allerlei manieren aangemoedigd en wordt heel serieus genomen. We laten u ook zien hoe vaak dat gebeurt en wat we er dan mee doen. De politie bepaalt dan welke vervolgacties nodig zijn, maar vaak is er meer aan de hand dan alleen die strafrechtelijke vraag en is het ook een soort emotie en een soort beroep op het stadsbestuur, staan jullie er wel voor ons? En ik heb gemerkt dat die persoonlijke ontmoeting dan erg helpt. Een maand geleden was dat met de Koerdische gemeenschap die nare ervaringen had gehad, wat op mij indruk maakte, omdat dat eigenlijk minder gearticuleerd is in ons huis dan ik toen van mensen hoorde. Gesproken over wat mijnheer Vonk zei, soms gebukt door de stad gaan, hoeveel Koerdische Rotterdammers geneigd zijn niet te doen, omdat ze ellende willen voorkomen. Zo was het met de Joodse gemeenschap, wat u recent aangehaald heeft, door de campagne over, was het nu vijgen of dadels voorzitter?

De **VOORZITTER**. Vijgen.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Over vijgen. Dat je bepaalde vijgen niet moest kopen.

De **VOORZITTER**. Het ging over dadels.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Dat ging over dadels, oké.

De **VOORZITTER**. Wij hadden ook nog een ander gesprek over vijgen die nu tot wasdom komen. Maar het ging over dadels.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Het ging over dadels in de ramadan. Volgende week praat ik met Palestijnse Rotterdammers. Eigenlijk omgekeerd, omdat er nu een campagne bezig is over het bommen gooien op burgers en hoe zij dat ervaren. Ik denk dat dat, er was ook een vraag van mevrouw Zeegers, waar kijk je nu op terug van dat is nu echt een succes. Ik vind het een succes dat we als stadsbestuur zo gezien worden als een plek waar je naartoe kunt gaan om je probleem te bespreken. En ik voel dan ook als succes dat ik echt ook op mijn collega's kan rekenen en dat Sven de Langen volop in de sportwereld bezig is, en Michiel Grauss in het armoedebeleid, echt ook letten op dit soort aspecten en de burgemeester als het gaat om zijn verantwoordelijkheden daarin. Zeg maar het collectieve daarin voelen en ook kunnen uitstralen naar de stad dat je er voor iedereen bent. Een stadsbestuur voor iedereen. Als het gaat om antisemitisme komt het uit veel verschillende

hoeken. Ik merk soms dat het bijna een soort snelheid is om te zeggen 'het komt uit die hoek'. Naar mijn overtuiging is het uit veel verschillende hoeken. En dat maakt het eigenlijk alleen maar erger. Zeker, zeker, er zijn onverdraagzame moslims die zo boos zijn op het Israël-Palestina-conflict, dat ze hier antisemitische uitingen hebben en gedrag. Zeker, die zijn er. Maar de heer Meeuwissen zei ook in zijn verhaal dat het bij sommigen ook in een andere politieke agenda zit, een overtuiging. De heer Van Agt, heel recent nog in het nieuws gekomen, dat is een enorme bevlogen man op dit vraagstuk en doet daar ook dingen in. We merken het ook in het voetbalspel. Ik vind zelf soms, ik ben heel trots op Feijenoord en mijn liefde daarvoor, maar ik erger mij kapot als Ajax op bezoek is en ze maken die opmerkingen, geluiden die niet horen. In die zin is het een diep punt en Rotterdam is de stad waar de wereld bij elkaar komt, en dan zie je dat het oplierende Palestinaconflict nu, in onze stad is terug te vinden en ik merk dat nu heel erg. Dus de emotie die de heer Vonk gisteren van Joodse Rotterdammers gehoord heeft, heeft heel direct ook te maken met het toegenomen onverdraagzame uit het conflict. Dat regardeert hier. Meldings- en aangiftebereidheid is te laag, maar dat geldt niet alleen voor Joodse Rotterdammers. Dat geldt over de hele linie. En daarom hebben we ook de acties gezet op het laagdrempeliger maken van aangifte doen op discriminatie-ervaringen. We werken met RADAR en met IDEM samen voor een EU-project op antidiscriminatie ook op het Joodse vraagstuk en het antisemitisme. We hebben in incidenten ook echt de Joodse gemeenschap benadrukt, doe aangiftes, kruip niet weg, negeer het niet en heel recent is tot drie keer toe de Israëlische vlag weggehaald aan de Boompjes, de heer Vonk noemde het even. Dat is allemaal ontzettend vervelend en irritant. Het geeft een heel unheimisch gevoel van: wat moeten we hiermee? Wat is dit voor boodschap? En dan wordt meteen de hoogste ambtenaar die de burgemeester dient op dit onderwerp ingezet en dan is er een gesprek, en er wordt gekeken naar wat preventief gedaan kan worden. Overigens wordt de vlag ook heel snel weer aangebracht. En mensen, wees er dan van overtuigd dat het stadsbestuur uw blik heel erg goed voelt. Snel actie opdat deze mensen zich niet in de steek gelaten voelen. Dan kom ik op mevrouw Hoogwerf, die eigenlijk de aanstichter is van dit debat. Als ik bedenk wat u zegt, dan zegt u 'antisemitisme, daar mag je niet van wegkijken, maak het niet klein, negeer het niet'. Daar ben ik het 100% mee eens en ik wil dan benadrukken dat dat ook niet gebeurt. Dat we in die veelheid van dingen, dat ook doen en zullen blijven doen. Dat de deur openstaat voor iedereen die zich bedreigt voelt in de stad, of unheimisch is, of een plan heeft om iets te doen aan dat antisemitisme en daarmee zijn deze moties overbodig. Want dit is wat we doen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers, wilt u nog even helpen een vraag van de heer Büyükçifci, over het apart registreren van aangiftes?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Het woord is aan de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Voorzitter, wat ons betreft zijn alle aangiftes van hetzelfde gewicht. Of je nu aangifte doet van discriminatie tegen een Joodse stadsburger die belaagd is op straat vanwege zijn keppeltje, of een vrouw met een hoofddoek die belaagd is in de tram, of om wat voor reden dan ook, zijn wat mij betreft al die aangiftes nevengeschikt. Dus een aparte registratie bij gaan houden van discriminatiegevallen inzake moslims of moslima's zou ik alleen al om die reden niet wenselijk vinden. Het is ook niet nodig statistisch, want die aangiftes komen in één systeem van de politie. En met een query aan het systeem, daarom kunnen wij u ook informeren met enige regelmaat over hoeveel aangiftes er zijn, krijg je de gewenste aangiftes naar boven met het aantal daarbij. Dus wat mij betreft is een aparte registratie in dat opzicht niet nodig en suggereert ook, ik neem aan dat de heer Büyükçifci dat niet bedoelt, maar voor mij voelt het wel zo dat de ene discriminatie van een hogere orde is dan een andere discriminatie. Wat mij betreft zijn ze van

gelijke orde. Ze staan in hetzelfde systeem en ze kunnen met een query gediversifieerd worden en naar boven worden gebracht, zoals u recent ook de cijfers via het college heeft mogen ontvangen. Dus ik ben geen voorstander van die motie en die motie ontraad ik dan in deze zin.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Büyükçifci. U kunt een afrondende opmerking maken, het is een tweeminutendebat, dus daar herinner ik u even aan. Geen nieuw punt, een afrondende opmerking.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Nee, afrondend dan. Dat is precies ook het punt waarom we het eigenlijk vragen 'registreer nu ook moslimdiscriminatie'. Net als dat antisemitisme nu apart wordt geregistreerd door de politie, dat is een apart kopje volgens mij, antisemitische incidenten zeg maar, hoe vaak dat is voorgekomen, is ons pleidooi eigenlijk, neem daarin ook moslimdiscriminatie als aparte categorie in om vooral helder te hebben hoe die cijfers zich uiten. En hoe ontwikkelt het zich nu in de loop der jaren?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Voorzitter, ik wil mijnheer Büyükçifci maar een ding beloven, anytime, u stelt mij een vraag hoeveel gevallen er nu bekend zijn van tijdstip t=0 tot tijdstip t=1, dan krijgt u van mij de cijfers. Als dat uw wens is, zegt u het maar. Als u volgende week de uitdraai wilt hebben van de afgelopen zes maanden, hoeveel aangiftes er zijn gedaan van mensen die zich beledigd voelen of gediscrimineerd voelen inzake hun moslimidentiteit, geef ik u volgende week de uitslagen. Het staat in het systeem en je hoeft aan het systeem maar een query te stellen en dan komt het naar boven. Als wij willen weten hoeveel aangiften er zijn van fietsendiefstal, dan vragen wij aan het systeem exact hetzelfde.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Goed, dan beëindigen we deze beraadslagingen. Ik krijg ook door dat er een kleine snack is. U staat mevrouw Eskes. Er is alleen ruimte voor een kleine… Een ordepunt.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, ik wilde eigenlijk voorstellen, want we hebben natuurlijk de agenda al een beetje omgegooid om het aantal wisselingen te voorkomen. We hebben straks 20.3 en 20.5, dat zijn beide portefeuillehouder Kurvers en beide de bouwwoordvoerders. Dus het lijkt mij ook handig om die aansluitend aan elkaar te laten plaatsvinden, dat scheelt weer gerommel in de zaal.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). 20.3 en 20.5 direct na elkaar te doen. Ik kijk even rond. Ik zie een duim. Ik zie geen nee. Ik zie geen nee, dus ik ga ervan uit dat mensen dit een goed idee vinden. Geen tijd, dat maakt ook wat uit. Dan krijg ik door dat we even schorsen voor een klein kwartiertje, kwart voor, voor een kleine snack.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

20.3 Tweeminutendebat over 'Juiste cijfers sociale voorraad!, aangevraagd door het lid Jonker.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). We heropenen de vergadering en we gaan beginnen met agendapunt 20.3. Tweeminutendebat over 'Juiste cijfers sociale voorraad!, aangevraagd door het lid Jonker. Dan geef ik het woord aan de heer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Dank u wel voorzitter. De motie 'voortgangsrapportages moeten deugen' roept u op om op deugdelijke wijze te rapporteren over uw bereikte woningbouwprestaties. Stel dat het college onverhoopt geen gehoor wil geven aan deze oproep, dan is het college nog niet van het gezeur af. Het is aannemelijk namelijk dat dan in september, als de volgende voortgangsrapportage wordt gepubliceerd en als blijkt dat deze even onnauwkeurig is als de voorgaande rapportage, dat dan alsnog het verzoek wordt gedaan om een opsomming te verstrekken van alle nieuwbouwprojecten en te vermelden tot welk segment deze behoren. Voor de oproep in deze motie om studentenwoningen als aparte categorie mee te tellen in de monitoring van de bouw van sociale huurwoningen geldt precies hetzelfde. Wilt u dat vandaag niet omarmen, dan komt het later weer terug. Met het niet omarmen van deze motie schiet het college derhalve niets op. Bekijk het van de positieve kant. Als college kun je er ook voor kiezen om in je voortgangsrapportage uitgebreid en rijkelijk geïllustreerd op te sommen welke prachtige nieuwbouwprojecten eraan zitten te komen. Schrijf er drie of vier pagina's mee vol. Op een totaal van ruim 300 pagina's die de voortgangsrapportage beslaat, is dat klein bier. En zeker weten dat die drie of vier pagina's beter gelezen worden dan die andere 300. Ik weet nog niet of de shredder al vol is, maar deze motie verdient een beter lot. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Jonker heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Voortgangsrapportages moeten deugen

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 8 juli 2021, ter bespreking van het agendapunt 'Juiste cijfers sociale voorraad!';

constaterende dat:
- de in oktober vorig jaar door de gemeenteraad goedgekeurde Voortgangsrapportage Woonvisie onjuistheden bevat als gevolg van het meetellen van nieuwbouwprojecten met aanvangshuren boven de liberalisatiegrens bij de nieuwbouwproductie sociaal segment;
- de in deze Voortgangsrapportage vermelde bewering 'in 2019 was 44% van de productie sociaal segment' niet klopt. Dat komt omdat onder meer projecten als de Lee Towers (, waarvan 630 woningen met aanvangshuren boven de liberalisatiegrens) en Martha Flora (34 zorgwoningen met huren zelfs hoger dan het middensegment) zijn meegeteld bij de nieuwbouwproductie van sociale huurwoningen;
- demissionair minister Ollongren in haar beantwoording van Kamervragen van de SP op 16 juni 2021 heeft gesteld, dat 'het wenselijk en voor de hand liggend is om studentenwoningen als aparte categorie mee te tellen in de monitoring van de bouw van sociale huurwoningen en het los te bezien van de behoefte aan reguliere sociale huurwoningen';

overwegende dat:
- de becijfering van de nieuwbouwproductie in Voortgangsrapportages Woonvisie moet deugen;
- het controleren van de deugdelijkheid slechts mogelijk is als expliciet in Voortgangsrapportages komt te staan welke nieuwbouwprojecten aan de vier segmenten (sociaal, midden, hoger en top) worden toegedeeld;
- de wens van de minister hout snijdt;

verzoekt het college om:
- in volgende voortgangsrapportages een opsomming te verstrekken van alle nieuwbouwprojecten. En te vermelden tot welk segment deze behoren;

- studentenwoningen als aparte categorie mee te tellen in de monitoring van de bouw van sociale huurwoningen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. K. Jonker, P.J.H.D. Verkoelen, E. Büyükçifci

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Leefbaar Rotterdam vindt het inderdaad belangrijk dat de juiste cijfers worden bijgehouden of worden verwerkt. Om een aparte subcategorie te maken voor studentenwoningen/young professionalwoningen, daar zijn we voorstander van. Dat is tot op heden niet het geval geweest. Dat is een soort vermenging. Studenten hebben in principe een tijdelijke woning. Dat is iets anders dan een normale sociale woning waar je permanent in mag wonen. Vandaar, om inzichtelijk te hebben wat we aan voorraad hebben in de stad en ook wat we bijbouwen, is het nuttig om dat te hebben. Daar zullen wij de SP in steunen om daar een aparte subcategorie voor te maken. Wij gaan ervan uit dat de wethouder dit ook als verstandig ziet. Dat is het.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, de volgende op mijn lijstje is de heer Verheij, maar ik neem aan dat mevrouw Van Groningen dan het woord voert. Ik denk dat mevrouw Van Groningen het even overslaat. Dan ga ik eerst even naar de heer Achbar en dan kom ik later weer bij u terug.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja, voorzitter, dank u wel. Het onderwerp actualisatie sociale woonvoorraad, we hebben het er de afgelopen weken redelijk veel over gehad. De opmerking gemaakt 'we moeten ophouden met het sjoemelen met cijfers ten aanzien van de woningvoorraad'. Ook volgens minister Ollongren, dat wordt aangegeven bij de monitoring van de woningvoorraad, er moet een goed onderscheid gemaakt worden tussen studentenwoningen en reguliere sociale huurwoningen. Daarnaast geeft dezelfde minister ook aan dat studentenkamers en woonunits voor expats niet langer meer moeten worden meegeteld bij de voorraad van deze sociale huurwoningen. Wij willen op dit moment dan ook een goed overzicht krijgen van de beschikbare woningen in Rotterdam en dan met name: wat is nu werkelijk de sociale woonvoorraad in Rotterdam? Graag met de feitelijke becijfering. De wethouder gaf aan dat hij dat niet kon geven afgelopen dinsdag. De week ervoor gaf hij aan dat hij het niet gaat geven. Door middel van deze motie hopen wij dat de wethouder in beweging komt en die cijfers wel beschikbaar stelt aan ons. Dus wij dienen dan ook een motie in.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Achbar heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Actualisatie sociale woonvoorraad

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 juli 2021, ter bespreking van het agendapunt Juiste cijfers sociale voorraad!';

constaterende dat:
- volgens minister Ollongren bij de monitoring van de woningvoorraad een onderscheid moet worden gemaakt tussen studentenwoningen en reguliere sociale huurwoningen;

- volgens minister Ollongren ook studentenkamers en woonunits voor expats niet langer meer moeten worden meegeteld bij de voorraad sociale huurwoningen;
- ruim 1250 woningen met huren tussen de € 750,00 en € 2.000,00 onterecht gecategoriseerd zijn als 'gerealiseerde sociale woningbouw';

van mening dat:
- het college moet stoppen om mooi weer te spelen met haar becijfering van de sociale voorraad;
- wethouder Bas Kurvers onterecht naar buiten toe heeft verkondigd, dat Rotterdam ruimschoots voldoet aan het streven om 900 sociale huurwoningen per jaar te bouwen;
- het toerekenen van een project als de op Zuid gelegen Startmotor tot de sociale voorraad rekenen niet door de beugel kan;
- de gemeente niet meer de zaken mooier moet voordoen dan ze zijn en tot een feitelijk juiste becijfering van het aantal sociale huurwoningen in Rotterdam moet komen;

verzoekt het college:
- de sociale woonvoorraad in Rotterdam te actualiseren door een overzicht te sturen met een feitelijk juiste becijfering van de sociale woningvoorraad in Rotterdam;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja. Heeft u die al ingediend via het RIS? Staat erin, oké. Dan geef ik het woord aan mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter dank u wel. Ik ben het eigenlijk helemaal eens met de motie zoals de SP die heeft ingediend, alleen ik verkeerde eigenlijk in de veronderstelling dat het college al reeds heeft toegezegd dat de wijzigingen in start bouw en oplevering gerapporteerd zouden worden in de voortgangsrapportage en dat er ook inzichtelijk zou worden gemaakt hoeveel van die productie voor studentenwoningen zou zijn geweest. Daar graag dan een toelichting op, want dan zou dus die motie overbodig zijn hoewel ik het er dus helemaal mee eens ben. En dan nog een volgende vraag. Op het RIS staat inmiddels ook een motie van NIDA. Die zal vast nog worden toegelicht. Die gaat over de Startmotor en de woningen – de Lee Towers ja – die wel bij de sociale categorie worden gerekend maar door hun servicekosten daar eigenlijk te boven rijzen. Dat is toch wel een lastige vraag. Hoe maak je dat nu inzichtelijk? Ik ben wel benieuwd naar hoe we daar beter mee om kunnen gaan. Want ook dat probleem vertroebelt nu eigenlijk het gesprek dat wij hebben, hier als raad, over start bouw van aandeel sociaal, start bouw aandeel middenhuur, hoewel ze dan wel feitelijk tot sociaal horen kun je ze daar dan toch niet helemaal toe rekenen. Hoe kunnen we dat nu op een slimmere manier doen?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik kijk nog even rond. De heer Büyükçifci.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Ja voorzitter, we hebben het vorige week natuurlijk uitgebreid gehad over dit agendapunt. Dan is het ook goed het hier in de raad te behandelen, zodat we ook een motie kunnen indienen, dat doen we dan ook vanuit NIDA, om vooral ook de discussie aan te zwengelen. Dat heb ik de vorige keer ook gedaan en toen een aantal partijen uitgenodigd om daarop te reageren hoe wenselijk het nu is om woningen, zoals die

worden aangeboden in de Startmotor voor bijvoorbeeld 24 m^2 rond een bedrag van € 700,00 voorbestemd voor een groep tussen de 18 en 27 jaar oud en dan ook nog eens € 130,00 verplichte servicekosten en een maximale huurperiode van vijf jaar en dan ook nog eens een verplicht minimaal inkomen per maand van € 1.750,00. Hoe wenselijk het nu is – ook al past het in het huidige kader – om eigenlijk deze woningen ook als sociaal te categoriseren. PvdA en GroenLinks hebben toen nadrukkelijk aangegeven dat dat niet zozeer wenselijk is en D66 zou daar, volgens mij, nog over nadenken in ieder geval. Het is goed om daarop te reflecteren en het er met elkaar over te hebben, dus ik ben heel erg benieuwd naar hun reactie. Deze motie is eigenlijk een oproep aan het rijk, aan de minister, om hier de discussie over aan te zwengelen hoe wenselijk dit nu is dat we deze als sociaal gaan categoriseren. Ik denk – en daar ben ik van overtuigd – ook al ben je van een bepaald soort woonbeleid, dat het de discussie wel enorm ten goede komt als we weten waar we het over hebben. Deze woningen worden nu gecategoriseerd als sociaal, maar het is een gigantische prijs die je ervoor betaalt en ook nog klein en ook nog heel erg beperkt met allerlei hele strikte voorwaarden. Dus graag een reactie van D66, maar ook van de wethouder op deze motie.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Büyükçifci heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Rotterdam vindt asociaal niet sociaal

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 juli 2021, ter bespreking van het agendapunt 'Juiste cijfers sociale voorraad!';

constaterende dat:
- de huidige kaders ten aanzien van sociale woningen de mogelijkheid geven om woningen die niet sociaal zijn, als sociaal te categoriseren;
- de huidige kaders momenteel de ruimte bieden om woningen zoals die in de Startmotor in Rotterdam-Zuid met uiterst strikte voorwaarden om te huren, mee te tellen als woningen behorende tot de sociale woningvoorraad;
- voor de woningen in de Startmotor momenteel alleen alleenstaande werkenden of ondernemers met zelfstandig inkomen van meer dan € 1.750,00 per maand van tussen de 18-27 jaar oud aanspraak kunnen maken;
- de woningen in de Startmotor van rond 24 m^2 verhuurd worden voor rond € 700,00 kale huurprijs met daarbovenop € 130,00 verplichte servicekosten;
- er een uiterst strikte huurovereenkomst van toepassing is door een maximale huurperiode van vijf jaar te hanteren;
- de meerderheid van de partijen in de Rotterdamse gemeenteraad (zoals kenbaar gemaakt in de actualiteitenraad van 1 juli 2021) dit type harde voorwaarden die projecten, zoals de Startmotor, hanteren als onwenselijk beschouwt;

overwegende dat:
- 'sociaal' vanuit menswaardig perspectief nooit en te nimmer mag worden toegepast op asociale situaties omdat 'sociaal' daarmee aan degradatie onderhevig wordt;
- een echte sociale definitie van 'sociaal' bij sociale woningen een veel betere weergave geeft van de sociale woningvoorraad in Rotterdam en dit het debat over woonbeleid ten goede komt;

verzoekt het college:
- de verantwoordelijke minister op te roepen om ten aanzien van sociale woningen de kaders dusdanig op te stellen, zodat woningen – zoals die in de Startmotor en met de

daarvoor geldende harde voorwaarden – nooit en te nimmer gecategoriseerd kunnen worden als zijnde een woning behorend tot de sociale woningvoorraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Büyükçifci

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dank u wel, voorzitter. Allereerst even over de motie van de SP. Ik ben het daar ook erg mee eens. Volgens mij hadden we dat ook al afgesproken dat we die studentenwoningen… Wat eigenlijk mevrouw Kockelkoren ook al zei, dus daar kan ik heel kort over zijn, maar ik ben het er wel mee eens. Hetzelfde geldt natuurlijk eigenlijk ook over die Startmotor, de motie van NIDA, waar NIDA op doelt, eigenlijk is het een andere categorie, maar het is ook geen middenhuur. Dus hoe ga je daar nu mee om en hoe maak je nu goed inzichtelijk wat je hebt en wat je doet? Die servicekosten, daar hebben we geen grip op. We weten het ook vaak niet eens. Het zou erg ingewikkeld worden om dat allemaal in kaart te gaan brengen voortdurend. Er is wel behoefte aan dit type woningen. Voor een bepaalde groep is dit ook echt een uitkomst, is het fijn, is het leuk. Los van het oordeel dat ik heb over de hoogte van de servicekosten is het voor heel veel een heel goed concept. Dus ik vind het ook wel erg ver om het asociaal te noemen, omdat het in feite een soort subcategorie binnen het sociaal is. Ik heb wel een vraag aan de wethouder. Want we hebben hier, volgens mij, wel een goede afspraak over die studentenwoningen, maar we hebben nog niet, volgens mij, goed met elkaar afgesproken hoe je wat helderheid brengt in die andere categorie die er zo tussendoor lijkt te zweven, wat de heer Van Putten ook zo duidelijk zei.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mevrouw Eskes en daarna de heer De Roon.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, het is wat mij betreft echt een herhaling van zetten wat we vandaag doen. We hebben hier eerder over gesproken. Op de motie is al een toezegging gedaan. Ik vind eerlijk gezegd een kwalificatie zoals 'gesjoemel met cijfers' ook best vergaand als we zien wat voor cijfers we jaarlijks in de monitor al krijgen in de voortgangsrapportage. Wat mij betreft wil ik het hierbij laten, maar wil ik wel zeggen dat ik het echt wel bezwaarlijk vind dat op deze manier omgegaan wordt met de cijfers die we tot op heden altijd zorgvuldig tot ons gekregen hebben.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer De Roon. Oh, heeft u een interruptie, de heer Jonker? Op mevrouw Eskes. Oh, dit is een tweeminutendebat. Dat kan niet. Ik ben blij dat iedereen de regels goed kent. De heer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Ja voorzitter, we hebben hier inderdaad al uitgebreid over gesproken de vorige keer. Toen heb ik ook heel goed geluisterd naar de beantwoording van de wethouder over hoe we tellen. Dat vind ik overigens ook een heel duidelijk verhaal dat we uitgaan van oplevering. Dus daar heb ik verder niets aan toe te voegen. Ik heb toen, volgens mij ook gezegd, richting de heer Büyükçifci over de inbreng van de heer Van Putten dat ik mij er ook wel iets bij kan voorstellen om studentenwoningen op een aparte manier te monitoren. Volgens mij heeft de wethouder dat toen ook toegezegd. Dus ik ben ook nog wel benieuwd naar het antwoord daarop. Ik vond zowel de bijdrage van mevrouw Kockelkoren als van de heer Engberts duidelijk, in die zin. Dus ik sluit mij in die zin bij die bijdragen aan. Ik had ook de woorden van mevrouw Kockelkoren kunnen gebruiken. Ik snap overigens het punt van de

servicekosten, dat je boven die grens komt die wenselijk is. Wellicht kan de wethouder daar ook nog op ingaan.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, dan kijk ik verder even rond of er nog een bijdrage is. Dan gaan we over naar de beantwoording van de wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel. Het is inderdaad een herhaling van de discussie die we vorige week uitgebreid gehad hebben. Zeer uitgebreid, zou ik willen zeggen. Ik herken mij ook niet in de woorden die gekozen worden. We rapporteren zo zuiver mogelijk als we kunnen. Voortgangsrapportages moeten deugen. Dat zijn we met elkaar eens. Hoe werkt het dan in Rotterdam? Toch nog heel snel voor de mensen thuis die het vorige week gemist hebben. We rapporteren over start bouw. Dat is een statisch gegeven. We kijken nog één keer naar de prijs bij oplevering. Als er dan verschillen zijn veranderen we dat dan met terugwerkende kracht nog in de 'start bouw'-gegevens. Dat doen we dus supernetjes. Maar dan zijn we er niet, want je woningvoorraad ontwikkelt zich ook door de tijd heen. Er is prijsontwikkeling: soms naar boven en soms naar beneden. Daar rapporteren we ook over, maar dat doen we met becijfering van een extern bureau. Die cijfers krijgt u na de zomer weer. Dus in die zin, als de oproep is om met een rapportage te komen over actuele cijfers is die echt overbodig, want die rapportage komt er gelijk weer aan na de zomer. En ook de motie van de SP is in die zin overbodig, omdat ik reeds heb toegezegd de studentenwoningen inzichtelijk te maken en op de vraag van mevrouw Kockelkoren, ook inzichtelijk te maken op welke projecten die mutaties plaats hebben gevonden. Dus die moties zou ik echt willen ontraden. Hetzelfde geldt eigenlijk ook voor de motie van NIDA, een postzegelmotie die oproept om de minister iets te laten doen. Laat duidelijk zijn: we hebben landelijke definities. Dat schrijft de minister ook in haar Kamervragen. De kale huur is hetgeen wat de prijs bepaalt. Dat bepaalt ook de segmentering. Zo rapporteert Rotterdam ook. Bovendien zijn we een gemengde stad. We hebben ook een gemengd programma en voldoen sommige projecten ook in een behoefte. Ik denk dat de Startmotor op een bepaalde manier, voor dat gedeelte van Rotterdam, een heel spannend project is waarbij we kijken of we nu juist de jongere doelgroepen rondom Zuid kunnen binden. Tegelijkertijd wil ik hier ook zeggen: u vecht tegen spoken uit het verleden. Want we hebben nu juist een beweging gemaakt, ook in het Akkoord Studentenhuisvesting Rotterdam 2020-2025, om met elkaar betaalbare woningen voor studenten ook steeds meer toe te wijzen aan toegelaten instellingen, lees: onze eigen studentenhuisvesters. Dus ook deze motie zou ik willen ontraden.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mijnheer Büyükçifci, u heeft nog een onbeantwoorde vraag? Nee? Dit is een tweeminutendebat, dus u kunt alleen een afrondende, afsluitende opmerking maken. Dat is een tweeminutendebat.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Dan wil ik een afrondende opmerking maken. Ja, voorzitter, kijk de vraag is: laten we die discussie aanzwengelen. Dat is eigenlijk de vraag, de oproep aan deze wethouder om landelijk aan te kaarten: hoe wenselijk is het nu dat zo een woning, die nu wordt aangeboden door een Startmotor, 24 m^2, rond € 700,00 plus nog verplichte servicekosten daarbij van € 130,00 en ook nog eens maar vijf jaar bewoonbaar en ook nog eens toegespitst op 18 tot 27 jaar…

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mijnheer Büyükçifci, ik ga u even onderbreken. Een afsluitende opmerking is niet helemaal herhalen wat u net heeft gezegd. Dus maak uw punt. U zit ook al door uw tijd heen.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). En dat punt zou ik net gaan maken: het verzoek aan de wethouder om gewoon die discussie aan te zwengelen, landelijk, met elkaar in ieder geval het gesprek te voeren: hoe wenselijk is het nu dat we dit type woningen gaan categoriseren als sociaal?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Een afsluitende opmerking vanuit u, de heer Jonker. Ja, klopt.

De heer **JONKER** (sp). Ik maak er geen lang verhaal van. Begrijp ik het nu goed dat de wethouder toezegt dat hij in volgende voortgangsrapportage een opsomming verstrekt van alle nieuwbouwprojecten en daarbij vermeldt tot welk segment deze behoren en dat op een wijze doet die nog nauwkeuriger is dan in de vorige voortgangsrapportages? Als dat klopt dan vind ik dat prima.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, dat is mooi. De wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Nou, mijnheer Jonker, u heeft mij echt verkeerd begrepen. We hebben reeds de toezegging gedaan richting mevrouw Kockelkoren, meten op die sociale voorraad op prijs. We gaan daarbij inzichtelijk maken hoeveel studentenwoningen daartussen zitten. Dat was ook een van de vragen. En we gaan ook kijken hoeveel en welke projecten er gemuteerd zijn tussen start bouw en opleveren. Daarnaast hebben wij een website waar we supertransparant zijn over ons woningbouwprogramma. Die heet Bouwen aan Rotterdam. Daar kunt u alles in terugvinden. Werken met hele waslijsten van projecten tussentijds, dat wordt echt ondoenlijk en onwerkbaar met elkaar. Ik denk dat we een hele mooie uitgebreide voortgangsrapportage hebben. Ik kijk uit naar de bespreking na de zomer met uw raad. Ik zou tegen de heer Büyükçifci willen zeggen: de discussie hier in deze raad is in ieder geval geopend en staat stevig op de wagen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). U heeft een onbeantwoorde vraag?

De heer **JONKER** (sp). Nou ja, ik heb geen antwoord gekregen op mijn vraag. Dat is zonneklaar. Misschien zitten we op een andere golflengte, maar ik vraag dus: geef een opsomming van alle nieuwbouwprojecten en vermeld daarbij tot welk segment ze behoren. Dus niet alleen sociaal, niet alleen middensegment, maar ook top- en hoger segment. Voilà. Klaar is Kees.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dat wordt echt een rapportage. En dan veranderen we tussentijds dingen en dan komt hij hier weer langs. Het heeft helemaal geen zin in dat opzicht. Ik zou zeggen: we hebben een rapportage die staat bomvol met informatie, die rapporteert over de prijzen. We gaan ook rapporteren over daar waar is afgeweken. Dan heeft u alle adequate informatie. En de meest actuele informatie vindt u ook op de website Bouwen aan Rotterdam. Opener kan niet. Andere gemeenten kijken juist naar Rotterdam, naar hoe wij dat doen. Daar staat echt alles wat aangekondigd is, ook de visievorming staat erin. Daar kunt u rustig kijken naar alles wat er gebouwd wordt in Rotterdam.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, dan moet u het daar wel mee doen. De heer Büyükçifci, ik ben al zeer coulant geweest.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Een ordepunt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Een ordepunt. Dan moet het wel een ordepunt zijn.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Natuurlijk, het is een ordepunt. Omdat de wethouder in eerste instantie op de motie van SP reageert als zijnde: dit is overbodig, gaat hij pas bij vervolgvragen in op dat hij hem niet omarmt. Dat is echt een andere insteek. Ik zou de wethouder wel willen uitnodigen om in het vervolg, wanneer een motie wordt ingediend óf te zeggen 'ik omarm hem niet' óf te zeggen 'het is echt overbodig', maar dan moet het ook echt overbodig zijn. Dat was nu niet het geval. Dus ik vraag ook de voorzitter om daar wat scherper op toe te zien.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dat wordt denk ik een hele lastige klus om dat bij die 150 moties allemaal te doen, maar uw boodschap is in ieder geval gehoord. Dan sluit ik hierbij deze beraadslaging af en gaan we over naar het volgende agendapunt.

20.5 Tweeminutendebat over 'Nieuw Kralingen uitbreiden met het Boezembochtkwartier', aangevraagd door het lid Vonk.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dat is 20.5 Tweeminutendebat over Nieuw Kralingen uitbreiden met het Boezembochtkwartier, aangevraagd door het lid Vonk. Dan is het lid Vonk aan het woord.

De heer **VONK** (cu-sgp). Voorzitter, in juni 2018 dienden we een motie Geen metaalmoeheid in Nieuw Kralingen in. Er bleek brede steun om te bezien of met de metaalbedrijven naast Nieuw Kralingen niet iets anders kon om te voorkomen dat metaalbedrijven en de nieuwe bewoners van Nieuw Kralingen met elkaar opgescheept zouden zitten. In mei 2020 kwamen we met de motie In metaal gegoten of gepoogd kon worden woningbouw mogelijk te maken op de plaats van de metaalbedrijven. Er is hard gewerkt en er ligt een plan. Toch heeft het college geadviseerd om niet door te gaan op deze weg. Wat ons betreft gaan we in het zicht van de haven niet mee met dit advies. Hoewel er een onherroepelijk bestemmingsplan ligt, zien de metaalbedrijven het niet zitten om hun werk naast een woonwijk voort te zetten. Ze willen daarom graag weg en elders een nieuwe start maken. Die kans moeten we niet laten lopen, zeker niet met de wetenschap dat het ons honderden woningen en extra werkgelegenheid kan opleveren. En daarom dienen we vandaag een derde motie in: Het ijzer smeden als het heet is. Een omvangrijke motie met duidelijke voorwaarden vanuit de raad aan de ontwikkelaar en de metaalbedrijven om, als de metaalbedrijven daadwerkelijk willen vertrekken, er op deze manier werk van te gaan maken. Voorzitter, we zijn nu drie jaar na de eerste motie en de tijd dringt. We hopen dan ook snel te horen van de metaalbedrijven en de ontwikkelaar of ze voor dit pakket willen gaan. Aan de wethouder nog de vraag welk proces hij voor zich ziet als er volgende week een briefje komt van de metaalbedrijven en de ontwikkelaar met de boodschap: ja, wij gaan werk maken van wonen en werken in het Boezembochtkwartier. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Vonk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Nieuw Kralingen - Het ijzer smeden als het heet is

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 8 juli 2021 ter bespreking van 'Nieuw Kralingen uitbreiden met het Boezembochtkwartier';

constaterende dat:
- er een onherroepelijk bestemmingplan ligt voor Nieuw Kralingen;

- het college in de afdoening van de motie 'In metaal gegoten' adviseert het ingeslagen pad van woningbouw op de locatie van de metaalbedrijven, te verlaten;
- de metaalbedrijven in de commissievergadering van 30 juni hebben uitgesproken te willen vertrekken wegens naar hun mening praktische onverenigbaarheid van hun activiteiten met de straks nabij gelegen woonwijk Nieuw Kralingen;
- in de eerste plannen (2013) het complete gebied, dus inclusief de gronden van de metaalbedrijven, ingetekend was als woningbouw;
- er een grote vraag naar woningen is;

overwegende dat:
- een rustige buur beter is dan een stille vriend ver weg;
- vertrek van de metaalbedrijven kansen biedt om dit gebied op een goede manier te ontwikkelen en zowel woningen als bedrijvigheid toe te voegen die wel passen in de nabijheid van een woonwijk;
- de dubbel verlegde Bosdreef stedenbouwkundig en qua mobiliteit de ideale oplossing lijkt;
- dat deze variant in de uitwerking de meeste complexe is;
- de nu geplande verlegde Bosdreef best next is;
- OCNK - de ontwikkelaar van Nieuw Kralingen - te kennen heeft gegeven op korte termijn hun terrein naast de metaalbedrijven aan een andere partij wensen te verkopen en derhalve duidelijkheid wil over de mogelijkheden tot woningbouw;
- de gemeente nog geen besluit heeft genomen over de aanleg van een geluidsscherm langs de A20, maar voornemens is om dat besluit in het najaar van 2021 te nemen;
- dat huidige ontwikkelaar van de twee varianten nog steeds achter de plannen staat en goede kansen ziet om samen met de metaalbedrijven tot een haalbaar en realistisch plan te komen dat past binnen de stedenbouwkundige kaders van de gemeente;

verzoekt het college:
- de metaalbedrijven samen met de ontwikkelaar nog één kans te geven om uiterlijk voor 1 oktober met een voor zowel gemeente als ontwikkelaar haalbaar en financierbaar plan richting de gemeente te komen dat tenminste aan de volgende randvoorwaarden voldoet:
  - de stedenbouwkundige structuur van beide varianten uit de haalbaarheidsstudie[1] dient als basis en het plan moet in combinatie met Nieuw Kralingen uiteindelijk leiden tot een vanzelfsprekend samenhangende stadswijk;
  - de gemeente levert geen financiële bijdrage aan het plan en de gemeente en de ontwikkelaar bezien - indien van toepassing - in overleg welke bovenwijkse voorzieningen moeten worden toegerekend aan het project en welke aan de gemeente;
  - het plan moet bijdragen aan een prettig woon- en werkmilieu, passend bij de kwaliteit (qua sfeer, dichtheid en woonmilieu) van Nieuw Kralingen, met een mix van woningbouw (gebaseerd op de uitgangspunten voor het kwaliteitsbeleid wonen), voorzieningen, winkels en streven naar minimaal 10% m^2 bvo (reguliere) bedrijfsruimtes (niet zijnde winkels of zelfstandige kantoorruimte), met kansen voor kwaliteit en kwantiteit door het benutten van hoogte(accenten) aan de spoorzijde;
  - streven naar een programmasegmentering voor wonen van 20-30-30-20 (sociaal - midden - hoog - top) in een mix van huur en koop;
  - de uitwerking van welke variant dan ook belemmert de voortgang van de bouw van Nieuw Kralingen niet en kent goede oplossingen voor geluid en verkeer in de tijdelijke situaties;
  - om de haalbaarheid c.q. financierbaarheid te bevorderen kansen benutten voor eventueel tijdelijk gebruik gronden tussen metaalbedrijven en Nieuw Kralingen (bufferzone), dit in relatie tot geluid afschermende werking Nieuw Kralingen;
  - ontwikkelrisico's worden gedragen door de ontwikkelaar;

- de variant van de dubbel verlegde Bosdreef verdient de voorkeur. De verwerving van de daarvoor benodigde gronden ligt bij de ontwikkelaar; doch beide varianten worden op haalbaarheid onderzocht en beoordeeld;
- de metaalbedrijven en de ontwikkelaar dienen uiterlijk 14 juli bij de gemeente aan te geven of ze op basis van deze voorwaarden aan de slag willen gaan met de plannen voor woningbouw;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, J.W. van Putten, R.C.J. de Roon, A. Kockelkoren, J.W. Verheij

[1] 21bb4896 Bijlage 1 behorende bij 21bb3209 – Haalbaarheidsonderzoek Gebroeders Blokland & Synchroon herontwikkeling naar woningbouw (https://rotterdam.raadsinformatie.nl/document/10043349/1/s21bb004896_1_4586_tds)

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, dank u wel. Dan de heer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja, wij willen namens Leefbaar Rotterdam ons ook aansluiten bij de ChristenUnie-SGP om nog een laatste poging te wagen om de metaalbedrijven en de ontwikkelaar Gebroeders Blokland daar de kans te bieden om toch nog een haalbaar project ervan te gaan maken. Er zijn twee grote voordelen. De metaalbedrijven gaan weg. De geluidsoverlast neemt daardoor af. En ten tweede: de weg kan buitenom gelegd worden langs de spoorlijn. Plus nog weer eens 600 à 700 extra woningen erbij waarbij een soort mix van allerlei woningen kan ontstaan, zoals gewone rijtjeshuizen, eengezinswoningen, appartementen. Ik vind dat de ChristenUnie-SGP een prachtige motie heeft gemaakt. Complimenten daarvoor. Er staan allemaal voorwaarden in zoals wij die als raad graag zouden willen hebben: de 20-30-30-20-verdeling, een mix van huur en koop. Ook onderzoek naar geluidsschermen op de snelweg, wat al in onderzoek is. Nou ja, het zou een win-winsituatie zijn en dat verdient echt een allerlaatste kans. We zullen zien of het haalbaar is.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dit keer wel, voorzitter, ja, dank u. Samen met de CU-SGP dienen wij de motie Het ijzer smeden als het heet is in. En wat ons betreft is dit echt die ultieme poging – wat we ook al hebben aangegeven – om die metaalbedrijven de kans te geven onder duidelijke voorwaarden daar te vertrekken en de grond te transformeren naar wonen. Een kans. Een kans voor de metaalbedrijven, maar ook voor onze Rotterdammers. Want als het lukt kan Nieuw Kralingen twee keer zo groot worden. Dat betekent ook meer huizen voor onze Thijs, mijnheer Van Putten. De overlast neemt ook af, zoals u al stelde, en de weg kan omgelegd worden aan de buitenkant. Dus wij als Rotterdamse VVD zijn enorm voor deze ultieme poging, want zoals de ChristenUnie-SGP het net zo mooi stelde: de tijd dringt, dus smeden dat ijzer. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, uiteindelijk is het CDA natuurlijk voor woningbouw waar we dat maar kunnen. Er is een enorme woningnood. Tegelijkertijd heeft de wethouder in de commissie betoogd dat er ook in een stad die groeit ruimte nodig is voor bedrijvigheid. Eerlijk gezegd ben ik wel benieuwd naar de reactie van de wethouder op de balans die nu gevonden is in de motie. Wij stemmen graag voor meer woningen in de stad, maar op het

moment dat dat de mogelijkheden beperkt om tegelijkertijd bedrijvigheid en datgene waar Rotterdammers uiteindelijk ook hun boterham mee moeten verdienen beperkt, dan vind ik dat wel ingewikkeld. Dus graag een wat nadere duiding vanuit het college.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja, voorzitter dank u wel. Kijk het zou hartstikke mooi zijn als op deze plek extra woningen kunnen komen en dat daarmee de overlast die de bedrijven ook geven – wat ze zelf aangeven 'wij kunnen dan onze bedrijfsvoering niet goed uitvoeren' – daarmee uit het gebied verdwijnt. Dus goed dat deze ultieme poging wordt ondernomen. Ik zou zeggen: drie keer is scheepsrecht, dus het zou nu toch wel moeten lukken.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Zijn er nog anderen die een bijdrage willen geven? De heer De Roon en dan de heer Engberts. In de microfoon spreken. Oh, hij slaat hem over. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). De heer De Roon is van zijn oneliner beroofd, dus die moet natuurlijk een nieuwe verzinnen. Als ik kijk naar het aantal ondertekenaars gaat deze motie het wel halen, maar wij gaan hem niet steunen. Ik heb goed geluisterd naar de insprekers. Dat was 10% en 15% respectievelijk sociaal en midden. Of andersom was het. Dat kon nog geoptimaliseerd worden. Ik voorspel een heleboel gedoe hierover. Ik geloof er ook geen snars van dat we op 20-30-30-20 komen zonder dat er moet worden bijgeplust vanuit de gemeente. Dat is er allemaal helemaal niet. Ik heb liever dat we de ambtelijke capaciteit inzetten op een aantal andere projecten. En ik vind het ook heel mooi als we bedrijvigheid weten te houden en dat kan ook andere bedrijvigheid zijn dan die er nu zit.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Laat ik het kort houden, voorzitter. Deze motie geven wij gaarne het voordeel van de twijfel. Dat er 15% sociaal wordt gebouwd is al een stuk meer dan wat in Nieuw Kralingen verschijnt. En dat er twijfels zijn bij de PvdA daar neem ik kennis van, maar een beetje medewerking en een beetje meedenken met, dan zou het helemaal geen kwaad kunnen om toch eens te onderzoeken of dit een goede motie is en of het college ertoe bereid is om deze ook uit te voeren nadat die vanmiddag of vanavond wordt aangenomen. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Engberts, geen interrupties. Nee, dat heb ik bij die anderen ook niet toegestaan. Dat moet u maar in de theepauze doen of de snackpauze. Ik geef het woord aan de wethouder. Nou, u liet hem net gaan. U zei 'nee ik hoef niet'. De heer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Voorzitter, nee ik ben inderdaad van mijn oneliner beroofd: driemaal is scheepsrecht. Het was rennen, inderdaad. De heer Van Putten was mij voor op deze motie. Ik steun deze motie van harte. Ook alle credits aan de volhardendheid van de ChristenUnie-SGP op dit punt, want ja, ik had ook zoiets: driemaal zou dat dan echt wel scheepsrecht zijn? Waar ik wel heel erg benieuwd naar ben – want ik heb nog nooit zo een lange motie gezien, zal ik maar zeggen, als deze en ik heb ook het afdoeningsvoorstel gezien – is de reactie van de wethouder waarom hij dit dan toch nog een kans wil geven. Die derde poging om van dit gebied inderdaad, Nieuw Kralingen, waarbij de mogelijkheid bestaat dat de metaalbedrijven weggaan en er woningen voor in de plaats komen op deze locatie, dat ik het er wel mee eens ben dat we nog echt een derde poging moeten wagen om dat te realiseren. Zover, voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Goed, dan kijk ik voor de zekerheid nog even rond, maar gaan we nu toch over naar de beantwoording van de wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u voorzitter. Ik denk dat uit de bijdragen ook het spanningsveld goed bovenkomt. Het spanningsveld tussen woningbouw… En u kent mij als bouwwethouder, dus als er een kans is om ergens te bouwen, dan zal ik die altijd als eerste met twee handen grijpen. En we hebben ook meerdere pogingen gedaan. Er hebben inderdaad in het verleden twee moties uit uw raad gelegen. We hebben serieus dat proces doorlopen. Toch is het college tot het oordeel gekomen dat woningbouw op deze locatie niet opportuun is vanwege het laadvermogen van het gebied, vanwege de kwaliteiten, vanwege de dichtheid, vanwege de mobiliteit – dat alles afwegende – maar vooral ook omdat wij in Rotterdam, als wij een werkstad willen zijn, ook ruimte willen houden om te werken en daar deze locatie juist ook belangrijk in kan zijn. Op de lange termijn zou je hier bijvoorbeeld ook stadslogistiek kunnen organiseren, omdat dit net buiten de ring is die we in de toekomst emissievrij willen hebben. Dat soort locaties heb je gewoon nodig in Rotterdam. En als je werkstad wilt zijn, heb je ook werklocaties nodig. Ik weet dat op de dag dat wij dit in de commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte bespraken 's avonds in de commissie EDEM een discussie was over het gebrek aan werkruimtes. Daar zit misschien ook wel… Ik snap ook wel waar het vandaan komt. Want de moties die oproepen om dit mee te ontwikkelen dateren van voor de tijd, de eerste, dat de nota Bedrijfsruimte is vastgesteld. Dat heeft elkaar gekruist. Dat is in verschillende commissies behandeld. Ik denk wel dat wij dat wel moeten beseffen met elkaar, want je wilt ook niet in de situatie komen dat huizen, woningbouw alle andere functies de stad uitdrijven stap voor stap en dat Rotterdam een saaie woonstad wordt waar niet gewerkt kan worden. Dat willen we ook niet. Dat gezegd hebbende – want ik blijf dus wel bij dat collegestandpunt in de kern, dat hebben we niet voor niets in de brede afweging zo gemaakt – zou ik het oordeel over deze motie aan uw raad willen laten. De reden daartoe is, en dat was ook een vraag van de heer De Roon, waarom dan nu wel? En hoe ziet de wethouder het vervolgproces? Dat was ook een vraag. Er staan in deze motie hele strikte en strakke voorwaarden en de condities waaronder. Die vind ik heel belangrijk. Want ik vond dat de vragen die eerder door de ontwikkelaar aan de gemeente gesteld werden ook niet reëel waren. Het risico moet echt bij de ontwikkelaar liggen. Zij willen ontwikkelen. Dan moeten zij ook het risico dragen. Wij hebben het liefst een verlegde Bosdreef omdat dat de beste kwaliteiten voor het gebied levert. Wij willen ook een gebied dat aansluit bij Nieuw Kralingen als het dan zover komt en geen dissonant in dat gebied. We willen ook een gemengd programma daar waar dat eerst nog niet was: de segmenteringsvraag. En er zit een compensatieregeling voor bedrijfsruimte niet zijnde kantoren waarmee we de afdeling Economie ook weer tegemoetkomen. Dat zijn hele strikte voorwaarden en dat zegt wat mij betreft ook iets over het vervolgproces. Ik hoor graag, als deze motie aangenomen wordt… En de politieke realiteit, het aantal logo's – ik kan goed tellen – is dat hij aangenomen gaat worden. Dan zal de eerste stap zijn dat de ontwikkelaar volgende week moet zeggen 'onder deze condities wil ik toch nog een poging wagen'. Als zij ervan afzien dan krijgt u een briefje van mij dat het niet is gelukt. Als ze wel die kant opgaan, dan moeten zij ook met een serieus plan komen. Dat moeten wij dan begin oktober beoordelen aan deze randvoorwaarden. Voldoen ze niet, voldoen ze niet. Voldoen ze wel, dan kunnen we een Nota van Uitgangspunten uit gaan werken. Zitten er nog punten en komma's, dan kunnen we een uiterste poging wagen, maar zo strak moeten we ook wel bekijken want er zit ook een uiterste deadline op. Die zit dan weer aan het eind van het jaar. Dan zal ook de keuze gemaakt moeten gaan worden over de bebouwing van de bufferzone, want die was ook bedoeld om het geluid tussen de metaalbedrijven en de woningen te realiseren en die woningen van de Ontwikkel Combinatie Nieuw Kralingen mogen wat mij betreft onder geen beding vertraging oplopen. We hebben inmiddels een uitspraak van de

Raad van State in de hand. Die woningen kunnen gaan starten aan het eind van het jaar als alles helemaal meezit. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Alleen ruimte voor een afsluitende opmerking. Geen vragen, geen nieuwe punten. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, een afsluitende opmerking inderdaad. Even dacht ik dat de wethouder een tegenstelling creëerde tussen wonen en werken, waarbij deze motie eigenlijk aanzet tot wegdrukken van werk. Dat zouden wij ook niet willen. Terecht dat hij aan het eind ook nog even zei nee, in die voorwaarden staat heel nadrukkelijk dat werkgelegenheid blijft'. Wat ik dan toch nog mee wil geven – ook als een soort pleidooi voor deze motie – is: nu zit er heel veel lawaaiig werk met eigenlijk maar weinig werkgelegenheid en heel veel vierkante meters vooral heel veel lawaai. In het nieuwe plan… Het zou toch heel mooi zijn als er straks woningen zijn met hele rustige buren waar veel gewerkt wordt. Die combinatie die zoeken we en dat is waar de motie voor wil gaan.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Goed dan sluiten we de beraadslagingen van dit punt af en gaan we over naar het volgende agendapunt.

20.4 Tweeminutendebat over 'Verkeersexperimenten', aangevraagd door de leden Van Groningen, Achbar en Van Drunen

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dat is dan 20.4 Tweeminutendebat over 'Verkeersexperimenten', aangevraagd door de leden Van Groningen, Achbar en Van Drunen. Ik wacht even, want we zijn natuurlijk met de wissel bezig. Ik wilde even tempo inzetten, maar ik wacht even een minuutje.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Mag ik even weten waar de burgemeester is? Komt die nog?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, de burgemeester komt nog, want we hebben nog een agendapunt waar hij ook…

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, mijn agendapunt, dus ik begin me wel nerveus te maken na een dag. Maar hij komt wel?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Hij is aan het bellen. Goed. Ik zie dat elke fractie wel vertegenwoordigd is. Niet helemaal, maar ik denk dat we genoeg tijd daarvoor hebben ingeruimd, dus we gaan gewoon beginnen met het tweeminutendebat over verkeersexperimenten, aangevraagd door de leden Van Groningen, Achbar en Van Drunen. Dan is het woord aan mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank voorzitter. Ja, de Rotterdamse VVD is voor experimenteren om te kijken of iets werkt. Desondanks zijn we altijd kritisch geweest op de manier waarop de experimenten, het verkeersexperiment, zijn en worden uitgevoerd. Bij de Maastunnel willen we niet alleen de lucht voor de bewoners verbeteren. We willen daar ook 650 woningen maken – ja, ik wijs maar weer naar Leefbaar, ook voor Thijs – die we graag willen ontwikkelen zodat hij daar lekker kan wonen en ook goede lucht kan inademen. Dat gezegd hebbende sluiten we uiteraard niet onze ogen voor de overlast. Sterker nog: we leggen priemend de vinger op de zere plek, want onduidelijke communicatie rond en om het tracé en een gebrek aan maatregelen om sluipverkeer te voorkomen zijn ons toch wel een doorn in het oog. Wij weten allemaal dat verkeer als water is, want sluiten we iets af dan

neemt het gewoon een andere route. Dit komt de luchtkwaliteit en op sommige plekken de ook de verkeersveiligheid niet ten goede. Voorzitter, houden we…

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Via de microfoon.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Voorzitter, houden we het doel nu goed voor ogen? Borgen we dit in selectiecriteria? Wat ons betreft kunnen we dat absoluut beter borgen en daarom dienen we de motie Goed borgen Maastunnel-experiment in.
Dan ga ik naar de Erasmusbrug. De huidige situatie is niet alleen gevaarlijk, het zet het gebied ook vast. Luchtkwaliteit verbeteren we niet met stilstaan. De Rotterdamse VVD wil daarom ook een oplossing die recht doet aan de verkeersveiligheid van de fietsers – daar werken we al aan – en aan de andere kant ook echt recht doet aan de doorstroming van die auto's. De twee rijbanen weghalen voor auto's richting de Erasmusbrug is voor ons écht een brug te ver. Ja, een van die twee rijbanen, dat is wat ik bedoel: de tweede rijbaan weghalen. Als we hier niets aan doen, hebben wij het gevoel dat dit de doorstroom alleen maar stagneert. Dus wij willen daar graag wel wat aan doen en daarom dien ik samen met de PVV de motie: Erasmusbrug; rechtsaf borgen, weg met links in waarin we de doorstroming voor het autoverkeer willen borgen door bijvoorbeeld een optie uit te werken om de linksaffer weg te halen of wellicht te gaan schuiven in het straatbeeld, zodat die auto's doorrijden maar die fietsers met name ook veilig zijn. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mevrouw Van Groningen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 5. Goed borgen Maastunnel-experiment

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van experimenten RMA;

constaterende dat:
- er in mei 2020 een experiment op het Maastunneltracé is gestart waarbij inmiddels aan de noord- en zuidkant één rijstrook voor het autoverkeer is afgesloten;
- er 15.000 auto's van het tracé moeten verdwijnen;

overwegende dat:
- een experiment een einddatum dient te hebben, dit is vooralsnog 31 december 2021;
- een experiment een doel en succescriteria dient te hebben;
- veel automobilisten niet op de hoogte zijn van de afsluiting van één rijbaan voor de Maastunnel en daardoor in de fuik rijden;
- een gedragsverandering en minder verkeershinder alleen gerealiseerd kan worden als mensen weten wat er speelt;
- een experiment niet mag leiden tot overlast in omringende straten en wijken;
- op de Van Aerssenlaan, Heemraadssingel, Matthenesserlaan en de Dorpsweg veel overlast wordt ervaren;
- tijdens de renovatie van de Maastunnel werd er rondom de ring duidelijk gecommuniceerd over de afsluiting, dit zou ook nu kunnen;

verzoekt het college om:
- het experiment Maastunnel te voorzien van een nulmeting, van de einddatum (31 december 2021) en duidelijke parameters waarop een succes afgewogen kan worden;

- aanvullende maatregelen te nemen om mensen te informeren over de einddatum en de reden van het experiment Maastunnel, door middel van informatieborden aan de rand van de stad, op het tracé zelf en waar mogelijk op de ring;
- aanvullende maatregelen te nemen om automobilisten tijdig te informeren, door:
  - de bebording op het Zuidplein ter hoogte van Ikazia Ziekenhuis aan te passen;
  - eventuele andere bebording te bekijken en te veranderen;
- bij straten waar overlast wordt ervaren in samenspraak met bewoners en de wijkraad concrete zichtbare maatregelen te treffen de overlast tegen te gaan;
- voor eind september terug te komen van de stand van zaken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen

Motie 6: Erasmusbrug; rechtsaf borgen, weg met links

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 juli 2021, ter bespreking van de stand van zaken RMA Experimenten;

constaterende dat:
- er in maart 2020 een experiment bij de Erasmusbrug is gestart waarbij rijstroken voor het autoverkeer zijn afgesloten;
- het experiment in september 2020 is afgelopen, echter, de afzettingen niet zijn weggehaald vooruitlopend op een definitief besluit;

overwegende dat:
- er in dezelfde periode een experiment bij de Maastunnel is gestart en autoverkeer een andere route zoekt naar de overkant van de rivier te komen;
- op de aanvoerroutes naar de Erasmusbrug toch files zijn ontstaan;
- files een slecht effect hebben op schone lucht;
- goede doorstroming van autoverkeer op dit kruispunt essentieel is;
- er geen goed alternatief scenario is uitgewerkt, dat zowel voor de fiets als voor de auto het optimale resultaat geeft;
- links afslaand autoverkeer veel impact heeft op de doorstroming van verkeer op een kruispunt;
- in de spits 83 auto's links afslaan van het Vasteland naar de stad en 107 auto's links afslaan van de Boompjes richting de Erasmusbrug in tegenstelling tot 662 auto's die van het Vasteland rechtdoor rijden en 652 auto's rechtsaf slaan de Erasmusbrug over;
- het weghalen van de linksaf-rijbaan verkeersdoorstroming kan bevorderen;

draagt het college op:
- de situatie bij de Erasmusbrug alleen een definitieve inrichting te geven indien twee rijbanen voor het autoverkeer vanaf het Vasteland richting de Erasmusbrug behouden blijven;
- varianten uit te werken waarbij dit geborgd blijft waaronder een linksaf weg te halen;
- over de nieuwe variant zo snel mogelijk te communiceren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen, M.J.P. Meeuwissen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja, voorzitter. Dit is een onderwerp dat regelmatig terugkeert. Ons standpunt is dan ook bekend ten aanzien van de verkeersexperimenten. Wij gaan iets verder dan de VVD op dit moment gaat ten aanzien van de Maastunnelcorridor en pleiten dan ook om het experiment bij de Maastunnel per direct te stoppen en dienen samen met collega de heer Van Drunen van Leefbaar Rotterdam een motie in daarvoor.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Achbar heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. De zwaan is uitgeëxperimenteerd

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 juli 2021 ter bespreking van tweeminutendebat Verkeersexperimenten;

constaterende dat:
- tussen 25 mei en 24 november 2020 is geëxperimenteerd met verkeersafsluitingen op en rondom de Erasmusbrug;
- na afloop van bovengenoemde data het verkeersexperiment is omgezet naar een "tijdelijke maatregel";
- er vooralsnog geen definitief besluit is genomen omtrent de toekomst van deze verkeersroute;

overwegende dat:
- de wethouder in haar rapport 'Vasteland-Erasmusbrug' voorsorteert op het permanent maken van de huidige situatie rondom de Erasmusbrug;
- het draagvlak voor de huidige situatie gering is;
- de verblijfskwaliteit, luchtkwaliteit en veiligheid voor fietsers en voetgangers, welke een goed streven zijn, eerder nadelig beïnvloed worden door de verkeerschaos, omleidingen en opstoppingen met bijbehorende uitstoot;
- er tijdens de verkeersexperimenten en de huidige situatie niet voldoende rekening is gehouden met de wensen en behoeftes van omwonenden;
- sluipverkeer niet geweerd wordt, maar zich juist naar andere locaties verplaatst;

verzoekt het college:
- terug te keren naar de oorspronkelijke verkeerssituatie (van voor aanvang verkeersexperimenten) op en rondom de Erasmusbrug-Vasteland;
- met een nieuw plan te komen ter bevordering van de doorstroming, luchtkwaliteit en verkeersveiligheid;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. B. van Drunen, F. Achbar

De motie is voldoende ondersteund en maakt onderdeel uit van de beraadslaging.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan gaan we over naar de heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ja dank u wel voorzitter. Wat de mening van Leefbaar Rotterdam is over de verkeersexperimenten, dat behoeft nauwelijks toelichting. Als u onze socialmediakanalen volgt, kunt u met eigen ogen zien dat onze opvatting ook naadloos aansluit op die van onze achterban. Overal dezelfde reacties: per direct de stekker eruit. Hoe

anders is dit bij de VVD waar hun eigen achterban vloekend en tierend stilstaat op de 's-Gravendijkwal wringt de VVD-fractie zich in alle mogelijke bochten om de huidige situatie in stand te houden. De situatie waarin normale automobilisten nooit meer van twee keer twee rijbanen gebruik mogen maken. Kijk, voorzitter, inmiddels word ik hier ook door VVD-stemmers op aangesproken. Ja, uw stemmers mevrouw Van Groningen. Zij vragen namelijk mij om een verklaring hiervoor. Net heeft u zelf een verklaring gegeven, eindelijk, en dat is namelijk dat u liever voorstander bent van een administratieve waarde van luchtkwaliteit rond de Maastunnelcorridor zodat er maar gewoon gebouwd kan worden in de Parkhaven. Dat vindt u blijkbaar belangrijker dan die tienduizenden mensen die daar dagelijks stilstaan om elkaars uitlaatgassen in te ademen. Want dat is natuurlijk hoe wij de VVD kennen: grote woorden naar de buitenwereld, maar uiteindelijk: een rechte ruggengraat? Niet echt. Een zachte kont voor op het pluche, dat is eigenlijk zoals we de VVD kennen. Lovende woorden zou ik het niet willen noemen, mevrouw Van Groningen, want tot nu toe namelijk iedere motie die is ingebracht om aan die gekkigheid een einde te maken heeft de VVD tegengestemd. Nu vandaag komt u ook weer met een motie met een dictum van, volgens mij, acht bullets maar uiteindelijk blijft de kern: de VVD wil gewoon niet dat de situatie hersteld wordt zoals deze oorspronkelijk was. Leefbaar Rotterdam wil dat wel. DENK wil dat gelukkig ook, zowel op de Maastunnelcorridor als bij de Erasmusbrug. Dus vandaar ook dat wij daar vandaag een motie over indienen om daar per direct een punt achter te zetten en met betere plannen te komen. Tot zover. De motie staat al op het RIS.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Van Drunen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Stop de ergernis van weggebruikers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 juli 2021 ter bespreking van tweeminutendebat Verkeersexperimenten;

constaterende dat:
- de aanpak Maastunnelcorridor heeft plaatsgevonden van januari-februari 2020 alsmede september 2020;
- om het effect van de aanpak te kunnen bestuderen is de hoeveelheid verkeer gewogen;
- wanneer we kijken naar de periode januari/februari 2020 en september 2020 zien we zelfs een toename van 1% voor de gewogen intensiteit van auto's;
- we dit ook terugzien bij het aantal voertuigen op de Van Aerssenlaan richting Zuid, waarbij het aantal voertuigpassages bijna gelijk gebleven is (+0.8%);
- de gevolgen voor de luchtkwaliteit door de aanpak Maastunnelcorridor op dit traject beperkt zijn omdat de verkeerssituatie niet afwijkend was van voorgaande jaren, afgezien van de maand juni;
- er op dit traject geen vermindering in verkeer te zien is alsmede de positieve gevolgen voor de luchtkwaliteit;
- de gemeentepeiler aanduidt dat er vooral méér drukte wordt ervaren rondom de route;
- driekwart van de ondervraagden aangeeft het reisgedrag NIET aan te zullen passen;

van mening dat:
- er niet voldoende zicht is op ongewenste neveneffecten zoals sluipverkeer welke niet beperkt wordt;
- de ambitie om minder verkeer op deze route te hebben alsmede schonere en gezondere lucht niet behaald wordt met de huidige aanpak;

verzoekt het college:

- de afgesloten rijstrook op zowel de Pleinweg als op de 's-Gravendijkwal weer open te stellen ten behoeve van de doorstroming van het verkeer;
- met een alternatief plan te komen om schonere en gezondere lucht te behalen in de omgeving van de Maastunnelcorridor;
- hier zo snel mogelijk over te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar, B. van Drunen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan kijk ik even rond. Mevrouw Van Wifferen, daarna de heer Van Noppen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, als er hier in deze stad een paar relatief kleine maatregelen worden genomen om de veiligheid van voetgangers of fietsers te verbeteren of om bijvoorbeeld de luchtkwaliteit te verbeteren, dan staan hier de automobilisten – en dat zijn er nogal veel – de autopartijen, de vroem-vroempartijen op hun achterste benen. Dat kan toch niet: dat de auto niet keihard door kan scheuren? Dat de lucht een beetje schoner wordt? Dat we een klein beetje rekening houden met voetgangers en fietsers? Het moet niet gekker worden. Maar het is niet zo in deze raad dat wie het hardst schreeuwt gelijk krijgt. Het is niet omdat je heel hard brult elke keer dat de auto tekort wordt gedaan, dat het per se zo is dat de voetgangers en de fietsers weer verder verdrukt worden en van hun sokken worden gereden. We hebben namelijk gezien bij de commissie hoeveel insprekers er waren die hartstochtelijke pleidooien hielden voor een andere koers, voor een schonere stad, een veiligere stad waar voetgangers en fietsers echt tot hun recht komen en niet constant worden weggedrukt. D66 is heel blij met deze experimenten en één experiment is helaas afgelopen: op het Kruisplein en het Eendrachtsplein. We missen het. We missen het niet alleen: heel veel Rotterdammers missen het. Daarom hebben wij een motie, samen met de ChristenUnie-SPG, PvdA, GroenLinks, Partij voor de Dieren. Vergeet ik er nog een? Nou, in ieder geval ruim ondertekend om te zorgen dat dit prachtige experiment dat echt de ruimte geeft aan voetgangers en fietsers weer terugkomt. Tot zover.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mevrouw Van Wifferen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Van het Wilde Westen naar het Veilige Westen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 juli 2021 ter bespreking van agendapunt 20.4;

constaterende dat:
- het college enkele verkeersexperimenten door de stad heeft gedaan met onder andere het doel om de verkeersveiligheid te verhogen;
- het verkeersexperiment Oude Westen een van deze verkeersexperimenten is;
- in dit verkeersexperiment, onder andere, het Kruisplein en het Eendrachtsplein een andere tijdelijke verkeerssituatie hebben gekregen;

overwegende dat:
- deze tijdelijke verkeerssituatie op het Kruis- en Eendrachtsplein overwegend positief is ontvangen;

- de uitkomsten van het experiment met de tijdelijke verkeerssituatie op het Kruis- en Eendrachtsplein overwegend positieve waren;
- zelfs wanneer de resultaten zouden tegenvallen grotere inzet op verkeersveiligheid noodzakelijk is, in plaats van het terugkeren naar de oude situatie;
- iedere Rotterdammer veilig over straat zou moeten kunnen;
- het verlengen van de tijdelijke verkeerssituatie op het Kruis- en Eendrachtsplein de verkeersveiligheid aldaar beter zou maken;

verzoekt het college:
- het verkeersexperiment op het Kruis- en Eendrachtsplein te verlengen;
- ondernemers en bewoners te betrekken bij het experiment door middel van goede communicatie en evaluatie;
- een nulmeting te doen, doorlopend het effect van het experiment te meten en het experiment tweejaarlijks te evalueren;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen, T.J. Vonk, D.P.A. Tak, R.T.J. van der Velden, A. van Zevenbergen, J.P. Postma

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Ja dank u wel voorzitter. We vallen inderdaad een beetje in herhaling, want het is heel vaak besproken. En ik herhaal nogmaals dat NIDA eigenlijk best wel blij is met de verkeersexperimenten. En ik vind het ook moedig van deze wethouder dat dat toch gedaan wordt. Het resultaat is echter wel… En dat is natuurlijk ook de bedoeling van een experiment om te kijken wat het gevolg is. Sommige kunnen heel gunstig zijn. Sommige hebben nadelen. Soms is het een beetje een verdeelde mening zoals ook vanavond gezien kan worden aan ons stemgedrag. We waarderen één ding. We hebben in de NIDA-motie gevraagd om iets uit te zoeken rondom de Erasmusbrug om te kijken of er nog extra varianten mogelijk zijn. We hebben die motie niet afgedaan. We hebben wel daarna nog gesprekken gevoerd om te kijken of er echt daadwerkelijk andere varianten mogelijk zijn. We hebben nog steeds de indruk dat we daar nog niet uit zijn en dat er eigenlijk nog meer mogelijk is om toch voor elkaar te krijgen wat we willen, namelijk wel doorstroming voor auto's zodat je dus minder vervuiling hebt, maar ook meer veiligheid voor fietsers en voetgangers. We denken dat we daar nog niet uit zijn, dus vandaar ook dat wij de motie van VVD/PVV zullen steunen om te kijken of we die twee rechtsaffers daar wel kunnen behouden. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Wij zijn als Partij voor de Dieren natuurlijk voor de verkeersexperimenten, maar wij keren onze rug niet naar de overlast in de wijken als gevolg van sluipverkeer en verkeersonveiligheid, zoals bijvoorbeeld op de Van Aerssenlaan. Wat daar enorm zou helpen is deze verbinding terugbrengen naar 30 km per uur. Dan ziet het sluipverkeer er namelijk geen noodzaak meer in om af te snijden van de Statenweg en komt de weg niet meer voor in de routeplanners. Wij vinden het fijn dat de motie breed is ondersteund en dat er hopelijk eindelijk lucht komt voor de bewoners van de Van Aerssenlaan. En verder, tot slot, alle steun voor de verkeersexperimenten van

wethouder Bokhove en de andere motie over het wilde westen. Hoe mooi kan het zijn. Dus alle steun daarvoor. Ik dank jullie.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Van der Velden heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Van Aerssenlaan naar dertig kilometer per uur

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van het debat over Verkeersexperimenten;

constaterende dat
- de verkeersexperimenten tot veranderende verkeerscirculatie leidt, waarbij het verkeer op de Van Aerssenlaan in Blijdorp navenant is toegenomen;

overwegende dat:
- de Van Aerssenlaan niet is toegerust om het toegenomen verkeer te faciliteren, met onveilige situaties en negatieve omgevingsprikkels tot gevolg;
- deze weg reeds vóór de verkeersexperimenten werd geconfronteerd met hardrijders en sluipverkeer;
- Rotterdam de wens heeft uitgesproken een rijsnelheid van 30 km per uur tot standaard te verheffen, waarbij herinrichting van bestaande wegen als randvoorwaarde geldt om veiligheid voor automobilisten, fietsers en voetgangers te waarborgen;
- een lagere rijsnelheid voor automobilisten tot een positieve prikkel leidt om voor ander vervoer te kiezen, als de geanticipeerde voordelen van autogebruik – zoals reistijdswinst - uitblijven;

verzoekt het college:
- inzichtelijk te maken welke kosten gepaard gaan met herinrichting van de Van Aerssenlaan tot een weg waar een rijsnelheid van dertig kilometer per uur gaat gelden;
- te gaan sparen voor het noodzakelijke budget;
- de raad een tijdpad te doen toekomen over de stappen die moeten worden genomen te komen tot herinrichting;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, R. Segers-Hogendoorn, D.P.A. Tak, T.J. Vonk, D.A. van Groningen, I. van Wifferen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, voorzitter dank. Eerlijk gezegd word ik een beetje moe van alsmaar die raadsdebatten over mobiliteit. Want het is altijd zwaar gepolariseerd en we horen dat hier vandaag weer. Maar eigenlijk is het goed om er een beetje nuchter naar te kijken en dat wil ik eigenlijk doen. Wat we doen in de stad rondom mobiliteit is gestoeld op de Rotterdamse mobiliteitsaanpak. Dat is een prachtig plan dat raadsbreed is aangenomen. Op basis daarvan voeren we de maatregelen uit. Dat leidt uiteindelijk – en dan kijk ik ook even naar de heer Van Drunen recht voor mij – tot een veiligere stad en dat leidt tot een schonere stad en kortom tot een leefbaardere stad. Hoe kan Leefbaar Rotterdam daar nu tegen zijn? Maar wat we doen noemen we experimenten. Ik

heb geleerd dat er drie hele belangrijke cruciale onderdelen van experimenten moeten zijn. Dat is één: je hebt een nulmeting nodig. Dat is twee: je moet weten wat je doel is. En dat is drie: dat alles moet je doen bij gelijkblijvende omstandigheden. En aan al die voorwaarden is onvoldoende voldaan. Met name die gelijkblijvende omstandigheden daar is niet aan voldaan. Daar kon de wethouder helemaal niks aan doen, maar dat komt door de anderhalf jaar corona die we achter de rug hebben. Dat is absoluut een totaal onvergelijkbare situatie en daarom dus zijn de experimenten niet te evalueren. Daarom komen wij met een motie die heet: Van experimenteren moet je leren. Die draagt het college op de lopende verkeersexperimenten met minimaal een jaar te verlengen, de voorliggende keuzes voor het (semi)permanent maken van verkeerssituaties op basis van de afgelopen experimenten voor minimaal een jaar op te schorten en in het komende jaar een duidelijkere opzet te maken van de experimenten waarbij in ieder geval helderheid moet zijn over nulmeting en looptijd. Ten slotte, dan sluit ik af, om me zeer hartgrondig aan te sluiten bij de motie van de heer Van der Velden van de PvdD over de Van Aerssenlaan, want het wordt heel hoog tijd dat die aangepakt wordt. Die was al onveilig en die is alleen maar onveiliger geworden. Laten we die nu aannemen zodat die mensen daar eindelijk geholpen worden naar een veiliger straat. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Segers-Hoogendoorn heeft de volgende motie ingediend.

Motie 7. Van experimenteren moet je leren

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 juli 2021, ter bespreking van de verkeersexperimenten;

constaterende dat
- de vigerende Rotterdamse MobiliteitsAanpak (RMA) steunt op onder andere de uitgangspunten *van doorkruisen naar verblijven* en *van indeling op modaliteit naar indeling op snelheid;*
- op basis van de RMA enkele verkeersexperimenten zijn gestart die bovenstaande uitgangspunten volgen;

overwegende dat:
- het afgelopen jaar, vanwege de coronapandemie, met name het verkeer totaal ontregeld was. Niet alleen vanwege de lockdowns, maar ook vanwege het vele en langdurige thuiswerken alsmede beperkingen in het openbaar vervoer;
- experimenten als doel hebben te kunnen leren van wat er gebeurt als je het opzet ten opzichte van een bestaande situatie met gelijkblijvende omstandigheden;
- van gelijkblijvende omstandigheden, vanwege de coronapandemie, absoluut geen sprake was het afgelopen jaar;
- we dus weinig tot niets kunnen leren van de verkeersexperimenten en we er dus ook geen conclusies aan kunnen verbinden;

verzoekt het college
- de lopende verkeersexperimenten met minimaal een jaar te verlengen;
- voorliggende keuzes voor het (semi)permanent maken van verkeerssituaties op basis van afgelopen experimenten voor minimaal een jaar op te schorten;
- in het komende jaar een duidelijkere opzet te maken van de experimenten waarbij in ieder geval helderheid moet zijn over nulmeting en looptijd;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R. Segers-Hoogendoorn

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan geef ik het woord aan de heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Dank u wel voorzitter. Ja, er zijn al mooie woorden gezegd, vooral door mijn collega Van Wifferen en collega Van der Velden. Daar wil ik mij graag van harte bij aansluiten. Ik denk over de twee moties die vandaag zijn ingediend, dat vooral de inwoners van het westen – die overigens ook groot vertegenwoordigd waren bij de insprekers – zeer blij zullen zijn met de 30 km en met het experiment dat we op de Kruiskade, als ik het goed zeg, weer opnieuw gaan invoeren. Ik wil nog even het volgende zeggen. Ik moest toevallig vanmiddag even op en neer met de auto door het centrum om een boodschap op te halen. Toen dacht ik eigenlijk: wat een onding is het ook. En dan denk ik bij mezelf: had ik maar gewoon een wat grotere fiets waarmee ik ook wat dingen kan vervoeren. Ik moest even iets ophalen ergens. Dus inderdaad: iedereen die zegt 'ruim baan voor de auto', laten we vooral verder gaan met innovatie en alternatieve vervoermiddelen zodat we uiteindelijk een gezondere stad kunnen overhouden voor de toekomstige generaties.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja. De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Ja, voorzitter, het is nu zeker een iets te groot cliché als ik de heer Tak een bakfiets adviseer voor zijn boodschappen. Hij durfde het zelf niet te zeggen. Gelukkig, u als voorzitter dacht daar ook aan. Ik ben blij dat we daar zo eensgezind in zijn. Ja, voorzitter, op de dag dat Amsterdam een groot en ambitieus plan presenteert om een groot deel van de 50km-wegen in de stad naar 30 km om te zetten en daarmee te kiezen voor een schonere, een veiligere en een leefbaardere stad hebben we het hier in de gemeenteraad van Rotterdam over een of twee rijbanen bij de Maastunnel of de Erasmusbrug meer of minder. Voorzitter, ik zeg het niet graag, maar op dit vlak kunnen we echt een voorbeeld nemen aan de daadkracht van Amsterdam. Ik kan kort zijn: van verkeersexperimenten waren en zijn we groot voorstander. Ik zou aan willen sluiten bij wat een van de insprekers daarover zei, mevrouw Verkade: 'het woord experimenten veronderstelt eigenlijk dat de huidige situatie normaal is en dat wat je in een experiment doet abnormaal is.' Zij zei: 'je moet het omkeren: de experimenten maken de stad zoals die eigenlijk zou moeten zijn en we moeten onder ogen zien dat de manier waarop die nu is ingericht eigenlijk abnormaal is.' Daar sluit ik me heel graag bij aan. Laat duidelijk zijn: GroenLinks zal alle moties steunen die onze stad schoner en veiliger maken en tegen moties stemmen die het tegengestelde beogen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Ik kijk nog eventjes rond voor de zekerheid. Nee, dan gaan we over naar de beantwoording van de wethouder.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Er zijn niet heel veel vragen gesteld, maar wel een paar hartstochtelijke pleidooien gehouden en ook wel gerefereerd aan hartstochtelijke pleidooien. Daarmee kan ik, volgens mij, met name over de moties gaan adviseren, om het kort en krachtig te houden. Een grote wens altijd van deze raad.
Laat ik beginnen met de motie die geïnitieerd is door de Partij voor de Dieren. De Van Aerssenlaan is niet specifiek onveilig als ik naar de hele buurt kijk, maar heeft wel een hele bijzondere functie. Het is de eerste straat die je tegen komt als je van de rijksweg komt. En om dan een gedragsverandering te bewerkstelligen – daar heb ik het weleens eerder over gehad – is het heel slim om zo een toegangsstraat een nieuw signaal te geven: 30 km. Zo zijn wij ook bezig met die Aanpak Veilige Straten. We zijn goed in gesprek met 020. Ze zijn

alleen weer net wat sneller, helaas. Maar goed. Die motie over de Van Aerssenlaan: de echte herinrichting staat pas veel later op de planning omdat zo een herinrichting duur is en dat doe je meestal gecombineerd met rioolwerkzaamheden, maar ook voor de korte termijn ben ik ervan overtuigd dat we maatregelen kunnen nemen om daar wel te versnellen en maatregelen te nemen die al werken aan 30 km daar. Dus de motie: Van Aerssenlaan naar dertig kilometer per uur wil ik omarmen.
Dan ga ik naar de motie Van experimenteren moet je leren. Meestal zeggen we 'kun' je leren. Volgens mij is het ook altijd een leven lang leren. De tweede fase van de experimenten zijn we al op een andere manier aangevlogen, want ook van de eerste experimenten hebben we geleerd. Het CDA vraagt om alle experimenten met een jaar te verlengen omdat ze misschien niet helemaal representatief zijn vanwege corona. Ik heb u vorige week in de commissie het slechte nieuws verteld dat we al op werkdagen alweer op 105% zitten van het oorspronkelijke verkeer in 2019 en dat we de verkeersdoorstroming kunnen meten en ook kunnen refereren aan de nulmetingen die toen gedaan zijn en de gegevens die over die periode voorhanden waren. Een aantal andere, bijvoorbeeld het experiment Erasmusbrug, was gestopt. We zijn daar natuurlijk gaan kijken welk vervolg we daaraan moeten gaan geven en in afwachting daarvan hebben we, omdat het belangrijk was voor de verkeersveiligheid, de situatie daar zo gelaten als deze nu is. Daar zijn we hard op weg naar vervolgstappen, maar daar hoeven we niet meer te meten want daar hebben we de metingen verricht en hebben we conclusies kunnen trekken. En ook voor de veilige schoolomgevingen: u weet als geen ander ook dat de scholen wel dicht zijn geweest en toen hebben we ook de periode verlengd. Toen de scholen weer open waren was het ook slim om die weer voort te zetten. Het is een grote wens in andere gebieden om het daar te herhalen. Afhankelijk van een experiment moet je kijken of het representatief is of niet, maar we proberen het ook echt zo goed mogelijk te vergelijken. Deze motie is in die zin, wat mij betreft, overbodig en onnodig. We blijven wel leren. De meeste experimenten hebben ook allemaal een nulmeting, een doel en een einddatum. Dat hebben we steeds gecommuniceerd en dat zullen we ook bij toekomstige experimenten zo doen. Dus motie 7 wil ik ontraden.
Dan ga ik naar motie Goed borgen Maastunnel-experiment. Op 31 december 2021 loopt het experiment af. Dat is eerder gecommuniceerd. Maar mevrouw Van Groningen zegt dat moet worden gezorgd dat iedereen en alle gebruikers dat weten. Als mensen op zo een traject zitten dat ze niet denken van 'oh dat is even vandaag afgesloten met één rijstrook', maar dat je volgende week, als je dezelfde route neemt, denkt 'oh, dit is tot december dit jaar'. Zij vraagt om een aantal maatregelen om in de communicatie een aantal zaken te borgen. Ook als er feedback is van bewoners of mensen die zien dat het beter kan, nemen we tijdens het experiment ook maatregelen. Dus wat dat betreft kan ik me goed vinden in deze en wil ik motie 5 omarmen.
Dan gaan we naar motie Van het Wilde Westen naar het Veilige Westen. Het is een afgelopen experiment, dus het zal ook nooit meer een experiment heten. Maar we kunnen wel maatregelen nemen om te kijken hoe we een vervolg aan dit experiment geven en daarover kunnen we ook rapporteren. De motie is breed ondersteund, overigens, die wil ik omarmen.
Dan gaan we naar motie 6 Erasmusbrug; rechtsaf borgen, weg met links. Weg met links doet mij wel een beetje pijn, mevrouw Van Groningen, moet ik eerlijk zeggen. Maar u heeft in de commissie, waar wij de varianten die op het verzoek van NIDA extra waren onderzocht, nog een extra variant naar voren geschoven. Bij verschillende varianten hadden wij verschillende de rijstroken weggehaald. U zei 'Als u het nu niet gaat zoeken in die rechtsaffer laten vervallen, maar in de linksaffer laten vallen'. U deelt in die zin wel het idee dat er, om het echt veilig te maken voor voetgangers en fietsers, ruimte gecreëerd moet worden. U zegt 'doe dat dan door de linksaffer te laten vervallen en niet de rechtsaffer'. We hebben daar een quickscan op gedaan. Die is u toegestuurd. Ik kan me voorstellen dat niet iedereen de tijd

heeft gehad om dat te checken. De rechtsaffer laten vervallen, geeft heel veel opstelruimte voor de fietsers en de voetgangers. Dat is de voorkeursvariant van het college en ook van de Gebiedscommissie die daar eerder ook advies over heeft uitgebracht. Die geeft aan dat variant C die enige is die voldoet aan het bieden van veiligheid en het geven van ruim baan aan de fietser en de voetganger. Zij geeft ook aan in haar brief dat ze vanwege het proces van besluitvorming, de raad niet wil ophouden door advies om alternatieve varianten nader te onderzoeken. Het is ook de voorkeursvariant van de Gebiedscommissie. We hebben wel natuurlijk toegezegd ook de variant van de heer De Gruyter extra te onderzoeken. Die zit ook in die quickscan. De variant die mevrouw Van Groningen voorstelt, is een variant op de B, dus ook vier rijstroken, maar dan de linksaffer weg. Die geeft inderdaad betere doorstroming rechtdoor. Dat is eigenlijk wel een van de bottlenecks. Overigens ook in de C-variant blijven er ook twee stromen rechtdoor gaan. Wat daar wel van is, is dat die mogelijk minder veilig is voor afslaand verkeer. Dus die heeft een veiligheidscomponent. En hij geeft minder opstelruimte voor de voetgangers en de fietsers. Hij geeft wel verbetering ten opzichte van de huidige situatie. Het is dan of je voorkeur hebt in de B-variant om één strook rechtdoor te laten gaan en de linksaffer te behouden of dat je zegt dat je liever twee stroken rechtdoor hebt en ik laat een linksaffer vervallen. Die twee varianten geven beide evenveel veiligheid, wel minder veiligheid voor de voetgangers en de fietsers, maar dat is dan een kwestie van smaak. Als college kiezen wij altijd voor de veiligste optie. Dat is de variant C. Dus in die zin zal ik de B-variant en de B1-variant ontraden. Het is wel zo: op het moment dat de motie het haalt, is dit ook sowieso een verbetering ten opzichte van de huidige situatie. Maar u vraagt dat vooral te onderzoeken en dat dan uiteindelijk aan gebieden en bewoners voor te leggen. Zo hoort het bij een definitief inrichtingsplan. De motie moet ik ontraden. Hij is een verbetering. Voorkeursvariant van het college is met vier rijbanen, de C-variant.
Voorzitter, over motie 1 en 2 heb ik bij de voorjaarsnota geadviseerd. Toen waren ze nog niet van de lijst af. Toen hebben we een uitgebreide discussie gehad waardoor we die volgens mij kunnen overslaan. Motie 1 en 2 heb ik al ontraden.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Ik zie wat signalen uit de zaal, maar bij een tweeminutendebat, dat herhaal ik maar, kan alleen nog een afsluitende opmerking gemaakt worden als u tijd heeft en geen nieuwe vragen over een nieuw onderwerp. In die zin kijk ik even rond of daar nog behoefte aan is. Nee of ja? Dat is een ja. Ik hoopte dat het misschien een beetje een nee was, maar het is toch een ja. Als u een afsluitende opmerking heeft dan kan dat nog.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Ja, afsluitend inderdaad. Nogmaals: ik waardeer het meedenken. We hebben het nog een keertje bekeken. Het is geen vraag, maar we willen het toch wel meegeven en ik hoop dat het ook in de discussies terugkomt, dat we echt nog wel ruimte zien om zelfs ook nog linksaf te laten bestaan, bijvoorbeeld bij die tramrails, en het verschuiven van een zebrapad. Maar goed, ik hoop dat we die discussie aan kunnen gaan met elkaar in de commissie.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja dank. Ik sluit me ook graag aan bij de woorden van de heer Van Noppen van NIDA. Ik ben in ieder geval blij dat de wethouder de ruimte wel biedt dat, als deze variant het ook wordt, dat u daar serieus mee aan de slag gaat. Ik denk dat dat voor en de fietsers en de automobilisten hartstikke fijn is.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). U wilt daar nog iets op zeggen of kunnen we het hiermee afsluiten?

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Er is volgens mij één belangrijke opmerking dat dat dan afhankelijk van het onderzoek en de uitkomsten en ook de uitslag van de stemming is, dat wij dat dan als inrichtingsplan voorleggen. Maar de raad neemt uiteindelijk een definitief besluit, maar het gaat dan wel gewoon in de inrichtingsprocedure dan.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Goed dan ronden we dit agendapunt af en gaan we naar het volgende agendapunt.

20.6 Tweeminutendebat 'Erasmus MC en het killervirus van Rotterdam!', aangevraagd door het lid Verkoelen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). 20.6 Tweeminutendebat over het Erasmus MC en het killervirus van Rotterdam', aangevraagd door het lid Verkoelen. Ik zie mevrouw Verkoelen, u heeft helemaal geen tijd meer. Ik wil eerst voorleggen aan de raad of wij mevrouw Verkoelen wat coulance willen geven om haar agendapunt.... Even stilte graag. Ik wil aan de raad vragen of u mevrouw Verkoelen nog tijd wilt geven om haar agendapunt in te leiden.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Voorzitter, er zijn zeker zes tweeminutendebatten geweest waar u onbehoorlijk veel coulance heeft getoond, wat ik overigens zeer waardeer, bij anderen en nu gaan we dit doen?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Nou, dat is niet waar. Ik probeer inderdaad coulant te zijn, maar u gaat nu een heel… Mevrouw Verkoelen, ik ben hier de voorzitter. Ik wil nu even mijn punt afronden. Ik vraag nu, u heeft geen tijd meer, of toch dan voldoende coulance, want het is niet zomaar wat coulance, u krijgt dan ook gewoon die één minuut, twee minuten. Ik kijk even rond. Eén minuut. Twee minuten. Mensen, u moet een beetje duidelijk zijn. Twee, twee, twee. Goed. U krijgt twee minuten, mevrouw Verkoelen. Dat is echt wel coulant. Ik had u het woord gegeven, maar dan was er een misverstand. Aan u het woord.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Sorry, ik wachtte op dat iedereen gewisseld was en u het zou zeggen. Voorzitter, tijdens de commissievergadering op 24 juni 2021 heeft de Commissie Veilig en Bestuur het gehad over de mogelijke risico's rond virusonderzoek in het Erasmus MC te Rotterdam. Dat was een zeer aangename en toch ook wel mooi deskundig, inhoudelijk debat. Het blijkt dat een tiende procent gain of function-onderzoek – onderzoek waarbij bepaalde functies van een virus opgepept worden ten behoeve van onderzoek naar toekomstige pandemieën ten behoeve van onderzoek naar toekomstige pandemieën plaatsvindt in het Erasmus MC. In dit kader wordt er ook nog steeds onderzoek gedaan in het Erasmus MC naar het in 2012 omstreden H5N1-virus, ook wel het Fouchiervirus – naar de naam van de onderzoeker – genoemd. Voorzitter, ik heb naar aanleiding van dat verhaal een motie. Het was echt een interessante bijeenkomst en er werden mij een hoop dingen duidelijk en anderen ook, hoop ik. Constaterende dat in de nationale wet- en regelgeving hiaten in het vooraf toetsen van de wenselijkheid van de vestiging van laboratoria zijn geconstateerd; op 26 oktober 2015 een beleids- en toetsingskader hoogrisico biologische laboratoria door de GHOR en de PGZ is vastgesteld; overeenkomstig het beleid- en toetsingskader er bij nieuwe ontwikkelingen getoetst zal gaan worden aan publieke gezondheid, openbare veiligheid en beheersbaarheid bij incidenten. Overwegende dat dus inderdaad er in het Erasmus MC 0,1% gain of function-onderzoek plaatsvindt; er in dit kader (dat onderzoek wordt gedaan naar het in 2012 omstreden H5N1-virus); het Erasmus MC een PSL – dat is een Pio Safety Level 3 laboratorium – is; het is de vraag of voor de toekomst, met het oog op die gain of function, dit niet een zwaarder beschermd niveau van PSL 4 zou moeten worden; het niet de bedoeling is dat het beleid- en toetsingskader werkt als een

inspectie of om taken van bestaande inspecterende instellingen over te nemen; Rotterdam nog in de naweeën zit van een ernstige viruspandemie…

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). U bent ver over u tijd heen, inmiddels. Wilt u naar een afronding toe?

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ga ik doen. Dus: openheid en transparantie van virusonderzoek in het Erasmus MC een publiek belang is. Verzoekt het college om frequent – en dan zou het misschien eens in de twee jaar kunnen zijn – die PSL 3-werkzaamheden van het Erasmus MC te agenderen in de raad en dan met het oog op die gain of function-activiteiten te bezien of de werkzaamheden van het Erasmus MC nog voldoen aan de dan geldende standaarden van een PSL 3-laboratorium. En dat is puur informatief. Tot zover.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dank u wel. Ik wil u erop wijzen dat ik u echt wel ongeveer een minuut coulance heb gegeven.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ik ben u eeuwig dankbaar voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mevrouw Verkoelen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2: Vinger aan de pols bij killervirussen in het Erasmus MC!

"De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 6 en 8 juli 2021, ter bespreking van het tweeminutendebat 'Erasmus MC en het killervirus van Rotterdam';

constaterende dat:
- in de nationale wet- en regelgeving hiaten in het vooraf toetsen van de wenselijkheid van vestiging van laboratoria zijn geconstateerd;
- op 26 oktober 2015 een beleids- en toetsingskader hoogrisico biologische laboratoria door R&C (GHOR) en PGZ (infectieziektenbestrijding) is vastgesteld;
- overeenkomstig het beleid- en toetsingskader er bij nieuwe ontwikkelingen getoetst aan publieke gezondheid, openbare veiligheid, beheersbaarheid bij incidenten wordt;

overwegende dat:
- in het Erasmus MC 0,1 % 'gain of function' onderzoek (onderzoek waarbij bepaalde functies van een virus 'opgepept' worden ten behoeve van onderzoek naar toekomstige pandemieën) in het Erasmus MC plaatsvindt;
- in dit kader er ook nog steeds onderzoek wordt gedaan in het Erasmus MC naar het in 2012 omstreden H5N1-virus (ook wel Fouchiervirus naar de naam van de onderzoeker genoemd);
- Erasmus MC een Biosafety Level 3 (BSL-3) laboratorium is en het is de vraag of voor de toekomst met het oog op 'gain of function' dit niet een zwaarder beschermd niveau BSL-4 zou moeten zijn;
- het niet de bedoeling is dat het beleids- en toetsingskader werkt als een inspectie, of om taken van bestaande inspecterende instellingen over te nemen;
- Rotterdam nog in de naweeën zit van een ernstige viruspandemie en dus openheid en transparantie van virusonderzoek in het Erasmus MC een publiek belang is;

draagt het college op:
- frequent (eens in de twee jaar bijvoorbeeld) de BSL-3 werkzaamheden van het Erasmus MC te agenderen in de raad en met het oog op de 'gain of function' activiteiten te bezien

of de werkzaamheden van het Erasmus MC nog voldoen aan de dan geldende standaarden van een BSL-3 laboratorium;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Hartelijk dank, voorzitter. Het is wel leuk dat je dan allemaal toch weer iets anders meekrijgt uit zo een overleg. Ik had vooral uit het onderzoek dat heel belangrijk is wat daar gebeurt en ook voor de volksgezondheid. Maar er werden ook een paar kleine manco's duidelijk die ik met een motie wil verhelpen. Zo is de veiligheid van het onderzoekscentrum bij het EMC niet te danken aan Nederlandse bouwvoorschriften, maar aan Amerikaanse subsidie-eisen. Die willen dat bij de bouw van dit soort onderzoekscentra aan internationale normen voldaan wordt. Normen die strenger zijn dan de normen die wij hier in Nederland hanteren. Er is inderdaad een parapluherziening Biologische Veiligheid welke het college de mogelijkheid geeft om de raad te passeren met betrekking tot het bestemmingsplan op dit onderwerp met een advies van de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond. Dat kader ziet namelijk toe op locatiekeuze van een biologisch laboratorium in relatie tot de operationele beheersbaarheid voor hulpdiensten in geval van calamiteiten en risico's voor publieke gezondheid. Deze is recent nog toegepast bij Hoek van Holland. Maar een locatiekeuze is nog geen bouwvoorschrift. Een bouwvoorschrift dat bijvoorbeeld voorstelt dat er onderdruk wordt gebruikt zodat een virus niet naar buiten kan waaien, maar dat het binnenblijft. Het enige middel dat wij als raad hebben is het bestemmingsplan. Ons bestemmingsplan is momenteel niet goed uitgerust voor dit soort vragen als er dus een onderzoekslaboratorium zich wil vestigen in de stad. Daarom wil ik met deze motie dat er een voorstel komt zodat wij hier als raad wel voor geëquipeerd zijn in het kader van voorkomen is beter dan genezen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, dank u wel. De heer Roskam heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1: Voorkomen is beter dan genezen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 juli 2021 ter bespreking van agendapunt 'Erasmus MC en het killervirus van Rotterdam!';

constaterende dat:
- hoogrisico biologische laboratoria van meerwaarde zijn voor de volksgezondheid;
- aanvullende bouwvoorschriften de kans op een hoog risico minimaliseren;
- er een "Beleidskader hoogrisico biologische laboratoria Rotterdam-Rijnmond" is;

overwegende dat:
- een biologisch laboratorium geen nadere eisen kent, op het gebied van bouwvoorschriften, vanuit de Nederlands wetgeving;
- er al een aantal jaar een lobby loopt vanuit Rotterdam om deze regelgeving te verzwaren;
- er internationale normen zijn waar dit soort onderzoekslocaties aan moeten voldoen indien ze voor bepaalde subsidies in aanmerking komen;

verzoekt het college:
- een inventarisatie te maken van plekken in de gemeente waar dit soort activiteiten, volgens de huidige plannen, mogen plaatsvinden en hoeveel er plaatsvinden;
- een voorstel te maken om Rotterdamse bestemmingsplannen uit te breiden met bouw- en veiligheidsvoorschriften waar dit soort bedrijfsactiviteiten aan moeten voldoen, geïnspireerd op de internationale normen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Roskam, P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan kijk ik even rond of er nog andere sprekers zijn op dit agendapunt. Nee. Dan is het woord aan de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Voorzitter, hartelijk dank. Ik heb getwijfeld of dit een onderwerp is voor mij als voorzitter van de Veiligheidsregio of dat het iets is voor de wethouder van Ruimtelijke Ordening. Op dat snijvlak zit het een beetje. Voorzitter, ik snap het enthousiasme van mevrouw Verkoelen, maar zover moeten we het niet laten komen. De gemeenteraad gaat hier niet over. Het gaat over onderzoeken, om de onderzoeksactiviteiten die vergund worden door de minister van Volksgezondheid, daar toch gefinancierd worden door rijksfinanciële instellingen. Wij gaan hier niet over, noch hebben wij hier verstand van. Volgens mij moeten wij hier ver van blijven. Wat ik zo leuk vond aan het gesprek van de vorige keer, want het is geen debat natuurlijk, is dat lekengemeenteraadsleden zoals een lekenburgemeester door een paar deskundige mensen werden bijgepraat over wat er nu eigenlijk gebeurt. Dat mag u over vijf jaar weer herhalen. Dat mag u over vier jaar weer herhalen. Dat is altijd het goed recht van volksvertegenwoordiging om zich te laten bijpraten. Nou, dat kan ieder moment dat u dat wenst. Maar om de indruk te wekken dat deze gemeenteraad of ik als burgemeester daarover gaat: nee. Ik heb daar zijdelings iets mee te maken als voorzitter van de Veiligheidsregio. Daar wil ik zo meteen graag iets over zeggen. Maar het is echt wetenschappelijk onderzoek dat helemaal in de lijn van het rijk zit en zelfs ook met grote geheimhouding wordt omgeven.
En mijnheer Roskam, het is niet waar dat het lab zo zwaar is uitgevoerd vanwege de Amerikaanse subsidies. Nee, dat geld is later gekomen, kwam later aan de orde. Nee, er waren geen andere standaarden waaraan je je kunt spiegelen dan de Amerikaanse standaard en dat is dan overgenomen. Zoals, kan ik u verzekeren, in statistische methoden de hele wereld zich spiegelt aan het CBS Nederland. De beste statistische standaarden komen vanuit Nederland, samen met Canada en een beetje Nieuw-Zeeland, mijn verleden bij het CBS. Dus bij gebrek aan nationale oriëntatie spiegelde men zich aan het Amerikaanse model. Dat is het. Zo kwam ik erachter dat wij er geen standaarden voor hadden. En toen heb ik het Veiligheidsberaad gevraagd om de minister met elkaar, als 25 voorzitters, te vragen: laten we alsjeblieft voor dit soort bouwwerken in de toekomst niet volstaan met een standaard-Bouwbesluit, maar laten we in de toekomst hier ook echt standaarden voor maken. Dat kunnen best Amerikaanse standaarden zijn, want dan kunnen onze mensen van Stedelijke Ontwikkeling bij een aanvraag toetsten aan nationale standaarden. Nou, daar wordt nu aan gewerkt. Dus uw motie in dat opzicht vraagt eigenlijk hetzelfde als wat wij inmiddels aan het doen zijn, want die brief ligt al bij de minister en er wordt ook aan gewerkt. Het ligt ook niet voor de hand dat dit type wetenschappelijk onderzoek door commerciële instellingen gaat plaatsvinden, zodanig dat ze zeggen 'nou ik vind het wel mooi om in de buurt van de Bijenkorf in een pandje te gaan zitten'. Dit is zodanig fundamenteel onderzoek

dat alleen academische instellingen dit werk doen. Dus het ligt ook niet voor de hand dat je moet zeggen: als we dit soort werk moeten doen, het is net als een nucleaire installatie, en we dit soort onderzoek zouden moeten rechtvaardigen in Rotterdam dan kan dat op de Tweede Maasvlakte, plot 5513. Dat moet je op deze manier ook niet willen organiseren, omdat het zeer kleinschalig is en zeer specifiek door wetenschappelijke instellingen in dit verband gekoppeld aan ons eigen Erasmus MC. Dus wat dat betreft doen we eigenlijk wat u vraagt, want het opnemen van zwaardere bouwregels in onze eigen regels, moet het rijk gaan doen. Daar wachten we nog even op tot dit gaat gebeuren. Mijn beeld is dat men in het Haagse een beetje naar elkaar kijkt, maar als u mij kent, maar in dit geval zei u ook iets over onder druk, zetten we er ook druk op om dat goed te kunnen reguleren en moet het kabinet nog antwoorden op de brief van de 25 voorzitters van de Veiligheidsregio.
De vraag van mevrouw Verkoelen is wat mij betreft vrij helder. Wij gaan hier niet over. Er is geen rol voor de gemeenteraad hierin. Ook niet voor de burgemeester van Rotterdam. Het is een rijksaangelegenheid. Als de controle daarop nodig is, dan moet die door het parlement worden uitgevoerd, ook een huis van democratie. Indien de raad van Rotterdam op enig moment wenst te worden bijgepraat, kan dat altijd, voorzitter. Als daar reden voor is of niet, dat is niet zo erg van belang. Voorzitter, ik adviseer dan ook beide moties negatief.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Dan sluit ik deze beraadslaging af en gaan wij over naar het laatste agendapunt. 21.1 Motie vreemd aan de orde van de dag over Help de evenementensector de zomer door. Ik geef even wat gelegenheid voor mensen om te wisselen, dus ik wacht heel eventjes. In afwachting van dat er misschien nog wat mensen komen, kan ik alvast zeggen dat dit het laatste agendapunt is, maar dat daarna nog even uw aandacht gevraagd is voor iets anders, dus dat u dan even wilt blijven zitten. Na afronding daarvan zullen wij een uur schorsen voor de dinerpauze en dat we de stemmingen gereed kunnen stellen en alles.

20.8. Tweeminutendebat over 'Help de evenementensector de zomer door!', aangevraagd door de leden Walgenbach e.a.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik ga er even vanuit dat nu iedereen aanwezig is die hier ook bij dit agendapunt aanwezig wil zijn. Dan geef ik het woord aan mevrouw Walgenbach. Oh, excuus het is een tweeminutendebat geworden natuurlijk, in plaats van een motie vreemd. Dus het is een tweeminutendebat waar we nu mee beginnen en het is mevrouw Walgenbach die ik als eerste het woord geef.

Mevrouw **WALGENBACH** (d66). Toch jammer dat ik dan die zeven minuten die nog staan niet op kan maken, voorzitter. Ik moet zeggen dat ik hier toch wel een beetje met een surrealistisch gevoel sta. Ik weet niet of u allen de media een beetje heeft gevolgd, maar nu lijkt het er toch op dat het kabinet de clubs en misschien ééndagsfestivals/meerdaagse festivals toch gaat annuleren. Maar desalniettemin: laten we er hier van uitgaan dat dit niet het geval is en dat het belangrijk is om dit debat met elkaar te voeren. Want 2021 is in vele opzichten een heel uitzonderlijk en bijzonder jaar. Voor het eerst in anderhalf jaar lijkt het er toch op dat festivals in Rotterdam weer mogelijk zijn. Dat hopen we heel hard. In deze evenementen zitten vaak maanden voorbereiding. Die voorbereidingen hebben heel veel organisatoren ook vandaag en deze weken al gedaan. Ze hebben contracten gesloten met bepaalde leveranciers, artiesten et cetera. En dat het allemaal zo kort van tevoren moest dit keer, omdat pas laat bekend werd dat de evenementen toch doorgang konden vinden, zorgde ervoor dat er toch wat problemen zijn met een op- en afbouwperiode die wij met elkaar hebben vastgesteld, namelijk die tien dagen. Daarom doen we als D66 de oproep, samen met andere partijen, in de motie die inmiddels online te vinden is om voor dit speciale jaar – dit coronajaar – coulant te zijn met die tien dagen op- en afbouwtermijn. Het lijkt ons

ook goed om dat dan te begrenzen. Dat geeft dan een paar dagen extra als dat nodig is, zodat ze toch die evenementen nu goed kunnen organiseren en dat met de leveranciers toch makkelijk te doen is. Dus wij vragen eigenlijk om maatwerk bieden. Laten we maatwerk bieden met elkaar en deze organisatoren steunen en dan ook Rotterdam weer laten bruisen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mevrouw Walgenbach heeft de volgende motie ingediend.

Motie: Help de evenementensector de zomer door!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 8 juli 2021;

constaterende dat:
- vanwege de coronacrisis er anderhalf jaar geen evenementen hebben plaatsgevonden;
- evenementen en festivals de zomer van 2021 weer kunnen plaatsvinden;
- organisatoren tien dagen de tijd hebben om een evenement op te bouwen;
- het opbouwen van evenementen deze zomer een uitdagende logistieke puzzel is;

overwegende dat:
- de evenementensector financieel zware tijden heeft doorgemaakt en hulp kan gebruiken;
- de evenementensector momenteel met logistieke problemen kampt nu veel evenementen pas aan het eind van de zomer plaatsvinden en in korte tijd veel geregeld moet worden;
- verschillende organisatoren hebben aangegeven dat deze logistieke problemen onvermijdelijk leiden tot een langere op- en afbouwtijd;
- het van belang is dat we als gemeente maatwerk leveren om ondernemers te steunen en de evenementensector erbovenop te helpen;

verzoekt het college:
- in het restant van 2021 coulant om te gaan met de tien dagen op- en afbouwtijd voor evenementen daar waar evenementenorganisatoren hebben aangegeven door de gevolgen van corona logistiek in de knel te komen;
- redelijk om te gaan met deze coulance en de verlenging te maximeren tot enkele dagen extra;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E.S. Walgenbach, D.A. van Groningen, D.P.A. Tak, F. Achbar, G.F.E. Koster

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, dank u wel voorzitter. Inderdaad, het wordt een spannende tijd voor het evenementenseizoen deze zomer. Laten we inderdaad hopen dat we het uiteindelijk zo onder controle hebben dat deze evenementen wel door kunnen gaan. Juist in deze bijzondere tijd moeten we, denk ik, ook flexibel zijn. Ik wil toch ook nog een klein stukje reflectie misschien wel op ons eigen handelen als raad, want het is, volgens mij, nota bene deze raad geweest die heeft besloten: jongens laten we nu een tiendagentermijn hanteren. Ik denk dat het goed is dat we nu die flexibiliteit tonen, maar dat het inderdaad ook met nadruk iets tijdelijks is voor deze buitengewoon bijzondere situatie en ook voor deze bedrijven die het al moeilijk genoeg hebben op dit moment.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Ik heb niet volledig de volgorde van de logo's van de motie voor me, maar ik denk dat mevrouw Van Groningen het woord heeft.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja dank u, voorzitter. Mijn collega van D66 zei het net zo mooi hè: corona is eigenlijk nog steeds bij ons. De besmettingen lopen weer op. Laten we hopen dat in ieder geval die ééndagsfestivals voorlopig wel mogen doorgaan. Wat de Rotterdamse VVD betreft is één ding heel zeker: onze gezondheid is ongelofelijk belangrijk. Daar hebben we heel veel voor gelaten in het laatste jaar, dus laten we dat ook zeker meenemen in onze afwegingen. Tegelijkertijd, nu er iets van ruimte is, vind ik ook dat we moeten doorpakken met elkaar. En als er één partij is die de afgelopen periode heeft gestreden voor dat maatwerk, gestreden voor die flexibiliteit zijn wij het wel. En overigens met succes met meerdere partijen aan onze zijde. Het voelt een beetje dubbel, voorzitter, als ik eerlijk ben. Wij waren de partij die destijds met het idee is gekomen om de op- en afbouwdagen voor festivalorganisatoren, met name in onze parken, te maximeren. Want uiteindelijk zijn de parken van ons allemaal en wil elke Rotterdammer er ook van genieten en moet het niet zo zijn dat we maar tot in de eindigheid op- en afbouwen. Aan de andere kant realiseren wij ons heel goed dat corona juist nu van ons een stapje extra vraagt: een stukje coulance, een stukje flexibiliteit en een andere kijk op de zaak. Wij zijn er ook een groot voorstander van om dan nu die creatieve sector, die het zo ongelofelijk moeilijk heeft gehad, ook die handvatten te bieden. En daarom zijn we trots op het initiatief dat D66 indient om in ieder geval vandaag die ruimte ook te bieden. Ik zeg er wel heel erg nadrukkelijk bij dat voor ons de tijdelijkheid heeft gemaakt dat we daar echt een groot voorstander van zijn. Laten we dit dan ook dit jaar zo doen, maar wel uiteindelijk weer gewoon netjes terug naar de regels zoals we ze met elkaar hebben afgestemd, zodat elke Rotterdammer daarna ook weer lekker van het park kan genieten.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Ik heb inmiddels de juiste volgorde opgeschreven. Dan is nu het woord aan de Achbar. Nee? Hij schudt nee. Het is wel uw beurt. U slaat even over. Dat is ook prima. Dan de heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ja dank u wel, voorzitter. Ja, voor Leefbaar Rotterdam is die oorspronkelijke termijn van tien dagen op- en afbouw enorm belangrijk. Festivals leveren gewoon overlast op voor de mensen die eromheen wonen. Maar het is nu zo een gekke periode waarin die organisatoren zitten, dat wij ook heel goed beseffen dat de hele logistieke wereld op zijn kop staat. Die tien dagen zijn niet realistisch, die zijn niet haalbaar. Wat ons betreft moet daar ook coulance in betracht worden. Vandaar dat ook Leefbaar Rotterdam deze motie ondersteunt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, waar het gaat om levendigheid in de stad is het voor het CDA altijd belangrijk dat er een balans is tussen leefbaarheid en levendigheid. En die op- en afbouwtijd zou wat ons betreft nog wel wat strakker mogen, want het klopt wat mevrouw Van Groningen en de heer Van Drunen al zeiden, dat mensen behoorlijk wat overlast hebben en dat er ook wel behoorlijke beperkingen zijn in de ruimte van het park die gebruikt kan worden tijdens de op- en afbouwtijd. Nu vind ik de motie ontzettend sympathiek, maar tegelijkertijd moeten we ook de andere kant belichten, namelijk dat we nog steeds in de coronatijd zitten. Mensen willen in de zomer graag naar buiten. Op het moment dat je dan dus tegelijkertijd de parken beperkt terwijl je ook vraagt nog even die afstand te houden, wordt het ook wel ingewikkeld. Dus ik ben heel benieuwd naar de reactie van de burgemeester op deze motie, want ik kan me voorstellen dat het fijn is voor die evenementen. Maar als we tegelijkertijd een groter beslag leggen op de parken en daarmee nog meer concentratie op andere

plekken krijgen, dat we daar niet blij van worden, zeker gezien de oplopende besmettingscijfers. Misschien gaat het inderdaad al helemaal niet meer over een situatie die zich nog kan voordoen. Ik zou met alle liefde die mensen coulance gunnen, maar ik vind ook dat we de andere kant niet uit het oog moeten verliezen. Ik hoor graag hoe de burgemeester daarnaar kijkt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja, voorzitter, vanuit GroenLinks Rotterdam kan ik zeggen dat ik eigenlijk behoorlijk kritisch ben over deze motie. Juist deze coronaperiode heeft ons laten zien hoe ontzettend belangrijk het openbaar groen is voor alle Rotterdammers en de mogelijkheid om daar zoveel mogelijk en zo lang mogelijk gebruik van te maken. Die opbouw- en afbouwtijd hebben we niet voor niets begrensd. Wat ons betreft was de belangrijkste reden daarvoor dat die parken worden afgezet zolang er opgebouwd wordt. Dat betekent dat je grote stukken groen lange tijd onttrekt aan het gebruik door gewone Rotterdammers en dat voor een festival dat vaak een, twee, drie dagen duurt. Dus de hoeveelheid Rotterdammers die daar dan geen gebruik van kunnen maken ten opzichte van die groep die dat wel kan doen, vind ik ingewikkeld. Daarom was ik ook heel blij dat we die tijd hebben gemaximeerd. En ik vond dat een ontzettend goed initiatief van mevrouw Van Groningen waar ik me van harte bij aangesloten heb. Ik sluit me ook aan bij de opmerking van mevrouw Eskes dat die tijd wat mij betreft ook nog wel wat korter mag. Maar goed, ik kan ook tellen in deze raad, dus ik zou de burgemeester dan vooral willen vragen of hij dan bij de uitvoering van deze motie er heel goed op wil letten dat zoveel mogelijk van het park wel toegankelijk blijft tijdens die opbouwtijden, ook als het verlengd wordt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, dank u wel voorzitter. Kortheidshalve sluit ik mij erg aan bij de kritische woorden van de heer Leewis, maar ook bij de woorden van mevrouw Eskes. Maatwerk spreekt me enorm aan. Ik zou de burgemeester ook willen vragen: als het gaat om maatwerk is het dan ook maatwerk twee kanten op. Maatwerk naar de organisatoren van festivals, maar ook maatwerk naar de bezoekers, de gebruikers van de parken en de parken zelf. Dus als we voor maatwerk gaan, wat natuurlijk heel goed klinkt, laten we dan maatwerk doen naar beide kanten. Ik ben benieuwd of de burgemeester dat ook zo ziet en of hij dat ook zo gaat implementeren.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Het is nog steeds een bijzondere tijd natuurlijk, de coronatijd, en dat geldt ook voor de organisatoren van culturele evenementen of festivalorganisatoren. Maar het is ook een bijzondere tijd qua coronatijd. Dat heeft het afgelopen jaar natuurlijk aangetoond dat mensen een enorme behoefte hadden om even uit hun huis te gaan. Waar gingen de meesten naartoe? Dat was toch het groen. In een normaal jaar staat het groen al enorm onder druk. En tien dagen zo een park dicht dat vinden wij al veel te lang. Dat hebben we ook altijd gevonden. Ik heb voorbeelden zat waar echt grote delen van zo een park afgesloten zijn. Deze motie roept eigenlijk op, zonder ook nog een termijn te noemen van hoeveel dagen het dan extra zijn, om die parken nog langer dan tien dagen af te sluiten. Daar komt het gewoon op neer. Dat vinden wij geen goed idee. De parken moeten toegankelijk zijn voor iedereen. Het is publieke ruimte. Niet alleen de ruimte voor mensen die een kaartje kopen bij een evenement. En zeker in coronatijd is er een enorme behoefte om te genieten in ons groen. Dus het lijkt ons niet verstandig om te doen, maar ik ben benieuwd wat de burgemeester daarvan vindt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik kijk nog even rond of er nog iemand anders is die een bijdrage wil leveren. Nee? Dan geef ik het woord aan de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Voorzitter, hartelijk dank. Dit debat en deze motie heb ik zo al kunnen aan zien komen. Sommige dingen kun je in deze raad ook uittekenen. Want ik was natuurlijk benaderd door de organisatoren van 'mogen wij iets meer ruimte hebben?' Toen zei ik 'nee, ik heb een stevige gemeenteraad. Die heeft hier nogal een heel harde noot over gekraakt. Mevrouw Van Groningen van de VVD in de lead. Het moest toch niet te gek worden. Het moest nog minder en de tien dagen waren zelfs nog aan de hoge kant. Het moest nog minder. Als ik hier zelfstandig als burgemeester een uitzondering op zou maken, zou de gemeenteraad tegen mij zeggen 'oei, oei, burgemeester, toch niet op eigen houtje? Daar heeft de raad toch een uitspraak over gedaan? Wat maakt u ons nu?' Nou, ik dacht: ik laat het maar zo, want ik zie gebeuren dat mevrouw Walgenbach door een organisator gebeld gaat worden. We hebben nog een raadsdebat en ik zie een motie tegemoet. En het gebeurt. Dat kun je zo uittekenen. Ja, voorzitter, het is natuurlijk een jojobeleid zo. Dat is niet goed. Dat is echt een jojobeleid. En ik was er vorige keer ook al geen voorstander van. Maar nu hebben de organisatoren het argument dat ze niet bij een leverancier alles in een keer kunnen krijgen. Ze moeten bij verschillende shoppen en dat is logistiek lastig en dat kost tijd. Maar voordat wij deze maatregelen introduceerden met elkaar, u vooral, hadden ze een ander argument. Dat had ook te maken met dat ze mensen te lang moesten laten werken en daarmee de kans op het maken van fouten en ongelukken tijdens het op- en afbouwen. Dat was een argument dat toentertijd al zeer valide werd ingezet. Met andere woorden: het is in die sector nooit precies hetzelfde. Nu is dit het argument. En als we zeggen dat het in november klaar is en dat we volgend seizoen overgaan naar wat is afgesproken, dan komt het andere argument wel weer uit de kast. Dus we waaien wel met alle winden mee en we zijn weinig consequent. Dat is toch het beeld dat je hieruit moet halen. Ik heb de neiging om de organisatoren die aan de bel hebben getrokken wel te geloven hoor. Als ze tegen mij zeggen van 'ja, het is nu wel shoppen, want al die organisatoren gaan nu allemaal in een keer massaal spullen huren'. Ik heb niet de neiging om te zeggen dat ze niet de waarheid vertellen. Ik geloof wel dat ze de waarheid vertellen. Dus ook ik ben gemangeld tussen de twee gevoelens hieromtrent. Voorzitter, ik ga iets raars zeggen. Dat bent u van mij niet gewend. Ik ga over deze motie niet positief adviseren, maar ik heb geen bezwaar tegen het aannemen ervan.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Nou, dat is een hele mooie nieuwe categorie. Goed, dan alleen een afrondende opmerking.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u voorzitter. Ik wil toch nog even van de gelegenheid gebruik maken om de burgemeester in die zin op het hart te drukken dat wij als Rotterdamse VVD echt ervoor zullen strijden dat we na dit jaar hier ook gewoon weer mee stoppen en teruggaan in het regime wat we met elkaar afgesloten hebben. Maar ik heb u inmiddels ook leren kennen als een ruimdenkend man. Deze corona heeft veel van ons allemaal gevraagd. En dat we dat dan voor een keertje iets anders doen, dat valt u te bewonderen, maar ik denk ook hier met elkaar dat we dat durven aantonen. Dus: één keer en daarna weer terug naar hoe het hoort.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Nou, vooruit dan maar.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dat is een mooi einde van dit debat. Dan vraag ik u allen toch nog even te blijven zitten voordat we overgaan naar de sluiting. Zal ik? De burgemeester gaat even daar zitten.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Collega's ik heb hem vanochtend en vanmiddag een paar keer geplaagd en aan het werk gezet om nog even de stemmen te tellen. Ik denk: hij kan toch niet weggaan zonder dat we hem aan het werk hebben gezet om de stemmen te tellen? Maar collega Jonker gaat ons verlaten in zijn hoedanigheid als raadslid in die prachtige mooie stoel waar hij vandaag de plek van de heer Van Zevenbergen heeft ingenomen. De laatste werkdag in deze vorm. Maar zeg nooit 'de laatste', want je weet maar nooit hoe de dingen gaan. Hij zit nu op een stoel van een collega die ziek is geweest en die komt na het reces, naar we verwachten, hopelijk in blakende gezondheid terug. Op woensdag 1 september is het dan ook einde tijdelijk raadslidmaatschap, maar voor die tijd hebben we geen vergadering tenzij we in een spoedvergadering bij elkaar komen. Je weet maar nooit in deze bizarre tijden. De wet staat verdere verlenging van de vervanging van de heer Cicek niet toe. En mijnheer Jonker, Kees mag ik wel zeggen, ik wil je ongelofelijk dank zeggen voor je bijdrage hier in deze raad en de commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte. Het was duidelijk waar je interesse lag, toch het thema wonen en alles wat daarmee samenhangt. Een terrein dat de komende periode heel veel aandacht zal vragen. Ik heb me laten ontvallen in een interview dat het zo ongeveer de nieuwe sociale kwestie is geworden: het thema wonen; goed wonen voor iedereen. U heeft zich met hart en ziel ingezet om goede betaalbare woonruimte te bieden aan Rotterdammers die moeten rondkomen van een minder dan modaal inkomen of van een uitkering. Een heel duidelijk sociaal geluid, een sociaal hart. Het is vrij snel duidelijk als u begint te spreken waar u ook staat op dat gebied. Ik wil u hartelijk dankzeggen voor uw inzet voor de gemeenteraad van Rotterdam. Ik denk dat de SP-fractie u hartelijk dank zou willen zeggen. Het waren geweldige mooie drie maanden zo ongeveer. Hartelijk dank.

Applaus

De heer **JONKER** (sp). Heb ik nog spreektijd?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja hoor, dat geven we u wel.

De heer **JONKER** (sp). Ik begin honger te krijgen. Ik ga graag naar huis. Ik heb een lift. Ik houd het kort. Aan alles komt een eind. Tot ziens. Het gaat u goed. We zien elkaar waarschijnlijk verder. Hasta la vista. Dank u wel.

Applaus

Sluiting (fysieke) vergadering.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja heel mooi. Dan sluiten we deze vergadering. Dan gaan we daarna weer heropenen. Ik moet ook gewoon tekstvast blijven. We gaan stemmen, ik stel voor 21.30 uur. 21.30 uur achter het scherm.

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 6 en 8 juli 2021

Notulen van de raadsvergadering van 8 juli 2021 (avondzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 9.

Voorzitter: mevrouw C.M. Zeegers

Voor de presentielijst wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering, gehouden op 6 juli 2021

Afwezig met bericht: S.R.T. van Baarle, N. Balwantsingh, M.G.J. van Elck, I. van Wifferen

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

B. Opening en mededelingen (digitale) vergadering

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, goedenavond. Ik hoop dat ik hoorbaar ben. Als dat niet zo is, dan hoor ik dat graag. Maar ik heet u van harte welkom in deze digitale vergadering. Als eerste zeg ik even dat u moet inloggen voor het stemmen zo meteen, dat weet u waarschijnlijk allemaal al wel, maar in de vergadering, de raadsvergadering van de middag, dus de tweede in het scherm. De onderste vergadering, daar moet u inloggen, want daar worden de stemmingen in klaargezet. Ik heb begrepen dat de leden Van Elck en Balwantsingh en de leden Van Wifferen en Van Baarle vanavond pairen bij de stemmingen. Eerst zal de griffier op de gebruikelijke wijze bij digitale raadsvergaderingen de presentie checken. Dat gaan we dus nu doen.

De **GRIFFIER**. Ja, ben ik hoorbaar?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja.

De **GRIFFIER**. Oké. Mevrouw Aafjes-van Aalst.

Mevrouw **AAFJES-VAN AALST** (lr). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Ja, goedenavond, we zijn begonnen. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Goedenavond voorzitter. Griffier.

De **GRIFFIER**. Griffier, nog steeds. Mevrouw Arsieni. Die is nog niet ingelogd, komen we zo even op terug. De heer Van Assendelft.

De heer **VAN ASSENDELFT** (lr). Ik ben er.

De **GRIFFIER**. Ja, u bent er. De heer Büyükçifci.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Aanwezig.

De **GRIFFIER**. Aanwezig. De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Goedenavond, aanwezig.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. Mevrouw Duijm-Wickerhoff.

Mevrouw **DUIJM-WICKERHOFF** (lr). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, ik ben er. Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Ja, goedenavond. Mevrouw Eskes. Wij wachten vol spanning op mevrouw Eskes. Dat proberen we anders zo nog wel even. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Goedenavond voorzitter, vanuit het zonnige maar ook groene Kralingen.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Goedenavond, en benieuwd of we het redden voor middernacht.

De **GRIFFIER**. Laten we het zo hopen. Goedenavond. De heer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Goedenavond vanaf het zonnige Hillegersberg en nog bedankt voor de bloemen.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Koster.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Hallo?

De **GRIFFIER**. Oh, mevrouw Kockelkoren. Oh ja, ik had u overgeslagen, sorry. Dat is niet de bedoeling. Goedenavond.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ja, goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Lammering.

De heer **LAMMERING** (pvda). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Goedenavond mevrouw de griffier en goedenavond mevrouw de plaatsvervangend voorzitter.

De **GRIFFIER**. Goedenavond mijnheer Lansink-Bastemeijer. De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Goedenavond allemaal.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. Mevrouw Mohamed-Hoesein. Dat is de heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Ben ik verstaanbaar?

De **GRIFFIER**. Nou, barely, zolang je verder niks zegt is het goed.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Ben ik verstaanbaar?

De **GRIFFIER**. Ja, je bent verstaanbaar, maar heel slecht.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Oké.

De **GRIFFIER**. Dus misschien moet je daar zo nog wat aan doen. We gaan even door. Mevrouw Mohamed-Hoesein proberen we zo. Oh, daar is mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond, met geluid. Prima. De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Goedenavond, ik zal ook zoveel mogelijk mijn mond houden, mevrouw de griffier.

De **GRIFFIER**. Je bent prima verstaanbaar. De heer Van Putten. Die is nog niet ingelogd. Dat proberen we zo nog wel even. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Goedenavond vanuit Zevenkamp.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Aanwezig.

De **GRIFFIER**. Zeer aanwezig, goedenavond. De heer Roskam. Een zwart scherm. De heer Roskam, we zien een zwart scherm, misschien moet u het schuifje van de camera halen. Ja. Hebben we ook geluid?

De heer **ROSKAM** (lr). Ja, aanwezig.

De **GRIFFIER**. Ja, aanwezig, hartstikke goed. De heer Van Schaik.

De heer **ROSKAM** (lr). Ik wel in ieder geval.

De **GRIFFIER**. Wij ook. Zeer present. De heer Van Schaik. Die is nog niet ingelogd. Dat proberen we zo even. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Goedenavond voorzitter en griffier.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Een goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Goedenavond allemaal.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Goedenavond.

De **GRIFFIER** Goedenavond. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Een hele goedenavond.

De **GRIFFIER**. Ja, een hele goedenavond. Mevrouw Walgenbach.

Mevrouw **WALGENBACH** (d66). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Goedenavond vanuit mijn tuin.

De **GRIFFIER**. Ja, heerlijk, goedenavond. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Aanwezig.

De **GRIFFIER**. Aanwezig. Mevrouw Zeegers hebben we al gezien en gehoord, present. De heer Van Zevenbergen. Geluid nog, mijnheer van Zevenbergen?

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Ja, hij doet het. Dan kijken we nog even naar de mensen die we net niet hadden. Dan beginnen we bij mevrouw Arsieni. Is die inmiddels ingelogd?

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Aanwezig.

De **GRIFFIER**. Ja, aanwezig. Mevrouw Eskes gaan we proberen.

Mevrouw **ESKES** (cda). Goedenavond. Op een andere laptop lukt het wel.

De **GRIFFIER**. Ja, heel goed. Dan heb ik nog de heer Van Putten. Is die inmiddels al ingelogd? Nee, nog niet. Proberen we zo nog even. De heer Van Schaik. Is die al ingelogd? Ook nog niet, moeten we ook zo nog even proberen. En dat was het volgens mij. Ja, dan gaan we zo nog even de heer Van Putten en de heer Van Schaik proberen. Als iemand ze misschien even kan appen, dat ze moeten inloggen, graag.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Goed, dan constateer ik dat er voldoende leden aanwezig zijn om rechtsgeldig besluiten te nemen en ik veronderstel de procedure van stemmingen als bekend. U kunt voor- of tegenstemmen. De knop onthouden gebruiken we niet. Eerst zal ik de stemverklaringen opnemen en daarna stemmen wij over een motie van wantrouwen, ingediend door het lid Meeuwissen. Daarna zullen we stemmen over de moties en amendementen en het voorstel rond Feyenoord City, inclusief het afleggen van stemverklaringen behorende bij dit onderwerp en de stemming over het voorstel, dus alleen het voorstel, dat gaan we doen bij hoofdelijke oproeping. Vervolgens stemmen wij over alle andere moties, amendementen en voorstellen in de numerieke volgorde van de agenda van dinsdag en donderdag.

B2. Inventarisatie stemverklaringen

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik begin nu met het opnemen van de stemverklaringen en ik begrijp, maar ik kijk even naar de griffie, dat we de stemverklaringen rond Feyenoord dus apart doen. Is dat de bedoeling? Dat begreep ik hier een beetje uit het voorstel. Ja, om die bij Feyenoord te doen. We doen eerst alle stemverklaringen over alle andere onderwerpen, dan gaan we naar de motie van wantrouwen, en dan doen we de stemverklaringen die alleen met Feyenoord City te maken hebben. Zo gaan we het doen. Dus dan inventariseer ik nu de stemverklaringen. Graag handjes. Ja, de heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u wel voorzitter. Ik zoek even het nummer erbij, dat ik het goede heb. Ja, want ik heb één stemverklaring en dat betreft motie nummer 78 over het stadsmakersfonds. Wij vinden dat natuurlijk een mooi initiatief. Doel is mooi, alleen wij kunnen ons er niet in vinden dat dit uit de Eneco-gelden betaald zou worden. Dus dat is de reden dat wij tegen zullen stemmen. En dat was het.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja dank u wel voorzitter. Ja, uit alle moties, zo'n 135 stemverklaringen, maar ik heb er drie voor u geselecteerd. Motie 35 'Meer ruimte voor het middensegment'. Met deze motie leggen CDA, D66, VVD en Leefbaar de rekening bij de sociale huisvester, en daarmee impliciet bij de mensen die afhankelijk zijn van sociale huur. En dat terwijl sociale huur in deze stad nogal enorm onder druk staat door de stijgende prijzen. We zijn daarom tegen deze motie. Dan een motie bij 17.3 GRJR. Dilemma voor ons is dat, het dictum vinden wij oké, maar de uitspraak over de GRJR in de overwegingen echt

niet. Alsof het gaat om een groep boekhouders die nauwelijks oog hebben voor de kwaliteit van de zorg. Dus dit willen we gezegd hebben. Respect voor de mensen die invulling geven aan de gemeenschappelijke regeling, maar vanwege het dictum voor deze motie. En dan tot slot voorzitter, 'Help de evenementensector de zomer door!'. Een ad-hocdebatje en een reactie van de burgemeester. We snappen dat de burgemeester deze motie niet positief kan omarmen. Maatwerk in bijzondere gevallen vinden we prima, gegeven de situatie, maar nu standaard maar met onduidelijke regels een jojobeleid voeren, woorden van de burgemeester, is niet aan ons besteed. En we snappen dat de sector het zwaar heeft. Dat betreft heel veel mensen en sectoren in deze stad, dus tegen deze motie. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, ik zou ook drie stemverklaringen af willen geven. Eén, de motie 'Nieuw Kralingen – Het ijzer smeden als het heet is'. We hebben er lang over getwijfeld. Woningbouw vinden we ongelofelijk belangrijk, en tegelijkertijd is er sprake van ruimteconcurrentie in de stad en moet er ook ruimte voor bedrijvigheid blijven. Dus voor ons valt de weegschaal net de andere kant op en wij zullen tegen deze motie stemmen. Motie bij 'Voortgang actieprogramma 'Relax', motie 1. Wij willen hier expliciet uitspreken dat wij uiteraard vierkant achter het Joodse volk staan, dat wij er geen enkele twijfel over willen laten bestaan. Tegelijkertijd vinden wij de stelling van de wethouder wel terecht, dat we uit moeten kijken om hier straks elke week een motie in te gaan dienen, waarmee we uitspreken vierkant achter een andere groep te staan. Om die reden zullen wij tegen deze motie stemmen. En met betrekking tot het tweeminutendebat over de evenementensector, sluiten wij aan bij de stemverklaring die zojuist door de heer Vonk gegeven is. Die steunen wij van harte. Wij zullen ook tegen de motie stemmen. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja, dank u wel voorzitter. Twee stemverklaringen. Motie 53 en 54 van Leefbaar Rotterdam. Motie 53 is 'Jij krijgt een camera! Jij krijgt een camera! Iedereen krijgt een camera!' Nou, op basis van die titel zou ik natuurlijk voor moeten zijn, maar we zijn tegen, omdat we het al een jaar geleden geregeld hebben. Dat was een VVD-motie. Is allemaal geregeld en toegezegd, zoals ook door de burgemeester toegelicht is. Dus wij zullen tegen die overbodige motie stemmen. En ook 'Onze handhavers zijn overal om ondermijnende criminaliteit aan te pakken'. Dat is ook geregeld. Staat zelfs letterlijk zo, met zoveel woorden in de voorjaarsnota. Dus ook een overbodige motie, en zullen ook om die reden tegenstemmen. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, motie 106, over de opkoopbescherming van NIDA. Daar zullen wij voorstemmen, maar we gaan er wel van uit dat de afdoening wordt vormgegeven door in het raadsvoorstel uit te leggen welke kaders en criteria zijn gebruikt. Dus niet dat we vooraf iets krijgen wat tot vertraging zou leiden bij de invoering van de opkoopbescherming. En we het dus op die manier doen. Dank u.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja, dank u wel. Wij zullen tegen motie 13, 15, 85 en 86 stemmen, niet omdat we het er… We zijn het volledig eens met die moties, maar die moties zijn overbodig, dus daarom zullen we daar toch tegenstemmen. Dan motie 35. Daar zullen wij tegenstemmen, omdat wij vinden dat er niet van corporaties gevraagd kan worden om

met een hogere sociale-grondprijs een lagere grondprijs voor commerciële partijen mogelijk te maken. En wij zullen ook tegen motie 47A stemmen. Niet omdat wij tegen koopwoningen in het middensegment zijn, maar omdat wij het belangrijk vinden dat de aandacht uitgaat naar huurwoningen in het middensegment, omdat die langer in het middensegment behouden kunnen blijven. Tot zover.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. De heer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja, ik heb geen stemverklaring, ik wilde me alleen even aanmelden bij de griffier.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dat is ook heel mooi, dank u wel. Datzelfde geldt waarschijnlijk ook voor de heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Ja, inderdaad voorzitter. Ik hoopte nog voor de rondvraag aanwezig te zijn, maar ik ben er.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Helemaal goed, van harte welkom. De heer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Dank u wel voorzitter. Ik stem tegen motie 35 'Meer ruimte voor het middensegment', want het aannemen daarvan zou afbreuk doen aan de positie van corporaties, die zijn er voor sociale huur, wat veel te weinig gebouwd wordt, en dus niet voor het middensegment.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Ik kijk even of er nog meer stemverklaringen zijn. Dat was het. Oh, ik zie mevrouw Verkoelen, nog een handje. En de heer Büyükçifci.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, dank u wel voorzitter. 50PLUS zal ook tegen 35 stemmen, precies om dezelfde reden als ik het zojuist hoorde, afbreuk van corporaties en ook zal 50PLUS tegen 47A stemmen. Ik heb ook tegelijkertijd, dat kan ik misschien in een keer meepakken, ik kreeg iets te horen eerder, dat we de Koers van de stad apart zouden stemmen. Is dat nog? Of gaat hij gewoon mee in de hele riedel?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). We hebben ze gegroepeerd. Aan het einde bij de voorjaarsnota hoor ik nu zeggen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, oké, ik had ook zoiets begrepen, maar ik hoorde het u net niet aanmelden, dus ik dacht dan heb ik ze verkeerd gesitueerd, maar dan is het goed. Oké, dat was het, dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Oké, de heer Büyükçifci.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Ja voorzitter. Motie 'Meer transparantie bij biedingen op woningen', daar zullen wij tegenstemmen, omdat die transparantie juist ook een soort van opwerken, zeg maar, van de prijzen tot stand kan brengen. Terwijl het dat juist tegen moet gaan. Zo is hij ook ingestoken, maar het kan een averechts effect hebben. Daarnaast zullen we verdeeld stemmen op motie 'Een mooie start in Rotterdam voor iedereen!', niet dat we dat niet gunnen, maar toch zullen we verdeeld stemmen, omdat het huidige woonbeleid met name de nieuwe Rotterdammers, met name de kapitaalkrachtige Rotterdammer en die moeten we ook wel aantrekken natuurlijk, maar met het huidige woonbeleid zijn het bijna alleen maar kapitaalkrachtigen. En als we die dan ook nog met fanfare gaan ontvangen hier,

dan vind ik het nog iets te ver gaan. En daarnaast zijn er nog, even kijken, een tweetal Leefbaar-moties, over antisemitisme. En even kijken, dan scrol ik even nog naar beneden. Ja, even kijken. Ik ben er bijna hoor. Ja, daar zullen wij voorstemmen. 'Vergroot het vertrouwen van Joodse Rotterdammers' en 'Neem signalen van de Joodse gemeenschap serieus – start ook onderzoek naar daders antisemitisme'. We zullen deze twee moties steunen, omdat we recentelijk nog hebben kunnen zien dat met aanvoering van een Israëllobby met name kritiek op Israël of het oproepen tot boycot van koloniale apartheidsstaat Israël werden geduid als antisemitisme en wat ons betreft dus goed om hier juist onafhankelijk onderzoek naar te doen en een helder beeld te krijgen waar dan echt antisemitisme uit bestaat en dat we daar ook de goede discussie over kunnen voeren met elkaar. Dat was het, dank voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Dan denk ik dat wij door de stemverklaringen heen zijn.

B3. Stemmingen naar aanleiding van de voorstellen en overige onderwerpen die op 6 en 8 juli 2021 tijdens de fysieke vergadering zijn behandeld.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dus dan gaan wij over naar de eerste stemming, namelijk de stemming over de motie van wantrouwen tegen wethouder Kasmi.

Motie 120A, 'Motie van wantrouwen tegen D66 wethouder Kasmi'

De **GRIFFIER**. Ik mis nog vijf stemmen. Vier. Twee. De heer Van Noppen moet zijn stem nog uitbrengen. En de heer Achbar. We wachten nog op de heer Achbar.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 40 stemmen tegen en 1 stem voor verworpen. Voor stemde de fractie van PVV.

Agendapunt 8.1. Het voorstel met betrekking tot de toets van de Position Paper Feyenoord City

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Goed, dan gaan wij over naar de behandeling van Feyenoord City. Daarvan hebben we net gezegd, daar gaan we eerst ook de stemverklaringen apart voor opnemen. Dus daar geef ik nu de gelegenheid voor. Ik zie geen stemverklaringen voor Feyenoord City. Ah, de heer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Dank voorzitter. Het amendement 'Een spannende finale', daar ben ik op tegen, want de Rotterdamse SP beschouwt dit amendement veeleer als een overbodige verlenging, dus niet als een spannende finale. Wij zijn tegen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Helder. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dank u wel voorzitter. Ik dacht dat we dat apart gingen doen, maar we nemen hem nu mee. Oké, motie 8.1.1 en 8.1.2, de moties van de ChristenUnie-SGP. 50PLUS zal, ondanks dat we niet akkoord zijn met de constateringen en de overwegingen, want dat onderschrijven we niet zoals het daar staat, maar het is wat moeizaam, want we begrijpen wel waarom het er staat, maar we zijn het er niet mee eens, zullen we toch voor beide moties stemmen, omdat wij denken dat dat een meerwaarde zal hebben. Dus vandaar. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Goed, dank u wel. Dan kijk ik even verder of er nog... De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja voorzitter. We zouden graag bij amendement C nog een stemverklaring willen geven. Amendement C bij Feyenoord City. Daar zullen we tegenstemmen. We willen niet op voorhand ons aandeelhouderschap reduceren tot een blik op de continuïteit, maar we houden ons breed, inclusief onze sociale en maatschappelijke verantwoordelijkheid. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Ik geloof dat dit wel de stemverklaringen waren. Dan gaan we over tot de stemming. We beginnen bij de moties.

Motie 1, 'Too much Love will kill you'.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, dank u wel voorzitter. Voorzitter, het gaat bij mij even mis, want ik ging ervan uit dat we dit apart later zouden doen, maar we gaan dus als eerste… En ik stem fout, dus ik wil eigenlijk graag even opnieuw stemmen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Oh, ja, we kunnen hem nu nog stoppen volgens mij. We stoppen nu. Nee, we zijn nu bij het agendapunt rond Feyenoord City.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja dat begreep ik. Dus ik was nog bij 6.1 en ik zit er dus naast, dus ik stem fout. Graag inderdaad opnieuw. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, dat is goed. Dan moet de stemming gestopt worden en opnieuw opgezet worden. Dat gaan we doen. Dus de motie 'Too much Love will kill you'. Ik zie de heer Tak ook in de chat. Ik denk dat we weer even moeten stoppen. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ik was even van mijn à propos door de herstart. Excuus hoor.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan gaan we weer opnieuw beginnen. Iedereen kan hem dromen, 'Too much Love will kill you'.

De **GRIFFIER**. De heer Postma moet zijn stem nog uitbrengen. De heer Postma moet zijn stem… Ja.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 38 stemmen voor en 3 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van SP en PVV.

Motie 2, 'Nieuw stadion – Never walk alone'. De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van PVV.

Motie 3, 'Second opinion voorwaarde 9.4 door Hypercube'. De motie is met 34 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, NIDA, PVV, PvdD en SP.

Motie 4, 'Onderzoek afkopen huidige lening € 17,5 miljoen bij Goldman Sachs'. De motie is met 36 stemmen tegen en 5 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, PVV, PvdD en SP.

Motie 5, 'Onderzoek voorwaarden toekomstige lening € 223 miljoen bij Goldman Sachs'. De motie is met 34 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, NIDA, PVV, PvdD en SP.

Motie 6, 'Supportershome binnen het Feyenoord City Stadion'.

De **GRIFFIER**. De heer Büyükçifci moet zijn stem nog uitbrengen en de heer Van Noppen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 34 stemmen voor en 7 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, GroenLinks en PVV.

Motie 7, 'Baangarantie in het Feyenoord City stadion voor inwoners van Rotterdam-Zuid'. De motie is met 33 stemmen tegen en 8 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, NIDA, PvdD en SP.

Amendement A, 'Een spannende finale'. Het amendement is met 34 stemmen voor en 7 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, NIDA, PVV, PvdD en SP.

Amendement B, 'Salariëring op basis van de Wet normering topinkomens'. Het amendement is met 31 stemmen tegen en 10 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, SP, PvdD en PVV.

Amendement C1, 'Publiek kader nieuw stadion'.

De **GRIFFIER**. De heer Van Schaik moet zijn stem nog uitbrengen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Het amendement is met 30 stemmen tegen en 11 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van CDA, D66 en VVD.
Dan gaan wij over naar het voorstel en dus naar de hoofdelijke stemming bij oproeping. Dan schakel ik even over naar de griffier die een getal gaat trekken en dan volgen wij een bepaalde volgorde en dan wordt u naar binnen geroepen en dan kunt u voor of tegen zeggen en dat wordt dan hier bijgehouden.

De **GRIFFIER**. We beginnen, even kijken, bij nummer 31, en dat is de heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Voor.

De **GRIFFIER**. Even een momentje hoor. Even het papierwerk in orde. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Voor.

De **GRIFFIER**. De heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Voor.

De **GRIFFIER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Voor.

De **GRIFFIER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Tegen.

De **GRIFFIER**. De heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Voor.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Tegen.

De **GRIFFIER**. De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Voor.

De **GRIFFIER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Voor.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Walgenbach.

Mevrouw **WALGENBACH** (d66). Voor.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Van Wifferen. Oh sorry, die is afwezig. Excuses. De heer Yigit. Dat ging te snel. De heer Yigit weer opnieuw.

De heer **YIGIT** (denk). Voor voorzitter.

De **GRIFFIER**. Voor. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Voor.

De **GRIFFIER**. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Tegen.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Aafjes-Van Aalst.

Mevrouw **AAFJES-VAN AALST** (lr). Voor.

De **GRIFFIER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Voor, griffier en voorzitter.

De **GRIFFIER**. Voor. Mevrouw Arsieni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Voor.

De **GRIFFIER**. De heer Van Assendelft. U was niet hoorbaar, mijnheer Van Assendelft.

De heer **VAN ASSENDELFT** (lr). Voor.

De **GRIFFIER**. Ja, dank u. De heer Büyükçifci.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Tegen.

De **GRIFFIER**. De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Voor.

De **GRIFFIER**. Voor. Mevrouw Duijm-Wickerhoff.

Mevrouw **DUIJM-WICKERHOFF** (lr). Voor.

De **GRIFFIER**. Kunt u dat nog een keer herhalen, dat ging net te snel. Nog een keer sorry.

Mevrouw **DUIJM-WICKERHOFF** (lr). Voor.

De **GRIFFIER**. Voor, dank u wel, nu hoor ik het. De heer Van Elck. Oh, excuus, excuus, de heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik wilde al zeggen. Ik ben ook voor.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Fijn dat we dit hoofdelijk kunnen doen, met overtuiging voor.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Voorzitter. Ik sluit mij daar uiteraard bij aan. Ook een voor.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Voor.

De **GRIFFIER**. Dan komen we bij de heer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Ja, fijn dat we dit hoofdelijk kunnen doen. Met overtuiging tegen.

De **GRIFFIER**. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Voor.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voor.

De **GRIFFIER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Voor.

De **GRIFFIER**. De heer Lammering.

De heer **LAMMERING** (pvda). Voor.

De **GRIFFIER**. De heer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voor.

De **GRIFFIER**. De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Voor.

De **GRIFFIER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Hartstochtelijk tegen.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voor.

De **GRIFFIER**. De heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Tegen.

De **GRIFFIER**. Dat was hoorbaar. De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Sorry, voor.

De **GRIFFIER**. De heer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ik stem voor.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Voor.

De **GRIFFIER**. De heer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Voor.

De **GRIFFIER**. De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Voor.

De **GRIFFIER**. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Uiteraard voor.

De **GRIFFIER**. Voor. Dan mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Voor.

De **GRIFFIER**. Dan ga ik heel even kijken of we allemaal dezelfde stand hebben. Momentje.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Het voorstel is met 34 stemmen voor en 7 stemmen tegen aangenomen.

VOOR hebben gestemd de leden: Segers- Hoogendoorn, Simons, Smet, Tak, Verheij, Versnel, Vonk, Walgenbach, Yigit, Yildirim, Zeegers, Aafsjes- Van Aalst, Achbar, Arsieni, Van Assendelft, Van Drunen, Duijm- Wickerhoff, Engberts, Eskes, Van Groningen, Hoogwerf, Karremans, Kockelkoren, Koster, Lammering, Lansink- Bastemeijer, Leewis, Mohamed- Hoesein, Postma, Van Putten, Roest, De Roon, Roskam, Van Schaik.

TEGEN hebben gestemd de leden: Van der Velden, Verkoelen, Van Zevenbergen, Büyükçifci, Jonker, Meeuwissen, Van Noppen.

Agendapunt 8.3 Voorstel tot het aanwijzen van percelen in het plangebied Feyenoord City als bedoeld in de Wet voorkeursrecht gemeenten.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Goed, dan gaan wij over naar de volgende stemming. Dat is stemming B8.3, dan kijk ik heel even goed. Het voorstel tot het aanwijzen van percelen in het plangebied Feyenoord City als bedoeld in de Wet voorkeursrecht gemeenten. Dat voorstel wordt nu in stemming gebracht. Eventjes zoeken, het is één besluit. Er zijn geen moties bij.

De **GRIFFIER**. De heer De Roon moet zijn stem nog uitbrengen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Het voorstel is met 38 stemmen voor en 3 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, PVV en PvdD.

Agendapunt 6. Voorjaarsnota 2021

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan gaan we nu over naar de stemmingen over de moties en amendement, ingediend tijdens het debat over de voorjaarsnota en de daarbij behorende voorstellen onder 6.2 tot en met 6.6 op 6 juli. Even kijken. Voordat wij gaan stemmen meld ik dat naast ingetrokken moties waarvan de voorzitter vanmorgen bij aanvang van de vergadering al melding heeft gemaakt, ook nog de volgende moties zijn ingetrokken. En ik geef u wel eventjes de tijd om dat ook goed te noteren. Dat zijn de moties 7, 8, 19, 22, 40, 84, 88, 92A, 97 en 124A. Ik geef even iedereen de gelegenheid om te checken of dat allemaal goed is aangekomen. Ik ga er even vanuit dat dit goed is. Als dat niet zo is, dan... Ik heb hier op mijn lijst, ik wil het niet fout zeggen, want het is allemaal al genoeg, dus ik check het even voor de zekerheid. Ogenblik.
Goed, we zitten nu bij 6.1 en het onderwerp van 6.1 is een hele lijst, wat ik net voorstelde over de voorjaarsnota. De moties en de amendementen onder de voorjaarsnota. Dat is waar we nu over gaan stemmen. Goed, we beginnen bij motie 4, 'Extra impuls voor migrantenouderen!'.

Motie 4, 'Extra impuls voor migrantenouderen!'. De motie is met 30 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Motie 6A, 'Armoedetafels over heel de stad!'. De motie is met 35 stemmen voor en 6 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van VVD en PVV.

Motie 9, 'Meer bekendheid geven aan de SMI-regeling'.

De **GRIFFIER**. De heer Lansink-Bastemeijer moet zijn stem nog uitbrengen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van PVV.

Motie 12, 'Kwijtschelding verlenen aan Rotterdammers met een bijstandsschuld'.

De **GRIFFIER**. De heer Tak moet zijn stem nog uitbrengen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 33 stemmen tegen en 8 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, NIDA, SP en PvdD.

Motie 13, 'Meer transparantie bij biedingen op woningen'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, Leefbaar Rotterdam, SP en PvdD.

Motie 17A, 'Laagdrempelige zorg voor Rotterdamse ouderen'. De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van PVV.

Motie 18A, 'Respijtzorg op maat'. De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 20B, 'Een moment van bezinning en rust binnen alle gemeentelijke panden'. De motie is met 23 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, GroenLinks, Leefbaar Rotterdam, VVD, PvdD en PVV.

Motie 21, 'Een mooie start in Rotterdam voor iedereen!' De motie is met 28 stemmen voor en 13 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, PVV, 50PLUS en lid Büyükçifci van NIDA.

De **GRIFFIER**. Ja?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, hij is aangenomen. Dat zei ik ook. Zo geconcentreerd bezig, maar goed. We gaan snel door naar motie nummer 23.

Motie 23, 'Ook voor Rotterdammers met een beperking kansengelijkheid op de woningmarkt'. De motie is met 37 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van CDA, PVV en 50PLUS.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Eskes wil een opmerking maken.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, bij de vorige motie, motie 22, het maakt voor de uitslag ook niets uit, daar hebben wij een foutje gemaakt op onze stemlijst en willen wij geacht worden te hebben voorgestemd, en dat gaat over motie 23. Wij hebben tegengestemd, maar dat was een foutje van onze kant.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Nou, dat staat, ja, niet genoteerd, maar het is opgenomen. Het staat in de notulen. Dan gaan we over naar motie 26A. Dat heb ik net gezegd natuurlijk. Die staat ook al klaar, deze stemming staat ook al klaar.

Motie 26A, 'Onderhuur zonder financiële fratsen'. De motie is met 37 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, PVV en SP.

Motie 43, 'Stop de windturbines op land!'.

De **GRIFFIER**. De heer Van Schaik moet zijn stem nog uitbrengen. En de heer Verheij. De heer Van Schaik.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, NIDA en PVV.

Motie 27A, 'Uitspraak RvS: windturbines uit?'.
De **GRIFFIER**. De heer Roskam.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 27 stemmen voor en 14 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van GroenLinks, PvdA, SP, PvdD, PVV en 50PLUS.

Motie 28, 'Warmte uit kademuren door energieheipalen'. De motie is met 23 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD en NIDA.

Motie 29, 'Voorkom stereotype denkbeelden in onderwijsmateriaal'. De motie is met 33 stemmen tegen en 8 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, SP, NIDA en PvdD.

Motie 31, 'Sportbudget voor sportstrand Hoek van Holland'.

De **GRIFFIER**. De heer Van Putten? Mevrouw Verkoelen wil het woord.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dank u wel voorzitter. Ik vind het geen punt, maar ik dacht dat dit een motie uit de Koers van stad is. Ik vind het prima, maar u zegt net dat we alle moties op de koers in een keer zouden doen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik vrees dat deze er een beetje doorheen is geslopen hoor ik zo naast mij. Dus dat heeft u scherp gezien.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ik ging het nakijken, want daarom vroeg ik het zojuist, want ik had ze apart gehouden namelijk en nu moest ik ze gaan zoeken. Dus oké.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, dat klopt. Ik denk dat het er eventjes doorheen is geglipt in de veelheid van dingen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Geen punt, maar dat ik het weet.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Helemaal goed.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van PVV.

Motie 33, 'Kinderwerk gelijk aan de slag'.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Arsieni.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van PVV.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan gaan we over naar motie 114. Hier zal de heer Verheij niet meedoet met de stemming.

Motie 114, 'Geef corporaties de volle investeringskracht'.
20 stemmen voor en 20 stemmen tegen. Hier staken de stemmen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, ChristenUnie-SGP, DENK, GroenLinks, NIDA, PVV, PvdD, PvdA en SP.
Tegen stemden de fracties van CDA, D66, Leefbaar Rotterdam en VVD.
Dat betekent dat deze in stemming wordt gebracht bij de eerstvolgende raadsvergadering.
Dan gaan we over naar motie nummer 37, en hier geldt wederom voor dat de heer Verheij niet meedoet met de stemming, 'Uitstel verhoging sociale grondprijzen'.

Motie 37, 'Uitstel verhoging sociale grondprijzen'

De **GRIFFIER**. De heer Roskam.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 30 stemmen tegen en 10 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, DENK, NIDA, PvdD, PVV en 50PLUS.
Dan gaan we over naar motie 35B, en hiervoor geldt ook dat de heer Verheij niet kan meestemmen. Ik weet niet of ik hoorbaar was toen ik zei dat de stemmen hebben gestaakt en dat deze vorige motie dus ook opnieuw in stemming... Oh nee, die was verworpen, sorry, dat heb ik niet gezegd.
We gaan door naar motie nummer 35B, hier zal de heer Verheij ook niet meedoen met de stemming, en de motie heet 'Meer ruimte voor het middensegment'.

Motie 35B, 'Meer ruimte voor het middensegment'

De **GRIFFIER**. De heer Roskam, ja.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). 20 stemmen voor en 20 stemmen tegen. Hier staken alsnog de stemmen. Voor stemden de fracties van CDA, D66, Leefbaar Rotterdam en VVD.
Tegen stemden de fracties van 50PLUS, ChristenUnie-SGP, DENK, GroenLinks, NIDA, PVV, PvdD, PvdA en SP. Ook deze motie wordt bij de volgende raadsvergadering wederom in stemming gebracht.

Motie 36B, 'Realiseer gratis OV voor kinderen'. De motie is met 34 stemmen voor en 7 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van de VVD, PVV en 50PLUS.

Motie 39A, 'À la carte studeren'. De motie is met 25 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD en PVV.

Motie 41, 'De Havenloods: nu écht voor iedere Rotterdammer'. De motie is met 26 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, NIDA, SP en PvdD.

Motie 42B, 'Pak de verkeersaso's, niet de Rotterdammers'. De motie is met 24 stemmen voor en 17 stemmen tegen aangenomen. Voor stemden de fracties van VVD, Leefbaar Rotterdam, PvdA, NIDA, CDA en PVV.

Motie 44, 'Eerst evalueren, dan pas nieuwe projecten aangaan'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, NIDA en 50PLUS.

Motie 45A, 'Vertrouwen is de beste remedie voor mensen in de knel'. De motie is met 28 stemmen voor en 13 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van GroenLinks, PvdA en D66.

Motie 47B, 'Koopwoningen'. De motie is met 26 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Voor stemden de fracties van de VVD, CDA, Leefbaar Rotterdam, D66, PvdA en ChristenUnie-SGP.
Motie 49, 'Rotterdampas voor agenten in opleiding'. De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 50, 'Versnellen dankzij de Omgevingswet'. De motie is met 38 stemmen voor en 3 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van PvdD, PVV en 50PLUS.

Motie 51, 'AIVD-screening voor havenmedewerkers'. De motie is met 35 stemmen voor en 6 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van DENK, NIDA en 50PLUS.

Motie 52, 'Geen gelul, maar meer agenten in de wijk!'.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein. Ja.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 53, 'Jij krijgt een camera! Jij krijgt een camera! Iedereen krijgt een camera!'. De motie is met 30 stemmen tegen en 11 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Motie 54, 'Onze handhavers zijn overal om ondermijnende criminaliteit aan te pakken'. De motie is met 26 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, NIDA en PVV.

Motie 55, 'Goede mondzorg voor ouderen'.

De **GRIFFIER**. De heer Van Assendelft.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 21 stemmen tegen en 20 stemmen voor verworpen. Tegen stemden de fracties van CDA, ChristenUnie-SGP, D66, GroenLinks, PvdA en VVD.

Motie 56, 'Voorzorg Arrangementen!'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 57, 'Wees wijzer!'. De motie is met 21 stemmen tegen en 20 stemmen voor verworpen. Tegen stemden de fracties van het CDA, ChristenUnie-SGP, D66, GroenLinks, PvdA en de VVD.

Motie 58, 'Een schone stoep zonder ganzenpoep'. De motie is met 27 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, NIDA, PVV en 50PLUS.

Motie 59, 'Groen in de wijken'. De motie is met 21 stemmen tegen en 20 stemmen voor verworpen. Tegen stemden de fracties van CDA, ChristenUnie-SGP, D66, GroenLinks, PvdA en VVD.

Motie 60A, 'Houd Rotterdam leesbaar'. De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van 50PLUS.

Motie 61, 'Intensiveren op naastplaatsingen'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, SP en PVV.

Motie 62A, 'Meer prullenbakken op de markt'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 63, 'Veel geklets, veel te weinig gebouwd'. De motie is met 22 stemmen tegen en 19 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, NIDA, SP, 50PLUS en PVV.

Motie 71, 'Ambassadeur ouderenwerkloosheid'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 72, 'Meer aandacht voor ouderenverwaarlozing!'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 73, 'Pauze vermindering sociale voorraad'. De motie is met 31 stemmen tegen en 10 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, SP, DENK, NIDA, PvdD en PVV.

Motie 123, 'Woonvisie door de Shredder'.

De **GRIFFIER**. De heer Van Assendelft.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 32 stemmen tegen en 9 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, NIDA, SP, PvdD en 50PLUS.

Motie 74, 'Wijziging verdeling nieuwbouw'. De motie is met 31 stemmen tegen en 10 stemmen voor verworpen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, DENK, PVV, NIDA, SP en PvdD.

Motie 75, 'Schoon worden zonder de aarde vies te maken'. De motie is met 36 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, DENK en PVV.

Motie 76A, 'Onderzoek de percentageregeling'. De motie is met 30 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Motie 77, 'Doorgroeibudget voor Hefpark, Dakpark en DakAkker'.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ik kan niks meer schrijven voorzitter. Dat is raar. Ik begrijp het niet, maar goed. Ook dit was een Koers van de stad.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, dat klopt, u heeft gelijk. Ik denk dat de eerdere stelling, dat ze allemaal aan het eind op één hoop waren, niet klopt, maar goed, het zij zo. Even kijken. De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van PVV.

Motie 78, 'Nieuwe ideeën hebben oude panden nodig'. De motie is met 24 stemmen voor en 17 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, PVV, VVD en PvdD.

Motie 79, 'Boom, boom, boom'. De motie is met 21 stemmen tegen en 20 stemmen voor verworpen. Tegen stemden de fracties van de VVD, PvdA, GroenLinks, D66, CDA en ChristenUnie-SGP.
Motie 80, 'Verklein afstand tot werk, vergroot bereikbaarheid van de haven!' De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 81A, 'Een burgerparagraaf in elk beleidsvoorstel'. De motie is met 35 stemmen voor en 6 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van VVD en PVV.

Motie 82, 'Beleidsambtenaar van de toekomst: niet in een ivoren toren maar in de haarvaten van de wijken'.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Arsieni moet haar stem nog uitbrengen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 22 stemmen tegen en 19 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, SP, PvdD en 50PLUS.

Motie 85, 'Geen onterechte kosten meer voor huurders'. De motie is met 33 stemmen tegen en 8 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, NIDA, SP en PvdD.

Motie 86, 'Geen plek meer voor intimidatie op de huurmarkt'. De motie is met 23 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, SP en PvdD.

Motie 87, 'Geen plek voor discriminatie of racisme in het amateurvoetbal'. De motie is met 32 stemmen tegen en 9 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, NIDA, SP, 50PLUS en PvdD.

Motie 89, 'Lokale ondernemers raken blut, terwijl webwinkels rijk worden'. De motie is met 33 stemmen tegen en 8 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, NIDA, SP en PvdD.

Motie 90, 'Maak verhuurdersvergunning openbaar om misstanden tegen te gaan'. De motie is met 22 stemmen tegen en 19 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, SP, 50PLUS en PvdD.

Motie 93, 'Omzetgerelateerde huur voor lokale ondernemers'. De motie is met 33 stemmen tegen en 8 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, NIDA, SP en PvdD.

Motie 94, 'Stadsbreed huiswerkbegeleiding'. De motie is met 32 stemmen tegen en 9 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, NIDA, SP, 50PLUS en PvdD.

Motie 98A, 'Meedenken over de koers van cultuur'. De motie is met 25 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD en PVV.

Motie 100, 'Duimdropmedewerkers naar het Kinderwerk'. De motie is met 22 stemmen tegen en 19 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van de SP, 50PLUS, Leefbaar Rotterdam, DENK, NIDA en PvdD.

Motie 101, 'Rotterdams Hulpteam als landelijk voorbeeld'. De motie is met 21 stemmen tegen en 20 stemmen voor verworpen. Tegen stemden de fracties van CDA, ChristenUnie-SGP, D66, GroenLinks, PvdA en VVD.

Motie 102, 'Geld is niet alles'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 103, 'Welke vormen van schade dan?'. De motie is met 21 stemmen tegen en 20 stemmen voor verworpen. Tegen stemden de fracties van CDA, ChristenUnie-SGP, D66, GroenLinks, PvdA en VVD.

Motie 104A, 'Pleinprogrammering in zelfbeheer van bewoners'. De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 105, 'Betere afstemming groenonderhoud en broedende vogels'. De motie is met 29 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van CDA, ChristenUnie-SGP, D66 en VVD.

Motie 106A, 'Kaders voor toepassing opkoopbescherming'.

De **GRIFFIER**. De heer Karremans.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 30 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van CDA, D66 en VVD.

Motie 107, 'Volwaardige positie huurteams in Rotterdam'.

De **GRIFFIER**. De heer Roskam moet zijn stem nog uitbrengen. En mevrouw Walgenbach.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 22 stemmen tegen en 19 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van de PvdD, Leefbaar Rotterdam, DENK, NIDA, SP en 50PLUS.

Motie 108, 'DoneerRingen voor nieuwe statiegeldverpakkingen'. De motie is met 22 stemmen tegen en 19 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van de PvdD, NIDA, SP, 50PLUS, Leefbaar Rotterdam en DENK.

Motie 109A, 'Let's repair!'. De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 110, 'Noodtoestand voor het klimaat'. De motie is met 21 stemmen voor en 20 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, VVD en PVV.

Motie 111, 'Haalbaarheid stadsbreed voederverbod'. De motie is met 37 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van DENK en PVV.

Motie 112, 'Vergroening en urban sports in harmonie'. De motie is met 36 stemmen tegen en 5 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van de PvdD, NIDA en SP.

Motie 113, 'Voorzitter Gemeenteraad moet echt onafhankelijk zijn'. De motie is met 38 stemmen tegen en 3 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP en 50PLUS.

Motie 115, 'Campagne bewustwording hedendaagse slavernij donker Afrika'. De motie is met 30 stemmen tegen en 11 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van PVV en Leefbaar Rotterdam.

Motie 117, 'Islamitische slavernijnamen gratis laten aanpassen'.

De **GRIFFIER**. 115?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Oh, excuus, excuus. Even opnieuw. 116 zijn we nu. Ik maakte een vergissing.

Motie 116, 'Onderzoek hoofddoek toonbeeld behandeling vrouw als slaaf'. De motie is met 40 stemmen tegen en 1 stem voor verworpen. Voor stemde de fractie van PVV.

Motie 117, 'Islamitische slavernijnamen gratis laten aanpassen'. De motie is met 40 stemmen tegen en 1 stem voor verworpen. Voor stemde de fractie van PVV.

Motie 118A, 'Stop Keti Koti gekkigheid'. De motie is met 40 stemmen tegen en 1 stem voor verworpen. Voor stemde de fractie van de PVV.

Motie 119, 'Geen deelname WK voetbal Qatar 2022'. De motie is met 39 stemmen tegen en 2 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van de PVV en 50PLUS.

Motie 121, 'Uitbreiding meldpunt voor stroomhalsband bij honden'. De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde lid Jonker van de SP.

Motie 125, 'Mystery guests inzetten om stagediscriminatie tegen te gaan'. De motie is met 33 stemmen tegen en 8 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, SP, NIDA en PvdD.

Motie 126, 'Woonbeleid Rotterdam schendt mensenrechten'. De motie is met 32 stemmen tegen en 9 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, NIDA, SP, PvdD en 50PLUS.

Motie 127, 'De vlag halfstok voor Srebrenica'. De motie is met 34 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, NIDA en SP.

Motie 128, 'Meer aandacht voor genocide Srebrenica in het onderwijs'.

De **GRIFFIER**. De heer Van Noppen, de heer Engberts en de heer Jonker moeten hun stem nog uitbrengen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 33 stemmen tegen en 8 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, NIDA, SP en PvdD.
Dan gaan we naar een aantal moties 'Koers van de stad'. En zoals mevrouw Verkoelen al opmerkte, we hebben er al een aantal gehad, maar nu staan er nog een aantal echt op een rijtje achter elkaar.

Motie 5A, 'Noodsteunpakket voedselbank'. De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 24A, 'Naar een koers van de Stad waar moskeeën beter beveiligd zijn!' De motie is met 30 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Motie 30, 'Vliegende start Vitale Verenigingen'.

De heer **JONKER** (sp). Dag voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, u bent te verstaan, de heer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Ik wil graag in de notulen opgenomen zien dat ik per abuis tegen motie 121 heb gestemd, terwijl ik daarvoor ben.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Oké, staat genoteerd.
Motie 30 is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van PVV.

Motie 32, 'Een upgrade voor de skate!'.

De **GRIFFIER**. De heer Roskam moet zijn stem nog uitbrengen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 34, 'Verduurzaam gemeentelijke daken sneller'.

De **GRIFFIER**. De heer Van Assendelft.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 38, 'Schaakmat!' De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 46, 'Vergroot pakkans criminelen, steun Bureau Rijnmond'. De motie is met 36 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van de SP, PVV, leden Achbar en Mohamed-Hoesein van DENK.

Motie 48, 'Beter goed gejat, dan slecht bedacht – Onderzoek innovatie maatregelen verkeersaso's'. De motie is met 37 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van DENK en PVV.

Motie 64, 'Alle ballen verzamelen voor SDS'18 uit Ommoord'. De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van PVV.

Motie 65, 'Tijd voor waardering: maak werk van een Dag voor de Zorg!'. De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van PVV.

Motie 66, 'Een bijdrage voor Fonds Bijzondere Noden Rotterdam'. De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van PVV.

Motie 67, 'Een geschikt pand voor biljartvereniging 'Het Anker''. De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van PVV.

Motie 68B, 'Een steun in de rug voor de European Para Championships'.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Roest en de heer Van Noppen. De heer Van Noppen? Ja.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van PVV.

Motie 69, 'Vul die zakken voor Bloemhof'.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Yildirim moet haar stem nog uitbrengen. En mevrouw Roest nog.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van PVV.

Motie 99, 'Een mooie nieuwe en groene accommodatie voor De Houtsnip'. De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van PVV.
Dan gaan we over naar het amendement dat er ook nog is.

Amendement A, 'Help de hospices!'. Het amendement is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Agendapunt 6.2 Het voorstel tot vaststelling van de Eerste herziening van de begroting 2021

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Goed, dan gaan we natuurlijk door, en dan moet ik even kijken waar ik ben.

Voorstel tot vaststelling van de Eerste herziening van de begroting 2021.

De **GRIFFIER**. De heer Vonk. De heer Meeuwissen moet zijn stem nog uitbrengen en de heer Versnel. De heer Versnel nog.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Het voorstel is met 25 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PVV en SP.

Agendapunt 6.3 Het voorstel tot vaststelling van de Voorjaarsnota 2021.

Dan gaan we naar het voorstel tot vaststelling van de Voorjaarsnota 2021, het ontwerpbesluit.

De **GRIFFIER**. Nou, wie missen we nog? Mevrouw Verkoelen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Het voorstel is met 25 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUs, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PVV en SP.

Agendapunt 6.4 Het voorstel met betrekking tot de borging van de investeringsruimte voor vervangingsinvesteringen, renovaties en restauraties.

Dan gaan we naar het voorstel borging van de investeringsruimte voor vervangingsinvesteringen, renovaties en restauraties. Het voorstel is met 39 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van SP.

Agendapunt 6.5 Het voorstel met betrekking tot de investeringsvoorstellen Voorjaarsnota 2021 te dekken uit de verkoopopbrengst Eneco.

Dan gaan we naar het voorstel met betrekking tot de investeringsvoorstellen Voorjaarsnota 2021 te dekken uit de verkoopopbrengst van Eneco. Het voorstel is met 36 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, PVV, PvdD en SP.

Agendapunt 6.6 Het voorstel met betrekking tot de actualisatie van het grondprijzenbeleid voor sociale huurwoningen.

Dan gaan we over naar 6.6, het voorstel met betrekking tot de actualisatie van het grondprijzenbeleid voor sociale huurwoningen. Hier stemt de heer Verheij niet mee. Een ontwerpbesluit.

De **GRIFFIER**. De heer Tak en mevrouw Yildirim moeten hun stem nog uitbrengen. En dan zijn we er.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Het voorstel is met 30 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PVV, PvdD en SP.

Agendapunt 16 Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Oude Noorden en Agniesebuurt'.

Dan gaan we naar agendapunt 16, het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Oude Noorden en Agniesebuurt'. Doen we eerst even de moties.

Motie 1, 'Een ondernemende gemeente zorgt goed voor de ondernemer'.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2, 'Hartenrust'. De motie is met 21 stemmen tegen en 20 stemmen voor verworpen. Tegen stemden de fracties van het CDA, ChristenUnie-SGP, D66, GroenLinks, PvdA en VVD.

Voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Oude Noorden en Agniesebuurt'

De **GRIFFIER**. De heer Lansink-Bastemeijer. Nu niet meer, de heer Lansink-Bastemeijer. Ja.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Het voorstel is met 34 stemmen voor en 7 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, NIDA, PVV, PvdD en SP.

Agendapunt 17. Het voorstel tot vaststelling van de inkoopstrategie Wijkteams, alsmede de inkoopstrategie Jeugdhulp, alsmede de brief van burgemeester en wethouders over de voortgang aanbesteding Welzijn en WMO-maatwerkondersteuning.
Dan gaan we naar agendapunt 17, het voorstel tot vaststelling van de inkoopstrategie Wijkteams, alsmede de inkoopstrategie Jeugdhulp, alsmede de brief van burgemeester en wethouders over de voortgang aanbesteding Welzijn en WMO-maatwerkondersteuning. Allereerst, de moties.

Motie 1, 'Verplichte tegenprestatie niet van deze tijd'. De motie is met 30 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Motie 2, 'WMO-tarieven niet kostendekkend'.

De **GRIFFIER**. De heer Büyükçifci. Ja.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 22 stemmen tegen en 19 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en de SP.

Motie 3, 'Grip op de GRJR'. Deze motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde lid Karremans van de VVD.

Motie 5, 'Poten in de modder'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 6, 'Specialistische jeugdhulp uit de knel'. De motie is met 21 stemmen voor en 20 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van CDA, ChristenUnie-SGP, D66, GroenLinks, PvdA en VVD.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan gaan we naar het ontwerpbesluit.

Voorstel Vaststelling van de inkoopstrategieën Wijkteams en Jeugdhulp (lokaal)

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ik hoor niks.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, u bent aan de beurt.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, ik heb op de laatste motie verkeerd gestemd, dus ik word geacht tegen te hebben gestemd.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Oké, dat staat genoteerd. Even kijken, zou dat wat uitmaken? Nou goed. Goed, als u een herstemming wilt, moet u daarom vragen, en anders dan laten we het zo. Even kijken.

De **GRIFFIER**. We zijn bezig met de stemmingen voor het raadsvoorstel en er hebben 25 mensen pas hun stem uitgebracht. Dus ik wacht nog op de rest.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, dank u wel. Het is wel een andere stemming geworden door mijn verkeerde stem, dus als een herstemming mogelijk is, dan graag.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, dat moeten we denk ik gewoon even voorleggen aan de leden van de raad, maar we zitten nu nog even in een stemming, dus dan maken we deze stemming even af, en dan vraag ik daarna aan de raadsleden of die herstemming nodig is. Hoe zit het nu met die stemming?

De **GRIFFIER**. Wij zijn nog bezig met de stemming over het raadsvoorstel. En er hebben pas 32 mensen hun stem uitgebracht, maar ik zie in de chat dat veel mensen wat problemen hebben. Die moeten misschien even refreshen. Hard refreshen geloof ik. Ik wacht nog op mevrouw Arsieni, op de heer De Roon, mevrouw Kockelkoren, de heer Van Assendelft. Mevrouw Arsieni en de heer De Roon nog. Er is niks zichtbaar. Dan moet je even refreshen, dat werkt meestal wel. De hele pagina refreshen, dus helemaal bovenaan.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Op dit late tijdstip ga ik toch nog even iets complicerends zeggen, als wij de motie in herstemming willen brengen, dan moeten we dat nu doen, want als het raadsvoorstel is vastgesteld, kan dat niet meer. Dan kan die motie niet meer in stemming worden gebracht, of in de herstemming worden gebracht. Dus, wat ik nu voorstel, is, het voorstel van mevrouw Kockelkoren is om een herstemming te doen. En ik vraag aan u om even per fractie te laten weten of u dat wilt of niet. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, uw voorstel is volgens mij niet mogelijk en als u vindt dat het wel mogelijk is, dan wil ik graag weten op welk punt van de reglementen u dat baseert, want als er gestemd is, dan is de stemming gesloten en dan kan er niet meer herstemd worden. Dus we kunnen niet zomaar nu even daarvan af gaan wijken. Als u dat wel wilt, dan zult u dat moeten onderbouwen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Nou, we hebben dit al vaker gedaan mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Dat betekent niets voor mij, dat we het vaker hebben gedaan. We kunnen ook iets vaker fout gedaan hebben. Maar volgens mij is het zo, dat als de stemming gesloten is, dan kan er niet herstemd worden.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, maar goed, u wilt het artikelnummer begrijp ik. Dat kunnen wij even opzoeken. In het kader van de efficiëntie wil ik wel even, en ik vraag even of dat paraat is. Het wordt even opgezocht in het reglement.

De heer **SIMONS** (lr). Mooi.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Maar stel nu dat het kan, bent u daar dan voor, want de vorige keer hebben we het gewoon zo gedaan. Dat de raad wel kan instemmen met een herstemming, maar daar gaat u zelf over. U bepaalt gewoon zelf of u dat nog wilt. Dus kunt u daar…

De heer **SIMONS** (lr). Nogmaals, fouten uit het verleden hoeven we niet door te trekken. Volgens mij kan het niet, maar mocht er onverhoopt toch een stemming komen, dan zijn wij daartegen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Goed, de heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, het was mij even ontgaan, omdat ik steeds moet wisselen van scherm, van stemmen en naar u kijken. Wat is de reden dat dit in herstemming wordt gebracht?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Omdat mevrouw Kockelkoren, die heeft verkeerd gestemd bij een andere motie, de motie, dan moet ik hem even opzoeken. En zij vraagt om een herstemming. 'Specialistische jeugdhulp uit de knel', daar heeft ze verkeerd gestemd, en zij vraagt om een herstemming en ik vraag aan de raad of men daar mee akkoord wil gaan.

De heer **ACHBAR** (denk). In die zin, ik heb dus ook ooit zelf verkeerd gestemd en dan werd er een aantekening gemaakt van 'die en die werd geacht tegen te stemmen'. Dus ik zou eerder voor dat voorstel gaan, dan weer herstemmen moet ik u in alle eerlijkheid zeggen. Gelet op de tijd en de snelheid zou ik het niet al te ingewikkeld willen maken.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). In dit geval was het zo, dat de motie dan een andere uitslag zou hebben. Meestal is het zo dat het in de stemverhouding dan niet uitmaakt of de motie dan was aangenomen. Hij is nu aangenomen? Laat ik eventjes kijken. Het maakt uit voor de uitslag van de motie. Hij is aangenomen en zij wilde eigenlijk tegenstemmen. Dus dan zou die verworpen zijn. Dus het is nu tussen aannemen en verworpen zijn.

De heer **ACHBAR** (denk). Om welke motie gaat dit? Ik moet even kijken.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Motie nummer 6 'Specialistische jeugdhulp uit de knel'.

De heer **ACHBAR** (denk). Ik vind het een belangrijke motie, dat begrijp ik wel dat die is aangenomen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Bent u voor een herstemming of niet?

De heer **ACHBAR** (denk). Ik vind het ingewikkeld moet ik in alle eerlijkheid zeggen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Denkt u er even over na. Ik ben nu aan het inventariseren.

De heer **ACHBAR** (denk). Oké, ik laat het u zo weten.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dat kan ook via de chat. Dat is denk ik het makkelijkste. Ik zie geen herstemming van de SP en Leefbaar Rotterdam ook niet.

De heer **SIMONS** (lr). Ik wil even artikel 55 onder uw aandacht brengen. Uitbrengen stem. Daar staat gewoon klip-en-klaar dat het niet kan. Op dit late uur.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Nou, het is goed dat u het zegt. Artikel 55. Ik check het hier nog even bij de griffie.

De heer **LEEWIS** (gl). Voorzitter, ik ..volgende die graag op de procedures wil staan, maar ik wil iedereen dan ook even in herinnering brengen dat we een tijd terug een motie hadden over die precies op ditzelfde punt was, en toen was iedereen opeens enthousiast over de mogelijkheid om een motie opnieuw in stemming te brengen. Dus iedereen moet dat voor zichzelf weten, maar dat wilde ik iedereen nog even in herinnering brengen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Het klopt dat wij dit al eerder hebben gedaan. Dat weet ik ook inderdaad. Maar het is wel aan de raad om te beslissen of hij die coulance wil bieden, ja of nee. En ik ben… Het is een ordevoorstel en de raad kan beslissen van de orde

af te wijken. Dus wie heb ik nu? Ik heb GroenLinks, CDA voor herstemming. SP, Leefbaar, PVV, PvdD tegen herstemming. De VVD ook voor herstemming. NIDA geen herstemming.

De heer **SIMONS** (lr). Ik citeer uit artikel 55 'Uitbrengen stem', lid 2: 'Een raadslid dat zich bij het uitbrengen van zijn stem vergist, kan deze vergissing herstellen tot het volgende raadslid heeft gestemd. Bemerkt het raadslid zijn vergissing pas later, dan kan deze nadat de voorzitter de uitslag van de stemming bekend heeft gemaakt, aantekening vragen van zijn vergissing. Dit brengt geen verandering in de uitslag van de stemming'. Ja, het is gewoon de wet hè. Ik weet niet of we nu de wet gaan negeren op dit late uur, vroege ochtend moet ik eigenlijk zeggen, maar dat kan volgens mij niet.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mijnheer Simons, u citeert uit het Reglement van Orde. Dat is niet de wet. Het is ons eigen reglement. En wat ik begrijp van de griffie, het staat de raad vrij om af te wijken van het Reglement van Orde. Echter, dan moet de raad dan wel in meerderheid voor zijn, vandaar dat ik dat nu inventariseer.

De heer **SIMONS** (lr). Ik zal nog even nader overleg voeren.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter. Ik begrijp de gevoeligheid in dezen, ook weer vanwege de stemverhouding. Maar wat ik u aangaf, het is wel aan deze kant voorgekomen en een keer aan deze kant. We weten als we een inventarisatie gaan doen, wat de uitkomst zal zijn en daarom vind ik het ook ingewikkeld. Maar ik zou bijna willen voorstellen, gelet op de discussie die nu gevoerd wordt en de verhouding die straks ook weer met deze uitslag uitkomen, om dit voor lief te nemen, en door te gaan.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik inventariseer. Wat zegt u, wel of niet een herstemming?

De heer **ACHBAR** (denk). Ja, goed, het zou niet uitmaken, want we weten de uitkomst al. Want u kent mijn standpunt nu redelijk. Dan zou ik zeggen geen herstemming en dan die aantekening maken, reglementair gezien.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Maar het gaat nu juist eventjes om de uitslag van de motie. Maar uw keus is helder. Ik heb nu toch een meerderheid die niet voor herstemming is.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Oké, niet voor herstemming? Dan hoef ik ook niets meer te zeggen voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik had u al tegen herstemming gezet.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Oké.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dat had ik in de chat gezien.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ik heb altijd gezien, afgehamerd is afgehamerd. Dus ik ben echt benieuwd wanneer dat niet zo is geweest. Ik kan het mij niet herinneren.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Het is al een keer eerder, want ik heb het al eerder gedaan. Dus ik weet dat het al een keer eerder is gebeurd. Maar goed. Ik zie nu toch niet genoeg, PvdA is dus wel voor herstemming. Wat D66, afhankelijk van of herstemming mogelijk is. Ordevoorstellen kan altijd. Volgens de griffie is het mogelijk als de raad daar

coulance in biedt. Dus hoe moet ik dit duiden? Kan mevrouw Arsieni… Voor herstemmen. D66 voor.

De **GRIFFIER**. NIDA is ook al volgens mij.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Kan je eventjes. We hebben nu toch eventjes de ChristenUnie-SGP nodig. Oh, NIDA is ook akkoord met herstemmen. Nou goed, dan hebben we er… NIDA, jullie staan op tegen. Ik heb nu SP, Leefbaar, PVV, PvdD, NIDA, 50PLUS, DENK tegen herstemming. CDA, GroenLinks, VVD, PvdA, D66 voor herstemming. ChristenUnie-SGP ook.

De heer **SIMONS** (lr). Voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja.

De heer **SIMONS** (lr). Aangezien wij nu gaan afwijken van ons reglement en dit reglement ook verwijst naar de Gemeentewet, wil ik eerst wel uitgezocht hebben, voor we verdergaan, of dit niet strijdig is met de Gemeentewet, wat we nu aan het doen zijn.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mijnheer Simons. Wij hebben hier…

De heer **SIMONS** (lr). Maar sorry, als we nu maar wat gaan doen, dan scheppen we een precedent, wat mogelijk strijdig is met onze wetgeving. Dat lijkt me toch niet dat u dat als voorzitter, zonder dat zorgvuldig te hebben uitgezocht, kunt toestaan.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mijnheer Simons, we hebben dit al eerder gedaan.

De heer **SIMONS** (lr). Maar nogmaals, fouten uit het verleden hoeven we niet te blijven herhalen. Maar ik stel gewoon een vraag voorzitter. Ik wil graag dat de griffie onderzoek doet of dit, wat we nu gaan doen, in overeenstemming is met de Gemeentewet. Dat is toch een normale vraag van mij?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dat is zeker een vraag. Ik geef even het woord aan mevrouw Eskes. En ik stel de vraag even weer aan de griffie, maar het is net uitgezocht. Dus ik zal dat nog eens ter bevestiging vragen, maar dat is net gedaan.

De heer **SIMONS** (lr). Nee, want er is uitgezocht of het volgens ons reglement kan. Dan wil ik ook wel weten welk artikel dat is, dat het wel kan. Maar ten tweede verwijst ons reglement ook naar de Gemeentewet, dus ik wil ook gewoon weten of het conform de Gemeentewet is, wat we nu aan het doen zijn.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Goed, mevrouw Eskes.

De heer **SIMONS** (lr). Ik ben nog altijd voor ons eigen reglement. Dus het lijkt mij gewoon een serieuze kwestie, waar we niet zomaar overheen kunnen stappen voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, uw vraag is gehoord. Ik heb hem even doorgeleid naar de griffie, maar ik wil nu even het woord geven aan mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja voorzitter, ik snap heel goed dat Leefbaar Rotterdam hier de balen van heeft. Tegelijkertijd betrof de eerdere situatie een motie van de heer Koster, waarbij het CDA verkeerd had gestemd, waardoor de motie geen meerderheid had gehaald,

en toen heeft de heer Segers-Hoogendoorn gevraagd om een herstemming en daar heeft Leefbaar Rotterdam toen mee ingestemd. Toen was het in hun belang en hebben zij wel voor herstemming gestemd. Dit is precies eenzelfde situatie en ik vind het dan eerlijk gezegd wel wat bijzonder dat het nu zo hoog opgespeeld wordt, terwijl op het moment dat het in hun eigen belang, over hun eigen motie ging, die na herstemming een meerderheid haalde voor de motie Koster, stemde men wel voor herstemming. Ik vind dat eerlijk gezegd gelijke monniken, gelijke kappen. Wij hebben eerder een herstemming aangevraagd, toen het de motie Koster betrof, die dankzij het CDA aan een meerderheid geholpen is na herstemming. Dan lijkt me dat dit een vergelijkbare situatie is, waarin we hetzelfde zouden moeten handelen. Dat lijkt mij niet meer dan fair.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, voorzitter. Eigenlijk als ik even bedenk hoe lang we nu stemmen op deze manier, is 99,9% gewoon steeds 'we noteren het in de notulen, maar het doet niet af aan de stemming', en we hebben misschien in één situatie, ik kan het mij niet eens meer voor de geest halen, maar in één geval misschien anders gedaan. Dit levert nu gewoon gedonder op. Ik vind dat u zich nu gewoon moet houden aan wat men eigenlijk elke keer zegt. We nemen het op in de notulen, maar het doet niet af aan de stemming, wat we er ook met zijn allen van vinden. Dat is wat in ons reglement staat en we moeten het nu niet anders maken, omdat we een keer een andere uitzondering hebben gemaakt. Het is precies wat ik ook steeds bedoel, zo kom je op het hellende vlak, en de volgende keer gebeurt het weer. Ik denk dat we ons gewoon moeten houden aan het reglement. En dat we dat in een uitzonderlijke keer een keer niet gedaan hebben, ik kan het me niet herinneren, dat is niet slim geweest, maar nu weer terug naar de reglementen en dat is gewoon opnemen in de notulen, maar de stemming blijft staan.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja mensen. Ik heb het gehoord. Uitslag is nu een meerderheid wel voor herstemming. Ik check nog even bij de griffie waar men op baseert dat het inderdaad kan. Dat doe ik nog even. Dan stel ik voor dat ik daar een kleine twee minuten voor schors, zodat we dat nog… Mogelijk hebben we daar meer tijd voor nodig, maar er wordt nu even druk gezocht hoe het allemaal zit. We hebben het al een keer eerder gedaan, de stelling is nu: we hebben het al een keer eerder gedaan. De raad kan zijn eigen orde aanpassen, en daar is nu een meerderheid voor, om toch die herstemming te doen. Maar goed, we zoeken het nog even uit op uw verzoek, en dan kom ik bij u terug. Ik vraag even twee minuten daarvoor de ruimte.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Goed, we hebben het allemaal nog even doorgesproken en uitgezocht, en ook dank aan mevrouw Yildirim die ons ook nog even heeft geholpen. Maar het Reglement van Orde is een afspraak van de raad over hoe zij met elkaar willen vergaderen. Daar kan de raad, in meerderheid besloten, van afwijken. We hebben nu een meerderheid die zegt 'we willen toch deze motie in herstemming brengen', dus dat gaan we dan ook doen. Dat is motie nummer 6. Die gaan we in herstemming brengen. En dat is de motie, even kijken, 'Specialistische jeugdhulp uit de knel'. En daarna doen we het raadsvoorstel. De heer Büyükçifci.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Voorzitter, toch nog even hierop reagerend, want ik vind het wel vreemd dat we een Reglement van Orde hebben en allerlei artikelen daarin hebben

opgenomen, maar vervolgens, zodra we dus een soort meerderheid weten te organiseren, elke keer maar van elk artikel kunnen afwijken. Dat is een bijzondere, vind ik. Ik snap, dit is een vervelende situatie die nu ontstaat, maar ik vind het wel een hele bijzondere wending krijgen, want de waarde van zo een Reglement van Orde is aan degradatie onderhevig en de meerderheid bepaalt in dezen dan. Dus dat vind ik wel een hele vreemde eerlijk gezegd. Ik teken bezwaar aan in ieder geval, dan laat ik dat weten, en laat het maar opgenomen zijn.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dat staat genoteerd. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, ik wil dat ook graag genoteerd hebben voorzitter. Want dat betekent dus dat we een Reglement van Orde hebben, maar dus steeds met een meerderheid van 23/22 elk artikel van dat reglement opzij kunnen zetten omdat dat maar afspraken zijn die onderhevig zijn aan eventueel een meerderheid. En ik denk dat dat niet het geval is. Maar ik wil dat aangetekend hebben in de notulen, en ik vind ook dat we daar nog… Het is mij nu allemaal veel te laat, maar ik vind dat dit echt niet kan, dus ik vind dat hier iets mee gedaan moet worden.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Het lijkt me dan goed om dat een keer in het presidium te bespreken.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Maar ja, niet zozeer in het presidium. Ik vind het meer dan een keer in presidium. Het is nogal wat, wat u zegt. En u bent zelf van D66 met alle processen. Ik vind echt dat dit heel duidelijk een van de hoogste prioriteiten morgen moet krijgen om iets van te vinden, want u zegt echt gewoon in mijn ogen dat elk artikel van het reglement dus omgezet kan worden door de orde van de vergadering. En dat denk ik toch echt niet. En als dat wel is, dan is er echt iets heel fout in de wet, en dat geloof ik niet. Maar goed, daarom zeg ik, het is me te laat nu. U heeft een punt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Helder mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Maar niet een keer in het presidium. Dat vind ik echt te mager. Dat moet op een andere manier echt gezuiverd worden. Echt waar, want anders gaan we de mist in.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). We kunnen hier nog heel lang over praten, maar het wordt er wel later mee. Dus uw punt staat genoteerd. Maar we moeten er toch op die manier mee verder.

De heer **SIMONS** (lr). Voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja.

De heer **SIMONS** (lr). Ik heb net een vraag gesteld, of het in overeenstemming is met de Gemeentewet wat we nu doen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja.

De heer **SIMONS** (lr). En dat zegt u, oké. Dan wil ik nog wel achteraf even de artikelen en zo hebben, dat ik dat gewoon kan nakijken. Maar ik wil natuurlijk ook wel gezegd hebben dat we hier als raad het slechte voorbeeld geven naar de maatschappij, want wij gaan hier met willekeur om met regels die we zelf hebben opgesteld. En als het nu zo uitkomt, dan gaan

we dat opeens opzij schuiven. Ja, wat moeten de Rotterdammers daarvan denken als ze reglement overtreden, dan krijgen ze misschien wel een boete, maar als het ons zo uitkomt, het reglement schuiven we dan zomaar ter zijde, omdat het anders te laat wordt. Ik wil hier toch echt bezwaar aantekenen tegen deze gang van zaken en ik wil het ook graag nader bespreken. Niet vannacht meer, maar wel op korte termijn.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Goed, waarvan akte. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter. Het nodige is daar al over gezegd en het vervelende is nu dat we een uitslag hebben die eigenlijk iets meer de scherpte aanbrengt in de discussie. Maar puur sec kijkend naar het proces, we hebben gestemd over motie 6. We zijn naar het raadsvoorstel gegaan. Daar hebben we zelfs al over gestemd en toen is het on hold gezet. Ik vind iets over de procedure en de manier waarop dit dan is gegaan, even los van hoe het reglementair geregeld is, en welke ruimte wij daarin hebben. Ook daar kunnen we wat vraagtekens bij zetten. Welke verhouding ontstaat er? Welke beweging ontstaat er? En hoe ga je daar dan mee om? Er wordt de suggestie gedaan om dit in het presidium te bespreken. Dat lijkt me een goede suggestie, maar ik wil wel even die kanttekening gemaakt hebben dat dat proces niet zuiver overkomt, of eerlijk voelt, laat ik dat zo zeggen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Nee, helder. Ik wil alleen maar zeggen, het is al eerder gebeurd, maar goed. Het staat allen vrij om dit te bespreken in het presidium en dat lijkt me dan ook een voorstel om dat te doen.

De heer **ACHBAR** (denk). De opmerking 'het is eerder gebeurd', mevrouw Zeegers. Laten we een discussie voorkomen op dit tijdstip en dit in het presidium bespreken.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Laten we hier nu even verder mee gaan, we bespreken dit verder in het presidium. Het wordt nu alleen maar later.

De heer **ACHBAR** (denk). Exact. Voilà.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter. Voorzitter, kunt u mij verstaan.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, prima.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ik wilde ook graag opgetekend hebben dat ik hier bezwaar tegen maak. Er is natuurlijk een loopje genomen dat de motie van wantrouwen niet gelijk in stemming werd gebracht, dus dat is de tweede keer dat we tegen mores en Reglement van Orde ingaan. En ik zou toch ook heel graag willen weten wanneer dit eerder is geweest, want ik kan me alleen maar herinneren dat afgehamerd, afgehamerd is. Ik kan me niet herinneren dat we erop terug zijn gekomen. En ik zou het graag niet in het presidium bespreken, maar gewoon in de openbaarheid, want de PVV is al die achterkamertjes helemaal beu. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Goed, dan gaan we nu de motie in stemming brengen, motie nummer 6 in herstemming brengen.

Motie 6, 'Specialistische jeugdhulp uit de knel'.

De **GRIFFIER**. Ik wacht nog op de stemming van de heer De Roon en de heer Van Schaik.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 21 stemmen tegen en 20 stemmen voor verworpen. Tegen stemden de fracties van het CDA, ChristenUnie-SGP, D66, GroenLinks, PvdA en de VVD.

Voorstel 'Vaststelling Inkoopstrategieën Wijkteams en Jeugdhulp (lokaal)'

De **GRIFFIER**. Iedereen moet even refreshen om het raadsvoorstel te kunnen zien. Ik mis er nog twee. De boel hangt helemaal vast bij mij. De heer Roskam en de heer Van Schaik.

De heer **SIMONS** (lr). Ja voorzitter. Ik heb net verkeerd gestemd begreep ik van de fractie, dus ik wil graag een herstemming. Het kan nog, de stemming is nog niet gesloten.

De **GRIFFIER**. Ja, dat kan, dan gaan we herstemmen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja. Goed, het wordt weer opnieuw in stemming gebracht.

De **GRIFFIER**. De heer Roskam moet zijn stem nog uitbrengen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Het voorstel is met 32 stemmen voor en 9 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de leden Aafjes-van Aalst, Van Assendelft, Van Drunen, Duijm-Wickerhoff, Hoogwerf, Koster, Van Putten, Roskam en Simons van Leefbaar Rotterdam.

Agendapunt 18. Het voorstel tot vaststelling van het 'Hotelbeleid Rotterdam: wakker worden in een wereldstad'.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan gaan we door naar het voorstel tot vaststelling van het Hotelbeleid Rotterdam: wakker worden in een wereldstad.

Motie 1, 'Voorkom hoteldrukte in het centrum'

Agendapunt 17. Het voorstel tot vaststelling van de inkoopstrategie Wijkteams, alsmede de inkoopstrategie Jeugdhulp, alsmede de brief van burgemeester en wethouders over de voortgang aanbesteding Welzijn en WMO-maatwerkondersteuning - VERVOLG

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Voorzitter. Ik wil graag een herstemming hebben over het vorige punt, want het is zo een chaos, die er wordt veroorzaakt, dat ik er niet meer uitkom. Het is bizar wat er gebeurt hier in de gemeenteraad. We moeten ons diep schamen en ik wil graag een herstemming over agendapunt 17.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Over het raadsvoorstel bedoelt u?

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Over het raadsvoorstel ja, want daar heb ik verkeerd gestemd, want het gaat gewoon helemaal gigafout en ik ben er zeer gepikeerd over. Laat het duidelijk zijn.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dus u vraagt een herstemming. Daar moeten we dan hetzelfde rondje voor doen. Dan moeten we gaan vragen aan iedereen of mensen die coulance willen bieden. Maar wat heeft u gestemd, en wat had u willen stemmen.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Ik heb voorgestemd, maar ik moest tegenstemmen. Want ik dacht dat we eerst naar de eerste stemming waar mevrouw Kockelkoren een fout gemaakt had, ja, waardoor deze hele toestand is ontstaan, daar is het fout gegaan. Ik dacht dat we die al opnieuw deden. Dus het is nu echt een probleem. En dan kunnen we wel schrijven 'het maakt niet uit voor de uitslag', maar daarnet maakte het wel uit voor de uitslag en toen moest er herstemd worden. Dus ik ben er zeer gepikeerd over.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, maar deze maakt het inderdaad niet uit voor de uitslag. Dus dan heeft een herstemming minder reden.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Het heeft altijd een reden voorzitter. En ga mij nu niet uitdagen om dit niet te accepteren.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). U hoeft niet zo tegen mij tekeer te gaan, want ik volg gewoon de regels, en ik probeer dit echt objectief te doen. Dus ik vind het niet reëel om mij van al die frustraties de schuld te geven. Ik probeer dit in goede banen te leiden en gewoon het reglement te volgen en daarbij hoort dus ook, te vragen hoe mensen dan staan tegenover zo een herstemming. Maar ik accepteer niet dat ik hier een beetje uitgescholden ga worden. Dat lijkt me niet nodig. Dus u doet een ordevoorstel om een herstemming te doen over het vorige raadsvoorstel. Dan zal ik hetzelfde rondje doen als dat ik destijds gedaan heb en dan inventariseren we dat. Maar dan moet u dus daar niet meer over klagen dat we op die manier met dit soort ordevoorstellen omgaan. Goed, we kijken even in de chat. Ik vraag aan de griffie om mee te kijken. Meld het even in de chat per fractie, is mijn verzoek. Ik zie wel de heer Jonker in beeld.

De heer **JONKER** (sp). Ja, dank u voorzitter. Ik heb het donkerbruine vermoeden dat we hier het slachtoffer worden van een flauwe grap en daar ben ik een beetje gepikeerd over, als ik mij niet vergis. Dus, het is aan u om de orde te bewaken, en probeer een modus te vinden om ons niet langer op te houden met dit soort zaken. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, maar daar heb ik ieders hulp bij nodig. Ik neem aan, want ik kan het u niet verplichten, ik kan niet zeggen 'we gaan geen herstemmingen doen, omdat het op een grap lijkt'. Ik zal dit toch gewoon netjes volgens de procedures moeten doen en daarom stel ik dan nu ook de vraag hoe mensen daarin zitten. En ik vraag even aan de griffie of die in de chat heeft gekeken hoe het ervoor staat. Dan geef ik u daarover de uitslag. PvdA nog even laten weten. Een meerderheid tegen de herstemming. Ik geef u nog even het woord, de heer Simons, maar ik vraag u wel om even rekening te houden met het tijdstip en op deze manier gaat het niet ordentelijk echt verder lopen.

De heer **SIMONS** (lr). Ik hoop niet dat u daar mij de schuld van geeft, mevrouw de voorzitter. Ik vraag gewoon even het woord. Kijk, wat we net gezien hebben, dus als gevolg van het besluit van net om het Reglement van Orde opzij te schuiven. Wij vragen nu een herstemming, en ik kan eigenlijk alleen maar constateren dat er met twee maten wordt gemeten. Net de argumenten van gelijke monniken, gelijke kappen, die worden gelijk, vijf minuten later, terzijde geschoven. Ik vind dit toch wel een principieel punt, waar ik mij toch wel zorgen over maak.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Maar mijnheer…

De heer **SIMONS** (lr). Maar mevrouw de voorzitter. Ik mag toch gewoon even mijn zorgen uitspreken dat we hier in het democratische orgaan, de gemeenteraad van Rotterdam, dat we ons wel serieus moeten blijven nemen. En het blijkt nu gewoon door deze actie, dat we

gewoon willekeur toepassen, en naar het zo uitkomt. Dat wil ik toch nog even gewoon genoteerd hebben.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). We noteren wat u zegt, want zo werkt het. Maar ik bestrijd dit en ik wil ook echt nu verdergaan met de vergadering. Gelijke monniken, gelijke kappen. Ik heb in beide gevallen gevraagd wat de raad vindt van een herstemming. In beide gevallen is er een uitslag gekomen, en that's it. Dus zo hebben we het gedaan en ik wil hier niet al te veel tijd meer aan besteden. Ik stel voor om dat op een ander moment te doen. Mijn voorstel was presidium, dat dan te bespreken, maar nu even hierbij te houden en doorgaan met de stemmingen. Mijnheer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Trieste gang van zaken, dit allemaal. Mocht een discussie in het presidium plaatsvinden over dit onderwerp, dan hoop ik dat dat met meer waarde wordt gedaan, want dit is echt… Mijn broek zakt ervan af is een bekende kreet, en daar houd ik het dan maar even bij. Dank u.

Agendapunt 18. Het voorstel tot vaststelling van het 'Hotelbeleid Rotterdam: wakker worden in een wereldstad' - VERVOLG

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Goed, we gaan verder met de volgende stemming. Waar zaten we. Bij het hotelbeleid. We hebben volgens mij die eerste motie, hebben we nu gehad? Dan ben ik het even kwijt.

Motie 1, 'Voorkom hoteldrukte in het centrum'.

De **GRIFFIER**. We zijn bezig met de stemming van motie 1, en die staat nog open. Er zijn 37 stemmen uitgebracht, en ik wacht nog op, even kijken, de heer Van Assendelft, de heer Roskam, de heer Van Schaik en dat is het. De heer Roskam.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 38 stemmen voor en 3 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS en NIDA.

Motie 2, 'Hoe, wat, waar'. De motie is met 38 stemmen voor en 3 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS en NIDA.

Motie 3, 'Evalueer de regulering van de Hotelmarkt'.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Verkoelen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 34 stemmen voor en 7 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, GroenLinks en PVV.

Motie 4, 'Een parapluherziening voor het hotelbeleid'.

De **GRIFFIER**. De heer Van Assendelft. Ja.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 39 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS en de PVV.

Motie 6, 'Participatie van bewoners bij realisatie van een hotel'. De motie is met 22 stemmen tegen en 19 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD, SP en lid Arsieni van D66.

Motie 7, 'Wakker worden op een wereldse stadscamping'. De motie is met 35 stemmen voor en 6 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van CDA en PvdA.

Amendement A, 'MKB getoetst hotelbeleid'. Het amendement is met algemene stemmen aangenomen.

Voorstel Hotelbeleid Rotterdam, wakker worden in een wereldstad. Het voorstel is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van PVV.

Agendapunt 20.2 Tweeminutendebat over 'Excuses, erkenning en herstel vanwege het slavernijverleden', aangevraagd door het lid Mohamed-Hoesein.

Dan gaan we door naar de moties in het kader van het tweeminutendebat over 'Excuses, erkenning en herstel vanwege het slavernijverleden'.

Motie 3, 'Raad spreekt uit excuses slavernijverleden'.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik moet even refreshen.

De **GRIFFIER**. Iedereen moet even refreshen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Oh, iedereen moet even refreshen.

De **GRIFFIER**. Ik wacht nog op de heer Koster en de heer Van Assendelft en de heer Engberts.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 32 stemmen tegen en 9 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD en de SP.

Motie 6, 'Verzetshelden in zicht'. De motie is met 22 stemmen voor en 19 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van DENK, Leefbaar Rotterdam, VVD en PVV. Hier is natuurlijk geen ontwerpbesluit.

Agendapunt 20.3 Tweeminutendebat over 'Juiste cijfers sociale voorraad!', aangevraagd door het lid Jonker.

Dus gaan we over naar het volgende tweeminutendebat Verkeersexperimenten. En dan gaan we naar motie… Oh nee, sorry. We gaan eerst naar 20.3 Tweeminutendebat over 'Juiste cijfers sociale voorraad!'

Motie 1, 'Voortgangsrapportages moeten deugen'.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Arsieni.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 21 stemmen tegen en 20 stemmen voor verworpen. Tegen stemden de fracties van het CDA, ChristenUnie-SGP, D66, GroenLinks, PvdA en VVD.

Motie 2, 'Actualisatie sociale woonvoorraad'. De motie is met 32 stemmen tegen en 9 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD en de SP.

Motie 3, 'Rotterdam vindt asociaal niet sociaal'.

De **GRIFFIER**. De heer Postma en mevrouw Roest.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 32 stemmen tegen en 9 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD en de SP. Dan gaan we over naar het volgende agendapunt, geen besluit hier natuurlijk.

Agendapunt 20.4 Tweeminutendebat over 'Verkeersexperimenten', aangevraagd door de leden Van Groningen e.a.

20.4 Tweeminutendebat over 'Verkeersexperimenten'.

Motie 1, 'De zwaan is uitgeëxperimenteerd'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA en PVV.

Motie 2, 'Stop de ergernis van weggebruikers'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam en NIDA.

Motie 3, 'Van het Wilde Westen naar het Veilige Westen'. De motie is met 21 stemmen voor en 20 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van DENK, Leefbaar Rotterdam, VVD, PVV en lid Büyüyçifci van NIDA.

Motie 4, 'Van Aerssenlaan naar dertig kilometer per uur'. De motie is met 26 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van DENK, Leefbaar Rotterdam, PVV en lid Van Noppen van NIDA.

Motie 5, 'Goed borgen Maastunnel-experiment'. De motie is met 28 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, ChristenUnie-SGP, D66, NIDA en VVD.

Motie 6, 'Erasmusburg; rechtsaf borgen, weg met links'.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Roest en de heer Van Drunen moeten hun stem nog uitbrengen. De heer Van Drunen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 22 stemmen voor en 19 stemmen tegen aangenomen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, VVD en PVV.

Motie 7, 'Van experimenteren moet je leren'.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Zeegers, u moet uw stem nog uitbrengen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 37 stemmen tegen en 4 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van CDA en SP.

Agendapunt 20.5 Tweeminutendebat over 'Nieuw Kralingen uitbreiden met het Boezembochtkwartier', aangevraagd door het lid Vonk.

Dan gaan we over naar Nieuw Kralingen. Een motie.

Motie 1, 'Nieuw Kralingen – Het IJzer smeden al het heet is'. De motie is met 29 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, CDA, DENK, PVV, PvdD en de PvdA.

Agendapunt 20.6 Tweeminutendebat 'Erasmus MC en het killervirus van Rotterdam!', aangevraagd door het lid Verkoelen.

Dan gaan we over naar 'Erasmus MC het killervirus van Rotterdam!'.

Motie 1, 'Voorkomen is beter dan genezen'.

De **GRIFFIER**. De heer Büyükçifci. Ja.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, Leefbaar Rotterdam, NIDA, SP en PVV.

Motie 2, 'Vinger aan de pols bij killervirussen in het Erasmus MC!'. De motie is met 36 stemmen tegen en 5 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, NIDA en SP.

Agendapunt 20.7 Tweeminutendebat over 'Voortgang actieprogramma 'Relax. Dit is Rotterdam' en Rotterdam tegen racisme en discriminatie, aangevraagd door het lid Hoogwerf.

Dan gaan we over naar 'Voortgang actieprogramma 'Relax. Dit is Rotterdam.'

Motie 1, 'Vergroot het vertrouwen van Joodse Rotterdammers'.

De **GRIFFIER**. Iedereen moet even refreshen als ze geen stemmingen zien.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 26 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PVV en PvdD.

Motie 2, 'Neem signalen van de Joodse gemeenschap serieus – start onderzoek naar daders antisemitisme'. De motie is met 27 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, Leefbaar Rotterdam, NIDA en PVV.

Motie 3, 'Wake Up Woke Wethouder'. De motie is met 30 stemmen tegen en 11 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Motie 4, 'Register moslimdiscriminatie'. De motie is met 35 stemmen tegen en 6 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, NIDA en PvdD.

Agendapunt 20.8 Tweeminutendebat over 'Help de evenementensector de zomer door!', aangevraagd door de leden Walgenbach e.a.

Dan gaan we over naar de laatste motie.
Motie 1, 'Help de evenementensector de zomer door!'.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Zeegers, u moet nog stemmen. En de heer Van Schaik wachten we nog op.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 30 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, CDA, ChristenUnie-SGP, GroenLinks, PVV en PvdD.

Sluiting (digitale) vergadering.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). En dan zijn we ook aan het einde van onze vergadering. Dus hierbij sluit ik ook de vergadering en wens ik u allen een heel fijn weekend en tot volgende week.

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Opening en mededelingen	1465
Afscheid voormalig raadslid N. el Ouali	1466
Vaststelling van de agenda van de fysieke raadsvergadering van 6 en 8 juli 2021, alsmede van de digitale raadsvergadering van 8 juli 2021	1468
Vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van 27 mei 2021	1472
Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2021 weken 24 tot en met 26	1472
Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet:	1472
Voorjaarsnota	1472
Debat met het college van burgemeester en wethouders naar aanleiding van de Voorjaarsnota 2021 en de voorstellen onder 6.2 tot en met 6.6	1472
Het voorstel tot vaststelling van de Eerste herziening van de begroting 2021	1472
Het voorstel tot vaststelling van de Voorjaarsnota 2021	1472
Het voorstel met betrekking tot de borging van de investeringsruimte voor vervangingsinvesteringen, renovaties en restauraties	1472
Het voorstel met betrekking tot de investeringsvoorstellen Voorjaarsnota 2021 te dekken uit de verkoopopbrengst Eneco	1472
Het voorstel met betrekking tot de actualisatie van het grondprijzenbeleid voor sociale huurwoningen	1472
Feyenoord City	1664
Het voorstel met betrekking tot de toets van de Position Paper Feyenoord City	1664
De tweede onderzoeksbrief van de Rekenkamer Rotterdam: toetsing risico's en waarborgen	1664
Het voorstel tot het aanwijzen van percelen in het plangebied Feyenoord City als bedoeld in de Wet voorkeursrecht gemeenten	1664
Herbenoeming van mevrouw R.G.M. Voss als lid van het college van bestuur van de Stichting Bestuur Openbaar Onderwijs Rotterdam (BOOR) - vervolg	1713
Het voorstel tot het in behandeling nemen van een burgerinitiatief 'Plastic zakken op markt aan de Blaak verbieden'	1731
Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Tweebosbuurt Zuid-Oost	1731

Onderwerp	Pagina
Het voorstel tot gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan 'Piekstraat Punt'	1731
Het voorstel tot het verlenen van een verklaring van geen bedenkingen ten behoeve van de realisering van het nieuwbouwplan Coolsingel 75	1732
Het voorstel tot vaststelling van een voorbereidingsbesluit voor het Schiekadeblok	1732
Het voorstel met betrekking tot de jaarstukken en het jaarverslag 2020, alsmede de eerste voortgangsrapportage 2021 van de Stichting Bestuur Openbaar Onderwijs Rotterdam (BOOR)	1732
Initiatiefvoorstel-Van Groningen inzake herstel van de tekst in een amendement behorende bij de Rotterdamse Transitievisie Warmte wegens een omissie	1732
Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Oude Noorden en Agniesebuurt'	1733
Het voorstel tot vaststelling van het 'Hotelbeleid Rotterdam: wakker worden in een wereldstad'	1742
Het voorstel tot vaststelling van de inkoopstrategie Wijkteams, alsmede de inkoopstrategie Jeugdhulp, alsmede de brief van burgemeester en wethouders over de voortgang aanbesteding Welzijn en WMO-maatwerkondersteuning	1751
Tweeminutendebat over 'Excuses, erkenning en herstel vanwege het slavernijverleden', aangevraagd door het lid Mohamed-Hoesein	1774
Tweeminutendebat over 'Voortgang actieprogramma 'Relax. Dit is Rotterdam" en Rotterdam tegen racisme en discriminatie, aangevraagd door het lid Hoogwerf	1789
Tweeminutendebat over 'Juiste cijfers sociale voorraad!, aangevraagd door het lid Jonker	1798
Tweeminutendebat over 'Verkeersexperimenten', aangevraagd door de leden Van Groningen, Achbar en Van Drunen	1811
Tweeminutendebat 'Erasmus MC en het killervirus van Rotterdam!', aangevraagd door het lid Verkoelen	1823
Opening en mededelingen (digitale) vergadering	1833

Onderwerp	Pagina
Inventarisatie stemverklaringen	1837
Stemmingen	1840

Aldus ongewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering op 9 september 2021.

De griffier,

De voorzitter,